LAZARI RIVERII CONSILIARII, ET MEDICI REGII,

Atque in Monspeliensi Vniuersitate Medicinæ Professoris, & Doctorum Monspeliensium Decani,

OBSERVATIONVM MEDICARVM,

Et curationum insignium Centuriæ tres, quibus accesserunt Obseruationes ab alijs communicatæ; Necnon

CENTVRIA QVARTA.

Post obitum Authoris in eius Musæo; & cura ac diligentia SIMEONIS IACOZ Doctoris Monspeliensis, in lucem denuò edita, cum obseruationibus morborum infrequentium, Anonymi cuiusdam, inter eius scripta repertis,

VENETIIS, M. DC. LXIII.

Apud Franciscum Brogiollum.

DE LICENTIA SVPERIORVM, ET PRIVILEGIIS.

OBSERVATIONVM MEDICARVM ET CVRATIONVM INSIGNIVM CENTVRIA PRIMA.

OBSERVATIO I.

Vrinæ ſuppreſſio.

NOBILIS vir D. Antonius Meſtre ſexagenarius, ſanguineo temperamento, & habitu athletico præditus, cum diebus æſtiuis calidiſſimis Lutetia Monſpelium veniſſet magnis timoribus, multo potu ſeſe ingurgitauerat, ad ſitim extinguendam ab æſtu contractam. Tribus verò aut quatuor diebus à reditu ſuo, incidit in omnimodam vrinæ ſuppreſſionem, ad cuius curationem vocauit Medicum ſeniorem, qui varijs remedijs per triduum contumacem affectum oppugnauit: clyſteribus, fotibus, ſemicupijs, linimentis, & diureticis aſſumptis. Ac tandem tertio die, reliquis non conferentibus, catheter in veſicam immiſſus eſt, & nihil vrinæ profluit, vnde perteritus Medicus, & de ægri ſalute deſperans, alterum ſibi adiungi voluit. Vocatus ego in fine tertij à ſuppreſſione diei, & prædictorum relationem audiens; Quæro num dolorem aliquem in lumbis aut pube æger perciperet, aut alias nephriticis affectibus obnoxius fuiſſet. Ille ſe nullo dictarum partium dolore affici neque vnquam dolores nephriticos paſſum eſſe, aut calculos, arenulaſue excreuiſſe, conſtanter affirmauit. Quibus omnibus diligenter perpenſis, cenſui hanc vrinæ ſuppreſſionem à nullo renum aut veſicæ vitio dependere; ſed potiùs ab obſtructione venarum emulgentium, quam humorum multitudo pepерat, ſiquidem Galenus lib. 10. meth. cap. 2 duplicem obſtructionis cauſam ſtatuit, humorum ſcilicet multitudinem, eorumque craſſitiem. Ratione multitudinis vaſa nimium repleta & diſtenta, non poſſunt ſeſe contrahere ad expulſionem. Quod manifeſtè apparet in veſica, quæ à diuturniori vrinæ retentione prætermodum diſtenta, difficillimè interdum vrinam excernit, propter contractionis defectum. Huic ſententiæ inhærens phlebotomiam propoſui larga manu celebrandam, ad ſoluendam venarum plenitudinem, cui cum acquieuiſſet Medicus ordinarius, extracta fuit ſanguinis lb. j. At vix hora elapſa à venæ ſectione, ſenſit æger profluentem vrinam à renibus ad veſicam per vreteres, & ſe breui eam redditurum profeſſus eſt; Ac paulò poſt matulam petijt, quæ cum vnica mictione repleretur, alia vaſa fuerunt afferenda, ita vt intra horæ ſpatium plures vrinæ libras euacuauerit. Sicque omninò liberatus eſt, neque ſumere voluit purgans medicamentum, quod in craſtinum ipſi fuerat præſcriptum.

OBSERVATIO II.

Menſium ſuppreſſio.

MVlier quędam extera ſanguineo temperamento donata varios affectus patiebatur à menſium precipuę ſuppreſſione oriundos; quibus cum præſentes Medici multa adhibuiſſent remedia, & illi contumaces apparerent; petitum eſt conſilium à Medicis Monſpelienſibus per litteras. In relatione autem hoc imprimis notauerant Medici ordinarij, de quo impenſe mirabantur, & ſibi rationẽ reddi poſtulabant; Quod nimirùm quoties ſecabatur vena malleoli, menſtrua cohiberentur, dum verò ex vena brachij ſanguis mittebatur, ea largiùs profluerent: Qui euentus rationi & vulgaribus Medicorum placitis aduerſari videbantur, quibus ſancitum eſt venarum inferiorum apertione menſium fluxum prouocari, ſiè venis autem ſuperioribus apertis eundem cohiberi. Huic dubitationi reſponſum fuit à Medicis Monſpelienſibus, hos euentus cum ratione & Galeni doctrina maximè congruere. Cum enim illa mulier plethorica eſſet, ac ſuppreſſionem menſium pateretur à nimia ſanguinis copia, vteri vaſa ita diſtendente, vt comprimi ſufficienter non valerent; attracto ſanguine, ad ea vaſa per venarum inferiorum apertionem, augebatur obſtructio. Quãdo verò miſſo ſanguine à venis ſuperioribus retractio fiebat à vaſis vteri, eorumq; plenitudo & diſtenſio minuebatur, tunc illa faciliùs ſeſe contrahebant ad expulſionem naturalem & ordinariam, quæ per vterum ſolet fieri. Quæ ratio fulciebatur Galeni ſententiæ ſuperiori obſeruatione citatæ ex lib. 10. meth. cap. 2. vbi docet obſtructionem fieri non ſolum à craſſitie humorum, ſed etiam à multitudine. Ideò monebantur Medici præſentes, vt larga phlebotomia in brachio celebrata plethoram imminuerent: Poſtea verò apertis venis inferioribus ſanguinem ad inferiora retraherent, præcipuè circa illud tempus, quo priùs laborans purgari conſueuerat. Quibus addebantur alia remedia menſes cohibitos prouocantia.

OBSERVATIO III.

Colica Biliosa.

VXor Ioannis Daumont Latomi Monſpelienſis 30. annos nata, colica bilioſa afflicta fuit per octo menſes, quorum ſpatio multis remedijs vſa eſt à duobus Medicis ſeriatim præſcriptis, quæ nihil profuerunt. Tandem à me conſilium capiens, tribus remedijs ſequentibus intra quinque dies curata eſt.

℞. Decocti commun. clyſter lib. j. caſſiæ recẽter extract. ℥ j. hieræ Picræ ʒ. ß. mellis violacei ℥. j. ß. butyri recent. ℥. ij. ſalis ʒ. ß. miſce fiat clyſter injiciendus hora commoda.

℞. Polypod querc. recent. Et ſem. carthami ana ℥ j. ß. Epithymi ſummit. thymi ſiccat. an p. j. ſem. aniſi, fœniculi, carui, & carduí bened. ana ʒ ij. ſennæ mundatæ ℥ j. ß turbith gummi ß. cinamomi ʒ j. ß criſtallor. tartari ʒ ij ſalis gemmei ʒ ß contundantur omnia, iiſque impleatur venter galli veteris exenterati, deinde coquantur in tribus aquæ partibus, & vna vini albi, quouſque galli caro ab oſſibus ſeparetur, de hoc iuſculo capiat ℥ vj. vel vij. quotidie mane, continuando per ſeptem, vel octo dies ſi opus fuerit.

℞. Conſeruæ fol. abſint. & capill. veneris ana ℥ ß corticis citri ſaccharo conditi ʒ vj. myrobolan. conditam numer. I. confect. alcherm. ʒ iij. croci martis aperitiui ʒ ij pulu. electari diarrhodon. abbat. ʒ I. ß ſpicæ nardi ʒ i. cum ſyrupo condituræ corticis citri fiat opiata, de qua capiat ʒ j. ß ſingulis diebus horis duabus ante cœnam, ſuperbibendo parum vini aqua cichorij multum diluti.

℞. Radicis Aronis præparatæ, vt docetur in pharmacopæa Quercetani ʒ ß radicis Acori vulgaris, & pimpinellæ ana ʒ ij. cinamomi ʒ ij. ſalis abſint. ʒ ß ſacchari roſacei ad pondus omnium, fiat puluis de quo capiat ʒ ij. ſingulis diebus, tribus horis poſt cœnam, ſuperbibendo parum vini, aqua cichorij, vt ſupra diluti.

Cum per quattiduum hiſce remedijs vſa eſſet, & colicos dolore eodem modo affligeretur, qui ſingulis diebus ſemel aut bis recurrere ſolebat, cum acerbis cruciatibus per duas aut tres horas perſeuerantibus; quinta die circa meridiem, dum iuſculum purgans operationem ſuam exereret, tanto ventris cruciatu correpta eſt, vt intolerabilis prorſus videretur, & illa ſe nunquam ſimilem paſſam eſſe referret, qui tamen intra horæ vnius ſpatium omninò ceſſauit, & nunquam ampliùs rediit. Atque ita ægra a ſæuo illo morbo prorſus liberata eſt. Credibile eſt materiam acrem & biliosam tunicis inteſtinorum, aut peritonæi impactam, diuturna mora incraſſatam à medicamentis attenuatam, & vias reſeratas fuiſſe, per quas materia illa euacuata eſt.

OBSERVATIO IV.

Dolor Iſchiadicus.

IOannes Ranquier baiulus Monſpelienſis magno vigente frigore tibias in aquam per multas horas demerſerat, vnde ingens dolor obortus eſt in Iſchio, ad femur & tibiam ſeſe exporrigens; ita vt nullo modo incedere valeret.

Iniecto clyſtere, miſſus fuit ſanguis ex brachio eiuſdem lateris. Sequenti die purgatus fuit vehementi cathartico: triduo ſequenti accepit manè ſingulis diebus ſpiritus theriacalis guttas octo cum aqua cardui bened. Et copioſiſſimè ſudauit, atque ita omnis dolor ſublatus eſt. Spiritus theriacalis ſudorifici præparatio in ſequentibus centurijs docebitur.

OBSERVATIO V.

Chloroſis cum colic. dolore.

ANcilla D. Petri Desfourus patroni Monſpelienſis maximis laborabat hepatis & lienis obſtructionibus, ob quas non poterat ſcalas aſcendere, grauí oppreſſa laſſitudine & anhelitus difficultate. Aderat præterea ſitis ingens, menſium ſuppreſſio, tenſio hypocondriorum, & color fœdus totius corporis. Inprimis verò iomanitet cruciabatur doloris colicis bis aut ter in die recurrentibus. Ad quorum affectuum ſublationem ſequentia vſurpata ſunt remedia.

Primùm quia conditio illius longum remediorum vſum ferre non poterat, vnicam tantum potionem phlegmagogam præſcribo, præmiſſa pridie venæ ſectione; eamque poſt triduum iterari iubeo.

Poſtea ſumpſit quotidie manè ſpiritus tartari ℥ ß cum decocto abſynt. vulgari. A ſecunda exhibitione, colici dolores prorſus euanuere: Et continuando per decem dies huius remedij vſum integræ ſanitati reſtituta eſt.

Pro potu vtebatur vino albo ex infuſione chalybis parato, quod per aliquod tempus continuandum iuſſi.

OBSERVATIO VI.

Icterus.

FIlius D. Trouſſellerii iuris vtriuſque Doctoris in oppido Aymargues dicto degentis, annos natus quatuordecim, ictero tenebatur fœdiſſimo, quo vniuerſa cutis aureo colore tincta apparebat. Huic ſequentia remedia cum D. Pachequo Medico Lunellenſi celeberrimo præſcripſimus.

℞. Fol ſennæ mundat. ℥ ß ſem. aniſi ʒ j. ſummitat. abſynt. pontici & fol. agrimonii ana m. ß liguritiæ raſæ ʒ ii flor. geniſtæ & cichorii ana p. ß coquantur ad ℥ iii. in colat. diſſolue rhab. in aqua abſynthii cum cinamomo infuſi. & expreſſi ʒ iii. Electarii de ſucco roſarum ʒ ji. ſyrupi roſati ſolut. ℥ i. fiat potio capiat mane cum regimine.

℞ Rad. rubi, tinctorum ʒ ß fol chelidoniæ maris m. i. ſummitat. centaurei minor p. i cinam. ʒ ß croci ℈ ß infundantur per noctem cum vini albi ℥ viii. colaturæ adde ſacchari albi ʒ ß capiat manè per quinque dies; Poſt prædictam potionem. Et poſt vſum huius remedii reiteratur potio laxans præſcripta. His ſolis remediis perfectè conualuit.

OBSERVATIO VII.

Oculorum rubor pertinax.

ELegans & venuſta puella Antoneta De Louis octodecim annos nata a tribus aut quatuor annis fluxionem patiebatur in oculum ſiniſtrum procumbentem, qua totus oculus, palpebræ, & partes etiam circumiacentes tumore ac rubore afficiebantur. Vnde pulchra illius facies deformabatur Autumno præcipue ingraueſcebat affectus, & tota hyeme perſeuerabat, neque venæ ſectione aut purgatione ex potionibus & apozematis, aut veſicatoriis aliiſque remediis quamplurimis, quæ frequenter & fruſtra vſurpata fuerant, ſedari potuerat.

Tandem ineunte autumno, quo morbus pari tum ferocia redit, potentioribus remediis vti viſum eſt ad fluxionis contumacis radicem extirpandam. Itaque loco apozematis quo antea vſa erat, præſcribo pilulas aperientes & diaphoreticas ex ſalibus tamariſci, abſynt. Magiſterio tartari, & puluere diaphoretico, de quibus capiebat duas manè tribus horis ante prandium, & totidem ante cœnam per quatuor dies Quinto die ſumpſit pilularum catholicarum ʒ ß quibus optimè purgata eſt, vnde rubor & inflammatio valdè imminui cœperunt. Sumpſit iterum pilulas aperientes per quatuor dies, & quinto pilulis catholicis purgata eſt feliciter; Ac paucis poſtea diebus oculi rubor omninò euanuit, neque ampliùs reuerſus eſt. Pilularum catholicarum baſis propoſita eſt in praxi medica noſtra, cap. de Epilepſia.

In hac curatione miſſus non fuit ſanguis, quamuis ægra prædita eſſet ſanguineo temperamento, quia paucis antea diebus detractus fuerat, tum ex brachio, tum ex malleolo. Sed peracta curatione decoctum menſes promouens præſcriptum fuit, quia illos imminutè patiebatur, illud autem decoctum tale fuit.

℞. Rad althææ & valerianæ ana ℥ i. rad. fœniculi, aſparagi, & apii ana ʒ vi. folior. betonicæ, pimpinellæ, ceteraſ. artemiſiæ, ſabinæ ana m i. bulliant omnia in decocto cicerum rubeorum ad ℥ iv. in colatura diſſolue ſacchari albi ʒ iii. fiat apozema clarificatum & aromatizatum ʒ ii. cinamomi & ℈ i. croci pro quatuor doſibus matutinis, quas capiat quatuor diebus antequam menſes prodeant.

***

O B-

OBSERVATIO VIII.

Dolores veneres.

CLarissimus iuuenis D.N.25.annos natus,togatæ & armatæ militiæ peritus, dolores venereos patiebatur, eosque continuos diu noctuque affligentes a quatuor annis præcipuè in tibia sinistra, secundum longitudinem illius. Per annum integrum, emplastrum de vigo cum mercurio gestauit in ea parte ex consilio chirurgorum, quibus solis se committebat. Tandem plurium Medicorum consilio quorum ego vnus eram, diætam sudorificam vsurpauit per 20.dies, topica multa tibiæ admouit, fomenta nimirum suffumigia, vnctiones & emplastra: Quæ omnia nihil profuerunt. Me solum pastim interpellat, vt aliquid vlterius præstem, quod illum ab hoc malo molestissimo liberare valeat. Ipsi vt obtemperem antiuenereum exhibeo per mensem integrum in pilulas redactum, de quibus capiebat duas, horis matutinis, & totidem pomeridianis tribus ante pastum. Quinto quoque die cum pilulis catholicis purgabatur, & ita sensim dolor euanuit.

OBSERVATIO IX.

Lues venerea.

CLarissimus vir. D. N.50.annos natus venerea lue ab anno integro infectus, quæ ordinarijs remedijs non cesserat, duobus prædictis, nempe antiuenereo & pilulis catholicis vsurpatis per 20.dies probe conualuit.

OBSERVATIO X.

Catharrus cum alys symptomatis.

NObilis vir Guillelmus Hebrardus D de Mirauaulx 32.annos natus, pituitoso, & melancholico temperamento præditus, contumaci affectu laborabat multis symptomatis stipato: grauitate totius corporis, interdum ita immani vt se commouere non posset, cum tanta virium imbecillitate, vt fere animo deficeret. Horis verò pomeridianis, tum etiam vespertinis fluxio tenuis & acris in pulmonem decumbebat, quæ ipsi tussiculam inanem & molestissimam excitabat, vnde phthisim imminentem admodum verebatur, quod eum mœrore conficiebat, quandoquidem duæ illius sorores ex eo affectu perierant, & ipse alias sanguinem ore excreuerat. Quod omnium pessimum erat, nolebat medicos consulere, quia omnia medicamentorum genera ita horrebat, vt statim ea vomitu reijceret. Malo tamen in dies ingrauescente, clarissima illius vxor me accersendum curat. Audita morbi historia, multa propono remedia in vulgari vsu recepta, quibus ipse nolens acquiescere, polliceor ipsi remedia gustui gratissima, quæ pristinam ei valetudinem restituere valerent. Impetrato sub hac conditione obsequio, primum sequentia iuscula præscribo.

℞. Rad.buglossi & asparagi ana ℥ j. fol.agrimon. pimpinellæ, scabiolæ & capilli ven.ana M.j. cremoris tartari ʒ j. coquantur cum quarta parte galli veteris, & fiat iusculum, quo vtatur per sex dierum spatium. His aluus bis aut ter in die subducebatur, & æger aliquod inde leuamen se percipere asseruit. Deinde sequentem puluerem præscribo.

℞. Salis tamarisci, Magisterij tartari, & lactis sulphuris ana ʒ j. Misce fiat puluis de quo capiat ʒ ß manè singulis diebus cum iusculo prædicto. Hoc remedio per sex dies vsurpato, septimo purgatus fuit puluere sequent.

℞. Sennæ mundatæ & cremoris tartari ana ℈ j. diagridij gr viij. cinamomi gr. iiij. pulueris cephalici specifici gr. v. misce, fiat puluis, quem capiat cum iusculo. Hoc remedio incredibilem humorum pituitosorum copiam excreuit, non solum per aluum, sed etiam per os, sine vlla tamen molestia, vt quasi sponte ferrentur è ventriculo instar albuminum ouorum. E cerebro etiam ad os tanta copia ferebantur, vt vix æger eorum excretioni screando sufficeret. Vrinas etiam multò copiosiores emisit. Eadem die ita subleuatus atque exhilaratus est; vt se curatum profiteretur. Quia tamen totum corpus ingenti humorum copia refertum erat; iussi vt per sex dies iterum prædictum puluerem assumeret & septimo iterùm purgaretur, quod ille sedulo præstitit; & eodem modo quo antea successit: multo tamen minorum humorum copiam excreuit; quia præcedente purgatione imminuta fuerat. Post secundam purgationem balneum ingreditur ex hordeo; amygdalis, & seminibus frigidis confectum, idque tepidè per biduum manè & serò, ad humectanda viscera calidiora. Post balneum vtitur per triduum puluere prædicto & vltimò purgatus est vt supra; sicque pristinæ sanitati omninò restitutus est.

OBSERVATIO XI.

Cephalæa cum alys.

LEctissima virgo Margareta de Varanda doctissimi olim viri D. Dauidis Varandæi Iureconsulti celeberrimi, & in Monspeliensi vniuersitate iuris vtriusque professoris filia, 20.annos nata capitis dolore acerrimo laborauit, cum dextri hypochondrij tensione, ventris doloribus, & alijs symptomatis. Multa quotannis vsurpabat remedia, potiones, apozemata, pilulas, balnea, vesicatoria, & alia quamplurima: quæ parum proficiebant. Vsu chalybis etiā parum adiuta est, quamuis hæc omnia ab obstructionibus dependerent, & prauis humoribus in hypochondrijs stabulantibus, ijsque adustis, vapores acerrimos ad caput demittentibus. Tandem vere ineunte anni 1625. sequentia remedia illi præscripsi.

℞. conseruæ fol.absinth & capill. ven.ana ℥ j. conseruæ rad.enulæ camp. ʒ ß salis tamarisci, magisterij tartari, & pulueris aperientis specifici ana ʒ ß cum syrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat ʒ ii. singulis diebus mane duabus horis ante pastum.

Quinto quoque die purgabatur pilulis catholicis ad ℈ ii. & intra quindecim dies perfecte curata est.

OBSERVATIO XII.

Colicus dolor.

SVpra dictæ puellæ frater Stephanus Varandæus 18.annos natus colico dolore acerbissimo torquebatur ab aliquot diebus. Ipsum inuisens, statim præscribo ad immanem dolorem coercendum, quem vix sustinere poterat, laudani opiatici gr. vi. quibus intra duas horas dolor omninò sedatus est; lautè cœnauit & tota nocte dormiuit, qui plures antea insomnes transegerat.

Postridie manè surrexit, & ad consueta munia se contulit neque vlla purgatione vti voluit, quam ipsi ad sublationem causæ præscripseram, dolor tamen non rediit.

OBSERVATIO XIII.

Colicus Dolor.

CLarissimus vir D. Stephanus Dumoys in curia præsidiali Monspeliensi consiliarius regius, colico dolore cruciatus alijs remedijs per biduum frustra tentatis assumpta ʒ ß pilularum catholicarum, optimè purgatus est, & eadem die a colico dolore integrè liberatus.

OBSERVATIO XIV.

Cephalæa.

VXor clarissima D Guillelmi Dortomanni patroni celeberrimi quam primis nuptiis duxerat, temperamento melancholico donata; cephalæa grauissima a multis annis tenebatur, quæ illam continuò ferè affligebat ad illius curationem infinita pene remedia à varijs medicis præscripta fuerant; quibus cum morbus pertinaciter obsisteret, a me etiam remedia postulat, quæ ipsi in hunc modum præscripsi.

℞. Conſeruæ ſol,abſint.capill.ven.& rad.enulæ campanæ ʒ j.ſalis abſint.& tamariſci ana ʒ j.cum ſyropo capill.ven.fiat opiata,de qua capiat ʒ ij.ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum.

Quinto quoque die,capiat pilulas catholicas ad ʒ ij.his remedijs per decem dies vſurpatis dolor ille acerbus & chronicus euanuit.

OBSERVATIO XV.

Vomitus in febre maligna.

EGregius vir Laurentius Boſchius pharmacopœus Mõſpelienſis celeberrimus febre illa epidemica, quam purpuratam vocant,grauiter laborabat, in menſe Decembri anni 1622.poſt Monſpellij obſidionem; & inter alia ſymptomata,hoc in primis moleſtiſſimè vrgebatur; vomitu nimirùm omnis materiæ potulentæ, ſimul atque abibita fuerat;aquam,vinum,iulepos,emulſiones,omnia reijciebat;ſola iuſcula retinebat. Per quatriduum febris ſæuierat, cum ardore & ſiti ingenti, quæ potu non poterat ſedari. Interiora adeò exſiccabantur, & adurebantur; vt lingua ſummam nigredinem & ariditatem præ ſe ferret. Tam graue ſymptoma hoc leuiſſimo remedio, meo conſilio ſublatum eſt.

℞. Salis abſynt. ℈ j.ſucci Limonum recentis coclear.j. mixta fuerunt in ipſo cochleari & exhibita. Statim vomitus ſedatus eſt,& ab eo tempore bibit quantum voluit, neque aliquid deinceps vomitu reiecit.

OBSERVATIO XVI.

Febris verminoſa.

FIlia Ioannis Niuelle in bipertitorum iudicium exedra procuratoris,annos nata 12.febre continua laborabat, cum alui fluxu moleſtiſſimo, quo materias excernebat colore cineritio infectas, quales apparere ſolent plerumque in verminoſis affectibus.

Præſcripti initio fuerunt clyſteres detergentes ex rebus dulcibus paratis,tum potus vulgares contra lumbricos, & rhabarbarum pulueratum etiam bis iteratum, ex quibus omnibus nullum leuamen obtinuit: imò febris & alui fluxus indeterius vergebant;vt iam de ſalute puellæ dubitaretur:quando quidem delicatula, & à longo tempore malè affecta erat,ac pallidis coloribus defœdata. Tandem ſequentem iulepum ipſi præſcripſit.

℞. Rad.acetoſæ,graminis,& cichorij ana ℥ j ſol.endiuiæ, cichorij,acetoſæ, portulacæ, & hyperici ana M.j.ſcordij & abſynt.pontici ana M.ß flor.3 cordialium p.j coquantur in aqua hordei, ad 4.12.V.in colatura diſſolue ſyrupi limonum ℥ iiij ſpiritus vitrioli guttas aliquot, ad leuem aciditatem; fiat iulep.pro quatuor doſibus manè & ſerò ſumendis.

Intra illud biduum quo Iulepo vſa eſt, febris & alui fluxus omninò quieuerunt; & perfectè curata eſt. Si quis miretur tam leui remedio ſublatum eſſe hunc affectum; ſciat hypericum & ſcordium mirabili efficacia putredini reſiſtere, & lumbricorum generationem prohibere: nedum iam genitos enecare. Vt etiam iſtæ herbæ veſtibus complicatæ,vermiculorum generationem impediant,veſtes laneus præſertim erodentium, qui tineæ & blattæ nominantur:& verè teſtari poſſum,me huiuſmodi iulepis in infinitis penè puerulis lumbricis laborantibus,cum fæliciſſimo ſucceſſu vſum eſſe.

OBSERVATIO XVII.

Icterus.

CHirurgiæ ſtudioſus Laroſe nominatus apud D.Thierry Haguenot Chirurgum celeberrimum tunc temporis habitans,qui iam à longo tempore chirurgiæ magiſterium exercet,ictero laborabat. Ei præſcripſi potionem cholagogam, mox infuſum ictericum obſeruatione ſexta deſcriptum per quinque dies, & in fine iterum potionem cholagogam,vnde cito conualuit.

OBSERVATIO XVIII.

Icterus.

FIlius primogenitus D Demanſe Galliæ Quæſtoris generalis, natus erat ex matre febre tertiana laborante, & ipſe in lucem editus quatuor acceſſiones eiuſdem febris paſſus erat deinde factus eſt ictericus ita vt totum corpus flauiſſimo colore infectum eſſet quod magnum parentibus terrorem incutiebat:erat autem tantùm bimeſtris,cum ad illum curandum vocatus ſum. Dubitaui admodum quid fieri poſſet in tam tenero corpuſculo, Tandem hunc ſyrupum præſcripſi,

℞ Rad rubiæ tinctorum & chelidoniæ maioris ana ʒ ij. fol.chelidoniæ maioris,centaurei minoris,& abſint.Pontici ana m j.cinamomi ʒ ij croci ʒ ß coquantur in aqua fontis ad lib.j in colatura diſſolue ſacchari albi lib.j fiat ſyrupus, de quo capiebat exiguum coclear manè per 20.dies,& perfecte reſtitutus eſt,& nunc etiam benè valet, defuncti parentis ſedem honorificè occupans.

OBSERVATIO XIX.

Pleuritis & ſynochus febris cum putredine.

DIe decima menſis Iunij anni 1630. Gratianopoli D. De Boiſſuzel ex nobili ſtirpe oriundus adoleſcens xx.annos natus,temperamento ſanguineo prædiuus, circa veſperam cœpit tentari dolore lateris ſiniſtri ſine febre eadem die iniectus fuit clyſter carminans, & admotus ſacculus diſcutiens parti dolenti. Poſtridie manè cœpit febricitare,perſeuerante dolore, qui magis vrgebat,cum decumberet in latus oppoſitum, iteratus fuit clyſter & ſanguis miſſus ex brachio ſiniſtro; Iulepus exhibitus ex aqua papau.rheao,ſyrupo violac.& ſale prunellæ Fotus emolliens, & carminans lateri admotus: Et poſtea vnguentum de althea cum oleis calaſticis. Sanguis apparuit valdè impurus, pomeridianis horis febris intenſior; repetita ſanguinis miſſio,iulepus & topica remedia etiam iterata. Die tertia manè iterata ſanguinis miſſio in duabus patinis; quarum vna ſatis fat corrupta,altera verò purior,Iulepus & topica continuata Pro potu ab initio ptiſanam ſumebat ex hordeo & liquiritia, ſoliſque iuſculis veſcebatur, iiſque interdum alteratis herbis refrigerantibus. Eadem die poſt meridiem febris exacerbata eſt ſanguis detractus ex eodem vulnere ad ℥ vj. qui ſatis laudabilis apparuit Matutina phlebotomia dolor lateris omninò deſijt, qui nunquam admodum vehemens fuerat, neque tuſſim, difficultatem ſpirandi aut ſputum cruentum ſibi iunctum habebat;quod indicabat eum vel ex fluxione leuiori, vel ex vaporibus acrioribus traxiſſe originem, cum etiam ante febrem apparuiſſet.Ideò febris primaria fuit ex ſynochorum genere, à pleuritide minimè dependens Poſt vltimam venæ ſectionem cum vehementi ſiti & æſtu vexaretur, ipſi propinio aquæ frigidæ circiter lib.j cum ſpiritus ſulphuris guttis xx. Statim frigus percepit in toto abdomine,aliquibus ſtragulis contectus eſt,& partim ſudauit poſt horæ ſpatium. Deinde hauſit iuſculum, & poſt horam alteram iniectus fuit clyſter,eoque reiecto nouus ſudor exortus eſt ita copioſus, vt vndique difflueret; deterſo ſudore, iterum ſudauit, ſed minus copioſa, & tota nocte ſatis placidè quieuit, Die quarta manè iterum ſudauit, & febris magna ex parte ſublata eſt.Ita vt die ſeptima febris expers omninò fuerit, & octaua purgatus nullis alijs remedijs opus habuerit.In hac curatione hoc obſeruandum à ſpiritu ſulphuris cum aqua exhibito ſudores copioſos fuiſſe prouocatos, quod multis experimentis nobis innoteſcit, qui plures tertianas febres curatas vidimus eodem remedio, in ſummo acceſſionis æſtu & vrgente ſiti exhibito; vnde copioſi ſudores prouocabantur,a quibus non ſolum paroxiſmus,ſed etiam totus morbus integrè ſoluebatur.In minori aquæ quantitate,ſpiritus quantitas minuenda eſt ne nimium aceſcat.

OB-

OBSERVATIO XX.

Febris tertiana,

MAgister Berardus Pharmacopaeus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, in mense Iulio anni 1630. laborabat febre tertiana intermittente, ac postquam bis purgatus esset, bisque phlebotomia celebrata fuisset; neque melius haberet, sumpsit pilulas catholicas nostras die intermissionis, & sequenti die accessio rediit multo remissior. Postea ante sequentem paroxismum, sequens potiuncula ei exhibita est.

℞. Aquae cichorij ℥ iij. salis absinthij ʒ ß spiritus sulphuris guttas vii. misce.

Ab hac potione accessio non rediit, sed per vrinas plurimum fuit euacuatus.

Eodem tempore D. de Manissieu in Senatu Gratianopolitanus Consiliarius regius, annos natus 24. post duas accessiones, vnica venae sectione curatus est absque vllo remedio, erat autem sanguis valde calidus ac biliosus.

OBSERVATIO XXI.

Febris purpurata,

DIe 18. mensis Iunij anni 1630. Gratianopoli vocatus sum ad D de Chapoullay apud quaestores generales aduocatum regium, febre continua laborantem ab octo diebus, in quorum spatio ter ipsi vena secta fuerat, & purgans Medicamentum semel exhibitum ex praescripto Medici ordinarij. Quamprimum illum inuisi, inuenio pulsum valde frequentem & inaequalem, vnde suspicor febrem esse malignam, simulque cum detegi iubeo, & totum corpus inuenio exanthematis purpureis refertum. Vrinae erant satis laudabiles, & concoctionis rudimenta quaedam ostentantes.

Praescripsimus cucurbitulas multas secundum spinae longitudinem applicandas, tum siccas, tum humidas, epithemata, inunctiones ex oleo scorpionum Matthioli, confectionem de hyacinto in iusculis, & Iulepos refrigerantes cum cardiacis Pro potu vtebatur ptisana vulgari, in quam nodulus cornu cerui mergebatur.

Hec remedia continuauit vsque ad vndecimum morbi diem, cum tamen omnia in dies ruerent in peius. aegerque delirio, & conuulsionib us correptus fuerit. Dicta die vndecima leuiter sudauit sine fructu. Delirium cum stupore quodam coniunctam erat: ideo vesicatorium ceruici admotum est, & cucurbitulae continuatae partibus inferioribus. Loco priorum Iuleporum, qui ex radicibus & herbis refrigerantibus & aperientibus erant compositi sequentes praescripti sunt.

℞. Hordei integri p.j.rad. buglossi ℥ ij.fol.borrag. pimpinellae, scordij ana m.j.sem. citri & acetosae ana ʒ ß tamarindorum ℥ ij.flor,borrag buglossi & rosar.rubr.ana p.j dictamni cretici p. ß fiat decoctio in aquae lib. vij. ad tertiae partis consumptionem, in colatura dissolue sacchari albi lib. fiat Iulep. de quo capiat ℥ vij. manè & serè, addendo vnicuique dosi salis prunellae ʒi.spiritus vitrioli ℈ ß.

Pro potu praescripta fuit tinctura rosarum. In iusculis, puluis ex margaritis, corallio, rasura, eboris, cornu cerui & lapide bezoardico. At postremis diebus, instante decimo quarto die, cum omnia in peius ruerent, loco illius pulueris, substitui bezoardicum minerale purum, cuius ℈i. sumebat in singulis iusculis.

Cum vero circa versperam, febris, delirium & conuulsio plurimum intendi consueuissent; duabus horis ante exacerbationem, hunc puluerem exhibuimus.

℞. Salis prunellae ℈ ß bezoardici mineralis ℈j.camphorae gr.vi.misce capiat cum aqua cardui benedicti: decimo tertio die exhibitus est hic puluis, eademque die bezoardicum praedictum sumere incaeperat in iusculis, & non rediit ea die exacerbatio, sed melius habuit tota nocte: post Mediam noctem idem puluis iteratus est. Decima quarta die paulò melius habuit, attamen sine vlla excretione. Decima quinta eodem modo. Decima sexta cum appareret concoctio in vrinis, & toto morbi decursu apparuisset, ac sensim progressa esset, medicamentum catharticum exhibitum est ex sennae ʒij. rhab. ʒiß in decocto refrigerante infusis, addendo colaturae mannae & syrupi rosacei ana ʒi. quo blandè purgatus est. Eadem die pustulae quam plurimae animaduersae sunt instar variolarum ad suppurationem tendentes, magnò quidem numero circa vesicatorium, tum sparsae per dorsum, lumbos & nates. Decima septima praedictae pustulae maiori ex parte ruptae apparuerunt, & ad exsiccationem tendentes.

Verum in parte anteriori circa hypochondria & pectus pustulae perexiguae, pellucidae & diaphanae, humore seroso refertae, infinito propemodum numero prodiere: febris valdè remissa; & delirium valdè imminutum. Decima octaua somnus multus fuit & ferè continuus diu noctuque, vsque ad diem vigesimum. Purgatus est iterum die vigesima secunda, & postea febris omnino desiit; ac paucis postmodum diebus perfectè conualuit. Ante duos annos Dominus de Rastenclieres curatus est a febre purpurata periculosissima, hoc praecipuè remedio, quod scilicet in vnoquoque haustu potus ordinarij ex ptisana vulgari confecti miscebam salis prunellae ʒi. spiritus vitrioli guttas x. sic enim summa linguae nigrities & siccitas cum ingenti siti coniuncta, paucis diebus discussa est.

OBSERVATIO XXII.

Febris tertiana,

D. De Chaune sexagenarius, quaestor Galliae generalis die 18 Iunij anni 1630 Gratianopoli laborare coepit tertiana febre, & intra 12. dies semel purgatus est, terque ipsi secta fuit vena, necnon iulepi exhibiti multoties, intraque illud tēpus a febre liberatus est. Hoc vero animaduersione dignum fuit in hoc aegrotanta, quod nullum vnquam contentum apparuit in vrinis; liquor tamen ipsarum in declinatione colore & substantia laudabilis apparebat. Cuius euentus ratio inde fuit desumpta quod aeger nephriticis affectibus diu obnoxius fuerit, quorum ratione vrinae transcolari consueuerant.

OBSERVATIO XXIII.

Hemorrhagia.

IDem D.de Chaune cum per multos dies à praedicta febre immunis permansisset, Hemorrhagia correptus est, adeo immodica, vt vires deijceret. Ad eam autem cohibendam cum multa vsurparentur remedia, hoc vnicum proluit, nempè oxicratum per nares frequenter attractum quo statim cohibitus est sanguinis fluxus. Eoque post biduum denuò prorumpente oxicratum denuò simili modo vsurpatum confestim cohibuit.

OBSERVATIO XXIV.

Febris maligna,

DIe 19. mensis Iulij anno 1630. Gratianopoli, vocatus sum ad filium Stephani Mercier scribendi artem docentis, sedecim annos natum, febre maligna laborantem, erat autem in quinta die morbi, maculis violaceis conspersus, cum delirio, alui fluxu, alijsque grauibus symptomatis. Semel ipsi secta fuerat vena, & nulla alia remedia administrata. Exhibeo ipsi pulueris sudorifici ℈ ij. cum camphorae gr.xii. in aquae cardui benedicti ʒiiij. probè tectus copiosè sudauit & optimè habuit, delirium cessauit, alui fluxus imminutus est. Postera die febris satis magna vigebat sine vllo graui symptomate: sanguis detractus est, & eadem die febris expers omninò fuit.

O B-

OBSERVATIO XXV.

Gonorrhea antiqua.

D. Cheualier ciuis Gratianopolitanus 30. annos natus & temperamento sanguineo præditus, Gonorrhæa laborans admodum inueterata, a me consilium petit die vndecima mensis Iulij anni 1630. Ipsi præscribo primum purgationem ex mercurij dulcis ℈ i. cum pilularum cochiarum minorum eadem quantitate, postera die venæ sectionem: Ac deinde bolum ex rhab pulueriz. ʒ i cum therebinthinæ ʒ iij. quem continuauit per quinque dies eoque purgabatur ter aut quater in die. Iterum sumpsit pilulas mercuriales. Et bolum prædictum per alios quinque dies. Ac tandem aquam sequentem per octo dies.

℞. Menthæ siccæ ℥ iij sem. lactucæ, rutæ, agni casti ana ℥ ij. ß dictamni cretici ʒ x. sacchari albi lib ii. omnia puluerentur, addendo terebinthinæ venetæ ℥ v. Vini albi generosi ℥ xxx. fiat distillatio in balneo. mar capiat æger cochlearia duo mane duabus horis ante cibum.

Et his remedijs a contumaci illo affectu liberatus est.

OBSERVATIO XXVI.

Febris tertiana.

Die 25. Iunij anni 1630. Gratianopoli, vocatus sum ad D. de Poulemies 30. annos natum ordinis Diui Ioannis equitem, febre tertiana laborantem. Erat autem tunc temporis in tertia accessione. Prius tamen quam tres illæ accessiones ordinem cepissent, per aliquot dies sine typo febricitauerat. Præscripsi ad diem sequentem qui erat intermissionis dies, calomelanos Turqueti ℈ i diagridij gr. v. in forma pilularum, quibus valdè purgatus est, & circa vesperam appetentiam ciborum percipere cœpit, qua prius destitutus fuerat. Die vero accessionis sumpsit ante paroxismum iulepum sequentem.

℞. Aquæ cichorij ℥ iij. salis absint. ʒ ß spiritus sulphuris ℈ i. fiat iulep. quem hausit duabus horis ante paroxismum, & corpore probè contecto sudauit copiosissimè, sicque à febre liber euasit.

OBSERVATIO XXVII.

Febris tertiana.

Die 30. mensis Iunij anni 1630 vocatus sum Gratianopoli ad Domini de Semiane Quæstoris generalis vxorem febre tertiana laborantem. Passa erat antea nouem paroxis. os, & a quodam Medico Regio quinquies ei secta fuerat vena, nec non Medicamentum exhibitum ex sennæ, & cassiæ infusione paratum: paroxismi tamen ingrauescebant, in ijsque vnum præcipuè symptoma eam grauiter vrgebat, nempè capitis dolor acerbissimus, pungens & lancinans dimidiam tantum capitis partem hemicraniæ instar occupans. Statim iudicaui hunc dolorem procedere a vaporibus acribus ex materia quadam biliosa in ventriculo aut partibus vicinis stagnante, eleuatis: ideoque præscripsi purgans medicamentum ex aquæ benedictæ ℥ i cum infusione ℥ ß foliorum sennæ paratum; quo per inferiora quater purgata est, & bis per superiora, vomituque reiecit prima vice circiter lib. i. bilis porraceæ: secunda vero parem quantitatem bilis æruginosæ, & sequenti accessione à dolore capitis omnino fuit libera, tum post iulepos aperientes temperatos & purgationem iteratam ex senna, rhab. & catholicone omnino conualuit.

OBSERVATIO XXVIII.

Lumbrici.

Filiolus Magistri mercatoris Gratianopolitani tres circiter annos natus, per multos dies vexatus est alui fluxu, & nausea ferè perpetua, cum febre acutissima, quæ à lumbricis in ventriculo & intestinis contentis, exoriri videbantur, varia remedia frustra tentata fuerant; & cum iam omnia essent desperata, ægerque in summo vitæ periculo versaretur, ipsi exhibui calomelanos Turqueti gr. xii. statim cessauit nausea, & tota fere die dormiuit, at noctu vomitus & alui fluxus multò grauiores excitati sunt. In excrementis inueniebantur frustula vermium putrefacta in maxima copia, manè dormit, & tota die sequenti, neque amplius vomuit, & intra 24. horas febris expers apparuit, atque ita curatus, vt alijs remedijs non indiguerit.

OBSERVATIO XXIX.

Febris maligna.

D. De Beauboys Iuuenis Aulicus in principio mensis Iulij anni 1630. laborabat Gratianopoli febre maligna cum exanthematis. Vocatus sum ad eum die morbi nona: octies ei sanguis missus fuerat, & reliqua remedia abnuebat, grauis vigebat diarrhæa, & interdum delirabat. Die decima, febris & alui fluxus intensior, pulsus intermittens, in lecto excrementa deponebat. Vndecima, omnia eadem. Duodecima, in peius ruit. Decima tertia, moribundus videbatur & in agone versari. Admoueri iubeo vesicatorium ceruici, & propino manè pulueris diaphoretici ℈ ij. camphoræ gr. xij. cum aqua cardui bened. & tectus mansit per duas horas, non sudauit. Vesperi eadem potio iterata est, & probè rectus copiosè sudauit, multò melius habuit, per totum illius diei decursum sumpsit in singulis musculis bezoardici mineralis ℈ j Paucis postea diebus omninò conualuit. Cessante febre parotis oborta est valde dolorifica, quæ per resolutionem discussa est.

OBSERVATIO XXX.

Dolor Nephriticus.

Die tertia mensis Iulij anni 1630 Petrus Berardus Pharmacopæus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, correptus est dolore nephritico vehementissimo, statimq; sibi iniici curauit duos clysteres consequenter valde laxantes, ex confectione hamec & diapruno solutiuo cum terebinthina: iisque nihil conferentibus me vocari iussit; tertium clysterem præscribo, emollientem, & carminantem cum diaphænici & diapruni solutiui, singulorum ℥ ß & aquæ benedictæ ℥ iii. hoc Enemate multum euacuatus est, doloroque omnino sublatus. Sentiebat enim æger materias ex lumbris toto; abdomine sibi auelli, sine vlla tamen molestia. Eodem tempore fomenta ex priori decocto admouebantur.

OBSERVATIO XXXI.

Dolores arthritici.

Die octaua mensis Iulii anni 1630. vocatus sum a magistro Perdreau, Eminentissimi Cardinalis Richelij Pharmacopæo, Gratianopoli decumbente ex doloribus articulorum, qui pedes & brachia, aliasque partes affligebant, cum tumore, inflammatione, & febricula: A viginti diebus hoc affectu laborabat, eique nouies proprio nutu secta fuerat vena, sanguisque multo sero abundans detractus: aliquoties etiam purgatus fuerat. Meo autem iussu illi exhibetur puluis in iusculo ex calomelanos Turqueti ℈ i. diagridij g. viij. garyophillo n. i. bladè & copiosè purgatus est, ac multo melius habuit. Deinde sumpsit manè & serò iulepum refrigerantem, in cuius dosi matutina infundebantur sennæ ℥ iii. cum seminis coriandri ʒ ß frigidè per biduum, postea sumpsit eundem puluerem, pari successu & integrè curatus est.

OBSERVATIO XXXII.

Hystericus affectus.

In mense Octobri anni 1631. vxor D. Dalmaris in suprema subsidiorum curia consiliarii regii, hysterico affectu

fectu laborabat cum vomitu & alui fluxu, summaque virium deiectione, vt moribunda videretur. Post multa remedia vsurpata, nempe fomenta roborantia ventriculo admota, pullos cordi applicitos, & Epithemata eidem parti apposita, cucurbitulas femoribus & pubi affixas, clysterem ex iusculo & theriacę iniectum: tum aquam cinamomi exhibitam, sumpsit tandem sequentem potionem quæ mirum in modum ipsi profuit.

℞. Aquarum artemisiæ, rosar. & florum arantiorum ana ℥ i. aquæ cinamomi ʒ iij. confectionis de hyacintho ʒ i. pulueris electarii diamargariti frigidi ℈ ß croci gr. iv. fiat potio.

Assumpta hac potione non amplius vomuit, & optimè habuit per duos dies, postea iterum affectus redit, & per interualla repetit. At quoties dicta potio vsurpabatur, omnia symptomata cessabant.

OBSERVATIO XXXIII.

Diarrhea.

Vir quidam robustus & bilioso temperamento præditus ætate media, correptus est diarrhæa biliosa valde vrgente, cum siti intensissima; vocatus ad eum, præscripsi ... prunellæ in potu ordinario, tum etiam in iulepis ex aqua lactucæ & portulacæ paratis, ter in die sumendis, & intra 24. horas conualuit.

OBSERVATIO XXXIV.

Obstructio hepatis & lienis.

Qvidam studiosus Polonus ex intempestiuis lucubrationibus incidit in grauissimas obstructiones Hepatis & Lienis, quę cum ad extremam maciem perduxerunt, cum antea esset εὔσαρκος & bono habitu præditus: postquam autem potionibus purgantibus, apozematis aperientibus, aliisque remediis vsus esset, quæ parum contulerant, pilulæ sequentes a me præscriptæ sunt, quarum vsu intra mensem restitutus est.

℞. Aloes optimæ, & gummi ammoniaci in aceto soluti & per setaceum traiecti, atque iterum inspissati ana ʒ iii. sennæ mundatæ & myrrhæ electæ ana ʒ i ß croci ℈ ß cum oximelite scillitico fiat massa pilularum de qua capiat ℈ ii, alternis diebus, duabus horis ante prandium.

OBSERVATIO XXXV.

Phtisis incipiens.

Clarissima & pulcherrima mulier vidua D. de Ribes Sommedriensis 25. annos nata, fluxione tenui & acri in pectus delabente grauiter afficiebatur, cum tussi sicca, ferè perpetua, macie, febre lenta, & generatũ rubore, quæ vitia per contagium contraxerat ex marito suo, qui ante duos menses phthisicus perierat, ita vt illa ad eundem morbum ruere videretur.

Die decima quinta mensis Maij anni 1629 ei præscripsi potionem purgantem ex senna, rhab. manna & syrupo rosaceo, cum decocto pectorali. Postera die venæ sectionem: deinde iuscula pectoralia & refrigerantia per 12. dies, & in quarto quolibet iusculo senna coquebatur ad ʒ ß. Post iuscula, balneum ex decocto hordei & amygdalarum dulcium, Interim noctu sumebat cochlear vnum syrupi fluxionem & tussim cohibentis ex syrupo violaceo, iuiubino, de rosis siccis & de papauere, partibus æqualibus, compositi.

Hisce remediis perfectè conualuit, neque opus fuit cautico, & lacte asinino, quæ ipsi præscripta fuerant. Nihilominus suasi vt bis in anno purgationem renouaret.

***

OBSERVATIO XXXVI.

Gonorrhea antiqua.

D. Q. iuris vtriusque doctor ab octo mensibus gonorrhæa laborans a me consilium petiit. Illi primum sequentem bolum præscripsi.

℞. Terebinthinæ venet ʒ iii. rhab. pulu. ʒ i. fiat bolus quem capiat per quinque dies, ab hoc remedio bene habuit sed post aliquot dies fluxus reuersus est. Postea vsus est aqua ad gonorrhæam, Quercetani in illius pharmacopæa descripta, prima exhibitione omnino sedatus est fluxus & ideo per tres aut quatuor dies tantum illius vsum continuauit, neque amplius redit affectus.

OBSERVATIO XXXVII.

Dolor capitis lethalis.

Die sexta mensis Aprilis anni 1629 cum essem Lodouæ, inuisi filiam Francisci Fezon mercatoris, septem annos natam, quæ à duobus mensibus affligebatur grauissimo capitis dolore circa frontem, & supercilia, qui singulis propemodum horis recurrebat, ita acutus, vt illa sibi cultro caput aperiri frequenter postularet. Iam vero a duabus diebus inciderat ter aut quater in paroxismos epilepticos cum spuma in ore. A medico ordinario præscripto fuerant multa remedia, præsertim purgationes per apozemata, cucurbitulæ & vesicatorium ceruici, sed omnia frustra. Cum essemus de hoc casu consilium inituri, relatum nobis fuit eam nouo paroxismo fuisse vitus ereptam, & post mortem puttis aliquid per nares effluxisse. Inde coniiciendum fuit in cerebro abscessum latitare, sed eo aperto nihil inuentum fuit, propter serosum humorem in cerebri substantiam & ventriculos effusum.

Hic casus mihi in memoriam reuocauit historiam cuiusdam virginis, quæ cum simili dolore per multos menses cruciata fuisset, & multa remedia frustra tentasset, a quodam Chirurgo totum caput detalo capillitio, vesicatorio contectum est, instar cucuphæ, & vesiculis excitatis magna serosi humoris copia effluxit, & ita liberata est, quod remedium huic etiam prodesse potuisset.

OBSERVATIO XXXVIII.

Vteri scyrrhus,

Die 26. mensis Decembris anni 1630. vxor D. Dugast: Biterrensi 20 annos nata Monspelium venit, vt affectus, quo premebatur, curationi incumberet. Erat autem tumor scirrhosus corpus vteri occupans; & a quinque mensibus exortus, cum filium primogenitum peperisset, & aeri frigido incautè sese exposuisset; vnde lochiorum reliquiæ suppressæ sunt, & in vteri corpore retentæ, vbi tumorem effecerunt, qui tractu temporis scirrhosam duritiem contraxit. Dolores interdum pungitiuos in parte sentiebat, vnde suspicio erat ne tumor ille ad cancri naturam quodammodo accederet. Sequentia remedia illi a me præscripta fuit.

℞. Catholic duplic ℥ ß hieræ picræ & diaphœnici ana ʒ i. ß rhab. puluerat. ʒ i. cum saccharo fiat bolus quem capiat manè cum regimine, sequenti die aperiatur vena basilica cubiti dextri, mittantur sanguinis ℥ viij.

℞. Radic. asparagi, brusci, petroselini & bryoniæ ana ℥ j. cortic. rad. capparum & mediani tamarisci ana ℥ ß fol. agrimon. ceterach. capill. ven. artemisiæ, matricariæ ana m. i. sennæ mundatæ & polypod. querc. ana ℥ i. Epithymi ʒ ß agarici recenter trochiscati ʒ ij zinzib. & garyophillor. ana ℈ ii. coquantur ad lib i. in colatura dissolue syrupi de cichorio compositi cum rheo ℥ iii. fiat apozema pro tribus dosibus matutinis.

℞. Rad. alth. & liliorum ana ℥ ii. rad bryoniæ & cucumeris agrestis ana ℥ i. fol. malu. & violar ana m ii fol. artemisiæ, nepethæ ana m. i. ficuum pinguium par. xii sem lini & fænugr. ana ℥ i. flor. chamomil. & meliloti ana p. ii. fiat omnium

nium decoctio in tribus partibus aquæ, & vna vini albi sub finem addita, qua foueatur pars affecta manè & serò.

℞. Butyri recentis & axungiæ porci ana ℥ j. ß pinguedinis gallinæ anseris, & anatis ana ℥ j. olei amygdalaru dulc. & liliorum ana ℥ ij. mucilaginis sem. fænugr. extractæ cum vino albo ʒ vi. gummi ammoniaci in aceto soluti ℥ ij. croci ʒ ß ceræ q.s. fiat vnguentum applicandum post fotum.

℞. Massæ emplastri de meliloto & de mucilaginibus ana ℥ i. gummi ammoniaci in aceto soluti & traiecti, & iterum inspissati ℥ ß cum oleo liliorum fiat emplastrum super alutam debitæ magnitudinis & figuræ, applicandum eidem parti post inunctionem, & quinto quoque die renouandum.

℞. Aloes optimæ ℥ ß gummi ammoniaci in aceto soluti, & iterum inspissati ʒ ij. bidellij & myrrhæ ana ʒ i. sennæ mundatæ & agarici recenter trochiscati ana ʒ ij. fæculæ bryoniæ ʒ i. cum oxymelite scillitico fiat massa pilularum, de qua capiat ʒ ß singulis diebus manè duabus horis ante pastum, continuando per xv. dies.

Cum horum remediorum vsum aggressa esset, frigus intensissimum aduenιens eorum continuationem impediuit, & illa in patriam rediit; eique discedenti præscripsimus, vt verno tempore prædictorum remediorum vsum repeteret, eaque, diu continuaret, quibus addidimus semicupium frequens, cataplasma emolliens, & bochetum rad. chinæ propotu ordinario. Quibus per tres menses continuatis, præcipue fomentis, vnguentis & emplastris cum bocheto prædicto, perfectè conualuit. Et menstrua purgatio, quæ per octo menses suppressa fuerat, iterum apparuit, naturalem ordinem seruauit, ab eoque tempore alios liberos peperit.

OBSERVATIO XXXIX.

Febris quartana.

Elegans puella filia D. Desplans in suprema subsidiorum curia consiliarij regij quatuordecim annos nata, in mense Nouembri, anni 16 o laborabat quartana duplici a duobus mensibus. Ipsi præscribo infusionem ℥ i. sennæ factam in aqua mea febrifuga singulis diebus sumendam, & quartana exhibitione, febris omninò sublata est, & deinceps optimè habuit.

OBSERVATIO XL.

Altera quartana.

D. Varandæus canonicus annos natus 30. febre quartana laborans in mense Decembri anni 1630. prædicto remedio vsus est quotidie, & septima exhibitione curatus est.

OBSERVATIO XLI.

Mammarum inflammatio.

Circa initium mensis Ianuarij anni 1631. amplissimi viri D. de Rochemore in curia computorum & subsidiorum protopræsidis vxor puerpera, laborare cœpit inflammatione mammæ dextræ ob ictum in illam partem inflictum. In ea autem continebatur lac, quod non poterat exugi. Facta fuit embrocatio prima die ex duabus partibus olei rosati completi & vna omphacini. Secunda die & sequentibus continuata illa embrocatio parti tantum dolenti, & toti mammæ admotum est bis in die vnguentum de althea, & sine alio remedio intrà paucos dies curata est. Affixæ fuerunt cucurbitulæ scapulis, neque secta fuit vena, cum statim viderim affectum resolutione discuti.

OBSERVATIO XLII.

Febris maligna.

IN mense Aprili anni 1631. iuuenis mulier vidua Montaudi ciuis Monspeliensis febre maligna laborabat cum exanthematis, eique vulgaria remedia administrata fuerant vsque ad octauam morbi diem, in qua vocatus fui, & ægrotantem inueni summa virium imbecillitate versantem cum siti ingenti, linguæ siccitate ac nigritia, tum lentoribus nigris, dentibus adhærentibus. Præter cardiaca varia, præscripsi iulepos valdè refrigerantes cum sale prunellæ & spiritu vitrioli. Et in ptisana sumebat pro potu ordinatio sal prunellæ & spiritum vitrioli. Admouebantur fotus refrigerantes & humectantes pectori & hypochondrijs & intra biduum sitis & ardor euanuit. Ac postmodum purgatione alijsque leuioribus remedijs intra paucos dies conualuit.

OBSERVATIO XLIII.

Febris maligna cum Parotidibus.

ANno 1623. post Monspelij obsidionem grassata est per plures menses febris admodum maligna, ex qua media ferè pars ægrotantium interibat. Peculiariter verò quibuscunque parotides superueniebant (quod circa nonum, vel vndecimum morbi diem solebat contingere) omnes interibant. Cum autem plures huiusmodi vidissem, neque vllis alexipharmacis liberare potuissem, cogitare cœpi ideò censeri lethales parotides, quod pars illa non sit capax recipere totam materiam morbificam, quæ intus manens interimit, & supplendum esse naturæ opus. Ac quanquam ægrotantes pulsum haberent paruum & frequentissimum, ac penè formicantem, vt in agone mortis versari viderentur, quæ etiam breui succedere solebat: attamen hanc Cornelij Celsi sententiam animo reuoluens, multa scilicet in præcipiti periculo rectè fieri, quæ alias essent omittenda, & tutius esse anceps remedium in vno aut altero experiri, quàm tot ægros certo exitio relinquere; sanguinis missionem præscripsi partitis vicibus propter virium imbecillitatem bis aut ter eadem die, & sequenti die purgationem. Qua via omnes quibus hæc remedia administrata sunt, feliciter euaserunt, neque vllus deinceps interijt. Primi ægroti hac methodo curati historia fuse descripta reperitur capite primo sect. 3. methodi nostræ curandarum febrium.

OBSERVATIO XLIV.

Colica ventriculi.

IN mense Aprili anni 1631. vxor D. Guillelmi Dortomanni Patroni Monspeliensis celeberrimi, subito correpta est doloribus vehementissimis, ventriculi & lienis regionem occupantibus, qui neque fomentis, neque purgatione sedari potuerunt: sed phlebotomia celebrata, satis larga manu e brachio sinistro statim euanuerunt.

OBSERVATIO XLV.

Vomitus sanguinis.

PAulus Hilarius mercator Nemausensis vomitu sanguinis, eoque copioso afflictus fuerat quatuor aut quinquies intra sex septimanas, ad cuius cohibitionem multa præstita fuerant à medicis ordinarijs. Tandem symptomate redeunte & diutius perseuerante, vt æger in maximo vitæ discrimine versari videretur, ad eum vocatus fui die 28. mensis Maij anni 1631. homo erat quinquagenarius, temperamento biliosus, & in actionibus promptissimus, quive anno præterito consulatum exercens, maximis laboribus, tum animi, tum corporis sese exagitauerat, vnde bilis prouentus maior, quæ exustione ad atræ bilis naturam accedebat, & magnam sanguini commotionem præbens,

eiusdem

eiusdem foras eductionem produxerat, cui rei maxime conferre videbatur eiusdem humoris acrimonia venis teserandis aptissima: tum maxima sanguinis tenuitas a seri multa copia eidem permixta: Censui hunc sanguinem per anastomosim affluere, quando quidem eum maxima copia euomuerat in trombos concretum: attamen per dilucida interualla nihil emittebat, ita vt per mensem integrum a primo insultu nihil sanguinis excreuerit. adde quod non solum per vomitum, sed etiam per secessum sanguinem fundebat; imo vero primus paroxismus ab excretione sanguinis, per aluum inchoatus est, quod ostendit venas mezaraicas ad intestina desinentes per anastomosim fuisse apertas.

Die prædicta qua eum inuisi, sanguinis eruptio á 24. horis cohibita fuerat, ea tamen denuo imminere videbatur, vt facilè apparebat ex inquietudine, siti, cardialgia, æstu præcordiorum, capitis pulsatione & febre, ideò cum iam aduesperaceret iulepus tantum exhibitus est ex aquis plantaginis & portulacæ cum sale prunellæ, tota nocte non dormiuit valdè anxius & inquietus.

Die 29. mensis Maij horis matutinis missus fuit sanguis ex brachio sinistro ad ℥ iv. tantum, quia æger cardialgia ita affliciebatur, cum tanta virium deiectione, vt se breui expiraturum putaret. Sanguis fuit valdè rubicundus; & totus penè in serum conuersus, á phlebotomia robustior factus est, & melius habuit, tum vrinæ quæ antea prorsus aqueæ fuerant, coloratiores euaserunt. Iniecto post meridiem clystere detergente, sanguis denuò missus est ad ℥ vij. priori persimilis, vnde æger melius habuit. Iulepi prædicti fuerunt iterati, pro potu vtebatur aqua ferrata cum sirupo cydoniorum, & spiritu vitrioli. In iusculis, hordeatis & panatellis puluis astringens immiscebatur, tum etiam præscripta est opiata toborans & astringens sumenda semel in die circa vesperam, Hypochondrijs fotus admouebatur ex decocto portulacæ, & plantaginis, aliorumque in oxycrato coctorum; vnguentum etiam refrigetans & astringens ijsdem partibus. Iuscula cum aqua ferrata parabantur. Nocte insequente satis dormiuit, sed cum insomnijs turbulentis.

Die 30. eiusdem mensis, vrinæ coloratiores habentes eneorema tenue, pulsus meliores, supererat tantum sitis & pulsatio in capite Mane exhibitum est medicamentum ex rhab. pulu. ℈ı. & tripheræ persicæ ʒij. quo quater aut quinquies deiecit biliosa & serosa multa, vnde melius habuit, & vrinæ meliores, tota nocte dormiuit.

Die vltima eiusdem mensis manè bene habebat, sed vrinæ eneorematis expertes, sitis permanebat, & pulsatio in capite, propinatus est iulepus refrigerans & astringens ex decocto paratus. Vrinę sensim pallidiores euadebant, eneorematis expertes, sitis augebatur, non obstante potu acido. Circa vesperam, febris aucta est, æger valdè inquietus, & sitibundus, tum se æstum maximum in ventriculo percipere, querebatur. Inde metus ingens mihi incussus est redeuntis denuò sanguineæ vomitionis, cuius causa videbatur esse translatio bilis ad illas partes, vnde vrinæ pallidiores. Causam procatharcticam huius recursus esse censui, vel iusculorum nimis coctorum crebriorem exhibitionem, vel fotuum ab imperito pharmacopæi famulo nimis calidè admotionem, cum subfrigidè admoueri debuissent. Huius rei indicio fuit, quod æger retulerit se a prima fotuum admotione caliditatem in hypochondrijs percepisse. Vt igitur symptoma imminens præcauerem, missionem sanguinis præscripsi è cubito sinistro ad ℥ viij. qui cum impetu effluxit. Eodem tempore epithemata ex oxycrato hypochondrijs sub frigidè admota, frictiones, & ligaturæ celebratæ, clyster iniectus & iulepus exhibitus ex aqua portulacæ, & papaueris rheados, cum syrupo eiusdem papaueris rheados, & sale prunellæ. Quibus remedijs intra duas horas liberatus est ab illo æstu, & siti Noctis reliquum cum somno permodico peregit, manente perpetua capitis pulsatione.

Die prima Iunij, vrinæ benè coloratæ, cum eneoremate apparuerunt, exhibita est potio ex decocto foliorum cichorij, acetosæ, & portulacæ, cum tamarindorum ℥ ß addendo syrupi granatorum ℥j. rhabarbari puluerati ℈ı. bis purgatus est horis matutinis, & serosi humoris copiam excreuit. post secundam sedem vomitu correptus est cum valido conatu, ac iusculum paulò antè assumptum reiecit cum pituita, nihil vero sanguinis, pomeridianis horis bis aut ter deiecit biliosa & spumosa, noctu mediocriter dormiuit.

Die secunda Iunij manè parum turbatus apparebat in discursu, vt verba rectè pronuntiare non posset, nec sensa commodè expromere, quod tamen ipse percipiebat, dicebatque se non habere mentem liberam. Pulsatio in capite continuò perseuerebat, sumpsit prædictum medicamentum ex tamarindorum ℥ ß. & rhabarbari ℈ı. Cum autem dicta mentis conturbatio perseueraret, cucurbitulæ duæ admotæ sunt scapulis, cum scarificatione. quibus sanguis valde serosus eductus est, & frontale commune admotum. Intra vnam horam leue illud delirium omninò cessauit, in diei decursu quater aut quinquies aluus soluta est cum euphoria, nocte placide dormiuit, & inde multò melius habuit.

Die 3. Iunij se optime habere professus est, & capitis pulsationem esse valde imminutam. Sumpsit iterum prædictum medicamentum, quo purgatus est vt supra. Admouebantur quotidie epithemata cordi, & fomenta hypochondrijs ex oxycrato, tum sumebat vesperi opiatam prędictam.

Die 4. Iunij æger in eodem statu consistebat, sumpsit mane opiatam prædictam; atque iterum vesperi, & post meridiem syrupum corallorum: sed quia in liene insignis durities apparebat, admotus est fotus emolliens, & aperiens, tum etiam vnguentum ijsdem viribus præditum.

Die 5. sumpsit mane decoctum galli veteris cum herbis temperatis aperientibus radice chinæ, & cremore tartari, admotum est causticum tibiæ sinistræ, fotus & inunctio lienis continuata. Iam remedia sanguinem cohibentia sensim omittebantur, & ad ea transibamus, quæ lienis obstructioni, & humori melancholico magis erant idonea; tum cæpit vti solidis alimentis cum tantillo vini crassioris, cum a febre immunis esset, alui excrementa, & vrinæ melius concoctę, somnus fere assiduus tumor in liene satis insignis apparebat ideo pręsctiptum est decoctum galli prędictum ad 12. dies, addendo tertio quoque die sennæ ʒij. & continuatio fotus & linimenti emollientis & apèrientis per idem spatium & post 12. illos dies balneum, deinde aquas Mcynenses cum iteratione balnei semel in septimana. Ac demum sirupum magistralem ex succis, cum opiata deobstruente.

Die 5 Iunii sumpsit iusculum cum sennæ ʒ ii. eoque rite purgatus est.

Die 7. discessi; & vsu prædictorum remediorum, præcipue syrupi magistralis longo tempore continuati, probe conualuit.

OBSERVATIO XLVI.

Fluor vterinus.

ILlustris quædam religiosa propter hepatis & renum calidam intemperiem initio mensis Augusti anni 1630. correpta est fluore albo admodum copioso & molesto, á quo præpostere curata a chirurgo, qui vehementia purgantia ei exhibuerat, affectus ad sequentem hymem productus est, nec tunc temporis cessauit, sed tantum imminutus est, & ægra pallida & decolor permansit. Vere autem insequente affectus paulatim in deterius vergebat, vsque ad æstatis initium, quo tempore inappetentia & febricula laborabat, quibus interdum tussis accedebat, vt metus esset ne in tabem incideret.

E primum pręscripsi leue catharticum ex senna & rhab. postea phlebotomiam. Ac consequenter ptisanam laxantem per quatuor dies. Postea balneum tepidum ad hepatis & renum ardorem temperandum, per biduum sequens.

A balneo correpta est alui fluxu, a quo bene habere videbatur primis diebus, postea tamen ab eo vires infirmiores euadebant febris interdum aderat, & ventriculus inappetentia laborabat. Iussi vt per quinque vel sex dies sumeret ma-

per manè rhab. pulu. ℈ j, cum sirupo de absint. pontico ad boli formam redactum, hora vna ante prandium. Prima die aluus multum & frequenter deiecit; Secunda alui fluxus omnino cohibitus, & reliquus ventriculus valdè confirmatus, febricula disparuit, melius colorata in dies apparebat, sed inappetentia perseuerabat, iussi vt rhabarbari vsum continuaret adhuc per 12. dies, sed non amplius cum sirupo, sed cum terebinthinæ ℈ i. in bolum redactum, ad fluorem vteri melius compescendum, Et sic ab omnibus prædictis affectibus liberata est,

OBSERVATIO XLVII.

Febris continua & maligna,

Die vltima mensis Ianuarij anni 1629. Reuerendiss. Episcopus Nemausensis, annum agens quinquagesimum laborare cœpit febre maligna, quæ singulis diebus exacerbationes habebat ad hora vndecima matutina, ad sextam pomeridianam, nauseam & singultum per interualla patiebatur, vrinæ rubræ, & turbidæ, excrementa alui liquida, biliosa, & pauca, vigiliæ perpetuæ vsque ad septimam diem. Cum in villula quadam propè castra regia ægrotare cæpisset, statim sese contulit Bellilocam, vbi secunda die morbi a duobus medicis sanguinis missio fuit celebrata eductusque sanguis valdè corruptus, idque præmisso clystere.

Tertia die fuit iterata venæ sectio, & sanguis priori similis eductus, Interim iulepi refrigerantes & venenatam qualitatem oppugnantes fuerint vsurpati. Eadem die sudor apparuit leuis sine præcedente rigore, aut horrore, sed nausea ante sudorem vehementius vrgebat. Quarta, quinta & sexta similis sudor rediit sine vlla febris remissione.

Circa finem quintæ, stillæ sanguinis ex naribus prodierunt. Ego verò ad illum vocatus sum die sexta in qua febris vehemens apparuit, cum pulsu magno & frequenti, siti, iactationes, & alijs symptomatis. Eadem die sanguinis missio iterata est ad vncias quatuor.

Circa initium septimi, rigore correptus est per horam integram, hunc sequuta est nausea satis grauis per horam alteram, tandem sudor copiosè erupit, tota ferè die perseuerans, vt septies linea mutanda fuerint. A sudore febris omnino sedata, & vrinæ quæ antea rubræ & crassæ fuerant, luteæ & laudabiles euaserunt.

Die octaua & nona, alui fluxu moderato excreta fuit materia biliosa & pituitosa, quo pristinæ sanitati restitutus esse videbatur.

Die decima translatus fuit Nemausum propter Bellilocæ insalubritatem, & pestem incipientem.

Duodecima purgatus est medicamento ex senna, rheo, manna, & sirupo rosaceo.

Decima tertia solidioribus alimentis vti cœpit in parua quantitate, & Decima quinta, vino valdè diluto. Eadem die a lecto egressus est; & in mensa prandium assumpsit, vt perfectæ valetudini restitutus videretur.

Nihilominus recidiuam passus est eadem 15. die, circa mediam noctem cum nausea frequenti, qua pituitosa & pauca reijciebat,

Circa initium Decimæ sextæ diei; iniecto clystere secta fuit vena, & sanguis eductus valdè corruptus. Iulepi ex refrigerantibus, aperientibus & alexipharmacis parati, epithemata, inunctiones ex oleo scorpionum Matthioli, & confectio de hyacintho in iusculis præscripta.

Decima septima, Iteratus Clyster, & iterata phlebotomia, sanguis priori similis, Lapis bezoardicus in iulepis, & bezoardicum minerale interdum in iusculis vsurpatum Ad nauseam compescendam sal absynthij bis fuit exhibitum, non sine fructu, fomenta roborantia ventriculo admota. Inunctio ex oleo nucis moschatæ, & cydoniorum eidem parti. In iulepo semel atque iterum aqua theriacalis fuit commixta, cum magna suspicio esset luis pestiferæ huic morbo admixtæ, propter nauseam, & lipothymias frequentes; spiritus vitrioli in potu ordinario.

Decima octaua, rigore correptus est quem excepit sudor per quatuor aut quinque horas perseuerans, sed exigua quantitate effluens cum dysphoria & inquietudine; tum etiam nausea, & vomitu frequenti,

Postea ad nauseam perseuerantem exhibita est salis absinthij ℈ j in vino dissoluta, quæ feliciter operata est, & rarissimo postea vomitu afflictus est. Paucis post horis rigore iterum correptus deinde bis aluum deposuit satis copiosè, ac tandem sudor emanauit, quem diu ferre non poterat, propter inquietudines, iisque leuiter ferebatur, sed per multas horas perseuerauit. Ad motum illum adiuuandum semel exhibitus fuit lapis bezoardicus cum iusculo, & cum altero iusculo post aliquot horas bezoar solare, quo sudor copiosissimus effusus est cum facili tolerantia & inde febris maximè imminuta est

Decima nona febris multò remissior, iniecto clystere laxante cum aquæ benedictæ ℥ iij aluum quinquies deposuit totius diei curriculo, & multam bilem excreuit cum pituita mixtam; nocte placidè dormiuit, vrinæ benè coloratæ cum hypostasi tenui. Medicamentis roborantibus vires reficiebantur,

Vigesima & vigesima prima, omnia eadem; semel aut bis in die aluo deijciebat materiam satis crassam.

Vigesima secunda, purgatus est medicamento superiori simili; & pluries deiecit biliosa atque pituitosa, nec non per vomitum excreuit pituitam crassam cum exigua bile; postea placidè dormiuit tota nocte, tum etiam die sequenti, quæ erat 23. tumque febris omninò expers fuit, & vrinæ melius coctæ apparuerunt.

Ad reliquias humorum deturbandas 24. die sumpsit iusculum aperiens, in coque, die 26. incoximus sennæ ℥ ß cum correctiuis, quo quater purgatus est: indeque auctus ciborum appetitus cum siti nulla, ac continuatis iusculis aperientibus per aliquot dies pristinæ sanitati restitutus est.

OBSERVATIO XLVIII.

Inflammatio, & abscessus renum, Hæmorrhagia, febris maligna, cum grauibus symptomatis.

Die 27. mensis Martij, anni 1629. vocatus sum ad Reuerendissimum Episcopum Lodouensem quinquagenarium, qui antea febre maligna laborauerat, eiusque duas passus erat recidiuas, ab iisque liberatus multis crisibus, præcipuè per hæmorrhagias copiosissimas, & remedijs quamplurimis a duobus medicis Lodouensibus mecum præscriptis. Cum a multis diebus omninò conualuisse videretur; die 17. Martij circa horam duodecimam ægrotare cæpit, a die sequenti subitò correptus est dolore acuto & fixo circa renem dextrum, quem sequuta sunt hæc symptomata, vomitus frequens, & singultus, vrinæ turbidæ, rubræ aliquando, & aquosæ, interdum cum arenulis partim rubris, partim vero albis, interdum etiam conquestus est de cruris dextri stupore. Die 22. febris superuenit, quam exceperunt diebus sequentibus horrores bis aut ter in die inuadentes; eosque sequebatur febris exacerbatio per duas vel tres horas,

Cum igitur accessissem die 27. morbi, vna cum prædictis medicis suspicati sumus in communi consilio calculum latitare in rene dextro, & a dolore excitatam esse inflammationem in eadem parte. Quia vero dolor tunc ferè nullus apparebat, existimauimus inflammationem iam ad suppurationem fuisse progressam. Decretum fuit mittendum esse sanguinem primum ex brachio dextro, postea ex malleolo eiusdem regionis, clysteres mollientes & refrigerantes frequenter iniciendos, iulepos, & emulsiones lenientes imperandas, Epithemata, fomenta, linimenta, & cataplasmata præscribenda. Incœpimus a venæ sectione, quæ celebrata fuit die prædicta 27. hora secunda vespertina ad ℥ viij. Circa vesperam oborta est hæmorrhagia, quæ per quatuor horas perseuerans, sanguinis ferè lib. ij. æquauit, adhuc affatim fluebat & vires concidebant. Igitur cogitandum fuit de cohibenda hæmorrhagia, & præscripta fuit venæ sectio reuellens in brachio dextro, sal prunellæ

in aqua

in aqua frigida dissolutum, frontale adstringens, acetum in aurem instillandum, succus vrticæ sumendus, cucurbitula regioni hepatis admouenda, linteum in aceto madefactum, quo frigide ceruix erat obuoluenda, & ligaturæ extremorum, quibus nihil proficientibus æger se aluum deponere velle dixit, nec potuit cogi, vt in lecto deiiceret. Præmonuimus, si è lecto surgeret cum tanta exolutione virium, fore vt in syncopem rueret, attamen eam syncopem cohibendo sanguini fore perutilem. Ita fere successit, nam postquam surrexisset, animi deliquium passus est, a quo statim excitatus est vino exhibito, & aqua frigida in faciem proiecta, postea copiose deiecit, & postquam in lectum delatus fuisset, sanguis multò minore impetu fluebat, postquam vero paululum quieuisset, exhibitum est sal prunellæ ad ʒ.j. ß. in aqua frigida dissolutum, quo assumpto statim sanguinis fluxus omnino fuit cohibitus, nec aliis remediis opus fuit.

Die sequenti, quæ erat 28. Martij, siti ingenti premebatur, & pustulæ quædam dolentes ex sanguine adusto genitæ circa frontem, genas, labia, linguam, & in volis manuum abortæ sunt, dolor verò renum nullus apparebat, sed ingens alimentorum auersio, vt iusculum omninò renueret, multo magis iulepos & emulsiones. Attamen tota fere die dormiuit per interualla, & per aluum bis deiecit biliosa, & valde fœtida, vrina erat decolor, tenuis, & sine sedimento, cum arenulis in fundo matulæ: in potu mane exhibuimus salis perlarum ʒ.ſ cum aqua cocta, & sitis plurimum contemperata est. Post meridiem, atq; iterum vesperi spiritus vitrioli gutt. 12. cum ℥.j. syrupi capillorum ven. & aqua cocta propinatæ sunt, & à quibus etiam sitis febris plurimum sedata est. Inunctio frequenter fuit celebrata in regione lumborum, ex vnguento populeo, & refrigerante Galeni cum oleo rosaceo. Lac amygdalarum dulcium cum iusculis miscebatur ad cochlearia tria vel quatuor. Nocte sequenti satis quiete etiam dormiuit, sese per vices expergefaciens cum planctu luctuoso, vt solebat diebus præcedentibus.

Die 29 conquestus est mane de dolore renis dextri, sed parum vehementi, non poterat tamen supra latus dextrum decumbere. Vrinæ tenues, & pallidæ, cum arenulis partim rubris, partim albis, pustulæ oris inunctæ sunt pomata recenti, tantillo salis prunellæ admixto. præscriptum fuit fomentum & cataplasma emolliens, & anodynum renibus admouendum tum etiam iulepus ex decocto herbarum refrigerantium, cum semine lactucæ, & papaueris albi, summit. malu. flor. viol & buglossi

Circa horam quartam promeridianam, leui horrore correptus est, quem excipit febris intensior, ad aliquot horas perseuerans. Hora decima propinatus est iulepus ad ℥.viij. tota nocte parum dormiuit.

Die 30 hora tertia matutina, rigore vehementi afflictus est per horam dimidiam, postea febris adaucta, oris, & faucium vlcera grauiora, & magis dolentia, quibus demulcendis diamorum vsurpatum est, sitis ingens, alui excrementa liquida, & valde fœtida. Post duas horas sumpto iusculo sudor erupit copiosus in capite, & ceruice, cum madore tantùm in reliquis partibus, in cuius medio aluus iterum soluta est, & vsque ad horam octauam quinquies deiecit, vrinæ magis coctæ, & coloratiores apparuerunt, exiguam hypostasim habentes, febris etiam imminuta, sed vires admodum fractæ ex alui fluxu. Circa horam quartam sumpsit iulepum cum spiritus sulphuris guttis viginti, quantitas autem iulepi perpetuo fuit ℥. viij. iterum dormiuit vsque ad horam sextam, & experrectus dixit se à iulepo plurimum fuisse adiutum, & refrigerationem percepisse in toto corpore, febris equidem remissior apparebat: assumpto iusculo refrigerante conquestus est de dolore in palato, quod inspicientes, vlceratum inuenimus ex ardore febris prægressæ: ad hoc malum demulcendum vsus est decocto maiorum conditorum: postea sequens gargarisma præscripsimus.

℞. Aquar. plantag. & matrisylu. ana ℥.iv. aqu. rosar. ℥.vij. aluminis crudi ʒ.ij. post leuem ebullitionem dissolue diamor. & mellis rosac. ana ℥.j. fiat gargarismus. præcipimus etiam vt palatum melle rosaceo frequenter inungeretur ex penicillo: colluebat etiam os frequenter ptisana potus ordinarij, quæ ex hordeo & liquiritia confecta erat.

Ab eo etiam tempore satis placide quieuit vsque ad mediam noctem, in qua rigore iterum correptus est: eoque ad duas horas perducto, postea febris aucta, quæ sequenti die quæ erat vltima mensis Martij, circa horam octauam valde remissior apparuit, vrinæ semper tenues & valde crudæ. Pomeridianis horis febris multo remissior, & in vniuersum melius habere visus est, quam diebus præteritis, aluus tota die ter deiecit liquida & biliosa, iulepi bis in die iterabantur, epithemata frequenter admouebantur.

In sequente vero nocte, circa illud tempus, quo rigor accedere consueuerat, anxietate graui, & inquietudine molestissima vexatus est, cum alui fluxu, partim bilioso, & partim pituitoso, frequenti, sed pauco, tota nocte vigilauit, neque in lecto consistere poterat. Vt igitur motum illum naturæ, qui difficile ac laboriosè fiebat, iuuaremus, ipsi exhibuimus medicamentum purgans primo die Aprilis, hora tertia matutina Interim vlcera palati, & oris erant molestissima, & fœtorem cadauerum referebant; vrinæ continuo tenues & decolores nos valde terrebant: inquietudinis circa horam nonam remissæ sunt, & purgatus fuit quinquies tota die. Circa vesperam multo melius habuit sed vrinæ perpetuò albæ, & crudæ, vlcera oris perpetuò molesta, pustulæ labia & mentum occupantes, imò & partem genæ dextræ, in fœdam crustam degenerauerant, vt fit in variolis multis simul iunctis. In medijs etiam cruribus, parti interiori obortæ sunt pustulæ variolis consimiles, inter se distinctæ, & in vnaquaque tibia, manus magnitudinem æquantes, maximæ malignitatis, & adustionis teste.

Die 2. Aprilis, hora prima post mediam noctem accessio iterum rediit, cum horrore leuissimo, quem sequutus est calor auctus, cum inquietudine præcedenti multo minore. Circa finem accessionis iterum exhibitum fuit medicamentum purgans, deiecitque bilem subuiridem, cum pituita copiosa. Post meridiem cessauit purgatio, & febris omnino expers fuit, seque appetentiam ad solidiores cibos percipere aiebat. Crustæ vlcerolæ menti, & genarum fœtorem quendam exhalabant.

Die 3. Aprilis, post mediam noctem paroxismus febris tertianæ duplicis iterum reuersus est, eadem hora, priori consimilis. Vrinæ coloratiores apparuerunt, fœtor satis insignis in vlceribus menti, & genarum. Decretum fuit reliquias materiæ morbificæ præparare ad vlteriorem purgationem remedijs internis & externis. Interna fuerunt iulepi aperientes & refrigerantes, externa vero fomentum emolliens, aperiens, & humectans super hypochondria, præcipuè regionem hepatis, in qua tensio quædam apparebat, tum etiam linimentum ijsdem viribus præditum. Ante meridiem febris imminuta est, sed non prorsus intermisit, vrinæ laudabiles cum hypostasi parua apparuerunt. A meridie ad sextam horam vespertinam bis deiecit liquida & subflaua: vlceribus menti & genarum admotum est vnguentum ex therebinthina, vitellis ouorum & melle rosaceo. Hora septima vespertina rediit accessio cum rigore, qui ad dimidiam horam extensus est, postea calor auctus ad mediam noctem perseuerauerit & duplici sudore, coque copioso solutus est. Postea ἀνθρακες euasit, fætor maxillarum vsu vnguenti prædicti intra duodecim horas sublatus est, & vlcera pus album, & crassum emittere cœperunt. In accessione exhibitus fuit pro potu syrupus violaceus cum ptisana, & spiritu sulphuris.

Die 4 Aprilis, cum esset febris expers matutinis horis prædicta remedia iterata sunt; & tota die febris expers apparuit. Hora sexta vespertina iterum rediit accessio cum rigore, & præcedente multò longior fuit.

Die 5 Aprilis præmisso clystere sanguinis detractus est ad humorum seruorem, & putredinem inhibendam, quæ duo paroxismi incrementum peperisse videbantur, circa horam quintam vespertinam exhibitum est febrile Crollij ex sale absynthij, spiritu sulphuris, & aqua cichorij, cum iam æger frigus extremorum perciperet, postea plus

Q solito

oito contectus eſt, linteis calidis membra munita, ſicque dilatum eſt principium acceſſionis ad horam ſeptimam, rigorque per horam perſeuerat, poſtea vt medicamenti prædicti euomuit pituitam, & bilem ſatis magna copia, deinde calor erat mitis, & ſine inquietudine, ſaltem inſigni.

Die 6. Aprilis ab exitu paroxiſmi conquerebatur æger de calore igneo in ventriculo, qui per interualla ſæuiebat; conquerebatur etiam de dolore in ſiniſtro hypochondrio, quem cum explorare voluiſſem, non potuit ferre manus contactum, & tenſio manifeſta apparebat; vrinæ à triduo integro nullæ colligebantur. Sed quia æger deiicere ſolebat ter aut quater in die, cenſuimus cum deiectionibus vrinas etiam profundi; quia tamen præter deiectiones prædictas continua fere aderat deſidendi cupiditas magna nobis ſuſpicio aderat, ne grauis quædam affectio in renibus lataret, præſertim cum ſingultus frequenter ægrotantem vrgeret. Tandem circa horam ſecundam, emiſit in matulam verum pus album, læue, & æquale, & minime fœtidum ad ℥. iij. cum vrina pauciſſima, hinc certiſſimè apparuit factum eſſe abſceſſum in renibus, qui intus receptus ſymptomata grauiora afferebat. Immo verò æger tota die dormiuit, & vſque ad mediam noctem febris remiſſima fuit. Ignea caliditas per interualla ventriculum affligebat, & ſingultus per vices vrgebat. Nocte concubia dolor & tumor hypocondrii ſiniſtri valde imminuti ſunt, vt ſe contrectari paterentur, aliquid puris iterum per vrinam excreuit, ſed tantum ad ℥. ß. bis aut ter per aluum excreuit materiam biliolam, cui exiſtimauimus materiam purulentam eſſe permixtam, quamuis illud certò non appareret, poſt mediam noctem rediit acceſſio, quæ non verè acceſſio dicenda eſt, ſed potius exacerbatio, non contigit enim cum horrore aut rigore, neque cum febre intenſiſſima, ſed potius cum inquietudine, & languore.

Die 7. Aprilis manè ante lucem vrinam reddidit, quæ vix ℥ j quantitatem exæquebat, in cuius fundo, tantillum puris ſubſidebat. Circa horam ſeptimam aluus ſoluta eſt parua quantitate, & deiectionis medietas purulenta erat: hinc conijcere licuit abſceſſum in capacitatem abdominis fuiſſe apertum, & per inteſtina expurgari, ſed propter admixtionem aliorum excrementorum, quando copioſa eſt deiectio, non apparere; conijcimus etiam vrinam cum pure & fœcibus effundi in inteſtina, aut non attrahi à renibus, quia nihil aut perexiguum mingebat, nullumque in veſica eiuſque meatibus vitium apparebat, adde quod deiectiones erant copioſiſſimæ, quæ niſi clyſtere frequenti prolicerentur, æger multò deterius habebat & hac die cum inquietus ad deſperationem propemodum fuiſſet, vſq; ad meridiem, poſt eiectum clyſterem, quo bis purgatus eſt, placidè habuit, calor intenſus in regione ventriculi perſeuerat, & quod mirum eſt nulla vrgetur ſiti, iulepi vſurpantur refrigerantes, & lenientes, tum etiam emulſiones. Interdum in iuſculis lac amygdalarum dulcium permiſcetur. Pro potu vtitur decocto hordei, & liquiritiæ cum ſirupo violaceo, interea vires in dies languent, & pulſus euadit infirmos. Circa horam quintam veſpertinam ſatis copioſam vrinam reddidit ſine moleſtia, in cuius fundo tantillum puris reſidebat, optimè quieuit, & hora octaua iterum minxit cum minori puris quantitate, & pulſus multò melior apparuit. Tota nocte placide quieuit, ter copioſè minxit cum pure perpetuò in fundo matulæ reſidente: & febris exacerbatio perexigua ac breuiſſima fuit.

Die 8. Aprilis ſummo mane iulepus fuit exhibitus, & poſt horam clyſter iniectus, quo bis copioſè deiecit. In iuſculo diſſoluebatur puluis ex ſeminibus frigidis cum ſaccharo, nunc lac amygdalarum dulcium, nunc decoquebantur herbæ refrigerantes, & parùm detergentes, lumborum regio vnguento refrigerante inungebatur. Pro potu decocto hordei, graminis & liquiritiæ vtebatur, quæ omnia detergendo vlceri in renibus iam contracto, & reliquijs inflammationis earundem partium temperandis deſtinata fuerant. Tota die multo meliùs habuit, ac febris propemodum expers fuit. Hora ſexta veſpertina acceſſio rediit cum horore leui tota ferè nocte perſeuerans, ſed non admodum vehemens, vrinæ purulentæ, dolor hæmorhoidum.

Die 9. purgatus eſt blando medicamento ex ſenna, rheo manna, ſatis bene habuit, ſed magna iuſculorum auerſio, & difficultas degluttiendi, febris perexigua, ſed vires infirmæ, pondus, veluti quoddam circa veſperam ſentebat in fundo ſtomachi, ſingultis frequens, qualis toto morbi decurſu, nocte nullam habuit acceſſionem aut exacerbationem, ſed tantùm ardorem in ore, qui eum vigilare, & os frequenter abluere coegit, in labijs ſiccitas, & aduſtio apparebat, tamen nulla ſitis.

Die 10. aderat oris ſiccitas, alui fluxus, febris exigua, pulſus languidus, excrementa alui male olentia & quotidie deiiciebat, quendam tetrum ardorem in ore percipiebat; vrinæ crudæ cum pauciſſimo pure, nocte melius habuit, non rediit acceſſio, ſed leuis tantùm exacerbatio, quater deiecit biliofa, vrinæ copioſæ, crudæ cum exiguo pure.

Die 11. mane melius habebat, nihil moleſtum erat, præter ingentem laſſitudinem, alui fluxus perſeuerat, vrinæ eædem, Poſt meridiem adhuc melius, & ſine laſſitudine, ciborum appetentia, & omnino conualuiſſe videbatur, ſi vrinæ meliores extitiſſent, nocte inquietudo leuis, vigiliæ, & febris paulo intenſior, aluum ſemel tantùm depoſuit.

Die 12. febricula perſeuerat cum exigua laſſitudine, circa veſperam febris expers vſque ad decimam horam, in qua febris exacerbatio rediit, ſed leuior, & minus moleſta, aluum non depoſuit, vrinæ vt ſupra.

Die 13. exigua febris perſeuerat, melius tamen habuit.

Die 14. purgatus eſt prædicto medicamento, ſed moleſta oris ſiccitate afflictus, frequenter os colluere coactus eſt, febris lenta perſeuerat.

Die 15. cibos ſolidos comedere cœpit cum appetentia, vrina coloratiores, ſed purulentam continuo ſubſidentiam habentes, febris lenta perſeuerat.

Die 16. mane bene habuit, hæmorrhagia rediit, venæ ſectione parca ſedata eſt, ter deiecit tota die iniecto clyſtere, vrinæ eædem, febris eadem.

Die 17. cibos ſumpſit cum appetentia, febris minor, ſemel tantùm deiecit excrementa ſolidiora, vrinæ eædem, noctu quieuit, parum ſine exacerbatione febrili.

Die 18. melius habuit, cibos ſumpſit cum maiori appetentia, hyrudo admota eſt hæmorrhoidi adhuc tumenti, ad reuellandam hæmorrhagiam narium, quæ inſtare videbatur multum ſanguinis effluxit cum humore ſeroſo, & nocte ſequenti melius dormiuit.

Die 19. ciborum appetentia, febris exigua pomeridianis horis, vrinæ pallidæ & tenues, nullam ſubſidentiam habentes, & puris expertes.

Die 20 omnia ſimilia diei præcedenti.

Die 21. diſceſſi, poſtea ſenſim conualuit, & intre paucos dies integræ ſanitatiq; reſtitutus eſt, vſu potiſſimum ſeri lactis.

OBSERVATIO XLIX.

Rheumatica affectio.

Vir nobilis quinquagenarius, billioſo temperamento prædictus, cum per longum tempus multos in victu errores commiſiſſet, præſertim in comeſſationibus, & exercitijs immodicis, ac intempeſtiuis; iam à duobus annis cruciari cœpit varijs doloribus, nunc brachia, & manus, nunc pedes, & tibias, aliaſque partes affligentibus, iiſque errantibus, nec diu in vna, & eadem parte conſiſtentibus ita vt hodie manus dextra, cras ſiniſtra afficiatur, poſtea vero dolor manus deſerit, & ad pedes deuoluitur: Ceſſante autem dolore in partibus, ſumma in iis imbecillitas relinquitur, vt æger per plures dies decumbere cogatur. Nec articulos tantùm huiuſmodi dolores affligunt, ſed etiam alias partes; interdum enim caput dolore afficitur, alias dentes & maxillæ dolitant, alias humerus, alias etiam hypochondria; ita vt nulla fere corporis pars doloribus immunis videatur. In principio morbi longiora erant dolorum interualla, ita vt poſtquam per 15. aut 20. dies afflictus fuiſſet, per menſem vnum aut alterum à doloribus immunis eſſet: nunc vero breuiora multo

ſunt

sunt dolorum interualla; & vix per octiduum integra fruitur valetudine. Febricula interdum laborat, præcipue doloribus accedentibus, & ad summam maciem, totiusque corporis debilitatem perductus est. Multa remedia à præsentibus medicis vsurpata sunt, ad contumacem istum affectum oppugnandum, præcipue vacuantia per interualla vsurpata, phlebotomia, scilicet, & purgatio, sed omnia incassum; ideo medicos Monspelienses consulere voluit, à quibus sequentia præscripta sunt.

Ex historia symptomatum, quibus Nobilissimus ægrotans iamdiu conflictatus est conijcere licet cum illo morbo laborare, qui Rheumatica affectio nominatur, quod equidem nomen non iuxta vulgarem, & communem significationem vsurpatum volumus, qua omnes ij affectus enunciari solent, in quibus à capite in aliquam partem aliquid transmittitur, vt de catarrhis vulgariter fertur. Sed proprie & peculiariter iuxta doctrinam Hippocratis lib. de locis in homine, & Galeni 1. de febrium diff. & 1. de compos. med. secundum genera, rheumaticum affectum nominamus illum, qui ex totius corporis habituali intemperie ducit originem. Ille autem graphice depingitur à Gale. 1. febrium cap. septimo his verbis, huiusmodi quapiam ratione prouenire Ictio rheumaticos nominatos affectus, toto videlicet corpore infirmo, principibus verò illius partibus paululum licet insit sanguinis, grauari tamen solitis, eumq; ad carneas cutis partibus protrudentibus, hæc Galenus. Vnde legitimam rheumaticæ affectionis rationem in eo sitam esse constat, quod corpus vniuersum ea impotentia, adeò habitualiter sit affectum, vt vbi principem eius partem aliquo sanguine grauari contigerit, licet non sit in copia plurimùm excedens, ad carnosas partes sub cute, & in ipsam protinus transmittant, & hinc in articulos facile delabitur. Illam vero principem partem, quæ in hoc affectu maxime læditur, iecur esse statuimus; quod alimentum, non satis nutritioni conueniens, propter adscitam quandam imbecillitatem generans, totum corpus pari imbecillitate, & maxima molestia soler afficere. Huiusmodi autem imbecillitas ex intemperie quadam facta ducit originem, quæ vt acuratius inuestigari queat, in memoriam reuocandum est quatuor modis innatum partium temperamentum alterari posse. Primo defectu innati caloris, & humidi primigenij. Secundo per intensionem alicuius qualitatis ex quatuor, in quibus consistere fertur temperamentum. Tertio ex vitiosa, & maligna, aut venenata qualitate in partem introducta. Quarto cum spiritus vitalis obtunditur, dissipatur, distrahitur, aut praue corrumpitur. In nostro autem laborante, secunda in primis causa accusanda est, aucta nimirum caliditas hepatis, & præternaturalis facta, vnde concoctio ipsius partis deprauatur, sanguisue serosus, feruidus, & nutritioni ineptus redditur, eaque ratione ad varias partes distrahitur; eisque partim acrimonia sua vellicat, variosque dolores efficit, partim in flatus conuertitur, aliaque symptomata producit, donec tandem portio illius serosa, & flatuosa per insensilem transpirationem aut sudorem, aut orinam excluditur.

Huius affectus curationem nondum assequi potuerunt præstantissimi Medici, duplici de causa. Primò quia (vt antea dictum est) intemperies rheumaticam illam affectionem, proprie dictam, & legitimam generans habitualis est, & facta; atque adeò difficillimè mutabilis. Secundò quia non videntur præceptum illud obseruasse à Galeno propositum in huius morbi curatione, 1. febrium cap. 6. quod sic habet. Meritò ergo his curandis scopus est, non euacuatio; sed totius corporis roboratio, quæ quidem ita intelligenda sunt, non quod nulla omnino competat euacuatio, (idem enim Galenus ante huius affectus curationem orditur à missione sanguinis, ac si excrementa prauam etiam qualitatem habuerint, vnam adhibet purgationem) sed quo magis & frequentius roborantibus, minus vero, & parcius euacuantibus agendum sit.

Cum igitur intemperies calidior ex insignibus, maximisque vitæ erroribus: in hepate potissimum contracta, illius, totiusque corporis imbecillitatem periat: aduersus eam omni arte colluctandum est ijs remedijs, quæ dictam intemperiem oppugnent, simulque specifica proprietate hepar roborent, ac reficiant. Et quia intemperies illa habitualis est, longissimo indiget remedio um vsu.

Primo igitur inter omnia remedia, quæ hactenus ars inuenire potuit ad hepar præcalidum refrigerandum atque roborandum, primas obtinet tinctura corallorum, cuius cochlearia duo æger sumere poterit singulis diebus manè duabus horis ante pastum. Illius præparatio talis est.

℞. Coralli rubri crassiusculè triti ℥. vj reponantur in vase vitreo rotundo (quod matracium vulgò nominant) ijsque affundatur succus limonum, vt supra materiam quatuor digitis emineat (in penuria succi limonum substitui poterit succus berberis) vase bene clauso, ponantur in balneo Mariæ per quatuor aut quinque dies continuos, & tincturam separa à fœce, & in alio vase serua ad vsum dictum.

Gustui gratior fiet tinctura, si cum sacchari cand. pari quanti. ate reducatur in syrupum; sed multò medicatior euadet: at melius addetur saccharum cuilibet dosi exhibitionis tempore.

Ad hunc eundem vsum valde commendatur conserua ex fructu cinorrhodij, seu rosæ caninæ confecta, scilicet fructus illius maturos mundando à seminibus, deinde coquendo in aqua ac traijciendo per setaceum, tandemque recoquendo cum saccharo ad optatæ consistentiam; modus autem faciendi consimilis est ei quo cidoniatum parari consueuit.

Huius autem conseruæ sumere poterit singulis diebus ad nucis magnitudinem mane aut vesperi, & in introitu lecti. Vt etiam poterit electuario sequenti.

℞. Electuarij trisantali quadruplicato rheo in tabellas redacti ℥. iv. capiat tabellam vnam ponderis ʒ. ij. superbibendo parum aquæ potus ordinarij.

Tinctura etiam rosarum ad vsum prædictum erit vtilissima, quæ in sequentem modum componitur.

℞. Rosar. rubr siccarum ℥. j. aquæ tepidæ ℔. iij. spiritus sulphuris aut vitrioli ʒ. i ß. infundantur per horas sex, colaturæ adde sacchari albi ℔ ß. capiat cyathum vnum hora commoda.

Hæc quatuor remedia in vsu continuo ita habenda sunt, vt mane alterutrum sumatur, horis duabus ante pastum, vesperi verò alterum, in introitu lecti, postridie verò alia duo iisdem horis, ita frequenter remedia immutando, ne natura nimium iisdem assuescat. Quando vero omnia simul habere non poterit, duobus aut tribus ordine prædicto vtetur, immo verò circa initium ter in die, si lubet, dicta remedia vsurpare poterit, scilicet mane, vesperi, & horis duabus ante cœnam.

Tinctura rosarum omni etiam hora vsurpari poterit, tempore sitis, extra pastus, tum etiam statim post aliorum remediorum vsum.

Inter roborantia remedia conuenientissima est ambara cineritia, quæ spiritus & calorem natiuum mirè reficit, neque tantopere calefacit vt vulgo creditur, estque veluti balsamum humidi radicalis, eius igitur gr. viij. vel x. sumere poterit per vices cum tinctura corallorum, vel iusculo communi aut in ouo sorbili.

Quia verò partium præcipuarum intemperies, & imbecillitas excrementorum prouentû solet efficere, ideò blandis purgationibus, vt antea dictum est, per vices expurganda sunt, quod fiet syrupo magistrali ex succis cōpositio, qui magis alterando, & roborando hepar, quā purgando præstabit.

℞. Succorum recenter expressorum, & per residentiam depuratorum ex folijs endiuiæ, cichorij, acetosæ, fumariæ, lupulorum, agrim. & buglossi ℔. iij. succi pomorū redolent. recenter expressi ℔. j. ß. sennæ mundatæ ℥. vj epithymi ℥ ij. agarici recenter trochiscati ℥ j. macis, & garyophillor. ana ℥ j infundantur, & decoquantur vt artis est, donec colaturæ supersint quart. v. in quibus dissolue rhab. electi in prædictis succis seorsim infusi cum santalo citrino ℥. j. ß. sacchari albi quart. v. fiat syrupus perfectè coctus & clarificatus, qui seruetur in vase vitreo, de quo capiat ℥. j. ß. vel ℥. ij. bis aut ter in mense cum iusculo pulli folijs endiuiæ, cichorij & acetosæ alterato.

Intermedijs verò temporibus, quando aluus non erit libera, quæ perpetuo mollis seruanda est, sumere poterit eius-

eiuſdem ſirupi ℥. j. cum iuſculo communi, hora vna ante prandium.

Vel diſſoluere poterit eundem ſirupum in decocto prunorum.

Vel in eodem decocto, loco ſirupi diſſolui poterit manna ab ℥ ß ad ℥ j. ſumenda itidem hora vna ante prandium.

Vel in decocto prunorum decoqui interdum poterunt ſennæ mundatæ ʒ ij.

Prædicta remedia frequentari poterunt bis in ſeptimana ſi aluus non ſit libera.

Præterea ad hepatis feruorem demulcendum, nihil præſtantiùs eſt balneo aquæ tepidæ, quod per totam æſtatem vſurpandum erit frequens, ſiminè ſingulis ferè diebus per horam ante cœnam, in formam ſemicupij.

His addere licet optimam victus rationem ex cibis concoctu facilibus, & optimi ſucci, v. g. perdicibus, caponibus, pullis gallinaceis & pipionibus, præcipuè vero iuſculis, & conſummatis, iuribus carnium expreſſis, alijſque, quæ omnia ſumenda ſunt in mediocri quantitate, vt facilius concoqui poſſint.

Pro potu vtatur diluto rhabarbari per longum tempus in hunc modum compoſito

℞ Rhab. puluerat. craſſiuſculè ʒ. ß. aquæ fontis ℔. iij. bulliant parum, & colentur, ac colatura vtatur pro potu ordinario cum pauxillo vini rubelli.

Interdum etiam loco illius diluti, vti poterit vino, vt dictum eſt.

Vitabit maximè motus vehementes, tam animi quam corporis venerem, & alia quæ ſibi maximè obfuiſſe non dubitat.

Si quando dolor firmetur in articulis, ſequentibus remedijs mulceri, & diſſolui poterit.

℞. Pulpæ radicis althææ ℥. iv. lactis recentis ℥. ii. fiat inſtar linimenti, quod inducatur parti dolenti.

℞. Maſſæ emplaſtri diapalma q. ſ. extendatur ſuper alutam, fiat emplaſtrum debitæ magnitudinis applicandum parti dolenti.

OBSERVATIO L.

Tumor lienis.

SOror Dom. Nicolai Canonici Monſpelienſis 20 annos nata, poſt febrem tertianam male curatam incidit in tumorem lienis inſignem, qui totum fere abdomen continebat, cum febre lenta, inappetentia, vigilijs, alijſque ſymptomatis.

Præſcribo primum venæ ſectionem brachij ſiniſtri præmiſſo clyſtere. Deinde apozema aperiens cum cremore tartari ad duodecim dies, & tertio quoque die infundebantur ſennæ ʒ. ii. addebaturque ſirupi de cichorio compoſiti ℥. j. Eodem tempore admouebatur lieni fotus emolliens, & aperiens mane, & ſero, & linimentum poſt fotum. Sumebat etiam veſpertinis horis, ſcilicet hora vna ante cœnam opiatam ſequentem.

℞. Conſeruæ florum tamariſci, & radicis enulæ campanæ ana ℥. i. conſeruæ capillorum ven. ℥. ii. conſeruæ abſinthij vulgaris & corticis citri conditi ana ℥. ß. confectionis Alcherm. ʒ. iii. ſalis abſinthii, & tamariſci ana ʒ ii. pulueris electuarii diarrhodon. abbat ʒ i. cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus mane duabus horis ante paſtum, ſuperhauſto vini diluti momento.

Hiſce remedijs conualuit intra 15. dies.

OBSERVATIO LI.

Sanguis coagulatus in ventriculo.

FRater Dom. Dumoys in curia præſidiali Monſpelienſi Conſiliarij regij quinquagenarius, poſt exercitia vehementia in venatione aſſidua, parum ſanguinis euomuit, & nonnihil etiam eiuſdem per aluum excreuit Sequentibus diebus ventriculi grauitate premebatur cum cardialgia, vt alimentum frequenter expeteret, illuſque abſtinentia per interuallum aliquod ſe deficere diceret. Vinũ etiam frequenter ſorbillabat. Quando tractabatur regio ventriculi dolorem ſentiebat, manus ſubfrigidas habebat; parùm ſitiebat Medicus ordinarius cum febre lypiria ex inflammatione ventriculi laborare dicebat At cum mihi febris nulla, pulſum tangenti appareret, ille virium imbecillitatem obſtare inquiebat, quò minus febricitare videretur. Illam autem inflammationem colligebat ex ſanguine antea excreto, qui eiuſdem effuſionem in ſubſtantiam ventriculi argueret, ex dolore ipſius partis, manuum frigiditate, & cardialgia, indeque audacter pronunciabat eum certò, & breui moriturum. Ego vero omnia illa ſymptomata ex ſanguine in ventriculo concreto, & corrupto prouenire cenſebam; qui quidem ſanguis corruptos, vt docet Galenus, veneni naturam induit, & inde lypothymiæ, aut cardialgiæ, extremorum perfrigerationes, aliaque ſymptomata emergunt. Neque enim fieri poſſe putabam, vt ventriculi inflammatio febrem intenſam, ac ſitim non accerſeret. Deinde ad motione tegulæ calefactæ, & pannorum calidorum ſupra ventriculum æger delectabatur, nec non meri aſſumptione frequenti, iuſculis valde calidis, quæ omnia non tuliſſet ventriculus inflammatus. Iniecto clyſtere trumbulos quoſdam ſanguinis cum eo excreuit, ſanguis detractus fuit valde pituitoſus. Ab emulſione veſpere exhibita ex præſcripto Medici ordinarij grauiter affectus eſt tota nocte Remedijs autem ſanguinem coagulatum diſſoluentibus, & expurgantibus, noluit acquieſcere dictus Medicus, ideo, ego, qui per occaſionem ægrum ſemel tantùm viderem integram illi curam reliqui. Sed poſtera die nullo alio remedio vſurpato per aluũ depoſuit materiam fœtidiſſimam, & nigricantem, ſicque liberatus eſt ab omnibus prædictis ſymptomatis; quod manifeſte indicauit affectus huius cauſam nõ aliam extitiſſe quam ſanguinem concretum in ventriculo, vt nos exiſtimauimus.

OBSERVATIO LII.

Partis atrophia, & ſenſus imminutio.

ORnatiſſimi viri Dom. Paſchali Conſiliarij Regii, & in computorum camera Gratianopolitana Magiſtri vxor dilectiſſima, anno nata 22. temperamento prædicta calido & ſicco (prout ex actionum promptitudine, ingenij acrimonia, iracundia, venarum latitudine, habitu macilento, aliiſque ſignis facile videre eſt) a ſeptem anni laborare cœpit imminutione ſenſus tactus in manu ſiniſtra, cum partis eiuſdem macie, & extenuatione, quæ primum in pollice apparuit, cuius muſculi veneris montem conſtituentes primum abſumpti ſunt, moxque eiuſdem particulæ ſenſus imminutus & conſequenter alij digiti eodem affectu tentati; donec tandem integra fere ſenſus abolitio conſequuta fuerit, nunc etenim acum in pollicem immiſſam vix dolorifice percipit. Ad hæc veſiculæ interdum in extremitatibus digitorum exoriuntur vſtionibus ſimillimæ, aliaque nonnulla in illius habitu apparet, quæ ſuo loco proponentur.

Caſus iſte difficillimus eſt, rariſſimus, & intricatiſſimus, licet de eo præſtantiſſimi Medici qui illius curam ſuſceperunt parum dubitauerunt, illam ſenſus tactus læſionem, ad incipientem paralyſim referentes, quæ quidem ſententia licet rationibus non leuibus confirmari valeat; Aliud tamen de huius morbi natura iudicium proferre, & validiſſimis rationum momentis ſuſtinere facile eſt, eſſe nimirum nudam partis atrophiam, quam ratione ſiccitatis ſenſus tactus læſio conſequuta ſit, citra vllam neruorum obſtructionem. Nos vtriuſque partis rationes proferemus, vt ſaniorem eligere cuiuſuis arbitrio ſit. Ac tandem demonſtrabimus (quod erit egregium, & ſingulare) eadem curandi methodi, iiſdemque remedijs hunc affectum, ſiue ab hac, ſiue ab illa cauſa dependeat, eſſe profligatum.

Primò igitur hanc ſenſus tactus læſionem ſpeciem eſſe paralyſis, inde conſtare videtur, quod ab alia cauſa non poteſt in aliqua parte ſenſus ille imminui, vel aboleri, quam ab obſtructione neruorum, ſpiritus animales, ſimulq; facultatem ſenſificam, & motricem ad partes deferentium.

Dein-

Deinde quod nobilis hæc mulier tumorem alias passa est in parte dextra ceruicis, & interdum auris dextræ tinnitum, nec non colorem quendam circa ceruicem percipit, quæ indicia sunt fluxionis a capite irruentis.

Contra verò hunc affectum non ad paralysim, sed ad quandam potiùs atrophiæ speciem referendum esse sequentes rationes possunt euincere.

Primò, in paralysi non solùm sensus, sed etiam motus læditur, præsertim quando antiqua est, & confirmata, quemadmodum ista, quæ per septennium affligit, licet enim interdum lædi possit motus illæso sensu, & contra interdum sensus lædatur, illæso motu: hæc tamen adhibenda est differentia, quæ diserte docetur à Gal. 1. de loc. affect. cap 6. nimirum in parte motus capaci: non potest lædi sensus illæso motu, cum tamen motus lædi possit illæso sensu, sensus enim in patiendo magis, motus verò in agendo consistit, & cum idem spiritus animalis per eundem neruum deferat sensum, & motum, sit minori copia affluat, quã quæ motui possit sufficere: illa tamen sensus sufficiet: At si tanta nerui fuerit obstructio, vt sensus lædatur, multo maior læsio motui continget Quomodo igitur fieri poterit, vt interdũ sensus lædatur, illæso motu? hac tantũ ratione (docente Gal. loc. cit.) quod nimirum si soli nerui qui ad cutẽ feruntur efficiantur, illæsis ijs qui ad musculos desinunt, sensus tantum peribit, illæso motu, quemadmodũ contingit Pausaniæ Syrio sophistæ, cuius historiam refert Gal. 3. de loc. cap. 12. tum etiam loco supracitato, qui Romam proficiscens, è vehiculo decidit, & ictu accepto circa septimam vertebram, vnde neruulus ad cutem duorum minimorum digitorum defertur, in ijs duobus digitis sensus perijt illæso motu, quia nerui qui ad musculos earum partium ferebantur, non erant affecti. Iam vero in casu proposito res non potest ita se habere: quandoquidem si affectus oritur ab obstructione neruorum, concedendum est neruos qui feruntur ad musculos, esse grauiter affectos, si quidem nunquam contingit, macies, & consumptio in parte paralytica, quin prius illa spiritus animalis influxu prorsus destituta sit, siquidem facultas naturalis, feriante facultate animali, in consensum trahitur, & malè nutriens partem, atrophiam inducit: sed cum ex integritate motus neruorum integritas pateat, concludendum est illam atrophiam non sequi paralysim: sed potius sensus illam læsionem, ab atrophia, & exsiccatione partium dependere. Neque enim verum est, vt nuper asserebatur, omnem sensus imminutionem, & abolitionem, esse speciem paralysis. siquidem in elephantiasi sensus imminuitur, & abolетur à siccitate in partes introducta ab humore atrabilario.

Secundò, ex dictis etiam aliud argumentum colligere fas est. si quidem macies, & atrophia non contingit partibus paralyticis, nisi paralysis confirmata sit. At ista a suis authoribus dicitur tantùm incipiens cum sensus tantùm lædatur illæso motu. Vnde sequitur necessario atrophiam illam à paralysi minimè dependere.

Tertio, cum dicatur paralysis Incipiens, mirum est principium morbi per septennium durasse, neque vlterius progressum; & fluxionem, quæ neruum tantùm vnum, aut alterum ad digitorum cutem excurrentem offessit; neruos tandem maiores prædictis contiguos, & motum efficientes, non inuasisse Itaut inde motus, & sensus læsio contigerit, & integra, absolutaque paralysis prodierit.

Quartò, ante sensus imminutionem, primum apparere cœpit macies & consumptio musculorum pollicis, quam deinde subsequuta est sensus imminutio. Ergo atrophia partis ab alia causa dependet, quàm a paralysi, & sensus imminuti causa esse videtur.

Quintò; vesiculæ vstionibus simillimæ, digitorum extrema non rarò affligentes, humorum argunt in partes affectas delabi, longè diuersum ab eo qui solet efficere paralysim. Qui quidem humor non solum digitis ab hepate suggeritur, sed etiam vniuersæ medietati corporis sibi viciniori, nam & digiti pedes dextri ijsdem vesiculis afficiuntur, & tibia dextra herpedibus, & brachium dextrum riuulis quibusdam insignitur, à venis ordinariis distinctis, sub cute recto tramite decurrentibus, & colorem rubrum, saturatum, ac fere liuescentem referentibus, vt facile appareat sanguinem attrabilarium ad partes affectas desluere, qui nutritionem vitians, maciem, & siccitatem induxerit; à qua siccitate sensus tactus imminutus est, si quidem a sapientibus artis medicæ proceribus, litteris proditum est, motum iuuari à siccitate, sensum vero ab humiditate. Atque adeo dum pars redditur humidior, ineptam fieri ad motum, dum vero siccior euadit ineptam fieri ad sensum. Similes etiam riuuli in tibia dextra ægrotantis apparent, varicum instar, qui hepatis vitium euidentiùs comprobant.

Denique huiusce affectus naturam magis, ac magis indicant iuuantia & lædentia, sicut enim numquam hactenus remediis conuenientibus vsa est, sic vsu thermarum, aliarumque rerum calidarum, tum medicamentorum potenter resoluentium, parti admotorum, multò peius habuit.

Quamuis autem hæc posterior sententia veritati propior esse videatur, si quis tamen priori fauere voluerit, vltima ratione persuasus, in illius gratiam adductæ quæ certe minime contemnenda est, hoc saltem æstimare possit, quendam forte humoris defluxum, spinalis medullæ particulam aliquam afficere, vnde sensus imminutio oriatur; at verò maciem, & atrophiam partis, huic causæ acceptam referre, impossibile est, quemadmodum id rationes allatæ, euidenter conuincunt, & saltem iuxta illam sententiam asserendum esset, maciem & sensus imminutionem esse complicatos affectus, à diuersis causis oriundos. Quibus ita suppositis, in quamcunque partem animum conuertere lubeat, eadem perpetuò erit curandi ratio, quemadmodum ab initio fuimus polliciti.

Illam igitur curationem ex legitimis indicationibus deducentes, omni opera elaborandum est, vt calidior, & siccior hepatis intemperies, omnium malorum soboles emendetur; partis consumptio, & atrophia reparetur, & renutriatur, à qua si læsio sensus prodeat, simul illa curabitur subiata causa, nimirum siccitate. Si verò hæc sensus læsio à neruorum læsione oriri existimetur, & à fluxione è cerebro in spinam ruente: non tamen idcirco calefacientia remedia exhibenda sunt quæ causam fluxionis primariam, scilicet hepatis intemperiem augerent. Neque refrigerantibus calida permiscenda, mixtis indicationibus, si quidem illis intemperies hepatis nunquam corrigetur, præsertim cum in formulis remediorum, iuxta hanc indicationem antea præscriptis, calida medicamenta frigidis longe præualeant. Neque externa remedia resoluentia parti affectæ admouenda sunt, quia illam magis ac magis absument. & exsiccabunt, & affectus curationi nullo modo inseruient, obstructio enim neruorum si quæ est, non in manibus est, sed iuxta vertebras in neruorum origine, sicque Galenus imitandus veniet, qui in Pausania Syro antea nominato, remedia ab aliis medicis admota duobus digitis sensu carentibus, ibique nihil conferentibus. vertebris colli applicuit fœlici successu

Immo vero paralyses quæ in corporibus calidioribus, sicciorìbusque contingunt, solis refrigerantibus, & humectantibus remedijs curari possunt, quemadmodum docet Trallianus lib 1. cap. 16 his verbis. Causam resolutionis effectricem magna ex parte internoscere licet ex crasso, viscoso, & frigido humore constitui. Sciendum etiam est vitium hoc ex qualitate calida, aut sicca proficisci, vbi calida intemperies sanguinem, & humores nimium torrefecerit. Et paulò post, si namque qualitas sola fuerit calida, & sicca, tunc extenuantia, calefacientiaque (omnia enim huiusmodi natiuum humorem consumunt,) magis adhuc assant materiam, crassioremque reddunt. Ac tandem curationem subnectit ex victu, & remedijs putà refrigerantibus, & humectantibus; quam quidem ab experientia dessumptam esse asseuerat. inquiens. Noui sanè ego quendam, resolutionem ex mœrore, multa sollicitudine, & inedia expertum; deinde sumpta hiera, adeò læsum, vt totus ipse immobilis fieret, & propemodum interiret, nisi in contrarium mutatus fuisset, & humectantibus omnibus, tum potionibus, tum cibis, & alijs quæ temperatum

ipsum reddidissent, vsus fuisset, maximè verò balneis com-pitoribus, vnctionibus ex hydrælæo, mutatione aeris tem-perati, & omni hilaritate. Huic non valde absimilem histo-riam videre est apud Forestum obs. 97. lib. 10. cuiusdam adolescentis, qui a cruribus ad pedes sensu & motu destitu-tus erat, cum earundem partium extenuatione, & atro-phia. Cumque calefacientium, & exsiccantium medica-mentorum vsu ab aliis medicis præscriptorum, in peius continuò rueret, tandem solis humectantibus assumptis, & admotis a Foresto restitutus est.

Primò igitur victus ratio instituenda est refrigerans, & humectans. Cibi sint boni succi & concoctu faciles ex iu-nioribus præsertim animalibus. In iusculis vtatur herbis refrigerantibus, borragine, acetosa, endiuia, lactuca, & portulaca. Vitentur omnia frixa, salsa, & piperata, legu-mina, caseus antiquus, aliique cibi crassiores & calidiores, vinum bibat valdè dilutum, & olygophorum.

Vitentur perturbationes animi pathemata, præsertim tristitia & iracundia, somnus sit longissimus, quia nihil magis hu-mectat, quam somnus. Aluus sit semper libera, natura, vel arte,

Quam primum erit à grauiditate libera, transacto vno à partu mense, sequentium remediorum vsum aggrediatur.

℞. Rad. buglossi, graminis, & asparagi ana ℥ ß. fol. en-diuiæ, cichorii, acetos, buglos. ana M. ß. coquantur cum pullo gallinaceo, & fiat iusculum, quod capiat mane per duodecim dies.

In tertio quoque iusculo infunde per noctem sennę mun-dat. ℥. ß. sem. anisi ʒ. i.

Post primum iusculum purgans, aperiatur vena basilica cubiti dextri mittantur sanguinis ℥. vii.

Finitis iusculis ingrediatur balneum sequens.

℞. Amygdalar. dulc. contusar. & farinæ hordei ana lib. i. ß. decoquantur pro balneo, in sacculo inclusa, quod ingredia-tur tepidè mane & sero, longe a pastu, singulis diebus de-coctum renouando.

℞. Vnguenti rosacei, & cerati santalini ana ℥ i. succi ci-chorii & olei rosac. ana ℥. ß. trochiscor. de caphura ʒ. i. ceræ albæ parum, fiat vnguentum quo inungatur regio hepatis ab exitu balnei, post detersum sudorem, & conti-nuando, singulis diebus in introitu lecti per longum tem-pus.

℞. Seri lactis caprilli per lactis ebullitionem extracti, & probe clarificati ℥. vi. succi cichorii, & pomorum redolen-tium ana ℥. i. capiat mane duabus horis ante prandium per 15. dies.

Si tempus fuerit frigidiùs, quo minùs sero lactis vti pos-sit, illius loco decoctum chinæ substitui poterit in sequen-tem modum.

℞. Rad. chinæ in talleolas incisæ ℥. i. aquæ fontis lib. vi. succi limonum ℥. iii. macerentur per 24 horas, deinde co-quantur in vase terreo vitreato bene clauso, ad tertiæ partis consumptionem, colentur per manicam Hipp. capiat ℥. vi. vel viii. singulis diebus mane.

℞. Succorum recenter expressorum, & per residentiam depuratorum ex foliis borrag. bugloss. fumariæ, cichor. & acetos. lib. iii. succi pomorum redolet. recenter expressi & depurati lib. ii. ß. in quibus infunde sennæ mundat. ℥ viii. polypod. querc. recentis, & epithymi ana ℥. i. agarici recen-ter trochiscati ℥. i. macis & garyophill. ana ʒ. i. Postea co-quantur ad lib. i. ß. in colatura dissolue rhab. electi in præ-dictorum succorum portione seorsim infusi ℥. i. sacchari al-bi lib. i ß. coquantur in sirupum, de quo capiat ℥. ii cum iusculo pulli foliis borag. buglos. fumariæ, & acetos. alte-rato.

Diebus intermediis capiat singulis diebus mane, duabus horis ante pastum ℥ i. opiatæ confectæ ex fructu cynorrho-di, seu rosæ caninæ probe maturo, & conuenienter cocto, & per setaceum traiecto, ac deinde recocto cum sacchari q. s. quemadmodum cydoniatum parari consueuit.

Vtatur etiam interdum tabellis trianiaali duplicato rheo; cuius capiat ℥. ii. mane loco opiatæ prædictæ, super-bibendo aquæ cichorii parum.

Si propter temporis iniuriam hoc autumno omnia præ-dicta remedia ad amussim exequi non valeat, Vere proxi-mo illa erunt de integro repetenda, tum etiam balneum frequenter iterandum, & serum lactis diu vsurpandum, in hisce enim remediis præcipua curandi ratio versatur.

Denique ad hunc affectum expugnandum vtilissimæ, ac longe præstantissimæ aquæ Meynenses, quas adire poterit circa initium mensis Iulii, iisque vtetur per mensem inte-grum.

Interea ab ipso curationis initio topica remedia vsurpan-da sunt, brachio, & manui affectæ frequenter admouenda.

℞. Olei amygdal. dulc. recenter extracti sine igne ℥. ii. olei chamæm. ℥. i. misce inungatur pars calide mane, & se-ro, mox linteis calidiusculis eandem obuoluendo.

Postquam admotum fuerit oleum prædictum per 15. dies vsurpetur sequens per idem tempus.

℞. Olei catellorum, & lumbricorum ana ℥. ii. olei amygd. dulc. ℥ iii. misce vtatur vt dictum est. Postea per totidem dies vtatur sequenti linimento.

℞. Olei violac. & oliuar. ana ℥ i. ß. picis naualis ℥. ii. amygdal dulc. ℥. i. fiat linimentum.

Tandem si affectus prædictis remediis pertinaciter obsi-sta, ad sequentis decocti vsum erit transeundum.

℞. Rad. brioniæ, liliorum & altheæ ana ℥. iii. coquantur in iusculo capitis, pedum, & intestinorum vituli, aut ver-uecis, & in hoc decocto demergatur manus, & portio bra-chii calide mane & sero per duas horas, idque post vsum balnei per 15 dies.

Vt etiam suspicioni prouideatur materiæ neruorum principio impactæ, vsurpari potuerunt vnguenta, & li-nimenta potenter resoluentia, à præstantissimis medicis præscripta, iisque ungendo calide spinam dorsi per aliquot dierum spatium. Actum Monspelii die 14. mensis Augusti anni 1631.

OBSERVATIO LIII.

Aborsus præcautio.

QVedam mulier, vxor Ioannis Vieules ciuis Monspe-liensis, tres aborsus consequentes passa erat variis ge-stationis temporibus. Iam verò a duobus mensibus grauida patiebatur dolores circa vmbilicum, & lumbos, qui abor-sum minabantur. Alter Medicus duo emplastra præscri-pserat lumbis, & vmbilico admouenda ex massa empl. pro fracturis & disloc. vnde melius habuit ad aliquot dies, po-stea verò iidem dolores reuersi. Vocatus ego aduertens mulierem iuuenem & sanguineam, venam secari iubeo, vn-de intra paucas horas à doloribus, & metu aborsus omni-no liberata est. Sanguis erat valde serosus. Tamen ad præ-cautionem præscribo rhab. pulu. ʒ. i. cum iusculo, iteran-dam semel in septimana per mensem, vnguentum astrin-gens lumbis & ventri admouendum pridie purgationis, & opiatam astringentem postridie rhabarbari, quibus tamen non vsa est. Symptomata illa accesserant eo prorsus tem-pore quo menstruas purgationes pati consueuerat extra grauiditatem. Tertio deinde grauiditatis mense eadem sym-ptomata redierunt, & venæ sectione statim liberata est. Quarto itidem, quinto, sexto, septimo, & octauo iisdem symptomatibus periodice recurrentibus, iterata est venæ sectio, & statim liberabatur, vltima venæsectio celebrata fuit octo diebus ante principium noni mensis, cum eodem fructu, die scilicet 15. Ianuarii anni 1632, & in fine noni mensis peperit filium bene habitum, atque vitalem, sed pallidiusculum.

OBSERVATIO LIV.

Febris hemitritæus, capitis dolor.

DIe 12. mensis Octobris anni 1631. vocatus sum ad Dominam de Lesignan Picenis decumbentem ex fe-bre continua, cum intermittente copulata, cui iunctus erat occipitis dolor grauans, cum tendinum ceruicis dolore, & fluxione in dextrum oculum decumbente; vnde conie-ci dolorem capitis esse idiopathicum eumque acceperat ab aeris nocturni iniuria, cui se exposuerat febris erat

satis

satis lenta, & pituitosa sine siti, inueni eam in decimo quarto morbi die; antea verò ipsi semel vena fuerat aperta, & bis purgans medicamentum exhibitum, sudor copiosus apparuerat dicto die decimo quarto, omnia sine fructu; febris eadem, quæ circa vesperam exacerbatur, cum extremorum perfrigeratione, vnde paroxysmi notabantur. Decimoquinto, & decimo sexto iterata est phlebotomia; postea medicamentum fuit exhibitum sui. exhibitum; & post aliquot dies iteratum ex infusione sennæ cum sale tartari, iuscula aperientia, quoniam iulepos, & alia remedia interna renuebat; fotus & inunctiones factæ in hypochondrijs, quæ tensa apparebant. Ratione doloris capitis admotum est vesicatorium & emplastrum commissuræ; hæc continuata sunt vsq; ad vigesimum sextum morbi diem, perseuerante febre, vrinæ aliquando coctæ cum eneoremate laudabili; sæpius crudæ, cum eneoremate valdè diuulso, & non rarò ex tribus vrinis quæ noctu seruabantur, prima & tertia crudæ erant, media laudabilis, quæ morbi longitudinem minabantur. Post tempus prædictum, cum alia remedia respueret, exhibeo per triduum salis tartari ʒ.ß spiritus vitrioli guttas xv. in decocto absinthij, vnde optimè habuit, febrisque superata est, vrinæ tamen tenues permanebant, cum eneoremate diuulso, iterum purgata est, & omnino conualuit.

OBSERVATIO LV.

Tussis & catharrhus infantis.

Filius D. de Boirarques in camera computorum Monspeliensi correctoris, vndecimestris, tentabatur catarrho, cũ tussi assidua, & febre, pituitã frequenter euomebat, multũ lac sugebat, & parum mingebat. Post multa remedia cum per exiguo fructu vsurpata, iussi vt inungeretur regio renum, oleo scorpionum Matthioli, ter in die, vnde vrinæ copiosiores redditæ, & catarrhus imminutus. Dicit enim Mercatus lib. de morbis puerorum cap. 8. in pueris contingere catarrhum aliquando ex vitio & imbecillitate renum non trahentium serosum humorem, vnde fit vt ille sursum translatus, fiat materia catarrhi. Si symptoma illud perseuerasset, vsurpata essent remedia ab eodem Mercato proposita cap 13. de suppressa vrina in pueris, vt clysteres, iuscula aperientia, &c.

OBSERVATIO LVI.

Pleuritis.

Qvidam sutor iuuenis & biliosus, pleuritide laborans, post multas phlebotomias aliaque remedia ordinaria Die quinta perseuerante febre intensa, & lateris dolore. sumpsit pomum coctum cum thuris ʒ.j. superbibendo aquę cardui bened. ℥.iv. & postea tectus est, sudauit parum, sine febris imminutione, sequenti die multum sudauit bis aut ter, & indè conualuit,

OBSERVATIO LVII.

Febris continua in puellula.

Anno 1632. in mense Ianuario filia Dn. Darenes causidici, annos septem nata laborabat febre continua, non admodum vehementi, sed quæ per interualla, scilicet circa vesperam exacerbabatur. Incoepit febris cum vomitu pituitoso, quem deindè sequutus est alui fluxus etiam pituitosus per vnum tantum diem perseuerans, scilicet secundo die morbi, vrina erat pallida & turbata, anhelitus acidus, & graueolens Præscribo potionem ex infuso ʒ j. thei, cum syrupi rosacei ℥.j. Antequam exhiberetur medicamentum, alter medicus superueniens valebat illud omittese, & phlebotomiam potiorem esse contendebat, tamen exhibitum est medicamentum, quod paulò post euomuit cum pituita crassa, & valdè putrida, deindè pręscribo clysterem ex catholic. dupl. ℥. ß. circa vesperam iniiciendum, quo & reliquijs medicamenti simul operantibus quinquies deiecit tota nocte materiam pituitosam, biliosam, & valdè foetentem, manè febris perexigua, & meridie febris expers ac sanitati restituta est,

Ex hac obseruatione colligere est, quantum, aberrent illi medici, qui in omni febre continua indiscriminatim à venæ sectione inchoandam esse curationem existimant. Cum sæpe in pueris dictæ febres à putridis humoribus in prima regione stagnantibus, oriantur; qui purgatione facile educuntur. In hac autem puellula, vomitus pituitosus & alui fluxus talem humorum redundantiam iudicabant.

OBSERVATIO LVIII.

Colicus dolor,

VXor Dn. Audifreti ciuis Monspeliensis laborabat colico dolore grauissimo die 22. Ianuarij anni 1632. Iniectus fuerat clyster carminans & purgans frustra, vocatus ego præscribo alium clysterem ex decocto emollientium, & carminantium, facto in æquis partibus aquæ & vini albi, dissoluendo catholic dupul. ℥. j. mellis rosacei ℥ ij. aquæ benedictæ turb ... ℥ v. statim iniecto clystere dolor quieuit, per tres horas ... ..uit, postea mediocriter purgata est, & dolor non redijt.

OBSERVATIO LIX.

Colicus dolor.

DIe Octaua mensis Martij anni 1632. Domina de Váranda sexagenaria grauissimis doloribus vexabatur circa regionem, hepatis, ventriculi, & intestinorum: duo iniecti fuerant clysteres, quibus valdè purgata fuerat, & cucurbitula magna admota, ante & retro. Dolores perpetuò intensi Vocatus ego exhibeo pulueris intestini lupi ʒ.j. cum vini ℥ iij. statim cessauit dolor. Et posterà die exhibitum est purgans medicamentum, ad reliquias materiæ morbificæ expellendas.

OBSERVATIO LX.

Asthma, peripneumonia, cordis palpitatio.

DIe 8. Aprilis anni 1632. vidua Dn. de Scielory ciuis Monspeliensis, cum paucis induta vestibus electo in fenestram transilusset circa mediam noctem illicò correpta est magna respirandi difficultate, asthmatis paroxismum æmulante, cum tussi, sputo cruento, febre, & faciei rubedine. Vocatus ego venam cubiti dextri aperiri iubeo, & detractis sanguinis ℥ viij. statim spirandi difficultas quieuit. Postea clyster laxans iniectus est, & iulepus exhibitus ex aqua papau. thead. syrup. viol. sale prunell. & confect de hyacintho.

Die 9. hora decima ante meridiem, eam iterum inuiso, & inuenio febrientem, tussi laborantem, & sanguinea sputa excernentem; tum pondus graue sentiebat in medio pectoris cum ardore interno, & puncturis in varijs thoracis locis. Impero phlebotomiam ex brachio sinistro, clysteris ac iulepi iterationem, inunctionem pectoris ex oleo violaceo, syrupi violacei vsum frequentem. A venæ sectione statim leuata, & sensus ille ponderis, ardoris in thorace, valde imminutus. Hora quinta vespertina eiusdem diei cum existimarem a partibus inferioribus, vapores, & humores in thoracem transferri, quod Orthopnæa illa satis indicabat, præscribo missionem sanguinis ex saphena ex qua etiam melius habuit. Nocte sequenti iteratus est iulepus prædictus, parum dormiuit.

Die 10. mane melius habuit, febris, & reliqua symptomata valde remissa. Circa horam tertiam vespertinam, leuem refrigerationem extremorum passa est, cum sudore leuissimo in pedibus, & volis manuum, inde febris aucta, pulsus valde oppressus, & grauitatis sensus in thorace plurimum auctus. Vocatus est in consilium Dn. Ranchinus. Cancellarius, qui censuit hunc affectũ esse pleuritidem anteriorem ex inflammatione mediastini. Et ex communi consensu

missus

missus est sanguis ad ℥ vij ex brachio dextro, vndè etiam melius habuit, reliqua remedia continuata, tum etiam frictiones, ligaturæ, & cucurbitulæ partibus inferioribus frequenter celebrabantur.

Die ij. quæ erat tertia morbi, commutus ijs quæ obseruaueram in alio morbo eiusdem ægrotantis, in quo, fluxu alui, tenesmode, & catarrho in pectus vicissim affligebatur, ita vt quoties aluus restitabat, catharrus grauiter affligeret & fluxu alui redeunte, statim catarrhus cessaret, facta palindrome ad intestina, humoris in pectus defluentis, censui purgationem ipsi fore vtilissima, quam in hunc modum compono.

℞. Fol. buglossi & lactucæ ana M. j. tamarind. ℥. ß. liquiritiæ ʒ. iij. flor. violar. p. j. coquantur ad ℥. iv. in colatura dissolue rhab. in aqua buglossi cum santalo citri infusi ʒ. j. mannæ & syrupi rosacei ana ℥. j. fiat potio, quam sumpsit manè, & multa pituitosa, serosa, acria, fœtidaque excreuit. Nihilominùs exacerbatio circa vesperam redijt, vt die præcedenti, attamen pulsus non erat oppressus vt antea & grauitas pectoris minor. Sed dolorem percipiebat circa clauiculam dextram, qui etiam tacta exasperabatur, nox ferè insomnis, emulsionibus frequenter vtebatur.

Die 4. morbi, & mensis 12. cum perseuerarent, iterùm vocatus est in consilium Dn Ranchinus, & præter dicta symptomata, maximam palpitationem cordis patiebatur, quæ etiam palpitatio apparuerat in hypochondrio dextro, tum etiam in latere dextro, sed exiguo tempore. At in regione cordis permanebat, & instar mallei violenter percutiebat. Iterum aperta est vena brachij dextri, præscripta inunctio partis dolentis, & remedia ad inferiora reuellentia. Circa vesperam redijt e acerbatio, cum palpitatione perseuerante. Post aliquot horas parum sudauit toto corpore, vnde aliquantulum leuata est. At palpitatio & febris eadem Cum suspicio esset vapores ferri ab vtero, præscriptus est clyster hystericus, frictiones, ligaturæ, & curcurbitulæ partibus inferioribus Emplastrum hystericum vmbilico, & iulepus ad sudorem iuuandum, ex aquis scabiosæ, & cardui bened. cum lapid. bezoar & aquæ naphæ ℥. ß. tatione vteri. Nocte aluus ter copiose deiecit fœtida & corrupta. Post mediam noctem placide dormiuit vsque ad matutinum.

Die 5. morbi mane eam inuenio cum exigua febre, sine vlla pectoris oppressione, aut dolore, & cum exigua cordis palpitatione. Circa vesperam parùm sudauit, & paulo melius habuit. Post reiectum clysterem, cordis palpitatio aucta est, febrisque intensior euasit. Nocte mediocriter habuit.

Die 6. omnia eadem, vesperi admotæ cucurbitulæ scarificatæ cum fructu.

Die 7. menstrua copiose fluere cœperunt, vnde omnia symptomata fuere valde remissa.

Die 8. melius habuit.

Die 9. leuis alui fluxus tenesmodes, quo pituitosa, & pauca eijciebat, & ante illum fluxum, per vomitum reiecit amara multa.

Præparabantur humores aperientibus temperatis.

Die 10 quæ erat 18. mensis, alui fluxus minor, vespere omnino substitit, febris nulla. Inde omnino conualuit.

Die 29 eiusdem mensis Aprilis, cum optime se habere videretur, & negotia domestica ageret, sedens in sellula, subitò in terram concidit examinis, & vere mortua.

Aperto cadauere, inuentum est mediastinum plenum sero sanguineo quod forte rupta membrana versus partem superiorem pulmonis eumque atque asperam arteriam comprimens, subitò suffocauerat. Preterea inuenta est pulmonis vniuersa substantia referta materia purulenta, & grauitate insigni prædita: tum etiam testiculus sinister exigui oui magnitudinem æquabat, colore nigricante, eoque aperto, substantia illius spongiosa, nigra & veluti gangræna affecta visa est. Imo verò statim ab apertione, excidit à testiculi medio materia quædam nuclei instar, & grumo sanguinis putrefacto simillima. Inde oriri coniecimus affectus hystricos quibus erat valde obnoxia; Imò verò forsan cordis palpitatio inde oriebatur, à terris nempe vaporibus ab ea parte eleuatis.

OBSERVATIO LXI.

Ex aborsu symptomata.

Clarissima vxor Dn. Desgardies die 28. mensis Martij anni 1632. aborsum passa est, quo secundinas primum cum multo sanguine excreuit, vnde summa virium imbecillitas ad extremum periculum eam deduxit. Sedato sanguinis profluuio, die sequenti fœtum exclusit, erat autem quatuor mensium, postea conualescere visa est, & mediocriter purgabatur. Attamen fœtor insignis & cadauerosus apparebat in ijs quæ purgabantur. Die septima febre intensæ correpta est, & placentulam illam carneam, quæ quæ iecur vterinum nominantur, excreuit, admodum fœtentem, sanguine atro plenam, vndè posteà seorsim conualuit.

Idem contigit dominæ De Laroche quæ die 15. Aprilis eiusdem anni cum grauida esset à quatuor mensibus, aborsum passa est, & fœtum cum membranis exclusit vnde omnino liberata credebatur. Attamen febre intensa postmodum laborabat, cum horrore frequenti, & animi defectibus. Tum purgamenta fœtidissima, cum trombis & caruneulis excernebat. Die septima placentam illam integram excreuit, eamque fœtidissimam, vnde melius habere cœpit, ac sensim conualuit.

Hæ duæ historiæ docent purgamenta vteri, fœtorem cadauerosum referentia, vt plurimum significare aliquam secundinarum portionem in vtero restitisse.

OBSERVATIO LXII.

Scabies.

QVidam adolescens famulus Dn Grasleti Iudicis regij, fœda scabie torquebatur, cum furunculis frequenter emergentibus, à quibus affectibus liberari nequiuerat venæ sectionibus & purgationibus multis intra sex menses per interualla vsurpatis, Tandem ei exhibetur Mercurij dulcis ℈. j cum diagrid. ℈. ß quibus optimè purgatus est, & a fœda illa scabie intra paucos dies liberatus.

OBSERVATIO LXIII.

Ventris dolor.

VXor Dn. de la Fauerie postquam icterum aliquandiu passa esset, a quo imperfectè curata fuerat, incidit in febrem tertianam diuturnam, eaque soluta, febris lenta permanebat cum exacerbationibus tertianis, & hepatis duritie His successit dolor atrocissimus primo insultu regionem hepatis infestans, posteà verò totum ventrem occupans, præcipuè vero vteri regionem, cum purgationes menstrua valde imminutas pateretur, Iniecti fuerunt clysteres, fomenta, & linimenta admota, quibus dolor valdè imminuebatur, ac præcipue exhibito puluere sulphuris ʒ. ß. cum nucis moschatæ ℥. j conlecto, ab altero Medico seniori, me absente præscripto, quem secreti instar celabat: At neque sublatus omnino dolor, & breui iterùm redijt, non minori vehementia, vt iam in vitæ periculo constituta ægrotans videretur. Prædictis remedijs frustrà iteratis, sequentes pilulæ a me præscriptæ die 29. Iulij anni 1632.

℞. Aloes soccot. ℈. ij. Laudani opiat. gr. iv. diagrid. gr. vj. formentur pilulę vj. quas postquam deglutiuit ægra noctis initio, per horam dormiuit, & experrecta, se a dolore omninò liberam professa est, nocte mediocriter dormiuit; multum sudauit, mane optime habuit, doloris & febris expers; nullo modo purgata est, sed matutinis horis clyster iniectus, a quo multa deiecit excrementa, eoq; singulis diebus per triduum iterato, dolor non amplius redijt.

OBSERVATIO LXIV.

Fluxus hepaticus. Dysenteria.

QVidam pistor dysenteriam passus per duos menses incidit tandem in fluxum hepaticum, quo multum sanguinis

guinis diluti emittebat, sine aliis humoribus cum febre, & virium deiectione summa, vndè breui moriturum æstimantes proximi, Theologum, & Tabellionem vocant. Vocatus etiam ego Laudani gr.iv. exhibeo circa vesperam, & intra horam fluxus cohibitus est, nec tota nocte deiecit, vsque ad meridiem sequentem, in quo fluxus rediit, sed minimè sanguineus, erat enim tantum biliosus, vesperi tamen aliquid sanguinis permiscebatur. Eadem die manè extractus fuit sanguis ad ℥.vj. in duobus vasculis, quorum posterius habebat sanguinem feruidum & spumantem. Præscripti sunt iulepi refrigerantes, & astringentes, epithemata, & vnguentum hepati refrig. tinctura rosarum pro potu ordinario. Hæc agebantur die 14. Augusti, anni 1632. Nox sequens fuit satis molesta, & insomnis, cum pluribus deiectionibus biliosis, & interdum sanguineis. Die verò 15. sumpsit potionem ex rhab tamarind. & mirobol. in decocto refrigerante & astringente, qua multum purgatus est tota die, & admodum debilitatus. Vesperi reiteratur laudanum, & statim alui fluxus cohibitus est, nocte tamen nihil dormiuit. Manè præscript. est fotus astringens ex rad. & herbis, aliisque in sacculis inclusis; & in vino rubro, & acero decoctis, toti ventri admouendus. Item iulepus ex succo portulacæ plantag. & sorborum; tum puluis roborans & astringens in iusculis & panatellis vsurpandus, & 24. horarum spatio omninò sanatus est.

OBSERVATIO LXV.

Histerica passio.

VXor Dn. Moureti in curia præsidiali: procuratoris, correpta est die 15. Augusti anni 1632. nausea frequenti, qua parum pituitæ magno conatu reijciebat, cordis dolore, & febre quadam, quæ pluries in dies redibat, & occultabatur. Tum menstrua apparuerunt ante tempus consuetum. Censeo eam laborare ab vtero, & præscribo clysterem hystericum, emplastrum de galbano, & potiunculam ex aquæ nappæ ℥.ij. cum gr.iv. castorei. Hìs nihilo melius habuit, imo verò fluxus mensium cohibitus est. Die secunda, cum nausea vrgeret, exhibeo potionem ex sale vitrioli quia ingentem pituitæ viscidæ copiam euomuit cum maximo labore Tertia, iubeo aperiri venam malleoli, vndè multum leuata est. Sed quarta die animi defectibus, & languoribus afficiebatur, vt se vapores ad cor ascendentes percipere assereret. Aperta est vena alterius malleoli sine fructu. Quinta die exhibita est potio sequens, hystericis conuenientissima.

℞. Moschi, & sang. draconis ana gr.xiij. aquæ naphæ ℥.iv. fiat potio.

Hoc remedio maximè leuata est, & tota die melius habuit. At sexta die redeunt symptomata, quibus etiam septima die plurimum vexata est. Octaua sumpsit pilularum fœtidarum ʒ.j. quibus optimè purgata est, & ita benè habuit, vt nullis alijs remedijs opus fuerit.

OBSERVATIO LXVI.

Dysenteria.

FIliolus Dn. Dorthes bimulus dysenteria contumaci laborabat, post multa alia remedia frustra vsurpata, exhibui extracti corallorum ℈.ß. cum aqua plantag. & eadem die fluxus cohibitus est.

OBSERVATIO LXVII.

Colicus dolor.

QVidam Aulicus, dum Rex Monspelij esset die 2. Octobris anni 1632. incidit in colicum dolorem grauissimum, ad cuius sublationē, primò iniectus est clyster emolliens & purgans, posteà carminans & euacuans, cum terebinthina à quo leuatus est, sed breui dolor redijt. Tandem in decocto carminante dissolui iubeo aquæ benedictæ ℥.iv. diaphænici ℥.j. à quo quater deiecit pituitosa multa, & omninò liberatus est.

Eodem clystere Dn. Verchand ciuis Monspeliensis prope diuum Firminum ante duos menses, à simili dolore liberatus fuerat.

OBSERVATIO LXVIII.

Hepatis durities cum cachexia.

DOmina de la Flauerie post morbum supra descriptum obs. 63. laborabat cachexia cum duritie hepatis palpabili, frequentibus pilulis vsa per 20. dies perfectè restituta est.

℞. Chalybis præp cum sulph ℥.ß. aloes optimæ, sennæ mundat. agaric. trocisc. & rhab elect. ana ʒ.j. pulu. electar. diarrhod abbat. ʒ.ß. croci ℈.ß. cum syrupo rosat. solut. fiat massa pilular. de qua capiat ʒ.j singulis diebus manè leuiter deambulando, & post horas capiat iusculum in quo folia & & rad. petrosell bullierint.

Quia hæ pilulæ non purgabant, bis aut ter addita sunt vni dosi diagrid gr.iv.

OBSERVATIO LXIX.

Affectio hysterica æmula.

VXor Dn. Salgues mercatoris Monspeliensis per multos dies conflictata est dolore circa regionem hepatis grauiter infestante, cum leui lipothimia & faucium constrictione quadam, atque vomitibus pituitosis per interualla recurrebat dolor & interdum ad alias abdominis partes exporrigebatur. Tanta interdum animi defectio eam corripiebat, vt breui moritura videretur. Cum affectio hysteriaca putaretur, remedia ipsi congrua vsurpabantur, à quibus aliquando leuabatur, sed omnia symptomata postmodum recurrebant. Tandem, balneis, fotibus, & clysteribus vsa, per aluum excreuit materiam quandam pituitosam, compactam, & latam, fasciæ instar, palmi magnitudine posteà verò per aliquot sedes materiam mucosam, ac postmodum omninò sanata est.

OBSERVATIO LXX.

Hydrops.

IVuenis quidam 25. annos natus, coquus Dn. Marchionis de Varenes, post febrem continuam & intermittentem incidit in hydropem tympanitem, cum non exigua aquarum copia coniunctum; post multa remedia & purgationes frequentes quarum beneficio multam seri & flatuum copiam emittebat, & venter imminuebatur, atque iterum spatio 24. horarum in pristinam amplitudinem redibat, tandem sequentibus duobus remediis per 15. dies vsurpatis, conualuit.

℞. Rad. eryngij, rubiæ tinctorum, apii, & petrosel. cortic. rad. capparum mediani fraxini, & tamarisci ana ℥.j. rad. azari ℥.ß. fol agrim. ceterac. capill. ven chamædr. hyperic. absinth & centaur. min. ana m.j. sem dauci & petrosel. maced. ana ℥.ß coquantur ad quart. v. in duabus partibus aquæ, & vna vini albi sub finem additi, in colatura dissolue syrupi de cichorio compos. ℥.iv. fiat apozema pro iv. dosibus matutinis addendo vnicuique dosis spiritus diuretici ℥.ß. spiritus vitrioli ℈.j.

Post tertiam vel quartam dosim apozematis, purgabatur cum mercuriis vitæ gr.vj. scammoni gr.x quibus vomitus non prouocabatur.

Alterum remedium erat cataplasma ex rad. cuc. agrest. cum puluere cumini paratum, cuius descriptio habetur in praxi medica nostra, c. de hydrope.

OBSERVATIO LXXI.

Variolæ cum dysenteria.

PVer quinque annorum, filius Magistri Limousini pistoris, variolis prehensis tertio die alui fluxu cruento corripitur, cum frequenti egerendi conatu; pituitosa, & muco-

sa,

sa, & mucosa excernebat, cum magna sanguinis copia. Exanthemara erant parua, alba, & depressa. Ad eum vocatus, sequentia, præscribo.

℞. Rosar. rubr. p. j. santali rubr ℥ ß. liquiritiæ rasę & passularum integr. ana ℥. j. coquantur in iusculo capitis veruecis, in colaturæ quart tribus dissolue confect. de hyacinth. ʒ. iij. conseruæ rosar. per setaccum traiectæ ʒ. ß. vitelli oui n. j. fiat clyster frequenter iniiciendus.

℞. Aquar. scabios. & card. bened. ana ℥. j. ß. sirupi de rosis siccis ℥. j. corall. præp. & margaritar. præp ana ℈ ß. lapid bezoard. gr. iij. confect. de hyacinth ʒ. ß fiat iulep. qui detur bis in die.

℞. Olei scorpionum Matthioli ℥. ß. illinantur inguina, & axillæ calide frequenter.

Bis iniecto clystere, & bis sumpto iulepo cessauit prorsus alui fluxus, & exanthemata validius erumpere cæperunt, ac postmodum morbo placide defunctus est ad perfectam sanationem, vt nostro amplius auxilio non indiguerit.

Quamuis vulgaria sint remedia proposita; hic tamen casus obseruationem meruit, propter euentum non vulgarem ex omnibus enim pueris variolis laborantibus, quos mihi tota vita videre contingit, hic vnicus fuit, qui ex alui fluxu sanguineo euaserit; sed in cæteris certum mortis præsagium fuit, magna præsertim sanguinis copia effluente.

OBSERVATIO LXXII.

Pleuritis maligna.

VXor D. Argelies Frontenianensis circa finem mensis Martij anni 1633. laborabat pleuritide dextra, eaque grauissima. Die septima circa finem & initium octauæ, subito correpta est in palpitatione cordis adeo graui, vt medicus illius ordinarius, extremos esse naturæ conatus arbitraretur, eamque breui morituram palam pronunciauerit. Nos verò à putrida aliqua materia euaporante, in ventre inferiori contenta huiusmodi palpitationem procedere censuimus Euentus rem indicauit, nam post duas horas, ægra bis aluo eiecit valdè fætida, & ab huiusmodi palpitatione liberata est. Periculi suspicionem afferebat, quod affectus intra septem dies nullis remediis nedum frequenti venæ sectione imminutus fuerat. Licet autem symptomata imminuta apparerent, die vndecima parotis apparuit, quæ postero die delituit, & 13. mortua est. Vnde apparuit pleuritide comitatam.

OBSERVATIO LXXIII.

Pleuritis spuria.

CIrca idem tempus ancilla D Germain ciuis Monspeliensis laborauit dolore lateris pungitiuo cum tussi, & sputis albis, quæ tamen bis aut ter cruenta apparuerunt, melius decumbebat in latus dolens, quod erat dextrum. Erat autem febris expers, quod significabat, non esse veram pleuritidem, cum inflammatio talis non possit esse sine febre acuta. Septimo die morbi, cum dolor nunquam intermisisset, sanguinis sputum apparuit copiosum per aliquot horas, cui successit fluxus mensium; cui integra morbi solutio successit. Causam huius affectus censui serosum quendam humorem acrem in latus per venas translatum, qui dolorem efficiebat sine inflammatione. Qui serosus humor exagitatus die septimo aperuit quasdam venulas, vnde contigit sanguinis sputum. At vincente natura, & serosam illam materiam amandante ad venas vteri, facta fuit morbi solutio.

OBSERVATIO LXXIV.

Palypsis & conuulsio, affectio hypochondriaca.

DN. Fonquetus Medicus Frontinianensis passus est autumno prægresso febrem tertianam duplicem valdè diuturnam, quæ ad hyemis initium perdurauit anni 1633. Is erat temperamento melancholico donatus, annum agés quadragesimum; vsus est tempore Quadragesimæ prauis edulijs, prætereà animi pathematis admodum grauibus affectus est. Post festum Paschatis laborare cœpit catarrho in omoplatam sinistram decumbente, vbi dolor excitabatur; post aliquot dies incidit in motus & sensus imminutionem dolorificam ferè omnium partium, præcipuè verò in tibijs atque femoribus, prætereà tensiones dolorificæ per interualla contingebant in ijsdem partibus vt digiti pedum contraherentur & musculi iuxta inguina cordarum instar tensa apparerent. In partibus superioribus, brachiis præsertim motus erat liberior. At in omnibus partibus sensus obtusus, vt in naso, & facie se parum sentire affirmaret. Per os excernebat humorem tenuem, quem ipse æger dicebat saporem acrem & acerbum præ se ferre, instar vitrioli, singulis diebus febris exacerbabatur, & in exacerbatione tensiones musculorum, fluxio & alia symptomata intendebantur, necnon pectus admodum coarctabatur, vt suffocari videretur. In morbi principio bis phlebotomia vsurpata, & toties purgato corpore ad thermas Balerucanas se contulit; vbi quater mersus est in balneum per quatriduum, & caput lauit sine vllo fructu. Regressus à thermis vsus est nostro consilio. Iudicauimus autem hunc affectum procedere ab humore seroso à cerebro in spinam medullarem, & totum genus neruosum confluente: illius autem serosi humoris collectionem fieri prius in hypochondrijs, præsertim venis mezaraicis in quibus continetur humoris melancholici copia, ex causis prægressis genita. Ita vt hunc affectum ad hypochondriacam affectionem referendum esse censuerimus, cuius symptomata essent illa paralysis, & conuulsio impefecta, à seroso humore in dictas partes effuso progenita. Quod indicabat, tum ægrotantis constitutio melancholica, tum copiosus eiusdem humoris effluxus per os, tum febris, quæ propemodum assiduè tenebatur, & ingrauescente febre, omnia symptomata intendebantur; cum tamen paralysis à pituita oriundæ febris soleat esse remedium. Talia autem symptomata ex humore melancholico contingere refert Sennertus agens de affectu hypochondriaco, & de scorbuto. Non est hæc paralysis propriè dicta, quæ fit affecto neruorum principio, sed abusiuè sic appellata, quæ non totalis est sensus, motusque priuatio, ob denegatum animalis spiritus per neruos influxum; sed potius functionis sensitiuæ, & motiuæ deprauatio, quia dolorificus sensus adest.

Præscripsimus ipsi apozema ad plures dies, ex aperientibus temperatis, alternis diebus purgans, & alternis tantùm alterans, fotum hypochondrijs emollientem, & aperientem; linimentum eiusdem facultatis, tum venæ sectionem post primam dosim apozematis, præmisso clystere, & purgante medicamento. Pro potu vtebatur infuso corticis tamarisci, agrimonij, & pimpinellæ At cum sanguis detractus valdè cacochymus videretur, iterum detractus est. Ex reliquis remedijs nullum percepit solatium, sed morbus in peius ibat

Die 24 mensis Aprilis, eum iterum inuisi, eumque inueni fractis admodum viribus, cum febre assidua lenta, quæ tamen tertianæ paroxismos habebat. In quibus hypochondria per interualla ex flatibus intumescebant, præcipuè verò lien. Aliquando etiam ab ijsdem flatibus ita comprimebatur diaphragma, vt se suffocari clamitaret; Et epoto aquę cyatho, ructus duos, aut tres edebat, ac confestim ab illa suffocatione liberabatur. Vrinis innatabat aliquid pingue, instar telæ aranearum, & sedimenta earum erant farinacea; quæ quidem vrinæ lethales sunt ex Hipp. 2. progn. Die intermissionis laborabat ptyalismo frequenti & humorem intra cranium, & cutem, aut musculos faciei deferri sentiebat.

Die 29. Aprilis, eum iterum inuisi ad extrema redactum, pulsus erat minutulus ptyalismus cohibitus, respiratio oppressa. At mente constabat. Die sequenti manè obijt.

* * *

OBSERVATIO LXXV.

Dolor pleuriticus ex lumbricis.

Circa finem mensis Aprilis, anni 1633. filia Raymundi Michaelis Frontinianensis, annos octo nata laborare cœpit tussi & febre, quibus successit lateris dolor, ita vt pleuritica censeretur. Attamen quinta die morbi tres, aut quatuor lumbricos excreuit per clysterem, ac diebus sequentibus quamplures, tum exhibitis medicamentis lumbricos expellentibus, tum purgante medicamento: & ita curata est, Vnde patet vapores ex materia putrida (aqua lumbrici generantur) eleuatos, dolores lateris, & tussim, aliaque symptomata producere, quæ pleuritidem mentiuntur.

OBSERVATIO LXXVI.

Tumor strumosus.

Die sexta Iunij anni 1633. D. de Gaian ad nos adduxit filiam suam 13 annos natam, temperamento sanguineo præditam, quod ex colore subrubro faciei apparebat, & ab vndecimo ætatis anno menstruas purgationes patiebatur Cum ab octo mensibus fluxio quædam in partem faciei dextram decubuisset, paucis postea diebus decidit in ceruicem, ita vt glandula illius loci paululum tumefacta apparuerit Ab eo tempore tumor sensim increuit, ita vt iam oui anserini magnitudinem superet A præsentibus medico & chirurgo per duos menses, multa præstita fuerunt remedia, purgationes, decocta sudorifica, causticum initio inustum tum parti admota remedia, primum resoluentia, & emollientia postea suppurantia & attrahentia validissima, quibus nihil profectum est, imò contra tumor antea exiguus incrementum suscepit. Nos verò consilio inito cum Dn. Delort Vniuersitatis Decano, & Magistro Thierri Haguenot, chirurgo seniori, primum eam misimus ad thermas Balerucanas, vt ijs vteretur in potu, balneo, & capitis embrochatione. Postea verò sequentia præscripta sunt.

Puluis Arthriticus addito zinzibere, sumendus singulis hebdomadis. Venæ sectio post primam dosim pulueris.

Fotus ex spongia in aqua calcis expressa, & arctè alligata per decem dies. Suffumigium ex lapide pyrite extincto in aceto fortissimo bis in die exceptum per infundibulum, cuius tubulum totum tumorem contineat.

Post suffumigium, emplastrum de vigo, quadruplicato mercurio, cuius singulis vncijs addatur vitrioli romani ʒ.j.

Bochetum salsæ parillæ per longum tempus sine vino.

Infusio ad bronchocelem, in pharmacopæa Quercetani descripta, tempore plenilunij, vsurpanda.

Aquæ Meynenses per mensem pro potu, & fotu partis, bis in die, postea emplastrum prædictum, ex eadem aqua paretur bochetum.

Victus continuò exsiccans.

Post reditum ab aquis Meynensibus, si tumor non fuerit discussus, aperiendus erit caustico.

Omnibus remedijs vsa est, exceptis aquis Meynensibus, quia cum reliqua nihil profecissent, imò tumor incrementum suscepisset, non fuit speranda salus ab huiusmodi aquis, sed ad apertionem statim veniendum censuimus, quæ fuit celebrata die 19. Septembris 1633. cumque admoto caustico, supra escharam facta fuisset incisio scapelli ministerio, illicò erupit aqua tenuis, & limpidissima, instar aquæ fontanæ, ac tumor statim subsedit, ad planitiem parti oppositæ propemodum æqualem, quod nobis admirationem peperit, & obseruatione dignum censuimus. Similes enim tumores ab aqua productos, præter hydroceles, & hydrocephalos a nemine authorum descriptos existimo. Decem aut duodecim horis ab apertione, correpta est febre acuta, & magna fluxio facta est in partem, cum inflammatione, tertio die cessauit febris, post venæ sectionem bis factam, & purgationem, cataplasma de mica panis tumori admotum qui paululum subsedit, & pus quoddam pituitosum effluebat, decima tertia die ab apertione decisa antea eschara exiuit per vlcus, cystis integra instar sacci verè membranosa, & paucis posteà diebus curata est.

OBSERVATIO LXXVII.

Lues venerea.

IVuenis quidam bilioso, ac melancholico temperamento Præditus, lue venerea infectus mense Iunio anni 1633. aggressus est diætam sudorificam, eaque peracta frictiones ex vnguento mercuriali celebratæ fuerunt Post secundam frictionem, cum ptyalismus rite procederet, subitò correptus est contractione brachiorum, & tibiarum, cum tensione ingenti abdominis, & suffocatione, subitoque ptyalismus cessauit. Frictiones vehementes celebratæ sunt in partibus contractis aqua imperialis, & cinnamomi exhibitæ, quæ nihil præstiterunt Posteà aquam nostram theriacalem ex spiritu vini conflatam exhibuimus, à qua plurimum leuatus est, & iniecto clystere acri paroxismus desijt. Post biduum, cum parum spueret, admota fuerunt emplastra mercurialia tibijs, femoribus, & brachiis, quæ intra 24. horas sputum satis copiose promouerunt. At æger in prædictum paroxismum incidit, cum verò frictiones celebratæ fuissent, & prædicta aqua exhibita, tum clyster iniectus qui non poterat eijci, suppositorijs nullomodo leuabatur, sed omninò suffocari videbatur Nos alium clysterem acriorem ex diaphœnici & hieræ ana ʒ.ij. inijci curauimus, quem secuta est copiosa euacuatio, & æger à paroxysmo liberatus est. Sequenti die, præcedente ptyalismo, iterum in eundem paroxysmum incidit, cæteris multò grauiorem, nam nec aqua theriacali, nec clysteribus iteratis, quibus etiam multum deiecerat, potuit sedari. Tandem cum ab initio censuissem hæc symptomata ex eo prouenire, quod excrementorum colluuies superiora petens, in ventriculo colligeretur, & non posset per os expurgari ob sui crassitiem, vel facultatis expultricis imbecillitatem, & magna copia cumulata, ac malignitate prædita, ventriculi orificium vellicaret, vnde ortæ conuulsiones per consensum generis neruosi. Tum etiam ex prædicta materia à colore exagitata multi vapores eleuarentur, qui ventriculum distendentes, diaphragma comprimerent, vnde suffocatio, & tensio abdominis sequebatur. Ventriculum esse vacuandum iudicauimus prompto, & potenti remedio. Atque in hunc finem exibuimus salis vitrioli ʒ.j. in aqua dissolutam, quæ intra horæ quadrantem humoris pituitosi, viscidi, & crassi, cum melancholico permixti circiter ℔.ij. reiecit, & statim à paroxysmo liberatus est; Posteà continuauit ptyalismus per multos dies sine alio symptomate, sicque integrè liberatus est.

OBSERVATIO LXXVIII.

Lues venerea.

A Me curata est in pluribus decocto ex sudorificis, & purgantibus per 20. dies vsurpato. Si hæc non sufficerent, ad frictiones ex vnguento mercuriali veniebam. Multi in media hyeme, hoc solo decocto curati sunt, quibus diæta sudorifica administrari non poterat, propter aeris inclementiam.

OBSERVATIO LXXIX.

Pleuritis in Epyema degenerans.

Fllius Dn. de Caluieres apud Nemausenses litium capitalium Iudicis, 20. annos natus incidit. Monspelij circa medium mensis Maij, anni 1633. in pleuritidem sinistram, qua ita detinebatur, vt in neutrum latus posset decumbere sed tantùm supinus iaceret Huic multa remedia fuere præscripta in consilio trium medicorum, & decies, aut vltra, phlebotomia celebrata; attamen affectus diu perseuerauit, quamuis dolor lateris aliquando cessare videretur, & æger in vtrumque latus sese converteret At febris permanebat, & dolor lateris redibat. Producta fuit febris vsque ad diem trigesimam quintam, quâ latus aliquantulum intumescere visum est, & ad tactum dolebat, nonnullo rubore suffusum. Iudicatum fuit pleuritidem in empyema conuerti & ad-

mota

mota fuere cataplaſmata ſuppurantia, quibus latus paulò magis intumuit ſexto aut ſeptimo adhinc die, cum apertio lateris nimium procraſtinata fuiſset, quæ apparente lateris tumore ſtatim fieri debuerat, ruptus fuit abſceſsus ad interiora. Attamen æger pus facilè excreuit tuſsiendo quod laudabile apparuit, & minimè fœtidum magna copia ſingulis diebus excernebatur, primò purum, poſteà multa pituita permixtum. Poſt ruptum abſceſsum, in vtrumque latus facilè conuertebatur, febre perſeuerante, cum antea non poſset conuerti in latus ſanum, quia pondus inſigne ſentiebat in latere dolente, quod ſignum notatur ab Hipp. in prognoſticis. Octiduo elapſo a ruptionis die purulenta excretio deſijt, & ſolam pituitam reijciebat. Tum pondus in eodem latere iterum ſentire cœpit, vt ad latus ſanum conuerti non poſset, nec non eleuatio in parte lateris externa iterum apparuit. Nouam collectionem in latere factam eſse cenſui, & prompta apertione indigere, ne iterum profuſa materia in thoracem, pulmoni laborem nouum efficeret, vnde phthiſeos periculum immineret. Cum tamen alij medici duo, cum duobus chirurgis ſententiæ meæ aſsentiri noluiſsent, & mater illius diſceſsum vrgeret, Nemauſum translatus eſt, vbi tandem empyema apertum eſt, cauſtico lateri admoto, & pus diutiſſimè ab vlcere manauit, ac tandem æger integre curatus eſt.

OBSERVATIO LXXX.

Lochia ſuppreſſa.

Mvlier quædam plebeia grauida octimeſtris correpta eſt febre continua die 5. Iulij, anni 1633. Tertia die febris, abortum paſſa eſt, & à partu lochia omninò ſuppreſſa ſunt, maculæ purpureæ in toto corpore apparebant, præcipuè circa ceruicem; febris erat intenſa. Præſcribo ſectionem venæ malleoli, & iulepos ex aperientibus frigidis compoſitos; frictiones partium inferiorum, fotus & linimentum relaxans pubi, & perinæo: Ex his nullus fructus apparuit, imò ſub finem ſecundi ab abortu diei, febris admodum exacerbata eſt, vt delirium pareret, & facies valdè immutata eſſet, vnde in ſummo vitæ diſcrimine ægram verſari nemo non videbat. Tunc venam brachij aperiri iubeo, & ſanguinem mitti ad ℥ x. qui fuit valdè corruptus, erat circiter hora quinta veſpertina, iubeoque vt venæ ſectio iteraretur poſt horas quatuor, ſcilicet circa horam nonam; præſcribo iulepos valdè refrigerantes ex decocto lactucæ, portulacæ, acetoſæ, cum ſale prunellæ, clyſterem pariter refrigerantem, & emollientem, quibus remediis ita adiuta fuit, vt ſequenti die febris valdè exigua appareret, lochia fluere inceperint, & paucis diebus ſine aliis remediis omninò conualuerit.

OBSERVATIO LXXXI.

Vrinæ ſuppreſſio à caruncula virgæ.

LIctor quidam ſenatus Diuionenſis, cum eſſet Monſpelij negotiorum cauſa, die ſeptima Iulij, anni 1633. incidit in vrinæ ſuppreſſionem ex caruncula virgæ tumefacta à coitu immodico, chirurgus quem primum vocauit, catheterem immittens, magnam ſanguinis profuſionem excitauit, vulnerata parte, & nihil vrinæ excreuit. Aeger grauiſſimis doloribus, & mingendi conatibus premebatur. Vocatus ego præſcribo phlebotomiam ad ℥. xij. quia erat ſanguineo temperamento præditus, clyſterem emollientem, & refrigerantem, & inunctionem ſubtepidam iniectionem refrigerantem; erat hora nona veſpertina, tum iubeo, vt circa mediam noctem iteretur venæ ſectio, quæ omnia præſtita fuerunt. Manè erat in eodem ſtatu, ſummos meiendi conatus patiebatur, & nihil emittebat, niſi guttulas iij. vel iv. vrinæ in ſingulis conatibus. Iterum vocatus præſcribo vomitorium ex ſalis vitrioli ℈ j. cuius ope bis euomuit pituitoſa multa; At in ſecundo vomitu, vrinæ ℥ j vel ij. emiſit, & ſubleuatum ſe dixit, quod hactenus non contigerat; inde per interualla vrinam paulò copioſiorem excernebat, ita vt intra quatuor, vel quinque horas veſica omninò depleta fuerit. Supererat partis affectæ inflammatio quædam, quæ emulſionibus cum ſale prunellæ, iniectionibus, clyſteribus, ſemicupio & inunctionibus curata eſt.

OBSERVATIO LXXXII.

Difficultas ſpirandi.

Filius D. Hugonis mercatoris Monſpelienſis, quinq; annos natus, cum malè educatus fuiſſet a nutricibus, inter varia ſymptomata hoc præcipuè pati ſolebat, vt cum curreret, aut vehementius moueretur, ſpirandi difficultate laboraret. Tandem die tertia Iulij, cum ab exercitio multum incaluiſſet, incidit in tuſſim cum difficultate ſpirandi, & febricula, cum alui fluxu mediocri, in quo flaua, pituitoſa, & aliquando ſubuiridia apparebant. Hæc tamen ſymptomata adeo leuia erant, vt de vocando Medico parentes non cogitauerint; ſed à pharmacopæo admotum fuerat veſicans poſteriori ceruici. Die quinta morbi vocatus ego eadem inuenio ſymptomata, ex quibus fluxionem conijciens in pulmonem, cum metu peripneumoniæ, phlebotomiam præſcribo, quæ non fuit celebrata, ex eo quod chirurgus venam attingere nequiuerit; ſed cucurbitulæ ſcarificatæ ſtatim fuerunt admotæ, & iulepus pectoralis refrigerans fuit exhibitus. Hæc circa meridiem fiebant. At hora tertia veſpertina ſubito æger correptus eſt lypothimia, à qua breui excitatus eſt; poſtmodum vero pulſus apparuit paruus, languidus, frequens & pulſibus morientium ſimilis, venter admodum tenſus & dolens, reſpirandi aderat ſumma difficultas, & ſitis inexplebilis. Multa in hoc præcipiti caſu vſurpata fuere remedia, vocato conſilio, quæ nihil profuerunt; ſed æger continuo in peius ruens media nocte interiit. Aperto cadauere, partes naturales benè conſtitutæ apparuerunt, niſi quod ciſtis fellea grandior, & humore nigricante referta erat. Sed pulmonis pars ſiniſtra diaphragmati hærebat ita firmiter, vt ſeparari non potuerit, vnde difficultatem ſpirandi ex parte prouenire cenſuimus. Siniſtra verò cordis auricula ſolito amplior, referta erat materia craſſa & compacta, omnino alba, lardum coctum referente, quàm ſubitaneæ mortis cauſam fuiſſe cenſuimus, cordis ventriculum ſiniſtrum ſuffocando, & illius venti lationem impediendo.

OBSERVATIO LXXXIII.

Hemoptoe.

DIe decima tertia Auguſti anni 1633 Dn. Duptat in curia præſidiali Monſpelienſi conſiliarius, circa noctem incidit in ſputum ſanguis ſpumoſi, cum tuſſi, & magnam illius quantitatem excreuit tota nocte.

Die 14. manè vocatus, venæ ſectionem præſcribo ad ℥ viij. deinde iulepum ex aqua plantag. ſyrup. de roſ. ſiccis & ſale prunellæ, poſtea iniectus fuit clyſter, cucurbitula admota regioni hepatis, looch incraſſans & aſtringens vſurpatum. Hora decima, iterata fuit venæ ſectio ad ℥ vj. ſyrupus ex ſucco portulacæ etiam præſcriptus. Poſt meridiem rediit ſanguinis ſputum magna copia, ſcilicet ad lb. j. iteratus fuit iulepus, oxycratum admotum teſtibus, epithema refrigerans eidem parti, & lumborum regioni, cucurbitula hypochondriis frequenter iterata; & circa veſperam ſanguis denuò miſſus ex altero brachio ad ℥ vij. præſcripti iulepi ex infuſione millefolij, rad. tormentillæ, & conſeruæ roſar. in praxi medica noſtra deſcripti c. de hæmoptoe, qui magnæ ſunt efficaciæ. Pro potu vtebatur conſerua roſarum, cum decocto hordei & liquiritiæ, ad noctem præſcriptus eſt ſyrupus ſequens.

℞. Syrupi de roſ. ſiccis, de ſucco portulacæ, & papaueris albi ana ℥ j. miſce capiat cochlear vnum ſingulis duabus horis, ita vt intra noctem tres illæ vnciæ abſumantur, mirum in modum profuit hic ſyrupus, & ſequenti die, quæ erat 15. fuit iteratus, vt per longiora interualla ſumeret cochlear vnum; eadem die manè aperta fuit vena poplitis, & ſatis bona quantitas ſanguinis educta eſt, tum reliqua remedia fuere continuata, aliaque addita, vt opiata aſtringens, & con-

conglutinans, & clyster denuò iniectus. Toto illo tempore sanguinem non excreuit affatim, & sputa quæ per longissima interualla extussiebat, erant sanguinea. Attamen difficultate spirandi laborabat, cum vocis raucedine. Sequentibus vero diebus nihil amplius sanguinis excreuit, & omnino conualuit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Grangrana.

Vir quidam è plebe, febre continua laborans, ab imperito chirurgo vena aperta incidit in tumorem illius brachij cum inflammatione, quæ tandem in gangrænam desijt, ita vt totum brachium liuescens appareret. At in duobus locis color magis immutatus erat, in ijsque scarificationes non sentiebat. Igitur post multas scarificationes admouebantur remedia ordinaria, quæ parum proficiebant, imo brachium in deterius vergebat Ego tandem vocatus, locos scarificatos humectari iubeo spiritu sulphuris, quo caro mortificata, exusta est, ac veluti cauterizata. Postea foueri iubeo totum brachium calidè spiritu vini, in quo pulueres aloes & myrrhæ infundebantur, postea inspergebantur toti brachio pulueres prædicti ex aloe & myrrha, magna quantitate. ac deinde supra pulueres admouebantur lintea spiritu vini madefacta, quo remedio per aliquot horas vsurpato, brachium miraculi instar natiuum colorem recepit, tumore imminuto; & gangræna fuit cohibita, ita vt sequenti die loca mortificata & exusta, à viua carne separari cœperint, quibus admotum fuit digestiuum ex vitellis ouorum, therebinthina, & melle, ac post integram separationem, epuloticis curatio absoluta est.

OBSERVATIO LXXXV.

Dolor Nephriticus.

Die decima mensis Octobris anni 1633. Coquus Dn. de Miron Regij Præfecti in Occitanica prouincia, laborans à multis diebus dolore nephritico, qui vulgaribus remedijs non cesserat, sumpsi bolum ex diaprun. solut. ℥ß. panaceæ ʒj. quo quater blandè deiecit, eodemque tempore crassas vrinas minxit, & à dolore liberatus est. Dum medicamentum operabatur, sentiebat materias sibi a renibus auelli, & sine dolore.

OBSERVATIO LXXXVI.

Colicus Dolor.

In principio mensis Nouembris anni 1633. Domina de Varanda doloribus colicis acerbissimis, conflictabatur, & post duos clysteres frustrà iniectos sumpsit intestini lupi puluerati ʒj. cum vino, quod ipsi mense prægresso exhibitum fuerat pro eodem dolore, vt ex obs. 59. huius centuriæ constat, & statim dolor euanuit. Post decem aut duodecim dies, licet per apozemata purgata fuisset, dolor redijt acerbior quam antea; ac licet in clystere philonii ʒij. dissolutæ fuissent, dolor non quieuit, prædictus puluis iterum fuit exhibitus, & dolor imminutus est, ac post trium horarum spatium omninò ferè sublatus. Sed postridie rediit acerbior quam antea. Exhibita fuerunt laudani, gr. v. & dolor omninò sublatus est, nec amplius redijt.

OBSERVATIO LXXXVII.

Vlcus in corde.

Die 23. Ianuarij, Anni 1634. vocatus sum ad filiam Dn. N. annos 14 natam, quæ antea per multos dies laborauerat vomitu pituitoso semel aut bis in die inuadente horis præcipuè matutinis, cum cardialgia per interualla affligente. Item patiebatur dolorem in summa scapula sinistra, & summitate brachij, qua humero committitur. Nocte insequente, quæ erat quinta à prima inuasione, correpta est alui fluxu, & febre, quæ tota die eam detinuerunt, Sexta sumpsit rhab puluerat ʒ.j cum iusculo, & pluries deiecit, febris perseuerat nocte bis tantum deiecit, per duas horas dormiuit. Septima, alui fluxus perseuerat, sed minus frequens, vt locum dederit venæ sectioni, qua missus fuit sanguis ad ℥ iv. Hæc duo peculiariter a febris inuasione notauimus, quod pulsus ferè semper erat intermittens; & cum dolor prædictus in eadem parte fixus permaneret, neque ad thoracem vllomodo pertingeret, ægro tamen non poterat in illud latus, quod erat sinistrum, decumbere, quin statim cardialgia, & tussi corriperetur, itavt perpetuò super latus dextrum decumbere cogeretur. Tussis sicca eam infestabat per interualla, flatus emittebat interdum superne, & inferne 8. eadem symptomata perseuerant, præcipue caldialgia per interualla recurrens, & pulsus intermittens inæqualiter, somnus paucus, continuabantur remedia cardiaca, sumpta, & admota, tum vermes enecantia, ac ventriculum roborantia. Vrgente admodum cardialgia exhibitus est salis absinthij ℈j cum succi limonum cochleari vno, vnde optimè habuit per horas aliquot, sed symptomata redierunt, noctu vrinæ erant crassæ, & satis pallidæ 9. admotum fuit vesicans ceruici, quo tussis cessauit; antea dolor humeri imminutus fuerat, & supra latus sinistrum melius decumbebat. Eadem die sumpsit medicamentum ex infusione ʒj. rhei cum hieræ picræ ʒj. & syr. de cichor compos. ℥ j. quo valdè purgata est cum fructu, & alui fluxus perseuerauit per aliquot dies, vndè prorsus conualescere visa est, cum tamen pulsus continuò intermitteret in 3.4 vel 5. pulsatione. Postquam e lecto surrexit intermissio pulsus desijt, manente tamen frequentia. & ægra tussi premebatur, noctu præcipue cum difficultate spirandi. Quæ symptomata per longum tempus perseuerarunt, ac præter difficultatem spirandi aderat per interualla dolor lateris pungens, qui magis vrgebat, cum ægra in latus sanum decumberet, & contra grauior erat difficultas spirandi quando supra latus dolens decumbebat, febris perpetuò erat intensa, quę omnia magnam suspicionem faciebant abscessus in sinistra pulmonis parte latitantis. Tandem die 34. morbi, subitò correpta est sanguinis sputo, quem per tussim excreuit ad ℥ viij circa meridiem, is autem sanguis erat satis crassus & non spumosus, quem ægra ipsa dicebat à capite descendisse, seque ante illius exclusionem, in faucibus percepisse titillationem, tum aliquid sanguinis mungendo per nares eductum fuerat. Attamen vespertinis horis, sanguinis sputo redeunte, satis apparuit eum è pulmone ferri, erat enim totus spumosus, eiusque quantitas fuit ad ℔.j. tum missus fuit sanguis de basilica sinistra, exhibitus iulepus ex aqua plantag. & papau rhead. cum sale prunellæ, & sirupo de rosis siccis. Vtebatur tota nocte sirupis violaceo, de ros. siccis, & de papauere, simul mixtis, quibus tussis sedabatur, excretionis reditus impediebatur, & per interualla dormiebat. Postridie mane iterata fuit phlebothomia ex brachio dextro, iteratus iulepus, & multa alia remedia in hæmoptisi vsitata, præscripta fuere in communi consilio habito cum D D Ranchino Cancellario, & Delort Decano. Sputum sanguinis rediit ad ℥ viii circa horam vndecimam ante meridiem, continuabantur remedia, & venæ sectio malleoli vsurpata. Hora quarta vespertina redeunte sanguinis sputo copioso, subito extincta est. Dissecto cadauere inuentus est pulmo colore albicante, costis vtrinque, & diaphragmati vndique adhærens; tum etiam pericardio vndique adhærebat, vt vnum corpus continuum efficeret. Cor vero albicans visum est, & media fere sui parte, quæ diaphragma respicit, exesum, atque exulceratum, vt fibræ carnosæ semiputridæ, summis digitis auellerentur. Et animaduersum fuerat frustula quædam carnea huiusmodi fibris simillima, cum sanguine per sputum reiecta fuisset. Ita vt verissimum sit istam ægrotantem, cordis substantiam per sputum reiecisse quod est valde mirum. Cum autem in capsula cordis nullus humor repertur fuerit, existimandum est materiam huiusmodi abscessum, seu vlcus efficientem cum sanguine permixtam fuisse, & per tussim excretam. Similes quædam historiæ reperiuntur apud Schenchium

in obſeruationibus libri 3. titulo de tumoribus, & apoſtematibus cordis.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Hydrops pectoris.

VXor clariſſima Nobiliſſimi viri Dn. de Thomas, in ſuprema conputorum, ſubſidiorum, & fiſci curia Monſpelienſi Conſiliarij Regij à quinq; menſibus laborabat fluxione humoris tenuis in pulmonem decumbente cum tuſſi ſicca, difficultate ſpirandi, febre aſſidua & lenta, quæ ſingulis noctibus exacerbatur, cum leui horrore, eamque conſequuntur ſudores nocturni copioſiſſimi, vt ſingulis noctibus ter, quaterue induſia mutare cogatur. Ab aliquot diebus exacerbationes bis in die redeunt; poſt meridiem & veſperi, in diurna non ſudat, ſed ſemper in ſomno. Tum ab ipſo morbi initio dolor adfuit lateris ſiniſtri in ipſa pectoris regione, cum difficili decubitu in eandem partem; ita vt cum primum in dictum latus decumbit, tuſſi moleſtiſſima, cum difficultate maiori corripiatur. Imo vero interdum, comprimendo latus ſummis digitis, maxima pulmonis oppreſſio & ſpirandi difficultas orta fuit. His accedit Lienis inflatio, cum aliqua tenſione coniuncta, quæ reliquis affectibus originem dediſse cenſetur.

Habito conſilio cum Dn. Ranchino Cancellario, ſtatutum fuit præcipuum affectum in ſiniſtro illo latere reſidere, eumque eſse collectionem quandam, pectoris partem ſiniſtram opprimentem, Cuius autem materiæ ſit illa collectio, non omnino certo poſse pronunciari. Hoc nihilominus aſſeritur, materiam illam eſse aquoſam, vel purulentam, vtriuſque enim ſigna concurrunt, & conſimilia ab Hippocr. [illegible]entur, dum ſecundo de morbis dicit, hydrope pulmonis affectos, velut ſuppuratos affici, verum remiſſius ac diutius. Ad collectionem aquoſam magis inclinant ſententiæ, quod neque pleuritis, aut peripneumonia, aut hæmoptoe præceſſerint, neque quicquam ſputi purulenti vnquam reiecerit Phiſica interiit, & apertionem cadaueris ante obitum prohibuit.

OBSERVATIO LXXXIX.

Vrinæ ſuppreſſio.

DN. Raymundus Ratte ſexagenarius, vir plethoricus & calculoſus qui multos calculos innoxiè per interualla cum vrinis excernere ſolebat: circa finem Ianuarij, 1635. poſt plures calculos excretos ab immodico exercitio, incidit in omnimodam vrinæ ſuppreſſionem, quæ quidem ſuppreſſio (vt ex ſignis luculenter apparebat) erat in renibus, non in veſica. Iam per triduum integrum nihil lotij emittebat, cum vocatus ſum in conſilium, cum duobus medicis ſenioribus, quorum vnus erat ordinarius, qui per illud triduum varia præſcripſerat diuretica, tum externa tum interna, clyſteres, ſemicupia, potiones, & ſimilia. Et antequam ipſe vocaretur, purgatus fuerat æger blando cathartico. Ego prior ſententiam ferens, dixi huius affectus cauſam præcipuam, aut ſaltem iam hoc ſymptoma fouentem, eſſe venarum ſuprà renes inſignem plenitudinem, quæ propter diſtenſionem à copia ſeri per triduum retenti, non poſſunt ſe ſe contrahere ad expulſionem, quemadmodum videmus veſicam vrina nimia diſtentam, non poſſe ſe ſe facilè contrahere, vndè non rarò medendi difficultas ſolet exoriri, Maximam autem ſeri copiam adeſſe oſtendit, tum corporis plenitudo, tum quod æger multum potare ſoleat, & vrinæ ℔. iij. aut iv. ſingulis noctibus in ſtatu ſano reddere ſolitus ſit. Ideò cenſui diuretica eſſe omittenda, quæ humores ad vias vrinæ deducendo, diſtenſionem in iis augent. Sed potiùs inſignes reuulſiones eſſe moliendas per phlebotomiam, & purgationem, & quamprimum ſanguinem eſſe mittendum magna copia; tum poſt quinque, vel ſex horas potens medicamentum phlegmagogum, & hydragogum eſſe exhibendum Eiuſdem fuere ſententiæ reliqui collegæ, & miſſus fuit ſanguis ad ℔. j ante meridiem, veſperi exhibita fuit ℥. j pulueris diacarthami detractis ſeminibus, pluries fuit purgatus, & poſt quatuor aut quinque ſedes cœpit mingere, vrinamque reddidit ſubnigram prima vice ad ℥. iv. paulò poſt valdè rufam maiori copia & poſtmodum limpidam. Intra vnum diem, magnam excreuit vrinæ copiam, & liberatus fuit. Similis ferè caſus propoſitus eſt obſ. 1. huius centuriæ.

OBSERVATIO XC.

Ventriculi dolor.

DIe 25. Ianuarij, anni 1635. vocatus fui ad aurifabrum Monſpelienſem qui à tribus menſibus laborabat dolore circà ventriculum acerbiſſimo, & indeſinente, ita vt præ dolore & vigilijs ad ſummam maciem perductus fuerit Per dictum tempus a Medico ordinario præſcripta fuere duodecim aut quindecim medicamenta purgantia, eaque blanda aliaque non pauca remedia tam interna, quàm externa, non omiſſis fomentis, linimentis & ſimilibus. Tandem aduocatis in conſilium tribus medicis, præſcribitur vomitorium ex decocto ſem. raphani, atriplicis &c. quæ vulgò ad vomitoria præſcribi ſolent, poſt vomitorium aſſumptum nihil vomuit, eoque iterato ventriculus exoneratus eſt & ſatis copioſè vomuit, ſine vllo doloris leuamine. Poſteà iteratur purgans medicamentum, & diæta ſudorifica præſcribitur. Biduò poſt purgationem ante vſum decocti ſudorifici, a quodam monitus æger me acceſſit circa veſperam, & morbi ſui hiſtoriam exponit. Ego vero vt oſtenderem, ſaltem ad tempus dolorem ſedari poſſe, præſcribo pro ea nocte laudani gr. v. quibus dolor protinus ceſſauit, & tota nocte dormiuit, cum tribus illis menſibus longior ſomnus non fuiſſet vnius horæ. Manè ſe curatum prædicabat. Redijt tamen dolor qui nullis remedijs ſedari potuit, niſi laudano aliquoties exhibito, idq; ad breue tempus, donec æger maraſmo confectus interijt. Aperto cadauere inuentus eſt ingens ſcirrhus, totum pancreas, & mezenterij, partem occupans; tum etiam pylorum, ac Ieiuni inteſtini principium ambiens; ita vt ductum illum qui eſt a ventriculo ad inteſtina adeo anguſtauerit, vt ferè occluſus eſſet, & ventriculus materia eſculenta, ac potulenta plenus inuentus fuerit. Cum igitur alimentum non poſſet diſtribui, marcore conſumptus eſt, Scirrhus ille non apparebat tactui, qui ſub ventriculo, & inteſtinis latitabat. Dolorem intenſum efficiebat, quia pylorum, & extremam ventriculi partem pyloro continuam, attingebat.

OBSERVATIO XCI.

Lumbrici.

FIlius Dn. Gerardi quæſtoris Franciæ generalis, anno quatuor natus laborare cœpit die 25. Ianuarij, annis 1635. febre verminoſa cum vomitu bilis porraceæ, & nauſea continua. Præſcripſi potionem contra vermes vulgarem, cui addita ſunt propter malignitatem (quæ ex humore excreto, & tumefactione quadam totius corporis apparebat) lapidis bezoardici gr. iv. & clyſterem dulcem. Potione aſſumpta euomuit duos lumbricos, & vnum cum clyſtere per aluum egeſſit, noctu iterata eſt potio, & ſequenti die benè habuit, vt aſtantes nulla alia remedia expetiuerint. Poſt biduum incidit in eundem affectum, & multo grauius torquebatur cum inquietudine, planctu continuo, etiam per ſomnum. Statim præſcripſi potionem purgantem ex infuſo rhei, & ſyrupo roſaceo in aquà portulacæ, ex qua ter deiecit materiam nigerrimam, & poſt purgationem omnia ſymptomata permanebant, tum etiam vomitus auctus, ita vt omnia iuſcula, & potulenta reijceret; vndè factum eſt, vt potio contra vermes prædicta, quæ tantopere profuerat ab initio, iam nullius effectus fuerit, cum perpetuo remoueretur. Aduertens itaque, eum non euomuiſſe confectionem de hyacintho cum iuſculo exhibitam, eam bis iterandam iuſſi, additis lapidis bezoardici gr. iv non ampliùs vomuit, & nocte dormiuit, ac multo melius habuit Vnde colligo, & obſeruatione dignum confeo

lapi-

lapidem bezoardicum in affectibus verminosis, summæ esse efficaciæ. Potionem purgantem prædictam iterum assumpsit, & alui fluxus criticus eam sequutus est, quo morbus admodum imminutus est, ac tandem iulepis specificis ex decocto scordii & Hypericonis, cum refrigerantibus paratis, omninò sublatus, iterata post iulepos purgatione, ex senna, rhab. & syrupo rosaceo.

OBSERVATIO XCII.

Abscessus Abdominis.

DIe 16. Februar. anni 1635. vocatus sum ad filiam viduæ Ioannis Peire mercatoris Monspeliensis, annos 14. natam, quam ante duos annos curaueram ab hydrope incipiente, à quo tempore valetudinariam vitam agebat. Nunc verò à tribus septimanis decumbebat, nullo vocato medico. Inuenio eam laborantem febre assidua, cum alui fluxu moderato, quo multa pituitosa, & cruda reiiciebat. Refert præterea sibi ventrem iterum intumuisse, in eoque per vices dolorem quendam punctorium percipere, tum etiam tibiæ per vices œdematosæ apparent. De redeunte hydrope statim cogitabam, quod vt exactius explorarem, manum ventri admoueo, quem dum aliquantulum comprimere tenderem, illa statim obstitit, de dolore conquerens, qui comprimendo ipsi inferebatur. Ego vero ratus in hydrope dolores huiusmodi non apparere, ventrem denudari iubeo, admota lucerna, vt rem attentius indagarem ventrem igitur inspicio colore naturali præditum, sed eleuatum, & tumentem, dum vtraque manu blandè contrecto, inuenio tumoris circumferentiam in ambitu vmbilici, quinque digitorum latitudine, extra quam circumferentiam ægra contactum indolenter ferebat; in tumore vero etiam leuiter compressa, plurimum dolebat, præcipuè in sinistro latere duobus digitis ab vmbilico, vbi à principio morbi dolorem punctorium per vices percipieba.. Præterea in ipso tumore fluctuationem quandam animaduertebam; ex quibus pronuntio abscessum latere inter peritonæum, & musculos abdominis, & iam factam esse suppurationem, ac statim chirurgum aduocari iubeo, qui eiusdem protinus fuit sententiæ. Itaque quamprimum aperiendum esse abscessum statuimus, ne si in cauitatem abdominis rumperetur, mortem præcipitem afferret. Admouetur ergo causticum ei parti, in qua dolorem pungitiuum ab initio percipiebat, & tribus horis elapsis facta eschara immittitur ferrum ad latitudinem duorum digitorum, nullum tamen pus effluxit. At non ausus est chirurgus vlterius phlebotomum immittere, ne fortè peritonæum confoderetur, sicque materia ad cauitatem abdominis efflueret; immisit ergo turundam in foramen, & post quinque horas extracta turunda, tantillum puris effluxit, postridie manè extracta itero turunda, magna puris copia emissa est, pus autem erat praui coloris & odoris. Nihilominus ægra in peius ruebat, ita vt quinto ab apertione die interierit. Aperto cadauere inuenti sunt musculi abdominis in loco tumoris, putredine affecti, circa partem sinistram vmbilicalem, in parte verò dextra hypogastrica. intestina peritonæo adhærebant, & partes huius loci etiam putrefactæ erant, hepar colore flauissimo præditum adhærebat peritonæo vndique, & diaphragmati, & mole sua mediam thoracis partem replebat, vt ipsi cordi esset omninò vicinum; pure & putrilagine omnia erant referta, ac teterrimum odorem spirabant; summa præterea macies aderat in toto corpore, quod marasmo confectum videbatur, idque ob defectuum hepatis sanguinem non generantis

Non solum autem abscessus abdominis ex chronico morbo in corpore malè affecto lethales sunt, sed etiam vt plurimum ij qui febribus siue continuis, siue intermittentibus succedunt; quos damnauit Hipp. in coacis. Et vidit Dn. Pachecus medicus Lunellesis, amicus meus, iuuenem tertiana laborantem, cui cessarunt paroxysmi post septimam accessionem; factus tamen abscessus circa inguen, & apertus emisit pus laudabile in principio, sequentibus verò diebus praua successerunt symptomata, pus deterius apparuit, & æger interiit vigesimo die. Quem tamen abscessum ab initio lethalem indicare potuit, quod eo apparente, & ua symptomata etiam apparuerunt. At salutares abscessus alleuationem symptomatum afferre debent. Si contrarium fiat, decubitum materiæ in illam partem significat, non criticam expulsionem.

OBSERVATIO XCIII.

Partus Difficilis.

VXor Dn. Baronis Daumelas quæstoris Franciæ generalis in partu per triduum laborauit, ita vt tandem vires essent admodum deiectæ, vocatus præscribo sequentem potionem.

℞. Dictamni cretici, aristolochiæ vtriusque & trocisc. de myrrha ℈ß. croci & cinam. ana gr. xij. confect. alchermes ʒß aquæ naphæ & artemisiæ ana ℥iß. misce fiat potio, qua assumpta statim conatus parturitionis excitati sunt, & paulò post gemellos peperit. Idem contigit vxori D. Sartrei primiparæ, quæ est filia D. Boschij pharmacopæi Monspeliensis.

OBSERVATIO XCIV.

Fluxus mensium immodicus cum hysterica suffocatione.

ANcilla Dn. Baronis de Castries, mensium fluxum ita copiosum patiebatur, vt intra duas horas sanguinis ℔. iv. aut v. excreuerit, vnde sequuta est affectio hysterica ita grauis, vt illa aphona, & quasi mortua iaceret; cum tamen apertos haberet oculos, & manu se strangulari indicaret. Vocatus ad eam potionem sequentem præscribo, tum cohibendo fluxui, tum histericæ affectioni coercendæ idoneam.

℞ Aquæ naphæ rosar. & plantag. ana ℥. j. sanguinis draconis gr xij. salis prunellæ ℈ j misce fiat potio, quæ post tres horas interiecto iusculo reiterabatur. Post primam exhibitionem omnia symptomata remissa sunt, in secunda verò omninò cessarunt.

OBSERVATIO XCV.

Lues venerea in puero.

FIlius Dn. N duos annos natus, à nutrice infectus fuerat lue venerea, quæ sese prodidit primum pustulis latis & rubris in perinæo aceruatis, iisque successerunt vlcera in natibus iuxta podicem, mox pustulæ in facie, ac tandem vlcera in faucibus & labijs. Quibus accedebat corporis consumptio in dies progrediens. Vocatus ad eum, sequentia præscripsi.

℞. Sennæ mundat. ʒiß. rhab. electi & agarici recenter trociscati ana ℈ij. cinam ℈ß infundantur in aqua cardui bened. in expressione syrupi rosac ℥j. fiat potio, detur manè, & reiteretur semel in septimana.

Diebus intermedijs vtebatur sequenti decocto.

℞. Ligni guaiaci ℥j. corticis eiusdem ℥ß. aquæ fontis ℔. iij. infundantur, & decoquantur, vt artis est ad tertias, colaturæ capiat ℥ iv mane sine sudore, propter aeris inclementiam, hyems enim vigebat, tum etiam metuebam nimiam exsiccationem propter corpus tenellum, eaque ratione victum etiam analepticum concedebam. Eodem decocto pro potu vtebatur, sed diluto æquali aquæ portione.

Cum hæc remedia continuasset per 20. dies, omnia symptomata disparuerunt, ægerque in ipso remediorum vsu refectus, & denuò impinguatus fuit. Eramus autem in media hyeme, curatus omninò videbatur.

Attamen intra vnum mensem dicta symptomata redierunt, ægerque denuò extenuatus est.

Nos iterari iussimus eadem remedia; decoctum tamen paulò efficacius efficiendo, coctione facta ad medias, eumque stragulis operiebamus, vt saltem leuiter sudaret. Hac cura iterum restitutus fuit intra quindecim dies, quam tamen diutius continuassemus, metu recidiuæ, nisi rigidissima hiems, quæ tunc etiam vigebat, obstitisset. Intermisso

itaque remediorum vsu per viginti dies, aut circiter, vlcera renouata sunt. Et cum tunc coelum esset satis temperatum in mense Februario ob Austrinam constitutionem, curam iterum instauramus sed efficaciorem.

Exhibemus itaque primum mercurij dulcis gr. viij. cum diagrid. gr. iv. in iusculo, quo valdè purgatus est per vomitum & secessum, & quarto quoque die, hoc medicamentum exhibebatur: intermedijs verò diebus sumebat decoctum hoc modo paratum. Supradicta guaiaci & corticis eiusdem quantitas ponebatur in alembico cum aquæ lb. j. ß. infundebatur per diem naturalem, ac postea destillabatur ad medias, iuncturis alembici, & recipientis probè munitis. Liquor superstes in alembico colatus miscebatur cum aqua destillata, quæ erat acidula, huius mixtionis dabantur ℥. iv. mane calidè, corpus tegendo, & sudores copiosiores elliciebant. Per viginti dies continuata fuit hæc postrema curatio, ex qua morbus fuit omninò sublatus.

Vlceribus natium admouebatur vnguentum ex melle rosaceo, vitellis ouorum, & therebinthina. Faucium verò vlcera breui curabantur melle rosaceo, cum spiritu vitrioli acido reddito.

OBSERVATIO XCVI.

Lochiorum fluxus immodicus.

QVædam mulier post aborsum à sanguinis fluxu immodico summam virium deiectionem patiebatur. Illi præscribo frictiones & ligaturas partium superiorum, cucurbitulas sub mammis, epithemata, & pullos columbinos, fotus manuum cum vino calente, in quo confectio alchermes dissoluta sit, & sequentem potionem.

℞ Aquarum plantag. naphæ, & rosar. ana ℥. j. syrupi de corallor. ℥. j. salis prunellæ ℈. j. sanguinis draconis ℈ß. misce. fiat potio. Quæ statim fuit exhibita, antequam reliqua remedia fierent, & intra horæ quadrantem dolores ventris, & lumborum quieuerunt, & fluxus imminutus est, vt alijs remedijs non indigerit.

OBSERVATIO XCVII.

Cancer.

DN. Charpus Tolosas è nobili stirpe oriundus Monspelij degens anno 1635. circa finem hiemis correptus fuit exiguo tuberculo labrum superius obsidente, quod in dies incrementum capiens, in tumorem degenerauit, totum ferè labrum occupantem, eumque durum ac liuidum, cum dolore pungitiuo, & caloris sensu. Statim ab initio, alterius medici præscripto vsus est phlebotomia frequenti cum leuibus purgationibus ex senna & cassia paratis: præmissis iulepis refrigerantibus. Cum autem hæc remedia per aliquot tempus congessisset, & affectus nihilominus in deterius vergeret, priorem medicum deserens, curæ meæ sese commisit, die secunda Aprilis anni supradicti. Ego verò prædicta signa considerans, tum etiam quod omnia topica remedia, quæcunque admouerentur, malum exasperabant, & dolorem pungentem, ac exurentem, intensiorem efficiebant, Tumorem cancrosum esse existimaui, licet autem iste morbus incurabilis censeatur, illius tamen curationem suscepi, edoctus à Galeno, cancrum in principio, & dum adhuc recens est sanari posse, vt habetur 2. Glauconem cap. 10. vbi de cancro agens sic loquitur. Hunc morbum per sui initia sæpe sanauimus, sed vbi in molem insignem satis euectus est, nemo sine manus opere potuit curare; & paulò post. Hunc igitur morbum vt diximus, in principio sanauimus, & hinc præsertim, cum melancholicus humor non admodum crassus videbatur existere; nam hic purgantibus medicamentis, ex quibus sanitas sequitur, promptè succumbit; neque obscurum est huiusmodi medicamenta debere esse euacuandæ atræ bili accommodata. Quod tandiu faciendum est, donec sanitas pristina parti subsequatur, quemadmodum ratio victus, optimos generans humores interim adhibeatur. Et ex eiusdem Galeni præcepto, quod habetur lib. de atrabile c. 9 & comment. aph. 17. sect. 6 hoc morbo affectos fortioribus medicamentis esse expurgandos. Ad potentiora remedia confugiendum esse censui, ex quibus principem locum obtinet radix hellebori nigri, quæ ad humorem melancholicum expurgandum efficacissima est. Sic igitur curationem aggressus sum.

℞ Rad. buglossi & cichor ana ℥. j. fol. agrim. borrag. ceterac & veronicæ ana m. ß. coquantur cum pullo gallinaceo, in colatura dissolue cremoris tartari ʒ. j. fiat Iusculum quod capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque iusculo dissolue ℥. ij. syrupi sequentis.

℞. Succorum recenter expressorum, & per residentiam depuratorum borraginis, buglossi, fumariæ, cichorij lb. iij. succi veronicæ & pomor. redolent. ana lb. j. sennæ mundat. ℥. vj. epithymi ℥. ij. rab. electi & agarici recenter trochiscati ana ℥. j. zinzib. & garyoph. ll. ana ʒ j. infundantur & decoquantur vt artis est. donec colaturæ supersint quart. v. in quibus dissolue sacchari albi quart. v. fiat syrupus perfectè coctus ad vsum dictum.

Postremæ dosi iusculorum adde extracti hellebori nigri gr. iv. capiat cum regimine.

Hoc medicamentum summa cum vehementia ægrotantem expurgauit non solùm per aluum, sed etiam per vomitum, verùm eadem die tumor valdè imminutus apparuit, ac doloris expers.

Post vsum iusculorum, vsus est balneo tepido per triduum, hirudines hæmorrhoidibus admotæ, causticum vtrique tibiæ inustum, serum lactis cum epithymo per mensem vsurpatum & balneum iteratum singulis septimanis.

Post quindecim dies ab assumpto extracto hellebori idē remedium iteratum est, eadem dosi, cum diapruni solutiui ℥ ß cuius operatio fuit priori similis, & eadem die tumor imminutus apparebat.

Topica omnia tumorem exasperabant, & dolorem intensiorem efficiebant excepto vnguento ex ranis viridibus, quod maximè laudatur ab Aquapendente, Chalmeteo & alijs, & in hoc affectu plurimum præstitit. Ita vt illius curationem duobus præsertim remedijs tribuendam esse existimem, extracto scilicet hellebori nigri, & vnguento de ranis viridibus. Non parum tamen contulit syrupus magistralis, quo bis in septimana vtebatur.

Intra mensem à curationis principio, tumoris portio suppurata est, & sponte aperta cum pure satis laudabili. Vlceri & tumori vnuerso admouebatur continuò vnguentum prædictum, & sensim tumor imminutus ac tandem sensim resolutus est, & vlcus ad cicatricem perductum.

Vnguenti de ranis viridibus compositio talis est.

℞. Ranas virides in arboribus, vel aquis puris degentes, in vas fictile vitro illitum, multisque exiguis in fundo foraminibus pertusum conijcito: earumque ora butyro impletor vasque quod exhaler luto diligenter obliuito, & cooperito, cui alterum effossa terra conclusum supponito, ignem in ambitu ad destillandum accendito, oleum seu liquorem illum stillatitium colligito, & cum puluere ranarum misceto vt fiat linimentum.

OBSERVATIO XCVIII.

Peripneumonia Pituitosa.

DN. Gaultier fisci regij quæstor generalis, ætatis 60. annorum, laborabat peripneumonia pituitosa, quæ innotescebat, ex tussi, difficultate spirandi, febre, dolore sub humero sinistro, & maxillarum rubedine. Cum autem multa pituita refertus videre videretur, eiusque satis bonam quantitatem euomuisset; tum clystere iniecto ter aut quater aluus soluta esset postridie, venæ sectionis, semel tantum celebratæ purgans medicamentum fuit exhibitum ex infuso rhei, cum manna & syrupo rosaceo, quo optimè purgatus est quarta die morbi, 29. Maij, anni 1635. & postridiè à febre, alijsque symptomatis liberatus apparuit. Vnde patet purgationem in peripneumonia interdum conuenire, quamuis vt plurimum ante septimum diem vsurpata, perniciosa sit.

OB-

OBSERVATIO XCIX.

Phtisis incipiens.

IN mense Maio anni 1635. vxor Dn. Thomas curiæ computorum, subsidiorum, & fisci, consiliarij · phthisica interijt, & post vnum aut alterum mensem illius ancilla, quæ diu noctuque illi ministrabat, in similem affectum incidere videbatur. Laborabat enim febre lenta, cum tussi sicca diu noctuque perseuerante, macie totius corporis, inappetentia, & vigilijs. Vocatus ad eam præscribo venæ sectionem, & purgationem vniuersalem ex apozemate, & balnea tepida, cum victus ratione incrassante, & refrigerante; quæ nihil contulerunt. Tandem mecum reputans affectum procedere ex maligna qualitate, impressa pulmonibus & cordi per contagium, præscribo decoctum guaiaci ad 15 dies cum victu analeptico, sine sudore, quo remedio perfecte curata est. Et febris; tussis, aliaque symptomata, omninò desierunt.

OBSERVATIO C.

Variola.

FIlius D. Boudon receptoris stipendiorum curiarum præsidialium Occitaniæ, annos natus nouem, febre laborans, quæ videbatur variolis portendere, meæ curæ committitur in Mense Iunio anni 1635.

Prima die venam secari iussi, & sanguinem extrahi ad ℥ vj. & vesperi eadem quantitate iterari, iulepi præscribuntur, inunctio ex oleo scorpionum, & reliqua ordinaria; secunda & tertia die parum delirabat. Variolæ apparent, minutæ, densæ, & depressæ. Paulatim increscebant, sed admodum segniter, ita vt sexta die facies nullomodo inflata videretur. Variolæ in facie & toto corpore depressæ, & in medio concauæ, imò verò nonnullæ in medio erant nigræ. Magis timebant parentes ex eo quod tres alios liberos amiserant, ex eodem morbo, & variolis omninò consimilibus. Ego igitur ad efficaciora remedia confugiendum ratus, sequentem iulepum præscripsi.

℞ Aquæ card bened. ℥ iij. aquæ theriacal. ʒ. iij trocisc. viperin ℈. j. lapid bezoard. gr vj capiat horis vespertinis.

Cordi applicabantur pulli columbini, ac deinde linimentum ex theriaca, confect. Alcherm. & ol. scorpi. Matthioli.

In omnibus iusculis dissoluebatur, bezoard. mineral. ℈. ß. sequenti die quæ erat septima morbi, ter excreuit per aluum materiam satis crassam, sed omninò liuidam. Eodem tempore copiosissimas excreuit vrinas & variolarum eruptio ita promota est, vt intra vnum diem, facies multum inflata fuerit & variolæ ab eo emptore sufficienter increuerint.

Continuatum fuit bezoard. mineral. per alterum diem, posteà confectio de hyacintho, quæ ab initio vsurpata fuerat. Donec tandem æger à sæuo illo morbo, protinus liberatus fuerit.

X 1 OBSER

OBSERVATIONVM MEDICARVM ET CVRATIONVM INSIGNIVM

CENTVRIA SECVNDA.

OBSERVATIO I.

Colicus dolor.

DIE prima Iulij, anni 1635. D. Sarretus, salinarum Visitator generalis, quadragenarius, correptus est grauissimo dolore colico, qui neque clysteribus laxantibus, & carminantibus, etiam cum aqua benedicta; neque fomentis ac semicupijs intra 24 horas vsurpatis, sedari potuit. Eoque continuò sentiente sequentes pilulas præscripsi.

℞. Aloes optimæ ʒ j. diagrid. gr. viij. laudani opiat. gr. v. fiat pilulæ sex deauratæ.

Has pilulas sumpsit media nocte, manè horâ quarta dolor protinus quieuit, & per diei decursum, purgatus est quinquies, sicque omnino liberatus.

OBSERVATIO II.

Variolæ cum alui fluxu.

FIlius Dn. Grasseti in curia computorum &c. Consiliarij, annos quinque natus variolis laborabat cum alui fluxu per totum morbi decursum perseuerante Septima die morbi, quæ erat 15. Augusti anni 1635. multo grauior fuit alui fluxus, febris intensa, sitis ingens, variolæ depressæ, quarum eleuatio ab alui fluxu impediebatur. Reliquis remedijs vsq; ad id tempus parum conferentibus, sequentem præscribo iulepum, alui fluxum, & malignitatem respicientem.

℞. Rad. pentaphylli & tormentillæ ana ℥ j. fol. scabiosæ pimpinellæ ana m. j. scordij p. 1. santali citrini ʒ ij. coquantur ad ℥ iij. pro tribus dosibus bis in die sumendis. Addendo vnicuique dosi confect. de hyacintho ʒ ß. trochiscor. viperin. ℈ ß lapid. bezoard. gr. iv.

Post primam exhibitionem alui fluxus imminutus fuit, variolæ tumefactæ, & sitis imminuta.

In alijs pueris quamplurimis eadem potio mirè profuit ad sedandum alui fluxum, & variolas depressas tumefaciendas. Cui addebam aquæ rosarum, & naphæ ana ℥ ß. Etiam citra alui fluxum, in depressis variolis mirum in modum contulit; & plerumque sic componebam.

℞. Rad. pentaphylli & tormentillæ ana ℥ j fol. pimpinellæ, & scordij ana m. j. santali citrini & rasuræ eboris ana ʒ ij. coquantur ad ℥ iij. in colaturæ ʒ iij. dissolue aquæ naphæ & rosar. ana ℥ ß. trochiscor. viperin. ℈ j. lapid. bezoard. gr. iv. fiat potio, quæ grandioribus detur vno haustu bis in die, lac vero sugentibus, ex cochleari frequenter.

OBSERVATIO III.

Secundina retenta.

CLarissima vxor Dn. de Grasset in curia computorum subsidiorum & fisci, Consiliarij, in Principio mensis Octobris, anni 1635. cum abortum parta esset ex gestatione trimestri, fœtum optimè efformatum exclusit, retenta secundina. Hinc fluxu albo diu laborauit, & quendam oris fœtorem percipiebat, qui post aliquot dies desijt. Frustula quædam membranea exclusit, sed pauca & exigua. Ita vt asserentibus mulieribus, illam secundinas frustulatim eiecisse, ego contrarium perpetuo censuerim. Paulatim ad pristinam valetudinem rediit, fluxu tamen albo perseuerante. Attamen post duos menses cum dimidio, immodico mensium fluxu correpta est, cum quo secundina exsiccata per frustula excreta est. Quod notatu dignissimum, secundinam tamdiu in vtero, sine graui noxa retineri posse.

OBSERVATIO IV.

Hernia aquosa in infante.

FIlius Dn. D. Aumelas Franciæ Quæstoris generalis, vndecim menses natus laborabat hernia aquosa, dextrum testem occupante, cum materia contenta in membrana testis propria, dartos appellata, vt testis oui exiui magnitudinem æquare videretur; & hic tumor à natiuitate ferè eum occupabat, quem diu cotone, suffitu thuris imbuto discutere tentauerant. Tandem vocatus sequens præscribo cataplasma, in principio mensis Nouembris anni 1635.

℞. Farinæ fabarum ℔ ß decoquatur cum vino generoso ad pultis consistentiam, deinde adde oxymel. simpl. ʒ iij. fiat cataplasma admouendum manè & serò.

Intra octo dies, hoc solo remedio tumor omnino discussus est.

OBSERVATIO V.

Lumbrici.

DIe 25. Nouembris, anni 1635 Puer quatuor annos natus, ex lumbricis ita laborabat, vt graui dolore ventris torqueretur, cum summa virium deiectione, ita vt pulsus in carpo non perciperetur, & oculi concaui essent, ac spiritibus orbati, qualis in moribundis apparere solent. A tribus diebus laborabat, quatuor lumbricos mortuos per os excreuerat cum vomitu humoris nigri Pharmacopæus potiones contra vermes exhibuerat, & potionem purgantem ex electuario diacarthami, & rhabarbaro, sed nullo modo ex ea purgatus fuerat. Præscribo ipsi potentia ad lumbricos remedia ordinaria, tum interna, tum externa, quæ nihil profuerant. Postera die in eodem statu persistebat. Iubeo vt exhibeantur calomelanos Turqueti gr. viij. cum gr. vi. scammonij, quo medicamento aluus soluta est, excreuitque materiam viscidam, glutinosam, putridam, cum duobus lumbricis, ter aluum deposuit; & maxime leuatus est, ac postea intra paucos dies omninò conualuit.

OBSERVATIO VI.

Hemoroidum dolor.

DIe 21. Decembris anni 1635. D. Ioannes Charantonicius Monspeliensis, cum ad villam duobus millaribus ab

ab vrbe distantem pedes iuisset, multis vestimentis indutus vehementer incaluit, vnde facta est magna humorum commotio, eorumque decubitus ad anum, vnde hæmorroides valde intumuerunt, cum inflammatione, & dolore acerbissimo. Tota die sequenti valde excruciatus est, noctemque insomnem transegit, postridie ad vrbem rediit super æquum, sed pedibus subnixus supra stapedes, cum magno labore, ita vt tumor inde irritatus fuerit. Vocatus ego post meridiem, sanguinem detrahi iubeo ad ℥. vij. mane aluum deiecerat bis. Circa vesperam iteratur phlebotomia propter doloris vrgentiam, vesperi accepit iulepum cum syrupo de papauere, & vsus est quater in noctis decursu suffumigio ex semperuiuo maiori, cocto in vino albo; dormiuit per interualla, dolor, & tumor imminutus est, hæmorrhoidesque relaxatæ, & suffumigij, ac linimentorum anodynorum continuatione breui sanatus est.

OBSERVATIO VII.

Fœtus in partu moriente.

VXor tinctoris Nemausensis à coniugij initio ter peperit maturum partum, in nono gestationis mense; labores patiebatur consuetos ante partum, quemadmodum aliæ fœminæ, sine maiori molestia, ita vt neque partus admodum difficilis, aut laboriosus esset; Neque mulier malè habita, aut aliquo affectu præternaturali laboraret, in ipsis partus doloribus, fœtus in vtero mouebatur sufficienter, attamen statim post exclusionem mortuus inueniebatur; idque ter hactenus contigit. Medici post secundum partum purgationes præceperunt, & diætam sudorificam, mutata etiam fuit obstetrix. Tertius tamen eodem modo interijt. Quæritur causa; & medela. Cum nulla causa in historia referatur, difficillimum est eam coniectura assequi. Vt tamen sententiam nostram proferamus dicimus hos casus accidere, vel ob fętus debilitatem, vel ob constrictionem vteri, aut ceruices eiusdem, tempore partus. Debilitas fœtus ex latente quodam seminis, aut sanguinis materni vitio contracta, potest efficere, vt cum fœtus in partu, maximo conatu exitum quærat, in eo exoluatur, & moriatur quemadmodum partus octimestris necessariò interire, solet, propterea quod conatum ediderit septimo mense, quem si repetat octauo, exoluitur, & interit. Si igitur qui libet fętus ex duplici conatu necessariò interit. Ille qui debilis est, vnico conatu potest interire. Alia etiam ratione debilitas illa, mortis causa esse potest, quod fętus exclusus ob dictam debilitatem, aerem, & lucem fere nequeat, ab ijsque perimatur. Ac denique à constrictione vteri, vel ceruicis, id pendere potest; quia vterus in partu sese colligit, & constringit ad exclusionem fętus, & si nimia fuerit illa constrictio, ac fętus corpus tenellum vehementer comprimat, eum suffocare potest. Idem potest contingere ab vteri ceruice, si dum fętus ad eam peruenit, sese constringat; ea enim constrictionem potest fętum opprimere. His ita propositis remedia duo erunt dirigenda, imbecillitatem scilicet fętus corrigendam, & vteri constrictionem nimiam impediendam.

Ratione prioris, coniuges ante conceptionem debent vti victu euchymo, & laudabili; vt semen putum, & omni labe vacuum generetur. Tum mater toto grauiditatis tempore, eodem victu vti debet, vt sanguinem laudabilem fętui suppeditet. Et præterea bis in septimana, puluere sequenti vtetur.

℞. Granorum chermes, rasuræ eboris, corall. præparat. & margaritar. præparat. ana ʒ. i. masticheſ ʒ. ſ. manus christi perlat. ʒ. ii. fiat puluis, dosi ʒ.i. in ouo sorbili, aut, iusculo.

Alternis vicibus, loco pulueris, vtatur opiata sequenti.

℞. Conseruæ rosar. ℥. ij. cortic. citri condit. ℥. j. myrob. cond. & nucis moschat. cond. ana ℥. ſ. coralli præparati, & margaritar. præparat. ana ʒ. j. rasuræ eboris ʒ. ſ. fiat opiata cum sirupo cond. citri, de qua capiat magnitudinem castaneæ, semel aut bis in septimana loco pulueris prædicti.

Si vtrumque tandem fastidiat, vtatur tabellis sequentibus gustui gratissimis.

℞. Confect. Alcherm. ʒ. iij. ambræ gr. ℈. j. sacchari in aqua naphæ & rosar. dissoluti ℥. iv. fiant tabellæ, quibus etiam omni hora vt poterit, per supra dictorum vsum.

Dum ingredietur nonum mensem, sequentia applicentur ventri, mane per dimidiæ horæ spatium.

℞. Vini generosi ℔. iii. calefiat, & in eo dissolue olei nucis mosch. ʒ. ſ. pulu. garyophill. & granor. chermes ana ʒ. iii. misce, & spongia, hoc liquore imbuta vmbilico applicetur calidè bis in septimana.

℞. Nucis moschat. macis, gariophyll. & cinam. ana partes æquales, excipiantur melle calido ad formam linimenti, & extendantur super crustam panis assatam, & vmbilico applicentur mane singulis diebus vacuis ab vsu fomenti.

℞. Aquæ naphæ & rosar. ana ℥. iv. aquæ cinam. ℥. j. misce capiat cochlear. j. singulis diebus mane per totum noni mensis decursum.

Tempore partus exhibeatur cum singulis iusculis ʒ. ſ. confect. Alchermes, secundum descriptionem Mesuæi paratæ ratione dosis ambarum, & hora vna post iusculum quodlibet, exhibeatur aquæ cinam. cochlear. vnum.

Vmbilico applicetur frequenter frustrum semiassę carnis calidum, & pulu. cinam. nucis mosch. & gariophyll. conspersum.

Ratione constrictionis vteri, aut ceruicis illius, si mulier non sit grauida extra hyemem, vtatur frequenter semicupio, ex decocto emollientium parato. In grauiditate, à principio noni mensis, ad diem partus, illinatur ceruix vteri, & perinæum oleo seminis lini sine igne extracto. Actum Monspelij, die 24. Decemb anni 1635.

OBSERVATIO VIII.

Dolores vagi circa thoracem.

D. Raymundus Arnaldus Melgoriensis, quinquagenarius, sanguineo temperamento præditus, è bello Italico rediens conqueritur de sæuissimis doloribus, eum singulis noctibus affligentibus post primum somnum; incipiuntque isti dolores in latere sinistro, simulque ad anteriorem thoracis partem, & posteriorem, tum ad latus sinistrum & scapulas extenduntur, tanta vehementia, vt subito expergiscatur, & in nulla decubitus forma consistere possit: sed assurgere cogatur. Perseuerant isti dolores vsque ad matutinum & tunc temporis quiescunt. Nec tota die vllatenus apparent. Iam a duobus mensibus iis vexari cępit, neque vlla adhuc remedia adhibuit. Alter Medicus, qui pro eo antea scripsit, existimat hosce dolores prouenire à catarrho tenui in eas partes decumbente horis nocturnis, quo tempore pituitosus humor commoueri solet. Ego vero censeo huiusmodi dolores prouenire à flatibus qui illis horis tantum excitantur à calore intensiori facto ex concentratione ipsius per somnum. Materia ex qua eleuantur flatus huiusmodi, est illuuies prauorum humorum atque crudorum in ventriculo, mexenterio, & præsertim regione hepatis congestorum. Hæc autem congestio facta est in castris ob prauam victus rationem. Hinc etiam ventriculi coctio debilitata est, vnde fit vt ciborum portio crudior à prauis humoribus etiam infecta, vertatur in flatus, qui quoquo versum transmittuntur. Peracta vero concoctione, non amplius flatus huiusmodi transmittuntur, & ita dolores cessant circa matutinum.

Ad curationem huius affectus præscripsi primum euacuationem vniuersalem per apozemata, & phlebotomiam, quibus absolutis præscripsi decoctum chinæ ad 15. dies, quorum vsu affectus sensim imminutus est, & sine vllo alio remedio, intra mensem omninò sublatus.

O B-

OBSERVATIO IX.

Icterus in grauida.

Clarissima vxor D. Daumelas, Franciæ Quæstoris generalis, circa finem septimi grauiditatis mensis occasione quadam domestica in iram vehementissimam concitata est: à qua vomitum mane patiebatur cum dolore stomachi, & icterica facta est. Hic autem icterus duo habebat peculiaria: vnum, quod in lecto color faciei, & totius corporis remissiſſimam flauitiem referebat: cum verò surgeret, & sese aliquantulum commoueret, intensius multò, & quasi derepente flauescebat. Alterum est, quod aluus non erat astricta, vt vulgo fit in ictericis, sed potius liquida, & biliosa deiiciebat. Vrina erat rubra, sed lintea non tingebat. Ego Medicus ordinarius Do. Ranchinum in consilium aduoco, vt de phlebotomia decernere tur, ex vna enim parte causa procatharctica suadere videbatur, omnibus enim morbis ab ira, venæ sectio eximie conuenit, propter maximam sanguinis commotionem, quæ ab ea excitatur. Præterea euaporationes illæ biliosæ subito ex leui motu inuadentes, sanguinem valde exagitatum testabantur. Neque ab obstructione meatus cholidochi oriebatur hic affectus (in quo Galenus venæ sectionem vectat lib. de sang. miss,) quia aluus fuisset obstructa, & alba deiecisset, sed potius ab hepate accenso, & præcalefacto, ex altera vero parte grauiditas iam prouecta phlebotomiam dehortari videbatur, & cum ægra ex morbo in aborsus periculo versaretur: si post venæ sectionem ille contingeret, culpa in eam reiicit potuisset. His postremis de causis noluit Ranchinus phlebotomiæ assentiri. sed decretum fuit rhab, in substantia exhibere ad ʒ. j. vt bilis illa per aluum sensim educeretur, quod factum fuit; Parum præstitit rhabarbarum, ægraque post quinque vel sex dies aborsum passa est. Forte venæ sectione liberari potuisset. Sed nostrarum mulierum nequitia, omnes infaustos euentus remediis abscribentium, efficit vt etiam prudentiores Medici metu calumniæ ab vtilissimis interdum abstineant.

OBSERVATIO X.

Angina.

Die 18 Februar. 1636. iuuenis quidam fossor angina laborabat ita vehementi, vt nec loqui, nec deglutire posset, respiratio tamen integra manebat. Cum ad eam vocatus sum, iniectus fuerat clyster, statim verò sanguinem mitti iubeo ad ℥ x. postea admouetur vesicatorium posteriori ceruici, cucurbitulæ scapulis admouentur cum scarificatione, & quatuor horis à venæ sectione exhibetur aquæ benedictæ ℥ j. quibus purgatus est per vomitum, & per aluum, & inde loqui ac deglutire cœpit, ac paulò post integrè curatus est.

OBSERVATIO XI.

Symptomata hysterica, & hypochondriaca.

Die 15. Martij 1636. Clarissima vxor Do. de Clausel, Consiliarij Regij in Curia computorum, subsidiorum, & fisci Regij, annos nata 55 temperamento pituitoso, & melancholico prædita, aduersa à multis annis fruens valetudine, incidit ex merore diuturno in varia symptomata, quæ eam frequenter, & præsertim noctem infestabant. Ea autem erant, dolores totius lateris sinistri, à costis ad ilia pertingentes, vt non posset supra illud latus decumbere; vomitus pituitosi, & acidi; capitis dolores; cardialgiæ, & lypothymiæ ita vrgentes, vt sese moribundam putaret: horrores, & tremores totius corporis, quos sudores excipiebant: pulsus valde parui, languidi, & debiles; eructationes frequentes à copia flatuum per os erumpentium. Cum primum ad eam vocatus sum, præscribo clysterem carminantem, & laxantem, potiorem ex aquis naphæ rosarum, & cinam. sacculos stomachicos, & oleum nucis moschatæ regioni stomachi admouendum, quibus valde subleuata est, & à prædictis symptomatis liberata. Sed cum ea frequenter redirent, purgatio vsurpata est bis intra quatuor dies. Redeuntibus autem symptomatis exhibui laudani opiatici gr j. cum conserua rosarum in forma boli, hora somni, quo intra horam omnia symptomata omninò sublata sunt, & placidè dormiuit, neque postea eadem symptomata redierunt ita vehementia, sed multo leuiora. Postea purgata est bis in hebdomadam pilulis specificis, quibus ad melius in dies vergebat. Et sic tandem integræ sanitati restituta est.

OBSERVATIO XII.

Colicus dolor.

Vigesim secunda Martij 1636. Vidua D. Dortes summa duritie, & tensione totius abdominis à multis annis laborans, vnde per interualla dolores atrocissimos colicorum instar patiebatur, eodem dolore corripitur multo atrociori quam antea circa noctem. Vocatus pharmacopæus duos clysteres iniicit sine vllo fructu, quamuis eorum vi multum purgata fuisset. Vocatus ego mane præscribo pilulam ex laudani gr. v. conslatam, & intra horam dolor penitus quieuit, nec amplius rediit.

Eodem tempore Domina de Vranda, prædictæ mater, dolore colico vero, cui obnoxia est, corripitur, iniicitur clyster à pharmacopæo, eoque nihil operante aduocor, inuenio eam ex doloris grauitate clamantem, & vociferantem; præscribo clysterem ex decocti emollientis ℔ j. diaphœnici ℥ j. aquæ benedictæ ℥. iv. quo dolor omnino quieuit, & ægra multa pituitosa, cum multis flatibus excreuit.

Ego ipse ante vnum mensem simili dolore vexatus, neque clystere emolliente, carminante, & laxante admodum leuatus, simili clystere curatus sum, ita vt statim eo iniecto dolor omninò quieuerit; quamuis clyster non nisi post dua horas reiectus fuerit.

OBSERVATIO XIII.

Sanguinis mictio.

Clarissimus Dom de Serres Consiliarius Regius in Curia Computorum, Subsidiorum, & fisci Corrector, quinquagenarius, temperamento bilioso, & melancholico preditus, cũ per multos dies grauia quędam animi pathemata, & merores passus esset, indeque noctem aliquam insomnem transegisset, vrinas sanguinolentas reddidit, quæ post æquitationem immediatè apparuerunt; eodemque tempore vrinæ actimoniam, seu ardorem passus est. Hinc quoties equitando itineri se commisit, vrinas pariter sanguinolentas reddidit, & ardorem prædictum inducentes. Immo vero prædictus ardor vrinæ sæpe solet recurrere, etiam si vrinæ sanguine infectæ non appareant. Præterea cum vrina, arenulas quasdam matulæ patientibus adhærentes excernit, quas ipse à multis annis excernere solitus est. Quæritur iam à qua causa proxima, & immediata hæc sanguinis mictio dependeat. Cum autem sanguinis mictus in genere à pluribus causis soleat exoriri; in præsenti tamen casu, duæ tantum in controuersiam reuocari possunt; Calculus nimirum in renibus contentus, & asperitate sua venulas collidens, ex ijsque sanguinem eliciens; vel humores acri, salsi, aut biliosi, prædictarum venarum oscula aperientes. Priorem causam duo potissimum videntur indicare, nempe arenulæ illæ quas æger à multis annis cum vrina sulet profundere; quasi lateris calculi sobolem esse, posse, conijcere quis valeat. Et periodica illa excretio sanguinis, eo solum tempore contingens, quo æger immodico vtitur, equitandoque renes vehementer concutit, vnde allisio lapidis ad renis substantiam, illiusque venulas, collisgenda videtur. Verùm hæc duo signa minimè sufficiunt, vt calculum in renibus latitantem demonstrare valeant. Præcipua enim signa, & vel assidentia vel præcedentia omninò deficiunt. Quorum præcipuum est dolor lumborum, qui præsente calculo abesse minimè potest, sed necessariò assi-

affligit, & per interualla recurrit, isque vel grauans, si calculus renum substantiæ hæreat: vel pungens ac lancinans, si in rneis cauitate membranea contineatur. Adde quo clarissimus æger nunquam tota vita nephriticis doloribus conflictatus fuerit, neque vllum vnquam calculum excreuerit: cum fieri vix possit, vt calculosa dispositio: quæ vt plurimum natiua, & hæreditaria est, ad quinquagesimum annum otiari possit, & ea primum ætate in actum produci, quin prægressis temporibus, quædam sui indicia prodiderit, cum præcipua coniectura mictus sanguinis à calculo prodeuntis, ab autoribus vulgò desumi soleat ex eo quod antea laborantes, calculos excreuerint. Adde etiam nullam in ægrotantibus parentibus huiusmodi dispositionem calculosam fuisse obseruatam, quod non parui est hac in re momenti. Omnia denique alia signa calculum in rene contentum indicantia, hic prorsus desiderantur, vt stupor cruris è directo positi, testiculi retractio, nausea, & vomitus, alimenta crassa diù antea vsurpata, & similia.

Duo verò signa pro calculo stabiliendo proposita, ita confutantur. Arenulæ calculum intus latentem vere iudicantes, in fundo matulæ subsident, etsi digitis comprimantur, non facile comminuuntur. Si vero matulæ parietibus adhæreant, & digitis compresse, facile comminuantur (quales sunt illæ, quæ à nostro ægrotante excernuntur) calculi indicia nunquam esse possunt. Neque enim illæ in renibus aut vesica generantur, sed in venis, ac hepate, ex humorum adustione, quorum particulæ crassiores, & tartareæ, arenularum formam æmulantur, & cum sero in venis contento separantur, ac in renes & vesicam detruduntur. Quod cum à paucis fuerit animaduersum, fit vt multi calculosi pronuncientur, qui ab eo malo prorsus immunes sunt. Et quotidiana docet experientia multos a pueritia huiusmodi arenulas excernere tota vita, qui tamen nunquam calculo laborarunt, quibusve calculus non facile timendus.

Periodica verò sanguinis excretio, eo solum tempore contingens, quo æger equitando sese vehementius exercet, licet ex allisione lapidis asperioris in substantiam renis possit contingere. Minime tamen dubium est, quin ille etiam ex calore à motu immodico in renibus, & tota sanguinis massa excitato, citra calculi præsentiam generari possit. Humores enim biliosi & acres, vel pituitæ salsæ naturam redolentes, à motu, & calore exagitati, ad renes amandantur vna cum sero sanguini permixto, & renum venulas aperientes, sanguinis effluuium excitant. Et ita rem se habere in præsenti ægrotante prorsus assseuero, cum ille bilioso temperamento præditus sit, & ab animi patematis, vigiliisq; suprà recensitis, sanguinis massa maiorem adustionem adepta fuerit. Tum eorum humorum, qui per renes efferuntur acrimonia, ex vrinæ ardore, quæ illum sæpissimè afficit, etiam circa sanguinis effluxum, facilè innotescat.

Hanc nostram sententiam doctissimorum virorum placitis esse consentaneam, infinitis exemplis facilè esset ostendere. Nonnulla tantum annotare sufficiet. Hollerius, vir in artis operibus, si quis alius, exercitatissimus, cap. 52. lib. de morbis internis Quibusdam (inquit) naturis eodem modo sanguinis per vias vrinarias excernitur, quo aliis per nares, venas sedis, aut vomitum. At experientia constat, huiusmodi sanguinis excretiones indispositis sæpe recurrere, quando vehementiori exercitio eorum corpora incalescunt. Potest igitur sanguinis mictio, illiusque recursus, à sanguinis, & humorum calefactione suscitari. Multò apertius rem explicat idem autor comment. aph. 78. lect. 4. Sunt (inquit) nonnulli, qui si durius equitent, aut sese exerceant immoderatius, excalefactis renibus, sanguinem meiant. Doctissimus Montanus consl. 283. casum proponit cuiusdam Episcopi Vngari, huic nostro ita similem, vt ad verbum hic describendus videatur. Eius igitur verba hæc sunt. Arbitrabamur (inquit) sanguinolentam vrinam, & turbidam reddi ab hoc Reuerendissimo Episcopo propter dilatationem factam tum in cauitatibus renum, tum in vasis vrinariis, propter intensam caliditatem, à motu violento primo generatam, dum curru, salebroso itinere concuteretur; præcipuè circa dorsi regionem; deinde succedente ingenti calore, dū cum veste pellicea sub sole ardente montem ascenderet. Ex his igitur omnibus tantus calor circa partes renum fuit excitatus, vt ob nimiam dilatationem vrina sanguinolenta excreta fuerit. Et inde est quod nunc quoque quotiescunque defatigatur, & corpus exercet in idem symptomata incidat turbidæ scilicet, & sanguinolentæ vrinæ. Excitatur enim dilatatio ob motum, quæ in quiete delitescit. Ardor autem in excretione vrinæ, simulque dolor circa anum, ab eadem causa prouenit: videlicet ab illa vrina fœculenta, habente in se partes acres, & rodentes vel bilis, vel humoris adusti, vel pituitæ salsæ, vel omnium simul. Dolor verò qui circa ani regionem percipitur, est in ipsis musculis colli vesicæ, quod quidem collum illis partibus adiacet, & in ea potissimum parte non sine ratione dolor percipitur. Hæc Montanus. Ex quibus etiam apparet vanam esse calculi vesicæ suspicionem, quam æger noster, sibi affingere voluit, ex ardore vrinæ, & ani irritatione desumptam: cum ea symptomata ab iisdem causis proueniant, quas mictum sanguinis prouocare ostendimus. Horstius obs. 37. lib. 4. Puer (inquit) annorum octo, magnifici Cancellarii Ioannis Strupiis filius, macilentæ constitutionis corporis, defectum patitur appetitu siti premitur, et vrinam omnino sanguineam emitit abiq; omni dolore lumborum, nec etiam in ipsa excretione quicquâ sentit. Etsi cruenta mictio frequēter accidat, quod in calculo renū, in eorum, vicinarumq; partiū, exulceratione, similibusq; morbis manifestum est, rarus tamen hic affectus est, respectu præsentis casus, vbi talis mictio sanguinis omnino sine dolore accidit, quo colligitur, nec à calculo cōtinuum soluentem, nec etiam ab exulceratione quadam, cruentam hanc excretionem fieri. Restat igitur in acrimonia biliosi sanguinis, & imbecillitate renum huius affectus causam esse quærendam. Hæc Horstius. Quæ exempla hic paulo exactius adscribere volui, vt clarissimi laborantis animus à calculi in renibus, aut vesica geniti metu, quo diutius ex alterius Medici sententia, inquietatus est, prorsus liberetur.

Quod ad curationem attinet, ea ad duas intentiones reuocanda est, humorum scilicet acrimoniam temperandam, & renes corroborandos, ne humores acres, aliundè confluentes tam facile recipiant. Ad hanc rem faciet primum victus refrigerans, & incrassans, quo fere æger ab aliquo tempore vti cœpit, & in quo diu perseuerare debet, vtendo præsertim lactuca, plantagine, & portulaca in iusculis; tum etiam hordeatis, auenatis, orizatis, & similibus, tum etiam in potu aqua ferrata cum vino rubro aliquantulum austero. Abstinendo semper à vehementioribus corporis, & animi motibus.

Licet autem clarissimus æger haud multo abundet sanguine, vtile tamen censuerim sanguinem ex brachio detrahere ad ℥. vi. vel vii. vt totius massæ humorum calidior intemperies melius corrigi valeat. Immo verò si affectus diutius consisteret, deriuatio quædam per inferiora, aperta vena malleoli, aut prouocatis hæmorrhoidibus, videretur consentanea.

Postmodum vero purgatio blanda maxime conuēniet, eaque per interualla erit repetenda, vt humores ad renes confluentes, per aluum educantur, cuius compositio talis esse poterit.

℞. Fol. lactucæ, portulae plantag. & summit. malu. ana m. ß. tamarind. ℥. ß. mirobol. citrin. ʒ. i. coquantur ad ℥. vi. in colatura infunde cassiæ recenter extractæ ℥. j. colentur iterum, & postea dissolue rhab. in aqua lactucæ cum santalo citrino infusi ʒ. j. ß. mannæ, & syrupi rosac. ana ʒ. j. misce fiat potio.

Post primam purgationem, iulepi, apozemata iuscula, vel emulsiones, prædictas indicationes respicientes, ad ægrotantis tolerantiam accommodari poterunt. Iisque ad aliquod tempus vsurpatis lac ouillum, vel caprillum erit conuenientissimum. Et maxime commendatur ab Hipp. Auicenna, & recentioribus, inter quos Gattarinaria, & Forestus se hoc solo remedio sanguinis mictum sæpe curasse gloriantur, vnicuiq; autem dosi boli armeni veri ʒ. i. permiscent, quod quidem vt grauiori sanguinis mictui conuenit; ita in hoc leuiori raro faciendo censuerim.

Quia

Quia vero æger, ficco, atque macilento habitu prædi-tus, eoque calido & ficcoante & post lactis vsum, balneum aquæ tepidæ illi conuenientissimum esse censuerim, & toto æstatis tẽpote frequenter vsurpatum in formam semicupij.

Post vsum lactis, vtatur aquis Meynensibus.

Intermedijs temporibus, si ardor vrinæ aliquando vrgeat, aqua florum althææ cum aqua rosarum, vel conserua florum maluæ, vel altheæ, aut denique emulsiones, aliaque prædicta vsurpari poterunt.

Ac denique pro curationis sigillo, opiata roborans, mediocriter astringens, & refrigerans in vsum reuocari poterit. Neque inutile futurum esset, perseuerante affectu, causticum tibiæ inurere, ad humores acres, in renes & vrinas defluentes, sensim deriuandos.

Toto curationis decursu topica renibus admota erunt maxime proficua, eaque refrigerantia, & astringentia.

℞. Vnguenti comitissæ, & refrig. Gal ana ℥.ii. abluantur oxycrato, diligenter, & inungantur lumbi frequenter.

Lamina etiam plumbea, multis foraminibus perforata, supra renes diu gestari poterit.

OBSERVATIO XIV.

Caruncula virgæ.

Sequentia remedia transcripta sunt in camera computorum Monspeliensi, quibus Geofroy Giannarus curapit Carolum nonum Galliarum Regem, anno 1584. Et dotus fuit duobus millibus aureorum.

Primo, ℞. cassiæ recenter extractæ ℥.ß. succi liquirit. ʒ.j. elect. de succo rosar ʒ.ii. aquæ lupuli ℥.iv fiat potio exhibenda mane, postea per decem dies bibat sequentis decocti ℥. viii. tepidas.

℞ Rad liquirit. ras. altheæ, sebesten, passular. ana m. j. sem. altheæ, maluæ, apii, petrosel. ana ʒ.ß. aquæ fontis ℔. viii. per decem dies, præcedente potione, vel bolo ex cassia.

Modus primum vnguentum conficiendi.

℞. Olei rosac ℔.i. cerusæ venetæ ℥.iiij. caphuræ ℥.ß. tuthiæ aqua rosar. præp. ℥.j.ß. lithargyri auri præp. ℥. iii. antimonij optime puluerati ℥.j.ß. opij, thuris masculi, seu olibani, mastiches, aloes hepaticæ ana ℈.ii. misceantur omnia, & in pixide plumbea seruentur.

Modus secundus vnguentum parandi ad consolidandum.

℞. Vnguenti rosati Gal. recenter parati, & loti aqua rosat. vnguenti albi Rhasis camphorati ana ℥. i. pomatæ sine speciebus paratæ ℥. ß misceantur simul, & in pixidem plumbeam reponantur ad vsum.

In applicatione vnguenti sic te gere.

℞. Candelam tenuissi. ex cera alba, tela vetustissima, & tenuissima inuolutam. Vt autem appareat locus carnositatis. ℞. candelam prædicta crassiorem, oleo amygd. dulc. illinam, & in virgæ canale intromittatur. Quod si obstaculum appareat, impediens ne candela possit vlteriùs progredi; nota locum in candela possit vlterius progredi; nota locum in candela, & mensura longitudinem candelæ intrantis, deinde inuolue candelam linteolo eamque illine in extremitate vnguento, & tunc immitte candelam in Virgam, quousque carnositatem attingat. Quod si duplex carnositas appareat: tunc ita primum vnguentum aptandum, vt attingat. continuando per 15. 18. aut 20. dies, iuxta mali magnitudinem, & provt carnositas videbitur aperiri, ac in pus dissolui. Cum autem videbis vrinam liberè & facilè reddi, pauco pure turbatam, tunc oportebit primum vnguentum griseum à candela tollere, sed illines candelam totam secundo vnguento, continuando octo, aut decem dies, quousque pus non amplius affluat cum candela, nec vllus dolor inter meiendum percipiatur, quo tempore abstinendum erit à remedijs.

OBSERVATIO XV.

Dolor nephriticus.

Decima octaua April. 1636. Vidua Do. Dortes dolore Nephritico vehementissimo vexabatur, qui à rene sinistro ad pubem vsque secundum longitudinem vreteris exporrigebatur, cum vrinæ, acrimonia, & frequenti micturitione: huic neque clysteres cum aqua benedicta, neque cum terebinthina; neque cum laudano; neque vomitus ingens, qui sponte veniebat; neque semicupium, neque laudanum assumptum quicquam proficere, dolore clamoso per biduum perseuerante. Tandem aperta fuit vena malleoli, & statim sanguine misso dolor ingens quieuit, superstite tamen dolore obtusiori.

OBSERVATIO XVI.

Lumbrici.

Die octaua Iunij 1636. Puella trium annorum filia pistoris nomine Roberti laborabat febre acutissima, cum anxietate magna, & virium prostratione. Vocatus ad eam circa vesperam, iudico eam lumbricis laborare, & præscribo potiunculam ex hiera ℥. ß. syrupi rosacei ℥. ß. cum aqua portulacæ, quæ noctem eam purgauit & inde plurimum leuata est, postridie præscribo iuleps sequentes.

℞. Fol acetosæ, portulacæ, & endiuiæ ana m. j. fommit. hyperici & scordij ana p. j coquantur ad ℔ j in colatura dissolue sirupi limon. ℥.iij. fiat iulep. capiat ℥.iij. manè, meridie & vesperi. Intra biduum omnino curata est.

Triduò post filia D. Beut. Mercatoris, annos sex natæ, simili morbo laborabat, idque grauissime. Præscribo eadem remedia cum eodem successu, sed hiera erat ad ʒ. j. sirupi rosac. ℥. j. in potione.

OBSERVATIO XVII.

Dolor tensiuus abdominis.

Die 15. Iunij 1636. Petrus Blanc ciuis Monspeliensis diuturno alui fluxu laborauerat, vnde valde debilis, & macilentus euaserat. Tandem 15. Iunij 1636 murmur ingens percepit in abdomine, ex quo vomitus consequutus est, ac deinde tensio dolorifica cum febre eum maximè afflixit; nihil per vomitum aut successum omninò reijciebat, & clysteres puros sine vllo excremento reddebat. Iussu imperiti chirurgi sumpsit medicamentum purgans, ex quo nihil decessit, sed tensio, & dolor inde maxima sumpsere incrementa. Vocatus ego quinto die morbi inuenio hominem valde debilem, facie hipocratica, & extremorum frigiditate, mortem imminentem indicantibus. Valde anxius fui in huius morbi diagnosi, & nihil aliud potui excogitare, quam ingentem inflammationem, quæ tumore insigni intestina comprimeret, & excrementorum transitum impediret. Aperto cadauere, inuenta sunt intestina crassa, liuida, & semicorrupta, vnumque ex ijs perforatum; in abdomine verò multi humores fœtidissimi ex quibus apparuit humores excrementitios, qui ad intestina confluere iamdiu solebant, & alui fluxum efficere, tandem diutius moratos ob facultatem expultricem debilitatam, intestina corrupuisse, ac tandem pondere suo eam partem, in qua humores dicti morabantur, magis putrefactam aperuisse, & impetu in abdomen irrupisse. Ac consequenter alimenta, & clysterum partem per illud foramen ad capacitatem abdominis fuisse translata.

OBSERVATIO XVIII.

Febris maligna.

Die 4 Iulij 1636. Petrus Stelle Consul oppidi Perolz nominati, quadragenarius incidit in choleram morbum, qui intra 24. horas ope remediorum cohibitus est. Hunc sequuta est tertio die morbi hæmorrhagia copiosissima, ex qua valde debilitatus est; siti tamen ingenti à morbi principio tenebatur, & inquietudinibus, cum æstu præcordiorum. Vocatus ad eum, inuenio pulsum paruum & fre-

& frequentissimum cum facie hippocratica, mox habitum corporis perlustrans, eum inuenio maculis latis, & liuidis conspersum; vnde summa morbi malignitas colligitur, quæ tantorum symptomatum causa fuerat. Præter remedia ordinaria, & iulepos cardiacos cum sale prunellæ ter in die exhibendos, hunc puluerem præscribo.

℞. Salis prunellæ ʒ.i. camphoræ ℈.ß. misce fiat puluis qui diuidatur in quatuor partes, quarum vnam capiat tertia quaque hora. Noctu hunc puluerem sumpsit, & manè multo melius habuit. Iubeo iterari puluerem cum aliis remediis, & eadem die à præsentaneo vitæ periculo liberatus est, ac paucis postmodum diebus omnino conualuit.

OBSERVATIO XIX.

Cholera morbus ex superpurgatione.

Gladiorum faber, qui pro insigni habet florem lilii, purgatus à tonsore, puluere quodam valido, vigente æstu, & ipse admodum biliosus, nocte insequenti passus est superpurgationem violentam, qua identidem biliosa, & aquosa per aluum, & vomitum reiiciebat cum dolore ventriculi, siti intensa, & virium deiectione maxima. Postridie mane vocatus exhibeo statim laudani gr.vi. & intra horæ quadrantem omnia symptomata quieuerunt. Nihilominus admoti fuerunt sacculi roborantes ventriculo, in vino rubro macerati, eodem die omnino sanus fuit.

OBSERVATIO XX.

Alui fluxus contumax.

Die Octaua Septemb. 1636. Dom. Petrus Hucherus, Ioannis Hucheri olim vniuersitatis nostræ Cancellarii celeberrimi filius, post febrem tertianam diuturnam, alui fluxu corripitur ita vehementi, vt intra triduum vires omninò prostratæ fuerint, & ille de vita periclitaretur. Vocatus ego præscribo primum rhab. pulu. ʒ.i. qua multo peius habuit; sequenti die hora somni bolum ex mastiches, & terræ sigill. ana, ʒ. ß. laudani gr.iv. aluus cohibita est, tamen non dormiuit; sequentibus diebus aluum deponebat tantùm bis aut ter, & intra paucos dies omnino conualuit. Eodem tempore D. Grasletus in curia computorum præses post longam febrem continuam cum accessionibus iunctam, correptus est alui fluxu molestissimo, quo vires admodum resoluebantur. inuisebam eum cum altero medico seniori, & vna tentauimus primum roborantia varia, postmodum astringentia, omnia incassum, senior medicus exhibitioni laudani noluit vnquam acquiescere, & fluxus ad viginti dies perdurauerat, semper eodem impetu procedens, proposueram etiam sæpe tincturam corallorum, quæ roborando hepar, fluxus cohibet, tum potenter refrigerat, quod maxime optandum erat in hoc ægrotante bilioso temperamento prædito, ea vero per multos dies neglecta fuerat. Tandem me quotidie vrgente illius præparationem & exhibitionem, in vsum reuocata est, ægerque de ea sumpsit ʒ. ii. bis in die per triduum, quo remedio alui fluxus manifestè imminuebatur in dies, & excrementa concocta apparebant, ita vt paucis diebus integra sanitas inde reuocata fuerit.

Nota illi antea fuisse exhibitum cum iusculo rhab. bis infusum in aqua cichorii, ac deinde exsiccatum, ex quo peius habuerat.

OBSERVATIO XXI.

Dolor capitis ab insolitu.

Die 8. Octobr. 1636. Dom. Gulliemus Dortomanus, patronus celeberrimus, cum esset in villa, circa meridiem sese soli exposuit, eundo pedibus in aliam villam satis à sua distantem, hinc correptus est paroxysmis febris tertianæ duplicis satis leuibus, & circa vesperam recurrentibus; hoc symptoma in paroxismo vrgebat, nempe capitis dolor intensus, qui tribus primis diebus cum febre cessabat, matutinis horis. Interim secta fuit vena bis, & purgans medicamentum semel exhibitum. Quibus non obstantibus dolor capitis, & æstus plurimum increuit, & continuus factus est post quartam accessionem; horis enim matutinis, non minus quam reliquis, sæuissimè eum infestabat, neque febris omninò aberat, cum igitur ab insolatu dolorem istum concitatum fuisse appareret, metuendum erat, ne inflammatio fieret in cerebro, frontalia enim repellentia, frustra admota fuerant. Vt autem graue hoc symptoma tolleretur, venam frontis aperiendam consului, ex eaque sanguinis ℥. vii. eductæ fuat, à qua venæ sectione dolor capitis statim valde remissus est, & sequens paroxysmus multo leuior rediit, cum exiguo capitis dolore. At postera die mane doloris omnino expers fuit.

OBSERVATIO XXII.

Febris hectica putrida complicata.

Decima tertia Octobr. 1636. Filia Do. de Serres, in Curia Computorum Correctoris, annos nata 14. circa finem Aestatis correpta est febre tertiana intermittente, quæ post quatuor paroxysmos sponte desiit, & post aliquod tempus iterum rediit, ac cessantibus iterum paroxysmis febricula quædam eam occupauit cum obstructionibus ventris inferioris, quibus menstrua suppressa sunt; in hoc statu permansit per tres menses sine vllis remediis, cum ruri esset. In principio Octobris ad eam vocatus, inuenio febre lenta affectam, cum summa macie, & calore ad tactum valde acri, qui nocte ingrauescebat; illa tamen se febrire non percipiebat, ac licet calor igneus noctu appareret, siti tamen non afficiebatur, vnde febrem illam in hecticam verti coniecimus, cum & incalescentia post singulos pastus appareret, & circa longitudinem arteriæ brachii, calor intensior multò perciperetur, quod ipsi astantes aduertebant; & in vrinis oleosum quippiam innataret. Cum igitur appareret complicatio febris putridæ cum hectica incipiente, ad putridæ sublationem primo animum conuertimus, ac statim sanguinem detrahi iussimus è basilica dextra ad ℥. vi. Postera die purgata est blando medicamento. Tertia, iulepum hausit refrigerantem & aperientem. Quarta iterum vena secta, sanguis enim valdè adustus, & corruptus apparebat. Continuati iulepi, fotus emolliens & aperiens regioni lienis admotus, tum etiam linimentum eiusdem facultatis. Quinta, clyster emolliens, & purgans iniectus est, quo multum purgata est, ac febris valde exacerbata; pulsus erat paruus, & frequens, calor acer & mordax; quæ omnia tota nocte, & media parte diei sequentis perseuerarunt. Duobus diebus subsequentibus multo melius habuit, febris erat remissa, exacerbationes nocturnæ etiam valde remissæ sunt; tumor lienis, & renitentia minor, tum dolor, qui tangendo, & aliquantulum comprimendo lienem percipiebatur ab ægra, ferè sublatus est. Interim fotus, linimenta, & iuscula aperientia continuabantur. Post illud biduum purgata est blando medicamento, quo multa pituitosa vomitu reiecit, & bis tantùm deiecit. Eadem die febris adhuc remissior apparuit. Postea continuata sunt iuscula aperientia, fotus & linimenta; tum in tertio quoque iusculo, sennæ ʒ. ß. infusa fuit. Sic paulatim ad pristinam valetudinem reuocata est.

OBSERVATIO XXIII.

Pinguia corpuscula per aluum excreata.

Filiola D. de Rochemore in Curia Computorum & Subsidiorum principis, nomine Lucretia, ætatis annorum trium laborabat febre continua verminosa. Excrementa deiiciebat valde cruda, & veluti gypsea, in quibus inueniebantur interdum globuli virides instar pisorum maiorum,

rum, qui ſupra orbem poſiti, dum orbis igni admouebatur, & tantillum incaleſcebat, ſtatim butyri inſtar liquabantur. Cum nunquam antea talem materiam vidiſſem, neque vllum autorem de ea ſcribentem legiſſem, valdè dubius fui, vnde iſta materia ſuam duceret originem. Pharmacopæus ſenex & expertus retulit ſe in propria filia ſimiles excretiones obſeruaſſe. Tandem cum à pinguedine, aut humido oleoſo ipſius corporis non videretur hæc materia procedere; hectica enim febre, aut colliquante ægra non laborabat. Et excrementa admodum indigeſta apparerent; conieci hanc materiam procedere ex pinguedine aſſumpta cum carnibus, quæ nimia copia offerebantur; vel cum iuſculis à pinguedine male repurgatis, quæ pinguedo relaxando ventriculum coctionem læderet, malè in ipſo concoqueretur; præſertim cum aliam etiam alimenta nimia copia ingeſta, malè cocta remanerent. Illa igitur pinguedo diù in ventriculo, aut inteſtinis retenta à calore craſſitiem, & colorem illum viridem obtinebat.

Duodecima Octob 1636. hanc meam coniecturam, confirmauit alius caſus viri cuiuſdam hypochondriaca melancholia laborantis, qui ſibi frequenter venenum porrigi putabat, quod vt oppugnaret, magnam olei copiam frequenter ingerebat. Reijciebat autem ſimiles globulos, quos ipſe liquebat, & in phialis reſeruabat. Hæc autem materia in phialis contenta amurcam referebat, nullius prorſus odoris. Vnde conieci oleum magna copia ingeſtum, non poſſe totum à nàtura ſuperari, ſed craſſiores partes calore diuturno magis incraſſari, & in huiuſmodi globulos effingi, qui liquati amurcam referebant.

OBSERVATIO XXIV.

Angina.

DEcima quarta Octobr. 1636. quidam ſartor quadragenarius, vocatus Vendemian, Angina laborabat, qua deglutitio impediebatur, eique ſecta fuerat vena, clyſteres iniecti, & admotum veſicatorium à pharmacopæo; his non proficientibus me vocant; & aduertens eum vix tantillum iuſculi ex cochleari, magno conatu deglutire, ac per conſequens medicamentum purgans haurire non poſſe; præſcribo aquæ benedictæ ℥. ij. quibus purgatus eſt pluries per vomitum, & ſeceſſum, eademque die ab Angina liberatus.

OBSERVATIO XXV.

Dolor Iſchiadicus.

OCtaua Ianuar. 1637. D. Greffueille, in ſuprema Computorum Curia Conſiliarius, coxendico dolore vexabatur rigida hyeme; iniectis clyſteribus ſumpto medicamento purgante, & admoto emplaſtro parti affectæ, dolor nihiloſeciùs perſeuerabat; tandem aperta eſt vena malleoli è directo partis affectæ; & intra paucas horas dolor remiſſus eſt, ac poſtmodum omninò deſijt, vt ſecundo à venæ ſectione die ad conſueta munia tranſire, & per vrbem pedibus ire potuerit.

OBSERVATIO XXVI.

Affectus ſoporoſus, hypnotico curatus.

DIe vigeſima ſecunda Octob. 1636. Virgo quædam Melgorienſis 30. annos nata, nomine Liquiere, tentata fuerat febre tertiana duplici circa initium Autumni per 12. dies, ab eaque poſt quorundam remediorum vſum liberata. Iterum recidit in ſimiles paroxyſmos, qui ab initio more conſueto inuadebant, ſed poſtmodum noua quædam ſymptomata cum paroxyſmo acceſſerunt, nempè ſopor inſignis, faciei rubor, oculorum prominentia, dolor lateris ſiniſtri pungitiuus, & deglutiendi ſumma difficultas, perueniens tamen cibus, & potus vſque ad extremum œſophagi iuxta orificium ventriculi, ſubito reijciebatur; ſi quid verò intromittebatur, id magno cum labore fiebat. Suſpicatus ſum hyſtericam affectionem cum paroxyſmo febrili complicari, & hyſterica remedia præſcripſi, quibus non obſtantibus malum perſeuerauit. Poſt aliquot dies huiuſmodi ſymptomata ſine febre, redibant, quod meam opinionem maxime confirmauit tum quod dolor lateris ſiniſtri, ad dextrum interdum tranſiliebat; interdum verò dolores pungitiui in varijs abdominis partibus apparebant, ventriculum dolor, & nauſea infeſtabant; tum ægra ſuffocatione interdum premebatur. Tria in hoc affectu peculiaria obſeruaui. Primum erat deglutiendi difficultas, quæ non eſt frequens in hyſterico affectu, ea tamen non erat perpetua, ſed interpolata, impediebat enim cibi potuſque aſſumptionem per multas horas, deinde prorſus euaneſcebat, vt etiam pilulas ſine vlla moleſtia, me præſente deglutierit. Secundum erat, quod iſti paroxyſmi hyſterici periodice recurrebant ſingulis diebus, nempe veſpertinis horis quemadmodum acceſſiones febriles. Tertium, quod vrgente dolore ſtomachi cum alijs ſymptomatis, ſacculi roborantes, & calefacientes, aliaque remedia calida augebant affectum, & ſuffocationem inducebant. Quod cum mihi relatum eſſet, & principio vnius paroxyſmi adeſſem; conquerente ægra de maximo ventriculi dolore; Iuſſi vt cruſta panis aſſata, & in vino calente madefacta, ac puluere garyophyllorum, & nucis moſchatæ conſperſa, ventriculo apponeretur; quo remedio aucta plurimum fuit ſuffocatio; ita vt illud abijcere neceſſarium fuerit. Tum tentandi gratia iuſſit vt linteum quadruplicatum in oxycrato maceratum ventriculo frigide admoueretur, eoque admoto, ceſſauit illico ſuffocatio, ac dolor ventriculi. Huic rei fauit aqua frigida eodem tempore aſſumpta, cuius guttulas aliquot magna vi deglutiuit, earumque frigiditatem in ventriculo percepit, & ſtatim leuata eſt. Poſteà iuſſi vt iterum cruſta panis calida admoueretur, quam tunc temporis patienter tulit, cuius rei rationem eſſe puto, quod vapores commoti, & ventriculum afficientes à calorificis magis commouebantur. At poſtquam frigidis remedijs compreſſi fuerant, ventriculus ab ijs vaporibus immunis calida remedia facile tolerare poterat. Puto à febre pręcedente corruptum fuiſſe ſemen retentum, quod talia ſymptomata producebat. Forte etiam reliquiæ ſanguinis menſtrui putrefactæ ad eoſdem effectus producendos concurrere poterant, At materia illa putrefacta motus habebat periodicos, quemadmodum videmus ſæpe materiam abſceſſuum internorum moueri etiam periodice, & paroxyſmos tertianæ febris æmulari.

Antequam autem paroxyſmo corriperetur, cum tunc temporis optime deglutiret, ſumpſit meo iuſſu quatuor exiguas pilulas compoſitas ex laudani gr. iv & paulo poſt acceſſit paroxyſmus ſupra enarratus; ſed poſt duas horas, laudano operari incipiente, omnia remiſſa fuerunt, & tota nocte bene habuit, cum prægreſſis noctibus maxime torqueretur. Poſtrìdie mane ſumpſit apozema hyſtericum, & purgans, idque triduo continuabit, quibus abſoluta eſt curatio. Multùm dubitaui in exhibitione laudani, quod in paroxyſmo ægra ſapore graui afficeretur, qui vſu laudani grauior effici poterat. At tandem hoc apud me conſtitui, ſoporem illum à vaporibus ex vtero ad cerebrum affatim tranſlatis exoriri, quorum aſcenſum prohibendo, ſopor impediri poterat. Et euentus huic ratiocinio reſpondit. Vnde vera elicitur concluſio, quæ prima fronte videtur valde paradoxa, nempe ſoporoſum affectum vſu laudani prohiberi poſſe.

OBSERVATIO XXVII.

Tormina Puerorum.

DVodecima Decemb. 1636. Filiolus meus Carolus in ætate quatuor menſium correptus fuit colico dolore ſæuiſſimo, qui clamores, & eiulatus continuos ab eo extorquebat. Exhibui pulueris elect. diamoſchi dulcis ℈. ß. cum lacte, quo dolor quieuit per horæ quadrantem, & iterum rediit cum pari ſæuitia, iniectus fuit clyſter ex decocto aniſi, & chamomillæ cum vitello oui, & ſaccharo, eoque

dolor

dolor omninò sublatus est. Post octiduum eodem dolore affectus est, ita acerbè, vt priori deterior appareret, prout eiulatus indicare videbantur; sumpsit puluerem prædictum, sed frustra, iniectus fuit clyster prædictus etiam frustra. Tandem admoueo fotum toti ventri ex decocto anisi, & chamillæ in aqua vitæ, prima applicatione dolor omninò desijt. Sequenti iterum redijt dolor, eoque aliquantulum mitigato remedijs prædictis, postera die manè exhibita fuit syrupi rosac. ℥ i. quem assumendo vomuit pituitam instar albuminis oui, sed nihil fere deiecit, tormina recurrebant. Iteratus syrupus cum ℥ i. insusionis sennæ, etiam hoc medicamentum parum præstitit. Tandem exhibui puluerem comitis ad ʒ ß. cum lacte, eoque blandè ac copiose purgatus est, & ab hoc affectu omninò liberatus.

OBSERVATIO XXVIII.

Fluxio in pulmonem in Infante.

Decima nona Ianuarij 1637. Idem filiolus meus Carolus incidit post mensem a priori morbo in catharrhum sæuissimum in pectus delabentem, quo frequenter tussiebat, & inter respirandum stertebat. Purgationem exhibui ex syrupo rosaceo cum infus. sennæ, quæ pituitam euomuit, sed parum deiecit. Syrupi pectorales exhibebantur, inunctiones pectori admouebantur. Perseuerante affectu, eadem purgatio iterata est cum exiguo fructu. Tandem exhibeo pulueris comitis ℈ ß. cum lacte, quo blandè & copiosè purgatus est, eademque die conualuit.

OBSERVATIO XXVIX.

Vrina suppressio.

Vigesima septima Ianuar. 1637. Dn. de Labaie, in Curia Computorum Auditor, vrinæ suppressione omnimoda laborabat à biduo, eum dolore renis sinistri, & vreteris eiusdem lateris. Iniecti fuerant clysteres ex præscripto alterius Medici, & fotus admoti pubis regioni. Vocatus sum in consilium cum dicto Medico, præscripta fuit apertio hæmorrhoidum (quæ intumuerant) admotis hyrudinibus, iteratus clyster emolliens, eum dimidia oleo rum portione, fotus admotus reni & vreteri, mox inunctio ex oleo scorpion. & amygdal. dulc. tum etiam cataplasm. ex fæce decocti emollientis, cum cepis coctis sub cineribus, eodemque tempore exhibitus iulepus sequens.

℞. Succor. parietariæ, & fœniculi marini ana ℥ i. ß. succi limon. & ol. amygdal. dulc. recent. ana ℥ i. misce fiat iulep. Intra horam ab assumpto iulepo copiosè minxit, & liberatus est, horis septem ab inito consilio, in quibus prædicta remedia administrata sunt. Ad sigillum curationis, sumpsit postridie manè bolum ex cassia, rhab. & cremore tartari.

OBSERVATIO XXX.

Gonorrhœa contumax.

Sexta Februar. 1637. Dn. N. triginta annos natus, bilioso & sanguineo temperamento præditus, cum gonorrhœam pateretur a duobus mensibus, & a Chirurgis multa incassum tentata fuissent remedia, meæ curæ sese commisit. Huic primum præscribo phlebotomiam malleoli, postridie mercurij dulcis ℈ i. cum diagrid. ℈ ß in iusculo, postmodum bolum ex terebinth ʒ iij. & rhab. ℈ i per sex dies integros, quæ nihil profuerunt. Iteratur puluis purgans, & postea sequenti aqua vsus est per 12. dies, quæ statim profuit, atque omnino curatus est, detergebat vlcus internum ita potenter, vt vrina in pauimentum effusa, illud inficeret colore albo, instar calcis dissolutæ.

℞. Menthæ siccæ ℥ iij. sem. lactucæ ruthæ, agni casti ana ℥ i. ß. rosar. florent. ℥ ij. dictamni cretici ʒ x. sacchari ℔. ij. omnia puluerisentur, addendo terebinth. claræ ℥. v vini albi generosi ℥ xxx misce destillentur in B. M capiat æger cochlearia duo mane duabus horis ante cibum, & vesperi quatuor, a cœna.

OBSERVATIO XXXI.

Hysterica Epilepsia.

Decima septima Februar. 1637. Vxor Dn. Palemarchi de Sumenes, per multos annos varijs affectibus hystericis vexata est, qui epilepticos insultus referebant, multa tentauit remedia à multis Medicis præscripta, sed omninò incassum. Tandem cuiusdam mulieris consilio sumpsit carnem lupi in puluerem redactam, & frustulum eiusdem carnis salitę semper gestauit, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

OBSERVATIO XXXII.

Mensium fluxus immodicus.

Die sexta Martij 1637. inter alia remedia vxori Dn. de Vitrac præscripta, quæ ad extrema redacta fuerat ex immodico fluxu mensium, post abortum concitato, sequens iulepus mirum in modum profuit.

℞. Flor. chamæleontis, spicæ nardi, & sang. draconis subtilissimè puluerat. ana ℈ i. aquæ plantagin. & rosar. ana ℥ i. ß. fiat iulep. huius cochlearia duo dabantur bis in hora.

Extractum coralli cum aqua plantag. profuit etiam non parum.

OBSERVATIO XXXIII.

Colica Biliosa.

Die decima octaua Maij 1637. Mulier quædam patiebatur dolores colicos atroces & pungitiuos, totum ferè abdomen afficientes. Ab alio Medico seniore curata fuit remedijs ordinarijs calefacientibus, carminantibus, & phlegmagogis, à quibus nullum leuamen percepit. Tandem vocatus ego, ex specie doloris, situ eiusdem, temperamento mulieris præcalido, & vrinis valde rubris, conijcio colicam esse biliosam; & præscribo statim venæ sectionem, clysterem refrigerantem, ac lenientem, & iulepum refrigerantem, quibus dolor valde imminutus est, & cum sanguis valde biliosus, ac corruptus appareret, iterata est postridiè phlebotomia, qua dolor prorsus euanuit. Ac tandem potione cholagoga, curatio absoluta est. Præscripseram ab initio semicupium, quo non vsa est propter maximam doloris imminutionem.

OBSERVATIO XXXIV.

Febris maligna.

Die septima mensis Iunij, anni 1637. Dn. Patris in Curia Præsidiali Consiliarius, annos natus 55 correptus est leui frigore, & tota nocte febricitauit, eodemque modo perseuerauit, postridie mane febris expers, & vesperi iterum febricitauit, eodemque modo perseuerauit febris intermittens vsque ad septimam diem, qua facta est continua. Attamen frequentes patiebatur pedum & genuum, ac interdum manuum perfrigerationes, vrinæ, sanorum vrinis similes; tamen omnia in dies in deterius vergebant, vt facile appareret febrem esse malignam, quam tandem indicarunt exanthemata nono die apparentia, tum deliria, & motus manuum conuulsiui, cum sopore quodam, & alui fluxu. Cura ordinaria fuit administrata. Sed hoc peculiariter notandum, quod sanguis fuit missus tertia die, & laudabilis apparuit. Quinta, fuit medicamentum purgans exhibitum, cum adhuc fe-

bris esset intermittens. Septima, alui fluxus copiosus, & perseuerans vsque ad vndecimam, vlteriorem phlebotomiam impediuit. Cum autem duodecima alui fluxus sedatus videretur, dubitaui num venæ sectio esset celebranda; cum alia euacuatio nihil contulisset, vires admodum fractæ, & summum periculum, in quo æger constitutus videbatur, vt tanquam breui moriturum affines lugerent, dehortari viderentur. Adde quod per duos dies præcedentes plures cucurbitulæ fuerant admotæ cum scarificatione, vt suppleretur defectum phlebotomiæ. Tandem visum est veluti tentatiuam phlebotomiam vsurpare, scilicet ad ℥ iv, vel v. eo animo, vt si æger commodè ferret, iterari posset. Missus est sanguis niger & corruptus, cum euphoria ægrotantis; post quinque horas eadem quantitas detracta est, constantibus perpetuo viribus in eodem statu. Iulepis refrigerantibus miscebatur scordium, & hypericum. In dissolutione sal prunellæ, & spiritus vitrioli, in singulis iusculis bezoard. mineral. ad ℈.i Nocte eiusdem diei duodecimę, aluus copiosè fluxit, æger tamen melius habere visus est. Vinum exhibitum in potu valdè lymphatum. Multa in morbi decursu edidit sternutamenta, vndè salutem sperabam, etiamsi multa alia signa periculum portenderent. Decima tertia & decima quarta, alui fluxus perseuerabat, cum virium debilitate summa. Iniecti fuere clysteres ex lacte, quibus alui fluxus temperatus est. Exhibitus iulepus ex aqua naphæ, rosarum, cum confect. alchermes, & guttis aliquot aquæ cinamomi, cuius cochlear vnum sumebat interdum ad vires reficiendas. Imminuto alui fluxu, sopor imminutus est die decima quinta, & delirium cessauit. Vrinæ tamen nihil aut exiguum admodum deponebant, decima sexta, paulò melius habuit. Lingua antea sicca, humida apparebat. Posteà vero sensim conualuit.

OBSERVATIO XXXV.

Alui fluxus.

DIe decima quinta Iulij anni 1637. Domina de Grasset octogenaria, sed robustissimo corpore prædita, correpta est alui fluxu tenesmode, quo pluries singulis horis deiiciebat cum grauissimis torminibus. Variæ erant deiectiones, nunc flauæ, nunc porraceæ, & aliquando nigræ, morbi minera ablata est quatuor purgationibus per interualla repetitis ex rhab. partim infuso, partim in substantia, cum sirupo rosaceo: In interuallis clysteres detergentes, anodyni, & roborantes iniiciebantur, iulepi refrigerantes, & incrassantes, necnon emulsiones exhibebantur.

OBSERVATIO XXXVI.

Dysenteriæ Prognosis.

IN mense Iulio 1637. Filia Dn. Guilliminent Occitaniæ Comitiorum Scribę, quinque annos nata, dysenteria laborans, varia excrementa reiiciebat, flaua, viridia, & nigra aliquando. Circa finem morbi quædam exanthemata publicum morsibus similia in facie, aliisque partibus apparuerunt, & manus altera tumore ędematoso affecta est; quę certa fuere mortis præsagia.

Eodem tempore R. Pater Guardane, Cœnobij Franciscanorum, qui minores vocantur, Præfectus; alui fluxu dysenterico afflictus, crebris singultibus tentabatur, qui fuerę mortis prænuntij.

OBSERVATIO XXXVII.

Dysenteria.

IN mense Augusto 1637. Filius Dn de Maussac in Curia Computorum, Subsidiorum, & fisci Præsidis, octo annos natus, dysenteria tenebatur cum multo sanguine, deiectionibus viridibus & porraceis admixto, & febre continua. Tertio morbi die sumpsit infusum rhei ad ʒ j. in aqua plantag. parato cum santalo citrino, dissoluendo rhabar. pulu. ℈ i. sirupi rosac. ℥ i. optimè purgatus est, multa excrementa reiecit sine sanguine, & febris ferè expers fuit tota illa die. Postridie sanguinem purum reiiciebat cui permixtæ erant veluti guttæ materiæ porraceæ, frequens erat deiectio cum dolore ventris & febre, quæ perseuerauit vsq; ad diem octauam, licet omnia remedia ordinaria, interna & externa adhiberentur, tum etiam clysteres varij. Septima die extractum corallorum ter exhibitum fuerat ad ℈ i. cum aqua plantag. rosar. & syrupo cydonior sed frustra. In principio octaui diei cum & febris, & fluxus ingrauescerent, ac merus sanguis excerneretur, secta fuit vena, & sanguis detractus ad ℥. v. circa meridiem. Nocte omnia eadem. Postridie manè exhibui laudani gr. ij. cum extracto corallor. aqua plantag. rosar. & syrupo cydonior. aluus omninò suppressa est per horas quatuor, placidè dormiuit, ac per interualla expergiscebatur. Post quatuor horas iterum aluum deposuit ter in duabus horis, merum sanguinem vt supra excernebat, & iusculum euomuit; hinc maior metus impendentis periculi, cum reliqua remedia nihil profuissent, neque ipsum laudanum, quod perpetuò confert in hoc affectu. Semel sternuit. Quarta deiectio ab assumpto laudano fæces habuit satis multa, sine vllo sanguine. Non amplius vomuit. Circa vesperam deiectiones frequentiores, minus tamen quam ante assumptionē laudani, neque erant adeo cruentæ, sed ex parte stercorosæ. Nocte insequente dormiuit per interualla satis insignia, & deiectiones rariores fuere. Manè sumpsit medicamentum ex rhab. ʒ. i. mirabol. citrin. ℈ i. santal. rubr. ℈ ß. infus. in decocto plantag. portulac. & tamarindor. dissoluendo in colaturæ rhab pulu ℈ i. syrupi rosac. ℥ ß. a quo materiam deiecit stercorosam, & humoralem copiosam, cum paucissimo sanguine, exiguisque torminibus, febris imminuta est, & nocte insequente rarius deiecit, meliusque dormiuit. Sequentibus diebus alui fluxus perseuerauit per dilucida interualla, sine vllo sanguine, sine torminibus, sine febre. Postea tamen alui fluxu diuturno cum febre lenta vexatus est per mensem integrum, cum appetitu ingenti, nocte in lecto deiiciebat, & frequenter in die, vt ad febrem hecticam vergere videretur. Tandem exhibito bolo armena orientali ad ℈ ii. cum iusculo per biduum, alui fluxus omninò curatus est.

OBSERVATIO XXXVIII.

Colicus Dolor.

DIe vigesima quinta Septembris 1637. Vxor Dn. de Sarrot, Consiliarij Regi, in suprema Computorum, & Subsidiorum Curia, grauida nonimestris corripitur colico dolore grauissimo, quo omnia remouebat in principio, & nihil inferius deponebat. Multis fructibus sese ingurgitauerat, dolor erat fixus circa hypochondrium dextrum, vt de inflammatione hepatis metueretur, quia febris & sitis aderat satis intensa Post multos clysteres, lotus & semicupia, excrementa alui deiecit liquida, & cruda. Dolor tamen perseuerabat. Tandem exhibitum est purgans medicamentum ex catholic. ℥ ß infus. in decocto cichoraceorum, & capillarium, cum rhab. ʒ i, etiam infusi, mannæ & syrupi rosac. ana ℥ i. septies deiecit copiosè, cum magna doloris imminutione. Postridię perseuerabat dolor, sed remissior, iniectus fuit clyster, quo quinquies deiecit, & postea multas excreuit vrinas, vnde integra curatio subsequuta est.

OBSERVATIO XXXVIV.

Testium inflammatio.

DIe vigesima Septembr. 1637. D. Texier Nemausensis, Iuris vtriusque Doctor, ex equitatione violenta incidit in testiculi dextri inflammationem cum tumore insigni. Secta fuit vena brachij bis, semel in malleolo, purgans medicamentum exhibitum. Pars fouebatur aqua rosarum, & imponebatur cataplasma ex farina fabarum cocta in oxycrato, ita vt quarta pars aceti cum tribus aquæ parti-

partibus misceretur, quod cataplasma numquam me fefellit in hoc affectu. In hoc tamen ęgro, adeò tenera erat cutis scroti, vt excoriata fuerit ab aceto acriori, & cataplasma ferre amplius nequiuerit. Ego iterandum curaui cataplasma, sed ad tollendam acrimoniam aceti, illud decoquendum curaui cum lithargyro; & sic cataplasma optimè operatum est, ægerque intrà triduum à tumore liberatus.

OBSERVATIO XL.

Fluctus hepaticus.

Die vndecima Octobr. 1637. Vxor Petri Banete Artocopi, post aliquot accessiones febris tertianæ in fluxum hepaticum incidit, quo dejectiones erant omninò sanguineæ. Vocatus ego præscribo statim laudani gr. ij. cum conserua rosar. ℥ ß. & intrà horam fluxus desijt, postea vero rediens, humores tantum, non sanguinem reijciebat, alijsque remedijs vulgaribus curata est.

OBSERVATIO XLI.

Erisypelas.

DN. de Gout nobilis Monspeliensis 25. annum agens, sæpè afficiebatur erisypelate in tibijs, cepit vinum bibere multò meracius solito, & paucissimæ aquæ permixtum, ab eo tempore nunquam erisypelate affectus est, & benè valet, licet quatuor aut quinq; anni effluxerint. Causam esse existimo quod à vino roborata facultate expultrice, materia erisypelatis expellitur per aluum, vrinas, vel insensibilem transpirationem.

OBSERVATIO XLII.

Febris tertiana cum vomitu, & alui fluxu in paroxysmo.

Die decima octaua Augusti 1638. D. Durant quinquagenarius, Procurator in Curia Præsidiali Monspeliensi, quinque paroxysmos febris tertianæ passus erat, ab ijsq; liberatus sola venæ sectione. Per quindecim dies benè habuit, & fructus horæos comedebat. Recidit in eandem febrem, & in secundo paroxysmo, grauissimo vomitu, & alui fluxu vexatos est, quo multa biliosa, supra infraque reijciebat, cum inquietudine summa, & virium exolutione, ita, vt iam de vita periclitaretur. Sequentem præscribo iulepum, quo statim omnia symptomata cohibita sunt, per duas horas dormiuit, & copioso sudore paroxysmus solutus est. Et intrà paucos dies a morbo prorsus liber euasit.

℞. Aquar. lactucæ, rosar. & plantag. ana ℥ i. sirupi cydonior. ℥ i. confect. de hyacinth. ℨ i. laudani opiatici gr. ij. misce, fiat iulep. qui detur statim.

OBSERVATIO XLIII.

Aphtæ puerorum grauissimæ.

Die quarta Septembr. 1638. Filius meus Stephanus annos quatuor natus passus est fluxionem acerrimam in linguam & fauces, vt infinitis vlceribus scaterent ijsque albicantibus, & admodum dolorificis cum magna inflammatione. Non poterat cibum, aut iusculum capere, neque lac sugere. Et diebus ac noctibus eiulabat insomnis, macilentus, ac ferè consumptus. Ex remedijs non profuit mel rosaceum cum spiritu vitrioli, quod alias mirificè conduxerat. Aderat alui fluxus copiosus, quo bilem porraceam eijciebat. Vesicatorium valdè profuit. Sed dolores & clamores perseuerabant, & continuò æger per os humorem serosum, & acrem emittebat, dolore & inflammatione magis ac magis attrahente.

Tandem exhibui laudani gr. i. cum iusculo, eoque dolor sopitus est, somnus leuissimus conciliatus, qui postmodum perseuerauit moderatus, & suis horis adueniens. Hinc cepit conualescere, & fluxio illa humoris per os emanantis omninò cohibita est. Sequenti tamen die purgans medicamentum exhibitum est, quod multum etiam profuit.

OBSERVATIO XLIV.

Dysenteria.

IOanna de Parauisol octodecim annos nata, laborauit grauissima dysenteria cum febre acuta. Per septem dies in manibus alterius Medici senioris, qui nihil aliud præscripserat, quàm clysteres detergentes, & rhabarbarum, quo febris aucta, & dysenteria deterior euaserat. Eo absente vocatus ego, exhibeo primum laudanum ad gr iij. quo fluxus valdè imminutus est ea nocte, & per tres aut quatuor horas dormiuit. Manè secatur vena, & sanguis educitur feruidissimus. Dein exhibetur extractum corallor. ad ℈ i. cum aqua plantag. bis eadem die, sed sine fructu, noctem enim habuit acerbissimam tum ratione febris, tum ratione fluxus, eiusque sanguinei, qui ad aliquod tempus fuerat cohibitus vsu laudani. Sequenti die manè exhibeo iterum laudanum, & fluxus cohibitus est Vesperi vena iterum tunditur. Minor erat sanguinis excretio, sed bilem porraceam eijciebat valdè erodentem, febre & siti plurimum vrgentibus. Ad sitim præscribo iulepos ex decocto portulacæ, & plantag. cum sale prunellæ, qui multum profuere; affectu tamen perseuerante. Tandem exhibita est manè aqua rosac. cum ol. communi; meridie decoctum intestinorum veruecis valdè consumptum, cum puluere granorum actes. Magnum leuamen inde consequuta est ægra. Et posterea die repetitis semel illis tribus remedijs, ad statum conualescentiæ perducta est.

OBSERVATIO XLV.

Morbilli.

Die vigesima octaua Septembr. 1638. Nutrix filij mei Stephani, nomine Claudia correpta est morbillis, quibus totum corpus contectum erat cum febre intensa. His accessit symptoma grauissimum, nimirum fluxio tenuis in pulmonem descendens, quæ tussim frequenter excitabat, & suffocationis metum incutiebat cum raucedine ingenti. Admotum est vesicatorium ceruici, & exhibita sunt laudani gr ij. cum conserua rosarum. Fluxio cohibita est tota nocte Postridiè rediit, & iterum exhibitum est laudanum eum simili effectu, vnde ad conualescentiam paucis diebus perducta est, manente raucedine ad longum tempus.

OBSERVATIO XLVI.

Febris Tertiana.

ANno 1638 Febres tertianæ longissimæ vigebant in Autumno, à quibus multi liberati sunt, sumendo in declinatione post phlebotomias & purgationes frequenter iteratas, theriacæ ℨ j. cum aqua plantaginis manè per triduum. In quibus caliditas magis timebatur, à cęna exbibebam. Vnus autem sumpsit theriacam, sine consilio Medici morbo adhuc crudo existente, cum vrinis rubris, & febris aucta est his confirmatur Galeni experimentum, quod habetur lib. de præcogn ad Posthum. cap. 2 & 3. de Eudemo peripatetico, cui morbo adhuc crudo existente, theriaca exhibita est à Romanis Medicis, & quartana simplex in triplicem versa est. Eadem vero theriaca a Galeno exhibita, apparentibus coctionis signis, fœliciter curatus est.

OBSERVATIO XLVII.

Diarrhœa inueterata.

Die decima quinta Octobr. 1638. Quidam nobilis vir triginta annos natos Monspelium venit consilium

S 2 peti-

Petiturus pro alui fluxu ab octo annis infeſtante, quo quinquies aut ſexies in die ac nocte deiiciebat, partim biliofa, partim pituitoſa. In hoc malum inciderat ex praua victus ratione, cui inſiſtere coactus fuerat per multos annos, dum caſtra ſequeretur, non erat valde ex eo debilitatus, quinimmo faciem habebat rubram, ſaltem circa genas. Miſſus eſt a nobis ad thermas Baletucanas, quarum aquam potauit per ſex dies, & alui fluxus omninò fuit cohibitus, ita vt per octiduum, à quo aquas ſumere deſierat nunquam noctu ſurrexerit, cum antea bis aut ter ſurgere conſueuiſſet. Multa alia remedia viualia illi præſcripta ſunt ad partes naturales roborandas, quibus ſe vſurum in patria aſſeruit.

OBSERVATIO XLVIII.

Vomitus contumaciſſimus.

Die decima quinta Octobr. 1638. Dn. Engurran, Eccleſiæ Monſpelienſis Cathedralis Canonicus temperamento melancholico, & aduſto præditus incidit in vomitum contumaciſſimum ſine cauſa manifeſta, quo multa pituitoſa, viſcida & mucilaginoſa excernebat, cum maximo conatu, flatus, etiam multos eructabat ab aſſumpto juſculo. Ab aliis Medicis multa incaſſum vſurpata fuere remedia per duos menſes, in principio ſumpſit pilulas de hiera per multos dies: poſteà purgatus eſt cum decocto ſennæ, & infuſione rhei, deinde per apozemata, in quorum vſu perſeuerare non potuit poſtmodum lac fuit exhibitum, quia ſuſpicio erat vlceris ventriculi. Theriaca etiam frequenter, propter veneni aſſumpti metum: fomenta, & vnguenta plurima admota. Ego vocatus inuenio hypochondria valdè tenſa, præcipuè ſiniſtrum, pulſum ſatis firmum, licet æger admodum eſſet debilis quoad vires animales. Conieci humores fluere ab hypochondriis & vomitum illum eſſe ſpeciem affectionis hypochondriacæ. Veſperi exhibetur ipſi laudani gr. ii. & tota nocte non vomuit, ſed placide quieuit. Sequenti die phlebotomia celebrata, quæ ab aliis Medicis omiſſa fuerat, & mittuntur ſanguinis ℥ vi. qui valde fuit aduſtus, vomuit bis aut ter ea die, clyſter iniectus fuit circa veſperam. Præſcriptus etiam fotus emolliens, & aperiens hypochondriis admouendus, & linimentum iiſdem viribus prædi tum. Tertia die ſumpſit hunc puluerem.

℞. Rhab. pulu. ʒ. i, mirob. ol. citrin ℈ i, ſpodii, & maſtiches ana gr. vi. fiat puluis, detur manè cum iuſculo. Reuomuit medicamentum, & nullis aliis voluit vti remediis: Poſt menſem interiit, & aperto cadauere inuentum eſt epiploon craſſum, rubrum, ſchirrhoſum, & contractum, vt hepar prima fronte referret, eiuſque craſſitiem æquaret: ventriculus liuidus in fundo, tenuis, parte verò ſuperiori ſcirrhoſus: inteſtina liuida, lien benè habebat. Humores melancholici in omento accruabantur & inde in ventriculum refluebant.

OBSERVATIO XLIX.

Alui fluxus diuturnus cum vlcere recti inteſtini.

Die ſecunda Nouembr 1638. D. Ludouicus Maſſanes, febre tertiana duplici aff ictus eſt per duos menſes, cum alui fluxu partim ſtercoroſo, partim hæmorrhoidali, quo octies, aut decies ſingulis diebus deiiciebat. Tandem ab acceſſionibus liberatus eſt, manente alui fluxu, quo dolor in recto inteſtino excitatus eſt, paulò ſupra anum, perpetuò affligens, etiam dum non deiiciebat. Interdum fæces laudabiles excernebat, interdum vero materiam ſubrubram, colorem hepatis teſerentem, & interdùm quaſi purulentam: coniecimus ex diuturno fluxu factum fuiſſe vlcus circa hæmorrhoidas internas Remedia fere omnia auerſabatur, Ideo conſului vſum aquarū thermalium ad triduum. Prima die ſtatim appetentia iamdiu deiecta, reſtituta eſt, & conſequenter dolor ani prorſus euanuit, manente alui fluxu mediocri, eoque bis noctu, & totidem interdiu procedente, quo excrementa molliora, ſed benè concocta excernebat. Hinc ſingulis diebus in melius procedebat, vt iteratio poſt 15. dies aquarum vſu, omnino conualuerit. Recepit tamen ſuffumigium ex decocto tapſi barbati, in cathedra perforata, quo fluxus maximè cohibitus eſt, licèt bis tantum eo vſus fuerit. Senſibilis fuit effectus ſuffumigii.

OBSERVATIO L.

Dolores Arthretici.

Die duodecima Nouembr. 1638. Dn. Mouretus Monſpelienſis tentabatur doloribus arthriticis varias partes affligentibus, & per vniuerſos articulos vagantibus Per menſem vnum & integrum, hunc affectum paſſus erat, & pluries purgatus fuerat, non omiſſa venæ ſectione. Tandem vſus eſt bocheto ſequenti.

℞. Rad Salſæparill. ℥ j raſuræ ligni guaiaci ℥ ij aquæ q. ſ. bulliant ad quartæ partis conſumpt colentur addendo cinam. parum, fiat bochetum.

Poſtquam per octiduum vſus eſſet hoc bocheto, cœpit excernere cum vrinis materiam pituitoſam, quæ fundo matulæ adhærebat. Eodemque tempore magnum a doloribus leuamen ſenſit, donec prorſus curatus fuerit, excreta per multos dies materia illa pituitoſa.

OBSERVATIO LI.

Dolores vagi.

Die decima tertia Nouembris 1638. D. Gaillard cognomine Balbus, ſubitò correptus eſt dolorib. vagis atrociſſimis, nunc crura, nunc genua, tibias, aut pedes, nunc lumbos diſcruciantibus, Vocatus alter Medicus, ſanguinem mittit ad quinque vaſcula intrà horam, & dolore non remittente poſteà exhibet pilulam ex laudano, qua dolores conſopiti fuere, tum noctu, tum ſequenti die vſque ad meridiem. Pomeridianis horis dolores recurrunt pari acerbitate. Vocatus ego abſente altero Medico, præſcribo bolum ex diaprun. ſolut. ℥ ß ialapæ ℈. j. etiam noctu ſumendum, quam inſomnem alioqui, & cum atrocibus doloribus traducturus erat. Purgatus eſt decies vtiliter nam dolores illi admodum imminuti ſunt, & conſequenter breui temporis ſpatio omninò diſcuſſi. Erat vir quinquagenarius atrabilario temperamento præditus, multis anteà animi pathematis agitatus ex conſulatu quem gerebat eo anno. Ideo conieci hoſce dolores prouenire à ſeroſa materia tenuiſſima, & acerrima, quæ huc & illuc velut orgaſmo ferebatur. Eamq; citò purganti medicamento eſſe educendam.

OBSERVATIO LII.

Hæmoptoe.

Die decima Decembr. 1638. Vxor Dn. Caponi in Curia Computorum Auditoris, quinquagenaria poſt mediam noctem correpta eſt ſanguinis ſputo copioſo, quod per tuſſim eiiciebat, & præſaſſum perſentiebat. Vſque ad matutinum perſeuerauit, per interualla recurrens; quo tempore vocatus ego, ſtatim venæ ſectionem impero ex brachio dextro ad ℥ vij. poſt duas horas iterandam. Poſt ſingulas phlebotomias ſumpſit iulepum ex aquis plantag. & lactucæ, cum ſyrup. violac. ʒ vj. & de papauere ʒ ij. frictiones & ligaturas in tibiis, cucurbitulas hypochondriis frequenter iterandas, looch incraſſans & aſtringens. Noctu ſumpſit ſyrupum compoſitum ex æquis partibus ſyrupi violacei de roſis ſiccis, & de papauere, ſcilicet cochlear vnum hora ſomni, alterum poſt mediam noctem. Et languinis ſputum non amplius rediit.

OB-

OBSERVATIO LIII.

Tumor cancrosus in hepate cum dolore Ischiadico.

Die decima septima Decembris 1638. Vidua Petri Auberti Mercatoris Monspeliensis, per multos menses decubuit, assidua febre affecta, patiebatur dolores atroces simos in ischio sinistro, qui sese ad extremum pedem exporrigebant. Præterea percipiebatur tumor in abdomine, versus vmbilicum, ad dextram partem inclinans, vsque dutus, ita vt scirrhosus putaretur, & in musculis epigastrij situs, quia sub cute statim tangebatur, non erat dolorificus, nisi cum premeretur. Aliquando dolores acres humerum dextrum occupabant, & latus ipsum, vt pleuritidem mentirentur. Existimabamus dolores istos prouenire à materia serosa acerrima, quæ in hepate feruidissimo generaretur. Sanguis qui detrahebatur erat feruentissimus: & liuidus: Nullus leuamen percepit vnquam, nisi à laudano, cuius ope dolores leniebantur. Cum dolor in coxa grauior esset, & tumor in parte appareret, concolor tamen, tum etiam pars compressa multum doleret: Nec non ægra dolores lancinantes in eadem perciperet per vices: vocati fuere chirurgi, qui abscessum profundum latitare firmiter asseruerunt: sicque consilio habito pars aperta est cautico, & scalpello: nullum pus effluxit. Post 15 dies ab apertione venter antea tumidus, magis intumuit, & hydropico facta est: ac tandem suffocata interijt. Aperto cadauere inuentum est hepar tumoribus scirrhosis, & magna ex parte suppuratis refertum, in cuius exttemo adnati erant duo tumores cancrosi, vsque ab vmbilicum prominentes, & pugni magnitudinem æquantes, qui cum essent ferè contigui, tumorem illum abdominis iam dictum repræsentabant: neque in hepate esse putabantur, quia non erant in loco hepatis naturali, imò hepar seorsim ab illis tumotificum: quia dicti tumoris erant magis prominentes, quàm reliqua hepatis substantia Totum illud hepar pendebat viginti libras, & amplius Secta fuit coxa vsque ad os in loco apertionis, & inuentæ sunt paruæ quædam glandulæ suppuratæ, quæ pus concretum continebant, ita vt non potuerit effluere.

OBSERVATIO LIV.

Tumores strumosi.

Die octaua Ianuar. 1639. Puella quædam Nemausensis 18. annos nata patiebatur tumores strumosos in collo, qui multis remedijs per longum tempus adhibitis suppurati fuerant, & postea consolidati. Attamen portio tumorum remanebat durissima, quæ nec emplastro de Vigo, quadruplicato mercurio vlla ex parte dissolui potuit. Tandem prescripsi emplastrum ex æquis partibus dicti emplastri de Vigo, vitrioli romani, & gummi ammoniaci in aceto soluti & inspissati cum terebinthinæ ʒ. q. quo emplastro intra mensem tumores illi integre soluti. Adhibito interim idoneo victus regimine, & conuenientibus euacuationibus interdum vsurpatis.

OBSERVATIO LV.

Fluxus mensium inordinatus cum fluore albo.

Die decima quinta Ianuar. 1639. Vxor. Dn de Rignac, in Curia Computorum Subsidiorum, & Fisci Regij Procuratoris, generalis pingui, obeso, & pituitoso corpore prædita, post abortum patiebatur fluxum mensium inordinatum cum fluore albo. Fœliciter curata est phlebotomia, purgatione, bocheto ex salsaparilla, & suffimigio ex thure, mastiche, sandaraca, succino, styrace, benioino, garyophyllis, nuce moschata, & rosis rubris, per infundibulum excepto, mane & sero per longum tempus.

OBSERVATIO LVI.

Dolor capitis immanis & diuturnus.

Die vigesima nona Martij 1639. Mulier Fontinianensis quadragenaria, atrabilario temperamento donata, post abortum nō amplius passa est purgationes menstruas, inde grauissimus capitis dolor per quatuor menses eam afflixit, nihil conferentibus venæ sectionibus, hyrudinibus, fronti & temporibus admotis, alijsque remedijs. Vocatus ego præscribo apertionem arteriæ temporalis, quæ optimè celebrata fuit neque sanguis saltu egrediebatur ob exilitatem arteriæ, & sanguinis crassitiem, sed guttatim; extractus fuit ad ℥ v. ruber & floridus, tum interna, tum externa superficie. Vulnus occlusum fuit emplastro ex sola mastiche, cum ligatura simplici, postquam alia ligatura, quæ in vulneribus capitis solet fieri, per quinque horas adhæsisset. Liberata est a dolore capitis sine recidiua.

OBSERVATIO LVII.

Febris Tertiana.

Die decima quarta Iulij 1639. Dn. Deuandiere, Medicinæ studiosus, post quinq; accessiones febris tertianæ, secta vena bis, & semel purgato corpore, sumpsit initio paroxysmi aquæ benedictæ ℥ vij. accessio fuit cohibita, tum etiam operatio medicamenti per duas horas, postea vomuit quinquies, aut sexies sine molestia, quia in singulis vomitibus sumebat iusculi communis cum pisis parati ℥ iv. aut v. Accessio breuior solito fuit, & in fine illius, purgatus est per aluum pluribus vicibus, & omninò curatus est.

OBSERVATIO LVIII.

Dolor Nephriticus.

Die vigesima secunda mensis Iulij, anni 1639. passus sum colicum dolorem qui in imo ventre acriter vrgebat, & renem dextrum obsidebat Duobus enematis iniectis dolor ventris cessauit. Supererat dolor renis, qui per vreteris continuitatem exporrigebatur, cum sinistri testis retractione, ita vt verè nephriticus esset. Balneo calente dissolutus est, cum tepidum augeret dolorem. Iterum rediit dolor, cucurbitulis parti admotis discussus est. Postridie rediit, & denuò cucurbitulis cessit; mox sumpsi bolum ex cassia, catholicone, rhabarbaro, & crystallo tartari, non amplius dolor rediit. Conieci hunc dolorem nephriticum factum fuisse a flatibus, cum discutientibus remedijs; puta balneo calido, & cucurbitulis solueretur, & nulla materia obstruens, scilicet calculus, arenulæ, aut pituita per vrinas a me reiecta sit post solutionem morbi, neq; in ipso morbo, neq; vnquam antea. Neq; impossibile est eosdem flatus qui sese intra tunicas intestinorum insinuant, in renes & vreteres posse transferri, ibidemq; graues distensiones efficere: cum in omnes corporis partes flatus interdum deferri soleant, in ijsq; dolores, aut palpitationes efficere. Imò vero non pauci existimant dolores dentium acerbissimos a flatibus exoriri, in vasculis ad radices dentium perrepantibus, inclusis. Coniecturam meam auxit, quod operante medicamento catharrico, flatus a lumbis ad aluum sensibiliter ferebantur, cum sonitu blando, qui ab astantibus facilè audiebatur.

OBSERVATIO LIX.

Diarrhœa.

Paucis diebus ab affectu prædicto correptus sum diarrhœa biliosa, tanta acrimonia prædita, vt anum eroderet, ardoremq; vrinæ concitaret, translata materiæ portione ad vrinas. Dysenteria erat in procinctu. Ingressus semicupium tepidum, illicò liberatus sum.

OBSERVATIO LX.

Epilepſia Puerilis.

QVidam puer trimulus patiebatur inſultum epilepticum, à quo liberatus fuit fumo tabaci, quem miniſter tubulo attrahebat, & inſufflabat in os pueri apertum; vomitus puero concitatus eſt, & paroxyſmus ſolutus.

OBSERVATIO LXI.

Phtiſis incipiens.

DIe decima quinta Octobr. 1639. Filius Dn. Le Sage Monſpelienſis 20. annos natus, à duabus menſibus laborabat fluxione in pulmonem decumbente cum tuſſi, frequenti ſpiratione, & febre lenta, ita vt in phtiſim iam prolapſus videretur. Præſcribo phlebotomiam, purgationem ex manna iuſcula medicata, & alia remedia ordinaria, Sed præcipuum fuit cauſticum vtriq; axillæ, quod fluxiones ad pectus delabentes, & humores in eo contentos potentiſſime deriuat, hocque intrà menſem reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LXII.

Febris maligna.

DIe decima octaua Octob. 1639. Ioannes Vezian, Aromatarius Monſpelienſis, annos natus 24, laborabat febre maligna, ex qua tandem circa vndecimam morbi diem incidit in delirium, & paucis poſtmodum diebus in motus tremulos, & conuulſiuos neruorum, qui phrenitidi lethali ſuperuenire ſolent; per menſem ferè integrum delirium perſeuerauit, conuulſiones verò per dies duodecim, tandem euaſit poſt multorum remediorum vſum. Ea quæ magis profuere, ſunt ſectio venæ frontis, & iulepi compoſiti, ex aquæ cardui bened. ℥ iv. aquæ theriacalis ℥iij. bezoardici mineral. ℈ij. camphoræ gran. xij. qui quinquies fuere exhibiti.

DIe octaua Decembr. 1639. Petrus Randon Lapicida, 30. annos natus ſimili morbo correptus eſt, qui mitis admodum videbatur vſq; ad ſeptimum diem in quo delirus factus eſt. Die vndecima aperta eſt vena frontis, poſtridie ſumpſit iulepos prædictos bis, & ſequenti die ſemel, iiſque omnis malignitas diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO LXIII.

Pleuritis.

DIe decima quinta Decembr. 1639. Vxor Dn. Clauſelij in Curia Computorum, Subſidiorum, & Fiſci Regij Conſiliarij, annos 20. nata incidit in pleuritidem ſiniſtram eadem die, qua menſtruæ purgationes apparere inceperant, quæ tamen ſuppreſſæ propemodum fuere; Quandoquidem perexigua humoris ſubruffi quantitas excernebatur, nihil vero colorem ſanguinis referens apparebat. Vocatus ego manè ante lucem, hæſitaui aliquantulum, an vena malleoli eſſet aperienda ad iuuandum naturæ motum, Attamen quia dolor lateris admodum vrgebat, & nihil effatu dignum per vterum excernebatur, cenſui ſatius eſſe venam brachij aperire eiuſdem lateris, quod benè ſucceſſit; dolor enim lateris admodũ imminutus eſt. Statim a phlebotomia celebratæ ſunt frictiones crurum, admotæ ligaturæ tibijs, & cucurbitulæ femoribus ad iuuandam purgationem menſtruam. Poſt meridiem ſecta fuit vena malleoli, admota lateri fomenta, & linimenta, iniectus clyſter inter duas venæ ſectiones, Præſcripti Iulepi cum ſale prunellæ; ſecundo, & tertio die menſes aliquantulum perſeuerabant, ſed in perexigua quantitate. Quia tamen malum non vrgebat, naturæ negotium reliquimus, cum præcipuè anacatharſis eſſet libera, & liberalis, per quam excernebatur multa pituita leui rubore ſuffuſa. Quarto die, cum menſtrua prorſus deſiiſſent, & affectus non imminueretur, miſſus iterum ſanguis fuit manè, ad ℥ ix. & poſt meridiem iterum ad ℥ vi. Quinto iterum miſſus ſanguis manè ad ℥ viij. qui ſimilis præcedentibus fuit, nempè valdè pituitoſus, cum mulier tamen macilenta, & bilioſo temperamento prædita eſſet, in fundo vaſculi aduſtus apparebat. Eadem die poſt meridiem iterata phlebotomia ad ℥ vj. & ſanguis rubicundus apparuit in ſuperficie, qui anteà albus apparuerat. Hinc coniecimus ſufficienter fuiſſe venam ſectam cum ſanguis detractus fuiſſet vſque ad coloris mutationem, iuxta præceptum Hippocratis; & ægra meliuſculè habuit, nocte dormiuit per tres aut quatuor horas, cum omnes anteà inſomnes traduxiſſet. In emulſione tamen ſyrupi papauerini ℥ ii. admixtæ fuerant, continuatæ emulſiones cum ſale prunellæ, & admotum lateri cataplaſma ex materia fotus, cum farina ſem lini, oleo lilior amygdal. dulci butyro recenti, & croco. Sexto die ſumpſit pomum coctum, in quod immiſſa fuerat thuris puluer. ℈j. ſuperhauſtis aquæ cardu benedict. ℥ iv. & corpus tegendo plus ſolitò, ad ſudores eliciendos, manè hora nona fuit adminiſtratum hoc medicamentum, non ſudauit, ſed ſputa per tres aut quatuor horas maiori ſanguinis copia tincta apparebant & facilius expectorabantur. Circa ſecundam horam pomeridianam, non amplius rubra ſputa apparuerunt, ſed omninò alba. Febris remiſſior erat, & dolor lateris omnino ſedatus, vt ægra in vtrumque latus indolenter decumberet. Continuatæ emulſiones ad feruorem ſanguinis temperandum. Septimo purgationes menſtruæ eruperunt copiosè, & per quatuor dies perſeuerarunt, vnde febris admodum imminuta eſt, & dolor lateris omninò ſublatus. Duodecimo, purgata eſt medicamento ex ſennæ ℥ ß. rhab. ʒj. mannæ & ſyrupi roſac. ana ℥ j. bene ſucceſſit purgatio, & ægra omninò curata eſt.

Eodem tempore villica quædam eodem morbo laborauit, poſt ſeptimam phlebotomiam imminutus fuit morbus; die duodecima, purgata eſt ſimili medicamento, vndè maximè leuata eſt, & morbus ad declinationem paucis poſteà diebus peruenit.

OBSERVATIO LXIV.

Febris maligna.

DIe vndecima Ianuar. 1640. Mulier quinquagenaria, nomina Martina, olei proxenæta, febre maligna tenebatur cum maculis latis & violaceis circa humeros & ceruicem, ſed parua copia. Vocatus fui ſexta morbi die, pulſus erat humilis, & languidus, magna ad ſomnum propenſio, & affectus comaroſus. Bis illi ſecta fuerat vena; Præſcribo enema molliens, & laxans, veſicatorium ceruici, Iulepos refrigerantes, cum alexipharmacis. Septima die omnia exacerbata. Octaua iterum vocatus præſcribo potionem diaphoreticam ex bezoardici min. ℈ ij. camphoræ gr. xij. cum aqua card. bened. quæ per tres vices fuit iterata, poſt primam exhibitionem additus eſt fotus diaphoreticus toti ventri & pectori cum ſpongijs admouendus poſt aſſumptam potionem, & pulſus validior factus eſt, ac magis ordinatus. Poſt biduum iterum vocatus inuenio ſigna malignitatis adhuc vigentis, vnde ægra in ſummo verſabatur periculo; Præſcribo Iulepos ex decocto rad. pentaphylli, carlinæ, bugloſſi, folijs ſcordij, acetoſæ, &c. manè & ſerò ſumendos, & quatuor veſicatoria, brachijs & cruribus admouenda. Die vndecima, parotis apparuit, quæ topicis medicamentis in ſuppurationem venit, & tandem ægra priſtinæ ſanitati reſtituta eſt.

OBSERVATIO LXV.

Hydrops.

DIe octaua Nouembr. 1640. Ancilla vxoris Dn. Ducros Patroni celeberrimi poſt febrem tertianam incidit in hydropem, quia ſeſe in acceſſionibus aqua ingurgitauerat. Præſcribo infuſum ſennæ cum ſale tartari per 12 dies, vnde meliuſculè habuit. Poſteà apozema ſequens illi exhibitum eſt.

℞. rad.

℞. rad. enulæ camp. gentianæ, valerianæ, Iridis nostratis, & aristoloch. longæ ana ℥ j corticum radicum capparum, median, fraxini & tamarisc. ana ℥ ß. fol agrimon. absinth. vtriusque, chamædr. & centaur. min. ana M. j. liquirit. ras. & passul. mundat. ana ℥ j. sennæ mundat. ʒ j. turbith, & agarici ana ℥ ß. sem. ebuli ʒ iij. zinzib. & garyoph. ana ʒ j coquantur ad 4. v. in colatura dissolue syrupi de cichor. composc. cum rheo ℥ iiij. fiat apozema pro iiij. dosibus matutinis.

Hoc apozemate vniuersam humorum illuuiem per aluum & vrinas deposuit, & omnino sanata est.

Non parùm contulit ad curationem, quod illa dum vteretur aliquo suffumigio ad tibiarum tumorem discutiendum, vstionem in vtraque tibia passa est, vndè exulcerationes subsequutę sunt, a quibus aqua multa effluxit per vsum apozematum.

OBSERVATIO LXVI.

Febris quartana.

Die decima quinta Octob. 1640. Filius Magistri Roche annos 12. natus, a febre quartana liberatus est vsu infusionis sennæ cum sale tartari per septem dies.

Decima quarta Nouembr. Dn. Pelisserius 30. annos natus febre quartana detinebatur per tres menses in principio Nouembris, post vsum apozematis aperientis, quod paulò ante sumpserat per quatuor dies, admixtis etiam purgantibus, tandem præscribo infusum sennæ cum sale tartari per 15. dies. At duodecima exhibitione cessauit febrilis accessio, neque amplius rediit. Est autem præditus temperamento melancholico, & difficillimè purgatur, vir robustus, & proceræ staturæ. In principio infundebatur ℥ ß. sennæ cum ʒ j. salis tartari in ℥ x aquæ, semel tantum in die purgabatur: post aliquot dies salis tartari ℈ iiij. admiscebantur, & bis in die purgatus est.

Post vsum huius remedij, quamuis ab accessionibus liber esset præscripsi opiatam roborantem & aperientem ad 12. dies, à qua pristinum faciei nitorem recuperauit.

OBSERVATIO LXVII.

Hydrops.

Die Vigesima Febr. 1641. Vidua Pauli Ducros ciuis Monspeliensis, sexagenaria, hydrope cum asthmate correpta est, ita vt totus venter, femora, & tibiæ valde intumuerint. Habitus fuerat tota vita pinguis admodum, & pituitosus. Præscripsi post quædam alia remedia decoctum guaiaci, cum senna, agarico, turpeto, & hermodactylis, per 15. dies continuos vsurpandum.

Postea sequentibus duobus remedijs per mensem continuatis integre restituta est.

℞. rad enulæ camp. apij, fœniculi, & Iridis siccatum ana ʒ i ß. rad. valerianæ, gentianæ, asari, scyllæ ana ℥ j. corticis mediani sambuci & ligni sassafras ana ʒ vj. fol. absint. agrim. chamedr. capill Ven. siccorum ana ʒ ij. summit. centaur. min & flor. genistæ ana ʒ j sem. petrosel ameos, anethi ana ʒ i ß. cinam. ʒ ij. conquassentur omnia & infundantur in vini albi lib. iiij. per aliquot dies; deindè huius vini capiat ℥ ij. vel iij. singulis diebus manè duabus horis antè pastum.

Quarto vel quinto quoque die capiat dosim pulueris sequentis ℞. sennæ mundat. turbith gummosi, hermodactylor. sem. ebuli, rad. Ialapæ, & mechoacham. ana ʒ j. cremoris tartari ʒ ij. guttæ gummi ʒ ß. puluer. diambræ, diarrhodon abbatis, & sem. fœniculi ana ℈ j. sacchari candi ʒ iij fiat omnium puluis, cuius ʒ ij. infundantur per noctem in vini prædicti ℥ iiij. capiat manè vinum & puluerem.

OBSERVATIO LXVIII.

Vlcus gingiuarum.

Die vigesima tertia Febr. 1641. filia Dn. de Rastenclieres annos 18. nata, cùm à duobus annis gingiuarum erosiones contumaces passa esset in maxilla inferiori, ad radices trium dentium anteriorum, qui Incisorij nominantur, ità vt dentes vacillarent, & vsque ad alueolum carne denudati essent; ab eo affectu nonnisi magno labore, & multis remedijs liberata est: propterea quòd à lienis intemperie calida & sicca, atque adeò atrabilaria constitutione dependebat. Cùm per annum integrum curata remansisset, oborta est pustula in eodem loco, sed paulò inferiùs, scilicet iuxta ipsam maxillam, & in ea parte, in quâ labrum inferius à maxilla separari incipit. Post quatuor, aut quinque menses, cùm nulla remedia adhibuisset, pustula dirupta est, & remansit vlcus cum denudatione ossis mandibulæ, quod intuentibus patebat omninò nudum, ad magnitudinem dimidiæ partis vnguis.

Post phlebotomiam & purgationem, sequenti balsamo intrà 15. dies vulcus omninò consolidatum est.

℞. Myrrhæ electæ, & sacchari candi ana partes æquales puluerentur, vsque impleatur album oui coctum, & per medium sectum, filo probè alligetur, & suspendatur in cella Vinaria, supponendo vas vitreum, instillabit liquor, seu balsamus, quo pars sæpius in die illinatur.

OBSERVATIO LXIX.

Inflatio totius corporis in Puero.

Die tertia Iunij 1641. Filius Rohe ciuis Monspeliensis, ætatis 18. mensium, toto corpore inflatus est subito cum febre; & alter filius eiusdem familiæ ex eodem affectu interierat. Varia per 10. aut 12. dies à me præscripta sunt remedia, purgatio nempè clysteres, Iulepi aperientes, vesicatorium, inunctiones. Tandem præscribo syrupum ex decocto agrimonij, absinthij vtriusque, centaurei minoris sumendum ex cochleari bis in die; Et intrà triduum conualuit, succedente alui fluxu, & vrinæ profluuio.

OBSERVATIO LXX.

Dolor Venereus in vno brachio.

Die decima quinta Iunii 1641. Nobilis quidam extraneus 30. annos natus, ante biennium passus erat luem veneream, ex qua malè curata relictus est dolor in brachio sinistro, totum ferè radium & cubitum continens, qui noctu exacerbabatur, & circa periostium sentiebatur. Præscribo purgationem vniuersalem, & phlebotomiam iteratam. Posteà diætam sudorificam per 12. dies, manè sumebat decoctum, & vesperi suffiebatur brachium decocto guaiaci & herbarum cephalicarum, cum aqua & vino albo, parato, quo irrorabantur silices candentes, sicque multus sudor in brachio excitabatur. Post sudorem, admouebatur emplastrum de vigo, quadruplicato mercurio. Finita diæta continuatum suffumigium per quinque dies manè, & serò, & postea imponebatur emplastrum in Ischiade præscriptum ex auripigmento, viridi æris, &c. compositum, quod pustulas excitauit, & vlcuscula in iis locis, in quibus dolor maximè vrgere solebat sicque omninò curatus est.

OBSERVATIO LXXI.

Colica biliosa.

Religiosus quidam obnoxius erat colicæ biliosæ diuturnæ, & contumaci, quæ sæpe recurrebat Cuiusdam consilio sumpsit manè frustrum butyri recentis, superbibendo parum Vini. Hoc remedio per longum tempus continuato, ab effectu liber, & immunis euasi.

O B-

OBSERVATIO LXXII.

Dolor Ischiadicus.

Filius Dn. Pacheq. Medici Lunellensis, arctissimo amicitiæ vinculo mihi coniunctissimi, correptus est dolore Ischiadico, cui successit stupor quidam brachiorum, & actio digitorum quodam modo læsa cum aliqua respirandi difficultate. Hæc omnia symptomata ab eodem affectu prouenièbant, ratione quarti musculi thoracis, qui oritur ab osse sacro, & ab interno osse ilium, & scandens per lumborum vertebras, decem primis costis adhæret, ac inseritur septimæ ceruicis Vertebræ; Vt non sit mirum, si dum in exordio afficitur hic musculus, tumore, vel dolore, vel lassitudine aliqua, quæ fit tensiua, vel Vlcerosa, vel phlegmonodes, lædantur partes quibus annectitur. Cùm igitur inseruiat respirationi, ea læditur, hoc musculo affecto in sua origine: Et cum inseratur vertebris ceruicis, à quibus nerui brachijs inseruientes, oriuntur, par est brachiorum & digitorum actiones lædi. Hæc fusiùs explicantur a Sanctorio lib.2.cap.20 de vitandis erroribus.

OBSERVATIO LXXIII.

Febris maligna.

Die vigesima sexta Octob.1641. Filia D. Conte Mercatoris Monspeliensis, 20. annos nata, correpta est febre maligna, quæ eò vsque processit, non obstantibus remedijs ordinarijs, vt circa vndecimum morbi diem, in delirium per interualla recurrens, & neruorum contractiones, in carpis præcipuè apparentes, inciderit; quibus accedebant interdùm lipopsychiæ, & lentores nigerrimi dentibus adhærebant. Lingua erat scabra, nigra, & exusta, in graui illo periculo præter epithemata, & pulles columbinos, aliaque roborantia, tùm interna, tùm externa; sequentia remedia præscripsi, quæ in hisce affectibus maximæ solent esse efficaciæ. Nempè vesicatoria quinque ceruici, brachijs, & femoribus admouenda. Iulepos ex aquæ cardui bened.℥ iii. aquæ theriacalis Bauderonii ℥ iii. bezoard.mineral.℈ ii. & camphoræ gr.vi. qui Iulepi per biduum vsurpati fuere manè & serò. Tum etiam dictum bezoard. mineral. exhibebatur in singulis iusculis ad ℈ i. Hisce remedijs intra paucos dies à graui illo morbo liberata est.

OBSERVATIO LXXIV.

Gonorrhœa.

Vir quadragenariùs ex impuro concubitu gonorrhœam contraxit, cui ab initio præscripsi bolum ex cassiæ ℥ i. rhab. puluer. & crystalli tartari, singulorum ʒ i. sequenti die volebam sanguinem mittere ex pede, quod ipse æger renuit. Emulsiones præscriptæ sunt ad tres, aut quatuor dies, quibus vrinæ acrimonia temperata est fluxu eodem modo perseuerante. Postmodum ptisana laxante vsus est per septem dies continuos in hunc modum præscripta

℞. Tamarindor.℥ ii. aquæ frontis ℔ iiii coquantur ab ℔ iii. in colatura infunde frigide per noctem sennæ mund. sem.coriandri, liquirit.& rosar.rubr.ana ʒ ii. capiat cyathum vnum manè, vna hora antè pastum. Hoc remedio fluxus valdè imminutus est, ad quem omninò delendum, bolum sequentem præscripsi.

℞. Terebinthinæ Venetæ ʒ iii. rhab puluer.ʒ i. fiat bolus quem capiat manè per quinque dies.

Deindè aqua sequenti vsus est per septem dies.

℞. Menthæ siccæ ℥ iii. sem lactucæ, ruthæ, agnicasti ana ℥ ii ß. ireos florent ℥ i ß. fol dictamni. ʒ x sacchari optimi ℔ ii. omnia pulueriſentur, addendo therebint. Venet.℥ v. vini albi generosi ℥ xxx. Misce fiat destillatio in balneo, capiat æger cochlearia duo manè duabus horis ante cibum. Hoc modo gonorrhœa curata est. Quia tamen exigua quædam humiditas in extremitate glandis frequenter apparebat, vt in fine gonorrhœæ plurumque fieri consueuit; Ad eam prorsus cohibendam, & exsiccandam sequentes pilulæ præscriptæ sunt.

℞. Gummi arabici, tragacant cabe, mumiæ, boli armenana ʒ i. puluerentur, & cum syrupo de rosis siccis fiat massa pilularum, de qua capiat ℈ i singulis diebus manè, duabus horis ante pastum, per 8 vel 9 dies. Et ita fluxus omninò cohibitus est.

OBSERVATIO LXXV.

Empyema.

Filius Dn. de Plantade in Curia Computorum, Subsidiorum & Fisci Regii, Consiliarii, quintum ætatis annum agens, febre continua laborabat per duos ferrè menses perseuerante, cum tussi frequenti ac molestia; ita vt ad tabem vergere crederetur. Tandem vocatis in consilium medicis relatum fuit illum conqueri de dolore lateris sinistri, præcipuè cum circa illam regionem manu contrectaretur. Tum etiam relatum fuit in febris principio illum persensisse aliquem dolorem in illo latere, qui tamen intra paucos dies desituerat; Idcircò pleuriticus non fuit iudicatus à medico ordinario. Suspicio fuit Empyema aliquod ibi latere, atque vt res clarior euaderet, decretum fuit, admouendum esse per aliquot dies cataplasma emoliens, & attrahens, quo per triduum admoto, apparuit eleuatio quædam in parte, & in ea fluctuatio subobscura percipiebatur. Conuocato iterum consilio, de empyemate nemo ampliùs dubitauit: Et apertione facta pus copiosum effluxit, eiusque vacuatio per duos menses continuata est, donec tota materia euacuata, æger tandem pristinæ sanitati restitutus fuerit.

OBSERVATIO LXXVI.

Vlcus cum ossis carie.

Puer 15. annorum vlcus habebat vetustum in metapedio, quod à pretio chirurgo per annum integrum curari non potuit. Alter chirurgus iunior, cui postmodùm æger commissus fuit, dilatato vlcere cariem percipit, puluerem catagmaticum imponit ad tollendam cariem, & frustrà; Postea oleum sulphuris admouet, & frustrà: Postmodùm me consulit, iubeo imponi puluerem euphorbij, prima applicatione cum pulmaceolo, ex linteo detrito facta, multæ educuntur exiguæ ossium squillæ, secunda die plumaceolum nudum admouet, tertia die eundem puluerem denuò applicat, & plures iterum squillæ egressæ sunt, vt deinde os mumdum, & à carie repurgatum appareurit, atque vlcus postmodùm intrà breue tempus curatum fuerit.

OBSERVATIO LXXVII.

Difficultas spirandi cum pulsu valdè inæquali.

Clarissima Domina de la Roquette sexagenaria, pinguis admodum & obæsa, vitam agens sedentariam admodum religiosa, & diuturnis orationibus dedita, à quindecim annis difficultate spirandi laborare cœpit, quæ paulatim incrementum susceperat, ita vt iam scalas ascendens, in tertio vel quarto quoque gradu conquiescere cogeretur. Circa principium mensis Ianuarij anni 1642 cum iter faceret in aere Austrino, & pluuioso, subitò correpta est catarrho, partim in pulmonem, partim in mandibulas delabente. Inde aucta est difficultas spirandi, tumor apparuit in gena dextra, tùm mandibulæ ità erant coarctatæ, vt nullum cibum capere posset, sed iusculum tantùm sorbillaret. Corripi solebat per interualla, iam à multis annis Erisypelate tibiæ sinistræ, quod sæpè exulcerari consueuerat, & ante huius catarrhi inuasionem, etiam apparuerat cum vlceratione insigni. Vocatus ego ad eam, octaua die morbi, inuenio pulsum admodum inæqualem, & tertia vel quarta quavis pulsa-

pulsatione intermittentem, cum difficillima respiratione; Vndè conieci graue esse malum, non solùm in pulmone, sed etiam in corde, aut vasis cordi proximis, & ægram morituram prædixi: Quod prognosticum certius reddebatur ex eo quod vulcus Erisypelatis subitò ac derepente exficcatum fuerat, iuxta sententiam Hippoc. aphor. 25. sect. 6. Erisypelas foris intrò conuerti malum. Præterea resoluto paucis diebus genæ tumore, mandibulæ orbiculorum claudæ permanserunt, tumque apparuit illam constrictionem mandibularum, à musculorum eas mouentium conuulsione dependere. Decimo quinto morbi die, matutinis horis dexter oculos clausus apparuit, altero aperto existente, quod contigit ex palpebræ paralysi, quæ grauiorem affectum minabatur, qui eodem die post meridiem contigit, scilicet apoplexia leuis à qua intra duas horas aliquantulum resurrexit, sed media corporis pars sinistra nimirum, reddita est paralytica. Et triduo post sensim fatiscentibus viribus extincta est.

Toto morbi decursu nulla tussis difficultatem spirandi comitata est, neque stertor, nisi per vnum diem ante interitum. Aperto cadauere lien repertus est putredine affectus, ita vt leui compressione in frusta discederet. Pulmonis substantia humida & humore aqueo persusa, vnusque illius lobus, ad sinistram partem situs, pituita putrida, & purulenta refertus. Cordis ventriculus dexter, parte interiori membrana denudatus, putridus, & exulceratus apparuit; Vt illius fibræ carnosæ summis digitis contrectando in frustula recederent. Auricula dextra solitò maior apparuit, & omninò referta substantia quadam carnosa, partim rubra, partim nigricante, sanguini concreto similis, quæ tamen manibus diuidi non poterat, Hos duos affectus, auriculæ nimirum, & ventriculi dextri, puto causam fuisse tantæ pulsus inæqualitati, & intermissionis, dum cor rem sibi molestam excutere tentans, varijs motibus quateretur; Vnde pulsus naturalis interruptio atque interceptio oriebatur, spirandi verò difficultatem à pulmonis infarctu ortam esse, satis manifestum est.

Similem pulsus inæqualitatem mihi videre contigit in duobus alijs ægrotantibus, quorum vnus erat filius D. Hugonis Mercatoris Monspeliensis, quinque annos natus, qui tali pulsus inæqualitate diu vexatus tandem interijt. In aperto cadauere nihil præter naturam apparuit, præter auriculam cordis dextram, quæ multo maior solito apparebat, & omninò referta erat substantia quadam pituitosa, dura, & concreta instar nucis masculæ, quæ quidem liberam cordis motum impediebat, & dictam pulsus inæqualitatem pariebat. Similes pulsus apparuerunt in filia Dn. C. 20. annos nata, in cuius cadauere aperto inuentum est vlcus in ipso corde, quo media ferè illius substantia absumpta fuerat. Horum casuum historiæ in superioribus obseruationibus descriptæ sunt.

OBSERVATIO LXXVIII.

Phtisis.

Filia D. Salomonis ciuis Monspeliensis annos circiter 25. nata, biliosò admodùm temperamento prædita, graui fluxione in pulmonem decumbente ab aliquot mensibus detinebatur, cum tussi molestia dies noctesque affligente, vigilijs perpetuis, dolore pectoris, febre lenta, alui constrictione, & macie totius corporis, ita vt phtisica omninò videretur, & a multis diebus lecto affixa, ad interitum rueret. Vocatus ego calidissimam viscerum intemperiem aduertens, & perpetuam alui constrictionem maximè importunam, præmisso clystere molliente iubeo sanguinem detrahi ad ℥ vij. mox duo caustica adhiberi intercapulio, iuxta spinam dorsi. Ptisanam laxantem præscribo per quinque dies continuos vsurpandam, cuius descripto talis est.

℞. Tamarindor ℥. ß. aquæ fontis ℔. iij. coquantur ad ℔. ij. in colatura infunde frigidè per noctem sennæ mundat. coriandri, & liquirit. contusor ana ℨ ij. sacchar rubr. ℨ j. colaturæ capiat cyathum vnum manè hora vna ante pastum.

Paucis hisce remedijs ita restituta est, vt post quindecim dies è lecto surrexerit, & ad consueta munia sese conferre cœperit. Manebat tamen alui constrictio, somni vacuitas, quibus affectibus eliminandis præscribo primùm bolum ex conseruæ rosar. ℨ j. & laudani Gt. j. compositum, quo per quatuor aut quinque horas dormiuit, ac deinceps singulis noctibus ferè integris sine vllius remedij auxilio. Deinde iubeo, vt ptisanam laxantem reiteret per aliquot dies. Verè insequente, lacte asinino per mensem vsurpato, omninò restituta est.

OBSERVATIO LXXIX.

Pleuritis.

Die quarta April. 1641. Filius D. Roche ciuis Monspeliensis annos duodecim natus, laborabat pleuritide lateris dextri: quinquies secta fuit vena, & alia remedia ordinaria administrata vsq; ad septimam diem, Febris erat intensa, cum inquietudine magna, dolor valdè vrgebat. Exhibita fuit die septima, fuliginis camini puluer. ℨ ß. cum aqua cardui benedicti, intra duas horas ab assumptione, omnia symptomata valdè remiserunt, æger que multò melius habuit, ac postmodùm sensim conualuit.

OBSERVATIO LXXX.

Raucedo.

Filia Dn. Viuentij Lunellensis, nata annos 20. cùm sese aeri frigido exposuisset, incidit in raucedinem ita grauem, vt nullam ferè vocem edere posset, sine tussi, sine difficultate spirandi, & sine catarrho apparente. Perseuerauit affectus per sex menses, Multa remedia fuere vsurpata, sed frustra. Tandem inter dormiendum aquosæ materiæ quantitas mediocris per aurem effluxit, & liberè loqui cœpit, ac vocem claram edere. Inde conijcere licet dicti humoris collectionem in cerebro factam, eum occupasse nerui ramum, qui à quinta coniugatione fertur ad musculos laryngis, à quibus vxor efformatur, vnde illi musculi veluti paralytici euaserant.

Post quatuor menses altera vigo Lunellensis Rudaude nominata eodem affectu laborans ab octo mensibus meum consilium expoicit; Exemplo superiori edoctus censui omnem intentionem curatiuam ad materiam serosam, aut pituitosam in cerebro collectam, euacuandam, vel discutiendam, dirigi debere. Et præmissa venæ sectione, ac purgatione, præscripsi decoctum guaiaci & salsæ parillæ, cum senna, agarico, turbith, & hermodact. per 20. dies sumendum, cum bochetto ex salsa parilla, & victu exsiccante, postea misi eam ad thermas Balerucanas, vbi sudauit per triduum, & affectus integrè curatus est.

OBSERVATIO LXXXI.

Lues venerea inueterata cum calido & sicco temperamento, ac ferè atrabilario.

Nobilis quidam annos natus 35. dicto temperamento præditus, à duobus annis lue venerea laborans, vlcera fœda in plato, labro superiori & circa nasi radicem patiebatur. Primò tractatus fuerat per sudores, & hydrargyrosim, quibus curatus videbatur; sed paucis postea diebus vlcera recrudescunt, & æger ad priorem statum redit. Iterùm curatio instituitur per sudorifica, & frictiones mercuriales, à quibus peius habuit. Tertiò instituitur curatio priori contraria per refrigerantia & humectantia, omissis prorsus luem oppugnantibus; sed nullo profectu. Tandem Monspelium se conferens, & consilium trium medicorum implorans, tale præscriptum retulit. Vt scilicet tùm à calida & sicca viscerum intemperie, tum à lue ipsa indicationes sumerentur, quod sequentibus remedijs præstitum fuit.

Primùm clyster molliens iniectus.

Secundò potio refrigerans, & purgans præscripta.

Ter-

Tertiò venæ ſectio ad ℥ viiij.
Quartò apozema refrigerans & purgans.
Quintò balneum tepidum per biduum.
Ab exitu vltimi balnei prouocatio hæmorrhoidum.

Poſtea diæta liberalis, & temperata præſcripta ex ſalſa-parilla & ligno guaiaco, addendo ſub finem decocti cichorium, endiuiam, acetoſam, & tamarindos, vtatur per quinque dies, ſudores leniſſimè prouocando.

Interim vtatur bocheto ex ſalſa parilla, cum Victu liberali, & non exſiccante.

Poſt vſum decoct. ſudorifici per quinque dies, reiteretur potio laxans prædicta.

Per biduum ſequens reiteretur balneum.

Poſteà vtatur iterum decocto ſudorifico per quinque dies ex ſolis ſudorificis prędictis parato ſine additione herbarum & tamarindor. Et prouocabuntur ſudores cum vapore ſpiritus vini, tinctura guaiaci impręgnati.

Poſt ſudores iteratos per quinque dies, iterùm purgetur potione prædicta, quam ſequatur balneum per biduum.

Et iterùm repetantur ſudores per quinque dies cum decocto guaiaci ſolius, elapſiſque quinque diebus capiet iterùm potionem purgantem, & poſtea vtetur balneo tepido per biduum.

Hanc methodum continuabit donec vlcera conſolidata fuerint. Atque vt eorum curatio magis promoueatur, topicis vtetur ſequentibus.

Primò fiat gargariſma ex decocto raſuræ guaiaci, additis radicibus ſymphiti maioris, & ariſtolochiæ rotundæ, folijs agrimon. vincæperuincæ, prunell. piloſellæ, betonicæ ana M. j. ſummit hyperici, roſis rubris, diſſoluendo poſtea mel roſaceum.

Vlcera externa curentur primò infuſione lythargiri ex aceto parata. Et ſi cruſtis ablatis valdè ſordida appareant, ſequens vnguentum vſurpabitur.

℞. Olei roſat. omphacini ℥ j ß. ſucci plantag & ſolani ana ℥ j. bulliant ad ſuccorum conſumpt. poſteà adde plumbi vſti & loti ʒ vj ceræ albæ q. ſ. fiat vnguentum.

Si gargariſma nimis ingratum videatur, poterit fieri ſine ariſtolochia, & augeri quantitas mellis; aut loco illius poni ſaccharum roſaceum.

Curatis vlceribus, vtatur adhuc per menſem vnum aut alterum bocheto prædicto.

In fine diætæ reiteretur purgatio & balneum; & capiat Iuſcula refrigerantia per decem dies, in quibus diſſoluetur ſalis prunellæ ʒ j. criſtalli tartari ʒ ſ. ſacchari albi ʒ iij. Cùm incipiet vti iuſculis applicetur cauterium vtrique tibiæ.

Denique ad firmandam curationem vtatur per aliquod tempus opiata ex ſudorificis & purgantibus compoſita, cuius deſcriptionem in Renodæi pharmacopæa videre eſt.

OBSERVATIO LXXXII.

Vrinæ ſuppreſſio.

Qvidam ſeptuagenarius cùm ſucceſſorem equum conſcendiſſet per aliquot milliaria, incidit in vrinæ ſuppreſſionem, qua ægrè, & guttatim vrinam excernebat. Ab alio Medico primùm iniecturis fuit clyſter, ſanguis detractus, & ſemicupium adminiſtratum; tum potiones quædam diureticæ exhibitæ. Cùm non melius indè haberet, vocatus ego aduerto tenſionem, & duritiem in regione veſicæ, cum dolore, qui comprimendo tantùm percipiebatur. Præterea æger patiebatur dolores in dorſo, ſcapulis, & pectore, vt ægrè ſeſe commouere poſſet. Tempeſtas erat Auſtrina & pluuioſa. Conijcio hæc omnia fieri à catarrho è capite delabente, & influxum humorem, veſicæ corpus inuaſiſſe, ibique tumorem quendam excitaſſe, à quo ſphincter veſicæ comprimebatur, eiuſdemque veſicæ meatus anguſtior euaſerat. Ideò ad fluentis humoris diuerſionem, & vacuationem, præſcripſi apozema purgans & temperatum per triduum, veſicatorium poſteriori parti ceruicis, & fotum emollientem, ac parùm reſoluentem regioni veſicæ admouendum, ac linimentum iiſdem viribus præditum. Per apozematis vſum, vrinæ in dies melius procedebant, ita vt triduo elapſo, multò commodius & liberalius eas reddiderit. Poſtmodùm præſcripſi bolum ex terebinthina & puluere liquiritiæ per triduum, fotum & clyſterem ex decocto emolliente, & magis reſoluente paratum, & cataplaſma ex reſidentia decocti, cum farina fabarum & fænugr. oleo anethino, & chamomelino. His ad priſtinam ſanitatem reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LXXXIII.

Febres Puerorum.

Filius Dn. Pauli ciuis Monſpelienſis, tres annos natus laborare cœpit febre acutiſſima, quæ ſtatim ab initio ad vigorem peruenit: aderat ſitis perpetua, & inextinguibilis, quæ ab initio ad finem perſeuerauit, & intra quinque dies extinctus eſt. Extremorum frigiditas ſæpè apparuit, & poſtremis diebus perſeuerauit, ita vt febrem lypiriam referret. Aperto cadauere nulla inflammatio apparuit in ventriculo, inteſtinis, aliaue parte, cuius magna erat ſuſpicio ex ſymptomatis propoſitis. Et cùm nulla cauſa appareret tantorum ſymptomatum, omniaque viſcera benè conſtituta eſſent; exiſtimaui grauia illa ſymptomata à maligna, & venenata qualitate prodiiſſe, ex variolis nimirùm, quæ tunc temporis graſſabantur, quas puer ille non potuit excludere, propter natiuam quandam imbecillitatem, qua præditus erat, & veneni vehementiam. Hæc contigerunt circa initium menſis Iulij anni 1642.

Eodem tempore duæ puellulæ octo menſes natæ ægrotare cœperunt ex alui fluxu frequenti, quo bilis porracea & æruginoſa excernebatur, cum febre intenſiſſima. Vtrique præſcripſi clyſteres ex iuſculo, vitello oui, & confect. de Hyacintho, linimentum ventri ex vnguento roſaceo, comitiſſæ, & oleo cydoniorum; Epithomata cordi refrigerantia & roborantia, & Iulepos ex aqua plantaginis, portulacæ ſirupo cydoniorum, confectione de hyacintho, & ſale prunellæ, quibus vtebantur ex cochleari frequenter, & intra biduum febris valdè remiſſa eſt, ac propemodùm extincta, aluique fluxus admodum imminutus. Nutrici victus refrigerans imperatus fuit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Dyſenteria.

Die tertia Auguſti 1642 Vxor mea incidit in grauem dyſenteriam pomeridianis horis ab aſſumpto pridiè pharmaco leuiori qui morbus tunc temporis populariter graſſabatur. Circa horam ſomni exhibeo laudani Gr ij cum conſerua roſarum; Poſtridie hora ſecunda pomeridiana, cum perſeueraret affectus, exhibeo eiuſdem Laudani Gr ij, continuauit alui fluxus ſine ſanguinea eiectione, qui per quinque vel ſex dies perſeuerauit non admodum moleſtus. Ac tandem medicamento ex infuſione rhab. & mirobol. cum rhab. puluer. & ſirup. roſac. omninò ſublatus eſt.

OBSERVATIO LXXXV.

Hydrops.

Ioannes Haguenotus Chirurgus annos natus circiter 27 laborauit rheumatico affectu, cum doloribus vniuerſalibus ex calida hepatis intemperie oriundis; qui affectus per quatuor, aut quinque menſes perſeuerans, eum ad extremam maciem perduxit, cum febre lenta perpetua. Tandem non obſtantibus varijs remedijs, quæ ad tanta mala expugnanda fuere adhibita, incidit in hydropem partim aſcitem, partim tympanitem, ex quo venter in magnam molem intumuit. Poſt multa præſidia fruſtrà tentata, & varias conſultationes irritas, cùm deſperatus omnino videretur, mihi ſoli committitur. Aderat extrema macies, vt muſculi omninò conſumpti eſſent, ſicut in febre hectica

tertij

tertij gradus: Existimabam ipsam hepatis substantiam esse valdè labefactatam, vt eum restituere esset impossibile Ideò præmisso tali prognostico, tentandi gratia curationem aggredior, die 4. mensis Augusti, anni 1642. Ac primùm exhibeo pilulas panchymagogas cum calomelanos Turqueti ℈ j. Purgatus fuit sexies cum Euphoria, deiecit serosa multa, & pituitosa.

Sequenti die aggressus est vsum apozematum sequentium.

℞. Rad. asparagi, brusci & enulæ campanæ ana ℥ j. cortic. mediani fraxini & tamarisci ana ℥ ß rad. valerianæ, aristolochiæ rot. & asari ana ʒ ij. fol. cichor. agrim. ceterac. & capill. ven. ana M. j. absinthij vtriusque, chamædr. & centaur. min. ana M ß. coquantur ad ℔ j. in colatura dissolue sirupi capill. ven. ℥ iij. fiat apozema pro iij. dosibus matutinis, addendo cuilibet dosi salis diuretici ʒj. spiritus diuretici Gutt. xxx. Continuauit per sex dies; deijciebat bis aut ter singulis diebus pituitosa & serosa. Septimo die sumpsit iterum pilulas prædictas, cum eodem effectu. Posteà continuauit apozemata per quindecim dies, & totus venter detumuit, quotidie enim deijciebat quater, aut quinquies serosa & pituitosa, & copiosas vrinas profundebat. Manebat extrema macies cum inappetentia. Præscribo puluerem ex vitrioli martis ʒ j. & rasuræ eboris ʒ ij. sumebat primum ℈ j. manè cum panatella; eodemque tempore exhibebantur manè & serò, tincturæ rosarum cochl. ij. Hæc per biduum tantum continuata fuere. Sed quia venter adhuc subtumidus erat, & materia pituitosa, ac valdè cruda per aluum eiiciebatur, redut ad iulepos aperientes, qui ex decocto rad & herbar. aperient. temperat. compositi erant adiecto sale & spiritu prædictis, quia ex longo prioris decocti vsu nimia siccitas timebatur. Sumebat eundem iulepum vesperi sine sale & spiritu sed cum sirupo limonum ad sitim temperandam. Deiiciebat vt suprà, pituitosa, & aquosa. Vespertino iulepo addebatur interdùm ℥ j. tincturæ corallorum ad hepatis robur, & refrigerium. His per 12. dies continuatis venter omninò detumuit, & interim cutis totius corporis mollior ad tactum apparebat, musculi impleri, & totus habitus refici incipiebant, appetitus vigebat, & coctio in ventriculo rite conficiebatur. Tandem ad viscera roboranda, & facultatem expultricem, quæ segnis remanebat, leniter irritandam, singulis diebus exhibebatur rhab. ʒ ß. cum sirupo de absinthio pontico in boli formam redacto. Hic bolus per quinque dies continuatus fuit. Posteà ab omni remedio abstinuit per totidem dies. Postmodùm ad maciem reparandam balneo vsus est, ex hordeo & amygdalis confecto, qui semel in septimana iterabatur, Cum autem per mensem integrum à purgatione abstinuisset, doloribus quibusdam in artubus cruciari cœpit, non tamen admodùm vehementibus, qui cùm per plures dies continuassent, me iterùm vocauit: Ego autem purgatione tollendam esse fluxionem asserui. Ille contrà dicebat dolores prægressos, qui in principio morbi apparuerant, à purgatione non parùm fuisse irritatos, Quod causæ fuit, vt purgantia vulgaria adhibere noluerim, sed exhibitis pilulis prædictis blandè purgatus est, & dolores prorsus sublati sunt. Curatus ab hydrope omninò fuit, sed cùm incauta admodum victus ratione vteretur, & cibos absurdos identidem ingereret. In febrem tertianam incidit, à qua liberatus quibusdam remediis, post 15 dies iterùm in eam recidebat; Et sic per quatuor aut quinque menses vixit, tertianæ paroxysmis indentidem redeuntibus, ex nouis in victu erroribus; donec tandem è viuis discesserit: cùm tamen per sex menses ante obitum, ab hydrope liber continuò degerit.

OBSERVATIO LXXXVI.

Gangræna ex Vesicatorio.

IN mense Augusto 1642. Filia Dn. Bonin Computorum, Vectigalium & Fisci Regij, tunc Consiliarij, nunc verò Protopræsidis, annos duos cum dimidio nata, laborans febre maligna, varijs remedijs curata est, & cum inter cætera vesicatorium præscriptum esset, pharmacopœus ex emplastro vesicatorio officinarum composuit, & ad vim illius augendam, multo puluere cantaridum sinapizauit, vndè cutis exusta est, & sequenti die tota illa pars, quæ à vesicatorio continebatur, gangræna affecta apparuit. Ad cuius curationem celebratis scarificationibus, fotus admotus est ex aqua vitæ, deinde linimentum ex vnguento ægyptiaco in aqua vitæ dissoluto. Intra triduum eschara separata est, & vlcus residuum curatum sequenti vnguento.

℞. Pinguedinis renum bonis ℥ j. lithargyri præpar. & minij ana ℈ j. olei rosac. q. s. fiat vnguentum.

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris maligna.

IOannes Richardus ciuis Monspeliensis, cùm laboraßet febre maligna per sex septimanas, tanta virium deiectione detinebatur, vt breui moriturus videretur, Ego tunc temporis eum videre incipiens, & audiens parum expurgatum fuisse toto morbi decursu, ab humorum sarcina vires opprimi censui, eas tamen adeò deiectas, vix purgationem sustinere posse. Ideò per epicrasim purgationem institui, & potionem, præscripsi ex infusione ʒ j. sennæ in aqua cichorij, cum salis tartari ℈ ß. addendo syrupi ros. ʒ j continuata fuit potio per triduum, ex ea bis deijciebat singulis diebus, vires paululum recreatæ, quarto die sumpsit syrupi de absinthio pontico ℥ j. quinto exhibita infusio ʒ j. sennæ, & per biduum continuata, blandè purgatus est cum fructu. Vndè melius habere cœpit, sensim conualuit, repetitis per interualla purgationibus. Post aliquod tempus recidiuam passus est, & medicum non vocauit, donec ad extrema redactus fuerit; atque ità vltimum diem clausit, hoc tantùm in hac obseruatione notatu dignum est, medicamentum purgans exhiberi posse in summa virium deiectione, modo perexigua dosis præscribatur.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Alui fluxus in Puero.

FIlius Dn. Audessan in Curia Computorum, &c. Consiliarij, annos quatuor natus, diuturno alui fluxu laborabat, cum inappetentia, & deiectione virium. Origo illius alui fluxus erat ex praua victus ratione, eum enim plurimis cibis ingurgitabant, & merum aliquando ei exhibebant; Indè calor natiuus ita attritus est, vt alimenta in cruda, & pituitosa excrementa conuerterentur; nihil enim ferè, nisi meram pituitam deiiciebat, quo tempore eum videre cœpi; cùm tamen anteà flaua, viridia, æruginosa, & sanguinolenta reiecisset, vt mihi relatum est. Instituta victus ratione, præscribo medicamentum ex syrupi de cichorio compositi ℥ j. cum rhab. ʒ ß. per triduum exhibendum, deindè tincturam corallorum manè & serò sumendam ad cochlearia duo, Intra quinque dies melius habuit, & continuatis remedijs, paucis diebus restitutus est.

OBSERVATIO LXXXIX.

Alui fluxus diuturnus & dolor capitis contumax.

DIe septima mensis Octobris, anni 1642. Vocatus sum Lodouam ad Dominum Fleury, Fisci Regij Quæstorem Octogenarium, laborantem alui fluxu diuturno, à duobus mensibus eum infestante, quo multa serosa & cruda excernebat, præcipuè verò nocturnis horis alui fluxus exacerbabatur; ex quo & aliis signis conijcere licui: à cerebro potissimum influxum dependere. Præterea laborabat dolore capitis atroci, partem sinistram à summo vertice ad aurem & tempus eiusdem lateris occupante, qui dolor, cum suprà partem affectam decumberet pulsans manifestè apparebat, Illius curationem aggrediens, pri-

Primùm ratione alui fluxus sequentem potionem præscribo.

℞. Rhab. Electi ℥ j. mirobolan.citrin.℥ ß. fantali citrini ℥ ß. infundantur in aqua plantag.expressione facta dissolue rhab.puluer ℥ ß. syrupi rosac.℥.ß.fiat potio:à cuius assumptione ter aluum deposuit interdiu, & nocte consequente bis tantùm deiecit,cum prægressis noctibus quinquies, aut sexies deijceret.

Sequenti die eadem potio laxans exhibita est,addita in infusione fol sennæ ℥ j.Quinquies aut sexies deiecit per diei decursum,nocte verò nihil, & ita alui fluxus omnino curatus est.

Tertia die ad dolorem capitis pulsantem, & diuturnum auferendum, cum multa alia remedia frustra tentata fuissent,ad arteriæ temporis apertionem venio, qua sanguinis ℥ iij. detractæ sunt, & desuper admotum est emplastrum ex thure,mastiche,bolo armena,pilis leporinis, & albumine oui cum bona ligatura: Et eadem die dolor omninò sublatus est.

OBSERVATIO XC.

Catarrhus in pulmonem defluens.

Circa finem mensis Octobris anni 1642.incidi in grauem catharrum ab insolatu, qui in pulmonem fluens difficultatem spirandi efficiebat cum stertore. Venæ sectio celebrata est, deinde purgatio per biduum, ex ptisana laxante, cum vini abstinentia, & magna cibi parcimonia: His stertor desijt, & difficultas spirandi valdè imminuta est. Sed eorum loco tussis successit valdè molesta,quæ cùm per biduum perseuerasset, manè tabaci frustulum ori admoui, leuiter priùs dentibus contritum, quod cum per mediam horam fupta linguam detinuissem, quædam capitis conturbatio oborta est,mox nausea leuis, quam sequutus est vomitus satis exiguus serosæ materiæ, quæ in fine amarorem referebat. Conturbatio capitis per duas horas perseuerauit, & tussis sedata est, vsque ad vesperam,in qua leuiter denuò infestare cœpit,per interualla repetens.Circa horam cœnæ capitis dolor obortus est,cum calore quodam, præsertim in parte sinistra; Post cœnam (quæ fuit satis liberalis)dolor capitis multò grauior efficitur,eumque comitabatur nausea molesta, quæ cùm per horam perseuerassent, & dolor capitis magis ac magis ingrauesceret, immissio penitissimè in os digito vomitum excitaui,quo omnia alimenta in cœna assumpta cocta sunt cum pituita multa,indè dolor capitis imminutus,mox in lecto me compono, vbi somno correptus noctem placidè transegi,& sequenti die à tussi & catarrho prorsus immunis fui.

OBSERVATIO XCI.

Cephalea ex Lue venerea malè curata.

Vir quidam lue venerea infectus,curatus fuit per diætam sudorificam,& litum ex hydrargyro, vndè per aliquod tempus à morbo immunis visus est; Posteà verò idem affectus recurrit,& iterùm curatus est decocto sudorifico per aliquot dies assumpto, ac deindè suffitu cinnabaris,iterùm perfectè curatus visus est. Posteà tamen tentari cœpit graui cephalæa, sinistram capitis partem obsidente, quæ in mutationibus tempestatum, ac præcipuè ineunte autumno,grauiter eum excruciabat, & in eodem loco claui instar semper infixa permanebat. Et cùm multa remedia euacuantia,reuellentia,deriuantia, & anodyna, frustrà tentasset,ad nos venit.Nos verò statuimus grauem illam cephalæam ex reliquijs luis venereæ,non perfectè curatæ,procedere.Causam tamen illius proximam,& immediatam,aut saltem,fouentem,& augentem illum dolorem, præter virulentiam veneream,esse vel humorem acrem, ac mordentem,ad eam capitis partem confluentem;vel mercurium ipsum in parte congestum,vel cariem in osse capitis contractam.Quæ duæ causæ posteriores, licet infrequentes sint,aliquando tamen contingunt, vt multis historijs ab authoribus relatis, constat.

Vt igitur harum omnium causarum habeatur ratio,primò præscripsimus euacuationem vniuersalem per sanguinis missionem,& purgationem per apozemata ad quatuor dies.

Deindè diætam sudorificam ex decocto ligni guaiaci & sallæ parillæ ad 30.vel 40.dies,habita ratione temperamenti,quod si calidius fuerit,(neque enim hominem coram videre licebat,sed ex scripta relatione consilium petebatur non exposito ægri temperamento)balneis & iusculis refrigerantibus corrigatur. Sæpe enim lues venerea, quæ hydrargyro curari non potuit, longo vsu decocti sanatur; Et si cephalea ab humoribus tantum virulentis, membranas vellicantibus oriatur, sola diæta longiori, curari poterit.

Si verò dolor ille capitis, decocto diù vsurpato non cesserit, videndum erit num mercurius in parte collectus sit, quod internosci poterit,si globulus ex folijs auri confectus in narem sinistram profundè immittatur, & post aliquam moram in parte, albicans extrahatur, signum enim erit adesse mercurium. Idem tentari poterit contegendo emplastrum cephalicum folijs auri,& parti dolenti imponendo;si enim albicat aurum signum erit adesse mercurium, qui paulatim extrahetur, si lamina aurea tenuis supra partem dolentem continuò gestetur, & globulus aureus solidior,frequenter in narem in mittatur.

Si neque hoc præsidio cesset dolor, aperienda erit pars, & terebello perforanda. Sæpè enim ab acribus humoribus & virulentis corroditur cranium, eique caries inducitur, cute integra remanente.Et licet caries non appareat,trepanum tamen sæpè confert, educendo materiam virulentam supra meninges cerebri collectam.

OBSERVATIO XCII.

Pleuritis.

Filia D.Diuoul ciuis Monspeliensis,sanguineo temperamento prædita,20 annos nata, sæua pleuritide affecta est lateris sinistri,in principio mensis Martij, anni 1643. Secunda die morbi secta fuit vena eiusdem lateris,& sanguis detractus ℥ viij sequenti die, cùm chirurgus vellet iterare phlebotomiam,non potuit venam attingere, quia virgo illa erat admodum obæsa, & vena in profundo brachij sepulta,ita vt cum in brachio dextro vena magis pateret, eam aperire coactus fuerit, ex eaque detraxit sanguinis ℥. viij quæ tamen phlebotomia nihil profuit. Cùm igitur pleuritis admodùm vrgeret, me in auxilium vocarunt, & cùm maximam iterandæ phlebotomiæ necessitatem viderem, ex eo quòd ægra ferè suffocabatur, ac febre intensissima laborabat; Iussi alios vocari chirurgos, vt aliquis eorum, venam aperiret; cùm igitur vnum ex peritioribus vocauissent,eum monui,vt si venam aperire posset, amplo foramine id efficeret, & magnam sanguinis copiam vna vice detraheret,cùm venæ sectionem iterare esset rantoperè difficile.Ille rem præstitit,vt monueram,& sanguinis circiter ℥ xiiij. detraxit, qua euacuatione, ægra maximè sublevata fuit fine vlla virium iactura.Post quatuor,aut quinque horas missus fuit iterum sanguis ad ℥ x quam etiam vacuationem ægra facile tulit,& sequenti die à pleuritide, & febre omnino liberata est.

OBSERVATIO XCIII.

Epilepsia.

Filius D Roche ciuis Monspeliensis, annos natus 12.ab aliquot mensibus, epilepticis accessionibus affligebatur,quę primùm semel in septimana,postmodùm verò singulis diebus inuadebant Purgatus fuerat semel aut bis, sanguisque detractus,& à multis annis cauterium hebebat in brachio.Vocatus ad eum,præscribo apozema ex cephalicis & Epilepsiæ specificis, cum purgantibus ad quatuor doses Deinde inuritur causticum futuræ coronali, & his duobus remedijs à morbo liberatus est.

Erat

Erat puer iste calido & bilioso temperamento prædítus, & in actionibus promptissimus, quod coniecturam faciebat hunc affectum à vaporibus tetris exorti, qui per istud emissarium difflari poterant.

OBSERVATIO XCIV.

Hydrops.

Filia Dn. Patris in Curia Præsidiali Consiliarii, annos sex nata, & hydrope detenta, sequentibus remedijs curata est in mense Martio, anni 1643.

Primò iniectus fuit clyster sic paratus.

℞. Pulpæ colochyntid. ℥ j. furfuris macri M. j. coquantur in Vino albo ad quart. iij. fiat clyster, qui pituitosa, & serosa eduxit sine molestia, & fuit continuatus per triduum. Eodem tempore admotum fuit toti ventri cataplasma ex rad. cucum. agrestis, cumino, & melle paratum, cuius descriptio habetur in praxi fol. 296. cum autem venter detumescere inciperet, & ægra remedia interna sumere nollet, iteratus est clyster alternis diebus ter aut quater, & continuatum cataplasma. Ex quibus maior ventris imminutio sequuta est. Tandem præscriptus fuit puluis purgans ex senna, turbith, alijsque, paratus, cuius descripto habetur in praxi fol. 286. cuius dosis erat ℨ j. ex eoque parum purgata est, cum medicamentum vomitu reijceret; & venter adhuc tumidus apparebat. Postmodum præscribo Iulepos ex rad. & herbis valdè aperientibus cum sale & spiritu diuretico, ad quatuor doses, quorum vsu maiorem vrinæ copiam reddidit, sed venter adhuc tumidus permanebat. Postmodum præscripsi puluerem ex rad. ialap. gr. xv. scammon. gr. viij. calomelanos Turqueti gr. xij. quem sumpsit cum iusculo, & speties purgata est, multùmque seri ac pituitæ reiecit per aluum, & semel vomuit pituitosa multa, vnde tumor ventris dimidia sui parte imminutus est intra horas 24. Iteratus est iulep. prædictus per triduum; Quarto verò die, iterùm sumpsit puluerem prædictum, cum eodem successu & cùm venter admodum imminutus esset, ac ægra è lecto surgere inciperet, ciboſque lautè appeteret, à remediorum vsu vlteriori abstinuit, sicque sensim conualuit.

OBSERVATIO XCV.

Lues venerea in Puerulo.

Puer 30. menses natus Lue venerea laborans, & fœda scabie totum corpus occupante, quam à nutrice acceperat, sequentibus remedijs curatus est.

℞. Rasuræ ligni guaiaci ℥ ij. aquæ fontis ℔. ij. infundantur per 24. horas, deinde bulliant ad tertiæ partis consumptionem, colaturæ capiat ℥ iij. singulis diebus manè, duabus horis antè pastum, corpus tegendo paulò plus solito, & continuando per 20 dies.

℞. Scammon. puluer. gr. vj. calomelanos gr. v. fiat puluis tenuissimus, qui detur cum cochleari vno vel altero panatellæ saccharatæ, & superbibendo parum iusculi, continuetur hoc remedium quinto quoque die, augendo dosim vtriusque medicamenti iuxta operationem.

℞. Residentiam prædicti decocti, aquæ fontis ℔ iij. fiat bochetum pro potu ordinario addendo sacchari, & liquiritiæ q. s. ad saporis gratiam. His remedijs per mensem continuatis probè conualuit.

OBSERVATIO XCVI.

Abscessus iuxta spinam dorsi.

Intra illud tempus quo medicinam facio, quinque abscessus mihi videre contigit, dorsum occupantes, iuxta eius spinam, qui ex materia frigida sensim collecta geniti fuerant sine dolore nullo modo mutato. Molles erant tumores, œdemati similes, pugni magnitudinem ferè adæquantes. Ex ijs tamen apertis pus laudabile effluebat. Tres priores de medio ægros sustulere, intra trium, aut quatuor mensium decursum, cùm vlcus ex abscessu aperto relictum, sinuosum ad modum euaserit, ex eoque continuò magna puris copia effluxerit; vnde corpus vniuersum exhaustum, & in atrophiam conuersum est, licet multis remedijs vlcerum curatio tentata fuerit. Quartus curatus fuit incisionibus magnis in dorso factis, quibus omnes sinus detecti sunt, mox lotibus ex aqua catapultarum alijsque topicis vlcera sanata sunt, interim tamen causæ antecedenti prouidebatur frequenti euacuatione, & vsu decocti sudorifici. Quintus denique curatus est sine incisione, sed magna apertione facta per cauterium potentiale, mox deterfione vlceris per iniectiones ex decocto catapultarum, & fotu ex eodem, ac denique valida compressione partis, cum fascijs & splenijs; & valdè astringentium emplastrorum continua admotione in ambitu vlceris. Interim verò causæ antecedenti prouidebatur remedijs prædictis.

OBSERVATIO XCVII.

Hydrops in puero septem annorum.

Filius D. Saget ciuis Monspeliens graues obstructiones patiebatur, vndè ventre intumuit magnam in molem, vt iam hydropicus factus esset. Vocatus ad eum die 28. mensis Aprilis anni 1643 sequentia præscripsi.

℞. Sennæ mundat. ℨ ij. sem. anisi & cremoris tartari ana ℈ j. absinth pontic. p. j. coquantur ad ℥ ij. in colatura dissolue electarij diacarthami ℨ i ß. fiat potio, detur manè cum regimine.

℞. Rad apij, petrosel & asparagi ana ℥ ß. fol. agrim. capill. Ven. ceterac. & hyssopi ana M. ß. polypod. querc. & sem. carthami ana ℨ ij sem. apij, & petrosel. ana ℨ j. cremoris tartari ℈ ij. coquantur cum quarta parte galli veteris, in colatura dissolue salis absinthij & tamarisci ana ℈. j. fiat iusculum, quod capiat manè per 12. dies.

In tertio quoque iusculo infunde per noctem sennæ mund. ℨ ij. capiat cum regimine.

℞. Olei de capparibus & tamarisci ana ℥. ij. succi ebuli, & cucumeris agrestis ana ℥. j ß. bulliant ad succorum consumpt. in colatura dissolue semin. agni casti, & petrosel. macedonici subtilissimè puluerat. ana ℨ ß. olei nucis subtilissimè puluerat. ana ℨ ß. olei nucis moschat. ℨ ß. ceræ q. s. fiat linimentum quo illinatur totus venter calidè in introitu lecti.

Vtatur pro potu ordinario infusione chalybis, & rhab. in formam bocheti.

Hisce remedijs ventris tumor imminutus est, sed non omninò sublatus, ita vt ad sequentia remedia transeundum fuerit, quæ intra tres septimanas morbum integrè discusserunt.

℞. Conseruæ flor. tamarisci & capill. ven. ana ℥ i ß. conseruæ rad. enulæ campanæ ℥. ß. confect. alcherm. ℨ iij. salis absinthij & tamarisci ℨ j. rasuræ eboris, & pulu. electar. diarrhod. abbat. ana ℈. ij. cum syrupo capillor. ven. fiat opiata, de qua capiat magnitudinem castaneæ singulis diebus manè, duabus horis antè pastum, superhausto vini diluti momento.

℞. Calomelanos gr. viij. diagrid. gr. vij. fol. auri nu. ij. fiat puluis, qui detur semel in septimana cum duobus cochlearibus panatellæ saccharatæ, & superbibendo parum iusculi.

OBSERVATIO XCVIII.

Paralysis spuria.

Honesta mulier Aquisextiana, quinquaginta circiter annos nata, cum aborsum passa esset, & adhuc ex eo decumberet, affecta est primùm sensu obtuso in regione abdominis, quem, (manu ventrem contrectando) facilè percipiebat. Hunc aborsum post aliquot menses sequuta est grauiditas, per cuius decursum illa sensus obtusio crura etiam, & tibias inuasit, eique longè deterius symptoma

accessit, nempè motus impotentia. Post partum multa remedia purgantia, sudorifica, & alia quamplurima, calefacientia, & exsiccantia iuere vsurpata, sine vllo fructu. Ità vt jam à duobus annis graui hoc affectu detineatur. Non est in dictis partibus omnimoda sensus priuatio, sed tantùm imminutio; Motus vero omninò abolitus est. Hoc tamen peculiare, & animaduersione dignissimum occurrit; quod dum tibiæ a ministris extenduntur, aut alio quouis modo commouentur, statim rigidæ euadunt, & conuelluntur, ità vt tetanus efficiatur. Huic accedit motus quidam conuulsiuus, epilepticorum motui consimilis, qui etiam sponte non rarò accidere consueuit per quædam interualla. Dùm autem ijs symptomatis ægra corripitur, quendam motum percepit in hypochondrijs, prætereà doloribus vagis frequenter affligitur, varias partes, præcipuè verò thoracem occupantibus, ità vt nunc anterior, nunc posterior, nunc dextra, nunc sinistra thoracis pars illis doloribus fugacibus afficiatur. Hæc est morbi historia, ab ipsa ægrotante relata, quæ a thermis rediens frustra vsurpatis, à nobis consilium petijt die 4. Iunij anni 1643.

Optarem equidem vt illius enarratio a peritis medicis, qui illius curationi præfuerunt, exactius fuisset exarata, quò affectus intricatissimi, atque difficillimi natura, & curatio ex omnium circumstantiarum attenta meditatione, solidus stabiliri posset. Non desinam tamen ægrotantis uo o satisfacturus, sententiam meam proferre, & peritissimorum medicorum (qui omnia morbi momenta capere potuerunt, remque peritius introspicere) iudicio subijcere.

Censeo itaque hunc affectum non esse veram paralysim, ab humore pituitoso neruos laxante, ac resoluente oriundam; sed potius mixtum quendam affectum, spuriæ paralyseos, & conuulsionis participem. Spuriæ autem huiusmodi paralyses distensionibus neruorum, ac conuulsionibus complicatæ, in partibus illis inferioribus sæpè produci solent ab humoribus biliosis, melancholicis, aut serosis, in hypochondrijs, alijsque partibus in ventre inferiori contentis, & in spinam dorsi transfusis; à qua cùm nerui oriātur, motum & sensum partibus inferioribus, tum etiam musculis, & cuti abdominis tribuentes; non est mirum earum partium actiones animales plurimùm oblædi. Hæc longiori discursu authorum placitis, & rerum vsu confirmari possent, sed peritis viris sufficier paucula quædam indicare, quæ huius rei conjecturam satis probabilem efficere poterunt.

Primò itaque hoc tanquàm fixum, ratumque statuendum est; non omnem sensus motusque priuationem ab humore pituitoso originem ducere, sed eam aliquando à calida siccaque intemperie, humoribusque talem temperiem consequentibus proficisci. Hoc vel vnius Tralliani sententia confirmari potest, qui cap. 16. lib. 1. talem causam astruit, eamque luculento exemplo confirmat his verbis. Noui ego sanè quendam, resolutionem ex mœrore, multa sollicitudine, & inedia expertum, deindè lumpta hiera adeò læsum, vt totus ipse immobilis fieret, & propemodum interiret, nisi in contrarium mutatus fuisset, & humectantibus omnibus, tùm potionibus, tum cibis, & alijs quæ temperatum ipsum reddidissent, vsus fuisset. Maximè verò balneis compluribus, vnctionibus ex hydræleo, mutatione aeris temperati, & omni hilaritate. Huic non valdè absimilem historiam videre est apud Forestum Obseruation. 97. libro decimo cuiusdam adolescentis, qui a cruribus ad pedes sensu & motu destitutus cum earundem partium extenuatione, & atrophia; Cumque calefacientium, & exsiccantium medicamentorum vsu ab alijs medicis præscriptorum in peius continuò rueret, tandem solis humectantibus assumptis & admotis, ab eo restitutus est.

Prætereà iamdiù apud practicos peruulgata est colica biliosa quæ in paralysim frequenter degenerat, & hanc paralysim a bile produci, nemini dubium est.

Ac denique ab humore melancholico & seroso symptomata produci paralyseos, & conuulsionis æmula, ab iis autoribus qui de scorbuto, & affectione hypochondriaca scripserunt, passim relatum est, vt apud Sennertum videre est dictorum morborum symptomata explicantem in lib. de scorbuto & de affectione hypochondriaca.

Jam verò sensus & motus læsiones, quæ honestam hanc mulierem affligunt, à calidis, & exustis humoribus produci, conijcere primò licet à iuuantibus & lædentibus; cum enim à calefacientibus, atque exsiccantibus remedijs minimè adiuta sit, sed ab iis perpetuò peius habuerit, consequens est illa morbo minimè contraria fuisse. Et hæc fuit vnica via, quæ Trallianum, & Forestum deduxit in historiis suprà memoratis ad dignotionem paralysis à calida, & sicca intemperie oriundæ.

Secundò siccam intemperiem in hac ægrotante in colligere licet, quod cauteria varis partibus admota exiguum humorem reddiderint, & breui exsiccata fuerint.

Tertio, paralyses à pituita oriundæ, ex cerebro tanquàm humoris illius fonte ducunt originem, & partes capiti viciniores primam vt plurimùm, atque maiorem læsionem sentiunt. At hic nulla humoris à capite fluentis indicia apparent, neque vlla partibus superioribus læsio contingit, ità vt brachia, manus, & aliæ partes superiores integrè functiones exerceant.

Quartò, prima morbi inuasio, in ventre, & musculis abdominis sensum obtusum præbuit, quod ostendit neruos à spina dorsi per vertebras lumborum oriundos, primùm fuisse læsos ac postmodum affectum fuisse propagatum ad neruos qui ab osse sacro oriuntur, & ad crura, tibiasque perreptant. Quo innuitur à partibus in ventre inferiori contentis, humorem noxium ad eos neruos fuisse translatum, non secus ac in paralysi, colico doluri succedente, huiusmodi translatio fieri consueuit.

Quintò, dolores, varias partes, præcipuè circà pectus infestantes, fugacesque vapores arguunt acres atque mordaces ab hypochondriis ad illas partes translatos, quemadmodum dolores consimiles in melancholia hypochondriaca detentis, sæpissimè contingunt.

Sextò quoties pedes & tibiæ huic ægrotanti commouentur, tensio, & motus tremulus statim obotitus, quod innuit materiam neruis impactam, tenuem esse, & mobilem, atque adeò vel leui motu agitatam commoueri, sicque tensiones & vibrationes neruorum efficere.

Septimò, dùm conuulsiones mulierem aggrediuntur, præcedit motus quidam in visceribus, qui ab ea manifestè percipitur, & ille motus fit à dicta materia sese commouere incipiente, vel à vaporibus ab eadem materia per commotionem illam eleuatis; quemadmodùm in epilepsia sympathica à partibus inferioribus oriunda tales in ventre commotiones apparent inuadente paroxysmo.

Denique hic affectus post aborsum apparere cœpit, & consectariæ grauiditatis tempore incrementum habuit, quod significat humores prauos in vteri venis collectos, & per menstruas purgationes non satis commodè euacuatos, ad partes illas neruosas decubuisse, & huiusmodi sensus & motus oblæsiones tandem produxisse.

His positis, ad curationem veniendum est, quæ ad istas indicationes erit dirigenda, vt calida & sicca viscerum intemperies corrigatur, humores melancholici & exusti (quo præcipuum horum symptomatum causam esse existimo) præparentur & euacuentur, viæ obstructæ referentur, & viscera præcipua tales humores producentia roborentur. Materiam hisce indicationibus adimplendis idoneam, eamque selectiorem summatim proponemus, hoc præmisso prognostico, affectus ab humores melancholico oriundos, esse curatu difficillimos, quod si neruosum genus inuadant, multò difficiliores; Affectus verò neruorum confirmatos, & qui iam in vetustatem abierunt, esse deploratos; Vndè sequitur propositum casum vix remedijs esse superabilem, exiguamque spem curationis superesse. Tentandam tamen hanc curationem suaserim, quandoquidem multa præter spem quotidiè eueniunt, & multi affectus curationem recipiunt, qui pro deploratis habiti fuerant.

Primò igitur victus ratio instituenda est ex cibis boni succi, & facilis coctionis, aliquantulùm refrigerantibus, & valde humectantibus. In horum censu carnes iuniorum

rum

fum animalium & oua forbilia recentia principem locum obtinent. Ceteræ victus minutiæ medicis ordinarijs præscribendæ relinquuntur.

Reliqua curatio à clystere laxante inchoanda est, quem sequetur postera die missio sanguinis ex brachio sinistro ad ℥ viij, & si sanguinis corruptus, aut parua aliqua qualitate infectus videatur, repetenda erit phlebotomia postridiè ex altero brachio pari quantitate, post venæ sectionem sequentium iusculorum vsum aggredietur.

℞. Rad. buglossi & asparagi ana ℥ j. fol agrim. ceterac. capillor. Ven. & cichor. ana M. j. conquantur cum pullo gallinaceo, & fiat iusculum in quo dissolue cristalli tartari ʒ j. capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque iusculo infunde per noctem sennæ mund. ʒ iij. sem. anisi ʒ j. in colatura dissolue mannæ electæ ℥ j. ß. capiat cum regimine.

Finitis iusculi vtatur semicupio tepido ex decocto hordei, & amygdal. dulc per triduum bis in die, longè à pastu.

Postridiè vltimi semicupij aperiatur vena malleoli sinistri, mittantur sanguinis ℥ vj.

Vtatur deindè sero lactis caprilli per xv. dies, sumendo primis diebus cyathum vnum, deindè duos vel tres, prout ventriculus ferre poterit. quo enim maior quantitas assumetur, eò vtiliùs vsurpabitur. Debet autem serum lactis parari immediatè antequam assumatur, & ex lacte educi recenter ab vbere extracto, coquendo dictum lac vna ebullitione, & quam primùm bullire incipit, irrorando pauca quantitate succi limonum vel aceti, & subindè ab igne remouendo; fiet enim statim seri separatio à caseosa substantia, quod colatura. & clarificatione cum albumine oui limpidissimum euadit, & magna copia sumi potest sine ventriculi offensa, ita vt non raró instar aquarum mineralium à nonnullis cum maximo fructu assumatur.

Quarto vel quinto quoque die, in primo seri cyatho mannæ ℥ ij dissoluentur.

Per reliquum æstatis decursum, semicupium interandum est semel aut bis in septimana, vt hypochondria humectentur, & noxij humoris acrimonia temperetur.

Si aluus sponte non fluat, clysteribus alternis diebus sollicitabitur.

℞. Conseruæ fructus cynorrhodij ℥ iiij. conseruæ flor. borrag. violar. & tamarisci ana ℥ ij cōseruæ rad. enulæ campan. & cortic citri condit ana ℥ ß. rasuræ eboris ℥ ij. salis absinthij & tamarisci ana ℥ i ß. mirobolan. condit. num. ij. confect. alcherm. ℥ ß cum syrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat magnitudinem castaneæ singulis diebus manè, duabus horis antè pastum, superhausto vini diluti momento.

Quia verò morbus est valdè contumax, & non nisi remedijs diutissimè continuatis expugnari potest, Ineunte Autumno curatio de integro instituenda est, incipiendo à clystere iniecto, quem sequetur venæ sectio in brachio, ac postmodùm apozema sequens ad vij. dies vsurpabitur.

℞. Rad asparagi, brusci, & buglossi ana ℥ j. rad. enulæ campan. cortic. rad capparum, mediani, & tamarisci ana ℥ ß fol. agrim. borrag. pimpinellæ. cichor. ceteran, & capill. ven. ana M. j. poma redolentia benè matura, & in taxilleolas secta num. ij flor. borrag violar. & tamarisci ana P. j. coquantur ad ℔. j pro iij. dosibus, addendo vnicuique dosi cristalli tartari ʒ j salis absynthij. & tamarisci ana ℈. j. syrupi capill. ven ℥. i. capiat per dictum tempus manè tribus horis ante pastum, tertio quoque die decoctum renouando.

In quarta quaque dosi infunde per noctem sennæ mund. ʒ iij. sem. anisi ʒ. j. in colatura dissolue mannæ electæ ℥ ij. capiat cum regimine.

Post vsum apozematum reiteretur semicupium per triduum, vt supra præscriptum est.

Postridie vltimi semicupij, anus confricetur panno aspeiori, & affigantur duæ hirudines partibus eminentioribus, extrahanturque sanguinis ℥ v. vel vj.

Sequenti die affigatur causticum vtrique tibiæ, parti interiori, & vlcera, decisa eschara, teneantur diu aperta.

℞. Succorum recenter expressorum, & leui igne depuratorum borrag buglossi, fumariæ, cichor. enduiæ ℔ iii. succi pomorum redolent. recenter expressi & depurati ℔. ii. sennæ mundat. ʒ. vj. epithymi ℥. iij. agarici recenter trociscati, & rhab. electi ana ℥ i ß. macis & gariophyllorum ana ʒ i infundantur, & decoquantur vt artis est, donec colaturæ supersint quart. v. in quibus dissolue sacchari albi quart. v. fiat syrupus perfectè coctus, de quo capiat ℥. ii. bis aut ter in mense cum iusculo pulli, folijs borrag buglosi, agrim. & pimpinell. alterato.

Continuet vsum opiatæ prædictæ singulis diebus vacuis ab aliorum remediorum vsu.

OBSERVATIO XCIX.

Vomitus in febre maligna.

FAmula Dominæ de Rozel, nomine Laprune, febre maligna laborans, die decima morbi, Vomitu detinebatur ita importuno, vt omnia iuscula, & potū reijceret, cumq; per triduum perseuerasset affectus; Medicus qui eius curationi præerat, meo consilio exhibuit salis absinthij ℈. j. cum succi limonum cochleari vno, & vomitus subitò cohibitus est, ac postmodùm omnia assumpta retinuit. Triduo post idem vomitus redijt, & eodem remedio statim sedatus est.

Post aliquot dies, idem remedium ab eodem medico exhibitum est duobus pueris, decem, aut duodecim annos natis eodem symptomate laborantibus cum eodem successu.

OBSERVATIO C.

Falsa grauiditas.

MVlier Giniacensis annos natá circiter 45. Monspeliū venit de affectu suo consilium petitura, retulit nobis se cum nunquam viro nupsisset, & rem habuisset cum adolescente, in vtero concepisse, vnde sequuta est inappetentia, macies, & pallor totius corporis, quorundam eduliorum desiderium, cum alijs grauiditatis signis.

Post quadragesimum à conceptione diem percepit palpitationem quandam versus hypochondrium dextrum, ab eoque tempore melius habuit, & appetitus restitutus est. Venter in dies augebatur, mammæ intumescebant, in quibus tandem lac colligi cœpit, nempè quarto mense in mamma sinistra, idque subrussum, postea album in dextra.

Quarto mense, fluxus menstruorum apparuit copiosus, triduo perseuerans, indè ventris tumor imminutus est. Postea tamen sensum denuò augebatur. Menstruæ purgationes singulis mensibus prodibant, quemadmodum ante grauiditatem; Motus in ventre sentiebatur illi consimil, quem fœtus in vtero conclusus solet exercere.

Nono mense dolores parturientium passa est. vt ita vocata obstetrice omnes astantes partum expectarent. Illi tamen dolores post 24. horas quieuerunt, & nihil exclusum est.

Ab eo tempore menstruorum fluxus adhuc ordinatus fuit, vsque ad decimum tertium mensem, in quo iterùm parturientium dolores passa est sine effectu Postea vero nunquam amplius menstrua prodierunt, ventris tumor permansit, cum motu interpolato instar fœtus inclusi. Iamque elapsi sunt triginta duo menses a principio grauiditatis, neque tumor ventris est admodum insignis, vix enim æmulatur semestrem gestationem. Duo tumores apparent sensibiliter distincti, vt quoddam interstitium medium appareat: illi tumores ad hypochondria vergunt decumbente muliere. At eadem erecte, veram grauiditatem referunt, medium ventrem occupantes: compressi recedunt, & iterùm accedunt. Mouentur sæpè motu proprio instar fœtus in vtero inclusi.

Mammarum tumor iamdiù euanuit, & illæ admodùm molles ac flaccidæ euaserunt, à quibus exprimuntur lactis virides guttulæ perexiguæ.

Toto grauiditatis tempore, mœrore & Ieiunij sese confecit, domi inclusa remanens, quod grauiditas illa sine coniugio legitimo contracta fuisset.

Casus iste rarissimus est, & intricatissimis difficultatum labyrinthis inuolutus, à quibus tamen rationis & coniecturæ filo nos expedire conabimur.

Primò quidem esse veram impragnationem arguere possent appetitus deprauati, lac in mammis collectum, & motus ipsius, cui nihil deesse videtur quàm tempus partus consuetum, quod quidem tempus ex eo retardatum fuisse quis dicere possit, quod longa Ieiunia, & fluxus, mensium fœtum debito alimento fraudauerint, vnde illius perfectio ad longius interuallum producta, hincque mora in vtero diuturnior consequuta fuerit. Atta conuenit inter medicos, Philosophos, & Iurisperitos, a quibus sæpè hæc controuersia disputata est, vltimum humani partus terminum vltra vndecimum mensem extendi non posse. Neque est quod dicere quis valeat, præternaturalem, & ordinarium pariendi terminum, raros quosdam, & extraordinarios casus posse contingere, quemadmodũ apud nos recens adhuc est historia dominæ de Cardet, quæ se primùm ad decimum quintum mensem, postea vero ad annũ vnum, duos, & tres, fœtum in vtero gestasse asserebat, qua de re duo extant consilia inuicem pugnantia doctissimorum virorum Hucheri cum Varandæo ex vna parte; Et Saportæ cum Pradillæo ex altera. Tùm etiam apud Schenchium quædam historiæ proponuntur infantium per biennium in vtero gestatorum, qui statim ac in lucem editi essent, & loqui & incedere cœperunt. Hasce enim historias, non historias, sed fabulas esse asserimus; idque ex earum lectione confirmare facile est; nam quod ad Dn. de Cardet spectat rationibus in consilio Saportæ & Pradillæi propositis abundè conuincitur illam fuisse melancholicam, & imaginationis errore laborasse; quod non solùm ructus frequentes, cordis palpitationes, anathymiases ad caput & faciem delatæ, aliaque testabantur; sed in primis quod ipsa se puerum in vtero clamantem audiuisse testaretur; quod esse inpossibile, vel tantillùm initiatis in arte medica notum est. Et ea quæ ab eo tempore subsequuta sunt, errorem illum mentis sufficienter ostendunt. Illa enim Domina, cum adhuc in viuis sit, se etiamnum hodie à viginti duobus annis grauidam pronunciat, quæ assertio reliquarum omnium ab ea prolatarum fidem facilè abrogat. Historiæ verò à Schenchio collectæ ex eo falsitatis arguuntur, quod asserant infantes in lucem editos statim loqui cœpisse; At nemo nescit loquelam esse ex disciplina. Eiusdem farinæ est quod Auicenna refert se à fideli quodam accepisse mulierem post decimum quartum mensem peperisse. Auritum enim testem se, non oculatum profitetur. Cum igitur nulla vera historia tales casus aliquando accidisse constet, ac demùm in nostro casu conceptus circa diem quadragesimum moueri cœperit cùm verus fœtus tertio, vel quarto tantùm mense moueatur, satiùs est asserere nostram hanc mulierem, verum fœtum non habere in vterò. Tantum enim abest vt inedia, & purgationes menstruæ fœtum retardare potuerint, quin potius eundem accelerare potuissent, quemadmodum docet Hippocrate grauidam mulierem ex sanguinis missione in abortum incidere. Dicendum ergo est in huius fœminæ vtero esse præternaturale quippiam, quod ad vnum ex quatuor generibus referendum sit, aquam, flatum, molam, vel monstrum. Aquam esse nemo ausit asserere. De flatu maior posset esse coniectura, si quidem non rarò contingit, vt flatus in vtero conclusus, motus edat fœtuum motibus simillimos, qui veram grauiditatem diù mentiantur Attamen flatum non esse duo conuincere videntur; Vnum quidem quod ille in vtero tamdiù contineri nequiuisset, sed tandem exclusus, aut dissipatus fuisset. Alterum, quod lac in mammis apparens, aliquod flatu maius contestari videatur. Molam autem esse, tutius est asserere; tùm quod illius generatio satis frequens, rei nouitatem imminuit; tum quod proposita indicia illi satis videntur respondere, nimirum motus palpitans ad quadragesimum diem, lac in mammis crudum, mensium fluxus grauiditatis tempore, idem lac post nonum mensem euanescens, & mammarum detumescentia, quibus addere est tumoris ventris duritiem, qui premendo locum mutat, & iterum regreditur. Quamuis autem Hip. 1. de morbis mulierum asserat ex mola lac in mammis non colligi, id de vero & perfecto lacte audiendum est, non autem de Ichoroso, quod in huiusmodi casibus reperiri solet. Cùm autem duo tumores distincti tactui subijciantur, verisimile est duas adesse molas.

His equidem acquiescere posset animus, nisi quædam obsisterent, ex quibus summa difficultas ab initio proposita exoritur. Primò enim ex doctrina Hippocr. mola nullum habet proprium motum, sed tantum mouetur ad motum vteri, & si quis motus tangentibus appareat, ille palpitans tantùm est. In hac verò muliere maior motus percipitur, & veri fœtus motibus consimilis, qui ab astantibus facilè conspicitur. Secundò mola conuertitur in vtrumque latus, lapidis instar cum ponderis, & grauitatis sensu; In hac muliere nihil tale apparet. Tertiò in mola Venter dilatatur in omnem dimensionem æqualiter, cum in vero fœtu acuminetur versùs vmbilicum coarctatis vtrinque lateribus, cuiusmodi se habet venter huius mulierculæ. Quarto mola ad pubem & inguina propendet; In hac muliere tumor est ad hypochondria. Denique mola continuò augetur, & in spatio trium ferè annorum ad ingentem molem peruenisset. At in hoc casu tumor ventris perexiguus est, grauiditatem quinque tantùm vel sex mensium referens, neque à longo tempore vlterius augetur. In harum difficultatum concursu, licet satius duxerimus molæ generationi, tanquam frequentiori insistere. Attamen omnibus phœnomenis melius satisfieret, si liceret asserere monstrum quoddam in huius fœminæ vtero latitare, quod ad præfinitam quandam magnitudinem auctum, nullum ampliùs incrementum suscipiat, sed tantum modò viuentis humani fœtus instar nutriatur, indeque fiat, vt neque vterus amplius extendatur, neque fœtus alimento priuatus intereat. Ita enim nonnullas mulieres, serpentes, talpas, ranas, mures, aues, aliaque animalia enixas fuisse, inter historias relatum est. Imo vero in Apulia & Lombardia frequentem esse talium animalium generationem multi authores referunt, idque genus animalium ideò vocari fratrem Lombardorum; à Gordonio, Tornamira, alijsque barbaris Medicis Arpa seu Arpia nominatur, quod huiusmodi monstrum multos plerumque habeat pedes, quo etiam sermone illo barbarico arpas nominant. Hoc inquam supposito, omnibus phænomenis potèst satisfieri. Nam in talis grauiditatis initio, omnia veræ grauiditatis signa apparere potuerunt, scilicet lac in mammis, motus veri fœtus motui consimilis, qui quadragesimo die potuit apparere ex eo quod tale animal citiùs conformatum fuerit, quàm verus fœtus: Deinde absoluto animali venter non ampliùs crescit; illud tamen non irritat naturam ad sui exclusionem, quia sola transpiratione viuit, & vteri tempore fouetur. Duplex autem esse animal coniiciendum est, quod duo corpora distincta in vtero percipiantur. Per huiusmodi coniecturas incertus diuagari potest animus, donec rei latentis exclusio rem totam oculis subijciat. Quam equidem exclusionem (vt hoc tantùm de curatione dicam) nollem arte promouere, ne mulier in aliquod vitæ discrimen coniiciatur; sed tantisper expectare, donec vel natus sponte onus excuciat, vel ad tumorem ampliorem venter aliquando perueniat, quod tamen non euenturum ex propositis fundamentis asserere teneor. Post aliquot annos relatum mihi fuit hanc mulierculam fuisse liberatam; sed quo euentu, explicari non potui; quia illa rem studiosè celauit.

Ad huius historiæ illustrationem non parùm conducit alius casus à vetula obstetrice mihi relatus, de quadam muliere Monspeliensi, cui primum menstruæ purgationes defecerunt, mox inappetentia, & quorundam peculiarium alimentorum appetitus eam inuasit: præcipuè verò piscium ostraceorum appetentia eximia promebatur,

vt

Vt ijs continuò vesci cogeretur. Post secundum grauiditatis mensem, motum fœtus in vtero præsentis, qui deindè sequentibus diebus,& mensibus perseuerauit; quod tamen ipsi,alijsque mulieribus mirum videbatur, cum ante tertium mensem fœtus in vtero moueri non consueuerit. Post septimum mensem lac in mammis apparuit, sed prauo colore ad viriditatem vrgente,infectum. Partus ad finem vsque decimi mensis protractus est. Quo tempore mulier doloribus parturitionis,afflicta obstetricem vocauit,& in ijs doloribus per triduum integrum perseuerauit. In eo autem prædictis dolores à vulgaribus parturientium doloribus erant dissimiles, quod ægre se in ventre pungi ac lancinari sentiebat,& vterum sibi laniari dicebat. Tanta autem erat doloris illius pungitiui atrocitas, vt magnis eiulatibus vociferari cogeretur. Tandem post plures enixus animal quoddam, seu monstruum peperit buffoni non absimile, sed plus quàm viginti pedibus in toto corporis sui ambitu munitum. A mulieris vtero in obstetricis sinum exceptum, inde in terram prosilijt, & supra pauimentum satis celeriter cursitauit,ac tandem infrà lectum se recepit; vndè extractum subitò enecatum est, & in sella vinaria sepultum, vt mulieris opprobrium celaretur. In pedum extremitatibus vnguiculi erant satis acuti,à quibus sine dubio dolores pungitiui & lancinantes oriebantur, quas mulier parturiens percipiebat. Disruptis enim membranis quæ tempore gestationis animal continebant; illud exitum queritans, vteri membranam interiorem vnguiculis discerpebat, & dolores illos atroces concitabat. Quamuis huiusmodi monstra varias formas,& figuras obtineant, quia casu, & fortuitò, ac naturæ errore generantur: Attamen ea quæ frequenter in Apulia generantur,& fratres Lombardorum nominantur,ad descriptam figuram frequentiùs accedunt, vt ex autorum, qui hac de re scripserunt, relationibus videre est.

OBSERVATIONVM MEDICARVM ET CVRATIONVM INSIGNIVM

CENTVRIA TERTIA.

OBSERVATIO I.

Testis sinistri inflammatio,

DOMINVS B. Mercator Monspeliensis, cum gonorrhœam ex impuro concubitu contraxisset, Chirurgum consuluit, qui venam pedis aperuit, bolum ex cassia exhibuit, & sequenti die bolum ex terebinthina, aliaque remedia consequenter, quibus gonorrhæa suppressa est; vnde facta metastasi materiæ fluentis, testiculi tumor cum inflammatione obortus est; ita ut intra duos dies ad pugni magnitudinem excreuerit. Tandem ad me venit octaua mensis Iulij 1643 iubeo iterari venæ sectionem ex pede, emulsiones præscribo, & cataplasma ex farina fabarum cocta in oxycrato. Per biduum vsurpata hæc remedia nihil profuere, tumore & dolore testiculi perseuerante non sine febre. Peto mihi ostendi cataplasma, quod a Chirurgo confectum fuerat nimis durum, & cum oxycrato valdè diluto, ideò inflammationem non sedabat defectu aceti, & partem calefaciebat nimia soliditate. Præscribo venæ sectionem ex brachio, fotum testiculi cum aqua rosacea, & idem cataplasma iterandam cum æquis partibus aquæ & aceti, atque iterum emulsiones cum decocto refrigerante paratas; quæ omnia apud pharmacopœum ex arte præparata fuere. Sequenti die melius habuit, febris & inflammatio imminuta, tumore in eodem statu perseuerante. Purgationem præscribo ex senna, rhab. manna, & syrupo rosaceo; benè purgatus est, febris omninò sublata, inflammatio valdè imminuta est, sed testis adhuc humidus permanebat. Iteratur venæ sectio in brachio, cataplasma componitur ex farina fabarum cocta in aceto puro; tumor valdè imminuebatur, sed aceti acrimonia scrotum vellicabat, ad cuius sublationem iubeo vt acetum cum lithargyro priùs decoquantur; sic enim prorsus aceti acrimonia tollitur, ex quo paratum est denuò cataplasma cum farina fabarum, optimè successit, & intrà quatuor aut quinq; dies tumor ita imminutus est, vt testis affectus vix magnitudine sanum superaret.

OBSERVATIO II.

Dysenteria.

DOmina Luquissa, Soror Baronis de la Roquette, correpta est dysenteria graui decima quarta die mensis Iulij, anni 1643. æstu maximè seuiente. Ad eam vocatus sum tertia die morbi, præscribo clysterem detergentem & venæ sectionem. Quarta, purgata est medicamento ex rhab. ʒ i ß myrobol. ʒ ß insus. in aqua plantag. dissoluendo rhab. puluer. ℈ j. syrupi rosac. ℥ j. bis deiecit humores excrementitios, sed in reliquis deiectionibus quæ erant frequentes, muscosum quid sanguine persusum. Vesperi exhibeo laudani grana duo, quibus tormina parùm remiserunt, & deiectiones paulò rariores fuere, tum per breuia interualla aliquantulum dormiuit, cum prægressis noctibus peruigil omninò fuisset. Quinta tormina eadem, deiectio frequens, eaque sanguinea, clysteres ex lacte, & vitellis ouorum frequenter iniiciebantur. Vesperi sumpsit iterùm laudanum hac grana tria cum conserua rosarum, & illico dolores sedati sunt, ac semel tantùm in hora deiiciebat, dormiuit per interualla. Sexta die manè deiectiones iterùm frequentiores, cum doloribus intensis. Iterum secatur vena, & post tres horas sumpsit decoctum intestinorum veruecis, cum pulueris granorum actes ʒ.i. dolores omninò sublati sunt, & deiectionum interualla multò longiora reddita. sed statim à venæ sectione totus venter inungebatur oxyrrhodino ex oleo ros. aceto & aqua ros. parato, quod singulis horis admouebatur, ad sedandam intestinorum inflammationem, quæ ex febre dignoscebatur, & ex eo quod leuis ventris contactus dolorem inferebat, & hoc remedio multùm leuabatur. Vesperi iniectus fuit clyster ex lacte cum ℥ iij. succi plantaginis ad eandem inflammationem intestinorum demulcendam; nam mihi maximi momenti visum est, in tempestate calidissima & æstuosissima ad inflammationem illarum partium præcipuam curationem dirigere, quia ex eo præcipuum solet impendere periculum; vt plurimum enim ex dysenteria intereunt, præcipuam mortis caussam, intestinorum gangrænam agnoscunt, quæ ex assidua prauorum humorum illuuie in partes inflammatas, & vlceratas confluente, facile inducitur. Noctù etiam exhibitus fuit ilepus ex aqua plantaginis cum ʒ j. pulu. granorum actes compositus. Tota nocte non dormiuit, & frequenter admodùm deiecit, sed sine colore. Septima die deiectionum frequentia continuauit, sed sine dolore, clysteres continuati. Octaua sumpsit rhab. pulu. ʒ j. cum iulculo, vnde maiora deiectionum interualla. Postmodum verò per triduum sumpsit manè decoctum myrobolanorum, quo integrè curata est. Illud autem decoctum ita compositum fuit.

℞. Cortic. mirobol. cepulor. ℥ j citrinor. ℥. ß. passular. corinthiac. ℥. ij. coquantur in aquæ ℔. ij. ad tertiæ partis consumpt. in colat. dissolue sacchari ℥ ij. capiat in quatuor doses manè & serò.

OBSERVATIO III.

Lumbrici.

DOminus de Sainct Andre vir nobilis sexagenarius laborauit dysenteria per multos dies, postmodùm febre tertiana Ac tandem cum conualescere videretur, pulsus apparuit intermitens per tres aut quatuor dies, cum animi angore, virium prostratione. Causa huius pulsus intermittentis neque à medico ordinario neque à me in consilium vocato internosci potuit Sed illa se ipsam prodidit, quæ erat lumbricus crassitie digitum æquans, & longitudine brachij dimidium, eo excreto pulsus ad pristinum statum redijt & æger qui peregrinus erat, ad suos reuersus est.

OBSERVATIO IV.

Dysenteria.

Die 3. Augusti 1643. Filius meus Carolus septennis correptus fuit dysenteria à frigore repentino producta, quod illis diebus contigit. Excernebat frequenter pituitosa multa cum sanguine permixta, sed sine dolore & febre. Secunda die eadem. Tertia die febris eum corripuit, deiectiones pauciores, sed frequentiores, porraceæ, & cum torminibus; clysteres ex lacte iniecti, & sanguis ad ℥.vj. vesperi cum fluxus vrgeret exhibeo laudani granum semis, fluxus aliquantulum retardatus est, vt rariores essent deiectiones; & minus dolorificæ. Quarta exhibeo potionem ex rhab. ʒ.i. infusa in aqua plantag. cum eiusdem pulu. ℈ i. & syrupi ros. ℥.i. eum febris admodum remissa esset, multa pituitam & bilem excreuit per plures vices cum leuamine, sed nocte insequente grauissimis torminibus vexabatur, iisque ferè assiduis, cum perpetua, & inani desidendi cupiditate. Exhibeo circa mediam noctem laudani granum vnum, quo dolores illi sedati sunt, & fluxus imminutus, vt non nisi semel in hora deiiceret. Pro potu sumpsit perpetuò decoctum rasuræ eboris cum conserua rosarum agitatum, cui interdum miscebam salis prunellæ ℈.i. hæc erant juleporum loco, quos pertinaciter renuebat. Quinta die deiectionum interualla rariora, ita vt aliquando per duas aut tres horas non deiiceret & humores pituitosi ac biliosi excernebantur sine sanguine & febre. Sexta & septima eadem. Octaua sumpsit rhab. ʒ.i. cum iusculo, multa deiecit per dilucida interualla. Nona rariores deiectiones & crassiores, appetentia cibi premebatur, & sequentibus diebus sine aliis remediis, Deo sit laus & gloria, ad integram sanitatem perductus est.

OBSERVATIO V.

Purgatio in Canicula.

Anno 1643. ardente syrio circa initium Augusti tres pueruli duorum aut trium annorum à medicis quorum curæ commissi fuerant, purgatis b'anis medicamentis, eadem die conuulsi perierunt. Horum duo laborabant catarrho in pectus delabente, tertius verò dysenteria. Alij etiam pueruli ex catarrho in conuulsiones inciderunt eodem tempore, & eadem die e viuis sublati sunt. Fiunt autem huiusmodi conuulsiones epilepticæ, colliquatis humoribus ab aere calidiori. Hinc patet summa cautione vtendum esse in ægrorum purgatione, diebus canicularibus, iuxta præceptum Hippocratis.

OBSERVATIO VI.

Aluus Astricta.

Qvidam religiosus ordinis sancti Dominici, temperamento melancholicus aluum habebat valdè astrictam, ita vt interdum per sex aut septem dies non deiiceret. Cui incommodo medebatur sumendo duabus horis ante cœnam pruna cocta cum eorum decocto, quibus addebat vini valdè lymphati cyathum semis, cuius mediam partem sumebat ante pruna, alteram verò medietatem iisdem assumptis; & sic aluus commodè laxabatur, ac multò efficacius quam ex solis prunis fieri consueuit. Idem præstabat interdum sumendo butyrum recens ad nucis maiusculæ magnitudinem & desuper hauriendo vinum lymphatum.

OBSERVATIO VII.

Hæmorrhoidum Dolor.

Idem Religiosus quinta die Augusti 1643. correptus est dolore hæmorrhoidum acerbissimo cum tumore insigni, atque inflammatione. Vocatus ad eum venæ sectionem præscribo ex brachio sinistro, præmisso clystere, posteà fotum anodynum cum cataplasmate de mica panis, quod ferre non poterat propter exquisitissimum partis sensum. Secunda die iteratur phlebotomia ex brachio dextro, sumpsit iulepos emollientes, & aliquantulum laxantes, vt aluus liquida seruaretur, siquidem fæces induratæ dolorem admodum exacerbare solent. Julepi autem erant huiusmodi.

℞. Fol. lactucæ, buglossi, & summitat. maluæ ana M. j. liquirit. rasæ & passular. mundat. ana ℥ ß. flor buglossi, borrag. & violar ana P. j. coquantur ad ℥. viij in colatura infunde cassiæ recenter extractæ ℥. i. colentur iterum & clarificentur addendo syrupi violacei ℥. i. capiat bis in die.

Parti verò sequens vnguentum admotum est.

℞. Olei rosac. & violac. ana ℥ i. vnguenti popul. ℥. ß. fiat linimentum.

Cum autem tumor & dolor perseuerarent, admotæ sunt duæ hyrudines hæmorrhoidibus, extractusque sanguinis ad ℥. iv. & tensio atque inflammatio aliquantulum remissa est. Posteà verò suffumigium sequens præscriptum est.

℞. Semperuiui maior. M. i. vini albi ℔. ij. bulliant & huius decocti fumum recipiat in cathedra perforata. Deinde sequens vnguentum parti admoueantur.

℞. Vnguenti rosi. ℥. i. mercurij crudi ʒ. ij. misce fiat vnguentum.

Quamuis autem mercurius eximiam vim habeat emolliendi, & tumorem discutiendi, durities tamen in parte permanebat. Ideo ad molliendum, ac discutiendum tumorem duo remedia præscripta sunt. Primum fuit suffumigium aceti in quo silices igniti extinguebantur, quo scirrhosos tumores emolliri Galenus docuit; Alterum fuit sequens linimentum post suffitum admouendum.

℞. Ol. amygdal. amar. ʒ ij. bdelij & styracis liquidæ ana ʒ ij. fiat linimentum.

His dolor & tumor singulis diebus multum imminuebatur. Cui rei etiam multum consulit decoctum millefolij, quod per biduum sumpsit pro potu ordinario cum pauco vino.

Quia verò aluus continuò astricta erat, ad eam laxandam & simul causam antecedentem per epicrasim auferendam, pilulæ sequentes præscriptæ sunt.

℞ Massæ pilul. de bdellio ʒ ij. sennæ mundat. rhab. electi, & agarici recenter trochiscati ana ʒ i cum syrupo ros. solut. fiat massa pilular. de aqua capiat ʒ i singulis diebus manè, donec massa absumpta fuerit. Et hisce per aliquot dies continuatis omninò conualuit. Suffitus ex aceto ad tumorem discutiendum mirè profuit.

OBSERVATIO VIII.

Asthma & hydrops.

Vir pauperculus & senex asthmate a multis annis laborans, hydropicus factus est, cumque non posset multis remedijs tractari, clyster ei præscribitur ex surfuris M. i & colocynthid. ʒ. i. coctis in vino albo, quo multa serosa & pituitosa excreuit. Idem remedium tertio quoq; die iterauit, & semel in septimana electar. diacarth. ℥ ß. sumpsit cum iusculo, & intra mensem hydrops sublatus est. Asthma vero cum curari non posset ob vetustatem, & æger tantum aliquod remedium peteret, quo in paroxysmo vteretur, eoque ab imminente suffocatione liberaretur, aut aliquod grauissimæ spirandi difficultati solatium afferret, sequens ei præscriptum est.

℞. Aquæ cinam. ℥ ij oxymel. scyllit. ℥ i. misce vtatur ex cochleari in paroxysmo.

Hoc remedio multam pituitam crassam & viscidam expectorabat, & breui à paroxysmo liberabatur, qui suffocationem integram minabatur.

O B-

OBSERVATIO IX.

Dyſenteria.

ADoleſcens 20. annos natus circa finem Auguſti 1643. laborauit dyſenteria per duodecim dies, quam nullo remedio oppugnare conatus eſt, donec ad xenodochium deductus, ſumpſit ex præſcripto medici xenodochij ſalis vitrioli ℨ i in aqua diſſolutam, multa euomuit biliosa & pituitoſa, ſicque facta eſt reuulſio humoris ad inteſtina defluentis, & hoc ſolo remedio curatus eſt.

OBSERVATIO X.

Tertiana Duplex.

QVidam adoleſcens Iacobus Durand nominatus, ætatis 17. annorum in menſe Septembri anni 1643. laborabat duplici tertiana, eiuſq; octo acceſſiones paſſus erat antequam vllo remedio vteretur; ſecta fuit vena, iniecto prius clyſtere, poſtridie vero ſumpſit guttæ gummi cum ſpiritu vini & ſulphuris præparati grana decem, non purgatus fuit, ſed tantum leuiſſima quadam nauſea, eaque inani affectus eſt: Acceſſio ea die anticipauit, breuior tamen fuit, & nullam aliam deinceps paſſus eſt, atq; à morbo immunis fuit.

OBSERVATIO XI.

Alia Tertiana Duplex.

PEtrus Alegre 20. annos natus patiebatur duplicem tertianam a ſex ſeptimanis in quarum decurſu aliquoties vena ſecta fuerat, & purgantia medicamenta exhibita. Tandem ſumpſit bolum ex mercurij præcipitati rubri ſine corroſiuis parati granis decem, ſcammonij pari quantitate & conſerua roſarum compoſitum Laborabat alui fluxu ſatis moderato ab octo vel decem diebus ante aſſumptionem medicamenti, quod tamen medico curanti non retulerat. Attamen operatio medicamenti ita ſucceſſit, vt ab eo æger non purgatus fuerit, & alui fluxus cohibitus ſit, febrileſque acceſſiones defierint.

Eodem tempore alter eadem febre laborans, idem medicamentum ſumpſit, & ab eo decies purgatus nauſeaque interdum affectus eſt, & ab acceſſionibus liber euaſit.

OBSERVATIO XII.

Hemoptoe.

VIr militaris nomine Beaulaguet Anianenſis triginta annos natus, temperamento ſanguineo, & bilioſo præditus, ab octo menſibus incidit in ſanguinis excretionem per os, quem vomitu reiecit prima vice ad libras octo à quo affectu frequenti phlebotomia liberatus eſt. Idem tamen vomitus ſanguinis poſt aliquod tempus ſemel atque iterum recurrit ſed minori copia, & iam per interualla ſputa cruenta, & ſincerum ſanguinem per ſputum reijcit. Huic ſequentia præſcripta fuere remedia in principio menſis Auguſti anno 1643.

Iniecto clyſtere laxante aperiatur vena baſilica cubiti dextri, mittantur ſanguinis ℥ vi. vel vij.

Poſtridiè venæ ſectionis brachij, aperiatur vena malleoli ſiniſtri mittantur ſanguinis vnciæ totidem.

℞. Fol. plantag m i. tamarindor. ℥ ß. coquantur ad vi. in colatura infunde rhab electi ℨ i. myrabolan. citrin. ℨ ß. ſantali citr. ℈ ß. in expreſſione diſſolue, mannæ & ſyrupi roſac. an. ℥ i. rhab pulu. ℈ i fiat potio quæ detur poſtridiè vltimæ venæ ſectionis cum regimine.

Poſtridiè purgationis applicentur duo cauſtica poſteriori parti ceruicis inter tertiam & quartam vertebram.

℞. Radic. biſtortæ tormentillæ, & ſymphiti maioris an. ℥ i. ſol. plantag. pimpinell. piloſellæ vincæ & peruincæ ana m. i. ſantali rubr. ℨ ij. coquantur ad ℔. 1ß. in colat. diſſolue ſyrupi de roſ. ſiccis ℥ iv. fiat iulep. pro quatuor doſib. matutinis, addendo vnicuiq; doſi ſalis prunell. ℈ i.

Finitis iulepis reitereтur potio purgans prædicta; addendo pulu ialapæ ℈ i. & totum rhab. infundendo.

℞. Radic. conſolidæ maior. ℥ i. fol. plantag. pimpinell. bugulæ, prunellæ & piloſellæ ana m ß. coquantur cum iuſculo colli veruecini & colaturam capiat manè tribus horis ante prandium, continuando per xij. dies.

Poſt quartum quodlibet iuſculum capiat potionem purgantem prædictam. Finitis iuſculis vtatur opiata ſequenti.

℞ Conſeruæ roſar & radic. ſymphyti ana ℥ i. trochiſcor. de carabe & de terra ſigillata ana ℨ ß. coralli præparati, margaritar. præp. & lapid. hæmatit. ana ℨ i. gummi arabici & tragacanth ana ℈ i. cum ſyropo de roſis ſiccis fiat opiata de qua capiat magnitudinem auellanæ duabus horis ante paſtum, ſuperbibendo parum aquæ potus ordinarii, quæ erit ptiſana confecta ex decocto hordei & liquiritiæ, vel aqua ferrata in qua pimpinella vel piloſella infundatur.

In principio autumni vtatur per xv. dies lacte caprillo, vel ouillo leuiter chalybeato.

Quam primum aggreſſus eſt horum remediorum vſum, ſanguinis ſputum ceſſauit, neque vnquam amplius in toto eorum decurſu comparuit, neque deinceps.

OBSERVATIO XIII.

Ex tumore in genu aperto, loco puris ventus egreditur.

MVlier 30 annos nata, ab octo menſibus tumorem patiebatur, partem femoris inferiorem occupantem, & ipſum genu, nullus rubor aderat, ſed dolor eam infeſtabat, vt claudicare cogeretur. Multis remedijs reſoluentibus adhibitis tumor in eodem ſtatu permanebat. Tandem in duobus locis, parte ſcilicet interna, & externa, eleuatio ſatis inſignis apparuit, eaque circumſcripta cum mollitie & fluctuatione; ita vt purulentam materiam adeſſe omnes exiſtimarent, admotum eſt cauſticum potentiale parti magis tumenti; quæ erat exterior: poſt modum ſcalpello incisa eſchara, & aperto tumore, flatus quidem emanauit, & nihil aliud. Simile exemplum habetur apud Zacut Luſit. lib. 2. prax. admir. obſ. 163. vbi ex Gal & Auic. docet huiuſmodi tumores in genu ſæpè a medicis aperti, pus intus latere exiſtimantibus, & nihil aliud tamen, quàm flatuoſum ſpiritum egredi.

OBSERVATIO XIV.

Puncturæ apum.

MErcator Monſpelienſis nomine Claparede quinquagenarius, cum ſummo mane ex vrbe egreſſus eſſet, peregre diceſſurus, & mille paſſuum iter ab vrbe perfeciſſet, examen apum in aere volitans eum ſubitò inuaſit, & totam faciem, ac ceruicem infinitis aculeis compunxit. Vnde grauiſſimi dolores ſtatim exorti ſunt, qui eum domum repetere confeſtim coegerunt. Ad illum ſtatim vocatus, hominem inuenio maxima doloris impatientia oppreſſum, vt vix in lecto ſe continere poſſet, facies intumeſcebat, & rubore vndique infecta erat. Iubeo ſtatim partes compunctas illiniri theriaca, quę cum doloris atrocitatem non compeſceret, lotum præſcribo ex eadem theriaca in aqua vitæ diſſoluta; qua dolores aliquantulum mitigati ſunt, & tumor faciei imminutus. Poſtmodum locis magis dolentibus admotæ fuerunt cepæ contuſæ in manum cataplaſmatis. Lac ficulneum etiam quibuſdam particulis admotum, ac deinde inunctiones factæ ex oleo ſcorpionum Matthioli. Doloris acerbitas remedia ſæpè mutare cogebat, quæ per duas horas continuata, & exhibita potione cardiaca, & alexipharmaca, dolores in omnibus fere partibus ceſſarunt. Adhuc tamen infeſtabat dolor acutuſculus in auris ſiniſtræ cartilagine, qui prædictis remedijs ſedari non potuerat Animo reuoluens non ſolum apes parti admotas venenum attrahere, & dolorem ſedare, ſed etiam alia muſcarum genera, exiſtimaui cantharides duplici no-

mine

mine conferre posse; tum quod inter muscarum species numerentur, tum etiam quod attrahendi vi potentissima prædita sint. Et cum emplastrum vesicatorium quod in officinis habetur, magnam cantharidum copiam in sua compositione recipiat ex eo paratum emplastrum auri admoueo quod intra horæ quadrantem, dolorem omninò submouit, vesicis non excitatis propter moram exiguam.

OBSERVATIO XV.

Catarrhus cum raucedine.

Circà finem mensis Octobris anni 1643. cum primùm Austri flare inciperent; catarrho affectus sum in pectus delabente, summam vocis raucedinem, ac penè aphoniam efficiente; cui statim medelam faciens, purgationem instituo ex ptisana laxante, quam sumo bis in die biduum. Hoc remedio cessauit raucedo, & interdiu à catarrho immunis videbar, sed noctu fluxio ingrauescebat circa mediam noctem, tussimq; continuam efficiebat, neque è lecto egredi cogebat. Huic mederi cupiens sanguinem detraho ad ℥ x. sequenti tamen nocte, eadem tussis rediit, quæ non alia via quam surrectione è lecto sedari poterat. Postridie venæ sectionis, liberatus à catarrho videbar, sed nocte media iterum tussis rediit, ad quam potentius cohibendam, sumo eadem hora laudani grana tria. & lectum repetens post mediam horam noctis reliquum sine tussi & fluxione, cum somno suauissimo transegi ac noctibus insequentibus nec tussis, nec catarrhus amplius comparuit. Vrgente affectu à vino abstinebam, vtens pro potu ptisana ex coriandro & liquiritia confecta.

OBSERVATIO XVI.

Febris tertiana duplex cum hydrope.

Antonius Sany Monspeliensis annos circiter 40. natus, homo humilis sortis, & pauperculus, in mense Septembri anni 164 correptus est febre tertiana duplici, eaque vehementissima, quam per mensem integrum sustinuit sine remediis, & prauis vescens edulijs, vnde primum lien intumuit, & scirrhosam duritiem contraxit, ac tandem hydropem consequutus est. Dum esset in eo statu, medicum xenodochij vocauit, qui primum potionem purgantem præscripsit, posteà venæ sectionem, deinde apozema pro tribus dosibus refrigerans, aperiens & purgans, simulque fotum emollientem & aperientem regioni lienis per biduum, & iteratam venæ sectionem post vsum apozematum. Cum hæc nihil profuissent, exhibuit meo consilio bolum ex mercurij vitæ correcti & per inferiora tantum purgantis granis xij. cum conserua rosarum, bis deiecit sine nausea & vomitu, & postera die paroxysmus mitior ac breuior fuit, qui antea vehementissimus esse consueuerat. Duobus intermedijs diebus iterum exhibitum est idem medicamentum, quo per aluum reiecit atra, porracea, & fœtida quamplurima, ac bis tantum purgatus est, & paroxysmus adhuc valdè imminutus. Duobus iterum intermedijs diebus tertia medicamenti dosis exhibita est, & nulla euacuatio subsequuta, sed paroxysmi non amplius redierunt, ab eoque tempore æger à febre illa tertiana prorsus liberatus est. Manebat tamen hydrops cum tumore lienis, & dolore intenso eiusdem partis, ad quorum affectuum curationem exhibitus fuit bolus ex calomelanos Turqueti gr. xx. & diagridij gr. x. cum conserua rosarum, idque remedium per sex dies continuos vsurpatum fuit ab eoque mouebatur aluus bis aut ter singulis diebus sine molestia. Et post quartam exhibitionem, ventris tumor resolutus apparuit, durities & tensio lienis discussa, vt æger omninò curatus videretur. At maiorem tamen cautelam, per biduum adhuc continuatum fuit remedium, ac postmodum relictus fuit æger alimentis tantummodò restituendus, cum nullus effectus præter naturam in eo appareret. Tam subita verò resolutio tumoris abdominis, tensionis & doloris lienis, coniecturam facit flatum copiam in abdomine contentam fuisse, quæ breui discussa fuerit reseratis vijs & meatibus partium naturalium.

OBSERVATIO XVII.

Hydrops in Puero.

Filius D. Chaugerij in Computorum Curia Procuratoris, (sex annos natus) in principio æstatis, anni 1643. affligi cœpit dolore satis molesto in regione lienis, qui ad vmbilicum sese exporrigebat. Hunc sequutus est tumor abdominis sensim increscens, cum macie totius corporis. Quæ tamen cum non valdè vrgerens, neglecta fuit curatio à parentibus vsque ad finem mensis Octobris, quo tempore me consulunt. Præscribo primum potionem purgantem, postmodum iuscula aperientia per duodecim dies, addendo tertio cuique iusculo sennæ ℨ ij. & syrupi de cichor. compos. ℥ j. Eodem tempore illinebatur totus venter vnguento deobstruente sumebat pro potu ordinario bochetum rhabarbari cum aqua infusionis chalybis paratum. Hæc diligenter vsurpata nihil contulerunt. Ideò ad potentiora confugiens, præscribo opiatam aperientem & roborantem singulis diebus vsurpandam, tum etiam purgationem ex ialapæ & scammonij singulorum granis decem, calomelanos Turqueti gr. xij. quæ in formam boli reducebantur cum conserua rosarum. In prima exhibitione fuerunt tantum grana sex scammonij & ialapæ, sed cum medicamentum duas tantum sedes mouisset, grana decem vtriusq; in secunda dosi vsurpata sunt, à quibus æger quater deiecit sine molestia, & postera die manè semel aluum deposuit, & in deiectionibus inuenta est vesicula ydatides nucis iuglandis magnitudinem æquans, cui adhærebat latis magna copia pituitæ crassæ & viscidæ. Tertio quoque die purgationes istæ vsurpatæ sunt, & quinquies iteratæ, vnde ventris tumor valdè imminutus est, ægerque multò alacrior factus, sed cum glacialis aeris frigiditas vrgeret, purgationes istæ ad aliquod tempus intermissæ sunt. Post duos menses vmbilicus sponte apertus est, & magna puris copia excreta, vnde æger interijt. Dolores in principio morbi apparentes abscessum indicare potuissent, si à medico attentè animaduersi fuissent, sed cum tunc temporis vocatus non esset, & mater doloris illius in prima morbi relatione mentionem non fecisset, ac tumor vniuersum abdomen occuparet, vulgaris hydropis coniectura facta est.

OBSERVATIO XVIII.

Vlcus cancrosum.

Mater Petri Renaldi Chirurgi Monspeliensis, sexagenaria vlcus patiebatur in tibia sinistra, magnitudinis volæ manus liuidum & cacoethe, carnem habens prædurani, & sensu prorsus orbatam, itavt sine dolore secaretur, quod ab humore atrabilario partis substantiam adurente procedebat. Erat autem in mense Octobri anni 1643. vigente frigore, itavt semicupia, quæ alioqui viscerum intemperiei corrigendæ admodum necessaria fuissent, vsurpari non potuerint. Ideò iussi tantum vt instituta victus ratione refrigerante & humectante vteretur per multos dies iusculis refrigerantibus & humectantibus, & semel in septimana purgaretur ptisana laxante. Parti verò admouit mercurium præcipitatum rubrum ad carnem illam emortuam absumendam, & facta eschara satis profunda, admotum est vlceri emplastrum stipticum Crollij, cuius beneficio intra vnum mensem vlcus carne repletum & ad cicatricem perductum est.

OBSERVATIO XIX.

Vulnus contusum.

Sacerdos septuagenarius constanti virium robore præditus, vulnus contusum accepit in superiore humeri parte, à fuste inflictum, vnde dolor acerbus cum cruciabat, pars liuida admodum apparebat. Illi statim secta fuit vena,

vena, & admotum emplaſtrum de cumino, poſtridiè exhibitum blandum catharticum, perſeuerabat dolor, qua de cauſa oleo ceræ pars affecta inuncta eſt calidè frequenter, deſuper admoto prædicto emplaſtro, ſicque intra 24 horas dolor omninò ſublatus eſt, & priſtinus color parti reſtitutus.

OBSERVATIO XX.

Febris tertiana ſimplex.

IVuenis 25. annos natus tertiana ſimplici laborans, circa finem menſis Septembris, anni 1643 ſequentibus remedijs curatus eſt. Primum catharticum medicamentum exhibitum eſt. Secunda die celebrata phlebotomia. Tertia die exhibitus mercurius præcipitatus rubor ſine corroſiuis paratus cum ſcammonio ad grana decem vtriuſque. Excreuit biliosa multa & portacea bis per vomitum, & bis per ſeceſſum. Perſeuerante morbo, eadem doſis vtriuſque exhibita eſt, eodem modo purgatus eſt & febris non amplius redijt.

OBSERVATIO XXI.

Aſthma.

SEnex ſeptuagenarius a multis annis aſthmaticus, ad eam redactus erat anguſtiam, vt vix ſpiritum ducere poſſet, etiam erecta ceruice; & hiantiore continuò ſterteret, neque vllo modo quieſcere poſſet, quin ſtatim ſuffocari videretur. Sequentium remediorum vſu ſtertor deſijt, facilior reſpiratio fuit, & æger multum leuatus eſt.

℞. Aquæ cinam. ℥ ij. oxymel. ſcilit. ℥ j. miſce vtatur ex cochleari frequenter.

℞. Radic. enulæ campanæ ſaccharo conditæ ʒ iij. ſacchari candi ℥ ß. ſyrupi de hyſſopo ℥ ij. gummi ammoniaci aqua vitæ diſſoluti ʒ ß. miſce, fiat looch de quo capiat cochlear vnum manè & ſerò, ſenſim lambendo.

OBSERVATIO XXII.

Colicus dolor & rhematiſſimus.

DIe 19. menſis Decembris, anni 1643. clariſſima Matrona vxor Dn. de la Roche in Supremæ Computorum, Subſidiorum & Fiſci Regij Curia Monſpell. Conſiliarij, correpta eſt dolore colico acerbiſſimo, quo tota lumborum & hypogaſtrij regio vehementiſſimè premebatur. Laborauerat autem per duos menſes rheumatiſmo, qui omnes ferè corporis partes ſeriatim, & viciſſim perualerat, in iijſque partibus dolores excitauerat, neque adhuc a dictis doloribus liberata erat. Ad quorum expugnationem ſanguis fuerat detractus frequenter ex venis tum ſuperioribus, tum inferioribus; enemata frequenter iniecta ſed purgationes paucæ & leues vſurpatæ, quia ægra mollis & delicatula aliter eas ferre non poterat. Ad dolorem hunc immanem auferendum, Præſcribo clyſterē, ex decocto emollientium & carminantium confectum, in quo diſſoluuntur catholic. dupl. ℥ j diaphenic. ℥ ß. aquæ benedictæ ℥ iv. intra dimidiam horam ab aſſumpto clyſtere, vomitu reiecit pituitæ craſſæ & viſcoſæ patinam dimidiam & poſt alteram dimidiam horam, eandem pituitæ quantitatem vomitu reiecit, & iterum poſt horam, eandem pituitam euomuit, ſed paulò minori copia, & bile flaua ſuffuſam. Per aluum bis purgata eſt, & intra trium horarum ſpatium ab iniecto clyſtere, à dolore omninò liberata fuit. Nocte inſequenti optimè dormiuit, & dolores prægreſſi à rheumatiſmo oriundi protſus quieuerunt.

OBSERVATIO XXIII.

Hydrops.

IAcobus Mignot piſtor Monſpelienſis annum agens 35. cum in menſe Auguſti anni 1643. febre tertiana duplici intermittente per aliquod tempus afflictus eſſet, ex incauta victus ratione incidit in febrem continuam, quæ ad 20. dies extenſa, in tertianam duplicem iterum commigrauit, eaque per menſem integrum perſeuerauit; & cum æger nullis aut paucis remedijs vteretur, ac multo potu ſe ingurgitaret, tandem in hydropem Aſciten incidit, quo a duobus menſibus detinebatur, cum ad eum vocatus ſum. Tunc temporis tumore inſigni abdominis conflictabatur, crura etiam, tibiæ & ſcrotum valdè intumuerant, ac totum corpus ita debilitatum erat, vt in lecto perpetuò decumbere cogeretur. Illius curationem ita aggreſſus ſum.

Prima die quæ erat 27 menſis Nouembris, purgans medicamentum ei exhibitum eſt ex ſenna; agarico, manna & ſyrupo roſ. quo mediocriter purgatus eſt. 28. ſanguis detractus eſt à brachio dextro ad ℥ viij. multo ſero refertus. Vigeſima nona ſumpſit bolum ex calomelanos gr. 24. ialapæ ℈ j. cum conſerua roſarum, quo quinquies deiecit excrementa craſſa & nigricantia. Trigeſima die eiuſdem menſis ſumpſit calomelanos gr. 24. ialapæ ʒ ß. ſepties purgatus, & primum craſſa & nigra excrementa, poſtmodum ſeroſi humoris copiam excreuit, crura & tibiæ valdè detumuerunt, ſcrotum media parte imminutum. Prima die Decembris, idem remedium iteratum eſt cum eadem operatione. Secunda Decembris idem remedium iteratum, & eadem fuit operatio, ſed paulò minor: crura, tibiæ & ſcrotum detumuere, ſed venter in eodem ſtatu permanebat. Die tertia eiuſdem menſis clyſter iniectus eſt ex pulpæ colochyntid. ʒ i ß. furfuris m. i in vino albo decoctis. Non diù retinuit, bis tamen deiecit ſatis copioſè. Quarta die eiuſdem menſis idem clyſter iteratus ex ʒ i. colochyntid. cui addita eſt olei communis ℥ i. vt minus irritaret facultatem expultricem, diutius retinuit, ſed bis tantum deiecit. Die quinta Decembris ſumpſit puluerem hydroticum & copioſè purgatus eſt, nigra multa deiecit, qualia etiam per clyſteres euacuata fuerant, puluis autem talis eſt.

℞. Sennæ mundat. turbith. gummoſi, hermodactylor. ſem. ebuli, ialapæ, mechoac. ana ʒ i. cremor tartari ʒ ii. guttæ gummi ʒ ß. pulu. diambræ, diarrhod. abbat. & ſem. fœniculi ana ℈ i. ſacchari candi ʒ iij fiat omnium puluis, cuius ʒ ii. infundantur per noctem in vini albi ℥ iv. capiat manè vinum & puluerem.

Die ſexta eiuſdem menſis ſumpſit iulepum ſequentem.

℞. Radic. apij, petroſel. enulæ camp. ana ℥ i. cortic. mediani fraxini & tamariſci ana ℥ ß. radic. azari ʒ iij. fol. agrim ceterac. capillor. ven. cichor. chamædr. centaurij min. & abſynt. vtriuſque ana m. i. ſem. aniſi & petrol ana ʒ iii. flor. geniſtæ & ſambuci ana P. i. coquantur ad quartatia quinque in colatura diſſolue ſyrupi de limonibus ℥ iv. fiat iulep. pro iv. doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis diuretici ʒ j ſpiritus diuretici ʒ ß. in prima exhibitione iulepi nullus effectus ſenſibilis apparuit, ſed in ſecunda vrinæ copioſiores.

Poſt ſecundam doſim iulepi, ſcilicet octaua die Decembris, puluis hydroticus iterum exhibitus eſt, quo multum purgatus eſt. Die nona & decima eiuſdem menſis iulepus iteratus eſt, venter mollior & imminutus apparuit. Die vndecima puluis hydroticus iteratus, multas aquas eiecit, venter magis imminutus: tota ferè die leuibus deambulationibus in cubiculo exercebatur Die 12. 13. 14. & 15. iulepus aperiens iteratus, & vrinæ copioſiores apparuere, & venter in dies magis imminuebatur, ita vt iam conualeſcere omninò videretur, & potentioribus remedijs non indigere; Ideò præcepi vt tantum exactam victus rationem ſeruaret, & pro potu ordinario vteretur vino albo ex infuſione chalybis parato, cum ptiſana conſueta, qua a principio curationis continuò vtebatur, ex decocto agrim. ceterac. capillor. ven. & corticibus medianis tamariſci compoſita. Hoc præſcripto per quinque vel ſex dies non cum in-

fuſi

uisi, quibus elapsis retulit mihi se adhuc siti importuna detineri, qua etiam toto morbi decursu vexatus fuerat. Consulo ad sitim extinguendam vt in ptisanæ ordinariæ ℔. iij. dissolueret salis petræ optimè purificati ℥ ß. eaque vteretur pro potu ordinario, cum vino chalybeato prædicto. Quibus per quinque vel sex dies continuatis, sitis omninò disparuit, & vrinæ huius remedij vsu multò copiosiores excernebantur: ita vt eo continuato per decem aut duodecim dies, tumoris ventris reliquiæ omninò discussæ fuerint, & æger, Deo sit laus & honor, pristinam valetudinem recuperauerit. Consului tamen vt vino chalybeato adhuc per longum tempus vteretur in potu eiusque ℥ ij. sumeret singulis matutinis. Ante duos annos hæc contigere, & ab eo tempore ille pancraticè vixit, & nunc inculpata fruitur valetudine.

OBSERVATIO XXIV.

Sanguinis fluxus immodicus in grauida, cum fœtu mortuo.

VXor Ioannis Chauuet Curiæ Computorum, Subsidiorum, & Fisci Regij Lictoris primarij, 30. annos nata, in principio noni mensis grauiditatis suæ, quod erat circa medium mensis Decembris anni 1643. ictum accepit in ventre satis leuem, sed die sequenti, valida brachiorum contentione lectum adornauerat, vnde exortus est exiguus sanguinis fluxus ab vtero qui per duos aut tres dies perseuerauit, postea cohibitus est per totidem dies, atque iterum rediit, & cessauit per interualla vsque ad vigesimum octauum diem eiusdem mensis, in quo tanta copia sanguis effluxit, vt intra tres aut quatuor horas vires admodum dejectæ fuerint; eoque perseuerante medicos in auxilium vocare coacta fuerit, qui primum phlebotomiam ex brachio præscribunt, & iulepos astringentes, quæ remedia, cum nihil conferrent, & fluxus immodicus perseueraret, sine vllo parturitionis indicio, relatumque esset ab ægra se a multis diebus nullum fœtus motum percepisse, qui etiam, manum ventri admouendo, glomeratus & immobilis sentiebatur, eum interiisse censuimus, & vterum onus inutile excutere conantem, sese assiduò contrahere, sanguinemque per proprias venas expellere, neque posse sufficienter edere motum illum, qui ad partum necessarius est, ideò opus esse omni arte partum prouocare, vt immodica illa sanguinis profusio cohibeatur, quæ alioqui ægram ad interitum perductura erat. Ad hunc finem primum clyster iniectus est ex catholic. & diaphenic. ana ʒ vi. olei lilior. ℥ iij. salis ʒ i. cum decocto emolliente, quo bellè purgata est, & statim post illius rejectionem, sanguinis fluxus valdè imminutus, quod mirum videri potest, cum huiusmodi clysteres sanguinis profluuium augere potius videantur, sed illud ea ratione factum existimo, quod vterus ab excrementis in recto intestino contentis premebatur, & ab illa oppressione liberatus sese colligere cæpit, & motum illum præposterum cohibere, vt ad magis genuinum ac naturalem sese accingeret. Cum autem post ejectum clysterem vterus nihil moliretur, sed aliquis sanguinis effluxus, semper continuaretur, & de fœtu mortuo constaret, ad illius exclusionem exhibita est salis vitrioli ʒ i. in aquæ buglossi ℥ iv. dissoluta. Quo sanè duplici nomine conferre videbatur, primò quod vomitum ciendo, vterum etiam irritaturus esset ad exclusionem; quandoquidem in vomitu omnes partes in imò ventre contentæ sese vehementer contrahunt; secundo quod sal vitrioli maxima astringendi vi præditum est, qua sanguinis fluxui cohibendo conferre potest. Exhibito medicamento, bis vomuit satis vehementer, ac multa pituitosa, serosa, ac biliosa excreuit, & paulò post dolores parturitionis apparere cæperunt; qui cum per quatuor, aut quinque horas perseuerassent, neque frequentiores aut intensiores euaderent, ad partum vlterius adiuuandum sequens potio exhibita est.

℞. Dictamni cretici, aristolochiæ vtriusq; & trochiscor. de myrrha ana ℈ ß croci & cinam. ana grana xii. confect. alcherm. ʒ ß. aquæ cinam. ℥ ß. aquæ naphæ & arthemisiæ ana ℥ i ß. fiat potio qua assumpta intra horæ quadrantem validis conatibus, iisque geminatis, ter aut quater fœtum exclusit, cuius cutis putrescere incipiens, variis in locis lacerata visebatur. Paulò post etiam secundinas semiputres exclusit, & ab eo tempore lochia valdè mediocria effluxere.

OBSERVATIO XXV.

Ophtalmia.

QVidam Rusticus quinquagenarius, ophtalmia inueterata laborans ex Medici præscripto, victu refrigerante & aquæ potu, longo tempore vsus fuerat, sine vllo leuamine. Tandem ab alio rustico persuasus fuit vt victum illum refrigerantem desereret, & meri potui indulgeret. Post assumptum primum meri cyathum, se oculis melius habere sensit, & intrà paucos dies eodem potu continuato, ab ophtalmia prorsus liberatus est. Idem aliis duobus contigisse mihi relatum est, quod confirmat aphorismum Hippocratis dolores oculorum interdum meri potione curari; quando scilicet ophtalmia fit à sanguine crasso & pituitoso oculorum tunicis impacto, qui meri vsu liquatur, attenuatur, atque resoluitur.

OBSERVATIO XXVI.

Iliaca Passio.

DIe 29. mensis Ianuarij 1644. Dn. Guillelmus Patris in Curia Præsidiali Monspel. Consiliarius, laborare cæpit colico dolore vehementi ex intenso frigore concepto, quod tunc temporis vigebat. Vocatus pharmacopæus iniecit statim clysterem emollientem, carminantem, & laxantem, quo fæces multas excreuit. Dolore perseuerante iteratus fuit idem clyster, adiectis oleis carminantibus, quem non rejecit. Dolore adhuc sæuiente, tertius postmodum iniectus est, quem etiam retinuit. Pluribus immissis suppositoriis clysterum portionem excreuit sine vlla materia fæculenta. Die secunda morbi vocatus ego præscribo fotum emollientem & anodynum toti ventri admouendum, & clysterem ex fotus decocto paratum, quem etiam diu retinuit, & exiguam illius portionem rejecit, sine vlla materia, nullus dolor aderat, neque vlla febris; vomitus autem per interualla infestabat. Hinc conijcere licuit ægrū iliaca affectione laborare, sed à qua causa fieret, valdè dubitatum est in consultationibus pro tanto affectu conuocationis. Inflammationem enim testari videbatur febris, quæ tertio die superuenit, sitis & linguæ ariditas. Sed quomodo inflammatio intestinorum adesse posset citra dolorem, concipere non poteram: videbatur potius fieri à fæcibus induratis, vel contorsione alicuius intestini. Multa remedia vsurpata fuere, venæ sectio ter repetita, bis in brachio, & semel in pede; iulepi refrigerantes exhibiti, clysteres ex decocto intestinorum veruecis iniecti omni hora; fotus emolliens continuò admotus toti ventri. Vsque ad septimum diem vomitus perseuerauit; quo iuscula & potulenta excernebat, cum materia biliosa, pituitosa, & stercorosa. Nihil verò per aluum effluebat. Circa finem septimi diei aluus fluere cæpit & fæces multas excreuit per interualla, cessante prorsus vomitu. Alui fluxus continuauit per quinque dies, manente tamen febre, & virium imbecillitate; liquida in fine deijciebat, qualia ante vomere consueuerat. Die decima tertia morbi grauibus inquietudinibus affectus est, cum virium languore, quibus sensim deficientibus, è medio sublatus est. Aperto cadauere inuentum est intestinum ileon tribus complicationibus conuolutum, & quasi compactum in vnam massam circa finem illius: tota autem illa intestini portio complicata, gangræna affecta erat, cum portione mezenterij sibi adiuncta. Intestina reliqua amplissima apparebant, vt brachij magnitudinem æquarent. Præterea intestinum gangræna affectum, perforatum erat supra complicationem: existimo à pondere materiæ contentæ in superioribus intestinis fuisse disruptum, postquam sphacelo affectum est. Per illud foramen tota excrementorum illuuies in abdomen effluxerat,

& mora

& mora sua partem ani interiorem corruperat, in qua etiam foramen aliud apparuit, per quod excrementa effluebant per aluum, & obstructionis intestinorum apertionem mentiebatur. Vnde patet alui fluxum ileo superuenientem posse interdum medicis imponere.

OBSERVATIO XXVII.

Sitis inextinguibilis.

Die 17. mensis Februar. anni 1644. Vocatus sum Lodouam pro Illustrissimo Episcopo Lodouensi, annos sexaginta quatuor nato, sanguineo temperamento prædito. Is cum per aliquot dies arthriticis doloribus conflictatus esset, subito dolores valdè imminuti sunt, eodemque tempore febris eum corripuit, cum siti inextinguibili, ita vt postquam duos cyathos aquæ bibisset, sitis nullo modo imminuta appareret. Existimaui hos affectus prouenire ex retentione humorum, qui ad articulos anteà ferebantur, illi enim intus coerciti febri ac sitim efficiebant; vnde maximum impendebat vitæ periculum; arthritici enim plerumque interire solent in senectute, quando facultas expultrix debilitata non potest sufficienter humores superfluos deponere ad articulos, sed ij in visceribus retenti grauia damna inferunt, & plerumque lethalia. Ad horum affectuum curationem præscripsi clysterem laxantem, & refrigerantem bis in die iterandum, tum etiam phlebotomiam bis in die per biduum, & in singulis haustibus potus ordinarij, qui erat ex decocto hordei & graminis, dissoluebam salis prunellæ ℥ i. spiritus vitrioli guttas xij. Hisce remedijs intra biduum sitis illa ingens extincta est, & febris admodum remissa. Ac paucis postea diebus, blandis purgationibus, cum iusculis refrigerantibus, per interualla vsurpatis integrè restitutus fuit.

OBSERVATIO XXVIII.

Catarrhus in Pulmonem defluens.

In fine mensis Februarij anni 1644. afflictus sum catarrho grauissimo in pulmonem decumbente, vnde tussis vehemens diu noctuque perseuerans cum difficultate spirandi, ita vt in lecto non possem decumbere. Aderat & præterea febris exigua, quæ peripneumoniam minabatur. Aduersus istum affectum pugnaui quatuor venæ sectionibus, & totidem purgationibus intra quindecim dies vsurpatis, his accedebant cucurbitulæ, vesicatorium, incrassantia & bechica permulta. Licet bis aut ter in anno huiusmodi catarrhis affligi soleam, numquam tamen anteà tam diutius & contumax fuerat, ita vt valdè metuerem, ne in phtisim tandem degeneraret; cum irrita essent omnia remedia, quæ alias statim prodesse consueuerant. Itaque ad efficax quoddam remedium confugiendum esse ratus, quo fluxionis radices euellerentur, sumpsi calomelanos grana xx. cum ialapæ gr. x. quo remedio per aluum excreta sunt pituitosa ac biliosa multa, qualia in alijs purgationibus non apparuerunt, per os autem multam pituitam excreui, tussi & screatu, qua euacuatione per biduum perseuerante, cessauit postea catharrus, & tussis omnino disparuit, sicque a graui illo morbo Dei beneficio liberatus sum.

OBSERVATIO XXIX.

Contusiones.

Quidam adolescens ex alto ceciderat, & omnia membra admodum contusa fuerant, vt breui moriturus videretur. Pater ipsius accepit fauos cum melle, & coxit in vino ad consistentiam vnguenti, quod extendit super corium veruecis recenter mactati; eoque ægrum inuoluit. Reiterata per triduum operatione æger omninò curatus est.

In contusionibus particularibus extenditur vnguentum super linteum, & applicatur: statim curat.

OBSERVATIO XXX.

Febris lenta cum doloribus lumborum & crurum.

Filius Iacobi de Ladeuese ciuis Monspeliensis, septem annos natus, ab aliquot mensibus febre lenta detinebatur, qua corpus valdè emaciatum fuerat, eamque comitabantur dolores lumborum regionem & crura affligentes. Multa remedia in vsum reuocauerat, sed frustra. Vocatus ad eum die 19. mensis Aprilis 1644 præscripsi bolum ex calomelanos gr. x. diagrid gr. v. cum conserua rosarum, quem sumpsit die vigesima, bis purgatus est blandè, & inde melius habuit. Die vigesima prima eiusdem mensis sumpsit calomelanos gr xij. diagrid. gr. vj. bis etiam blandè purgatus est, & multò melius habuit. Die vigesima secunda, eandem dosim sumpsit cum eadem operatione, & integræ sanitati restitutus est.

OBSERVATIO XXXI.

Tussis & difficultas spirandi cum doloribus humerorum, & Brachiorum.

Vxor Petri Florens agricolæ, Viuaresse nominata, ab octo mensibus laborabat humerorum & brachiorum doloribus, cum pectoris angustia, tussi, & difficultate spirandi, multam extussiendo materiæ pituitosæ & aquosæ copiam excernebat. Pluribus potionibus & apozematis, alijsque remediis vsa fuerat ab alio medico præscriptis, malo in eodem statu perseuerante. Tandem meam opem implorat die decima octaua mensis Aprilis anni 1644. eique exhibeo bolum ex calomelanos gran. xx. diagrid. gr. x. cum conserua rosarum. Horis duabus ab assumptione remedij, bis copiosè sudauit, postea per tres vices aluum copiosissimè deposuit, & postera die dixit se perfectè curatam esse. Tamen triduò post iubeo vt idem remedium peteret, a quo quater purgata est, & ab eo tempore à prædictis affectibus omninò liberata est.

OBSERVATIO XXXII.

Febris Chronica intermittens, sine typo, cum affectione hypochondriaca.

Die decima mensis Iulij, anni 1644. dum essem Gratianopoli, Nobilis vir Dn. de sancto Martino de Vercors, triginta annos natus, ad me venit, contumacissimi affectus curationem postulans. Laborabat a triennio paroxismis febrilibus, bis aut ter in mense inuadentibus sine typo, ita vt nunc post decem, alias post duodecim, aut quindecim dies accessio inuaderet. Incipiebat cum leui horrore, quem ingens calor sequebatur, cum atrocibus crurum doloribus. Ad quindecim, viginti, & viginti quatuor horas extendebatur, & nonnisi copiosa sudoris & vrinæ profusione sedabatur. Diebus intermedijs omnes corporis functiones ritè exercebat, nisi quod aluum astrictam habebat, & excrementa reijciebat cum magno labore, viscida, & ceram æmulantia. Ortum duxerat hic affectus ex febre continua quam ante triennium in castris Italicis passus erat, neque in fine illius ritè purgatus fuerat. Ità vt morbi reliquiæ in mezenterio præsertim latitantes, crassitiem adeptæ fuerint, & contumaces obstructiones pepererint. A quibus impeditus humorum commeatus, affectionem hypochondriacæ similem efficiebat, & in calido ægri temperamento febres huiusmodi concitabat. Quæ quidem febres a serosa illauie ebulliente & putrescente oriebantur, eaque per sudores & vrinas excreta, cessabant. Dolores verò crurum a crassis vaporibus concitabantur, ab hypochondrijs ad eas partes translatis. Multis remedijs vsus fuerat per illud triennium a peritis Medicis præscriptis. Ego in hunc modum curationem aggredior.

℞. Sennæ mundat. ʒ. ii. aquæ fontis ℥. viii. salis tartari ʒ.i. spiritus sulphuris gutt.xxx. infundantur frigide per noctem, colaturam capiat mane cum regimine.

Sequenti die aperiatur vena basilica cubiti sinistri, mittantur sanguis ʒ. ix.

Post venæ sectionem, reiteretur infusum sennæ per triduum.

Per vsum horum remediorum foueatur venter decocto emolliente, & aperiente mane per horam ante sumptionem infusi, & vesperi per horam ante cœnam.

Post fotum illinantur eædem partes vnguento emolliente, & aperiente.

Deinde vtatur pilulis ex chalybe per quindecim dies.

Eodem tempore statim ab assumptis pilulis capiat infusionem ʒ.i. sennæ, cum sale tartaris & spiritu sulphuris paratam.

Per vsum pilularum continuetur fotus & litus mane, & serò.

In medio, & fine pilularum, vtatur balneo tepido per biduum.

His perfecte curatus visus est, neque enim redibant accessiones febriles, neque alui excrementa ceream illam consistentiam amplius obtinebant. Ad perfectiorem tamen curationem, ad aquas acidulas eum dimisi per quindecim dies sumendas. Præscripsi per æstatis decursum syrupum magistralem bis in mense sumendum, & opiatam roborantem & aperientem frequenter vsurpandam. Autumno verò vt præmissa purgatione & venæ sectione pilulas ex chalybe repeteret per duodecim dies, cum fotu, & linimento. Deinde pilulas vsuales aperientes, & purgantes bis, aut ter in mense per totam hyemem sumendas, ac denique opiatæ continuationem, diebus intermedijs. Posteriora remedia, nempe syrupum, pilulas, & opiatam non vsurpauit, quia priorum effectu à contumaci morbo liberatus est.

OBSERVATIO XXXIII.

Mensium fluxus immodicus, cum principio hydropis.

AMplissimi Viri Do. de Butcin in Senatu Grationopolitano Præsidis vxor clarissima, à septem mensibus fluxum mensstuorum patiebatur fere continuum, à quo in cachexiam, & principium hydropis, inciderat cum maxima virium imbecillitate. Vocatus sum ad eam die duodecima mensis maii, anni 1644. dicebat se à remediis magis lædi, quia purgationes mensium fluxum augebant, tum etiam ea omnia quæ ad obstructiones referendas præscribebantur. Ego vero præscripsi purgationem ex decocto plantaginis, & myrobol. in quo rhab pulu. ʒ.ß. dissoluebatur, blande purgata est hoc remedio per triduum vsurpato, & simul mensium fluxus fere cohibites, tum sitis qua perpetuo premebatur, valde imminuta. Ad obstructiones autem referendas, & vniuersam humorum illuuiem educendam pilulæ sequentes præscriptæ sunt.

℞. Chalybs præparat. cum sulphure ℥. i. sennæ mund. rhab. elect. & agarici recenter trochisc. ana ʒ. i. pulu. elect. diarrhod. abbat. ʒ ß cum oximel. simpl. fiat massa pilular. de qua capiat ʒ. i. tribus horis ante pastum, postea deambulando.

Hisce pilulis per quindecim dies continuatis, à fluxu mensium immodico, & à cachexia liberata est. Ad robur autem hepati conciliandum, conserua absinthij pontici per multas dies vsa est. Et per quatuor aut quinque dies ante aduentum purgationis menstruæ, ne immodice profflueret, vnde maxima virium deiectio sequebatur, sumebat manè spicæ nardi grana octo, cum croci martis astringentis quindecim in pilulas redacta, cum conserua absinthij pontici, sicque fluxus mensium immmodicus cohibitus est.

***

OBSERVATIO XXXIV.

Dolor dentium cum tumore supra mandibulam superiorem.

DIe decima quinta Augusti anni 1644. correptus sum dolore dentium, quem sequutus est rumor supra mandibulam superiorem sinistram, cum inflammatione, & dolore insigni. Post venæ sectionem ex eodem latere, parti admoueo per totam diem cataplasma de mica panis quod renouabam tertia quaque hora, & ante applicationem, partem fouebam per dimidiam horam aqua rosacea, in quam sal saturni dissoluebatur. Nocte consequente, cum dolor perseuerat fumo laudani grana tria, vnde somnus placidus, cuius vacuitas nocte prægressa adfuerat, & dolor sedatus est, ac fluxio cohibita, tumor verò multum imminutus postridie mane apparuit, & in diei decursu, maiori ex parte discussus est.

OBSERVATIO XXXV.

Aphthæ contumacissimæ.

QVædam mulier laborabat aphtis contumacissimis, quæ neque venæ sectionibus, neque purgationibus multis, neque iulepis refrigerantibus, neque illitu ex spiritu sulphuris curari potuerant. Noctes insomnes traducebat, & vix cibum deuorare poterat, quia omnes oris partes huiusmodi vlcusculis scatebant. Sumpsit noctu laudani grana tria, idque remedium continuauit per triduum, & sic fluxio acris in oris partes defluens cohibita est, ac consequenter oris vlcera paucis diebus percurata sunt.

OBSERVATIO XXXVI.

Febris maligna.

DIe decima quarta mensis Augusti, Ancillà vxoris meæ febr. maligna laborare cœpit, quæ eam ad delitia & conuulsiones deduxit. Et quia paupercula erat, & parcebat sumptibus, paucis remediis curata est in sequentem modum.

Quater secta fuit vena, cucurbitulæ pluries admotæ, humidæ & siccæ, pro potu vtebatur decocto radicis acetosæ, in quo dissoluebam bis in die salis prunellæ ʒ. i. spiritus sulphuris guttas xv in iusculis sumebat frequenter bezoard. min. ℈. i. Die vndecima morbi exhibui spiritus fuliginis ʒ. ii. in aqua cardui benedicti, & parum sudauit; die duodecima exhibui eiusdem spiritus ʒ. iii. cum eadem aqua, & copiose sudauit, eademque die febris remissa est, deliria, & motus conuulsi desierunt, & intra paucos dies postmodum conualuit.

OBSERVATIO XXXVII.

FIlia nobilis viri Dom. de Larcare Picenensis, annos nata duodecim, laborabat hemicrania ab aliquot annis infestante, quæ nullis remediis cesserat, sed corpus emaciatum permanebat nullum sumens incrementum. Missa est meo consilio ad thermas Balerucanas, & aquis earum vsa est in potu, & lotione capitis, sicque perfecte curata est.

OBSERVATIO XXXVIII.

Vulnus in brachio curatu difficile.

DN. de Rochemore annos natus circiter 25. vulnus acceperat in bracchio, paulò suprà carpum, & versus cubitum ascenderis. In curatione fluxiones nouæ frequenter obortæ sunt, quibus totum bracchium, & manus intumescebat, ijsque suppurationes succedebant, quæ

alijs in locis tum bracchii, tum manus apertæ sunt, licet debita curatio adhiberetur, brachium, & manus tumore œdematoso afficiebantur, & ex visceribus pus seorsum effluebat. Post multa remedia causam antecedentem, & coniunctam respicientia, curatio peracta fuit per splenia locis tumentibus admota, cum bona ligatura, quibus humorum in partem affluxus impediebatur, & sinuolorum vlcerum vino procurabatur. Sicque æger intra quindecim dies curatus est, qui antea per duos menses laborauerat.

OBSERVATIO XXXIX.

Pleuritis.

IN principio mensis Septembris, anni 1644. filius Do. Audifret ciuis Monspeliensis, quinque annos natus, correptus est pleuritide lateris sinistri, cum febre acutissima. Post remedia ordinaria per quinque dies vsurpata, & quatuor phlebotomias, iussit vt cucurbitulæ duæ lateri dolenti applicarentur cum profundis scarificationibus; contigit autem vt ex scarificationibus illius cucurbitulæ, quæ dolentem locum propius attingebat, sanies multa effluxerit per totum diem, simulque dolor, ac febris defierit. Iussi vt admouerentur folia betæ supra loca scarificata & per duos dies saniei fluxus continuatus est, ac denique in fine verum pus è vulneribus emanauit. Atque ita æger omninò curatus est. Credo scarificationes ad locum pleuritidis peruenisse, & materiam morbificam per ea vulnera emanasse,

OBSERVATIO XL,

Dolor capitis in hemitritæo,

ILlustrissimus princeps Ianethinus Doria, classis Hispanicæ Præfectus, cum in arce Monspeliensi, bello captus detineretur, affectus est in principio Mensis Septembris febris hemitritæo, quæ inter cætera symptomata, capitis dolorem grauissimum inferebat, eumque continuum, & extra accessionem aquæ molestum, qui tamen post quatuor phlebotomias in brachiis celebratas, eodem vigore perseuerans, intra horam sublatus est sanguinis missione ex malleolo dextro in fine diei sextæ vsurpata. Tam promptus effectus obseruatione dignus fuit, vt tyrones videant, quam bona fiat reuulsio à capite per saphænarum apertionem,

OBSERVATIO XLI,

Rheumatismus.

DOminus de Barri filius natu maior Domini de Rochemore in suprema Computorum & Subsidiorum Curia apud Monspelienses Protopræsidis in principio mensis Augusti 1644. laborare cœpit rheumatismo vniuersali, omnes propemodum corporis articulos infestante, cum febre assidua, & summa vrinarum cruditate. Contigerat præcipuè hic affectus ex natatione intempestiua, cum enim ad flumen longe ab vrbe dissitum, æstu vrgente proficisceretur, corpus calefactum in aquam demergebat, vnde catarrhus iste vniuersalis prodiit. Per sex septimanas frustra vsurpata fuisse remedia videbantur, cum nihil proficerent, & dolores, in varias partes vagarentur, ac sæpè recurrerent. Præcipua autem remedia fuere venæ sectio decies vsurpata, & iulepi refrigerantes, & incrassantes, quibus bis aut ter accesserunt leues purgationes. Tandem malo perseuerante exhibitus est bolus ex conserua rosarum, cum calom gr. xv. extracti ialapæ gr. vi. tertio quoque die; multa serosa, & porracea deiiciebat; quo remedio quater vsurpato dolores omninò sublati sunt, postmodum tumores œdematosi, qui in nonnullis articulationibus, præsertim pedum remanebant, emplastris resoluentibus, & roborantibus discussi sunt.

OBSERVATIO XLII.

Singultus.

PVella tredecim annos nata, ab anno integro laborabat singultu admodum molesto, quater aut quinquies in die infestante, nunc per horæ quadrantem, nunc per dimidiam horam, nunc per horam integram. Per totam hyemem prægressam, symptoma hoc eam infestauerat, æstate verò ab eo fere immunis fuerat, vt per dilucida admodum interualla rediret. Aduentante Autumno, rediit cum pristina sæuitia. Parens illius à me consilium petijt die secunda Mensis Octobris, Anni 1644. Sequenti die exhiberi iubeo calomelanos gr. xvi. diagrid. gr. viii. quo solo remedio affectus in totum sublatus est eadem die,

OBSERVATIO XLIII.

Aneurisma,

FIlius Petri Vesian mercatoris Monspeliensis, quinque annos natus, febre laborans in Mense Iulio Anni 1644. ex venæ sectione incidit in aneurisma propter apertam arteriam, quod integre curatum est admotis cataplasmatis astringentibus e bolo, terra sigillata, aliisque compositis, aceto, & albumine oui subactis, & tertio quoque die immutatis, quibus fascia arctissima superinducebatur, & trium mensium spatio, curatio peracta est,

OBSERVATIO XLIV,

Catarrhus in pulmonem decumbens,

DIe decima quarta Mensis Octobris, anni 1644. cum Austri per mensem integrum viguissent, subitò tempestas calida, & humida in frigidam & siccam, nempe Aquilonaam mutata est, ex qua, licet per biduum immediatè præcedens, ptisana laxante, & manna purgatus fuissem, fluxio in pulmonem mihi concitata est, tussim, & spirandi difficultatem pariens, cum leui stertore. Leuis fuit affectus per biduum, vt nihilominus per vrbem ambulare non desinerem. Tertio die, ingrauescente affectu, sumpsi mannæ ℥.i. cum resinæ ialapæ gr. iv. quibus parum purgatus sum, ideò sumpsi eadem nocte circa horam vndecimam, ptisanam laxantem cum manna, & copiosè purgatus sum per noctis decursum. Quarta die leuiter pransus sum, & quinque horis à prandio sumpsi eandem ptisanam laxantem, qua mediocriter purgatus sum per noctis decursum. Quinta die hora somni, cum catarrhus perseueraret, licet admodum imminutus, sumpsi laudani gr. iii. cessauit illicò catarrhus, & tota nocte placide dormiui. Cum tamen sexta die manè stertor leuis in pectore audiretur, cum leui spirandi difficultate, decreui ieiunio reliquias illas absumere. Ideo manens in lecto tota illa die, sumpsi tantum iusculum vnum hora prandii, & hordeatum hora cœnæ, placidè dormiui tota nocte insequente, & catarrhus omnino discussus est. Dolor tamen in mandibula dextra, satis leuis exortus est, qui fluxu sanguinis ex gingiua, vbi dens corrosus est, protinus sublatus fuit, fluxit autem sanguinis fere guttatim cum pituita permixtus ad ℥. iii.

OBSERVATIO XLV.

Oculi macula,

FIliæ Dom. de Miruiel octo annos natæ, ex diuturna ophtalmia, relicta est macula densissima in oculo mediam iridis partem occupans. Quæ absumpta fuit aqua rosarum, in qua dissoluebatur sal armoniacum, ea quantitate, vt linguam leuiter ferret, eaque detinebatur per biduum, aut triduum in vase ex aurichalcho confecto, donec cæruleum colorem acquireret,

OBSERVATIO XLVI.

Catarrhus cum raucedine.

DIe decima septima Mensis Nouembris 1644. flante Austro, correptus sum catarrho cum raucedine. Secunda morbi die mansi in lecto, & nihil sumpsi tota die, præter hordeata duo, horis prandij, & cœnæ. Tertia sumpsi ptisanam laxantem, cum mannæ ℥ i. Quarta die quieui, & raucedo valde imminuta erat. Quinta tussis sicca aderat cuius ratione venam aperui. Sexta, tussis perseuerabat. Ideò sumpsi calomelanos gr. xx. cum resinæ ialapæ gr. viij. Medicamentum tota die nihil præstitit, sed tantùm circa vesperam duas mouit perexiguas. Tussis tamen omninò discussa est.

OBSERVATIO XLVII.

Difficultas spirandi cum tussi, & raucedine.

VXor Do. Dortomani Patroni celeberrimi laborabat tussi, raucedine, & difficultate spirandi à viginti diebus, in quorum decursu ter purgata fuerat cum infuso sennæ & mannæ ℥ j. Vocatus ad eam in principio mensis Decembris, anni 1644. præscripsi venæ sectionem ad ℥. ix. sanguis fuit valde corruptus, deinde vsa est per septem dies iusculis pectoralibus, in quorum primo, & vltimo, senna infundebatur, & manna dissoluebatur. Nihilominus tussis & difficultas spirandi, quamuis remissiores, perseuerabant; quia illa pulmonem habet debilem, & cerebrum valde humidum. Qua ratione proponitur ab astantibus vsus decocti sudorifici quem me non improbare dixi sed prius tentandum esse vnicum remedium, ad contumaces fluxiones eradicandas efficacissimum. Quare præscribo calomelanos gr. xx cum resinæ ialapæ gr. x. à quo remedio septies purgata est, & à fluxione omninò liberata ita vt alijs remedijs opus non fuerit.

OBSERVATIO XLVIII.

Dolor colicus antiquus cum alui fluxu.

HOnesta virgo Antonia de Parauisol. 27. annos nata, laborabat ab octo mensibus dolore ventris, colico non absimili, quem comitabatur alui fluxus, quo pituitosam, atque biliosam materiam, necnon purulentam excernebat. Paucissima remedia vsurpauerat, donec ad extrema redacta, & se morti proximam existimans, auxilium meum implorat. Præscribo primum ad demulcendum dolorem, qui atrox, & continuus erat, Laudani gr. iij. cum conseruæ rosar. ʒ. i. quo dolor saltem ad tempus sedatus est, & alui fluxus imminutus Deinde ad eundem dolorem leniendum, obstructiones referendas, & tensionem, quæ in ventre tactui subijciebatur, tum etiam alui fluxum cohibendum, sequentia a me præscripta sunt.

℞. Rad. altheæ ℥. ii. folior. maluæ, pariter violar. ana m. i. sem lini & fœnugr. ana ℥. i. flor. chamom. & meliloti ana p. ii. fiat omnium decoctio qua foueatur pars dolens mane & sero.

℞. Vnguenti de althæa ℥. ii oleo chamom. & lilior. ana ℥. i fiat linimentum, quo illinatur eadem pars post fotum.

℞. Rad gram asparag brusci ana ℥. ii. fol. agrim. pimpinellæ, pilosellæ & plantag. ana m. i. tamarind. ℥. i. tartari crudi ʒ. ß. morob. citrin. ʒ. ii. coquantur ad ℔. j. fiat apozema pro tribus dosibus matutinis, addendo vnicuique dosi rhab. pulu. ʒ. ß. syrupi de rosis siccis ℥. i.

His remediis ita imminutus est dolor, & alui fluxus, vt ægra ipsa se integræ sanitati proximam putaret, sed elapsis quindecim diebus symptomata rediere, cum eadem vehementia. Vocatus iterum sequentia præscribo.

℞. Rhab. pulu. ʒ. j. conseruæ rosar. ʒ. iii. fiat bolus qui detur mane cum regimine.

℞. Terebinthinæ aqua plantag. lotæ ʒ. iij. rhab. pulu. ʒ. ß. misce fiat bolos, qui detur per triduum, post vsum prioris.

Hisce duobus remediis, quanquam leuioribus omninò liberata est.

OBSERVATIO XLIX.

Febris tertiana diuturna.

PVella decem annos nata, febre tertiana laborans à tribus mensibus in Nosocomio, post multa remedia frustra tentata, sumpsit die octaua Ianuarij, anni 1645. febrifugi mei gr. xii. quæ erat dies intermissionis, quinquies purgata est per aluum, accessio venit eadem die præter mortem, sequenti die non apparuit, neque deinceps. De hoc febrifugo plura dicemus in fine huius centuriæ.

OBSERVATIO L.

Febris quartana.

MVlier quadragenaria in Nosocomio decumbens, laborabat febre quartana a quatuor mensibus. Die decima Ianuarij, anni 1642. sumpsit febrifugi mei gr. xx. pridie accessionis, sexies purgata est per aluum sequenti die loco accessionis, passa est quosdam labores, & inquietudines, fine rigore aut frigore præcedente, & fine calore sensibili. Die sequentis accessionis, eædem inquietudines rediere, fine accessione. Postridie purgata est medicamento ex sennæ ℥. ß diaphœnic. ʒ. iii. syrupi rof. i. septies deiecit, & inde nullam amplius aut accessionem, aut inquietudinem passa est.

OBSERVATIO LI.

Febris quartana.

VXor Ludouici Lauterii sutoris annos 23. nata, prope portam Latensem habitans, & duplici quartana laborans à quinque mensibus, ad me venit die 27. Ianuarij 1645. cui exhibeo die 28. febrifugi mei gr. xx. horis matutinis, cum circa vesperam prima accessio expectaretur, purgata est sexies, & semel vomuit circa meridiem, tribus horis ab assumpto iusculo, & cum prandere inciperet. Vesperi accessio redijt fine frigore, sed calor solitò longior fuit. Secunda accessio postridie non redijt, neque vlla alia deinceps.

OBSERVATIO LII.

Hydrops.

MEndicus quidam, nomine Reseau hydropem patiebatur à tribus mensibus, ex quo venter in amplissimum tumorem increuerat, & cum propter inopiam, medicis auxiliis vti non posset, ex rusticæ mulieris consilio vsus est per mensem integrum decocto radicis brusci, purgatus est bis aut ter simplici sennæ infuso, & his solis præsidijs perfectè curatus est.

OBSERVATIO LIII.

Febris hectica cum suspicione pthiseos.

FIlius Domini Paschalij quatuor annos natus, per sex menses integros febrem hecticam patiebatur cum tussi, & sputis subputridis, vnde phtisicus putabatur, & tandem pro deplorato relictus est à Medico ordinario, hecticam esse in tertio gradu, palàm profitente. Mater in hac desperatione victum tenuem instituit, cum antea solidioribus alimentis vesceretur, iuscula enim tantùm hauriebat per diei decursum, vesperi verò hordeatum sumebat. Bis verò in septimana infusum ʒ. ii. sennæ capiebat in decoctocichorij, & buglossæ paratum cum aniso, in quod decoctum calens senna iniiciebatur, & in eo pernoctabat fine alio calore. Hac simplici cura intra mensem restitus est.

OBSERVATIO LIV.

Febris quartana.

DOmini Athanaſij Salinarum Conductoris Socrus annos nata 52. febri quartana laborans à ſex menſium ſpatio. Die quinta menſis Februarij, anni 1645. ſumpſit febrifugi mei gr. xx. bis purgata eſt per aluum, & ſemel vomuit amara poſt aſſumptum iuſculum, erat pridie acceſſionis, quæ poſtridie rediit hora conſueta eadem formâ & duratione Die vero ſequenti acceſſionis nihil apparuit, neque deinceps.

OBSERVATIO LV.

Febris quartana.

LVdouica Beuonſe annos 45. nata prope fanum ſanctæ Crucis habitans & febre quartana laborans à quatuor menſibus, ſumpſit die octaua Februarij, anni 1645. Febrifugi mei gr. xx. pridie acceſſionis, à quo primum purgata eſt per vomitum, reiecitque bilem multam, eamque amariſſimam tribus horis ab aſſumpto medicamento, & poſt vomitum ſumpſit iuſculum, quod paulò poſt vomitu reiecit cum bile minus amara, poſt mediam horam deiecit per aluum copioſos humores, & ſemel tantum per hanc viam purgata eſt. Sequenti die rediit acceſſio prioribus conſimilis, & ab eo tempore nullam amplius acceſſionem paſſa eſt.

OBSERVATIO LVI.

Febris quartana.

FIlia D. de Boiſargues in Curia Computorum, Subſidiorum, & Fiſci regij Correctoris, quindecim annos nata, à tribus menſibus quartana laborans, poſt multa remedia fruſtra vſurpata, ſumpſit die nona Februarij, Anni 1645. febrifugi mei gr. xx pridie acceſſionis, ſexies purgata eſt per aluum; ſequenti die acceſſio rediit, ſed tribus horis retardata eſt, & multò breuior fuit. Secunda acceſſio non rediit, ſed loco illius quaſdam paſſa eſt inquietudines. Tertia acceſſio iterum rediit, ſe perexigua. Quarta maior fuerit. Sumpſit iterum remedium pridie quintæ acceſſionis quæ rediit paulò minor, & ab eo tempore nulla amplius apparuit.

OBSERVATIO LVII.

Febris quartana.

MVlier quadragenaria nomine Ieane Guillarde, à ſex menſibus quartana laborans, die decima quinta Februarij ſumpſit febrifugi mei gr. xx. pridie acceſſionis, Sexies purgata eſt per aluum, & nihil per vomitum reiecit. Poſtridie acceſſio rediit dimidio breuior, & non amplius deinceps comparuit.

OBSERVATIO LVIII.

Febris quartana.

MVlier quinquagenaria, nomine Montona, propè puteum templi habitans, febre quartana laborabat à ſeptem menſibus, eaque vehementiſsima. Sumpſit die decima ſeptima Februarij. 1645. febrifugi mei gr. xxiv. ter purgata eſt per aluum, & ſemel vomuit bilem amariſſimam; acceſſiones perſeuerabant, ſed multò remiſſiores. Poſt tertiam acceſſionem ab aſſumpto medicamento, ſumpſit eiuſdem febrifugi gr. xxx. & purgata eſt per aluum duodecies, bis vero per vomitum excreuit bilem porraceam cum pituita mixtam, & ab acceſſionibus omnino liberata eſt.

OBSERVATIO LIX.

Febris quartana.

PVella tredecim annos nata nomine Andrea Delonà, filia Iacobi Delon fratrum minorum hortulani, à quatuor menſibus quartana laborans, ſumpſit die decima ſeptima Februarij, anni 1645. febrifugi gr. xx. per vomitum bis purgata eſt, & nihil per ſeceſſum excreuit. Acceſſiones eædem perſeuerabant. Poſt tertiam acceſſionem die ſcilicet vigeſima tertia eiuſdem menſis ſumpſit febrifugi gr. xxiv. purgata eſt quinquies per aluum, & nullomodo per vomitum, ſicque morbus omnino ſublatus eſt, nulla acceſſione deinceps redeunte.

OBSERVATIO LX.

Febris quartana.

MAria Delona, prædictæ ſoror annos vndecim nata, eandem febrem patiebatur eodem tempore ſumpſit die decima ſeptima Februarij anni 1645. febrifugi gr. xvi. ter deiecit per aluum, ea die, poſtridie bis, & à morbo protinus curata eſt.

OBSERVATIO LXI.

Febris quartana.

DIe ſecunda menſis Martij, anni 1645. Antonius Bayle quinquagenarius prope fanum diuæ Annæ habitans, & quartana laborans à quinque menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus eſt per aluum ſine nauſea vel vomitu, & ſine vlla moleſtia. Poſtridie rediit acceſſio, ſed dimidio minor, & ab eo tempore non amplius apparuit.

OBSERVATIO LXII.

Febris quartana.

CLariſſimus vir D. de Leſpine in Supremà Computorum, Subſidiorum, & Fiſci Curia Conſiliarius, à ſeptem menſibus febre quartana laborans, poſt multa remedia fruſtra tentata, & cachecticum habitum adeptus vnde hydrops metuebatur, quod ille in acceſſionibus multo potu ſeſe ingurgitaret, & aquæ ℔. vi. aut vij. hauriret; ſumpſit die octaua Martij, Anni 1645. febrifugi mei gr. xx. purgatus eſt per 24. horas, ad minimum duodecies, vomuit verò ter aut quater, quæ omnia ſine moleſtia paſſus eſt. Die nona eiuſdem menſis, acceſſio quæ hora meridiana occurrere ſolebat; rediit tantum hora ſeptima veſpertina, ſine frigore, & cum calore minori quidem intenſiue, ſed maiori extenſiue. Die decima quæ acceſſionem ſequuta eſt, bene habuit, Die vndecima mane dolore inſigni correptus eſt, colico perſimili, ſiniſtrum hypochondrium occupante, cum hæmorrhagia narium, qua ſanguinis circiter ℥. iv. excreuit. Dolor nunc intenſior, nunc remiſſior tota die perſeuerauit, cum aſſidua deſidendi cupiditate: Per dilucida tamen interualla prauos quoſdam humores excernebat. Circa veſperam, moleſtam micturitionem paſſus eſt cum ardoris ſenſu in fine mictionis. Die duodecima bene habuit tota die, & acceſſio quæ tunc temporis expectabatur, non rediit. Die decima tertia multoties vrinas reddidit nigerrimas atramenti inſtar, cum ſedimento craſſo, & nigerrimo. Die decima quarta, dolor ſiniſtri, hypochondrij iterum apparuit, per interualla rediens, & intenſior factus eſt die decima quinta; tumque dolorem eſſe in liene certò conſtitit extenſione illius partis, & inflatione, quæ antea non apparuerat. Admota fuere fomenta parti affectæ, & clyſteres iniecti, vnde leuis alui fluxus ſequutus eſt, laxatis viis, & attenuata materia, quæ intus retenta dolorem efficiebat. Die deci-

decima sexta sumpsit infusionem ℥. ij. sennæ cum salis tartari ℈. j. ter purgatus est, sequenti verò die, iterato medicamento quinquies deiecit, vnde melius habuit. Attamen diebus subsequentibus quosdam horrores passus est, illis scilicet, quibus accessiones redire consueuerat, donec tertia inuasione accessio integra apparuit, sed prioribus leuior. Sumpsit iterum sennæ infusum per biduum, quo purgatus est mediocriter, accessio tamen redijt priori similis. Die prima mensis Aprilis, sumpsit iterum febrifugum eadem dosi, ter purgatus est copiosè per aluum, nullus vomitus concitatus est. Die secunda redijt accessio prioribus similis. Die quinta eiusdem mensis, accessio quæ expectabatur, non rediit. Die octaua leuissimam accessionem iterum passus est. Die vndecima, accessio redijt priori intensior, ita vt febris ad priorem statum recurrere videretur. Ideò die decima tertia idem remedium iteratum est, duplicata dosi, vnde copiosè purgatus est per biduum, & ab eo tempore accessio non amplius rediit.

OBSERVATIO LXIII.

Pleuritis spuria.

Die octaua mensis Martij, anni 1645. cum tempestas Austrana in Aquiloniam, & frigidissimam subitò conuersa esset, laborare cœpit horis matutinis dolore grauissimo latus sinistrum, & sternum occupante, à quo summa respirandi difficultas oriebatur. Quem statim discutere tentaui fomētis calidis, quamuis febris apparere inciperet, quæ tamen erat satis exigua. A fomentis dolor factus est intensior, vnde vocato chirurgo sanguinem misi à brachio eiusdem lateris ad ℥. x. qui feruidus admodum apparuit. Duabus horis à venæ sectione, assumpto ante horam iusculo, clyster iniectus est. Post secundum iusculum iterata est venæ sectio ad ℥. xij. Licet enim à flatibus præcipuè dolor ille exoriri videretur. Verebar tamen ne doloris atrocitas fluxionem ad partem attraheret, quæ duobus annis præteritis pleuritide vera bis affecta fuerat. His dolor aliquantulùm fuit imminutus. Eo tamen sequenti die perseuerante, alium clysterem iniiciendum præcipio ex decocto emolliente, paratum, in quo diaphænici ℥ j. dissoluta est, cum aquæ benedictæ ℥. iv. a quo aluus copiosè soluta est, & vomitus semel concitatus; tum inter vomendum flatus in partibus thoracicis contentus subito explosus est, ita vt post vomitum à dolore lateris, & sterni me prorsus liberatum senserim, nullisque alijs remediis opus habuerim.

OBSERVATIO LXIV.

Febris quartana.

Die duodecima mensis Martij anni 1645. Ioannes Rey laternarum faber, quadragenarius, in via, Lapeyre dicta, habitans & febre quartana laborans à sex mensium spatio; sumpsit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus est per aluum, pluries vomuit serosa & biliosa. Sequenti die quæ erat decima tertia eiusdem mensis, accessio rediit hora solita, sed minor. Die decima sexta loco accessionis leuem calorem passus est sine frigore. Die decima nona, qua accessio expectabatur, nihil apparuit, & ab eo tempore liber omninò fuit.

OBSERVATIO LXV.

Febris quartana.

Die decima septima mensis Martij, anni 1645. mulier quadragenaria, nomine Marie Courbiague, ante ædes Domini d'Argencour habitans, paupercula & pessima victus ratione vtens, ac vino frequenter sese ingurgitans, à duobus anni quartana laborabat; sumpsit febrifugi mei gr. xx. nulla præmissa præparatione, quam omninò reiecit, vna excepta venæ sectione, quæ paucis antea diebus celebrata fuerat. Purgata est vigesies, quia corpus erat impurissimum, bis aut ter vomuit, postridie leuem accessionem passa est, & nullam deinceps.

OBSERVATIO LXVI.

Febris quartana.

Eadem die, scilicet decima septima Mensis Martij mulier quadragenaria, nomine Tonette Boyssiere, vidua Ioannis Alquier sartoris, iuxta domum prædictæ Mariæ habitans, & à septem mensibus quartana laborans sumpsit febrifugi mei gr. xx. septies purgata est per aluum, quater vomuit, & postridie manè iterum ter deiecit per aluum copiosè. Eadem die accessio quæ reditura erat hora tertia vespertina, post mediam noctem apparuit, sed cum leui frigore, & leui calore, per tres aut quatuor horas, cum antea accessio vehementissima per quatuordecim horas durare consueuisset passa est.

OBSERVATIO LXVII.

Febris tertiana duplex.

Petrus Palat quindecim annos natus, in hospitio habitans, cui signum est Aquila argentea, febre tertiana duplici laborans à quadraginta diebus, post venæ sectionem & purgationem aliquoties repetitam, & iulepos plures exhibitos, ex alterius medici præscripto; sumpsit die decima octaua mensis Martij anni 1645. febrifugi mei gr. xiv. sexies purgatus est per aluum. Sumpserat medicamentum hora quarta matutina, quamuis accessio hora octaua redire solita esset, qua etiam hora dicta apparuit, & modo consueto, sed nullam amplius ab eo tempore accessionem passus est.

OBSERVATIO LXVIII.

Febris quartana.

Serenissimus Princeps Ianethinus Doria Genuensis, Classium Hispanicarum Præfectus, cùm illius triremis à procellosis ventorum tempestatibus ad oras Cataluniæ propulsa fuisset, à nostris militibus captus, & in arcem Monspeliensem deductus est, vbi per biennium moratus, æstate prægressa incidit in febrem tertianam, quæ per quatuor menses perseuerauit, nunc simplicis, nunc duplicis typum referentem, non obstantibus omnibus remedijs quæ à medico ordinario præscripta fuerant, alijsque in consilium vocatis, è quorum numero vnus interdum fueram. Tandem ineunte hyeme febris tertiana in quartanam migrauit, quæ trium mensium spatio multis etiam remedijs oppugnata fuit à duobus medicis serenissimo Principi seruientibus. Tandem perseuerante affectu meam opem implorat, eique morem gerens exhibui. Die vigesima septima mensis Martij 1645. febrifugi mei gr. xx. Tribus horis ab assumpto medicamento bis vomuit serosos humores, & nihil deiecit tota die. Circa mediam noctem semel deiecit copiosè. Postridie manè bis. Eadem die expectabatur accessio hora sexta vespertina quæ non apparuit, neque deinceps, & inde ad perfectam valetudinem perductus est.

OBSERVATIO LXIX.

Catarrhus cum tussi.

Die quarta mensis Aprilis anni 1645. cum ex catarrho satis diuturno, molesta tussi laborarem, quæ noctu potissimùm ingrauescebat, & aliquot purgationibus non cesserat, sumpsi laudani opiatici gr. iii. quibus tussis sedata est. Illa tamen rediit post biduum, ex iniuria aeris, qui vna die valde calidus fuit, altera valde frigidus flante Aquilone. Die octaua eiusdem mensis, sumpsi eiusdem laudani grana duo, & tussis omninò sedata est.

OBSERVATIO LXX.

Febris quartana.

DOminus Pichory in Curia Computorum, Subsidiorum & Fisci Regij Consiliarius, a febre quartana liberatus est casu rarissimo. Cum secta illi fuisset vena, paulò post occlusum vulnus, & ligatum est brachium, fluere cœperunt ex vulnere guttulæ quædam aquæ limpidissimæ, quæ fasciam penetrabant, & indusia sæpe mutare cogebant. Perseuerauit ille fluxus per multos dies donec febris quartana cessauerit. Notandum est illum post multos annos ex hydrope interijsse.

OBSERVATIO LXXI.

Oesophagi obstructio.

QVidam rusticus famelicus pedem suillum elixum comedendo, eius frustulum satis magnum deuorauit, in cuius medio officulum carne contectum latitabat. Illud autem propter magnitudinem, & glutinositatem œsophago adhæsit, eique agglutinatum est, vt neque vomitu, neque sorbitione vlla excuti potuerit. Per biduum in eo statu fuit, cum tanta angustia, vt breui moriturus videretur. Post multa tentata, Chirurgus filum ferreum oblongum in apice duplicauit ad formam hami, quo pisces capiuntur, & filum illud penitissime demisit in œsophagum, cuius vnco frustrum illud pedis porcini arreptum est, & magna vi ab œsophago auulsum, forasque extractum.

OBSERVATIO LXXII.

Angina.

QVidam Angina vera correptus, ita arcte occlusum habebat ab inflammatione superius œsophagi osculum vt nihil omnino deglutire posset. Dum verò remedia vsurpabantur, ad vires reficiendas, vt copiosas sanguinis missiones, aliaque remedia ferre posset, immissus fuit cathæter in œsophagum, & syringa cathæteri aptata, per quam iuscula in ventriculum demittebantur, tum etiam alia remedia, quorum ope à morbo liberatus est.

OBSERVATIO LXXIII.

Icterus.

PAter Iesuita laborabat ictero, & ventriculi imbecillitate ex bile in eum refluente, vnde vomitus frequens oriebatur. Pharmacopæus collegij exhibuit ei succum fumariæ ad ℥. iii. Prima exhibitione cohibitus est vomitus, & per aliquot dies continuato remedio icterus omninò sublatus est. Factus fuerat ille icterus ex calida hepatis intemperie, cum obstructione pori cholidochi coniuncta. Ad vtrumque autem affectum fumaria plurimum valet, cuius vires in succo longe potentiores sunt quam in decocto.

OBSERVATIO LXXIV.

Catarrhus ferinus cum varijs febrium complicationibus.

DIe prima mensis Maij, anni 1645. vocatus sum ad Dominam de Beau Fort apud matrem Dominam du Pelous decumbentem, in Castello Bavart nominato, apud Viuarienses, non longe à Rhodano, erat autem nata annos 35. sanguineo temperamento prædita. Per mensem integrum ægrotauerat de catarrho, cum febre continua, cui iungebantur accessiones febris intermittentis, bis in die recurrentes, nempe hora 10. matutina, & hora 6. vespertina; Cum his tussis molestissima dies noctesque eam infestabat, ex qua pituitam crudam ingenti copia reijciebat, vt nullus somno relinqueretur locus. Per mensis decursum quinquies celebrata fuerat venæ sectio à Do. Chaumel Medico ordinario peritissimo, & tèr purgatio administrata, aliaque multa remedia vsurpata, ex quibus vnum maximè profuerat, nempe bolus ex laudani gr. iij. cum conserua rosarum; a quo per 12. horas tussis & catarrhus omnino sedebantur, & ægra se curatam prædicabat, ob summum leuamen quod ex eo remedio percipiebat. Quamprimum eam inuisi; in consilio habito cum duobus alijs medicis, censui quoad typum febrium prædictarum spectat, esse febrem continuam, & duas tertianas duplices simul complicatas. Quoad remedia verò, esse mittendum sanguinem ex bracchio sinistro, cum dolor pungitiuus adesset in latere sinistro, cum febre intensissima, & linguæ nigredine, quam tussis fere indesinens comitabatur. Die igitur prima mensis Maij, circa vesperam missus est sanguis ad ℥ ix. & exhibitus est iulepus refrigerans & incrassans. Noctem transegit cum paulo minori molestia, postridie mane quæ erat secunda mensis Maij, cum febris intensa adhuc vigeret, iterata est phlebotomia ad ℥. viii. ex qua febris remissior facta est, & dolor lateris euanuit. Circa vesperam eiusdem diei, ægra conquesta est de dolore lateris dextri, qui sensim increscens, grauis admodum factus est hora nona vespertina, vt venam eiusdem lateris aperire coacti fuerimus eadem hora, vnde lateris dolor imminutus est, & intra noctis decursum prorsùs euanuit: nox tamen insomnis fuit, & molesta, cum tussi fere assidua. Accessiones febriles omnino defecerant. Vna ex medicamento purgante, pridie mei aduentus. Altera ex priori venæ sectione, sed febris continua perseuerabat cum eodem tenore. Die tertia eiusdem mensis, cum tussis, & febris vehementer vrgerent, exhibita est ante meridiem boli prædicti ex laudani gr. iii. compositi, qui paratus habebatur, media tantum pars, quæ intra horam tussim omninò sedauit, & ægra bene habuit vsque ad mediam noctem: tussis tamen per interualla recurrebat, qua pituitam crassam, viscidam, & valde putridam excernebat: ita vt multa sputa essent flaua, & viridia, febre intensa continuò perseuerante. Cum autem vesperi tussis admodum vrgeret, & ægra inquietudinibus plurimum affligeretur, exhibita est boli prædicti altera pars dimidia, ex qua noctem placide transegit, cum paucissimo tamen somno. Die quarta mane tussis redit, sed cum libera admodum, & liberali anacatharsi, qua sputa valde putrida excernebantur, & nonnulla eorum sanguine tantillum conspersa erant. Post duas horas cessauit tussis vsque ad meridiem quo tempore iterum rediit satis molesta, & cum diutiùs perseueraret, egramque grauiter affligeret, ac sputa crudiora apparerent, ita vt ex fluxionis renouatione procedere videretur: exhibita est alterius boli ex gr. iii. laudani compositi dimidia pars, qua tussis iterum sedata est. Aluus mane soluta fuerat, & bis ægra deiecerat biliosa multa, & subuiridia, cum antea perpetuò aluus astricta fuisset, & clysteribus parum soluebatur. Circa vesperam iniectus est clyster ex decocto ℥ ß. sennæ cum Catholicam diaphœnic ana ʒ j. à quo quater purgata est, & in vltima excretione multam pituitam reiecit, viridi colore perfusam eique similem quæ per anacatharsim excernebatur. Post eiectum clysterem dormiuit placide per horas tres, & se adeo suauem somnum toto morbi decursu non percepisse asseruit. Hora decima noctis, cum tussis aliquantulum rediisset, sumpsit alterius partis dimidiæ boli prædicti partem quartam, quæ laudani granum dimidium non continebat, ea tamen tussis sedata est, & noctu ægra placide quieuit. Die quinta matutina sumpsit mane purgans medicamentum ex sennæ ℥. ß. in iusculo pectorali, quo bis in die vtebatur infusa, in quo post colaturam mannæ ℥. ii. dissolutæ sunt. Eademque die discessi; ordine agendorum in posterum cum medico ordinario sedulo deliberato, & scriptis mandato. Quibus intra viginti dies à meo discessu, pristinæ sanitati restituta est. Horum præcipua fuere iuscula pectoralia continuata, venæ sectio, & purgatio ter ita. Sed præ cæteris palmam retulit bolus ex laudano per plures dies consequentes parua dosi vsurpatus, quo omnia symptomata tandem sedata sunt.

O B-

OBSERVATIO LXXV.

Tumor pedis dextri diuturnus.

Nobilis Matrona vxor Nobilissimi Viri D. de Langon quinquagenaria, tumorem œdematosum cum dolore insigni dextro pede patiebatur, cuius origo talis fuerat. Cum aliquando iter faceret,equus qui insidebat, in terram cecidit,& super dextrum dictæ Matronæ pedem, quo ictu grauissimo calcaneum depressum est, & à parte pedis interiori ad exteriorem detrusum, vnde dolores acerbissimi cum mouendi impotentia exorti sunt. A multis, cum chirurgis,tum empyricis pluries vexara est, nec os luxatum in pristinam sedem protinus reponi potuit, vnde dolores, & ambulandi impotentia, cum pedis tumore œdematoso, eam continuo affligebant. Iam à quatuor mensibus in his angustiis erat,cum eam inuisi,quod contingit die 20 mensis Maii,anni 1645. Explorans autem diligenter partem affectam, video luxationem satis leuem remanere, eamque callum contraxisse, atque adeò esse protinus immedicabilem. Dolorem autem præcipuum esse in vola pedis, non in parte luxata, quod nerui partem illam occupantes, humore multo imbuti essent ideo ad curationem oportere humoris ad partem debilem afluxum impedire,& eum qui parti impactus erat,discutere, partemque ipsam roborare. Quæ omnia octo dierum spatio sequentibus remediis præstita sunt.

℞. Rad. salsæparill ℥iv. aquæ fontis ℔. iv. infundantur per viginti quatuor horas, inde bulliant ad mediæ partis consumptionem,addendo sub finem sennæ mundat ℥ j. turbith, hermodactylor.ana ʒ ij.colaturæ capiat ℔.ß.mane per octo dies.

℞. Olei ceræ ℥ j illinatur pars affecta manè & serò,deinde sequens emplastrum admoueatur.

℞. Massæ emplastri diapalma vino rubro austero soluti,& ad vini consumptionem cocti ℔.ß. rosar.rubr. myrtill. mastich.& tartari vini rubri puluer atorum ana ʒ j. chamæpyt. & chamæm pulueratorum ana ʒ. ij fiat massa, de qua formentur emplastra, quibus pes vniuersus post coniunctionẽ contegatur. His tumor & dolor ablatus est manente tamen claudicatione,propter ossis luxationem.

OBSERVATIO LXXVI.

Morbilli.

Eadem Matrona D.de Langon febre continua correpta est, cum tussi & raucedine, die vigesima sexta Iunii 1645. Per triduum symptomata non valdè vrgebant; ideò tempus illud sine remediis transegit. Quarta die cum febris intensior euasisset,sanguis detrahitur,& iulepus refrigerans exhibetur. Eadem die totum corpus morbillis conspersum apparuit. Vocatus ego die quinta præscribo circa vesperam iulepum ex æquis partibus aquæ vlmariæ & cardui benedicti, cum bezoardici mineralis gr.xx Duabus horis ab assumpto iulepo,copiosè sudauit,febris valdè imminuta, & portio morbillorum discussa est: post sudores aluus soluta est magna excretione.Postridie manè idem iulepus iteratus est,ac copiosiùs sudauit post duas horas, ac febris omninò ablata est, omniaque propemodum exanthemata discussa sunt.

OBSERVATIO LXXVII.

Nephritis.

Quidam vir quinquagenarius nephriticis doloribus valdè obnoxius, sumpsit per duodecim dies decoctum radicis cardui asinini,& liquiritiæ, quo multos lapillos, & arenulas excreuit, & postmodum per plures annos ab affectu liber permansit. Erat autem radicis ʒ ß. cum liquiritiæ ʒ.ij.in singulis dosibus.

OBSERVATIO LXXVIII.

Cholera morbus in febre tertiana maligna.

Iuuenis quidam bilioso temperamento prædictus incidit æstate media in febrẽ tertianam,quæ duabus primis accessionibus satis mitis apparuit,sed in tertia accessione,tanta fuit humoris biliosi malignitas, & ferocia; vt concitato vomitu atque alui fluxu frequenti, cum maxima virium iactura,summum ægro periculum impenderet. Vocatus ad eum præscribo clysterem ex iusculo cum confect. Alchermes ʒ iij. theriacæ recentis ʒ j. quo statim vomitus & alui fluxus, sedatus est. Quia verò in huiusmodi febribus malignis sæua illa symptomata in singulis paroxysmis redire solent,& ægrum secunda, vel tertia inuasione de medio tollere;ad precautionem præscripsi victum incrassantem,& landani gr iv.duabus horis ante paroxysmum sumenda;sicque symptomata prædicta non rediere, leuis accessio fuit, & iulepis refrigerantibus, incrassantibus atque alexipharmacis curatio absoluta est.

OBSERVATIO LXXIX.

Lochiorum suppressio.

Elegans quædam mulier triduò à partu, nimiam partium genitalium dilatationem emendare cupiens; vuluæ astringentia applicuit, quibus lochia suppressa fuere, & tanta copia sanguis cumulatus est in vtero, vt rectum intestinum,& vesicæ ceruicem comprimendo, omnes euacuationes cohibuerit, & venter in vtris modum intumuerit. Vocatus ad eam primum immitti iubeo cathæterem in vesicam,& magna vrinæ copia excreta est. Postea pessarium acre præscribo in vteri ceruicem immittendum quo lochia afatim fluxere; ac tandem clyster laxans iniectus est, quo fæces plurimas deiecit; & ita omnes viæ apertæ sunt.

OBSERVATIO LXXX.

Sudores nocturni.

Vir quadragenarius melancholico temperamento præditus, sudores nocturnos patiebatur a longo tempore,qui per quatuor aut quinque dies perseuerabant, & postea cessabant. Recurrebant verò bis aut ter in mense. Satis apparebat hos sudores procedere a colluuie serosa,quæ per interualla colligebatur & à natura postmodum per sudores expellebatur. Ideo cum satis pauper esset, & multorum remediorum sumptus ferre non posset, consului, vt bis in mense sumeret pulueris ialapę ʒß.cum cremoris tartari pari quantitate. Quibus per trium mensium spatium continuatis, a tædioso affectu liberatus est.

OBSERVATIO LXXXI.

Fluor muliebris.

Mulier quadragenaria diurno fluore albo laborans, post multa remedia frustrà tentata, ptisana laxante per mensem integrum, singulis diebus vsurpata, protinus liberata est.Huius autem ptisanæ compositio talis fuit.

℞. Sennæ mundat ʒj.sem-coriand.præpar.liquirit.rasę aná ʒiß.aquæ fontis,in qua tamarindor. ʒiij.& ligni lentiscini ʒj. bullierint,cyathum vnum,infundantur frigide per noctem, & colaturam capiat mane duabus horis ante pastum.

OBSERVATIO LXXXII.

Enterocele.

Vir quinquagenarius enterocelem grauissimam passus erat per quatuor dies continuos,a qua nullis auxiliis reuocari poterat. Vocatus ad eum,pulsum valde languidum inuenio,cum extremarum partium frigiditate. Tum pars

pars affecta valde frigida ad tactum ſentiebatur, vt de illius narcoſi metueretur, inter alia remedia præſcribo fotum ex aqua vitæ calente, inguini admouendum, quo per duas horas continuato, inteſtinuum repoſitum eſt blanda impulſione, & æger ab imminente exitio liberatus.

OBSERVATIO LXXXIII.

Hyſterica paſſio.

MVlier 20. annos nata, bilioſo temperamento prædita cum hyſterica ſuffocatione premeretur, & faciem haberet rubicundam, iniecto clyſtere ex oxycrato parato, confeſtim liberata eſt, ita vt alijs remedijs, quæ ipſi præſcripta fuerant, non indiguerit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Dyſenteria.

QVidam dyſentericus omnia remedia reſpuens, ſolo vſus eſt pimpinellæ decocto cum aqua & butyro confecto, cuius ſcutellum ſumebat manè & ſerò, & intra triduum curatus eſt. Plurimum valet pimpinella ad depurandum ſanguinem & leuem aſtringendi vim; ideo non eſt mirum ſi dyſenteriis conferat.

OBSERVATIO LXXXV.

Tumor pancreatis ſcirrhoſus, cum affectione hypochondriaca.

ILluſtriſſimus vir Dominus Audeyer in Senatu Gratianopolitano Præſes Ampliſſimus, annos natus 57. grauiſſimis & contumaciſſimis torquebatur affectibus, quorum idæa vt exactius introſpici valeat, ſeries affectuum, quibus a viginti annis conflictatus eſt, paucis exponenda.

Ac primum, ſciendum eſt cum temperamento bilioſo, ac melancholico eſſet præditus, gracili habitu & macilento. Prima autem malorum origo in doloribus arthriticis conſtituenda eſt, qui ab anno 1622. cum per interualla infeſtare cœperunt. Et illis poſtmodum ſucceſſere leues quidam inſultus epileptici, qui circa annum 1626. primum inuadentes, & per dilucida interualla redeuntes, poſt exactum biennium prorſus deſiere; eodemque tempore dolores arthritici iterum reuerſi ſunt, qui per totum illud tempus, quo inſultus epileptici læuierant, omninò delituerant.

Illi autem arthritici dolores, bis aut ter ſingulis annis eum exercuere, vt interdum per duos aut tres menſes lecto affixus fuerit, cum perexiguo ex varijs remedijs vſurpatis, auxilio: hoc in primis obſeruans, ſe ex frequenti phlebotomia parum adiutam fuiſſe; imò verò ex ea dolores arthriticos intenſiores ſemper redditos fuiſſe.

Poſtquam verò per octo annorum ſpatium, nempè ab anno 1631. vſque ad annum 1639. doloribus hiſce per interualla prædicta conflictatus eſt; in grauiora mala poſtmodum delapſus eſt, à mœrore acerbiſſimo, & mulieris aulicæ, & magnatis, affinitate, & amicitia ſibi coniunctiſſimæ, ſuiſque rebus maximè neceſſariæ, interitu. Vndè primum correptus eſt motu quodam palpebrarum inuoluntario ad hanc vſque diem perſeuerante, quo oculi per interualla clauduntur & aperiuntur; vt fit veluti tremor quidam illarum partium, quo etiamnum manus & pedes frequenter (leuiſſimè tamen) corripiuntur.

Eodem tempore doloribus arthriticis vexatus eſt trium menſium ſpatio, quos ambulandi impotentia ſubſequuta eſt, per ſex menſes perſeuerans. Cum autem Pariſijs tunc tempore degeret, aquis Villecomitenſibus, ex D. Delormei Medici clariſſimi præſcripto vſus eſt, à quibus magnam ſtomachi refrigerationem paſſus eſt; ac deinceps ſcabies pruriginoſa admodum moleſta totum corpus inuaſit quæ confeſtim curata eſt vnguento quodam (ni fallor mercuriali) carpis manuum, & plantis pedum admoto, ex conſilio D. de Labroſſe medici Pariſienſis; Quam munctionem ſequuta eſt ingens diarrhæa per 20. dies perſeuerans, cum grauiſſimis ventris torminibus, ità vt interdum alui fluxus dyſentericus apparuerit. Interim pedum & tibiarum incommoda perſeuerantia; ambulandi facultatem per annum integrum ſuſtulere. Eo verò tempore, tum maximis animi contentionibus in libris, aliiſque chartis, euoluendis; tum grauiſſimis animi pathematis, & mœrore ingenti, ob infælicem negotiorum ſucceſſum agitatus eſt. Qui reliquis affectibus infrà deſcribendis originem dediſſe meritò exiſtimantur.

Anno 1640. in grauem incidit ſpirandi difficultatem, & pectoris anguſtiam, cum dolore quodam ventriculi regionem obſidente, quæ quidem ſymptomata per 15. dies acerbius afflixere, ac deinde non leuem remiſſionem paſſa ſunt. Sed poſt aliquod temporis interuallum, iterum atque iterum vires nouas reſumere viſa ſunt, ità vt ad hanc vſque diem nunc remiſſius, nunc intenſius ab, ijs obſeſſus fuerit æger illuſtriſſimus.

Pro contumaci affectu expugnando varia à varijs medicis remedia per quatuor annorum decurſum præſcripta ſunt; præſpurgationes variæ per apozemata, potiones, ſyrupos magiſtrales, ptiſanas laxantes, & ſimilia. His acceſſerunt phlebotomiæ frequentes, cauteria veſicatoria, apertiones hæmorrhoidum, ſemicupia, iuſcula medicata, ſerum lactis chalybeatum, lac integrum, aquæ minerales ſulphureæ, vt Borbonienſes, & Dinienſes, tum etiam vitriolatæ, vt Aurelianæ, opiatæ roborantes & apeńentes, ſyrupi pectorales, & alia quamplurima, quæ varijs temporibus per quadriennium vſurpata, maximum aliquando, aliàs verò minimum ægrotanti ſolatium attulere. Verum habitualis affectus ſemper in orbem rediit, & perilluſtris æger iiſdem hactenus affectibus vexatus eſt.

Cum autem nos ad eum inuiſendum accerſiti fuerimus circà principium menſis Maii, anni 1644. curationem vniuerſam ad inſignia duo ſymptomata ſuperius recenſita dirigendam eſſe cenſuimus, pectoris nimirum anguſtiam, & ſpirandi difficultatem, quorum cauſæ primo introſpiciendæ ſunt, in quo maxima difficultas, & ſumma obſcuritas reſidere videtur. Illa enim ſpirandi difficultas nullam veri aſthmatis, aut fluxionis à capite in pulmonem irruentis ſpeciem præ ſe ferre videtur, licet pro aſthmatico a præſtantiſſimis quibuſdam medicis tractatus fuerit, nulla enim tuſſis, nullus ſtertor, & nulla humoris pituitoſi per anacatharſim excretio apparet. Secundò illa difficultas ſpirandi à cauſis procatarcticis in momento ferè concitatur & deſinit, ita vt ſi paulo vehementius corpus commoueat, aut in leuiſſimam iracundiam feratur, ſtatim anhelitu difficili corripiatur, & paulo poſt ſpirandi libertatem iterum recuperet. Tertio, quanquam veſpertinis horis hoc ſymptomate magis premitur, ita vt erecta ceruice, & ſedens in lecto vſque ad mediam noctem manere cogatur; attamen ſimul atque ſomno corripi incipit, protinus euaneſcit ſpirandi difficultas & capite in puluinar demiſſo æger decumbit, ſicque noctis reliquum tam placidè peruadit, & cum tanta ſpirandi facilitate, vt nullum in pulmone affectum latitare, facilè appareat.

Illius igitur anhelitus difficilis cauſa immediata alibi quærenda eſt, nempè in infimo ventre cuius partes moleſtiſſimis affectibus obſeſſæ, omnium malorũ mineram in ſe continẽt.

Hoc primum demonſtrat doloris & anguſtiæ ſenſus, de quo nobilis æger perpetuo conqueritur, eiuſque ſedem ſub diapragmate, & circà ventriculi regionem oſtendit: & quoties difficultate ſpirandi premitũr; dolor ille & anguſtia, atque oppreſſio (vt ipſe nominat) toties augetur, & vice verſa: ita vt vnum ab alio dependere manifeſtum ſit. Nos autem doloris illius & anguſtiæ ſeu oppreſſionis cauſam diligenter inquirentes, & ventriculi regionem contrectantes, eam quidem ſatis tractabilem inuenimus, quoties manũ ſuſpenſam aliquantulum adhiberemus: ſed poſtquam eam penitus adegimus, ſatis vehementi compreſſione facta duritiem quandam, & renitentiam profundius, & ſub ventriculo fixam percepimus; eamque in pancreate reſidere cenſuimus, quod tumore duro, & ſcirrhoſo affectum arbitramur, & cum pancreas ſub diaphragmate ſedeat, non eſt mirum, illud tumore affectum, partem eam reſpirationi maximè inſeruientem comprimere eiuſque motum liberum impedire. Verum enimuero illa cauſa per contactum explorata, non planè ſatisfacit, ſi enim anhelitus difficultas ab ea ſolummodo dependeret, eſſet perpetua, non interpolata, neque à cauſis

ex-

externis, corporis nimirum, aut animi commotione, tam facilè induceretur. Equidem ita conuincit hæc ratio, vt alia causa huic adiungenda sit, nempe materia quædam tenuis, quæ leui momento commoueatur, ac deinde facile eiusdem agitatio sedetur. Quænam autem sit illa materia, & quam præcise sedem occupet, ad amussim definire facillimum non est. Licebit tamen cum præstantissimis medicis, qui nobilis ęgri curationem susceperunt, ad communem, & magis probabilem rationem confugere, vapores, & flatus à liene, ventriculo, alijsque partibus translatos, accusantem. Hæc autem flatuum, & vaporum in ventriculo commotio, inde facile dignoscitur, quod nobilis æger post singulos pastus, a prædictis symptomatis grauius torquetur. Siquidem ex coctione difficili, & laboriosa, in ventriculo debili, multi flatus generantur, qui ventriculum distendẽtes, pancreas, & diaphragma comprimunt, vnde maior angustia, & difficultas spirandi per aliquot horas a pastu, exoriri consueuit. Præterea in maximis aeris mutationibus, quando Aquilonia tempestas in Austrinam conuertitur, maxime ingrauescunt symptomata prædicta, ex eo quod ab illa aeris mutatione excitantur rheumatismi, qui alias dolores arthriticos parere consueuerant, & iam in partes interiores diuturnis intemperiebus, & obstructionibus debilitatus, confluunt, prauosq; humores in ijs contentos exagitant, vel quod ab humidiori aere inflantur humores, ac veluti fermentantur, vnde anathymiasis eleuatur, quæ diaphragma, & pulmonem impetens, pectoris angustiam, & spirandi difficultatem parit.

Si hæc symptomata ad aliquod morbi genus referenda sint, nos ea protinus ad melancholiæ speciem, quæ hypochondriaca nominatur, reducenda censemus cum ex mœrore graui, & diuturno primam duxerit originem, in corpore calido, & sicco, vnde magna humoris melancholici congeries, quæ obstructiones contumaces in hypochondrijs peperit. Imo vero quamuis scorbutus in Septemtrionalibus plagis frequentissimus, hisce regionibus nostris infrequens omninò sit. Hic tamen affectus ad scorbuti naturam accedere videtur, cum prædicta duo symptomata, nimirum pectoris angustia, & difficultas spirandi frequentissima sint huius morbi symptomata, vt quam plurimis obseruationibus annotauit Seuerinus Eugalenus, in cuius patria morbus iste frequentissimus est, & ad illius imitationem Daniel Sennertus lib. de scorbuto c. 4. vbi illius morbi signa proponit, & art. 9. illius capitis, hęc duo symptomata ita describit, vt illustrissimi ægrotantis nostri statum graphicè depingere videatur.

Quamuis autem (vt iam dictum est) morbus ille scorbutus appellatus, hisce nostri regionibus insolens, ac penè inuisus sit; Nos tamen ne in tanti affectus curatione aliquid neglexisset videremur, specifica huius morbi remedia statim vsurpauimus, cum alijs permixta, quæ obstructiones referare, humorem melancholicum obtundere, & foras excludere valerent. Atque ita primùm nasturtij aquatici, beccabungę & fumariæ succos, per multos dies exibuimus, ijs admiscendo salem tartari, & spiritum vitrioli, in quibus etiam sennæ tantillum passim infudebamus: sicque humores crassi, glutinosi, tartarei sensim educebantur. Interdum verò succos prædictos cum decoctis rad. enulæ camp. cortic. tamarisci, fol. agrimon. absinth. pimpinellæ, permiscebamus. A quibus remedijs à die 7. mensis Maij, ad 28. continuatis, plurimum adiutus ęger noster videbatur. Cum verò ea die tempus siccum, & serenum in Austrinum, & pluuiosum fuerit conuersum, prædicta symptomata, de integro renouata sunt, quæ ad diem tertium mensis Iunii perseuerantia, duplici phlebotomia parca manu celebrata, plurimum imminuta sunt. Ab eo tempore, sale seu vitriolo martis per mensem integrũ vsus est, quod quidem ad obstructiones referandas, viscera roboranda, eorumq; calidam intemperiem corrigendam, vires habet eximias. Interdum tamen tertio videlicet, aut quarto quoque die, purgatiunculas ex senna in prædictis decoctis infusa, interijciebamus, interdum etiam pilulas ex chalybe exhibebamus, aquam ex infusione chalybis paratã in potu ordinario, cum vino tenui & olygophoro propinabamus. Quibus per mensem (vt dictum est) continuatis, nobilis æger ad multò meliorem statum perductus est, ita vt qui anteà neq; in equo, neque in carruca, sine magna molestia iter facere poterat; iam & carrucæ motum velociorem, & equi celerem ambulationem, facilè toleret. Præterea totius corporis vigor, & ipsius faciei color plurimum restitutus est. Hoc in primis annotatione dignissimum est, quod nobilis æger à semicupijs, & fotibus regioni ventriculi admotis, maximè lędebatur, & in insignem anhelitus difficultatem conijciebatur: ita vt eorum vsum, quamuis huic curationi maximè necessariũ, prorsus abijcere, coacti fuerimus.

Hæc vsque ad diem quartam Iulij à nobis acta sunt, quo tempore impetrata ab illustrissimo Præside dicendi venia. Monspelium redijmus, relicto ipsi prescripto eorum, quæ in posterum agenda videbantur.

A discessu meo per totum autumni & hyemis sequentis decursum prædicta remedia alternatim, & per debita interualla ex clarissimi viri D. Ioannis Matthæi medici illius ordinarij præscripto, vsurpauit, nempè salem Martis, pilulas ex chalybe, & infusionem sennæ in prædicto decocto cum sale tartari, & spiritu vitrioli paratam; quibus addebatur opiata roborans, & aperiens, à nobis ante discessum prescripta. Cum verò post aliquot menses maxima symptomatum imminutio appareret, consului per litteras, vt fotum, & semicupium tentaret, siquidem sperandum fore, vt causis morbificis valde imminutis, minor fiat humorum commotio, quæ dictorum remediorum vsum impediebat. Res ex voto successit, & fotus sine molestia ęger ferre potuit, a quibus maximum fructum percepit. Vere autem sequenti non solum fotus, sed etiam semicupia vsurpauit, & prædicta remedia sedulo continuauit, alijs nonnullis additis: a quibus tandem. Deo sit laus & gloria, ad optimam valetudinem perductus est.

OBSERVATIO LXXXVI.

Hydrops tympanites.

CLarissima Matrona, vxor D. de Guere Costensis, Iuris vtriusq; Doctoris 30. annos natà, bilioso temperamento prædita, laborauit per 10. menses tumore ventris satis insigni, cui tensio maxima adiuncta erat, vt hydropis tympanitis naturam omninò referret. Prima affectus origo huic pręsertim causæ ascribebatur, quod ægra fluorem album a longo tempore patiens; in balneum actu frigidum sese demerserit; a quo fluor ille suppressus est. Cui etiam causæ varij errores in victu accesserunt. Multis remedijs vsa est per dictum tempus a peritissimis medicis pręscriptis. Potionibus nempe, apozematis, & iulepis aperientibus ac diureticis, opiatis hepar roborantibus, alijsque quamplurimis sine vllo fructu. Tandem circa finẽ mensis Maij anni 1645. curæ meæ se commisit, quam sequentibus remediis aggressus sum.

℞. Rad. asparagi, brusci, & cichorij ana ℥ß. rad. enulæ camp. & petrosel ana ʒij. fol. agrimon. ceterac. capill. ven. an M ß. absinthij vtriusque ana P ß. coquantur ad ℥vj. in colatura infunde frigide per noctem senæ mund. ʒ i salis diureticis ʒ j. spiritus diuretici gutt. 30. c. mane cum regimine per sex dies cõtinuos. Purgabatur quater aut quinquies singulis diebus, & materiam viscidam cineritij coloris excernebat. Post secundam dosim sanguis detractus fuit ad ℥viij. In fine apozematum sumpsit pilulas ex calomelanos gr. xx. diagr. gr. xx. quibus septies purgata est: & sequenti die ventris tumor résolutus apparuit; qui tamen circa vesperam iterum inflari cępit. Tumore subsidente dum hypochondria contrectarem percepi tensionem insignẽ, & dolorificã circa ventriculi regionẽ; cuius ratione pręscripsi (cum iuleporum cõtinuatione) fotum emollientẽ, & aperientem, vniuersę regioni hypochondriacæ singulis diebus admouendum, siquidem tensio etiam non leuis in dextro hypochondrio apparebat. Quibus per 4. dies vsurpatis menstruæ purgationes prodiere, quæ per aliquot menses latuerant. Cum tamen illæ segniter admodum procederent, triduo elapso iterum vsurpati sunt, tum fotus, tum apozemata sine senna parata. A quibus moderata mensium copia prouocata est, & ab eo tempore tumor ventris omninò discussus apparuit. Ad firmandam tamen curationem præscripsi pilulas vsuales aperientes & laxantes, bis aut ter in mense degluttiendas, tum etiam opia-

tam

tam roborantem, & aperientem singulis diebus per mensem integrum vsurpandam.

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris quartana.

IOannes Gossel Lotharingus, bonarum literarum candidatus, in Delphinatu prope oppidum Reuel nominatum apud nobilem virum, cuius filios erudiebat, tunc temporis habitans; ad me venit die 15. mensius Iulij anni 1645. vt ei febre quartana ab anno integro laboranti opem ferrem. Eius autem hypochondria explorans, maximam tensionem & duritiem in regione hepatis, & lienis inuenio: quam tantæ morbi contumaciæ, atque longitudinis causam esse existimans: eam prius demoliendam censui apozemate aperiente, & laxante (præmissa venæ sectione) tum etiam fotibus emollientibus, & aperientibus: ac pilulis ex chalybe paratis. Quæ omnia ipsi præscripsi ad xx. dies vsurpanda. Tum febrifugi mei dosim ei tradidi, post dicta remedia sumendam, cum autem ille non posset commodè pharmacopœis vti, qui à loco, vbi degebat, satis longè distabant: & sumptus remediorum vix ferre posset, omissis ijs omnibus quæ præscripta fuerant, febrifugum statim sumpsit: à quo multum purgatus est. Prima accessio ab assumpto remedio dimidio minor fuit; secunda priori adhuc minor. Et ita minuentibus sensibiliter accessionibus, post quintum paroxysmum à febre quartana omninò liber fuit: de quo me per literas monuit, addens se tussicula infestari à febre sibi relicta. Cui rescripsi vt remedia à me antea præscripta vsurparet pro hypochondrij vtriusque obstructionibus referandis quas adhuc persistere, & tussim illam siccam producere non dubitabam.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Vomitus antiquus.

VXor D. Antonij de Manissy Medici Romanensis, & vniuersitatis Valentini Doctoris aggregati meritissimi, annos nata 24. laborauit per triennium vomitu molesto cum dolore lumborum ad regionem lienis sese exporrigente, vomebat autem post singulos pastus omnem propemodum cibum & potum cum pituita viscida permixtum: vnde ad summam maciem perducta est. Preterea quasdam veluti accessiones febriles patiebatur bis aut ter in mense, per 12. aut 15. horas perseuerantes. Multi Medici ex ijs pro ea consilium inierant, hæc symptomata à calculo renum parenchymati infixo, prouenire existimabant. Alij verò obstructiones, & hystericos affectus accusabant. Quorum omnium ratione varia remedia vsurpata fuerant sine vllo fructu. Donec tandem ægra ad tantam maciem perducta fuerit, cum febre lenta coniunctam, vt febre hectica confecta putaretur. Ego autem rogatus à marito, vt quædam remedia ipsi præscriberem; censui præcipuam mali originem in liene residere, eumque tum obstructionibus, tum intemperie calida, & sicca laborare. Quorum ratione, premissa parca venæ sectione, sequentia præscripsi remedia.

℞. Rad. cichor. asparagi, brusci, & buglossi ana ℥ß. fol. agrimon. ceterac. capill. ven. & pimpinellæ ana ℈iß. coquantur cum pullo gallinaceo, in colar. dissolue cremor. tart. ʒj. fiat iusculum, quod capiat manè per sexdecim dies.

In quarto quoq; iusculo infunde per noctem sennæ mund. ʒiij. sem. anisi ʒj. capiat cum regimine.

℞. Hord. integri & amygd. dulc ana lib. j. contundantur, & decoquantur pro semicupio, quod ingrediatur tepidè, bis in die per triduum, post vsum iusculorum.

℞. Chalyb. prep. cum sulph. ʒj. aloes opt. sennę mund. rhab. elect. & agarici recent. trocisc. ana ʒij. pul. elect. diarrh. abb. ʒß. croci ℈ß. cum oxymel. simpl. fiat massa pilular. de qua capiat ʒj singulis diebus mane tribus hor. ante pastum, postea deambulando, & continuando per xv. dies.

Finito vsu pilularũ, reiteretur semicupium per quatriduũ.

Hisce remediis ordine vsurpatis, à prædictis affectibus liberata est, & in integram sanitatem restituta.

OBSERVATIO LXXXIX.

Febris tertiana.

ANcilla Dn. de Sauterau in Senatu Gratianopolitano Consiliarij Regij, triginta annos nata, febre tertiana intermittente detinebatur, eiusque accessiones 15. passa erat in quarum decursu bis ei sanguis detractus fuerat: & medicamentum catharticum bis etiam exhibitum pluresque iulepi refrigerantes, & aperientes præscripti à medico ordinario; qui post decimum quintum paroxysmum febrifugi mei gr. xx. illi exhibuit die intermissionis, quæ erat 25. Iulij. 1645. Quinquies purgata est per aluum, blandè & sine molestia. Postridie accessio rediјt multò intensior. Et ab eo tempore nullam amplius accessionem passa est.

OBSERVATIO XC.

Febris tertiana.

DOminus de Pourroy in Senatu Gratianopolitano Præses amplissimus, quinquagenarius: Febris tertianæ intermittentis accessiones viginti passus erat quando ad eum vocatus sum. Bis ei sanguis detractus fuerat: iulepi refrigerantes multi exhibiti: & aqua benedicta Rulaudi bis propinata, vnde magnam bilis, & pituitæ copiam excreuerat per vomitum, & secessum. Vocatus ego in accessione vigesima prima, eam valdè intensam inuenio, quatuordecim horarum spatio ægrum valdè affligentem, cum siti ingenti, & graui inquietudine, quæ tandem sudoribus in fine paroxysmi prodeuntibus, discussa est. Vrinæ erant rubræ, & quasi flammeæ, nullum concoctionis indicium exhibentes. Ideo sanguinem detrahi iubeo satis magna copia: iulepos valdè refrigerantes præscribo: succum limonum in ptisana potus ordinarij: & spiritum vitrioli in eadem ptisana tempore accessionis. Quibus intra biduum color vrinæ ruber valdè remissus est, & leue enæorema in ea apparuit. Nihilominus accessio vigesima secunda eiusdem fuit durationis, sed cum minori inquietudine, quæ epithematis liquidis regioni cordis admotis valdè temperata est. Sequenti die exhibui febrifugi mei gr xxv. cuius nulla fuit operatio per totam diem, nisi quod circa horam tertiam vespertinam semel aluum deposuit, & submediocrem materiæ biliosæ copiam excreuit. Postridie verò hora octaua matutina iterum deiecit, sed multò copiosius, excreta autem biliosa, & serosa erant. Hora nona rediit accessio, quæ multò remissior, & breuior fuit ad horas octo tantum perseuerans. Post accessionem ter aluus soluta est. Contigit illa accessio die vltima mensis Iulij anni 1645. Die prima Augusti nulla accessio fuit, quia erat dies intermissionis. Die verò secunda in qua accessio expectabatur, nulla etiam apparuit; ita vt æger curatus videretur. Attamen die tertia, quæ erat dies intermissionis, noua accessio prodiit. Sequenti die, quæ erat quarta eiusdem mensis, secta fuit vena, cum vrinæ adhuc rubræ apparerent, post meridiem verò alia accessio contigit: ita vt febris tertiana simplex in duplicem versa videretur. Die quinta eiusdem mensis rediit accessio priori similis. Hic amplum critici, insultandi campum inuenere, quod febrifugo meo tertianam simplicem, in duplicem conuertissem. At die sexta iterum exhibui febrifugum ad gr. 36. quo sexies purgatus est, multaque deiecit serosa, biliosa, ac pituitosa. Accessio rediit, eadem hora, sed priori aliquantulum remissior. Post accessionem ter aut quater iterum aluum deposuit. Postridiè manè iterum ter aut quater. Et accessio non rediit, neq; diebus consequentibus; & intra paucos dies ad consueta munia rediit. In eoque statu permansit per 24. dies in quorum decursu varios errores commisit in victu; qui eum in reciduam coniecere. Itaque die trigesimo eiusdem mensis, noua accessione correptus est hora secunda post meridiem quæ decem horarum spatiam peragrauit. Die vltima mensis, alia accessio rediit hora quarta vespertina, sed multo leuior. Die prima Septembris rediit accessio hora decima matutina priori consimilis, censui illas accessiones ex noua cacochymia ab incauta victus ratione cumulata exoriri, quæ leuem quandam putredinem nacta sit, & nondum esse

par-

partibus firmiter infixam, atque tenaciter fermentatam, atque adeò eam leuioribus remediis euacuari posse, neq; ad febrifugum esse confugiendum. Præscrisi itaq; purgans medicamentum ex infus ℥iiij. sennæ in decocto tamarindor. cichorij, & agrimon. cum sem. anisi & cristal. miner. ana ʒi. addendo colaturæ mannæ & syrup. rosa. ana ʒi pulu. ialapæ ʒ i. Optimè purgatus est, & accessio sequens minor fuit. Tunc per biduum sequens sumpsit iuscula aperientia & laxantia, sicque ab accessionibus omninò liberatus est, & debito victus regimine cautius obseruato ad perfectam valetudinem perductus est; qua ad hanc vsque diem fœliciter fruitur.

OBSERVATIO XCI.

Febris quartana.

FRater Theotimus iuuenis religiosus ordinis recollectorum cœnobii Gratianopolitani, incidit in febrem quartanam versus finem mensis Iulii anni 1645. Quinque accessiones passus erat cum ad eum vocatus sum. Sanguis ei detractus fuerat sine vllo alio remedio. Sumpsit die septima Augusti febrifugi mei gr. xxx. pridie accessionis. Multum purgatus est per inferiora & aliquoties per superiora. Accessio postridie rediit multo minor, quam nulla alia subsequuta est.

OBSERVATIO XCII.

Febris quartana.

FRater Pascalius eiusdem cœnobii religiosus, decem accessiones febris quartanæ passus erat cum eum inuisi; eique exhibui febrifugi mei gr. xxiii. die 25. mensis Octob. anni prædicti, octies purgatus est per aluum, & bis per vomitum eaque euacuatione morbus omnino sublatus est.

OBSERVATIO XCIII.

Febris quartana.

VXor clarissimi viri D. de Chappoulay, apud quæstores Franciæ Gratianopolitanos aduocati regij, quinquagenaria, à quinq; septimanis febre quartana laborabat adeo grauiter vt in lecto perpetuo decumberet, & solis iusculis vesceretur nunquam enim aderat integra, ἀπυρεξία. Die prima mensis Septembris sumpsit febrifugi mei gr. xvi. sexies purgata est per aluum, idque blandissimè, sequenti die bis iterum purgata est, & accessio, quæ reditura erat post meridiem, vsque ad horam septimam retardata est multoque remissior fuit. Sequentibus verò diebus non amplius comparuit. Cum autem sese reficere incipere., & solidis alimentis vteretur. vuas immaturas in singulis pastibus comedebat, vndè in febrem quartanam iterum recidit, quæ consequenter duplex, & triplex facta est, cum ego tunc temporis Gratianopolitani discessissem, & Monspelium redissem. Contigit autem vt in mense Decembri eiusdem anni Gratianopolim iterum vocatus fuerim, eam verò tunc temporis inuisens, triplici quartana grauiter oppressam inueni. Quamobrem ei exhibui febrifugi mei gr. xx. die decima nona dicti mensis; quibus septies purgata est per aluum, & bis per vomitum. Febris ea die non rediit, neq; per biduum sequens. At verò die 23. cum lautè pransa esset, longa accessione correpta est. Qua de causa sumpsit sequenti die febrifugi parem quantitatem, & quinquies deiecit per aluum, nihil vero per vomitum, & consequenter à febre immunis fuit.

OBSERVATIO XCIV.

Febris quartana.

MVlier quinquagenària in Nosocomio Gratianopolitano, per annum integrum febre quartana conflictata fuerat, Die 5. mensis Setembris anni 1645. sumpsit febrifugi mei gr. xx. & copiosè purgata est per aluum, semel verò per vomitum; idque septem horis ab assumpto medicamento. Die sexta accessio rediit paulò minor, & retardata post per horas quatuor. Ab eoque tempore nullam amplius accessionem passa est.

OBSERVATIO XCV.

Febris quartana.

ANcilla Vxoris Domini de Seruien in Camera computorum Gratianopolitana Præsidis, febre quartana laborabat à quinque septimanis sumpsit die 6. Septemb. 1645. febrifugi mei gr. xvj. pridie accessionis, quo multum purgata est per inferiora tantum. Secunda die redit accessio sine frigore, sed prioribus longior & retardata est per horas sex, sequentibus verò diebus non amplius rediit, & in eo statu permansit per mensem integrum. Incautam vero victus rationem seruans ancillarum more; in febrem quartanam recidit; quę primum in duplicem, mox in triplicem migrauit, idque post meum discessum. Cum autem Gratianopolim redijssem in mense Decemb. ipsi exhibui febrifugi mei gr. xx die 23. eiusdem mensis, rigida hyeme, atque glaciali existente. Matutinis horis materiam viscosam & glutinosam, eamque copiosam vomitu reiecit vespertinis vero plurimum per aluum expurgata est, & sic omnino liberata fuit à triplici quartana.

OBSERVATIO XCVI.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Faiole in senatu Gratianopolitano procurator, vnus ex consulibus illius anni, annos natus 40. febre tertiana duplici laborabat à 25. diebus, per quos vulgaribus remedijs ex alterius medici præscripto abundè vsus fuerat. Vocatus ego die 25. Augusti 1645. eum lecto affixum inuenio & solis iusculis vtentem, grauibusque paroxysmis quotidie afflictum. Illi autem exhibui febrifugi mei gr. xvj. quibus septies purgatus est per aluum, idque blandissime, & à paroxismis febrilibus omnino liberatus.

OBSERVATIO XCVII.

Febris quartana.

GAbriel Pyot famulus Dn. Marcha ciuis Monspeliensis. annos natus 24. febre quartana duplici laborans à tribus mensibus, & nullis vsus remedijs per illud tempus, sumpsit febrifugi mei gr. xxiv. die 10 Nouemb. 1645. quæ erat dies intermissionis. Purgatus est septies ea die per aluum sine vllo vomitu, aut nausea, & sine vlla molestia: sequenti die bis aluum deposuit. Accessio quæ hora quinta vespertina expectabatur, retardata est vsque ad 3. matutinam sequentis diei; secunda accessio quæ vespertinis horis redire consueuerat, nullo modo comparuit, & ab eo tempore æger nullam amplius accessionem passus est.

OBSERVATIO XCVIII.

Febris quartana.

VXor Ioannis Alles chirurgi Montfrinensis, triginta annos nata, febre quartana laborabat à quatuor mensibus, & cum per illud oppidum transirem circa finem mensis Octob. anni 1645. rogatus sum à marito, vt quædam remedia illius curationi idonea præscriberem. Video mulierem admodum pallidam, & macilentam, cui menses non fluxerant à principio morbi & contrectans hypochondria, lienem inuenio durissimum, ac ferè scirrhosum. Ideo censui febrem quartanam curari non posse, quin obstructiones illæ graues prius auferrentur. Præscripsi itaque primum potionem purgantem, & postridie venæ sectionē. Postmodum pilulas ex chalybe aloe, ammoniaco, alijsq; per xv. dies vsurpandas & fotum emollientem, atq; aperientem per vsum pilularum singulis diebus hypochondrijs admouendum. Quibus diligenter vsurpatis, tensio hypochondrij

fini-

sinistri admodum remissa est, sed accessiones febriles in eodem tenore consistebant: sumpsit itaque febrifugi mei gr. xx. a quo sexies purgata est per aluum & ab eo tempore nullam amplius accessionem passa est.

OBSERVATIO XCIX.

Febris quartana.

INgenuus adolescens Michael Pineau Romorantinianus medicinæ studiosus, cum febre tertiana per quatuor menses afflictus fuisset, tandem in quartanam incidit eaque laborabat à sex septimanis, cum ad me venit remedium exposcens. Dedi itaque febrifugi mei gr. xx. die 29. mensis Nouembris anni 1645. ea die bis tantum purgatus est per inferiora; idque circa vesperam Sequenti die, quæ erat dies accessionis, decies purgatus est per aluum, & bis per vomitum, nempe horis prandii, & cenæ, & cum assumptis alimentis, biliosos humores excreuit, & accessio non apparuit ea die neque deinceps.

OBSERVATIO C.

Febris quartana.

PVella sancti Ægidij nomine Iohanna Brunetta decem annos nata, febre quartana laborans à quatuor mensibus, sumpsit febrifugi mei gr. xvi. die 29. mensis Nouembris anni 1645. Quinquies purgata est per aluum sine vlla molestia: sequenti die redijt accessio more consueto, & ab eo tempore non amplius comparuit atque ita ægra à morbo libera omninò euasit.

OBSERVATIO CI.

Febris quartana.

QVia omnes febris quartanæ curationes sub diuersis titulis propositæ centuriæ limites excederent. Ideò sequentes sub eodem titulo comprehendibus, vt ad hanc vsque diem, qua hæc prælo subijciuntur, curationum nostrarum series extendatur. Tum vt ea quæ de febrifugo nostro inferius dicturi sumus, illustriora euadant.

Cum Gratianopoli Monspelium peterem in mense Octobri anni 1645. Valentia transeunti occurrit mihi caupo quidam, qui Claudius Boudon nominatur, febre quartana laborans a tribus mensibus, ad cuius oppugnationem nullum remedium vsurpauerat, præter vnicam venæ sectionem. Præscribo primùm potionem purgantem ad cacochymiam in primis vijs restagnantem, euacuandam; quæ febrifugi operationi obsistere potuisset, ex sennæ ℥ß diaphen. ʒ ij. sirupi rosac. ℥ij. sumendam postridie accessionis, qua satis copiosè purgatus est. Sequēti die sumpsit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus est per aluum sine molestia, idque tantum circu vesperam. Postridiè redijt accessio solito multo longior, & postmodum nulla alia subsequuta est.

In eodem itinere transiens per oppidum, quod le Bourg Sainct Andiol nominatur apud Viuarienses, rogauit me D. Henricus Chays Chirurgus peritissimus, vt febrifugi mei dosim ipsi concederem pro muliercula quadam à longo tempore febre quartana laborante: cuius votū statim satisfeci; & ille post aliquod tempus mihi retulit, illam mulierem a febre quartana huius remedij vi, statim fuisse liberatam.

Ioannes Rideletus in Senatu Gratianopolitano Procurator annos natus 54. febre quartana laborabat a tribus mensibus eaq; duplici & sæuissima; ita vt lecto affixus decumberet, & solis iusculis vesceretur. Summa macie confectus erat, tum faciem, pedes, ac tibias tumore œdematoso affectas habebat; vt in hydropem ruere videretur Post multa remedia frustra tentata, meam opem implorat die 23. Decemb. 1645. rigida hyeme existente. Ego vero in pessimo illo statu eum constitutum videns, negabam me specificum meum exhibiturum, ne infameretur remedium. Attamen vxoris & fratris precibus tandem cedere coactus, remedium exhibeo ad gr. xx. die 24. eiusdē mensis. Septies purgatus est per aluum sine molestia. Primo biliosa, mox pituitosa multa excreuit. Die 25. ter iterùm deiecit eandem materiam. Accessiones perseuerabant. Die 27. sumpsit febrifugi gr. xxiv. sexies purgatus est per aluum sine molestia. Sequenti die leuem accessionem passus est. Et ab eo tempore febris quartanæ accessiones non rediere; saltem per septem dies quibus ego post vltimam accessionem Gratianopoli moratus sum; neq; quid post meum discessum acciderit rescire hactenus potui; imminens enim hydrops maximum vitæ periculū minabatur.

Claudius Mousseau artocopus Gratianopolitanus, cui signum est ensis regius, annos natus 40 febre quartana duplici laborans à quatuor mensibus, sumpsit febrifugi mei gr. xx. die 25. Decemb. anni 1645. hyeme rigida & glaciali existente. Quater purgatus est per aluum blandissimè. Die 24. & 25. accessiones iterum passus est. Die 26. sumpsit febrifugi gr. 32. Bis tantùm purgatus est, sed copiosè; & ab eo tempore nullam amplius accessionem passus est.

Michael Gounselin faber ferrarius Gratianopolitanus à quatuor mensibus quartana laborans sumpsit febrifugi mei gr. 32. die 26. Dec. 1645. frigore intensissimo sæuiente; septies purgatus est per aluum; bis verò per vomitum. Sequenti die redijt accessio prioribus intensior Die 29. eiusdem mensis sumpsit idem remedium, & sexies purgatus est per aluum sine vomitu vllo. Et accessio nulla postmodum apparuit.

Martinus Lebreton Parisiensis, Ecclesiæ diui Ludouici patrum Iesuitarum musicus, 20. annos natus febre quartana laborans à quatuor mensibus per quos nulla remedia ex arte vsurpauerat, sumpsit die tertia Februarij anni 1646. febrifugi mei gr. 20. quibus pluries purgatus est per inferiora tantum. Postridie accessio redijt leuissima, & nulla alia deinceps.

Ancilla vxoris nobilissimi viri Domini marescali de L'hospital, nomine Barbe Lepese, febre quartana duplici laborans ab octo mensibus, sumpsit febrifugi mei gr xx. die 25. Februarij 1646 quæ erat dies intermissionis; sexies purgata est per aluum. Die sequenti eodem modo purgata est, & pari quantitate. Accessio quæ expectabatur hora quinta vespertina, redijt hora nona matutina prioribus similis. Et ab eo tempore nulla amplius accessio comparuit. Sicq; ægra à duplici illa quartana contumaci prorsus liberata est.

Pedissequus Dn. Comitis de Larocheguion octodecim annos natus febre quartana laborans a quatuor mensibus, petijt à me auxilium die 27. Februarij 1646 Quia verò iamdiu nulla remedia vsurpauerat, & cibis quadragesimalibus tunc temporibus vtebatur: censui præparandum esse corpus venæ sectione moderata, & purgatione ex infusione ʒ. iij. sennæ cum ʒß. salis tartari, qua blandè purgatus est. Die 2. Martij sumpsit febrifugi gr. xx. quæ erat dies accessionis, sed tantum hora sexta vespertina rediture, octies purgatus est per inferiora tantum Accessio anticipauit, & redijt hora secunda prioribus intensior. Die 5. eiusdem mensis redijt accessio itidem hora secunda & prædictæ similis. Die 7 sumpsit febrifugi eandem dosim, cuius operatio priori fuit similis: rediit tamen accessio more consueto, & consequenter tres alias accessiones passus est nullo vtens remedio. Attamen corpus reficiebatur, & faciei color viuidior in dies euadebat, nec non ciborum appetentia melior Post tres illas accessiones, & pridiæ quartæ sumpsit febrifugi gr. xxij. quibus sexies purgatus est per aluum: accessio rediit postridie paulò remissior, & ab eo tempore æger nullam amplius accessionem passus est, prorsusque à febre quartana liberatus fuit.

DE FEBRIFVGO NOSTRO.

APPENDIX.

HActenus febris quartana pro incurabili habita est in principio, augmento, & statu, quod materia morbifica illis temporibus nondum sufficienter concocta, & præparata sit, vt medicamētis purgantibus educi valeat, & quinque vehementioribus remediis eam educere nituntur, ex quartana simplici non raro, duplicem, ac triplicem faciant, atque interdum continuam, qua ægrotantes in maxi-

mum

cerum vitæ periculum conijciuntur. Hinc factum est, vt prudentiores medicis quartanarijs longam patientiam consulant, eosque ad vernum tempus dimittant, cuius temperies humoris peccantis concoctioni, & euacuationi maximè idonea est: hyemis verò frigus tantopere aduersum, vt eo vigente febris quartana prorsus incurabilis censeatur. Propterea quod humores tartarei, & melancholici magis condensantur, ac veluti congelantur; nec non meatus corporis tum sensiles tum insensiles constringuntur, vt euacuationis aut diaphoresis spes omnis ablata videatur. Quinimo tanta est nō rarò materiæ morbificæ contumacia, vt multę quartanæ à doctissimis etiā medicis recta methodo & maximo vulgarium remediorum apparatu, tempore idoneo (id est vere, & æstate) oppugnatæ, eorum vim eludant. & ad annum integrum imo interdum ad biennium, & triennium protrahantur.

Verum enimuerò longus vsus, & exercitatio diuturna magna artibus incrementa afferre consueuit, & noua recentiorum inuenta antiquorum medicinam ad longè sublimius dignitatis fastigium extulere. Quorum ego vestigijs insistens, cum in penitioribus naturæ arcanis perscrutandis per triginta septem annos, a quibus medicinam facio, sedulam operam nauerim, licet publicis, ac ferè continuis (præter ægrorum visitationes) lectionum, disputationum, aliarumque Academicarum exercitationum, occupationibus districtus, attenta cogitatione diu multumque meditatus sum; si qua via contumax, & diuturnus iste morbus, exiguo tempore, vinci edomarique valeret. Ac licet conatus ille perarduus videretur, & propemodum impossibilis, successum tamen optatum (diuino numine aspirante cui sit laus, & gloria) obtinere licuit. Tandemque diu meditando, elaborando, experiendo coniungendo, separando, addendo, detrahendo, augendo minuendo, varieque varia præparando, verum atque specificum febris quartanę ῥιζότομον inueni. Nolo infallibile remedium pronuntiare, ne agyrtarum vocibus vti videar. Sed quod rei est bona fide pronuntiare possum, me ad hanc vsque diem nunquam remedium exhibuisse, quin accessiones febriles tertia saltem exhibitione cessauerint. In nonnullis tamen vel ob errores in victu, vel ob quasdam materiæ morbificæ reliquias intus restitantes recidiua contigit, quæ leui aliqua purgatione, ex vulgaribus medicamentis parata, vt plurimum discussa est.

A quatuordecim tantum mensibus hoc remedio vti cœpi, quod per multos annos in mente agitaueram. Plurimorum verò à quibus hactenus vsurpatum est, nomina, & historias scriptis mandaui. In quibus febres quartanæ in principio, augmento, statu; tum etiam in media hyeme, eaque gelu rigida, curatæ inueniuntur.

Huius remedij vires eiusmodi sunt, vt humorem melancholicum virtute specifica oppugnet, illius fermentationem, quæ paroxysmi causa est, inhibeat prauas eiusdem qualitates extinguat, totamque eius naturam immutet. Sicque omnes turbæ, quas ferus iste humor in corpore humano excitare solet, illico sedantur, eo scilicet imbelli, atque inualido, aquæ communis instar, effecto. Quemadmodum enim acetum sale tartari, aut saturni admixto, omnem aciditatem, omnesque vires subitò amittit, & aquæ simillimum efficitur, ita humor melancholicus ad specifici sui occursum, extinguitur quodammodo, omnemque agendi, ac resistendi potentiam amittit. Ita vt plerunque vna illius exhibitione febris quartana profligetur, & rarò ad secundam, rarissimè ad tertiam confugiendum sit. Cum alioqui materia rebellis, & non prius edomita, centum medicamentis ne minimum quidem commoueri valeat. Vndè medici non rarò illius contumaciam pertæsi, curationem dimittere coguntur. Licet autem hoc remedium febri quartanæ oppugnandæ peculiariter destinatum sit, febres etiamnum tertianas, propter analogiam, quæ illis cum quartanis intercedit (siquidem febres tertianæ longiores in quartanas plerumque degenerant) vna die profligat: vt in multis febris tertianæ curationibus supra videre est, vnde generico febrifugi nomine à nobis donatum est.

Exactam ac dilucidam huius remedij descriptionem nondum proponendam censui, donec pluribus aliquot annorum obseruationibus eius virtus perfecta fuerit. Vt tamen interim curiosis naturæ indagatoribus inquirendi occasio præbeatur, subobscuram, & tenui velo obuolutam, fidelem tamen, & omni fraude vacuam descriptionem propono: quam filij artis sedulo adhibitio labore, non admodum difficile euoluere poterunt. Componitur ergo pretiosum hoc medicamentum ex triplici Hercule duodecim laboribus ad summam nobilitatem euecto, quibus tandem quartus athleta additur, operis complementum efficiens. Dari potest pueris ad gr. x xij & xv Adultioribus vero à gr. xx. ad xxx. & xxxx. Blande operatur iusta dosi exhibitum, nec magis conturbat, quam medicamenta vulgaria ex senna, & rhabarbaro composita. Aliquando tamen per vomitum euacuat, si materiæ morbificæ portio circa ventriculum hæreat. Hoc enim habet peculiare, vt materiam morbificam vbicumque latentem recta via adeat, efficaciter aggrediatur, & fortiter oppugnet, donec tandem deuicerit. Historiæ supra descriptæ idipsum aperte indicant. In quibusdam enim vias apertas, & materiam non admodum copiosam inueniens, sine vlla molestia, & cum exigua euacuatione opus suum absoluit; vt in principe Doria, alijsq; contigit. In alijs vero qui nullis, toto morbi decursu, remedijs vsi fuerant, & prauis edulijs corpus suum impleuerant, noxiorum humorum multitudinem, & contumaces viarum obstructiones, summamque cruditatem inueniens; non sine conturbatione, & labore ægrotantis, morbum vincere potuit, vt in pauperibus, & plebeis quibusdam contigit, in quibus prima huius remedii experimenta facta sunt. Hæc igitur de febrifugo nostro dicta sufficiant.

OBSERVATIONUM MEDICARUM ET CURATIONUM INSIGNIUM

CENTURIA QUARTA.

OBSERVATIO I.

Febris hectica,

FILIA Domini d'Aumelas Franciæ Quæstoris generalis, annos tredecim nata, laborabat ab octo mensibus febre lenta, quæ hectica censebatur, propterea quod omnibus remedijs quæ ad Chlorosim & viscerum obstructiones reserandas vulgò præscribi solent, à duobus peritissimis medicis illius curæ successiuè incumbentibus per dictum tempus auferri non poterat; quin potiùs morbus ad extremam maciem & summam totius corporis debilitatem ægrotantem perduxerat, vt ab omnibus pro deplorata haberetur. Cui indicio maximè fauebat vomitus assiduus, qui eam statim à somno matutinis horis infestabat, & vsque ad horam prandij perseuerabat, ita vt omnia Medicamenta tum alterantia, tum vacuantia quæ ipsi matutinis horis exhibebantur, vomito reijceret. Et sic nullus videbatur esse remedio locus. Cum tandem curæ meæ commissa fuisset, præmisso Prognostico, quod exigua salutis spes superesse videretur, ad duo animum conuerti: primo vt remedia anteà vsurpatis efficaciora adhiberentur; secundo vt semel assumpta vomitu non reijcerentur. Remedia efficaciora a Spagyricorum officinis erant depromenda. Vt vero facilius retinerentur, gustui non ingrata esse debebant, & illis horis exhiberi, in quibus vomitus non vrgebat. Ideo cum mihi relatum esset illam à meridie vsque ad horam somni vomitu nc, tentari, censui remedia vespertinis horis esse exhibenda. Primum itaque præscribo tabellas compositas ex Stomachici Poteri ℨij. & sacchari in aqua rosarum dissoluti ℥vj. quarum sumebat ℨij. singulis diebus, horis duabus ante cœnam. Continuatis hisce tabellis per octo dies, sumpsit auri diaphoretici gr. iv. ac deinde per alios octo dies tabellas Stomachicas continuauit; quibus elapsis aurum diaphoreticum iteratum est, post cuius exhibitionem, febris illa lenta, quæ hectica putabatur, omnino disparuit: tum etiam vomitus cessauit. Quamobrem ab eo tempore etiam matutinis horis remedia exhibita sunt. Sumpsit igitur singulis diebus manè per mensem integrum Balsami Peruuiani guttas iij. cum saccharo subactas ad Pilulæ formam, cui superbibebat tantillum vini generosi. Hoc remedium ad ventriculum roborandum, & obstructiones reserandas eximias vires obtinet. Et per dictum mensem sumpsit etiam quotidie vespertinis horis tabellas stomachicas, & semel in Septimana aurum diaphoreticum, sicque ad integram valetudinem restituta est.

OBSERVATIO II.

Tertiana duplex,

DOminus Gerardus in Curia Computorum, subsidiorum & fisci regij Consiliarius, annum agens 63. febre tertiana duplici laborabat à quinque Septimanis, in quarum decursu multa remedia administrata fuerant ab alio Medico; quater secta fuerat vena, pluries purgatus fuerat, & multi iulepi, aliaque remedia exhibita. Morbus tamen in peius ruebat, & accessiones grauiores euadebant, vt ea die, qua ego vocatus sum, ipsum attonitum, & comatoso quodam stupore affectum inuenerim, & adstantes de ipsius salute maximè dubitarent. Tanta autem erat virium prostratio, vt nulli euacuationi locum esse censuerim. Prima igitur die, qua ipsius curationi incumbere cœpi, iulepum sequentem exhibui hora vna ante accessionem.

℞. Aquæ cichor. ℥iij. salis absinth. ʒß. spiritus sulphur. ℈j. misce, F. iulepus.

Secunda die idem remedium iteratum est, etiam hora vna ante accessionem, qua transacta vrinæ meliores fuerunt & concoctionis non leuia rudimenta ostentantes, quæ anteà crudissimæ apparuerant. Tertia die idem iulepus iteratus eadem hora, & accessio perexigua fuit. Quarta die manè sumpsit potionem sequentem.

℞. sem. mund. ℨij. salis tartari ℨß. spirit. vitriol ℈ß. aquæ cichor. ℥vj. infundantur frigidè per noctem, & colaturam capiat manè cum regimine.

Pluries purgatus est cum Euphoria, & ea die accessio non apparuit, neque deinceps, & ita perfectè curatus est.

OBSERVATIO III.

Hydrops Thoracis.

DIe vigesima mensis [illegible] Daniele V[illegible] nario maxima spira[illegible] rante, ad quam amolie[illegible] auctis remedijs tum [illegible] ico ordinario, tum in varijs consultationibus [illegible] fuerat, sed frustrà, cum en[illegible] & extremos penè sp[illegible] itu [illegible] ocatione, qua vrgebatur. Censui eum [illegible] hydrope laborare, cum neque tussis, neque stertor adesset, neque vlla sputa viscida & crassa excernerentur, vt in vero asthmate solet fieri Præterea tibiæ ædematoso tumore affectæ erant, & venter intumescere incipiebat, vt iam ascitiscus fieri videretur. Insuper in lecto à duobus mensibus non decubuerat, sed diu, noctuque in Cathedra corpore erecto sedere cogebatur. Ego vero de illius salute desperans, nolebam ipsi remedia præscribere. verum ipse instanter vrgebat, vt summam illam respirandi difficultatem minuerem. Quamobrem illius precibus victus aliquod saltem solatium ipsi afferre contendens, exhibui die sequenti bolum ex Calomelanos ℈j cum diagryd. ℈ß. in conserua rosarum. Septies purgatus est per aluum, & magnam seri copiam excreuit, vnde maximum leuamen eadem die recepit, ita vt liberius multò quam antea respiraret. Post biduum iteratum est remedium cum pari successu & sequenti nocte in lecto decubuit, sine vlla pectoris oppressione. Ventris tumore imminuto hypochondria contrectare licuit, & lienem magnum atque scirrhosum inueni: ideo præscripsi apozemata aperientia cum sale Tartari & spiritu sulphuris, tum etiam fotus & linimenta hypochondrijs ad mouenda, cum iterata tertio quoque die purgatione prædicta. Quibus per 15. dies continuatis ad longè meliorem statum reuocatus est, vt se curatum omninò putaret, attamen

elapso

elapso vno mense omnia symptomata rediere, venter magis intumuit, & post duos alios menses è viuis excessit. In hac Obseruatione notanda est summa Calomelanos efficacia, quod in morbo lethali tantum adiumenti afferre potuit.

OBSERVATIO IV.

Paralysis.

IOannes Alberger quinquagenarius à quatuor mensibus hemiplegia laborabat, partem corporis dextram occupante, ita vt vix loqui, & verba pronunciare valeret. Ab anno integro hoc morbo affligebatur, & per illius decursum multa vsut, pauca tremedia cum exiguo fructu. Ego vero illius curationem aggressus die 26. mensis Iunij anni 1646. bolum præscripsi ex Bezoardici mineralis granis xij. cum conserua rosarum, bis in die sumendum, & quinto quoque die pilularum cocciarum minorum ℈j. cum Mercurij calcinati per se sine corrosiuis gr. vij. Quibus per 20. dies continuatis pristinæ sanitati restitutus est.

OBSERVATIO V.

Hæmorrhagia.

VIr robustus 30. annos natus, bilioso temperamento præditus, contumaci hæmorrhagia ad extrema redactus fuerat. Post multa remedia frustra tentata, tandem cuiusdam Medici consilio è lecto in pauimentum delatus est suprà mattam laneam, & totum corpus contectum linteis oxycrato madidis, per longum tempus donec rigore correptus est, tunc enim ad lectum deportatus, & rigorem febris subsequuta est, quam sudor excepit, à quo curatus est. Collum etiam iisdem linteis obducebatur.

OBSERVATIO VI.

Hysterica Passio.

DIe 17. Iulij 1646 ancilla vxoris meæ nomine Ludouica Colla subito correpta est dolore atrocissimo, latus dextrum & lumbos tam immaniter infestante, vt illa continuo eiulare cogeretur. Cum nulla febris adesset, existimaui affectum esse hystericum. Ideo statim oxycrati cyathum exhibui, quem post horæ quadrantem vomitu reiecit, cum multa pituita. Sedato vomitu alterum oxycrati cyathum hausit, & statim dolor protinus euanuit, eaque prorsus liberata est.

OBSERVATIO VII.

Dolor Nephriticus.

DIe 20. mensis Iulij anni 1646. D. Iacobus Lemadre Medicinæ studiosus, filij mei præceptor, correptus est dolore nephritico valde vrgente. Vrinæ erant rubræ, & sanguinolentæ. Primum iniectus est clyster ex decocto emolliente, cum diaphœn ℥j aquæ benedict. ℥iv. qui parum præstitit. Sequenti die missus est sanguis ad ℥x. quia erat Plethoricus. Dolor tamen perseuerabat. Tertia die iteratus est clyster prædictus, qui eum tota die purgauit blandè, & per dilucida interualla; eademque die à dolore prorsus liberatus est, excretis duobus calculis per e iguis. Clyster prædictus ad dolores Colicos & Nephriticos præstantissimus est, vt in aliis Centurijs videre est. In hac autem curatione hoc peculiariter annotandum, quod si prima vice iniectus clyster votis non respondeat, semel atque iterum repetendus sit.

OBSERVATIO VIII.

Cholera morbus.

VXor Petri Portalon ciuis Monspeliensis correpta est Cholera morbo die 23. Iulij, anni 1646. circa meridiem, & ad vesperam vsque vigesies aluum deposuit, cum grauissimis doloribus, non solum intestina, sed etiam ventriculum infestantibus, ita vt sequenti etiam vomitu premeretur, multosque humores acres, & biliosos excerneret. Maritus à me consilium petiit vespertinis horis dum alia remedia pararentur. consulo vt ægra oxycrati cyathum assumeret, cuius adeo efficax fuit operatio, vt vomitus & alui fluxus statim cohibitus fuerit, & alia remedia vsurpata non fuerint; dictitante ægra se à morbo liberatam & pristinæ valetudini restitutam.

OBSERVATIO IX.

Carbunculus.

FIlius Petri Bouiac Mercatoris Monspeliensis, quartum ætatis annum agens Carbunculo afflictus à triduo integro, per quod nullum remedium vsurpatum fuerat, à me inuisus est die 22. mensis Iulij, anni 1646. Erat autem Carbunculus in media fronte, cum tumore rubicundo in medio nigerrimo, & tota facies valde inflata erat. Iubeo primum ad fixandum Carbunculum, causticum inuri parti nigricanti, & imponi escharæ vnguentum Basilicum cum Theriaca, ol. Scorpion. Matthiol. & Vitello oui: toti verò tumori cataplasma de Arnoglosso. Eodem tempore clyster iniectus est, eoque reiecto venæsectio iterata, quæ horis matutinis, tum etiam pridie celebrata fuerat. Vesicatorium ceruici admotum, & potio Cardiaca præscripta, tum etiam confectio de hyacintho in singulis iusculis exhibenda. Sequenti die febrem valde imminutam, tumoris inflammationem remissam & omnia mitigata inuenio; vnde proximam salutem sperandam censui. In hoc casu notandus est præcipue vesicatorij vsus, quod magnam humoris virulenti portionem deriuans, præcipuam curationis partem fecisse credibile est. Ideò in omni carbunculo vsurpandum censeo, & parti viciniori admouendum. Defensiuum ex vnguento de Bolo, quod vulgò in his affectibus vsurpatur, adhibendum non existimaui, quia repellentia faciei admota, in illius inflammationibus, admodum noxia sunt.

OBSERVATIO X.

Epilepsia.

ANcilla Epileptica vsu oxycrati liberata est, cuius cyathum sumebat manè singulis diebus, & ante tempus inuasionis acetum purum, curato morbo doloribus artuum correpta est, qui vsu Thermarum curati sunt.

OBSERVATIO XI.

Hæmoptoe.

IOannes Figniere Ciuis Monspeliensis hæmoptoe laborauerat per triennium, qua sanguinem reijciebat per intetualla satis magna copia. Tandem post multa remedia per mensem integrum manè sumpsit amylum in aqua decoctum (& sine calce paratum) instar Panatellæ, & ab eo tempore sanguinis sputo nunquam correptus est.

OBSERVATIO XII.

Febris tertiana.

IN mense Augusto anni 1646. D. Guilielmus Dortomannus Patronus celeberrimus sexagenarius, bilioso temperamento præditus laborauit febre tertiana vehementi, eique quater secta fuit vena, & semel purgans medicamentū

exhibitum intra dies 14. Præterea iulepi refrigerantes, & aperientes fuere vsurpati, tum ante sextam & septimam accessionem specificum exhibitum est, ex salis absinth. ℈ß. spiritus sulphuris ℈j cum aqua cichor. ℥iij. quibus accessiones imminute sunt, Eodem tempore in primo potu sumebat vigente febre spiritus sulphuris guttula 15. in aqua fontis. Tandem hora vna ante octauam accessionem secta fuit vena, præmisso decocto Chamæm. & Cremoris Tartari, & Emplastrum Strobelbergeri carpis admotum est, quibus remedijs imminens accessio fugata est, vt nulla eius vestigia apparuerint.

OBSERVATIO XIII.

Febris quartana.

Filiæ Domini Ducabe Poussanensis, 15. annos nata febrem quartanam patiebatur à 14. mensibus, Monspelium adducta est, vt mihi curanda traderetur: Illi exhibui febrifugi mei grana 16. di. 22. mensis Augusti, & decies purgata est per aluum, bis etiam per vomitum, quo humores primum acidos, mox amaros excreuit, vnicam accessionem passa est ab assumpto medicamento, & nullam aliam deinceps.

OBSERVATIO XIV.

Calculus vesicæ.

Illustrissimus vir Domine de Burcin, in Senatu Gratianopolitano præses, in mense Augusto anni 1645. correptus est dolore Nephritico, a quo post aliquot dies liberatus est de repente, etiamsi nullum Calculum excreuerit, cum tamen alias simili dolore tentatus, per lapillorum excretionem liberari consueuisset; vnde conieci Calculum a renibus per vreteres excussum fuisse retentum in vesica, nec falsa fuit coniectura, siquidem ab eo tempore titillationes frequentes patiebatur circa vesicę sphincterem, vrinæ acrimoniam & dolores ad Balani extremitatem sese porrigentes. Multa vsurpauit remedia toto anno per interualla, ac tandem mense Augusto anni 1646. Calculum excreuit nucis auellanæ magnitudinem æquantem, sed figuræ oblongæ oliuam referentis: At vero tanta difficultate ferebatur per virgæ canalem, vt intra 15. tantum horas a vesicæ orificio ad balani radicem peruenerit, vbi meatum angustiorem inueniens nullo modo eum peruadere potuit, atque adeo necessum fuerit balani incisione illum extrahere, quæ in parte inferiori propè frænum celebrata est, Remedia quæ vltimò vsurpata sunt & quibus præcipuè calculi exclusio adscribitur, talia fuere,

Post euacuationes vniuersales vsus est per mensem integrum pilulis ex salibus Baccarum hederæ & Nasturtij aquatici, Crystallo Tartari & minerali part. æqualibus, cum Therebinthina in massam Pilularum redactis, de qua sumebat ʒj. mane singulis diebus, postea verò per nouem dies sumpsit aquæ cœparum albarum in vino albo destillatarum ℥ij. cui aquæ addebatur sal ex capite mortuo elicitum, & nona die prædicti calculi excretio contigit.

OBSERVATIO XV.

Febris tertiana.

Domini de Crouset in Curia Præsidiali Præses & Iudex major, correptus est febre tertiana duplici in mense Augusto anni 1646. Febrem esse malignitatis participem ostendebat pulsus non admodum frequens in paroxysmo, & summa perfrigeratio extremorum, quæ toto accessionis decursu non recalescebant. Bis illi secta fuit vena, & bis Ptisana laxans ac refrigerans exhibita, tum etiam spiritus Sulphuris in quibusdam accessionibus ad guttas 15. cum aquæ Cyatho permixtus propinatus est, Iulepus ex aqua Cichor. spiritu sulphur. & sale. absinth. bis vsurpatus est paulò ante paroxysmum, & emplastrum Strobelbergeri carpis admotum. Ac denique aqua theriacalis refrigerans, à nobis descripta capite de febre pestilenti, ad ℥ iij. exhibita est ante duos postremos paroxysmos. Quibus remedijs intra 15. dies à morbo illo periculoso liberatus est.

OBSERVATIO XVI.

Febris tertiana.

Domini Massauue Quæstor Franciæ Geralis in mense Augusto anni 1646. duplicem tertianam patiebatur, in qua duo paroxysmi apparebant in vna die, altera existente vacua. In alterius medici manibus fuit per 12. dies morbo quotidie in peius abeunte. Meam postmodum opem implorauit, eo denique die febrem passus est ex duplici paroxysmo constantem per 30. horas. Initio sequentis accessionis sumpsit ex meo præscripto decoctum Chamœmeli & crystalli Tartari, eodemque tempore secta fuit vena, & emplastrum Strobelbergeri admotum. Vnicam tantum accessionem passus est, eamque leuiorem, ac triduò post omninò liberatus est, sumens in duobus paroxysmis spiritus sulphuris guttas 15 & iulepos refrigerantes cum eodem spiritu bis in die. Ante penultimam accessionem sumpsit Ptisanam laxantem & refrigerantem; & ante vltimam hausit aquæ Theriacalis refrigerantis nostræ ℥ iij Tum etiam admotum ventriculo cataplasma ex Tanaceto, pulueribus Atomaticis & Terebinthina in Placenta rosacea, qua vltima accessio ferè nulla fuit.

OBSERVATIO XVII.

Variola.

Filiolus N. Benoist mercatoris Monspeliensis, natus menses 13. variolis correptus, secunda morbi die in Coma & conuulsiones incidit, cum tanta virium prostratione, vt intra paucas horas moriturus videretur. Vocatus ad eum die 12. mensis Nouembris, anni 1645, quæ erat secunda morbi dies v[illegible]ectionem statim præscribo, & sanguis detractus est ad [illegible] deinde exhibetur ex cochleari frequenter iulepus compositus ex aquæ Cardui Benedicti, & Scabiosæ an. ℥iii. Trochisc. viperinorum, & Bezoardici mineralis an. ℈j Eodem tempore exhibebatur tertia quaque hora Bezoardici mineralis ℈ß. cum pauco iusculo; quibus per biduum continuatis totum corpus variolis conspersum fuit, quæ postmodum ad decentem magnitudinem increuerunt, & æger reliquis morbi temporibus feliciter defunctus est.

OBSERVATIO XVIII.

Pleuritis spuria.

VXor Dom. du Cros in Curia Computorum auditoris Erysipelas passa est in Tibia per septem vel octo dies, cum febre continua, ab vtroque affectu liberata cura & diligentia Medici ordinarij & aeri frigido sese præmaturè exposuit, vnde in lateris dolorem incidit, cum febre, tussi & difficultate spirandi, tum etiam sputa nonnulla sanguine infecta apparuerant. Secta fuit vena his aut ter, & reliqua remedia Pleuritidi conferentia administrata. Vocatus ego in Consilium die 19. mensis Nouembris, quę erat quinta dies morbi, censui purgans medicamentum esse exhibendum die sequenti, quod tamen contra leges artis, & vulgarem methodum esse videbatur; quibus sancitum est ante septimum morbi diem purgans medicamentum Pleuriticis non esse exhibendum. Verum sequentes rationes purgationem illam suadere videbantur: primò quod Pleuritis illa vera & exquisita non apparebat à Systrophica inflammatione genita, sed potius spuria a fluxione quadam tenui & serosa, vel etiam vaporibus acribus ex cacochymia in ventre inferiori contenta eleuatis, & membra-

branam costas succingentem vellicantibus. Id ex eo colligebatur, quod sanguis in vno vel altero tantum sputo apparuerit, isque paucissimus instar filamenti, qui a Pleura inflammata tam exigua copia prodire non potuerat, sed potius a venula quadam aperta tussis vehementia, vel a cerebro descendere potuit, cum ægra circa idem tempus leuem hæmorrhagiam passa fuerit. Secundò quod dolor ille continuus non fuerit, sed per interualla desinens, ac rediens; & ipso consultationis tempore nullus ferè apparebat tum etiam febris erat admodum remissa. Tertio quod per totum posterioris inuasionis tempus assiduæ vigiliæ adfuerant, licèt lateris dolor etiam nocturnis horis valde interdum remitteretur, vnde colligere licuit, intensas illas vigilias ab humorum putredine potius, & a febre essentiali, quam a Pleuritide dependere. Quartò, quod ægra toto illo tempore, quo erysipelate laborauit, purgans medicamentum a Medico ordinario præscriptum sumere noluerat, atque adeò tota prauorum humorum congeries intus conclusa remanebat. Sumpsit igitur purgans medicamentum die sexta posterioris huius morbi, ex Senna, Rhabarbaro, Manna & syrupo rosaceo compositum, a quo blandè purgata est cum felici successu: Nunquam enim amplius lateris dolorem sensit, neque vigilus afflicta est, sed tantum febricula quadam vespertinis horis apparente. Postmodum lenibus aliquot remediis vsurpatis, integram valetudinem adepta est.

OBSERVATIO XIX.

Panaris.

VXor Domini Sartræi in Curia Computorum & Subsidiorum Consiliarij, Panaritio laborans a quatuor diebus, immisit digitum in aurem felis, & intra horæ quadrantem curata est. Sentiebat per interualla calorem humores & brachium inuadentem, ac sensim descendentem, cum grauissimo extremi digiti dolore, qui calor postmodum euanescebat, & paulò post denuò inuadebat, cum simili dolore. Felis verò ex dolore auris sese violenter commouebat, vt a duobus hominibus ægrè contineretur. Hinc colligere licet in capite felis esse vim quandam magneticam Panaritii qualitatibus familiarem, cuius beneficio venenum in tumore illo latens ad se trahat.

OBSERVATIO XX.

Febris tertiana.

DIe 27. Octobris anni 1646. vocatus ad oppidum Aimargues dictum, vt inuiserem vxorem Domini Columbi in curia Computorum Auditoris, annos 22 natam, quæ laborabat dupli Tertiana a septem diebus, secta fuerat vena semel, & nihil aliud præstitum. Octaua die iterata venæ sectio ex brachio sinistro, quia hic tensus & tumidus apparebat. Nona sumpsit infusum Sennæ cum 3ß. salis Tartari, eadem die febrile Crollii ante accessionem Decima febrile iteratum, & accessio non rediit.

OBSERVATIO XXI.

Cordis palpitatio & pulsus inæqualitas.

DOminus de Becheran in Curia Computorum, Subsidiorum & Fisci Regii Consiliarius, in principio mensis Nouembris anni 1646. ad me venit, & de palpitatione cordis ab aliquot diebus ipsum infestante conquestus. Pulsum illius contrectans, illum inæqualem inuenio omni genere æqualitatis, vt statim mihi in memoriam reuocaneri historiam illam Antipatri Medici apud Galenum: quem ipse censuit habere obstructiones in læuibus arteriis, vel crudum tuberculum. Nulla erat tunc temporis respirandi difficultas, & æger munia consueta obibat, quotidiè ad Curiam se conferens, neque vlla remedia nisi diebus festis vsurpare volebat, præscripsi statim venæ sectionem iteratam, ac postmodum purgationem, a quibus meliuscule habuit. Post 10. vel 12. dies iterum conquestus est de eodem affectu varia præscripsi remedia attenuantia & incidentia citra calefactionem, quibus tamen non vsus est, variis districtus negotiis. Tandem in principio mensis Decembris decubuit cum difficultate spirandi laborare inciperet, & tibiæ inflatæ apparerent; & tum temporis remedia prædicta vsurpauit cum iterata Phlebotomia, quæ cum per 12. dies continuata nihil opis attulissent, sed malum perpetuò in peius rueret, conuocatum est consilium aliorum Medicorum, quorum sententia fuit esse effectum similem illi, qui recensentur a Gal. quarto de loc. affect. cap. 8. de Antipatro Medico; & ita incidentibus attenuantibus remediis esse oppugnandum. Variæ remediorum formulæ in hunc finem præscriptæ, quas recensere foret superfluum, quia nihil profuere, sed æger perpetuò in peius ruebat, summa spirandi difficultate laborabat, & pulsus nullus apparebat in Carpo, admota tamen manus suprà regionem cordis palpitatio sentiebatur frequentissima, debilissima, & inæqualissima: aucta etiam erat tibiarum inflatio, vt iam etiam crura inuaderet. Remedia præscripta fuere prioribus similia, quibus addita sunt cardiaca interna & externa Biduo post æger ad extrema redactus videbatur: suffocatio ingens aderat, & pulsus in brachio nullo modo, in corde vix percipiebatur: eadem die moriturus putabatur cucurbitulam apponi iubeo regioni cordis cum scarificatione, cuius beneficio Zacutus Lusitanus obseru 133 lib. 1. praxis admirandæ, se quemdam ægrotum a desperata cordis palpitatione liberasse testatur, meliusculè habuit, & nocte insequente cœpit excernere per sputum sanguinem nigerrimum, crassum & glomeratum cum tussi molesta, vnde leuior respiratio fieri cœpit, ad expectorationem iuuandam vtebatur frequenter syrupo de Tussilagine cum quarta parte oxymelytis simplicis, & iusculum galli veteris cum pectoralibus semel aut bis in die exhibebatur. Hisce remediis per quatriduum continuatis æger in eodem statu permanebat, sanguinem continuo nigrum, & crassum excernens, Quinta die a sanguinis sputo, quæ erat quarta Ianuarii anni 1647. exhibui Elixir proprietatis ad guttas xij, cum tantillo vini generosi, a quo leuamen percepit æger, & tota nocte facilior fuit anacatharsis Die sexta iteratum est Elixir, tum etiam iusculum galli veteris: verùm inde non melius habuit; sed aucta in dies spirandi difficultate, & sanguinis sputo etiam plurimum aucto, die octaua, vespertinis horis interijt. Aperto cadauere inuentus fuit cordis ventriculus vterque sanguine concreto repletus, ac distentus, tum etiam totus pulmo sanguine multo refertus visus est; vnde coloris natiui suffocatio in vtraque parte contigit. Paucis ante obitum diebus causa huius morbi procatarctica mihi relata est, quam æger reuelerat; terror scilicet insignis, quo ille grauiter affectus fuerat, dum Arelate Monspelium petens, suprà Rhodanum cum familia sua in naufragij periculo versatus est. Hinc conijcere licuit à terrore sanguinem retractum fuisse magna copia ad cor, vt ab eo regi non potuerit, sed in eius ventriculis concreuerit: ac deinde cor onus graue excutere continuò tentans, motus illos palpitantes, tremulos, & inæquales ediderit. Tum sanguis per venam cauam iugiter ascendens, liberum aditum ad cor non inueniens, ad pulmonem refluxit, eumque impleuit. Præterea in sinistro cordis ventriculo inuentæ sunt carunculæ rotundæ, substantiam pulmonis æmulantes, quarum maior ad auellanæ molem accedebat, & arteriæ aortæ ostium præcludebat, vnde Pulsationis defectum in arterijs contigisse existimo. Illas autem carunculas genitas fuisse puto à sanguine redundante, quem calor insignis ventriculi sinistri excoxerat, & in huiusmodi substantiam commutauerat. Caruncula similis, & multo maior ante octiduum inuenta fuit in dextro cordis ventriculo cuiusdam militis, qui in Theatro Anatomico dissectus fuit, postquam ab alio milite occisus fuisset. Ille tamen antea bona fruebatur valetudine, quia caro illa parietibus ventriculi ex parte adhærebat. Ideò venarum orificia non excludebat. Ex

prædictis patet ſanguinem aliquando in cauitatem aliquam effuſum, in huiuſmodi caruncułas conuerti à calore concoquente, quod multis alijs exemplis confirmare poſſumus: Hoc ſaltem erit inſtar omnium, tanquam notiſſimum, quod plurimæ mulieres, præcipuè ſteriles, dum patiuntur purgationes menſtruas, caruncułas exiguas cum ſanguine menſtruo frequenter excernere conſueuerunt. Quod quidem in calidiori temperamento præditis magis contingit, quia à calori viceri excedente exiguæ ſanguinis portiunculæ excoquuntur, & in eiuſmodi caruncułas commutantur.

OBSERVATIO XXII.

Lues venerea inueterata,

QVidam aulicus Monſpelium venit pro Curatione luis venereæ, qua à xvj. annis laborabat, cum exoſtoſibus in vtraque tibia, à quibus dolores inſignes patiebatur, vt noctes integras ſomnes tranſigeret. A me curatus eſt perfectè intra menſem inſtituta venæ ſectione vtriuſque brachij, purgatione per apozemata, & diæta ſudorifica ex decocto Guaiaci & Antimonij per 20. dies continuata bis in die. Sudores autem eliciebantur cum vapore ſpiritus vini. Quinto quoque die exhibebam antiuenerei doſim: exoſtoſes verò, ſublatæ ſunt admotis veſicatorijs, iiſque bis aut ter iteratis, cum fluere deſinebant, & exſiccata erant,

OBSERVATIO XXIII.

Rara Hemitritæi ſpecies,

IOannes Gerardus Ciuis Sommedrienſis febre continua pituitoſa laborabat in menſe Februario anni 1647. Cui hoc notatu dignum contigit. Die 28. morbi, febri continuæ acceſſerunt Paroxyſmis febris Tertianæ, à rigore inſigni incipientes, qui bis in die recurrebant, & febre intenſa ad multas horas perſeuerante leui ſudore terminabantur, manente perpetuò febre continua, ita vt hæc febris dicenda videatur ſpecies hemitritæi ex Quotidiana continua & Tertiana intermittente quadruplici. Si enim duplex Tertiana dicitur, quæ ſemel recurrit ſingulis diebus, rationi conſentaneum eſt eam quæ bis in die inuadit, quadruplicem nominare. Triplicem alias notaui Tertianam, quæ intra duos dies ter recurrebat, nempe poſt ſingulas ſexdecim horas,

OBSERVATIO XXIV.

Tonſillarum, faucium, & linguæ inflammatio,

IN fine menſis Februarij anni 1647. vxor Domini d'Aumelas Quæſtoris Franciæ Generalis, correpta eſt prædicto affectu, a quo deglutiendi & loquendi facultas adempta eſt. Poſt quatuor Phlebotomias perſeuerante malo, & lingua multis vlcuſculis infecta; cum iudicarem hunc morbum à fluxione ſeroſæ materiæ acerrimè exoriri, & purgationem eſſe neceſſariam, ægra autem medicamentum ſumere non poſſet, cum vix iuſcula paulatim ſorbillaret, exhibui Reſinæ ialapæ gr. vj in ouo ſorbili, cuius remedij opera blandè & copioſè purgata eſt, & poſtridiè liberè loqui & comedere cœpit.

OBSERVATIO XXV.

Febris tertiana duplex,

IN menſe Iulio anni 1647. Dominus de Rouanel in Eccleſia Cathedrali Archidiaconus maior 30 annos natus, laborauit febre tertiana duplici, cuius acceſſiones erant grauiſſimæ & longiſſimæ, magnis inquietudinibus comitatæ, cum inſigni capitis dolore etiam extrà acceſſiones perſeuerante, vrinæ erant rubicundiſſimæ, Poſt celebratam bis Phlebotomiam, & leue medicamentum purgans exhibitū, ſumpſit hora vna ante acceſſionē potionē ex ſalis abſynth. ʒß. ſpiritus ſulph. ℈ j, aquæ cichor ℥iij. eodem tempore admotum eſt carpis emplaſtrum Strobelbergeri, & acceſſio non apparuit, neque deinceps, quamuis vrinæ rubræ, & alia ſymptomata oſtenderent morbum adhuc eſſe in vigore. Diebus conſequentibus per leuem alui fluxum materia morbifica expurgata eſt; ad capitis dolorem maximè profuit cucurbita recens contuſa plantis pedum admota, inſtar cataplaſmatis, & frequenter iterata.

OBSERVATIO XXVI.

Vomitus ſanguinis ab hauſta in potu hirudine,

QVidam ruſticus vomitu ſanguinis laborabat, qui nullis remedijs per multos dies vſurpatis ſedari potuerat, Medicus cupiens ſanguinem in ventriculo collectum educere per vomitum, qui grauiter ægrotantem infeſtabat, & oppreſſionem inſignem in ea parte efficiebat, præſcripſit olei amygd. dulc. ℥ij. quibus vomitus excitatus eſt, vomuitque ſanguinem concretum, ſimulque hirudinem vnam ſeſe in terra commouentem, Hæc erat cauſa ignota & rara ſanguinis vomitus: Retulit poſteà æger ſe in riuulo aquam bibiſſe, cum qua ſimul hirudinem hauſerat,

OBSERVATIO XXVII.

Alui fluxus diuturnus, cum febre lenta.

FIlia Domini de la Coſte Piſcenenſis octauum ætatis annum agens laborabat à tribus menſibus alui fluxu bilioſo, cum febre continua, & lenta, ita vt in magno vitæ periculo verſari videretur, propterea quod illius frater in eadem ætate a ſimili morbo extinctus fuerat, ad vocatus ſequentia præſcripſi remedia,

℞. Fol. plantag. m. ß. tamarind. ʒiii. coquantur ad ℥ iv. in colatura infunde rhabarb. elect. ʒj. ſantali citrin. ℈j. colentur iterum & adde ſyrupi de abſinth. Pontico ℥. ß. rhabarb. pulucrati ℈ j, fiat potio, quam capiat mane cum regimine.

℞. tincturæ corallor. cum ſucco limonum recenter paratæ ℔. j. capiat ℥iß. manè cum pauco ſaccharo roſaceo per octo dies.

Poſt vſum tincturæ corallor, reiteretur potio laxans prædicta.

℞. rad. gramin. Aſparag. bruſc & cortic. mediani tamariſci an. ℥ß. fol. agrimon. pimpinel ceterach. capillor. ven. an. m. ß. raſuræ eboris & ſantali citrini an. ʒj. coquantur ad ℥ ix. colaturæ adde ſyrupi capillor. ven. ℥ iß. fiat iulep. pro tribus doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis abſinthij & tamariſci an. ℈ß. hiſque finitis reiterentur pro totidem doſibus, vtatur pro potu ordinario aqua infuſionis chalybis & rhabarb in nodulo ligati,

℞. olei de capparib & tamariſci an. ℥ij. illinatur totus venter calidè, & manè & ſerò.

℞. olei nucis moſchatæ ʒß balſami peruuiani ʒij. miſce, illinatur regio ſtomachi, calidè, dictis temporibus.

℞ raſuræ eboris & margarit. preparat. an. ʒii ſalis abſinth. & tamariſc. an. ʒi. fiat puluis; de quo capiat ℈ß. cum ſingulis iuſculis & panatellis,

Hiſce remedijs intra menſem conualuit. Et quum poſt annum in eumdem affectum incidiſſet, iteratis iiſdem remedijs liberata eſt; & ab eo tempore optima fruitur valetudine,

OBSERVATIO XXVIII.

Coma, ſeu ſubeth puerorum,

DIe 18, menſis Septembris anni 1647. filius Dn. Ducros in curia Computorum auditoris, quinque annos natus, craſſus & obeſus, incidit ſubitò in comatoſum affectum cui conuulſiones interdum ſuperueniebant; vocatus ſtatim præſcribo clyſterem ex hiera, diaphœnicone. & aqua benedicta, quo multum purgatus eſt. Reiecto clyſtere exhibeo ſalis vitrioli ʒß & prouocato cum penna vomitu, multam pituitam excreuit, ac paucis poſt horis liberatus eſt.

OB-

OBSERVATIO XXIX.

Lues venerea antiqua.

VIr quadragenarius ex superiori Occitantia ad nos venit pro curatione luis venereæ, quæ 12. annis laborabat, tres insignes exostoses habebat in capite à multis annis, & tumorem scirrhosum in teste sinistro pugni magnitudinem æquantem; Pluries tractatus fuerat per diætas sudorificas, & hydrargyrosim, sine successu. In principio mensis Octobris anni 1647 vius est per 20 dies decocto chynæ & salsæparillæ tum primario, tum secundario sine sudore, & quinto quoque die pilulas antiuenereas sumebat. Postmodum per 15 dies sumpsit decoctum ad luem inueteratam, ex chyna, salsaparilla, putaminibus nucum, & antimonio compositum intra illud spatium exostoses discussæ sunt emplastro vesicante: tumor verò testiculi suffitu aceti, & emplastro de sulphure.

OBSERVATIO XXX.

Febris quartana.

VXor Domini le Thaneur artis scribendi Magistri, 30. annos nata, febre quartana duplici laborans à tribus mensibus, sumpsit die intermissionis, quæ erat 15. Decembris anni 1647, febrifugi grana xx. ter blandè purgata est, & accessiones consequentes prioribus similes redière. Altera die intermissionis sumpsit febrifugi gr. xxv. & nullus effectus sensibilis apparuit, nullaque euacuatio subsequuta est; & accessiones subsequenter perexiguæ, ac fere nullæ apparuerunt, & breui postmodum omninò conualuit.

OBSERVATIO XXXI.

Dolor dentium.

DIe 30. Decembris anni 1647. grauissimo dentium dolore afflictus sum, qui cum circa mediam noctem intolerabilis euasisset, frustulum tabaci ore assumpsi, & diu leuiter masticaui, donec vomitus excitatus est, quo omnia alimenta in cœna assumpta reiecta sunt, & cum iis multa pituita, dolor verò intra duas horas euanuit.

OBSERVATIO XXXII.

Hydrops.

ILlustrissimus Archiepiscopus Abredunensis, annos natus 85, hydrope ascite labotans me vocauit circa medium mensis Aprilis, anni 1648. Præter tumorem ventris insignem, & tibias valde inflatas, duobus grauibus symptomatis affligebatur, nempe siti inextinguibili, & difficultate spirandi, quam inquietudines nocturnæ comitabantur. Purgatus fuit pluries Mercurio vitæ correcto cum spiritu Salis, quo serosi humores euacuati sunt, & ablata spirandi difficultas; Sitis spiritus salis sublata est, Cuius guttas xx. sumebat manè cum iusculo, & vesperi cum aqua potabili. Omnia symptomata cessarunt, & venter detumit; quia verò propter ætatem & viscerum imbecillitatem nouus aquarum prouentus sensim cumulabatur, ad impediendam recidiuam, purgatus fuit bis in mense, prædicto remedio, & sumpsit quotidie tabellas ex confectione alchermes cum Bezoardico minerali. Hoc modo vixit per triennium cum minori incommodo, & sine hydropis recursu; donec tandem viribus deficientibus, ferè sine morbo conspicuo extinctus est.

OBSERVATIO XXXIII.

Febris tertiana duplex.

DIe 15. Septembris anni 1648. vocatus sum ad Illustrissimum Episcopum Agathensem febre tertiana laborantem: Illi autem primò simplex fuerat per octo accessiones, mox in duplicem conuersa est, illiusque accessiones quatuor passus erat ante meum aduentum: bis ei vena secta fuerat, & medicamentum purgans bis exhibitum, a sudoribus multis diffluebat, etiam extra accessiones, ita vt vix per horam dimidiam dormire posset, quin mutanda essent indusia; vrinæ rubræ & crudæ apparebant, ita vt metus esset longitudinis morbi, die 16. per horam ante accessionem, exhibeo decoctum camomillæ & crystalli tartari, simulque sanguinem detrahi iubeo ad ℥. viii. ea die accessio non rediit. Die 18. exhibeo Mercurij vitæ correcti gr. iii. blande purgatus est, nihilominus accessio tertianæ simplicis, quæ decima septima etiam prodierat, 19. rediit. Die 20. iterata Phlebotomia, cum adhuc vrinæ rubræ apparerent, Die 21. ante accessionem est febrile Crollij, quæ tamen accessio præcedentibus similis fuit. Die 22. quæ erat vacua ab accessiones, exhibitus est bolus ex cassiæ ℥. ß. Pulueris ialapæ ʒ. ß. & febrifugi granis copiosè purgatus est per aluum, & semel per vomitum. Accessio sequenti die non rediit. Die 24. exhibitum est infusum sennæ cum sale tartari, ac spiritu sulphuris, quo multa biliosa, & pituitosa purgata sunt. Sequenti die etiam accessio non rediit, ita vt postridie discesserim; monui tamen periculum esse recidiuæ, quia vrinæ parum videbantur coctæ; ideò præcepi, vt infusum sennæ iteraretur per triduum vel consequens, vel alternum, vt omnes morbi reliquiæ exturbarentur, Eadem die, qua ego discessi, accessio rediit, & triduo perseuerauit. Postmodum vero iusculis aperientibus vsurpatis, quæ ego ante discessum præscripseram, omninò conualuit.

OBSERVATIO XXXIV.

Aneurisma.

DOm. Pelet Ciuis Monspeliensis quinquagenarius, atrabilario temperamento præditus, cum grauissimis curis afflictus, flet, post multa symptomata melancholiam, hypochondriacam attestantia, passus est tumorem sub clauicula dextra eminentem, & oui dimidij magnitudinem æquantem, mollem, & reliquæ cuti concolorem, in quo pulsatio insignis apparebat, Iudicatum fuit esse aneurisma insanabile; eo defuncto inuenta est arteria magna ascendens à corde ad clauiculam ita dilatata, vt brachiu ferè magnitudinem æquaret, & ouum gallinaceum in cauitatem suam facile admittere posset: Præterea tunica illius admodum densa & cartilaginea euaserat, quod admirabilem naturæ prouidentiam notat, quæ tunicæ maximè dilatatæ ruptionem euitare contendens eam densiorem ac duriorem effecerat. Sic vidi aliquando renem viginti duobus calculis refertum, in magnitudinem altero rene quadruplo maiorem excreuisse, quasi natura eum amplificare voluisset, vt calculos illos cum minori incommodo continere posset.

OBSERVATIO XXXV.

Febris quartana.

IOannes Verchandus Aromatarius febre quartana satis diuturna laborans, quæ multis adhibitis remedijs non cesserat, miscuit cum Ptisanæ potus ordinarii cyathis tribus mixtione ex Ambara & Moscho, quam pro conficiendis muscardinis parauerat facchato addito, in qua erant vtriusque grana viii & in calore accessionis ptisanam sumpsit in tres doses, singulis viribus agitando, ne puluis in fundo remaneret, vnde copiosissimi sudores oborti sunt, qui moschum redolebant; & ille perfectè curatus est.

OBSERVATIO XXXVI.

Febris tertiana maligna.

NObilis matrona vxor Domini de Sumenes, febre tertiana duplici laborans, in paroxysmis graues lipothy-

thymias patiebatur, vt vererentur astantes, ne ipsa omninò deficeret, quæ intensam morbi malignitatem testabantur. Vocatus ad eam exhibui bis in die in iulepo cardiaco Bezoardici iouialis gr. viii. & Bezoardici mineralis ℈ i. in singulis iusculis. Intra biduum cessarunt omninò lipothymiæ, & paroxysmi sine graui aliquo symptomate transacti sunt, paucisque diebus remediis ordinariis ægra à morbo liberata est.

OBSERVATIO XXXVII.

Hydrops in puero.

Filius Gulielmi Delbosc Ciuis Monspeliensis, biennis, hydrope ascite laborabat à quatuor mensibus; cui sequentia remedia præscripsi.

℞. Rhab. pulu. ʒ.i. capiat mane cum iusculo semel in septimana.

℞. Rad. asparag. brusc. & enulæ Campan. an. ℥. i. fol. agrimon. cichor. ceterach, capillor. ven. chamædr. centaur. min. & absinth. vtriusque an. m. i. coquantur ad ℔ i. in colatura dissolue sacchar. albi ℔. i. f. syrupus perfectè coctus, de quo capiat ℥. i. alternis diebus mane per horam ante & post lactationem.

℞. Tabellar. triasantal. quadruplicato Rheo ℥. ii. Capiat ʒ i. mane alternis diebus vacuis ab vsu syrupi.

℞. Rhabarb. puluerat. in nodulo inclusi ℈. i. aquæ font. ℔. i. ß. infundantur frigide simul, & aqua vtatur pro potu ordinario.

℞. Passular. mundat. ℔. iii. bulliant in vino albo ad putrilaginem, deinde per setaceum traiiciantur, ac postmodum recoquantur ad opiatæ consistentiam, vtatur omni hora per se, vel cum pane ad libitum.

Hisce remediis per duos menses continuatis ad integram valetudinem perductus est.

OBSERVATIO XXXVIII.

Epilepsia.

Puella 12. annorum epilepsia frequenter corripiebatur ad cuius curationem multa remedia frustra tentata fuerant. Cum autem pleuritide correpta fuisset, pluties ei secta fuit vena, & ab eo tempore epilepsia nunquam correpta est. Inde colliuere licet venæ sectionem ad epilepsiæ curationem plurimum conferre.

OBSERVATIO XXXIX.

Febris maligna.

Illustrissimus Episcopus Vzetiensis, febre malignissima laborans, quæ ex continua, & intermittente complicata erat, ad hemitritæi naturam accedens. Die vndecima morbi adeò grauem paroxysmum passus est, vt de vita ipsius maxime dubitaremus. Symptomatis ingrauescentibus duabus, aut tribus horis à principio inuasionis ipsi exhibui theriacalis nostræ, ex succis limonum, aliisque paratæ, in tractatu nostro de febribus descriptæ, capite de febribus malignis, ℥. i. ß. cum aqua cardui benedicti ℥. iii. & intra horæ quadrantem omnia symptomata cessarunt, æger somno correptus est, ab eoque post tres horas expergefactus, febris immunis fuit, quæ non amplius deinceps rediit.

OBSERVATIO XL.

Febris tertiana.

Filius Domini de Boirargues natu maior, duplici tertiana laborans à 20. diebus, sumpsit per horam ante tempus accessionis aquæ nostræ theriacalis ℥. i. cum aquæ cardui benedicti ℥. ii. & accessio non apparuit amplius.

OBSERVATIO XLI.

Febris quartana, scabies, & marasmus.

Raymundus Michel Ciuis Frontinianensis, annos natus 66. febre quartana laborans, post multa remedia tandem curatus est in media hyeme, sumpto per 16. dies Mercurio diaphoretico ad gr. vi. à quo nullam sentiebat operationem sensibilem, sed accessiones in dies minuebantur, vt ferè omnino euanuerint; integra tamen solutio febrifugo semel exhibito in parua dosi comparata est. Superfuit verò summa macies, quæ illum ad Marasmum fere perduxerat, cum scabie sicca valde pruriginosa, totum corpus occupante. Præscripsi vsum lactis asinini per 40. dies, & balneum integrum per triduum, & semicupium per 20. dies, & inunctionem ab vsu semicupii cum vnguento scabiei appropriato, & sic integre curatus est.

OBSERVATIO XLII.

Rheumatismus.

Ludouicus Michel Frontinianensis, annos natus 25. in mense Septembri anni 1649. incidit in Rheumatismum, à quo omnes totius fere corporis articuli grauibus doloribus afficiebantur, iisq; vagis, ita vt nunc vnam, nunc aliam partem inuaderent. Licet autem Chronicus vt plurimum esse soleat hic affectus, & ad plures menses perseuerans: attamen intra 15. dies sublatus fuit, septem venæ sectionibus in principio celebratis, & aqua papaueris Rhœados manè & serò exhibita. Remittente verò dolore, purgatus fuit ter puluere arthritico, alternis diebus.

OBSERVATIO XLIII.

Phtisis.

Puella Phthisica, & ad extremam maciem perducta, ex consilio Medici solis passulis v[illegible]um pane comestis, & pro potu vtebatur decocto hordei & liquiritiæ, sicque intra octo menses restituta est, & optime ac probe impinguata.

OBSERVATIO XLIV.

Hydrops.

Puella octo annos nata, hydrope laborans vsa est conserua ex passulis in omni pastu, & intra duos menses liberata est. Illa autem conserua fiebat ex passulis in vino albo decoctis ad putrilaginem, & per setaceum traiectis, iterumque recoctis ad opiatæ consistentiam.

OBSERVATIO XLV.

Vrine suppressio.

Vir quidam vrinæ suppressionem passus per 11. dies hac methodo curatus est. Sumebat quotidie ptisanam laxantem factam in decocto parietariæ, qua humores serosi attrahebantur, vt in vesicam non fluerent. Semicupium etiam frequenter vsurpabatur; post quatuor purgationes sumebat circa vesperam olei Scorpionum Matthioli ʒ. i. vel ii. cum eodem decocto. Hoc etiam obseruatione dignum, quod post absolutam curationem tota facies crusta obducta est, quæ intra dies 15. exsiccata decidit. Vnde conijcere licuit virulentam quamdam materiam in corpore latentem, olei Scorpionum vi fuisse ad faciem propulsam. Et fortè illud oleum elephanticis plurimùm conferret.

OBSERVATIO XLVI.

Vomitus ad choleram morbum accedens.

MVlier quædam vomitu ingenti choleram morbum referente laborans, curata fuit in momento, hausto aquæ cyatho, spiritu vitrioli satis insignem aciditatem adepto.

OBSERVATIO XLVII.

Lipothymia, & alia symptomata ex vtero.

ALia mulier grauia symptomata ex vtero patiens, eodem spiritu aquæ mixto sanata est.

OBSERVATIO XLVIII.

Hydrops spurius.

VIr quidam abdomen impense tumidum habebat, vt hydropicus ab omnibus putaretur, tandem post exhibitum medicamentum excreuit vesicas numero septem, oblongas instar farciminum (quæ vulgo Boudins nominantur) eiusdemque crassitiei, & vnius palmi longitudinem æquantes, quæ humore fœtido repletæ erant, ipseque excretis omninò liberatus est.

OBSERVATIO XLIX.

Colica biliosa.

PHarmacopæus Claromontanus, qui Michael nominatur, annos circiter 40. natus, retulit mihi se per multos annos colico dolore vexatum nullum aliud remedium inuenisse, præter hydropisiam, & quamdiu in ea perseuerabat, prorsus incolumem permanere; quoties vero ad vini vsum redire voluerit, intra biduum eodem affectu correptum esse. Cum autem à me huius euentus causam postularet, respondi non à bile simpliciter colicum dolorem in eo excitari, sed maiori parte ab humore melancholico, humori bilioso permixto, cum ille temperamento Melancholico à prædominio præditus sit: cum autem melancholia iugiter à liene in ventriculum effundatur, aciditate sua vinum assumptum inficit, & ita vinum consestim in ventriculo accescit, ac morbi causam auget. Si verò biliosus humor morbi causa existeret, ab aquæ potu quidem corrigeretur, sed vini vsus tam citò affectum non suscitaret, quia vinum bilis qualitates tam prompte non induit, sicut melancholiæ, quatenus facile acescit, non autem amarescit. Coniecturam meam auget, quod dictus Pharmacopæus, cum paroxysmo colicæ corripitur, acida per vomitum reiicit, non autem amara.

OBSERVATIO L.

Gangrana.

MVlier quidam pauperrima, ex fractura tibiæ insigni cum graui vlcere, incidit in gangrænam, quæ totum vulnus ambiebat, & in horas increscebat, partesque vicinas inuadebat. Chirurgus meo consilio partem souis continuò per biduum aceto in quo scoria ferri (vulgo Machefer) bullierat, & cohibita est gangræna, tum è vulnere exire cœpit pus satis laudabile, illudque postea ordinaria methodo curatum est.

OBSERVATIO LI.

Dolor in genu ex contusione.

IOannes Caualier famulus meus circa meridiem accepit ictum in genu a globo ligneo, quo luditur malleo, ambulauit circa dolorem vsque ad horam quartam vespertinam, quo tempore dolor totum genu occupans adeo grauis inuasit, vt nullo modo ambulare potuerit. Statim partem obliniri iubeo olei ceræ spiritus vini partibus æqualibus, admotis linteis calidis; hora somni repetitur inunctio & iterum postridie mane, & intraque 24 horas liberatus est.

OBSERVATIO LII.

Tumor in genu contumax, & diuturnus.

DOminus Monts Tabellio Regius per trium mensium spatium passus est tumorem in genu ita contumacem vt omnium remediorum vim deluserit; Mollis erat sæpe, vt ad suppurationem venisse crederetur, & Chirurgi aperuissent, nisi ego obstitissem. Post multa remedia sequens Emplastrum profuit plurimum.

℞. Massæ emplastr. diapalma ℥. i. Mercur. crudi cum sulphuri extincti, & vitrioli Romani an. ʒ. ii. terebinthinæ parum, f. emplastrum.

Manebat tamen adhuc tumor, quauis valde imminutus, denique sequens emplastrum curationem absoluit.

℞. Gummi Ammoniac. & Sagapen. in aceto dissolut. & denuo inspissat. ana ℥. ii. emplastri diachyllon cum gummis ℥. i. ß. liquefiant omnia simul, deinde adde cinnabaris, & æris vsti ana ʒ. i. auripigmenti, & viridis æris ana ʒ. ii. f. massa.

OBSERVATIO LIII.

Cholera morbus.

PEtrus Manuel Mercator Monspeliensis septuagenarius graui cholera morbo correptus, quatuor præcipuè remedus intra septem dies liberatus est; clystere ex lacte, confectionem de hyacintho, conserua rosarum; & vitellis ouorum; fotu ventriculi adstringente, & roborante, cum sacculis in vino rubro maceratis; iulepo ex decocto plantaginis & portulacæ, cum syrupo cydoniorum, & confectione de hyacintho mane, & sero exhibito; & laudano, cuius granum j. singulis noctibus in iulepo dissolnebatur. Pro miraculo habita est hæc curatio in tam prouecta ætate.

OBSERVATIO LIV.

Febris maligna.

DIe 9. mensis Augusti anno 1650. vocatus sum Balneolas pro D. Guerino Mercatore Lugdunensi, qui ibi morbo correptus fuerat. Dies erat morbi [illegible] delirio continuo tenebatur, & commissionibus [illegible] neruorum contractionibus & membrorum subsultibus, præterea omnia respuebat tum iuscula, tum reliqua poculenta, & in os ex cochleari iniecta expuebat omnia. Ego primum iuscula deglutire cogo nares obturando, & cochlear diu in ore continendo: Postmodum exhibeo Bezoardicum ioniale ad gr. xx. bis in vna die, & in singulis iusculis Bezoardici mineralis ℈. i. per biduum, cum iulepus, alexipharmacis, epithematis, & aliis remediis vulgaribus. Præterea admota sunt vesicatoria ceruici, & vtrique brachio, & intra triduum à febre, omnibusque symptomatis liberatus est.

OBSERVATIO LV.

Febris maligna.

DIe 14. Augusti, anni 1650. D. d'Almeras nauis bellicæ præfectus, à septem diebus laborabat febre continua maligna, cum tanta virium deiectione, vt sese in lecto nullo modo commouere posset, neque in alterutrum latus conuertere. Omnia remedia ordinaria in vsum reuocabantur, sine vllo profectu, immo neque lapis Bezoardicus, quem se à nobili Hispano habuisse dicebat, ex india delatum. Tandem die 12. morbi cum omnia in peius fue-

fuerent, & ægrum mihi commendatissimum in summo vitæ discrimine constitutum viderem: Exhibeo ipsi hora 9. vespertina, aquæ theriacalis nostræ cum succo limonum paratæ ℥ iv. hora vndecima cum iusculo exhibui Bezoardici iouialis gr. xii. & mane hora 4. idem Bezoardicum fuit iteratum. Horum remediorum fructus talis fuit, vt lipothymiæ, quæ pridie eam affixerat, non amplius apparuerint: immo vero cum antea alui fluxu laborans quoties deiiceret, maximum virium languorem perciperet, ea tamen nocte aluum copiosissimè deposuit, & inde vires firmiores euaserunt. Præterea post tres horas ab assumpta aqua & puluere sese sponte in latus conuertit, & in eo decubuit, cum antea per multos dies supinus, & immobilis iacuisset. Manè vrinæ melius concoctæ apparuerunt, & ab eo tempore æger quotidie melius habuit, ac breui à febre integrè liberatus est.

OBSERVATIO LVI.

Febris maligna.

DIe tertia Septembris anni 1650. vocatus sum ad oppidum, quod, Aigue-mortes, nominatur, vt inuiserem clarissimam matronam Dominam de Guy sexagenariam, quæ febre maligna laborabat, ad Hemitritæi naturam accedente: erant enim accessiones singulis diebus recurrentes, quæ ad ἀπυρεξίαν non desinebant, & cum iis accedebat totius corporis refrigeratio per 12. aut 15. horas perseuerans, cum maximo virium languore: Præterea aderat summa virium deiectio ex continuo & copioso alui fluxu, quo humores crudissimi grisco colore infecti excernebantur; & accedebat iste fluxus ad lienteriam, quoties enim iusculum aut potum sumebat, statim per aluum excernebat, sed copia quadruplo maiori illis quæ assumebantur. Accessi nona morbi die, & remedia ordinaria sedulò ac continuò per biduum vsurpaui, quæ pro febre maligna, alui fluxu, & corroboratione virium profuissent, & ægra in peius rueret, vt die vndecima morti proxima, ac veluti in agone constituta videretur. ad Bezoardicum iouiale tanquam alexipharmacum eximium, & potens diaphoreticum confugiendum esse censui, illiusque grana 12. exhibui. Ab eo tempore non amplius deiecit, perfrigerationes non redierunt, & intra biduum febris expers fuit, ac postmodum breui conualuit.

OBSERVATIO LVIII.

Fouea in mamma.

RArus est iste casus, Nobilis matrona annum agens 51. temperamento bilioso & melancholico prædita, ante decennium subito terrore correpta est, ex repentina infantis sui morte a nutrice incauta interfecti. Hinc mensium fluxus omninò suppressus est, nec vnquam amplius ab eo tempore apparuit. Post duos annos exortus est in parte superiori mammæ sinistræ tumor subdurus, & oblongus, digiti crassitiem æquans. Paulo post apparuit in parte interiori eiusdem mammæ tumor alius exiguus, & rotundus, qui intra paucos dies foueam effecit in eadem parte exiguam, & sine dolore, quæ fouea sensim incrementum sumpsit, vt intra biennium dimidiam ferè mammæ totius partem ad interiora retraxerit, & in fundo illius cutis costis adhærere videretur. In ambitu verò illius fundi quædam percipitur durities, quæ compressa digitis dolorissensum inducit: Aliquando ægra in tota illa parte dolorem pungitiuum percepit, sed exiguum & rarò euenientem. Præterea calore intenso afficitur in regione hepatis, & dextra thoracis parte.

Habito consilio sancitum fuit hunc affectum ad cancri occulti naturam accedere. Cum enim maxima sit in humoris melancholici, & atrabilarij naturam, varietas; fit vt ab illis humoribus variæ formæ eiusdem speciei morbi contingant. Vulgo humor melancholicus adustus cancrum efficiens, crassus est, & tumorem durum producit, qui tandem putredinem, & acrimoniam acquirens, partem exulcerat, & vlcus insanabile producit. In hoc autem casu humor ille tenuis est; ideo tumorem perexiguum efficit; sed preterea humor ille malignam quandam ac dissoluentem qualitatem habet, qua partis substantiam colliquat, & absumit; quemadmodum videmus quædam salia erodendi & exulcerandi vi prædita, qualia sunt ea ex quibus cauteria potentialia componuntur; quædam vero dissoluendi durissima corpora, ex quibus fiunt aquæ fortes, lapides, & metalla dissoluentes; immo acetum lapides dissoluit, cutem tamen non erodit. Sic in microcosmo generantur salia similibus facultatibus prædita, quæ humoribus permixta admirandos effectus producunt. Ita in hoc casu humor qui à natura in mammam, seu partem mollem spongiosam expellitur, substantiam illius sensim dissoluit & absumit, ita vt fouea illa maius in dies recipiat incrementum. Iudicatus fuit ille affectus incurabilis, eique tantum curam palliatiuam esse adhibendam, metuendumque ne tandem pars vlceretur, introducta maiori acrimonia. Remedia præscripta fuerunt alterantia, vacuantia, reuellentia, roborantia. Puri purgationes, & phlebotomiæ periodicæ, iuscula alterantia serum lactis, aquæ minerale, Cauteria, opiata, specifica & similia. Topica verò lenientia humoris ferociam, & humectantia, vt linimentum ex oleo rosac. succo plantag. & solani cum mercurio crudo; vnguentum de ranis viridibus à Chalmetheo descriptum, capite de cancro; linimentum è butyro, & oleo violac. cum sale saturni, fotus ex aqua rosarum cum sale Saturni.

OBSERVATIO LVIII.

Hæmorrhoidum dolor.

VIr sexagenarius, melancholico, & atrabilario temperamento præditus, dolore hæmorrhoidum molesto conflictabatur, cum tumore, & inflammatione partis, qui multis remediis non cesserat. Præscripsi fotum ex aqua rosarum, in cuius ℥. vi. salis Saturni ʒ. i. dissoluebatur, qui fotus pluries in die iterabatur. Postmodum vero cataplasma admotum est, ex cæpa alba, sub cineribus cocta, & cum butyro subacta partibus æqualibus. Intra biduum inflammatio sedata est, & tumor magna ex parte resolutus.

OBSERVATIO LIX.

Conuulsiones in puero.

DIe 27. Octobris anni 1650. dum essem Nemausi, pro alio ægro, filius Domini de Marguerite in Curia præsidiali Nemausensi Consiliarij, 10. annos natus, correptus est conuulsionibus Epilepticis sæuissimis, vt omnes corporis partes atrociter conuellerentur, & paroxysmi identidem recurrerent, nullaque propemodum adesset intermissio. In tanto periculo, & tam præcipiti affectu exhibeo salis vitrioli ʒ. ß. in aqua Betonicæ dissolutam, qua vomitus illicò concitatus est, ægerque multam reiecit pituitam, statimque conuulsiones cohibitæ sunt. Attamen post aliquot horas redierunt, sed longè breuiores ac læuiores, ideo purgatio instituta est ex diachartami ℥. ß. syrup. rosac. ℥. i. cum aqua Betonicæ, eaque exhibita est sub vesperam, cum mane affectus cum corripuisset; Per noctem bene purgatus est. Postea ei exhibitæ sunt olei succini, & spiritus vitrioli ana guttæ v in aqua betonicæ. Remissiores fuere paroxysmi, sed nocte insequente aliquantulum frequentiores rediere. Postridie mane exhibetur potio ex aquæ cardui benedict. & scord. ana ℥. i. aquæ theriacalis Bauderonij ℥. i. salis Card. benedict. ℈ i. confectionis alchermes ʒ. i. cuius beneficio conuulsiones omnino sublatæ sunt: Ne tamen iterum succrescerent, bezoardicum iouiale bis exhibitum est octo horarum spatio, ad grana 12. & sic omnino liberatus est. Potio alexipharmaca & bezoardicum

iouiale

iouuiale exhibita sunt, quia magna erat malignitatis suspicio in hoc morbo; propterea quod puer iste ante 15. dies angina laborauerat, quæ tunc temporis. Nemausi erat epidemica, pueros præsertim affligens ex qua etiam nonnulli moriebantur. Vnde conijcere licuit, malignitatem ex eo morbo relictam, quæ in pueri corpusculo per tempus prædictum latuerat, subito suscitatam fuisse & conuulsiones illas excitasse.

OBSERVATIO LX.

Angina.

DIe 27. Octobris anni 1650. D. Chelion, Patronus Nemausensis, 30. annos natus, graui Angina laborabat à quinque diebus, quæ illi deglutionis libertatem omnino abstulerat ita vt ne guttulam iusculi haurire posset, & à 24. horis nihil assumpserat, præter aquam, quæ facilius permeabat. Statim ipsi exhibere iubeo aquæ benedictæ ℥. ii. In cuius operatione abscessus in faucibus latens, qui totum œsophagi orificium obturabat, disruptus est, & æger multum puris reiecit cum pituita, ac tantillo sanguinis. Postmodum verò iusculum assumpsit sine magna molestia, & paucis alijs adhibitis remedijs omnino conualuit.

OBSERVATIO LXI.

Tertiana duplex.

DIe 29. mensis Nouembris anni 1650. dum essem Nemausi, vocatus sum ad nobilem virum Do. de Mirabel apud Dominum Barnier Consiliarium Regium habitantum, qui febre tertiana duplici laborabat a 15. diebus, in cuius temporis decursu bis sanguis detractus fuerat, & totidem purgationes celebratæ multique iulepi exhibiti refrigerantes & aperientes. Nihilominus febris perseuerabat, accessiones anticipabant, vrinæ erant crudæ & subrubræ, tum æger sudores nocturnos patiebatur: Quæ omnia morbi longitudinem minabantur, vt metus esset ne in quartanam degeneraret. Ego igitur curationem aggrediens, ad Phlogosim internam auferendam, quæ ex vrinarum rubedine, & magno accessionis æstu innotescebat, iterum sanguinem detraho, qui cum valde exustus & corruptus appareret, postridie iterandum censui. Postmodum ad sanguinem depurandum, & contemperandum, præscripsi iulepos ex rad. aperientibus temperatis, cum cichoraceis, & capillaribus ad triduum continuandos, quos sequebatur potio ex senna, tamarindis, manna, & syrupo rosaceo, qua sufficienter purgatus est. Attamen accessiones æquè validæ perseuerabant. Exhibeo igitur febrifugi grana 20. quibus septies purgatus est tantum per inferiora, & adeò blande, vt passim profiteretur, se nunquam benignius sumpsisse medicamentum: sumpsit autem hora tertia matutina, cum accessio hora prima pomeridiana expectaretur, quæ ad quartam vespertinam retardata est, & multò leuior fuit. Sequenti die rediit accessio eadem hora, & priori consimilis. Exhibeo iterum febrifugum eadem dosi, & eodem modo purgatus est, neque accessio amplius reuersa est. Postridie medicamenti hæmorrhagiam narium passus est, qua sanguinis ℔. i. excreuit, sine vlla virium iactura. Et hoc interdum obseruaui in febrifugo nostro, vt cum omnia, quæ naturam grauant, expellere conetur, sanguinem etiam superfluum per hæmorrhagiam foras propellat: quod in hoc nobili viro contigit, qui iuuenis erat, & sanguineus, ita vt adhuc, non obstantibus quatuor venæ sectionibus sanguis superfluus in ipso redundaret. Sic perfecte curatus est, & ad pristinam valetudinem perductus.

* * *

OBSERVATIO LXII.

Febris quartana.

REuerendus Pater Dominicanus, nomine Augustinus, ab anno integro febre quartana laborabat, cui successit icterus niger. Multis remediis hunc morbum oppugnare tentauerat, ex variorum medicorum præscripto; sed frustra, erat enim temperamento valde melancholico, & adusto præditus; Præterea hypochondrium sinistrum durum ac retinens habebat. Præscribo ipsi venæ sectionem, apozemata aperientia & melanagoga ad quatuor dies, cum fotibus hypochondriorum aperientibus, & emollientibus. Postmodum exhibui febrifugi grana xx. Febris inconcussa permanet. Post duas accessiones exhibui eiusdem remedij grana xxv. & accessiones imminutæ sunt. Post alias duas accessiones exhibui grana xxx. & febris illa contumax omninò fugata est.

OBSERVATIO LXIII.

Paronychia.

IN principio mensis Martij, anni 1651. filia natu maior Domini Baronis d' Aumelaz. Quæstoris Franciæ Generalis, Paronychiam patiebatur in indice manus sinistræ, quæ ipsam vehementer afflixerat per 4. dies, ita vt noctes insomnes transigeret, cum dolore insigni. Iussi vt digitum immitteret in aurem felis, & intra duas horas doloris expers fuit. Sentiebat per interualla attractionem digiti in cauitatem auris, ac subinde dolor totum brachium inuadebat, vsque ad humerum, eo denique tempore felis vociferabatur, vt credibile sit eum dolore affici à veneno attracto, Paronychia enim est tumor venenosus; Tota manus intumuit, ac postmodum detumuit excepto digito, qui tumefactus remansit, & doloris expers. Sublato dolore digitus extractus est, & suppuratus apparuit, ac deinceps solo emplastro diapalma curatus.

OBSERVATIO LXIV.

Hemorrhoidum fluxus immodicus.

IN mense aprili anni 1611. nobilis matrona, vxor Domini de Riniac, in Curia Computorum, subsidiorum, & fisci regij procuratoris generalis, quadragenaria patiebatur hæmorrhoidum fluxum immodicum. à quo nullis remedijs à duobus medicis consequenter per octo menses præscriptis, liberari potuerat, & ad summam cachexiam, hydropem minitantem perducta erat, cum maxima virium imbecillitate, vt vix progredi posset, & icterico faciei, ac totius corporis colore; Remedia ferre amplius non poterat, à purgantibus medicamentis quantumuis leuibus ex dictorum medicorum præscripto, fluxus irritabatur. In hac desperatione ad me confugit, meam opem implorans. Ego verò statim illi præscribo sequentem potionem per quatuor dies continuos vsurpandum.

℞. Tamarindor. ℥. ß. fol. plantag. m. j. myrobolan. citr. ʒ. i. coquantur ad ℥. vi. in colat. infunde rhab. electi ʒ. i. spicæ nardi ℈. ß. expressione facta dissolue syrupi rosac. ℥. i. rhab. pulu. ℈. i. fiat potio.

In prima exhibitione, sanguinis fluxus cohibitus est, licet quinques deiecerit; & in cæteris dosibus idem euentus.

Deinde præscripsi iulepos ex decocto radic. pentaphyli & tormentill. fol. plantag. pimpinel. & millefol. paratos, cum sale prunellæ & syrupo granator. per xij. dies iterando purgationem quinto quoque die; & toto illo tempore fluxus hæmorrhoidum nunquam comparuit.

Quia verò affectus erat contumax & valdè diuturnus; qui semel cohibitus, post aliquod tempus, iterum reuertebatur; post dicta remedia præscripsi salem martis ad multos dies exhibendum à gr. vi. ad gr. viij. & potionis prædictæ exhibitionem quinto quoque die.

Per horum remediorum vsum, fluxus hæmorrhoidum

non

non comparuit per quinque septimanas, quibus elapsis rediit fluxus satis molestus, copiam enim sanguinis purissimi excernebat, quoties aluum deponeret. Sequenti die vocatus præscripsi iterum potionem purgantem, à qua ter aut quater deiecit sine vlla excretione sanguinis.

Postridie potionis præscribo balneum ex hordeo plant. polygono, summitat. rubi & rosis rubri paratum, per biduum vsurpandum.

Postmodum iterata sunt eadem remedia per mensem integrum, & in dies vires reficiebantur, & color faciei viuidas reddebatur: donec tandem integram valetudinem acquisierit: Attamen circa finem prædicti mensis calorem sentiebat in hypochondrijs. & inquietudines hora somni; facilè erat coniicere hæc à sanguine retento prouenire, qui antea per hæmorrhoides effluebat, & quem natura probè regere non poterat, prædictis euacuationibus assueta; præsertim cum purgationes menstruæ ab aliquot annis defecissent; ideò sanguinis missionem ex brachio præscribo, cuius beneficio symptomata illa sublata sunt.

OBSERVATIO LXV.

Contusio, inflammatio, & excoriatio clunium ex decubitu diuturno supra partem.

VXor Domini de Brissac febre continua laborans cum catarrho molestissimo in pulmonem decumbente, vnde tussis ferè perpetua, quæ vehementiùs affligebat, quoties decumbere tentaret; itaut diu noctuque in lecto sedere cogeretur. Cum autem valde macilenta esset, clunium extrema, quæ ad podicem accedunt, ex compressione diuturna contusionem, & excoriationem passa sunt, quã sequuta est inflãmatio rubedine obscura prædita ad liuiditatem declinante. Post quædam vnguenta, & emplastra per aliquot dies à chirurgo frustra tentata, & malo ingrauescente, res mihi exponitur; iubeo foueri partem aquæ rosar. in qua sal saturni dissolutum fuerit, & intra 24. horas malum curatum est.

OBSERVATIO LXVI.

Febris maligna.

IN mense Iulio anni 1651. D. Deletre salinarum procurator incidit in febrem malignam, quæ ipsum ad conuulsiones, & delirium perduxit, cum summa pulsus inæqualitate, vnde breui moriturus videbatur. Ex variis quæ illi exhibita fuerunt, maximè profuit aqua theriacalis nostra in febris pestilentis curatione descripta ad ℥. iv. exhibita, cum bezoardici iouialis gr. 12. à quibus sudor copiosus excitatus est, & æger veluti miraculo liberatus.

OBSERVATIO LXVII.

Situs ventriculi monstrosus.

FIlius Do. Rat ciuis Monspeliensis 24 annos natus temperamento melancholicus, febre tertiana diuturna, nunc simplici, nunc duplici per totam ferè æstatem laborauerat. In mense vero Septembri, licet à paroxysmis febrilibus liberatus esset; non satis tamen prospera valetudine frueretur, ab Empyrico quodam antimonium sumpsit, forte male præparatum, à quo vehementissimi vomendi conatus excitati sunt, absque vllo effectu; itaut conatus ille irritus continuò affligens, eum intra septem vel octo horas ad extrema redegerit, & circa vesperam de medio sustulerit. Aperto cadauere inuentus est ventriculus in parte thoracis dextra varijs humoribus repletus, qui quidem situs præternaturalis effecit proculdubio vt sese sufficienter dilatare ac subuertere nequiuerit ad vomitum efficiendum costarum ambitu oppressus Hunc autem situm ab ortu contractum fuisse restatur pulmonis carentia in illa thoracis parte, cum vnicus illius lobus in sinistra appareret. Mirum est hũc iuuenem in toto vitæ decursu spirandi difficultate non fuisse valdè oppressum, & omnes corporis functiones, ante morbum prædictum, commodè exercuisse; militiam enim exercuerat, & febres prædictas in bello contraxerat.

OBSERVATIO LXVIII.

Hydrops.

PVer bimulus hydrope laborans, sequentibus remedijs intra duos menses perfecte curatus est.

℞. Rhab. pulu ʒ. i capiat mane cum iusculo.

℞. Radic. aspar. brusci, & enulæ camp. an ℥. j. fol. agrim. cichor. ceterac capillor. ven chamædr. centaur. min. & absint. vtriusq; an. m. j. coquantur ad ℔ j. fiat syrupus perfecte coctus de quo capiat ℥. j. alternis diebus per horam longè à lactatione.

℞ Tabellarum triasantali quadruplicato rheo ℥. iv. capiat ʒ. j. alternis diebus vacuis ab vsu syrupi.

℞. Rhab electi in nodulo inclusi ℈. i. aquæ font. ℔. j. ß. infundantur frigide simul, & hac aqua vtatur pro potu ordinario.

OBSERVATIO LXIX.

Alui fluxus cruentus.

D. Rufier medicinæ doctor, & medicus Vticensis quadragenarius a quatuor mensibus patiebatur alui fluxum biliosum, pituitosum & sanguineum, quo plus sanguinis, quam reliquorum humorum excernebat, ita vt ad summam maciem ac veluti marcorem perductus est. Cum multa remedia per totum illud tempus frustra tentasset; me tandem in consilium vocat; cui exhibui auri horizontalis gr. xii quibus blande purgatus est, & copiam bilis porraceæ ac æruginosæ excreuit sine vllo sanguine, idem remedium bis iterandum præcipio tertio quoque die, & eadem sequuta est operatio. Postmodum verò ab alui fluxu prorsus immunis fuit, & euchymis vtens alimentis ad pristinam valetudinem perductus est.

OBSERVATIO LXX.

Veneris impotentia.

NObilis Vir triginta annos natus, cum à prima adolescentia veneri admodum indulsisset, & diuturnam gonorrhæam passus esset, qua vigente, frequenti nihilominus vtebatur concubitu, etiam cum impuris scortis; debilitatis admodum à causis prædictis, partibus genitalibus, incidit tandem in veneris impotentiam, quæ non in defectu erectionis consistit, quam asserit esse sufficientem, sed eiaculationis, quæ rarissime contingit, illam autem dependere censeo ex seminis defectu, quod perexigua copia generatur, propter testium imbecillitatem, quorum calor natiuus exhaustus, atque exolutus est frequentiori coitu, forte etiam parastatæ in vitio sunt, & exiguam seminis copiam recipiunt à testibus propter cicatrices in ijs relictas ab vlceribus quæ diuturnas illas gonorrhæas comitari solent. Tum etiam propter frigidam intemperiem in illas partes debilitatas introductam, per insiti spiritus exolutionem: Pro curatione huius affectus, sequentia præscripsi prima die mensis Aprilis 1652.

℞ Decoct. emollient. ℔. ß catholic. duplic. & diaphæn. an. ʒ. vj. mellis ros. & olei lilior. an ℥. ij. fiat clyster iniiciendus hora quarta post meridiem.

Sequenti die aperiatur vena basilica cubiti dextri, mittantur sanguinis ℥ viij.

℞. Sennæ mundat. ℥ ß. sem. anisi ʒ. j. absinth. pontici P. ß. coquantur ad ℥. iij. in colatura dissolue diaphœnic. ʒ. iij. syrupi ros. ℥. j fiat potio quæ detur postridie venæ sectionis cum regimine.

℞. Rha-

℞. Rasuræ ligni guiaci ℥ iv. aquæ font. ℔. iv. infundantur per 24. horas deinde bulliant ad mediæ partis consumpt. addendo sub finem sennæ mundat ℥ i. turbith. hermodactil. an. ʒ iij. colaturę capiat ℔ ß. manè tribus horis ante pastum per 20. dies.

℞. Radic. salsæparill. ℥ i. aquæ fontis ℔. viij. infundantur per horas 12. deinde bulliant ad quartæ partis consumpt. colatura vtatur pro potu ordinario, cum vino generoso per vsum prædicti decocti, vtendo interea pane biscocto, & anisato, carnibus assis, & non elixis, nucleis pineis, amygdalis torrefactis alijsque cibis siccioribus.

Finito vsu prædicti decocti, capiat per triduum manè terebinthinæ aqua agrimonij diligenter lotæ ℥ i.

Post horum remediorum vsum adeat thermas balerucanas, quarum aquam sumat per triduum, more solito.

Postmodum verò vtatur semicupio eiusdem aquæ per quatuor dies mane & vesperi, sudando matutinis horis, vesperi verò testes tantum & perinæum, cum regione pubis balneando.

Ab exitu cuiuslibet balnei post detersum sudorem vel madorem, inungatur scrotum, perinæum, & regio lumborum vnguento sequenti.

℞. Olei lilior ℥ ij olei nucis moschat. ℥ ß. olei garyophill. ʒ i. piperis albi, nigri, & longi an. ʒ ß. sem. erucæ vrticæ, nigellæ an. ℈ ß. pyrethri ʒ i ceræq. s. fiat vnguentum.

℞. Olei nucis moschat. ʒ ii, olei garyophill. ʒ i ambræ gryseæ ʒ ß. moschi, & zibetæ an. ℈ i. fiat linimentum.

Post vsum thermarum. foueantur partes prædictæ per 15. aut 20 dies per horam ante introitum lecti, decocto sequenti.

℞. Radic. galangæ, calami aromat. & ireos florent. an. ℥ i. fol. saluiæ maioranæ, & rorism an. m. i. sem. erucæ nasturtij, vrticæ, cardamomi & cubebar. an. ʒ iij. nucis moschat. garyophill. & cinam. an. ℥ ß. rosf. rubr. p. ij. coquantur in vino rubro ad quartæ partis consumpt. colatura vtatur pro fotu prædicto.

Post fotum illinantur eædem partes calidè linimento prædicto.

Per vsum prædictorum remediorum sumat quotidie mane conseruæ latyrionis vel eryngij ʒ ß vel nucem inglaudem conditam, vel myrobalanum conditam, vel tabellarium sequentium ʒ ij.

℞. Confect. alcherm. ʒ ij. ambræ gryseæ ℈ i. moschi optimi gr. vi. sacchari in aqua flor. arantior. & rosar. dissoluti ℥ vi. fiant tabellæ.

Prædictis vti poterit alternatim, ne vnius tædio afficiatur.

Interim victu vtatur analeptico & imprimis comedat frequenter perdices & pullos columbinos, lepusculos, & oryzam cum lacte.

In bellarijs, vero vtatur pistacijs, ruberibus, scolimis, amygdalis auellanis, dactylis, & nucleis pineis; tum etiam confessione ex ijs parata, quam vulgo pineolatum vocant.

Abstineat a fructibus & oleribus crudis, piscibus, alijsque frigidioribus & humidioribus alimentis, nec non a coitu per vsum remediorum.

OBSERVATIO LXXI.

Hydrops pectoris.

IOannes Manenty ciuis Monspeliensis annos natus 65. corpore crasso & obæso præditus, à tribus mensibus patiebatur magnam spirandi difficultatem, ita vt vix posset in lecto decumbere, nocturno tempore in primis quo magis vexabatur, nulla erat tussis, aut saltem rarissima, neque quicquam effatu dignum per anacatharsim excernebat. Facies erat subtumida, & venter intumescere incipiebat, ita vt in ascitem inclinare videretur, cum tibiæ etiam & pedes intumescerent. Ad illius curationem præscripta fuit in principio mensis Maij 1652. purgatio vniuersalis ad quatuor dies per apozema phlegmagogum & hydragogum fuit instituta, mox diæta sudorifica ex decocto guaiaci & salsæparill. ad xx. dies, copiosè sudando in laconico cum vapore spiritus vini parato. Et post quartam quamlibet dosim sumebat puluerem hydroticum ex senna, turbith, hermodacti. ialapa, scammonio, & cremore tartari paratum, quibus remedijs omninò liberatus est.

OBSERVATIO LXXII.

Febris tertiana duplex in grauida septimestri.

VXor D. Bruieys in grauiditate septimestri correpta est febre tertiana duplici in mense Maio anni 1652. quæ per mensem eam afflixit, nulla apparenter remissione, quod periculum non exiguum portendebat. Docet enim experientia quotidiana, mulieres grauidas, huiusmodi febribus laborantes, difficillimè curari, & non paucas abortu interueniente, de medio tolli Ter ipsi secta fuerat vena, purgans medicamentum bis exhibitum, & multi iulepi aperientes ac refrigerantes propinati: tandem venæ sectione per horam ante paroxismum celebrata, & exhibito immediatè ante venæ sectionem iulepo ex decocto chamæm. & cremor. tartari parato, febris omninò sublata est. Accessio enim quæ post venæ sectionem expectabatur, non comparuit neque deinceps.

OBSERVATIO LXXIII.

Hydrops.

VXor sartoris vicini triginta ànnos nata; cùm cachectica fuisset toto tempore partus, & male se gessisset in puerperio, febre acuta correpta est, in cuius fine incidit in hydropem, in quo venter, crura & tibiæ insignem tumorem subierant: cum autem inops esset, hunc tantum puluerem ei præscripsi.

℞. Sennæ mundat. cristall. tart. & radic. Ialapæ an, ℥ ß. fiat puluis de quo capiat ʒ i. cum iusculo singulis diebus. Hoc remedio per 20. dies vsurpato integre liberata est.

OBSERVATIO LXXIV.

Mammæ inflammatio.

IVuenis mulier circa nonum grauiditatis mensem correpta est tumore mammæ sinistræ cum tensione, rubore & pulsatione. Vocatus chirurgus cataplasma de mica panis statim admouet, vnde tumor admodum increuit. Vocatus ego cataplasma præscribo ex farina fabarum cocta in oxycrato, sæpè immutandum, quia intra paucas horas exsiccatur. Intra 12. horas inflammatio ablata est, tumorque admodum imminutus, & intra paucos dies omninò euanuit.

OBSERVATIO LXXV.

Colica biliosa.

DN. de Chalanges Salinarum concoctor correptus fuit colica biliosa circa finem mensis Ianuarij 1653 dolor erat vehementer excrucians, cum vigilijs assiduis, febre continua, & singultu frequenti, vt medicus ordinarius inflammationem alicuius partis imi ventris suspicaretur. Ego vero in consilium vocatus existimaui hæc omnia dependere ex cacochymia biliosa, hac præcipuè ratione ductus, quod dolor esset vagus, & interdum partem ventris inferiorem & hypogastricam occuparet; interdum superiorem & epigastricam: hanc sententiam euentus comprobauit. Nam post quatuor phlebotomias, enemata multa emollientia, purgantia, & anodyna, fotus & semicupia, quatuor purgationibus curatus est, diebus consequentibus vsurpatis ex decocto cichoraceorum & capillarium cum summit. malu. & ʒ ii. sennæ in quo infundebatur cassiæ ℥ i. & in colatura dissoluebatur syrupi rosac. ℥ i. quotidie excernebat multam bilem porraceam, quę prędicta symptomata pariebat.

OBSERVATIO LXXVI.

Tonsillarum inflammatio.

Die 21. mensis Maij anni 1653. vxor Dn. Engarran in curia computorum consiliarij afflicta est tonsillarum inflammatione grauissima, quam breui sequuta est exulceratio, cum dolore intenso celebrata venæ sectione & gargarismatis ex oxycrato per biduum frustra vsurpatis, sequenti curata est intra vnum diem.

℞. sem. sinapis ʒ i. aceti rosac. & sacchari albi an. ℥ i. aquæ ℥ iij. fiat gargarisma.

OBSERVATIO LXXVII.

Hydrops in puero.

Filius D. Ioannis Guy mercatoris quinque annos natus a quatuor mensibus hydropicus, cum alia remedia non profuisset, syrupo sequenti per 15. dies vsurpato perfectè curatus est.

℞ radic. enulæ camp ℥ i. folia tam. chamædr. centaur. minor. & absinthij vtriusque an. M i. coquantur ad ℔. i. in colatura dissolue sacchari albi ℔. i. fiat syrupus de quo capiat ℥ i. singulis diebus manè duabus horis ante pastum.

[OBSERVATIO LXXVIII.

Singultus.

DN. Seguin febre maligna laborans, grauissimo singultu, & ferè assiduo torquebatur: Post multa remedia febrem & malignitatem oppugnantia, quatuor venæ sectiones, & vnam purgationem, multosque clysteres & multa remedia singultui præsertim appropriata. Die 12. morbi iterum purgatus est, singultus erat frequentior circa vesperam, licet satis copiosè purgatus fuisset. Vocatus in consilium laudani g. ij. præscribo, cum emulsione 4. sem. frigid. maior. in qua salis prunellæ ʒ i. dissoluta fuit; intra horam cessauit singultus, nec amplius rediit.

OBSERVATIO LXXIX.

Ad veneris impotentiam.

Recipe olei de liquidambar ℥ i. sem. eruc. ʒ i. reliqua vide apud Zacut. in praxi admiranda fol. 233.

Si pilulæ istæ non possint tam citò præparari, sequentes vsurpari poterunt, cum magno fructu.

℞. ambræ gryseæ, moschi optimi & agalloch. electissimi an. ʒ i. ß. rasuræ ebor. diamoschi dulc. galliæ mosch. an. ʒ ß. rad. angelic. pœon. & carpoball an. ʒ i. Zibetæ q. s. fiat massa pilular. de qua capiat ℈ i. vel ʒ ß. singulis noctibus.

Ad varianda remedia aqua sequens interdum vsurpari poterit.

℞. Cinam. garyophill. nuc. mosch. macis ana ℥ i. cubebar. piperir longi, galang. zedoar. sem. ammi, seseleos ana ℥ ß. granor. iuniper. ʒ i. vini albi generosi, aquæ rorism. & maioran. ana ℔. i. stent in digestione per dies vi. & postea destilletur in B M. capiat cochl. ij. manè & serò.

Deniq; cæteris non proficientibus opiata sequens vsurpari poterit.

℞. Radic satyrij recent ℥ iij. rad. pastinac. recent. ʒ iij. reliqua vide apud Zacut. in praxi admiranda fol 232. Exterius fotus & linimenta vsurpari poterunt supra obseruat. 69. præscripta, quibus etiam emplastrum sequens addi poterit.

℞. Massæ empl. de baccis lauri, & de mastiche ana ℥ i. gummi tachamac. & caragn. ana ℥ ß. rad. bistort. & tormentill. nucis mosch. garyophill. zinziber. & pulu. aromat. rosat. ana ʒ i ol nuc. mosch. ʒ ß. balsam. peruuian. q. s. fiat massa emplastri cuius portio extendatur super alutam, & fiat emplastrum quadratum applicandum regioni lumborum, & perpetuò gestandum, ac singulis septimanis renouandum.

OBSERVATIO LXXX.

Febris tertiana diuturna.

Vxor Dn. de Brissac 20. annos nata, per mensem Iulium & Augustum tentata est febre tertiana duplici, eaque valdè contumaci, quia corpus erat valdè debilitatum a grauitate semestri, & abortu subsequente, multa remedia in cassum per illud tempus vsurpata fuerant a medico ordinario, venæ sectiones & purgationes plurimæ, iulepi, iuscula medicata, &c. vocatus ego exhibeo per horam ante accessionem bezoard. iouialis gr xij. cum aquæ cardui bened. ℥ iv. accessio retardata est per horas duas & multò minor fuit, tum in fine illius aluum bis aut ter deposuit, quæ anteà non nisi clysteribus soluebatur, & fetidissima reiecit excrementa. Sequenti die idem remedium fuit vsurpatum, & accessio similiter retardata & imminuta fuit, tum etiam in fine illius fetidissima excreuit, ac postmodum accessiones quasdam passa est vix perceptibiles, deinde sensim integrè liberata est.

OBSERVATIO LXXXI.

Fluxus hæmorrhoidum.

DN. Engarran in suprema Computorum, Subsidiorum & fisci regij curia consiliarius immodico hemorrhoidum fluxu laborabat a quinque vel sex diebus, quo sanguinis ℥ viij. vel x. singulis diebus profundebat. Post venæ sectionem, iulepos refrigerantes & incrassantes, aliaque remedia interna, & externa frustra exhibita, cum res vrgeret, & æger admodum debilitaretur, præscripsi succum vrticæ leui ebullitione depuratum ad ℥ ij. cum pauco saccharo, & hoc solo remedio fluxus omninò cohibitus est.

Candide Lector. Quia numerus obseruationum deficiebat in scriptis Riuerianis, ad implendam hanc centuriam, sequentes subiunximus, plures eiusdem speciei morbos sub eodem titulo, clarioris doctrinæ gratia, aliquando comprehendentes 82. igitur erit prima nostrarum huic centuriæ perficiendæ additarum.

OBSERVATIO LXXXII.

Hydrops.

Anno 1645. quidam nomine Felizat Costensis, hydropicus factus, sine remediorum ope curatus est, vmbilico sponte & confertim aperto, dum per vrbem incederet: ita vt reuersus domum, multa stragula & lectum continuò irrorauerit per aliquot dies, vnde sanus & hilaris per totum annum vixit: Eo tamen elapso iterum venter super eum magnificatus est (vt Arabum verbis vtar) & ita intumuit, vt cum insigni respirandi difficultate per vrbem incederet; cumque tumor adeò increuisset, vt suffocationis periculum immineret, & adesset satis insignis exomphalos seu vmbilici prominentia, constantibus etiam viribus, de eius apertione, nos iterum atque iterum rogauit, alioqui sibi violentas manus illaturas; quod cum tandem chirurgus ritè & sine dolore præstitisset; aquam statim fluere permisimus ferè ad ℔. i. & sub noctem eadem quantitate: Verum eadem nocte sensim subsidentibus partibus, vires etiam subsidebant. Itaut sequentem diem vltimum obierit. Vnde patet naturæ opera non semper esse imitanda vt videre est in hoc ægrotante annorum circiter 25 Attamen licet constare viderentur vires, quod per vrbem incederet, & ritè comederet, morbum tamen fuisse confirmatum, & viscera iam labem, præsertim ex priore morbo contraxisse, coniiciendum est.

Multis alijs hanc operationem, & cum præmeditatione

fuisse

fuiſſe adminiſtratam, ſed neminem ſeruatum, à multis Practicis Audiui.

Hydrops vniuerſalis a me pluries curatus eſt breui & facilè per diuretica & hydragoga; qui hydrops ſeu tumoris vniuerſalis genus, non erat tertia hydropis ſpecies, leucophlegmatia paſſim dicta, quæ non niſi ægrè curatur, ſanguinis enim pituitoſi crudique & malè compacti, nec poris partium benè agglutinati & aſſimilati, ideoque in toto redundantis & ſuperflui, ſoboles exiſtit ex defectu tertiæ coctionis quæ in ſingulis partibus fieri debet. Adde quod in hac color cutis ſubalbidus atque lacteus, aut liuore ſuffuſus, cum anorexia & ſiti importuna aſſiduaque conſpicitur: ea vero ſymptomata non apparebant in prædicto tumore vniuerſali, qui ideò continentem habebat cauſam diuerſam, ſcilicet ſeroſum humorem, cutem inter & cæteras membranas vniuerſales ſtagnantem, vnde aqua intercus Celſo dicitur, cui color idem ferè atque ante; quod etiam confirmat tactus, nam cutis digito compreſſa reſilit, ex ſe ſtatim refluente aqua, ſponte illuc vnde a premente manu deiecta; in leucophlegmatia autem impreſſum relinquitur digiti veſtigium, ſanguine craſſo non facilè refluente illuc vnde expreſſum fuit. Præterea cita curatio quæ conſequuta eſt, illud ſatis euidenter arguit, quod vlterius patet in ſequentibus obſeruationibus, quas ideò annectere placuit.

Deinde modus ſolutionis differentiam etiam ſtatuit inter leucophlegmatiam & prædictum tumorem vniuerſalem, quandoquidem longè facilius pleonexia ſeroſa ſeu illuuies in tota redundans corrigitur, quàm intemperies frigida ſiccaque viſcerum, crudioris ſanguinis parens, emendatur: Prædicta autem curatio per hydragoga a me celebrata, ſententiæ Hippoc. in coacis reſpondere mihi videbatur, cum ait, *Incipiens hydropi alui profluuium aquoſum ſine cruditate, morbum ſoluit, & purgatione per renes.* Idem etiam dixit. *Si aqua ad veſicam aut ventrem fluat, ſolutio.* Cum tamen experientia doceat euacuationem quæ fit per vrinas, melius ſuccedere ea quæ fit per aluum.

Ruſticus quinquagenarius ex perpeſſa per aliquot menſes febre tertiana notha, incidit in hydropem vniuerſalem, à quo eum liberauimus ſucco ireos noſtratis ad ℥ iij. cum mannæ ℥ i. ß eoque intra ſeptem dies ter exhibito, venter omninò detumuit, maxima ſeroſæ illuuiei copie per aluum & vrinas excreta.

Alter annorum circiter 26. ex febre quartana diuturna incidit in tumorem vniuerſalem totius corporis, in quo cutis digito compreſſa reſiliebat, cum duritie è regione lienis; huic Chirurgus quidam ſine vllo præſcripto, vt fere ſemper apud ruſticos præſtare ſolent, multa remedia per longum tempus ſed ſine fructu exhibuerat, donec ad extrema fere redactus, meam opem implorauerit, quippe quem ab acuto morbo aliquando liberaueram. Huic ergo cum quædam remedia ex arte præſcripſiſſem, præcipue vinum iuniperinum, hoc ſolo vti voluit, iamdudum omnium fermè remediorum pertæſus, ſumebatque illius ℥ vi. ſingulis matutinis, vnde vrina copioſius & frequentius fluere, venterque parum detumeſcere cæpit: quod cum reſciuiſſem, & eum reliqua remedia præſcripta amandaſſe, ſuaſi vt ſaltem ʒ i. pulueris ex ſenna, cremor tartari, & radice ialapæ cum iuſculo ſumeret per 12. dies alternos, & interim diebus vacuis, perſeueraret in vſu vini iuniperini; quo peracto integram ſanitatem recuperauit, & breui ad ſolitos labores reuerſus eſt.

OBSERVATIO LXXXIII.

Febris tertiana.

FRater Eloyſius iuuenis Religioſus Ordinis Fratrum Minorum apud Coſtam, febre tertiana duplici laborans a 4. menſibus, fruſtra vſurpatis multis remedijs ab alio Medico præſcriptis, à me curatus eſt; rigida exiſtente hyeme, exhibitis febrifugi Riueriani gr. 12. quibus blandè purgatus per inferiora tantum; grauiorem ea die, (vt ſæpe fieri ſolet in huius remedij vſu) paſſus eſt acceſſionem, ſed nullam deinceps; Attamen poſt 15. dies ob incautam victus rationem, & fructuum vſum nimium, leues rediere acceſſiones, quæ leui cathartico exhibito iterum diſparuerunt. Quod in huiuſmodi febribus, & quartanis, ita ſæpe vſurpauimus, quoties recidiua contigit.

Febrem tertianam duplicem in ſartore Coſtenſi 30. annorum, melancholici & pituitoſi temperamenti curauimus, præmiſſis duabus purgationibus cum præparantibus idoneis, & duplici venæ ſectione, vſu febrilis Crollij ex ℥ iij. aquæ cichor. ſalis abſint. ʒ ß. & ſpiritus ſulphur. gutt. xv. ex cuius prima doſi febriles acceſſiones imminutæ ſunt, ac tertia penitus ſublatæ, quæ prædictis remedijs per 20. dies non ceſſerant hocque remedium a 12. annis centies vſurpatum in varijs febribus, & præcipuè tertianis ſemper profuiſſe animaduertimus. In defectu autem ſalis abſinthij, ſal tartari ſæpe ſubſtituimus exemplo præceptoris noſtri Dn. Riuerij, & aliquando etiam cum decocto abſinthij vt videre eſt in ipſius obſeruationibus.

Dn. de la Riuoire laborans in principio Auguſti 1648. febre tertiana duplici, cuius alterni acceſſus eum grauiſſime affligebant inquietudinibus, ſiti, dolore capitis & reſpirandi difficultate, a me curatus eſt præmiſſo clyſtere & venæ ſectione, exhibendo in vigore paroxiſmi, ad extinguendos ſpiritus febriles ſitibundos, aquæ fontis magnum hauſtum cum ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti q. ſ. ad ſenſibilem aciditatem, & ſirupo de limonibus: quo potu febricitantibus ſiticuloſis gratiſſimo, ter aut quater exhibito per biduum, omnia febris prædictæ ſymptomata longe mitiora euaſerunt, & paroxiſmi multo breuiores, itaut hac præuia præparatione materiæ morbificæ & imminutione ſymptomatum, curatio abſoluta fuerit vſu pulueris comitis & febrilis Crolliani per biduum ſeqnens exhibiti: Notandum autem eſt prædictum ægrotantem 35. annos natum, obſtructionibus vtriuſque hypochondrij, præcipue vero lienis eſſe affectum & ſingulis fere annis, grauibus morbis diuturnis eſſe obnoxium, ob incautam & igneam viuendi rationem.

Prædictus Dn. febre tertiana laborans in menſe Iulio anni ſequentis, curatus eſt vnica doſi febrilis Crolliani, cuius quia duæ doſes miſſæ fuerant, alteram exhibuit puellæ 10. aut 12. annorum eodem morbo laboranti & ſic febris in vtroque diſparuit.

Pater Chriſtophorus ex Ordine Fratrũ Minorum huius vrbis, ætatis 40. annorum, macilento & melancholico corporis habitu præditus, principio Septembris 1649. incidit in febrem tertianam quam curaui præmiſſo clyſtere, & venæ ſectione, vnica doſi pulueris Cornachini.

Eodem tempore Frater Norbertus annorum circiter 35. firmiori corporis habitu & euſarco donatus laborabat eadem febre quam ex caloris ingentis gradu, inappetentia, dolore capitis, inquietudinibus, cacochymia & paroxiſmorum longitudine, diuturnam fore non immerito ſuſpicabar; adde quod anno elapſo eodem morbo grauiter laborauerat per menſem integrum cum inſigni virium diſpendio: Poſt iniectum clyſterem, & phlebotomiam celebratam, ſumpſit calomelanos Turqueti gr. 20. Scammonij gr. 10. in forma pilulari, vnde copioſè & blande purgatus eſt eadem die, ſequentibus verò duobus ter at quater, ſicque prædicta omnia ſymptomata breui diſparuerunt, vnamque tantum & leuem acceſſionem poſt aſſumptum remedium paſſus eſt. Calomelas Turqueti eſt mercurius dulcis ſexies aut ſepties ſublimatus vt videbis infra.

Domina de Doiſſin Monialis in menſe Martio anni 1651. à febre tertiana liberata eſt poſt 4. acceſſiones, ſumendo in vigore paroxiſmi ſpiritus ſulphusis per campanam eliciti guttas 20. cum ptiſana vulgari & ſyrupo de ceraſis acidis, vel aqua ſola ſaccharata bis aut ter vrgente ſiti, inſtar iulepi: ſequenti die ſumpſit mercurij prædicti dulcis gr. 20. & reſinæ ſcammonij gr. 10. in pilulam redacta & pellicula ceraſi ſaccharo conditi incluſam, qua optimè & blande euacuata eſt.

Illuſtriſſimam Comitiſſam Dominam de Ferrieres, eodem modo eademq. ratione à ſimili affectu liberauimus in

Y 2 prin-

principio mensis Februarij, eiusdem anni, rigidissima existente hyemali tempestate.

Innumeros quibus multa remedia frustra exhibita fuerant per longum tempus a tertiana simplici & duplici curatos vidimus assumpta semel aut bis aqua benedicta Rulandi: Alios sale vitrioli ad ℈ j. plurimos quibus hæc & reliqua non profuerant, vsu syrupi de azaro ficto Lozelli ad cochlear vnum sumpti: & certe vomitoriorum virtutem atque vtilitatem præ cæteris remedijs & ijs frustra tentatis multoties expertus sum in varijs casibus, cum cætera consentirent.

Præterea phlebotomiam in plenilunio celebratam pro febribus intermittentibus plurimum prodesse vidimus, quia tunc ob lunæ vim, humores ebulliunt, & fluxilior fit sanguis, ac promptius vena secta educitur. Quo remedio eo tempore celebrato plures curatos, alios leuatos esse testatur Zacutus Lusitanus,& ipse nouissimè in viro religioso ac instante paroxismo duplicis tertianæ,curationem subsequutam vidi.

Mulier Costensis sexagenaria,nomina Ludouica Soyson a quinq; septimanis febre tertiana duplici laborabat, cuius alterni paroxysmi ad 15 & 20.horas extendebantur,& matutinis horis cum leui horrore, sed diu durante inuadebant ;alij verò circa meridiem & aliquando tardius cum rigore satis insigni,nec vltra 12.vel 14 horas protrahebantur, vnde diuersorum humorum in diuersis locis putrescentium, non leuis coniectura fuit; ideoq; morbum etiam fore diuturnum,aut in quartanam abiturum prædixeram, propterea quod etiam ægra de hypochondrij sinistri dolore semper conquesta esset; huic primò purgans medicamentum bis aut ter exhibitum, phlebotomia semel celebrata,cum c ysteribus identidem iniectis per 12. dies à seniori pharmacopæo. Tandem vocatus præscripsi quatuor doses apozematis ex radic. & herbis aperient. refrigerant. & specificis,addendo cuilibet dosi sennæ mundat. ℥ iij. syrupi rosac ℥ j. & salis tartari ʒ ß. vnde laudabilis euacuatio sequebatur, attamen febris parum imminuta. Sed propter ætatem & virium imbecillitatem intermissa remedia pro inducijs naturæ concedendis, & restauratione virium, vt deinde felicius per Epicrasim,naturæ obsisteretur; sicque post aliquot dies iterum duæ doses prædicti apozematis alternatim præscriptæ & exhibitæ sunt, vnde febris post tres vel quatuor dies disparuit per vnum aut alterum diem quo elapso, cum pari vigore iterum inuasit, ita vt etiam aliquando ab ea omninò expers non videretur:sicque lecto affixa languebat circa dies caniculares anni 1655. huic igitur tandem exhibui febrifugi Riueriani gr.20.cum confectione de hyacint. in formam boli, in maiori febris interuallo, vnde quinquies aluum deposuit cum tolerantia, in paroxysmo vero bis per vomitum reiecit magnam copiam materiæ porraceæ,æruginosæ & viscosæ,cum aliquot ventris torminibus, quæ duas vel tres sedes per inferiora præcesserunt; paroxismus breuior fuit,neque deinceps apparuit. Hoc autem notatu dignum erat quod in operatione ægrotans sibi aliquid ex hypochondrio sinistro vbi dolor antea fuerat,euelli sentiebat, quod causam febris & doloris ibi latitantem à remedij virtute specifica in suo foco oppugnari euidenter demonstrabat.

Iuuenis annorum 20. febre tertiana duplici laborans in exercitu Pedemontano, sumpsit cyathum vnum vini albi calidè, in quo dissoluit sulphuris puluerati ad magnitudinem vnius oui, post dimidiam horam copiosissimè sudauit,nec amplius febris apparuit, quod remedium in duobus alij hac in vrbe vsurpauit cum eodem successu.

OBSERVATIO LXXXIV.

Febris quartana.

IVuenis Sabaudus annorum 22. habitu eularco & pituitoso a duobus mensibus laborabat febre quartana duplici,qui cum remedia vniuersalia per apozemata & venæ sectionem respuerent,huic febrifugi dicti gr 20.exhibuimus, vnde febris ex quartana duplici, simplex facta est, iterumque bis exhibita eadem dosi, omninò curatus est.

Sacerdos quinquagenarius multum melancholicus, febrem quartanam passus erat per quatuor menses,hanc ego curaui media hyeme exhibendo febrifugi Riueriani prædicti gr.24. verum post 15.dies reuersa est & iterum curata eodem remedio.

Prædicta Domina de Doissin, annorum 30. laudabilis temperamenti & elegantis formæ ac ingenij singularis, post varios affectus ex mœrore oriundos, incidit in febrem quartanam, a qua post quatuor menses curata est in mense Decembri anni 1650 post multa remedia frustra tentata, vnica dosi prædicti febrifugi.

Nepos meus Franciscus Iacoz annorum duodecim, febre quartana post tertianam diuturnam laborauit per sex menses, quorum spatio multa sumpsit remedia, etiam febrifugum prædictum, at frustra, partim propter inglusuiem, partim etiam ob prauam viscerum dispositionem. Tandem vno cochleari syrupi prædicti de azaro in ptisana communi, curatus est, excitato scilicet ter aut quater copioso vomitu variorum humorum parietibus ventriculi, & vicinis partibus ita adhærentium, vt catharticis pluries exhibitus deturbari non potuissent, qui appetitum valde deijciebant, iamque colorem atque habitum corporis valdè immutauerant, quem tamen recepit post breue tempus, cuius decursu ita febris imminuebatur, vt vix eam persentiret, donec omninò disparuit, redeunte appetitu laudabili, & viuido faciei colore.

Nepos meus Bernardus annorum 30. febre quartana laborauit, in mense Octobri 1650. per tres septimanas cum anorexia langore, & pallido ac macilento totius corporis habitu; sumpsit paulò ante paroxismum cochlear vnum syrupi de azaro dicti in iusculo, multoties & copiosè vomuit amarissima cum labore per duas circiter horas. Itaut sequentibus quatuor diebus os ipsi fætidum & amarum instar fuliginis esse videretur, ac febris perseueraret, sed leuior facta post septem dies omninò sublata est assumptis mercurij dulcis vt supra sublimatis gr.32. & resinæ scammonij,gr.20. (difficile enim purgatur) statimque viuidum faciei colorem & appetitum simul recuperauit, cum viribus in horas redeuntibus.

Frater Otho Recollectus huius vrbis, squalidi & sicci temperamenti febre quartana laborans a tribus mensibus, cum tensione & dolore lienis ac sudoribus nocturnis,curatus est in mense Nouembri 1651 sumendo primum infusionem ʒ ß. salis tartari cum guttis aliquot spiritus salis & ℥ i. fol.sennæ factam in ℥ vi. aquæ fontis per noctem, manè quatuor dierum spatio, vnde bis aut ter singulis diebus purgabatur,appetitum & robur sensim redire afferens, febris leuior, quæ tandem disparuit post septem dies, iterumque reuersa curata est per gr.15. resinæ scammonij & ʒ ß. mercurij sublimati dulcis prædicti, quibus optimè & blandè purgatus: iterum sumpsit per triduum prædictam ptisanam tartarizatam laxantem; verum quia sudoribus affluebat singulis noctibus, & dolor circa lienem non omninò sublatus erat, ac lassitudinem in tibijs grauem persentiebat, iterum sumpsit calomelanos similem dosim vt supra in forma pilulari ad recidiuæ occasionem euitandam.

Febris duplex quartana grauissimè affligens a duobus mensibus honestum virum Dominum Rigoudin temperamento valdè melancholicum meo consilio curata est in principio Nouembris anni 1651. tribus dosibus infusionis sennæ in aqua febrifuga Riuerij factæ, & phlebotomia semel celebrata, quia eius indicationes aderant. Est autem aqua hæc febrifuga sola aqua fontis cum sale tartari, cuius certè miros effectus quotidie experimur in omnibus diuturnis febribus, & morbis ab obstructionibus productis, vt clarius patebit infra. Eodem tempore frater meus quinquagenarius postquam bis recidiuam ex tertiana duplici passus esset, quia multis negotijs & domesticis rebus implicitus, nec satis purgatus, incidit in quartanam triplicem molestissimam, sed post quatuor vel quinque eius paroxismos sumpta bis infusione prædicta, benè purgatus euasit à longiori febris molestia.

Do.Gui-

Dn Guifard. mercator Costensis 30. annorum laborans Quartana duplici a duobus mensibus, sumpsit febrifugi gr. 24. in pilularem formam redacta, & in quartanam simplicem, eamque leuissimam versa est febris, quæ tamen post aliquot dies ob errores in cibo & potu commissos grauior facta est, & aliquando duplex, alias vero triplex: iterum sumpto febrifugi leuior facta sensim euanuit, imperato vitæ regimine parciori; sed quia arti suæ, equitationi intempestiuæ, & genio nimium deditus, iterum passus est recidiuam, iterumque sumpsit febrifugi gr. xxxij, sicque sensim conualuit.

Pater Andræas a Costa, frater meus natu maior e Franciscanorum familia, post febrem acutam multorum dierum, multosque labores perpessos, incidit anno 1654. in febrem quartanam, quam multis remedijs oppugnare conatus est sed frustra, tandem missis ad eum duabus dosibus febrifugi Riueriani sub finem hyemis anni 1655. à prædicta febre liber omninò euasit.

Eodem tempore resticus quadragenarius, Villicus Magistri Dumas Chirurgi Costensis, eodem morbo laborans a duobus mensibus, vnica dosi prædicti remedij fæliciter & integre curatus est.

Mulier Tullinensis, 24. annorum, à quindecim mensibus laborans febre quartana quæ aliquando duplex: imo semel continua facta eam ad extrema coegerat, cum ictérico faciei colore appetitu deiecto, macie corporis & tumore insigni vtriusque hypochondrij, maxime vero lienis, de valetudine recuperanda parum sperans ad me venit, auxilium si quod superesset tot malis enixe postulans: huic igitur primò præscripsi ptisanam tartarizatam laxantem prædictam in decocto hepatico & splenetico per octo dierum spatium, cum fotu & linimento ijsdem viribus prædito & vtrique hypochondrio admonendo: Tum deinde pilulas tartareas Bontij ex aloe, gummi ammoniaco, & tartaro vitriolato, per duodecim dies quibus elapsis iterū sumpsit per triduum prædictam ptisanam, tumor & dolor e regione lienis multum imminutus apparuit, faciei color citrinus, euanuit, appetitus redire cępit, febris tamen eadem, quæ tandem omninò disparuit ter exhibito pridie accessionis febrifugo Riueriano, sicque post aliquot dies fine vllo recidiuæ metu sana, & hilaris in patriam reuersa est.

Tædiosum foret omnes recensere quibus prædictum febrifugum exhibitum, vel febrem sustulit, vel multum imminuit, nec vnquam nocumento fuit.

Sutor Costensis nomine Gelas febre quartana laborauit per sex menses, & ab ea liberatus est, sumendo dimidium cyathum vini albi in quo decoquebat mala aurantia in partes dissecta, idque singulis matutinis per aliquot dies.

Multi rustici in his oris curant febrem quartanam puluere chamædr. exsiccat. cum iusculo per aliquot dies sumpto, quod certe sine ratione fieri non existimo, præcipue si quædam purgantia præcesserint, cum splenetica ac hepatica sit & insigni virtute polleat viscera ab infarctu liberandi.

OBSERVATIO LXXXV.

Colicus dolor in purgatione menstrua & hysterici affectus.

Lectissima virgo monialis Domina de S.Paul. annorum 27. laudani temperamenti, (sicut & ingenij) ad pituitosum tamen nonnihil vergentis, circa tempus menstruæ purgationis, imo in ipso fluxu solita est pati dolorem colicum spurium, eumque atrocissimum per duos vel tres dies, vnde aliquando menstrua purgatio supprimitur: Vtrique affectui subuenimus aliquando clystere carminante & laxante; alias vero cum olei anisi guttis aliquot in vino vel iusculo sumptis; itavt colicus ille dolor qui multum durare solebat, in momento sæpè sublatus fuerit.

Eadem Domina sæpissimè corripitur suffocationibus hystericis, cum dolore capitis & ventriculi, & a quibus affectibus eam multoties liberauimus exhibito sale vitrioli ad ℈ ß. & ℈ i. in aqua fontis dissoluti, blandè siquidem prouocat vomitum, & hystericis affectibus specificum prædicant omnes chymici: Aliquando etiam granis aliquot laudani ex descriptione Crollij, cuius certè miros effectus se percepisse semper fatebatur, etiam ex solo ipsius laudani olfactu, cuius sæpè maiorem pilulam manibus volutabat identidem odorando.

Mulier vidua Costensis, quadragenaria hystericis affectibus diu noctuque ita vexata, cum febre & vigilijs, vt moritura videretur, post vnum aut alterum clysterem iniectum, sumpsit laudani gr.4. breuique post tempore quieuit & symptomata omnia cum febre euanuerunt.

OBSERVATIO LXXXVI.

Mensium fluxus immodicus.

Nobilissima Domina de la Iassodiere annorum 40. optimi habitus & temperamenti à duobus fere annis laborabat fluore muliebri seroso, qui per interualla adeò copiosus erat, vt ægrotantem in vitæ periculum conijceret: Ad eam aliquando vocatus cum longe ab vrbe distaret, & remedia in promptu non haberentur, ea verò propter immodicum fluxum deficeret, exhiberi iubeo ℥ i. pulueris ex putaminibus ouorum combustis in iusculo, vnde tanta serosi sanguinis iactura multum imminuta est intra paucas horas, ac sequenti die, iterato remedio, omninò suppressa est, ægraque victu reficiente & analeptico sensim restituta, ac post aliquod tempus causæ morbificæ per debita præsidia prouisum est.

Vxor pulcherrima Claudij Viuier Costensis annorum circiter 27. post excretionem molæ bimestris incidit in fluxum sanguinis immodicum, qui per tres septimanas perseuerans eam in vitæ discrimen adduxit, & tantam spirituum cum sanguine iacturam, vt vires & animus continuò deficerent: vocatus suasi vt succi vrticæ depurati ℥ iv. mane & serò sumeret per biduum; sed bis assumpto remedio, sanguinis fluxus valde imminutus est & ante 24. horas omninò cohibitus. Eodem tempore admouebat regioni vteri fotum ex spongia in aceto & vino rubro austero madefacta: hoc remedium aliàs in simili casu cum pari successu à me vsurpatum est, illudque valde prædicat Amatus Lusitanus in suis centurijs.

OBSERVATIO LXXXVII.

Dysenteria.

Rusticus 60 annorum in principio Augusti anni 1648. laborabat a multis diebus grauissima dysenteria, cui cum remedia ex arte præscripta non tam citò ab vrbe asportari potuissent, cataplasma ex absinthio & rosis rubris in lacte decoctis toti abdomini applicari iubeo, exhibitis interim laudani gr.4 Inde post aliquot horas rariora fuerunt deiectionum interualla, dolor imminutus, & nox tranquillior, itaut præscriptis remedijs opus non habuerit.

Illud idem fere contigit in alio Rustico 20. annorum qui per multos dies & noctes dysenterico fluxu ad extrema fere redactus propter dolores immanes & vigilias perpetuas; sumptis laudani gr.3. sub noctem, quam fere integram placide transegit, cum leuamine & fluxu tantum biliosо, cui postmodum per debita remedia prouisum est.

Vir militaris fide & laude dignissimus multos curauit in exercitu a dysenteria & alui fluxu per ℥ i. suberis puluerati in vino vel iusculo, quod remedium vide in obseruationibus Riuerij.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Pleuritis.

Multos & præcipue mulieres quibus appropriata remedia defuerant, ex pleuritide ad extrema fere redactos & restitutos vidimus vsu pomi Quercetani semel aut

bis sumpti intra 24. horas, vnde præter spem vel copiosus sudor vel anacatharsis libera sequebatur. Plurimos certè nominare possem quibus ferè desperatis hoc remedij genus præscripsi, nec vnquam alium quam fœlicem euentum ex eo animaduerti; multósque qui hoc apud ægros obseruauerant, ita successisse multoties audiui.

OBSERVATIO LXXXIX.

Tumor mammarum.

MVlier nobilis huius vrbis puerpera laborans tumore mammæ sinistræ præduro ex concretione lactis, irritis omnibus remedijs ex arte per mensem integrum vsurpatis, curata est sumendo ʒ j. pulueris millepedum præparat. in iusculo per triduum: huius autem pulueris eximias dotes sæpè vidimus & audiuimus ab expertis in huiusmodi moribus ex lacte concreto, nec non etiam in cancro mammarum ac reliquarum partium, vt contigit cuidam viro religioso, qui patiebatur vlcera multa etiam profunda in multis partibus corporis præcipuè verò in tibijs, a quibus breui tempore curatus est sumendo ʒ j. prædicti pulueris per 7. vel 8. dies alternos præmissis tamen præmittendis; præterea puluis hic cum sit tenuium partium, insigne præbet apertiuum & diureticum.

OBSERVATIO XC.

Dolor dentium.

VXor D. Dumas Chirurgi Costensis, grauida septimestris, & biliosi temperamenti ab acuto morbo resurgens tanto dolore dentium correpta est, vt frustra tentatis omnibus remedijs per multos dies insomnis & clamitans cum lachrymis & vigilijs continuis; quælibet remedia, imò ferrum & ignem experta, ad desperationem fermè adducta fuerit. Ita vt coactus fuerim ipsi exhibere nocturnis horis (quia tunc præcipuè intolerabilis ipsi dolor erat) Laudani opiatici ritè præparati gr. 4. quibus cum pauca quantitate confectionis de hyacintho assumptis, post horæ quadrantem placidè per aliquod horas dormiuit, ac sine dolore expergefacta reliquum grauiditatis tempus iucundè transegit, quæ propter cariem & nigredinem dentium, eorum dolore ferè continuò laborare solebat.

OBSERVATIO XCI.

Lues venerea.

D. Gr. mercator Costensis lue venerea laborans ab aliquot mensibus, a me curatus est sine vllo alio remediorum apparatu, per opiatam Neapolitanam Renodæi, cui addebat singulis diebus mercurij præcipitati albi cum spiritu sulphuris præpar. ℈ ß & per interualla exhibebam dosim calomelanos Turquetti seu mercurij dulcis sexies sublimati gr. 20 cum resinę scammonij gr. 12. in forma pilulari, cum vsu bocheti ex decocto guaiaci & salsæparillæ per 20. dies.

Alter iuuenis eiusdem amicus eodem morbo laborans, eodem etiam tempore & modô curatus est circa vernum tempus anni 1648. & ab eo tempore multos etiam curauimus vsu solius opiatæ prædictæ cum mercurio prædicto & decocto salsæparillæ per longum tempus; quibus autem aluus multum mouebatur, illi tantum alternis diebus sumebant prædictæ opiatæ ℥ ß.

Puellam 15. mensium Domini B. consobrini mei a lue venerea per contagium a nutrice accepta curauimus exhibito mercurio præcipitato albo vt supra præparato ad gr. 3. & 4. per aliquot dies cum panatella saccharata vel lacte.

OBSERVATIO XCII.

Phtisis.

PHtisim per contagium communicatam curauimus præter omnium spem in principio Iulij anni 1649. sequentibus remedijs, ac primo potione ex manna & syrupo rosac. in decocto pectorali, sequenti die applicata sunt duo caustica posteriori parti ceruicis: postmodum iuscula per 15. dies cum radic. chinæ, folijs bugloss. tussilag. pulmonar. & passulis corinthiacis, quæ per interualla, purgantia reddita sunt; vtebatur etiam continuò conserua rosa. rubr. & sæpe sub noctem syrupo fluxionem cohibente ac tussim sedante ex æquis partibus syrupi violac. de rosa. siccis, & de papauere. Erat autem puella 15. annorum, nondum menstruata, quæ febre lenta laborabat a tribus septimanis, cum tussi continua laboriosa, anorexia, difficultate spirandi, & macie totius corporis, ac vigilijs ferè continuis, quem affectum contraxerat à sorore sua quæ lac præbuerat: per aliquot dies Illustriss. Dom. Abbati de S. Paul. qui phtisicus perierat ante duos menses: Prædicta autem mulier 22. annorum, bene habita; breui deinde tempore, eodem affectu etiam periit.

Illustrissimus Baro N. à morbo Castrensi & dysenteria diuturna incidit in febrem hecticam fere marasmodem, ita vt Lugdunum deportatus, à medicis tandem deploratus, & suo prognostico derelictus; sed a Rustico qui eodem morbo laborasse & euasisse ferebatur, sequenti remedio restitutus est, scilicet iusculo per aliquot dies exhibito, in quo decoquebat limaces rubros agrestes, exenteratos & totos in aqua ros. vel alio liquore, iusculum colatum sic propinabat, quod certe non mirum neque respuendum; siquidem testudines præscribere solemus ad reparandos hecticos, & alia huiusmodi alimenta quæ solidam, glutinosam & minus dissipabilem substantiam obtinent.

OBSERVATIO XCIII.

Pica & Chlorosis.

TAcere non possum mirabiles effectus ex puluere cachectico Quercetani, cuius beneficio innumeras tum virgines, tum mulieres & viduas chlorosi & pica, tum etiam sæpè cachexia laborantes curauimus, præmissis tamen vniuersalibus remedijs. Certè miratus sum quod etiam feles pica laboreat, vt vidi in fele mea domestica carbones & cineres comedente, cum iam a multis diebus vix quicquam comedere vellet; ea autem, ideò vt existimo numquam catulos peperit.

OBSERVATIO XCIV.

Febris putrida continua.

CIrca medium Maij anni 1652. cum tempus valdè calidum fuisset per aliquot dies; mox boreale & ita frigidum vt teneriora fructuum & arborum germina adureret; atque iterum calidius factum, corpora tali inæqualitate & subita mutatione malè disposuit. Quod ego certè meo incommodo expertus sum, tunc temporis enim ferè semper ad ægros rure profectus, die vigesima eiusdem mensis incidi in grauissimum capitis dolorem cum febre continua, inquietudinibus, siti ac vigilijs importunis, calore acri & mordaci ad tactum: Quæ cum iam 24. horas afflixissent, statim iniecto clystere, sanguinis adusti & parum corrupti ℥ x. è brachio dextro exire iussi vndè cum parum leuaminis perciperē, iterū post nouem horas eiusdem diei ℥ ix. detraxi, qui magis corruptus apparuit, & post horam vnam vel alteram capitis dolor & febris remittere cœperunt, ac sequentem noctem quietior transegi cum placido somno aliquot horarum: tertia die febris omninò disparuit, quæ certè duratura videbatur vlterius. Vsque adeo verum est illud Hippocratis, in principijs morborum si,

quid

quid mouendum videtur, move; & quoad iterationem ... niæ, quando ea necessaria videtur ad euacuatio... ... n die fieri debet; si reuulsionis gratia, diuersis ... ous. Nam vbi vacuandum est, præcipue in acutis, subitò corpus in alium statum transferendum est, quia sæpè accidit vt morbus mox principium percurrat, itaut postea venæ sectione non ita commodè vti liceat.

OBSERVATIO XCV.

Tumor hepatis spurius & decipiens.

ALiquando tumor schirrosus occupat musculos epigastricos, quod certè decipere potest iuniores incautos, aut vmbratiles medicos vt vidimus contigisse seniori & celeberrimo Medico cuius laudi nihil propterea detrahendum, qui talem tumorem sumpsit pro schirro hepatis in nobili viro, & remedia ad talem affectum oppugnandam ordinaria, sed frustra præscripsit, cum solis externis opus esset, itque curatio absoluta fuerit: Nobilis autem ille vir, licet sexagenarius, optima valetudine fruebatur a duobus annis, ac viuido faciei colore, quod tandiu non tulisset, si verus hepatis schirrus adfuisset, adde quod tumor ille locum mutabat quoties nobilis ille ad latus sinistrum vertebatur; & huius rei testis fuit Dominus Riuerius.

OBSERVATIO XCVI.

Ictus serpentum.

RVsticus à serpente ictus in ingentem totius corporis tumorem incidit, attamen euasit, multas hirudines singulis diebus morsui applicando per aliquot dies.

Quin in his oris viperas capiunt propè syluam sancti Hilarij, quando ab eis punguntur, nihil applicant morsui, præter alium contusum, cuius esus etiam vtilissimus.

Venetor quidam amicus meus, morsum in canibus suis fricat, cum saliua sua, & post reditum, aquam frigidam propinat, sicque omnes liberat: Idem retulit mihi cor viperæ statim exhibitum, præsentissimum esse remedium, illud etiam præstat puluis eiusdem cordis vel totius animalis in iusculo aut alio liquore appropriato.

Cum aliquando canis mea venatica ictum viperæ accepisset, subito in terram concidit, nec erecta progredi poterat, quin statim recideret; huic vlnus cultello scarificaui & in proximam domum deportatæ offam exhibui cum theriaca & alio, sicque liberata est, collo tamen vbi demorsa fuerat, per aliquot dies tumido remanente.

OBSERVATIO XCVII.

Morbi Chronici & diuturni.

IN morbis omnibus Chronicis & contumacibus curandis, experientia & lectione vbique didici vel hydrotica & sudorifica, vel præcipuè aperientia valida præstantissima esse, qualia sunt sal tartari, spiritus sulphuris per campanam elicitus, & mercurius dulcis sexies sublimatus, & his similia ad longos dies vsurpata vt centies obseruaui & præscripsi exemplo præceptoris mei, qui sæpè ita sal tartari, & spiritum sulphuris infundebat cum ℨ i. vel ℨ ii. sennæ (aliquando radic. ialapæ ℨ ß.) in aqua fontis sola, aut decocto appropriato, vt videre est in eius obseruationibus; sicque febres intermittentes diuturnas, & ipsam quartanam, chlorosim, cachexiam, melancholicos affectus, & contumaces viscerum obstructiones, irritis alijs sæpissimè curauimus.

Aquam autem sale tartari impragnatam, febrifugam iure meritoque vocauit D. Riuerius in obseruationibus, vbi calomelanos nomine donauit Mercurium dulcem vt supra sublimatum, qui certè laudabile, nec vnquam noxium efficit catharticum ad ℈ j. cum ℈ ß. resinæ ialapæ vel scammonii quorum dosis minui vel augeri potest: Et sanè nunquam alium nisi optatum ex hoc remedio assumpto vidimus effectum in casibus innumeris, & in omni ætate. Illius autem dotes apud authores chymicos nunquam satis laudari poterunt.

OBSERVATIO XCVIII.

Animaduersiones practicæ circa febres malignas.

ANnis 1649. & 1650. hoc obseruatione dignum existimaui in omnibus febribus malignis quæ adeò grassabantur, vt omnis generis remedia eluderent. Scilicet quod quicunque ab initio de corde, vt vulgo dici solet, conquerebantur, seu leui syncope aut cardialgia corripiebantur, omnes fermè interierunt; causam huius rei in malignam qualitatem iam in maiora vasa & intimas corporis partes irrepentem, referendam censeo, & ventriculum grauiter à venenata illa qualitate citius affici, quàm remedia illam oppugnantia exhiberi possent.

Quibusetiam dolor capitis longè ante febrem oriebatur, & quicunque vermes in statu morbi per superiora rejecerunt, etiam interierunt, præcipuè vere & æstate, non ita verò autumnali tempestate: Omnes autem quotquot euasisse vidi, multum sudauere quinto & sexto die, quod mihi mirum visum est, eo quod infrequens & præter rationem ac leges dierum criticorum; atque ideò ni fallor, omnibus ferè recidiua contigit, idque ter & quater, & iterum per sudores iudicati sunt, præter eos quibus leuia cathartica exhibita sunt; & quicumque ab initio correpti sunt febre continua cum vigore symptomatum, vel alio modo purgati sunt, & missus ijs sanguis, omnes fermè perierunt; Quibus autem circa autumnum pauca remedia administrata sunt ij citius euaserunt.

Hoc vnum afferam de remedijs, scilicet me vidisse miranda experimenta aquæ theriacalis Bauderonij, & alterius etiam minus compositæ, etiam in deploratis, & quibus maculæ purpureæ, aut variolæ tunc etiam grassantes retrocesserant.

Alui fluxus in principio ferè semper funestus fuit cum vrina suspensum & aliquando sedimentum perseuerans ac colorem laudabilem habente: ij etiam citius euaserunt quibus parce missus fuit sanguis, & nulla purgatio exhibita, quæ alioqui periculosa fuit, & multis perniciosa.

Toto anno sequenti 1651. & præcipuè autumnali tempestate, hoc ego verissimum esse expertus sum, si vnquam aliàs, quod dicit Fernelius de corporibus cacochymis, quibus purgatio necessaria est, eamque respuendo, alimentis potius quàm remedijs se se reficere conantur, non se (inquit) sed suam ipsi intemperiem alunt; sic enim natura cum sit paucis contenta, ita suas functiones melius perficit nec putres aut crudi humores in ventriculo collecti, aut aliundè illapsi, actiones illius destruunt, sicque vita in longiores & leuiores annos prorogatur solius temperantiæ beneficio quæ vna est vitæ salubris moderatrix, vt ait Hippocrates, & ante illum Ecclesiastes verbis prorsus diuinis: Propter crapulam (inquit) multi obierunt, qui abstinens est adiiciet vitam: Omnes autem quotquot à popularibus hisce febribus euaserunt, temperantes erant, & quicumque recidiuam passi sunt (omnes autem ferè patiebantur) hoc contingebat propter cibum largius quam per erat sumptum, licet etiam in minori copia & alimenta facilis coctionis ac laudabilis succi sumere viderentur; quod certè omnes ferè ægri fatebantur inuito appetitu.

OBSERVATIO XCIX.

Pestis.

QVidam cui demandata fuerat cura tertiæ partis alicuius vrbis pestes afflictæ, omnes ferè curauit vomitorio composito ex ℥ ij. cuiuslibet vitrioli, mel is ℥ ii. & aquæ communis ℥ vi. simul mixtis, quod exhibebat statim atque apparebant aliqua signa morbi imminentis vel præ-

præſentis; itaut vix decem aut duodecim obierint in ſuis partibus,cum in reliquis pauci euaderent. Quod ſemper & vlterius denotat vires & neceſſitatem vomitus in tali caſu, ſicut etiam probant tot authorum obſeruationes, & illæ quas annotauimus ex peſtilentia Coſtenſi in priori editione obſeruationum Riuerianarum.

OBSERVATIO C.

Suffuſio & Cataracta.

MVlier 30. annorum ex confirmata ſuffuſione quæ cataracta vulgo nominatur, per annum integrum obcæcata, videndi facultatem recuperauit, præmiſſis vniuerſalibus, beneficio aquæ ophtalmicæ. Quercetani per longum tempus vſurpatæ, & purgationibus interpoſitis: huic autem loco aquæ chelidoniæ maioris ab authore præſcriptæ ſubſtituimus vinum album imitatione prædicti præceptoris noſtri a quo prædictam aquam cum fœlici ſucceſſu multoties præſcriptam vidimus & audiuimus.

Puella 20. annorum, dolore intenſo, & rubore inſigni oculorum cum lachrymis ferè continuis laborans per multos menſes; tandém eo redacta, vt per annum integrum vix oculos attolere, & ſine alterius ope prog... poſſet: huic varia remedia omnis generis ad...miſtrat... ſunt, ſed fruſtra, ſoloque ſetaceo auriculari, à me tandem præſcripto curata eſt ſcilicet in extrema parte vtriuſque auriculæ facto cum ſtylo triangulari ferreo candenti, foramine, immiſſiſque radicis thymelææ fruſtulis, poſteà emplaſtro diachylone gummato obuolutis, & adinſtar ſetacci vulgaris bis aut ter quotidie, ſi opus ſit renouatis, per longum tempus.

Certè mirum eſt & incredibile dictu quantam ſeroſæ illuuiei copiam per huiuſmodi foramina depluere ſæpè vidimus; itaut vix decem dierum ſpatio ea copia per ſetaceum, quæ aliquando intra viginti quatuor horas per hæc emiſſaria fluere poſſit: Nec tantum in eiuſmodi fluxionibus ad oculos, ſed etiam partes omnes inferiores (præcipuè verò externas) vt pectus, dentes, articulos, &c. hoc remedii genus multum valere ſæpè vidimus, multoſque ab imminente ptiſi ex tenui acrique deſtillatione, alios ab inueteratis capitis doloribus curatos experti ſumus, dignumque remedium quod omnes practici in fluxionibus tum vacuandis tum auertendis pro variis affectibus in vſum reuocare non dedignentur.

OBSER

OBSERVATIONES AB ALIIS COMMVNICATÆ.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

OMNIBVS sedulò, & accurate artem medicam exercentibus multa frequenter occurrunt obseruatione dignissima, quæ tamen vt plurimum neglecta, infœliciter pereunt, & obliuioni deuouentur. Ea verò quæ à quibusdam in commentarios priuatos referuntur, illorum quidem vsui reseruantur; sed vtilitati publicæ nequicquam conferunt. Ideò sedulos quosque artis Professores rogatos velim, vt si publicè prodesse cupiant, & præclaras obseruatione hactenus collegerint, quæ iustum volumen implere valeant, publici iuris faciant. Si verò impar volumini construendo numerus earum fuerit; mihi liberaliter communicare dignentur, eas cum quarta centuria (quam, si Deus vitam concesserit, breui editurus sum) sub eorum nominibus in lucem prolaturo Quemadmodum in sequentibus obseruationibus ab alijs communicatis, à me factum videre est: quas hinc inde ab amicis collegi, & sub proprijs singulorum nominibus edidi. In quibus multa meis præstantiora legentur, vt indè pateat vnicuique licere artis medicæ dignitatem, hoc scribendi genere vlteriùs promouere, & aliquod indè nomen sibi comparare.

Præterea beneuolum lectorem etiam monendum volui, me hasce obseruationes secundùm ordinem quo mihi communicatæ sunt, describendas curâsse, Ne quis de dignitatis ordine parùm obseruato conqueri valeat.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ.

A D. PETRO PACHEQVO, MEDICO LVNELLENSI CELEBERRIMO,

Amico meo Antiquiſsimo.

OBSERVATIO I.

Inappetentia.

MILES chronica febre malè mulctatus, incipiens iam aliquantiſper reſpirare ab acceſſionibus, quæ multum priſtinæ ſeuitiæ depoſuerant, ſupplex à me petijt, vt appetentiam in ſe planè deiectam reuocarem, alioquin intra quatriduum indubiè periturum. Ego præſcripſi potionem ex ℥ ß. diaphœnici, cum abſinthij vulgaris, & agrimonij decocto; Poſteà ſequentibus, veluti cote, appetentiam acui.

℞. Folior. agrim. abſinth vulgaris. centaur. min. ana m ß. fiat omnium decoctio, de colatura cape ℔ ß. cum pauco ſacchaἀro. Iuſſeram vt nouem dies huic decocto indulgeret febricitans noſter: ſed poſt dies quinque exactos redijt ad me, enixè rogans, vt caninam appetentiam vſu medicamenti noſtri excitatam obtunderem, quod præſtitimus abſtinendo à potione noſtra amara, illique conſulendo, vt butyro, pinguedine, & vino generoſo vteretur. Plures in talem affectum incidiſſe eodem remedio teſtis ſum.

OBSERVATIO II.

Colicus dolor.

DN. Præſes de Rupemora ſenior, grauiſſimo colico dolore excarnificatus triduum integrum, cùm nullis anodynis leuaretur ſumpta ʒ j. pulueris inteſtini lupi cum pauco vino generoſo, incantamenti inſtar in priſtinam valetudinem erectus fuit. Item presbyter huic malo valde obnoxius. Item vidua, quæ Monſpelij degens, à 7. dies crudeles cruciatus tolerauerat. Denique mille alij, quos breuitatis gratia prætereo, nullo iniecto clyſtere, aut medicamento purgante ſumpto; quod admirationem fouet.

OBSERVATIO III.

Colica Nephritica.

VIdua quædam colico dolore, eoque nephritico diuexata, petijt à me agente in Belilucanis thermis, vt malis ſuis obuiam irem, quod in momento feci. Iuſſi enim vt in thermas nulla interpoſita mora deſcenderet, & ſtatim dolor perfectè quieuit, & mirati ſumus, quod nullo prægreſſo clyſtere, aut catarthico, tam ſubitò leuamen acceſſerit.

OBSERVATIO IV.

Alui fluxus cholericus, febribus intermittentibus ſuperueniens.

QVi febribus intermittentibus billioſis, & malignis laborant, præcipuè duplici tertiana, propter multitudinem materiæ bilioſæ furentis in choleram morbũ incidunt, recurrente paroxyſmo. cuius impetum ſi non frænaueris medicamentis infrà ſtatim à me ſcribendis, morietur æger intrà duos, aut tres paroxyſmos. Dn. Labrunæus vir litteris apprimè tinctus eiuſmodi febre laborans, vix potuit à paroxyſmo ſeruari, cui ſuperuenerat cholera morbus; frigus marmoreum, pulſus minutulus & fermè deficiens, oculi concaui, aliaque horrenda ſymptomata. Tandem poſt innumera adhibita remedia, quibus multi ægri noluerant vti, qui vale dixerant mundo, à faucibus Orci redijt. Ergo vt craſtinam tempeſtatem auerterem, iuſſi ægrotum panatellis craſſiuſculis & gelatinis recreari, vt frænum injceretur humoribus ſequenti die ſæuituris. Epithemata, & opiatas præſcripſi ex conſerua roſarum, bugloſſ. borrag. myrobal. ſaccharo conditis, margaritis, tribus verò horis ante paroxyſmum, clyſterem hunc mirabilem injiciendum curaui, ſine quo actum erat, ni fallor de meo amico.

℞. Roſar rubr. M. j coquatur in iuſculo capitis, & pedum veruecis, in colaturæ ℔ j. diſſolue theriacę recentis ʒ j. vitellum oui nu. j. fiat clyſter, quem retinuit ad reditum vſque paroxyſmi, qui alui fluxum reduxit, ſed minorem multò. Huic methodo inhærens multos deploratos ſeruaui.

OBSERVATIO V.

Hæmorrhoidum dolor.

MVlti in hoc cæli tractu æſtuoſo, cæuis interniſque hæmorrhoidibus laborant, quibus ſummus dolor creatur. Ab excrementis etiam induratis, & ſuppreſſis propter tumorem illarum, inteſtinum claudendum, ſæuiſſimus excitatur cruciatus, vulgus medicorum caſſia ventrem emollit, vt liberius aluus deponat ſua excrementa, ſed malè profectò Cum enim venæ intlentur in ſede potiſſimum propter inſitam mollitiem, qua paratæ ſunt ſanguinem recipere; Accidit vt vſu caſſiæ ita molliantur, vt in poſterùm, luxuriantem ſanguinem facilè recipiant, effectumque hoc modo magis augeant. Ego verò à muliercula ſtipem emendicante didici infundere millefolium in aqua

āqua feruente, & bibere infusionem illam per mensem integrum, aut diutiùs, & omnes tali affectu laborantes sanati sunt Domina Dumasia, malè habita à tumenti bus venis sedis, Vxor Creancerij chirurgi, fuerunt hac arte curatæ. Tandem hoc ipsum remedium reperimus apus Arnaldum de Villanoua, cap. de hæmorrhoidum doloribus; Idipsum remedium ad fluxum illarum immoderatum valdè confert, si prædicto Arnaldo credere est, & ratio etiam suadet.

OBSERVATIO VI.

Ictus vespæ.

CVm vespa manui aculeum meæ fixisset, dolor adeò sæuus exortus est, vt impar essem ad ferendum malum. Admota theriaca in momento cruciatus cessauit: sed cum post tres horas theriacam illam admotam abiecissem, rediit dolor crudelissimus vt antea, qui sopitus est eodem remedio parti per diem integrum admoto.

OBSERVATIO VII.

Epinyctides.

CVm nullis remedij epinyctides potuissem curare in atrabilario venatore, muliercula consilio illitæ fuerunt oleo iuniperino, & vir ille placidè dormiui, cum anteà insomnes noctes duceret, & sanatus fuit.

OBSERVATIO VIII.

Conuulsio.

IVuenis toto corpore conuulsus erat, ita vt spina dorsi non posset inflecti. Sequenti remedio statim expeditè ambulauit.

℞. Butyri rancidi, & laridi veteri, ana quart j. bdelij, ammoniaci ana ℥ j. myrrhæ, castorei ana ʒ iij. flor. stæcad. anthos ana p. j. nucis moschat & garyophyll. ana ʒ j. catum paruum exenteratum, excoriatum, & in frusta concisum. His inserciatur anser, & consuatur, & torreatur in veru, primus qui defluet succus, abijciatur, secundus qui defluet colligatur in vase aceto semipleno, pro litu spinæ conuulsæ. Remedium est diuinum.

OBSERVATIO IX.

Faciei tubercula retrocedentia.

CArmelita quidam comis certè, & optimis moribus præditus, sed tuberculis eminentioribus rubris, ac crassis, per totam faciem sparsis dehonestatur, me inuisit, quem prima fronte non cognoscebam, quod prædictæ pustulæ nullo artis præsidio, sed sponte delituerant, complanatæque fuerant. Huic prædixi in grauissimum morbum breui casurum, nec fefellit coniectura, nam intra 15. dies, in continuam febrem incidit, à qua de medio sublatus est.

OBSERVATIO X.

Passio hysterica.

PVella quædam viro matura, motibus quibusdam conuulsiuis, vagis tamen affligebatur, ex quibus conieci (vt etiam ex doloribus vteri) illam suffocatione laborare, mussis ex antro pudoris vaporibus. Sequenti remedio in momento liberaui.

℞. Assæ fœtidæ ʒ ij. castorei, fæculæ bryoniæ ana ʒ j. sem. rucha ℈ j. croci ℈ ß. laudani Paracelsi gr. viij. (quæ certè addidi, tum consilio Hippocratis, qui succum papaueris somniferi præscribit in suffocatione vterina lib. 2. de morbis mulierum lect. 5. pag. 237. circa finem in Hippocrate Fœsij) tum vt cætera remedia admixta laudano contemperarem, cum syrupo de arthem. fiat massa pilul. de qua capiat ʒ j.

OBSERVATIO XI.

Dolores à Partu.

MVlier temulenta sæuissimis à partu exercebatur doloribus qui post alia remedia huic præsidio cesserunt.

℞. Galbani, assæ fætidæ ana ℥ j. paretur emplastrum rotundum cum quatuor granis moschi in medio, admoueatur paulò infra vmbilicum. Vterus conglobatus in inguine lares suos repetijt, & dolor euanuit.

OBSERVATIO XII.

Ad dolores vesicatorij.

DN. Amalricus comate laborans, & ab eo emersus conquerebatur mirum in modum de dolore à vesicatorio excitato, sed cùm nullo anodyno potuissem illum sedare, Domina Ranchina vxoris meæ soror solo hydræleo leniuit. Ego muliercula vesicatorij igne excarnificatam beaui sic, & omnes alias quæ in tale tædium inciderunt.

℞. Corticis secundi, & viridis rami sambuci cultello derasi M. j. coquatur in oleo dulci cum pauca aqua ad consumptionem aquæ, colaturæ adde ceræ parum, fiat vnguentum, quo dolores omnes à vesicatorio excitatos demulcebat. Diuinum mehercule est.

OBSERVATIO XIII.

Tumor cruris.

VXori D. Iustamondi crus intumuerat, quod gangrenam minabatur, calore natiuo ab humorum pondere suffocato iam & obruto. Secta vena, syrupi de rhamno ℥ j. exhibui cum pauco decocto cicerum rubrorum, & crastina die detumuit benè membrum affectum. Hoc etiam obseruaui in pluribus alijs mulierculis, quas notaui crurum tumoribus magis obnoxias, quàm viros, quòd sit vterus corporis sentina, in quam confluit, cumulaturque humorum colluuies, & in coxas vicinas excrementa sua deponit.

OBSERVATIO XIV.

Mamimillarum fissura.

VXor mea malè mulctabatur mammillarum fissuris, quas nullo remedio potueram sanare: Mulier pannosa, & annosa breui curauit, illito de nucleis oleo recens expresso, sinapizato sacccharo desuper, tenuissimè puluerato. Balsamum sacchari idem præstat, quod centies obseruaui.

OBSERVATIO XV.

Hydrops.

SAbardetus presbiter post vomitum sanguinis librarum octodecim, in hydropem ascitem incidit, a quo cum liberaueram infuso rhabarbaro in aqua communi pro potu ordinario: sed cum genio indulgeret, nec memor esset præteritorum malorum, redijt hydrops, quo de medio sublatus est.

OBSERVATIO XVI.

Hæmorrhagia.

RVsticus ex hæmorrhagia liberali iam vicinus morti me accersiuit: sed cum nulla remedia contulissent, instillaui in aurem è directo naris sanguinem fundentis

guttas

guttas aliquot aceti rosati, & sanguinis fluxus statim substitit. Didiceram à Dn Pontando, qui viderat hoc remedium a Belga Medico factitatum, legi apud Scribonium largunt cap. de hæmorrhagia.

OBSERVATIO XVII.

Singultus.

Dumasius Centurio, febre tertiana laborans sumpto syrupo de papauere in medio paroxysmi, tam importuno singultu premebatur, vt pené moreretur, sed cum nec aloe sæpius sumpta nec alia medicamenta potuissent affectum illum sanare, tandem consilio ægri nostri misimus ad thermas Balerucanas quæsitum aquam, qua copiose epota, vt in thermis fieri solet, breui curatus est, fusis & detersis humoribus à syrupo tunicis ventriculi infixis.

OBSERVATIO XVIII.

Fluxus sanguis ex auribus.

Vidi Brousolum Giniacensem, qui cecidit ex equo in lapides, & supra aurem dextram, è qua ℔ iij. sanguinis effluxerunt. Vidi etiam plurimos, qui sanguinem copiosum ex casu, auribus reddiderunt, nec obierunt. Quotquot autem vidi ex casu per aures saniosam materiam reddere, omnes de medio sublati fuerunt.

OBSERVATIO XIX.

Venus languida.

Mulier prolis cupidissima, sed appetentia veneris nullo modo lacessita, à me petiit, vt stimulos veneris in se emortuos (vt dicebat) accenderem: quod feci sequenti opiata.

℞. conseruæ rad. eringij. & satyrionis maris ana ℥ j. corticis arantiorum melle conditorum ʒ vj. nucem iuglandum conditam nu. 1. confect alcherm. ℥ ß. ambræ griseæ, formicarum volantium ana ℈ j. moschi gr. vi. cum syrupo conseruationis corticis citrij fiat opiata, de qua capiat ante leuem cœnam, ad molem paruæ castaneæ superbibendo parum vini Hipporatici. Illa confessa est se miram percepisse voluptatem post vsum opiatæ nostræ. Nihil autem efficacius inuenitur, quàm litus regionis vteri ex oleo de formicis volantibus, quod sic fit.

℞. Formicarum volantium ℥ ij. infundantur diebus canicularibus in oleo ad solem feruidum per 40. dies.

OBSERVATIO XX.

Dolor pleuriticus.

Puella atrabilaria sæuissimo pleuritidis dolore excarnificata, iam vndam lethæam bibebat, à qua eam retraximus sic.

℞. Olei amygdal. dulc. ℥ ij. laudani Paracelsi gr. iij. paulò post quieuit dolor, & melius habuit.

OBSERVATIO XXI.

Hypersarcosis.

Laborabam vlcere sub vngue pollicis pedis delitescente, huic obuiam irem, iussi chirurgo, è directo vlceris vnguem superpositum incidere, & foramen efficere, vt remedia vlceri admoueri possent; sed caro fungosa supercreuit: quam cùm sæpius deleuissem, iterùm crescebat. Quare post longum vsum aluminis vsti, decreui nouum experiri. Præcipitato igitur rubro benè loto, & nullo modo dolorifico vsusum ad carnem superfluam abolendam, quod breui factum, nec amplius pullulauit.

OBSERVATIO XXII.

Vulnerum prognosis.

In obsidione Monspeliensi, multi milites in manibus præcipué sauciati, conuulsione musculorum temporalium intra aliquot dies corripiebantur, & omnes moriebantur, vt vidimus nos. Dux quidam in pugna illa cruenta facta Caluissoni à Mereschallo Dutrec, & Duce Rohanno, sauciatus in femoro, vulnusque ad periostium vsque penetrauit, conuulsio successit partibus femori vicinis, & sensim ad crotaphitas musculos vsque ascendit, mortemque inuexit. Qui tali conuulsione corripiunt, non possunt aperire os, loquuntur initio conuulsionis expedité; nec sentiunt res suas malo esse loco.

OBSERVATIO XXIII.

Hypercatharsis.

Baro Caluissonis post sumptum puluerem diacarthâmi, me repugnante, centies euacuatus est; hunc saluum fecimus sic.

Primò ex iusculo in quo rosæ coxerant, & flores chamomillæ, cum pauco saccharo, & vitello oui, clysterem parauimus, posteà sequentem iniecimus.

℞. Iusculi capi ℔. j. sacchari rosati ℥ i laudani Paracelsi gr. v. vitellum oui nu. 1. super purgationem statim compescuit, loco laudani addatur theriacæ recentis ʒ iß.

OBSERVATIO XXIV.

Sitis intensa.

Dn. Viuentius febre continua laborans, tam intensa siti vexebatur, vt crederet se esse vnum ex baiulis illis Parisiensibus qui aquam per vrbem circunferunt, clamabatque diù, ac noctu sic, (de l'eau) sed cùm sitis eius nullis potuisset extingui remediis cessauit sumpta ʒ i ß. salis prunellæ cum aqua communi. Item Simeon meus sumpto syrupo de rhamno, tam immensa siti premebatur, vt ferme moreretur, sumpsit ʒ i. salis prunellæ, & sitis statim desiit.

OBSERVATIO XXV.

Variolæ.

Vidi filium Dn. Martineti variolis laborantem cum signis laudabilibus, febris enim post exortum pustularum remiserat, respiratio libera erat, nullus alui fluxus, tubercula eminentia satis, somnus mediocris benè se habebat ad ea quæ offerebantur, subitò tamen, & sine manifesta causa pustulæ sese occultauerunt morsque sequuta est illarum occasum. Idipsum vidi in pluribus aliis eodem morbo afflictis, quibus omnibus mortem certissimam portendi.

OBSERVATIO XXVI.

Prognosis lethalis.

Dn. Engarranus filius febre afflictus, non poterat deglutire sed potum naribus reiiciebat, musculis esophagi (ni fallor) resolutis, obijt. Item cùm non esset vultu matri similis, illius tamen vultus materno erat similis ita ante obitum, vt astantes omnes mirarentur. Item neptis méa nullo modo matri similis, paulo ante mortem matris imaginem præ se ferebat Omnes autem ægroti, potum naribus reiicientes, aut repræsentantes atauos, auos, aut parentes perierunt, quod mirabile est.

OBSERVATIO XXVII.

Sudores nocturni.

VXor Dn. De Ladeuese, ſingulis noctibus poſt expurgatam febrem ſudabat. Huic præſcripſi iulepum refrigerantem ex aquis cichorij & bug. oſſi cum ſyrupo de ponijs, nec impoſterum ſudauit: vnde conijcio ſudores in ſomno erumpentes, non eſſe ſemper ſignum humorum luxuriantium, ſed aliquando caliditatis, nam ſani calido temperamento donati noctu ſæpe ſudant. Adde quod prædicta domina ſine vlla euacuatione naturali aut artificioſa curata eſt.

OBSERVATIO XXVIII.

Hæmorrhagia ex dente auulſo.

DOmina Viuentia cùm ſibi dentem auulſiſſet, tam copioſa hæmorrhagia ſucceſſit, vt ferme moreretur, irritis omnibus remedijs. Vocatus iuſſi vt emplaſtrum contra rupturam latis magnum tem. pori, denti auulſo reſpondenti admoueretur. Item vt alucolo, è quo dens extractus erat, parum colcotharis puluerizati adhiberetur cum cotone, & digito contineretur. His factis intra horulam ſubſtitit ſanguis.

OBSERVATIO XXIX.

Pleuritis.

OMnes pleuritici qui vomunt ſtatim in principio morbi, euadunt, vt mihimet obſeruaui, leuata pleura ab humorum ſarcina vomitus beneficio.

OBSERVATIO XXX.

Sanguis menſtruus.

SAnguis menſtruus mulierculàrum præcipuè beneualentium, odorem florum calendule ſpirat. Hinc conijcio ſimilitudine quadam ſubſtantiæ calendulam mouere menſes.

OBSERVATIO XXXI.

Arthritis.

DOmina de Cottereau arthritide vniuerſali laborans, nulla enim corporis pars vacabat à dolore, liberata fuit beneficio croci metallorum, quidquid dicat Hippocrates de 40. diebus.

OBSERVATIO XXXII.

Vteri dolores.

MVltas mulierculas vidimus, vteri doloribus excarnificatas, quæ parum leuaminis à laudano noſtro ſentiunt. Exhibita vero ℥ j. antidoti aſyncriti, ſtatim dolore vacant. Quod ego valdè miratus ſum, nec contemnas.

OBSERVATIO XXXIII.

Balnei calidioris.

HOneſtiſſima mulier in exitu balnei calidioris, in tantam totius corporis phlogoſim inciderat, vt nullo temporis puncto à doloribus & anxietatibus quieſceret. Cumque omnia refrigerantia, tam interna, quàm externa, in vſum reuocata fuiſſent incaſſum, balneum ex ſola aqua tepida, eam ab omnibus doloribus liberauit; Quod animum meum valdè anxium leuauit.

OBSERVATIO XXXIV.

Ventriculi dolor.

BIlioſi, macri, ruffi, raræ texturæ, ineunte æſtate, dolore ventriculi exercentur, quia cum orificium illorum præditum ſit acerrimo ſenſu, à bilioſis humoribus (antea à veris & hyemis temperie, aliquo modo frænatis) vellicatur, medela eſt purgatio ex rhabarbaro, tum dare bis, aut ter manè laudani Paracelſi gr iij. aut iv. certè obtuſo ventriculi ſenſu multò melius degunt.

OBSERVATIO XXXV.

Scabies tibiarum.

AD magnam illam ſcabiem, quæ in tibias excutitur poſt morbos longos, & præcipuè febrem quartanam, doloribus ſæuiſſimis iunctam, nihil inueni in tota medicina efficacius, quàm ſequens vnguentum.

℞. Vnguenti baſilic. ℥ iv. terebinth. ℥ ij. olei roſati ℥ iiij. vitellos ouor. nu. iij ceræ tantillum, fiat vnguentum, quo inungantur partes ſcabie laborantes.

OBSERVATIO XXXVI.

Oris inflammatio ex hydrargyroſi.

VNguento mercuriali inunctis inflammatio, & vlceratio oris ex ſaliuatione accidit, quibus aliquando difficillime occurritur. Ego cùm quendam inungi curaſſem, tanta in ore excitata eſt inflammatio, vt penè in deſperationem venerit, quæ irritis alijs omnibus remedijs, ſolo iuſculo ex pullo comparato ſine vllis herbis, omnimodum leuamen accepit, retuſa virulentia, vt puto, mercurij à benigniori pulli ſubſtantia.

OBSERVATIO XXXVII.

Hemicrania.

POſt hæmicraniam quindecim annorum, accidit mihi apertio venæ in ſuperiori labio; è qua ſingulis menſibus ℔ iv aut v. ſanguinis feruentiſſimi, & ſalſi profundebantur. Tædium hoc amolitus ſum ſecta vena brachij è directo labij affecti bis ſingulis menſibus, & educto liberaliter ſanguine hæmicrania ceſſauit.

OBSERVATIO XXXVIII.

Capitis contuſiones.

PVella annos nata 20. lapide percutitur paulò ſuprà frontem, non deſerit conſueta munia. Illa tamen poſt tres dies de dolore capitis obtuſo conqueritur, ſomnolenta fit, febris exigua admodum eſt; decimo ſeptimo die motus quidam conuulſiui apparent, vigeſimo rupto abſceſſu, & excreto è naribus vireſcente pure moritur Dn. Viuentius in poſteriora cecidit, manſit dies aliquot negotijs ſuis intentus, poſteà verò cœpit delirare, ignem petere, dicens ſe frigere, ſomnolentus erat, nox erat laborioſa, manum ſubindè capiti admouebat; vndecima die, rupto abſceſſu ore excreuit materiam purulentam, & ſtatim mortuus eſt. Nepos meus cùm contuſionem capitis accepiſſet, triſtis factus eſt, & de dolore capitis leuiter conquerebatur. Tandem poſt menſem incidit in febrem continuam, cum ſomnolentia, & capitis dolore, ſurgebat ſubinde, & clamabat, ſeptimo die morbi, excreto pure per naras, vitam ſtatim cum morte commutauit.

OBSERVATIO XXXIX.

Impetigo & pruritus totius corporis.

MVlier quædam piſcatrix ferina totius corporis impetigine laborabat, cum tanto pruritu vt perpetuò

sese scalperet, nec posset punctum temporis quiescere. Mane ex perpetuo scalptu squamarum M. iij. aut iv. in lecto colligebantur, piscium squamis similium. Ego imperato victu ex pullis gallinaceis, carne hædina, & hordeatis, primò præscripsi bolum ex cassia, postea venam brachij vtriusque basilicam aperiendam curaui, tum frontis; & vtriusque malleoli, vt vitriolum ex toto corpore sanguinem exhaurirem. His peractis sequentem syrupum magistralem per 30. dies imperaui.

℞. Fol. sordem mundator polypod querc. recentis ana ℥ iv. epithymi ℥ i ß. rhab. electi ℥ j. sem. anisi ʒ iij. santal. citr. ʒ i ß. infundantur per noctem in succo pomorum per residentiam depurato, postea coquantur vt artis est, addendo sacchari q. s. recoquantur in syrupum perfectè coctum, cuius capiat prima & secunda vice ℥ ij. aut ℥ ii ß. cum sero lactis, alijs diebus huius syrupi capiebat cochlearia duo mane, sic enim aluus libera seruabatur, & materia illa sensim, & pedetentim vacuabatur. Tabellas diarrhodon abbat. aliquando sumebat mane post assumptum syrupum. Iulculis pomorum induisit per plures dies, quibus maximè mitacta est vis atrabilarij humoris. Tandem ad aquas Meynettes ægram nostram relegauimus, quarum frigiditate, temperato hepatis incendio, in perfectissimam valetudinem restituta fuit, nec ab annis quindecim postea opem meam implorauit. Illius maritus lepra perierat.

OBSERVATIO XL.

Lumbrici per vrinas excreti.

IVuenis quidam renum dolore excarnificatus excreuit cum vrinis vermes plurimos nigros, magnitudine, & longitudine acus communis, cornutos, & friabiles, quorum duos misimus ad te, si benè memineris.

OBSERVATIO XLI.

Stultitia.

DN. N. post vsum longum aquæ papaueris rheados infatuatus est, & tandem obijt. Aperto cranio, cerebri ventriculi inuenti sunt a me pleni humore nigro, atramenti æmulo, summè fœtido.

OBSERVATIO XLII.

Ferina destillatio.

PLurimos vidi ferina destillatione laborantes, tanto sudore diffluentes, vt in summam virium deiectionem venirent, quem cohibuimus hoc modo.

℞. Thuris, mastich. santali rubri, granor. chermes, rosar. rubr. ana ℥ j. fiat puluis quo suffiantur capitis operimenta.

OBSERVATIO XLIII.

Oculorum macula.

AQua mellis oculorum maculas certissimè delet, si penicillo illas tangamus, sed oculorum dolor, si quis sit, primò mulcendus: est enim dolorifica, quod notandum.

OBSERVATIO XLIIII.

Testium magnitudo præternaturalis.

DN. N. testiculos magnos admodum habebat à natura, vt multo interuallo superarent magnitudinem testiculorum equi; ille nunquam prolem suscepit; illius, vt credo, instrumentis parum aptus ad veneris sacra. Intumuit scrotum post casum ab equo, instar sphæræ qua trunculis luditur, tumor ad suppurationem versus est; ex quo puris insignis copia effluxit. Vlcere deterso perfectè, deciderunt testiculorum frustula omninò lapidea, siliceam enim duritiem æmulabantur, & melleolo in multas partes dissiliebant, vt cæteri lapides Corporis, & animi functiones parum erant immutatæ. Tandem post aliquot dies superuenit febricula cum anxietate, & siti, quæ paulò post accepit incrementum, pullus è directo testiculi affecti valdè imminutus erat, priusquam in alio latere mutaretur, successit saturatus rubor in facie, nec non exanthemata rubra in corpore vniuerso, quæ breui mortem adduxerunt; Certè hæc historia notatu dignissima est.

OBSERVATIO XLV.

Gemelli in vtero.

VXorem meam & multas alias mulierculas geminam prolem parituras prædixi, quarum matres gemellos ediderant, grauiditas illis molesta præter morem, venter maxime turgeret, & breui tibiæ, & pedes inflarentur, parumque mouerentur fœtus vltimis mensibus conclusus in angusto loco propter socium dimidium loci occupantem, temitarò in prædictione aberrauimus.

OBSERVATIO XLVI.

Sanguis eductus actu frigidus.

VIdi mulierem natura admodum iracundam, febre continua laborantem, cui secta est vena me præsente, sed cum sanguis inflicto scapelli vulnere ad me peruenisset, percepi illum actu frigidissimum, niuis enim, vel glaciei frigiditatem æmulabatur: intra dies quinque à secta vena obijt.

OBSERVATIO XLVII.

Saluatellæ apertio in quartana.

SAluatellæ apertio maximè prodest in febre quartana. Domina Trossella quartanaria, secta hora vna ante paroxismum saluatella, confessa est paroxysmum multum imminutum fuisse: secunda vice fermè extinctum esse, post tertiam saluatellæ apertionem omninò desijsse accessiones.

OBSERVATIO XLVIII.

Impetigines.

DOmina de Castellan laborabat fœda, feraque impetigine vtriusque manus, propter quam tædio maximo afficiebatur. Venæ sectionem, cathartica, & omnia alia remedia respuebat. Hanc paucis diebus sic curaui.

℞. Vnguenti rosati ℥ iij præcipitati albi ʒ iij. misce pro litu partium.

Hoc remedio prædicta domina, matronam quandam magni nominis in Prouincia, vt retulit mihi, eodem morbo afflictam curauit.

OBSERVATIO XLIX.

Scirrhus lienis.

VEtula scirrho lienis laborans, suprà modum anxia, petijt à me vt mala sua lenirem; cognoscebat enim nullis posse præsidijs libitinam euitare. Dedi pilulam ex gr. iij. laudani confectam, qua grauia omnia symptomata quieuerunt, præcipuè summa spirandi difficultas, qua premebatur; quod miratus sum.

OBSERVATIO L.

Epilepsia puerilis.

PVeri fermè omnes, qui aluum adstrictam habent, obnoxij sunt conuulsionibus, vt ex Hippocrate didici, & experientia. Filius Caroli mei adstrictione alui perpetuò laborans, conuulsus perijt.

OBSERVATIO LI.

Animi deliquium ex venæ sectione.

MVlti venæ sectionem, & sanguinis effusionem benè tolerant, sed dum soluitur ligatura, & vulnus occluditur, in animi deliquium incidunt. His subuenies iusculo optimo ante venæ diuisionem exhibito, quod non semel obseruaui.

OBSERVATIO LII.

Dolor Ischiadicus Impetigines.

MVlti sunt qui acutissimis doloribus exercẽtur ischiadicis biliosi, & æstatis tempore, quos non excrucio medicamentis calidioribus, sed secta vena post clysterem purgantem, injicio secundum clysterem cum iusculo, & laudano. Sic Lunelli sanaui tuum Iacobum salibus & dicterijs ditissimum.

OBSERVATIO LIII.

Impetigines.

PVuer annos decem natus, impetigine affligebatur, quæ Ichorosam materiam sudabat. Succedente Boreali constitutione, suppressa est fœda illa materia, & in pulmonem conuersa, quæ horrendum excitauit asthma; quo desijt recurrente statim constitutione Australi.

OBSERVATIO LIV.

Ad puris attractionem ex abscessu pectoris, & alijs.

MIles fauciatus in pectore, nullum sanguinem reddidit per dies septem. Consilio chirurgi, emplastrum vulneri apposuimus, quod magnam puri quantitatem eduxit. Singultus etiam tumore ad supurationem verso exercebatur: sed cùm non fuisset apertus vt decebat, & in tempore, æger videbatur in alea vitæ, concentrato, & occultato pure, quod attraximus beneficio sequentis emplastri.

℞. Resinæ pini recentis, claræ, & odoratæ ℔. j. ole laurini, & terebinthinæ ana ℥ ij. gummi elemi ℥ iiij. Primò oportet resinam, & gummi, in pelui manere, donec misceantur, postea addes terebinthinam & oleum, omniaque simul bulliant iterum, tum demum per linterum crassius transcolentur. Extendatur pars huius materiæ suprà alutam, fiat emplastrum quod vulneri apponatur. Mutetur autem hyemis tempore semel in die tantùm, æstate verò bis in die, & mirabilia videbis, neque puto in omnibus nostris obseruationibus aliquid certius reperiri, vt discere poteris, ex Paræo lib. 10. de vulneribus pectoris, & thoracis cap. 30 Prædictum autem emplastrum debet in medio perforari incisuris duabus, aut tribus longis, vt pus attractum facilè effluat.

OBSERVATIO LV.

Anodynum ad dolores impetiginum.

MVlier animosa, feta impetigine laborans cum summo dolore irritis omnibus remedijs, sequenti cataplasmate mirum in modum fuit leuata.

℞ Putria poma n. vi. per setaceum transmittantur quibus adde olei rosacei ℥ ij. lactis muliebris parùm, fiat cataplasma, quod admoueatur parti dolenti. Longa autem experientia didici, putria poma dolorem magis lenire, quàm cocta, quod semper aliquod empyreuma præ se ferat.

OBSERVATIO LVI.

Febris æstiua puerorum.

MEnse Iulio, Augustò, & Septembri, magnus infantiũ numerus moritur lactentium, quos nostrates mulierculæ vermibus laborare asserunt. Ego verò asseuero mortem prouenire ab acrisculo nutricum lacte, quo inflammatur ventriculus, nam frigus extremorum adest, sitis inexplebilis, anxietas ingens, nausea, vomitus, diarrhæa, vt testis sum. Quare vena secanda est. Posteà verò regioni ventriculi admouendum sequens cataplasma.

℞. Farinæ hordei ℔ j. micæ panis ℥ iiij. coquantur leuiter in lacte caprillo, addendo postea succi solani ℥ j. olei rosati q. s. misce fiat cataplasma ad dolorem inflammatorium leniendum. Debemus etiam nutricem mutare, & mucilaginem sem. psilij cum saccharo pauco rosato exhibere ægro ex cochleari. Iuscula pullorum, portulaca, & acetosa, aut lactuca alteranda. Item animalium per dorsum diuisorum admotione calorem furentem foras allicere.

OBSERVATIO LVII.

Lumbrici.

NOstrates mulierculæ putant omnès pueros vermibus laborare; sed cùm nullus reijcitur vermis, eos dicunt in humores putridos fuisse conuersos, nec malè, nam vt vermes in phiala conclusi, & fimo caleute obruti, breui conuertuntur in pastam, cur in corpore nostro, cuius calori qui fimi calori respondet, non idem fiet, vermibus enecatis ab amaris medicamentis. Certè hoc videtur mihi rationi consentaneum.

OBSERVATIO LVIII.

Hysterica symptomata.

MElancholica mulier, suffocationi vterinæ obnoxia, maximam vrinæ quantitatem profundebat, crudam, nulloque colore tinctam semel in die: qua excreta, symptomata illas statim emergebat, velut ex equo Troiano, quorum causam difficillimam esse puto: Nam modò capitis dolot eam exercebat, modò cordis palpitatio, modò lipothymia, modò nausea, modò sudatiuncula in collo, & fronte apparebat, modò horrore totum illius corpus quatiebatur. Sed vndenam eiusmodi symptomata. Puto certè debere referri ad vterum, corporis muliebris sentinam. Cum enim prædicta symptomata, non nisi excreta vrina se proderent, in ea sum sententia, vesicam vrina distentam, vtero superpositam, mole sua vterum cohibere. Hinc fit vt impuritates, & vapores in antro vteri coerciti, non possint liberè sæuire in alias corporis partes, euacuata vero vrina, putridi illi humores sui iuris fiunt, & varia illa accidentia pariunt.

OBSERVATIO LIX.

Vomitus horrendus.

PVella annos náta 25. conquerebatur de lienis dolore, alte sepulto, cui successit scirrhus. Vomebat singulis diebus, sed tamen per interualla 20 aut 22. ℔. materiæ virescentis. In dirum hydropem incidit mense Nouemb. & xvj. die Ianuar. obijt. Vidi rusticum, qui materiæ illius virescentis ℔. 20. 25 aut 30. vomebat fermè singulis diebus, seu tamen per interualla, vt prædicta nostra puella, quem vsus chalybis seruauit; sanatus enim fuit, & hodie perfecta sanitate fruitur, quod certè notandum est.

OBSERVATIO LX.

Catharrus.

Nihil magis ſiſtit catarrhum immoderatiſſimum, quàm ſequens Rulandi cataplaſma.

℞ fermenti acrioris ℥ ij caraben pulueratæ ℈ij. fiat cataplaſma quod vertici raſo capillitio, admoueatur.

OBSERVATIO LXI.

Febris ex pluuia.

PLurimi madidi pluuia, in morbum incidunt, & in febrem continuam ſæpiſſimè, prohibita cutis tranſpiratione quæ febribus excitandis valdè eſt idonea. Poſt venæ ſectionem nihil inueni vtilius, quam decocto ſudorifico corpus relaxare.

℞. Rad. ſalſaparill ℥ j, ſem. cardui bened. ℨ ß. fol. ſcabioſæ, calendulæ ana m. ß. fiat omnium decoctio, quæ calidè hauriatur, addito pauco vino albo, aut aquæ theriacalis guttis aliquot. Vidi multos medicos, qui nullomodo de ſudorificis cogitauerant, videntes autem potionis noſtræ affectum, laudarunt illam.

OBSERVATIO LXII.

Variolarum prognoſis.

QVotquot variolis aut morbillis laborantes vidi, qui tenſione, & meteoriſmo ventris, cum anxietate huc atque illuc agitabantur, tot intra paucos dies obire vidi, præcipuè ſi dolor iunctus fuerit.

OBSERVATIO LXIII.

Prognoſis ex anni conſtitutione.

ANno 1640. vndecimo menſis Octobr die 12. 13 14 15. tam aſperum frigus ſæuijt, vt omnes, & riuuli noſtri glacie frænarentur. Febr. menſe ſequenti lateris dolores ſuperuenerunt, qui plurimos de medio ſuſtulerunt.

OBSERVATIO LXIIII.

Prognoſis in febre continua.

INfinitos vidimus in febre continua nullo modo dormientes, manetes tamen quietos, ſine vlla querella, nullo modo loquentes, niſi interogarentur. Quibus ſi pulſus contrectaretur, retrahebant manus tremulas, quaſi vitæ ſuæ timerent. Eos omnes vale dixiſſe terræ vidimus.

OBSERVATIO LXV.

Dentium caries.

INfinitos in hoc cœli tractu videmus dentium doloribus excarnificatos, propter dentes corroſos, & cauos. Ego cauitatem dentium therebinthina impleo, & cauterio actuali dentem inuro fœliciſſimo cum ſucceſſu.

OBSERVATIO

Communicata à D. Dabadie Medico Tholaſate celeberrimo.

Scabies pruriginoſa in ſene octuagenario.

ILluſtriſſimus ſenator & Decanus D. de Mauſſac Octuageſimum quartum annum attingens, à primordijs mixta craſi præditus præpollente ſanguine bilioſo, vndè emerſit habitus inter carnoſum & excarnem medius, cum liberali proceritate, & decora ſtructura totius compagnis. Præterea verſatili ingenio & eximia in diſceptandis litibus ſolertia, in tam prouecta ætate inſignis. Olim elegantis valetudine fruebatur, abſque vllo diſcrimine tempeſtatis frigidæ, vel æſtuantis, de cuius tamen integritate ter fuit detectus intra quinquenium ex ἀσθενεία ſiue organi, ventriculi ſcilicet ætatis decurſu fatiſcentis damno, ſine vitio obiecti, quamuis enim nunquam expleatur epulis, nec genio indulgeat, edax tamen eſt acetariorum fructuumque hortorum, qui etſi, familiares naturæ noſtræ, concoctuque faciles videantur; vix tamen in probum ſanguinem, mutationem ſuſcipere poſſunt, vndè praui ſucci generantur & ſuccreſcunt, qui aliundè ad putrendum vel exiguam occaſionem nacti, non rarò febres mali mori accendunt; hoc monente Gal. 4. de alim. facult. Quod venerando ſeni contigiſſe obſeruauimus, influente Maio in primis, ſequenti anno poſt πρῶτον, poſtremò circa occaſum pleiadum & grauijs; ita vt in febrem acutam inciderit cum exacerbatione alternis diebus grauiore, poſt cuius inſultum perturbata fuit aluus duc[?]que ἄνω καὶ κάτω pituitoſo humore excrementitio, bile tandem concitata perfuſo, cum δυσφορία & cardialgia graui, quæ ſunt morbi cholericæ, ſaltem ſpuriæ argumenta è quo diſcrimine emerſus ſeptimo, natura ad commune emiſſarium morbificæ cauſæ reliquias propulſante. Vndè totius habitus fœda prurigo partim in tibias, potiſſimùm ſiniſtram, in qua eryſipelas exortum eſt, cuius materia ferè diſcuſſa, ſuperſtes fuit eryſipelatoſa quædam διάθεσις ſiue ſuffuſio inſtar herpetis miliaris, cum moleſto pruritu, crebrò ſtimulante ad ſcalpendum, ab ichore multiplici ſalſo, acri, putrique per vtramque tibiam effuſo, qui cacochymiæ diſſimilaris eſt ſoboles & cachexiæ, quæ ſenibus familiaris, eò grauior erat, quo pedes & tibiæ ſubtumeſcerent, cuiuſmodi affectus non exiguam viſcerum labem denunciabatur, maximè iecoris, cuius vitiatam diathesim a prægreſſo ardore febrili, cum ætatis multum prouectæ beneficio, vix priſtinæ ſanitati reſtitutum in ſuſpicandum erat.

Curatio primis inſultibus inaugurata fuit a co effuſione humoris excrementitij in ventriculo fluitantis, concitato magis vomitu cùm iam vomituriret, quo ſedato, aluinæ regionis ſubſidiens impuritas clementioris cathartico fuit expurgata. At cùm huic curationis ordiamento non cederet nimis cruda feraque affectio; de venæ ſectione deliberatur, circa quam celebrandam diſſident ſententiæ, illam reclamante ætate prouectiore, & inchoata cachexia, quæ abundè eluceba ex pruritu ſtimulante, ex pedum, tibiarumque inflatione. Veruntamen febre ingrauescente ſanguis mittitur, nec immeritò; cum periclitari melius ſit, quam omninò perire: conſpurcatus effluxit cum εὐφορία ſeptimoque indicatus eſt, depoſitis materiæ morbificæ reliquijs ad corporis habitum & tibias. Poſt aliquot dies repullulantem cacochymiam iterùm repurgandam cenſuimus, vt ad vſum balnei ſuauis liceret tutius contingere, tum ad procurandam εὐκρασίαν contemperandum ſeruorem, & acrimoniam humorum, vaporumque tùm ad illos laxata cute euocandos. Balneo per pluſculos dies adminiſtrato, prurigo moleſtior euaſit, euocata à centro ad peripheriam cacochimia, nondum ſatis exhauſta, quare cùm illuſtris Senator iteratam purgationem reſpueret, φάρμακον moliri apud me decreui, explorando vſum lactis aſinini, quod interdùm loco lenientis & purgantis medicamenti eligitur ab Hipp. potiſſimùm quarto de diæta acutorum, nec deficit optatus euentus, propinato enim per menſem integrum lacte, ſoluta eſt aluus ſicciſſima, ichorum, humorumque redundantium vacuatio, proboruinque humorum repoſitio acceſſit, & diluta craſſiorum humorum fæce, euaſit hæmorrhoicus cuius vacuationis beneficio priſtinæ ſanitati, firmiorique fuit reſtitutus. Nihil de roborantibus recenſeo, nec de topicis pruriginem ſedantibus, & remiſſio feruo è eryſipelatis, materiam illius ſuperſtitem diſcutientibus quæ bonis ęgri rebus in vſum reuocata fuerunt, Deo Optimo Maximo, ſanitatis, & bonorum omnium largitore noſtris votis fauente.

OBSERVATIO

Communicata à D. Antonio Iodon Medico Autiſsiodorenſi celeberrimo.

Hydrops ventriculi.

ANno Domini 1620. mulier ſtatura grandiori, quadrageſimum octauum agens annum, Ioanna Dehert ciuis Autiſiodorenſis, vxor, in vtero ſe habere credidit, increſcente ſenſim abdominis tumore. At cum tempus geſtationis cognoſceret elapſum, medicum ordinarium conſuluit, qui eam illicò hydropyſim contraxiſſe pronunciauit. Remedijs fruſtrà tentatis tumor triennio periculeſcens in tantam molem excreuit, licet interim ægra conſueta munia obiret, vt tanto ferendo oneri vix ſufficeret. Tandem in febrem continuam incidit, cum maiori difficultate ſpirandi, ſiti implacabili, inquietudinum turma. Intra ſeptimum diem, animam efflauit. Cuius cadauer, cum feretro includi non poſſet, propter inſignem totius ventris vndequaque diſtenſionem, à parentibus defunctæ rogati, ventrem incuimus, & tam ingens ſeroſæ humiditatis lactum eſt effluuium, vt nonaginta librarum pondus excederet. Vltimo manante ſero obſcuro, & pa-tum turbido, vtpotè ſua hypoſtaſi vel fæce non deſtituto. His peractis, & penicillis intra vulnera per quæ aqua; educta fuerat relictis, ad apertionem totius abdominis debita methodo deuenimus, & cum peritoneum quereremus diſſecandum, mirùm dictu, ſed magis viſu mirandum, hæc membrana partes naturales inueſtiens, ventriculo anticæ parte tam firmiter adhærebat, vt niſi vi diſcrepta, atque diſſecta auelli potuerit; imò verò inuenimus noſtrum penicillum in vulnere relictum, in cauitatem ventriculis ſuiſſe demerſum, ante cuius anatomen, euiſdem inſolitam magnitudinem paulìſper ſumus contemplati, duoque euiſdem orificia. ſtomachum ſcilicet & phylorum, eundem ſitum prope obtinentia, ſe ſeque inuicem tangentia, epiploo regionem ſuperiorem occupante, hepate ſatis ſano, quod tamen ventriculus tumidus efferebat inſuper; cot mediante diaphragmate eidem grauiter incumbens, turbinatam ſuam figuram parti gibbæ eiuſdem, inſtar ceræ impreſſerat (nec mirum ſi ægrotans tam valida ſpirandi difficultate, per biennium ſaltem premeretur, reliquis viſceribus, liene, renibus, inteſtinis, mezenterio, cyſtide fellea, veſica, & vtero, integris, & parùm calore febrili alteratis. His notatis prægrandem illum ventriculum cum œſophago, duodenoque extraximus, qui per medium diſſectus, vinam Pariſienſem ſuperabat, in cuius decliuiori parte illuuies ſeroſa notabatur, hypoſtaſeos prædicti ſeri reſiduum, fibris omnibus, quæ interiorem membranam contexebant, a ſe inuicem latè diſſitis, orificio vtroque nulla vi tij nota impedito, niſi quod in medio pylori ipſiuſque limine cyſtis pendebat, longitudinis medij digiti, pollice paulò craſſior aqua pellucida plena, cauitatemque duodeni ſubintrans. Cæterùm membranam illam interiorem ventriculi, multis ydatidibus, partim integris, partim exeſis conſperſam vidimus. Et hæc poſt homines natos (ni mea me fallat opinio) nondum fuere notata, ſaltem a nobis perlecta vel audita. Cauſam verò tam rari affectus ventriculi ſcilicet hydropiſeos, cum apud nos ſolidiori minerua inueſtigaremus, ventriculi totius intemperiem frigidam, humidam, hecticamque arguimus, qui cum ſanguinem à trunco venæ portæ per gaſtricum ramum, aliosque pro alimento attraheret, propter illam dyſcraſiam in ſeroſum excrementum ad inſtar hydropis hepatis connertebat. Illa autem frigida humidaq; intemperies ex largo frigidæ potu, fructuum crudorum eſu, alijſque cauſis originem duxerat. Cum verò ex maxima fibrarum ventriculi laxitate, & peruerſa partis figura, orificium inferius, eundem cum ſuperiori ſitum obtineret, facilis alimentorum ab vno ad aliud tranſitus fiebat, vt in vaſtum illum ſeroſitatum gurgitem non mergerentur, ſed in duodeno inteſtino qualemcumque chyliſicationem obtinerent, ſiquidem inteſtina chyliſicandi vi non eſſe deſtituta apud omnes in confeſſo eſt, quam quidem vim natura, neceſſitate coacta, potentiorem reddiderit. Aquas autem illas ventriculus per ductus illos patentes non reijciebat, ex eo quod fibræ illius reſolutæ erant à copioſa humiditate.

OBSERVATIONES

Communicatæ à D. Franciſco Chomel Medico Annonæenſi celeberimo.

OBSERVATIO I.

Ileos ſeu miſerere mei.

VIr quidam Ileo laborans à quinque diebus, vt fęces per os reijceret, multis remedijs fruſtrà tentatis, ſumpſit mercurij cum ſulphure extincti, & in formam pulueris redacti ℥ j. in globulo ceræ incluſâ. Statim poſt exhibitionem fotus continuò adhibiti, & clyſteres frequenter iniecti. Poſt aliquot horas fruſtula quędam ceræ in reiecto clyſtere apparuere, quod indicio fuit apertam fuiſſe viam, & medicamento purgante exhibito æger a morbo prorſus liberatus eſt.

OBSERVATIO II.

Cauterij efficacia.

QVuidam æger dolore lomborum diutiſſimè afflictus, nullis remedijs conferentibus, tandem diem ſuum obijt. Inter alia remedia paulò ante interitum, cauterium femori, quatuor digitis ſupra genu affixum fuerat, à quo deciſa eſchara fluxit ſanies quædam circiter ad ℥ 5. poſtmodù verò ſingulis diebus fluebat ex cauterio pus verum & laudabile ad ℥ j. vel amplius. Mirabatur chirurgus nequa vnquam potuit conijcere vndenam pus illud emanaret. Defuncto ęgrotante, apertoque illius cadauere inuentus eſt pulmo purulentus, quæ præcipua mortis cauſa fuit. In lumbis verò magnus abſceſſus inuentus eſt, à quo dolor ille diuturnus & cōtumax oriebatur. Ab abſceſſu autem ad cauterium vſque inuentus eſt canaliculus per quem puris portio quædam effluebat. Vnde colligere eſt, quanta ſolertia natura vti ſoleat ad cauſas morbificas foras eliminandas, quę canaliculum illum efformauerit ad abſceſſum lumborum, per cauterium expurgandum, quod tamen perficere non potuit, à morbi magnitudine ſuperata.

OBSERVATIO III.

Febris tertiana

REtulit mihi dictus D Chomel ſe omnes propemodū tertianas curare ſolitum, exhibendo per horam ante acceſſionem, bonum hauſtum decocti chamom & cremor tartari, & ſtatim ab aſſumpto remedio, ſanguinē detrahendo. Si non fit ad manus decoctum, aquæ frigidæ cyathum exhibet, & idem ferè ſuccedit effectus. Putat aquam illam aſſumptam, per phlebotomiam ad venas rapi, & materiam ebullitioni proximam diluere, vnde acceſſio impeditur.

OBSERVATIO IV.

Colicus dolor.

PVella quædam annos nata quatuordecim, laborabat colico dolore atrociſſimo; cum ventris inflatione, qui neque clyſteribus, neque potionibus purgantibus, vel lumbricos enecantibus ſedari poterat; ſed tantùm balneo tepido ſopiebatur, ſed egreſſæ à balneo recurrebat, donec intra viginti dies, ægram de medio ſuſtulerit. Per biduum ante mortem, magnam ſanguinis nigerrimi copiam per aluum excreuit. Diſſecto cadauere inuenta eſt multa pituita vitrea externæ inteſtinorū tunicæ adhærens, & per totam eorum longitudinem tuſtulatim diſperſa, ma-

gnitudine varia, vt quædam frustula fabæ, alia auellanæ magnitudinem æquarent. In venis autem, & cordis ventriculis nullus sanguis inuentus est, quia natura extremo conatu totum ad intestina detruserat, qui in iis nigrescens, vt omni sanguini extrauasato contingit, ante obitum exclusus fuerat. Vbi notanda est sedes materiæ colicum dolorem efficientis, & authoribus non expressa, nempe extrema intestinorum superficies.

OBSERVATIONES

Communicatæ à D. Ioanne Marsino, Medico Apamiensi Peritissimo.

OBSERVATIO I.

Ascites.

ANno 1642. mense Octobri, vocatus fui ad puerum quatuordecim annos natum, ascite post variolas a mense laborantem: nulla aderat febris, licet æger prostratis omnino viribus cogeretur decumbere. Præscripsi quamprimum apozema aperiens & hydragogum, quod habetur in praxi D. Riuerij cap. de hydrope; & post vsum apozematis, iussi vt suffumigio instar stuphæ ex aperientibus & discutientibus composito vteretur per triduum, semel in die, quibus vsurpatis planè conualuit.

OBSERVATIO II.

Inflammatio testium cum vrinæ suppressione.

EOdem anno, mense Decembri, inuisi hominem quendam quinquagenarium, inflammatione testis dextri, & vrinæ suppressione laborantem. Præscribo clysterem, partim emollientem & laxantem, partim carminantem, eoque reiecto basilicam dextram aperiri iubeo ad ℥ viij. Renes oleo scorpionum Matthioli inungi, & post inunctionem placentam ex cepis minutim incisis, ouis quibusdam agitatis, & axungia porci confectam, eidem parti applicari, & in crastinum, bolum ex cassia, diaphœnic. & rheo pulu. exhiberi. His fluxit vrina copiosè. Ad inflammatum verò testem, confectum est cataplasma ex farina fabarum cocta in oxycrato ad pulticulæ consistentiam, quo remedio per triduum applicito parti affectæ, pristinæ sanitati restitutus est.

OBSERVATIO III.

Ischuria.

EOdem anno & mense incidi in mulierem quadragenariam, eusarcam, & obœsam, ischuria laborantem; febris aderat, sed non intensa; vrina autem quæ in exigua admodum quantitate excernebatur, erat valdè rubra dolor circa renes aderat, isque insignis: Demùm vomitus frequenter recurrebat. Varij iniecti fuerant clysteres emollientes, laxantes, & carminantes, sed frustra; celebrata venæ sectio bis, in brachio scilicet & pede; fotus insuper & linimenta, vt in simili casu fieri solet vsurpata fuerant; bolus ex cassia, diaphœnic. & rheo compositus exhibitus, sed omnia incassum; Tandem adhibui placentam superiori obseruatione laudatam circa renes; Postremò hocce remedio, placidè quieuit, copiosè minxit, & benè omninò habuit. Simile quid mihi contigit in altero ægrotante, qui cum febre acuta laboraret, absque tamen dolore vllo nephritico, & non posset mingere, applicita eadem placenta, minxit in posterum, & fugata febre, sanus factus est.

OBSERVATIO IV.

Vlcus fistulosum.

MEnse Ianuario 1643. Dominus Ferries Variliensis, annos natus 55. temperamento bilioso admodum, quique sese varijs curis, laboribusque fatigauerat, se mihi sanandum obtulit. Laborabat à quatuor iam annis, varijs in pectore doloribus, productis ab humoribus à capite versus partes thoracis exteriores delabentibus: Aderat circa claniculam tumor oui gallinacei magnitudine: sed quod peius erat supra os pubis dextrum, visebatur tumor vnius & alterius oui anserini magnitudinem æquans, ex quo à quibusdam mensibus aperto effluebat pus laudabile: Vlcus erat profundum, ferè ad semipedes altitudinem; Ad quod sanandum varia, sed frustra tentata fuerant remedia; ita vt de futura fistula omnes timerent. Curationem hoc pacto aggressus sum.

Præscripsi primum potionem purgantem, partim phlegmagogam, partim cholagogam, deinde phlebotomiam. Post hæc apozemata ex aperientibus temperatis, vulnerarijs, & purgantibus. Finito apozemate decoctum sequens sumsit bis in die per 13. dies.

℞. Hordei integri P. j. folior. scabiosæ, saniculæ, pilosellæ, vincæ peruinc. agrim. & pimpinel ana M j. sem. hyperici & cardui bened. ana ʒ ij. flor. trium cordial. ana P. j. coquantur in hydromel. tenui ab ℔ j ß. colaturæ capiat ℥ vj. manè, & serò.

Interim ex eodem decocto fiebant iniectiones singulis diebus in vlcus. Verum cum hæc non sufficerent, sed omnes prædicti affectus perseuerarent, ad diætam sudorificam deuenimus per viginti quinque dies continuandam, ex decocto radic. salsæparill. & rasuræ ligni guaiaci ad partes æquales. Ex residentia parabatur bochetum, pro potu ordinario; sexto autem quolibet diætæ die sumebat medicamentum purgans. Versus finem diætæ, cum vlcus in eodem fermè statu permanere videretur, iussi vt chirurgus inducto in vlcus baculo, superpositam cutim, & carnem, quæ vnius digiti latitudinem ferè adæquabat, nouacula scinderet, vt cauo illo detecto, faciliori negotio debita remedia adhiberentur. Successit votis euentus, consumpta siquidem fungosa illa, & minimè laudabili carne vlcus ad cicatricem breui deductum est, ægerque non tantùm à doloribus, sed etiam à metu fistulæ liber euasit. Ad sigillum curationis, præscripsi causticum brachio sinistro inurendum, diuque gestandum.

OBSERVATIO V.

Secundinarum retentio.

EOdem tempore Domina de Ruffia; annos nata 35. temperamento sanguineo, post editum multo dolore & labore fœtum, incidit in secundinarum retentionem: Pulsus nullus apparebat, facies mortuo simillima, ita vt conclamata omnia viderentur. Cum accessi, præscripserat quidam chirurgus, vt ex capillis ipsius nonnihil abscinderetur, combureretur, & vino dissolutum propinaretur; Quod cum præstitisset ægra, secundinis lochia suppressa sunt, vnde febris exorta est; Postridie præscripsi sanguinis missionem ex malleolo dextro ad ℥ viij. (pulsus enim erat validus, & plenus) & in crastinum, quia aluus erat astricta, clysterem in hunc modum,

℞. Fol. maluæ, violar. pariet. mercurial. ana m. j. flor. chamom. & melilot ana P. j. sem. anisi & fœniculi ana ʒ ß. coquantur in iusculo capitis vituli ad ℔ j. in qua dissolue syrupi violacei & sacchari rub. ana ℥ j fiat clyster.

Reiecto clystere aperta est vena malleoli sinistri ad ℥ ij. His febris remisit, somnus, quo antea planè caruerat, rediit; & paulatim absque alijs remedijs conualuit.

* * *

OB-

OBSERVATIO VI.

Catarrhus ſalſus cum propenſione ad phtiſim.

MEnſe Octobri 1643. vocatus fui ad ægrum quadraginta annos natum, temperamento bilioſo, habitu gracili & macilento: Laborabat catarrho ſalſo & acri, à capite in pulmonem delabente, quatuor annis; tuſſis aderat ſicca, obſtructio vtrum; occupabat hypochondrium, cum febre continua & lenta. His adde phlogoſim quandam, dolore circa ſternum, & dorſi vertebras manifeſtam. Præſcripſi primum potionem purgantem ex rheo, tamarindis, ſenna, manna & ſyrupo roſaceo confectam, ſed in exigua quantitate. Deinde venæ ſectionem ex brachio dextro ad ℥ vii. His præſtitis, iuſculis medicatis ex aperientibus temperatis vſus ſum per duodecim dies, infundendo per noctem in tertio quoque iuſculo, ſennæ ℥ ß. & diſſoluendo mannæ ℥ i. Finitis iuſculis ingreſſus eſt ſemicupium tepidum ex decocto hordei, & amygdal. dulc. paratum, per triduum, bis in die. Ab initio curationis applicui duo cauſtica inter duas ſcapulas, ſpina dorſi intermedia latitudine duorum digitorum: iuſſique vt ſemel in hebdomada, cucurbitula ſuperponeretur: quod remedium, tantum in hoc laborante præſtitit, ob ſeroſitates, quæ in magna copia ſingulis vicibus educebantur, vt integram curationem illi ferè adſcripſerim.

OBSERVATIO VII.

Ophtalmia.

QVidam annos natus 30. temperamento ſanguineo, ſed cerebro admodum catarrhoſo donatus, laborabat à longo tempore inflammatione, quæ tum adnatam, tum vtramque palpebram occupabat, affectus non erat continuus, ſed recurrens: Varia vſurpata fuerant antea remedia, ſed fruſtra. Tandem præſcripſi duo cauteria inter duas ſcapulas geſtanda, nec non cucurbitulam vtrumque amplectentem, applicandam, vrgente nimirum fluxione: Quod cum præſtitiſſet, ſani omninò illius oculi euaſere. Non parum ad illius curationem contulit vnguentum ſequens, quo in ipſo curationis initio vſus fuit, purgato prius corpore, ſectaque vena.

℞. Viridis æris gr xij. camphoræ, & lapidis calamin. ana ʒ ß. tuthiæ præparat. ℥ ß. butyri recentis, aqua roſac. loti ℥. ij. miſce fiat vnguentum.

OBSERVATIO VIII.

Febris maligna.

MEnſe Maio, 1644. mulier 30. annos nata ſeſe mihi curandam obtulit. Laborabat febre maligna a duobus diebus, cum dolore capitis, inquietudinibus ferme continuis; ſitique intenſa, maculis quibuſdam liuidis circa pectus & dorſum apparentibus. Ter intra biduum ſanguinem eduxi ad ℥ viij. ſingulis vicibus, cumque interna omnia remedia auerſaretur, ad externa animum contuli: Quinto itaque morbi die, cataplaſma ex cochleis cum ſuis teſtis contuſis, ſtupiſque ſuperpoſitis, vtrique pedi circa plantas applicandum curaui. Admotum eſt hocce remedium circa horam tertiam pomeridianam, inclinante autem die cœpit ægra ſentire dolorem quendam moleſtum & grauem in vtroque ſemore & tibia, qui ad mediam vſque noctem durauit, ea ſæuitia, vt ægra de remouendo cataplaſmate perpetuò quereretur. Media autem nocte ſudor totum corpus inuaſit, tanto fætore, & graueolentia, vt illum ægra ſuſtinere vix poſſet. Mutato induſio, amota ſunt è pedibus cataplaſmata, tetrum adeò odorem exhalantia, vt aſtantes fermè inficerent. Manè ægrum alacrem inuenio, febre aliiſque ſymptomatis valdè imminutis. Cumque omnia in tuto poſita mihi viderentur, nihil amplius agendum duxi, ſola contentus purgatione, quam tamen laborans ob ſummam inobedientiam ſumere noluit: nihilominus breui poſt benè omninò habuit.

OBSERVATIO IX.

Arthritis.

NObilis quidam menſe Februario 1645. temperamento ſanguineo, habitu euſarco & obœſo, gonagra à tribus diebus laborabat. Quam primum eum inuiſi, ſanguinem ad ℔. i. mitti iubeo, qui cum valde impurus apparuiſſet, poſtridie iterum ſanguinis miſſionem ad parem quantitatem præſcribo, qua ſe multum recreari ſenſit laborans, ſanguine educto, priori ſimili. Tertiò, demum ſanguinem detraho ad ℥ x. poſtridiè vero medicamentum ex ſenna & rhab. in decocto conuenienti, cum diaphen. & ſyrupo roſac. propino, quo benè omninò habuit. Simile quid mihi contingit in aliis duobus ægrotantibus, eodem temperamento, & habitu donatis, in quibus venæ ſectio, ter aut quater repetita in ipſo initio; affectum penitus ſuſtulit, oxycrato fouendo partem affectam, & poſteà illinendo oleo roſaceo.

OBSERVATIONES

Communicatæ à D. Des Grands-Prez Medico Gratianopolitano Peritiſsimo.

OBSERVATIO I.

Linguæ tumor.

QVidam lue venerea infectus, per frictiones mercuriales curabatur, quæ cum ſupra Medici præſcriptum, pharmacopæi iuſſu frequentius & diutius celebratæ fuiſſent; maximus fluxionis impetus tantum linguæ tumorem excitauit, vt quatuor digitorum tranſuerſorum menſura extrà os, prominerent. Cui Medicus nihil præſcribere voluit, ægrè ferens, quod ordo a ſe præſcriptus contemptus, & ſuperatus eſſet. Vnde ægrotans in miſero hoc ſtatu quatuor menſium ſpatio permânſit, & ligna ab aere continuò, alterata trium digitorum tranſuerſorum craſſitudinem acquiſierat. Vocatus ego, poſt phlebotomiam, purgationem, quaſdam partis lotiones & ſetaceum ceruici admotum, puluerem ex pipere, zinzibere, ſynapi & ſale decrepitato; linguæ admouendum præſcribo. Cuius vſu primo ſtatim die lingua molleſcere, & per ſe moueri cœpit. Tertio die eam abluii iubeo pluries in die aqua vitæ probè rectificata, vt quarta longè mollior apparuerit, & in os protrudi potuerit, cum tamen illico rurſus egrederetur. Poſtmodum vero in parte inferiori linguæ iuxta ranulas, vlcera animaduertens, quæ ex colliſione dentium quibus illa innitebatur, oriunda erant: Aqua alba ex præcipitato albo parata, ea vlcera abluenda curaui, & profundas ſcarificationes circa ranulas fieri iuſſi. Quibus intrà paucos dies tumor diſcuſſus eſt, & lingua in propriis oris cancellis coercita.

OBSERVATIO II.

Mutus caſus curatus.

QVidam Mendicus Ponſenarium propè Muram noctu appellens, a magnæ illius domus conductore hoſpitaliter exceptus eſt. Vbi per aliquot dies commoratus propter puerum mutum & ſurdum ſecum adductum, qui febre continua eadem nocte correptus fuerat. Tandem impatientia percitus, & de illius ſalute deſperans, clam diſceſſit, ægrumque ibi deſeruit, quem ad priſtinam valetudinem reuocatum, conductor primum agnorum, poſtmodum ouium, & veruecum cuſtodiæ præfecit, quo munere fungebatur egregiè. Contigit autem poſt aliquot annos vt alea ludens craſſiori baculo percuſſus fuerit, quo ictu grauiſſimo os occipitale in multas particulas confractum eſt A quo tamen vulnere valde periculoſo, petiti chirurgi induſtria curatus eſt Dum autem conualeſceret, ſenſus auditus

tus illi succrescebat, & verbula quædam balbutire incipiebat, donec tandem integram audiendi & loquendi facultatem adeptus est, & in eo statu vixit ad annum ætatis suæ 45. D. Paiano Procuratori Gratianopolitano pro vinitore inseruiens; vixque duo anni ab illius interitu elapsi sunt.

OBSERVATIO III.

Cranij depressio.

IN multis cranij depressio curata est, admota post vnam vel alteram phlebotomiam, supra depressionem cucurbitula cum multa flamma. Addita interdum incisione, & multis interdum scarificationibus, & interdum sine illis. Sed inter cæteros vnum notatu dignissimum referam, qui Arthaudus nominatur, Procurator Gratianopolitanus. Is in profundo itinere, inimico obuiam factus lapide percussus est supra os parietale sinistrum, quo ictu ex quo in terram deiectus est, & pro mortuo derelictus. Inde in villam vicinã delatus à duob. Chirurgis curari cœpit, qui tantum venæ sectione & cucurbitulis vsi sũt sine vlla vulnetis prouidentia, quod nullam solutionem continui manifestam perciperent. Vocatus ego hominem inuenio sanguine perfusum, qui ex ore & naribus excernebatur, cum nausea & vomitu fere continuò, vix astantes agnoscentem, æger rimeque loquentem, & nequidem oculos aperientem. Perlustrato capite vniuerso, dum locum cranij depressum summis digitis tantillum comprimebam, nausea statim excitabatur. Quo animaduerso, Chirurgo præscripsi vt partem illam raderet, & cucurbitulam satis magnam illi applicaret, cum multa flamma, quæ licet partibus sanis, & solidis inniteretur, tantum dolorem ægro inferebat, vt loquendi facultate carens, in lectum sese mussitando demitteret. Postquam verò cucurbitula auulsa est, & incisione facta supra partem affectam, atque iterum admota cucurbitula, tantum abest vt dolorem perciperet, quin potius maximum inde solatium consequutus est: vnde nobiscum loqui cępit, omnesque astantes agnouit. Ac quanquam per cucurbitulam sanguinis ℥ vij. vel viij. extractę fuissent, pręcepi tamen vt sequenti die phlebotomia iterum celebraretur, sicque æger paucis postmodum diebus omninò conualuit.

OBSERVATIO IV.

Phtisis.

FIlius natu tertius Amplissimi viri Domini de Perissol in Senatu Gratianopolitano Præsidis, annos natus 14. Geneua Gratianopolim aduectus est octauo morbi sui mense, macie & phtisi consumptus cum alui fluxu insigni, ita vt eum breui moriturum patri prædixerim, propter vlcus pulmonis, quem frustillatim extussiebat & frustula illa supra carbones iniecta grauissimum fętorem exhalabant: Tum fętor anhelitus cadauerosus, non solum ægrotantis cubiculum sed etiam vicina vsque ad scalas inficiebat. Quibus animaduersis me nullum aliud remedium præscribere posse pronunciaui, quam lac muliebre ab optimæ nutricis vberibus sugendum. Quod postera die in vsum reuocatum, post quatuor dies ægrum in paulò meliorem statum reduxit, & intra duos menses integræ sanitati restituit. Ortus erat hic affectus ex pleuritide malè curata, quæ in empyema migrauerat, & empyema in phtisin. Hoc idem remedium in pluribus alijs expertus sum, tum etiam in me ipso & filio meo, & duobus nobilibus viris, qui sanguinem per os magna copia reijciebant.

OBSERVATIO V.

Punctura nerui.

QVidam mercator Gratianopolitanus manu inuersa mensam percutiens, acum in eam infixit, quæ globulo fili inserta erat. Per triduum nihil indè mali percepit; sed tertio dies tantus in parte dolor abortus est, in dies sequentes perseuerans, vt neque venæ sectionibus, neque fotibus, neque cataplasmatibus anodynis sedari potuerit. Huius doloris contumaciam aduertens, peto à Chirurgo num eum aliàs morbo aliquo venereo affectum viderit; respondit eum quidem ante triennium gonorrhęa & carie pudendi affectum fuisse, sed perfectè curatum. Præscripsi statim suffumigium ex cinnabari, storace beniouuino, thure, & semine hyoscyami terebinthina exceptis: quo manus tantum suffiebatur, statim melius habuit, paucisque diebus continuato remedio; perfectè curatus est.

OBSERVATIO VI.

Febris quartana.

MVltos curaui quartanarios, quorum fęlix successus post vniuersalia remedia, oleo magnetico pręsertim a me tribuitur, quod nullum effectum sensibilem producit. Eius autem guttas duas vel tres in vini cochleari exhibeo in principio accessionis. Ex eoque pilulas febrifugas compono.

OBSERVATIO VII.

Epilepsi.

NOn raro expertus sum, & plures habeo huius rei testes, pęoniam sub propria constellatione collectam, nempe inclinante luna in Ariete existente, epilepsiam soluere sola applicatione. Radicem autem mediam & præcipuam atque maiorem per longitudinem diuisam collo & brachijs circumdedi in quadam nosocomij virgine 18 annos nata, quæ a pueritia hoc morbo affligebatur, & singulis diebus paroxysmos patiebatur. Attamen ab eo tempore protinus curata visa est. Hinc patet quantoperè vtilis sit in medicina facienda syderum obseruatio.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. HENRICO RVFO.

Apud Sammarcelinenses Medico practico, & inter Gratianopolitanos conscripto.

DOMINO D. LAZARO RIVERIO,

Consiliario, & Medico Regio, & in Monspeliensi Vniuersitate Medicinæ Professoris dignissimo.

HENRICVS RVFV S. P. D.

CVM nouum sydus huic prouinciæ affulseris, (Professor Meritissime) non mirum si omnium in te conuertuntur oculi, cumque tuo lumine magna lætitia nos afficias, par est vt magna laude afficiaris, quia per te beatiores sumus: quicunque enim virtutes tuas & vitæ summum decus non nouit, audiuit saltem & propiùs nouisse desiderat. Mitto animi dotes & colloquiorum cum doctrina suauitatem. Tot ægrotantes quos & Gratianopoli & vbique locorum Delphinatus ab Orci faucibus redemisti, laudes tuas reticere non possunt nec debent, in vno afflicti, & infœlices, quòd Gallia Narbonensis totumque Monspelium te nobis inuideat: nusquam tamen totus aberis (Doctor & Professor Clarissime) præter commemorata, opus practicum, quod omni puncto absolutissimum publici iuris fecisti, tui desiderium nobiscum subleuabit, atque Reipublicæ Medicæ hoc conferet emolumentum, vt & absentem te consulere liceat, neque hic labori finem dedisti: nam inter tot grauia exercitia, quibus in schola Monspeliensi incumbis, & tot ægrotantium pro sua salute interpellationes: alterum prætereà Obseruationum tuarum librum moliris, nec sanitati parcis, aut à lucubrationibus cessas, vt Medicinæ splendorem adaugeas: quod cùm solus exequi potuisses apprimè; tamen quorundam amicorum παρεπηρήσεις subtexere voluisti: neque à me (etsi quondam discipulis artis Iatricæ rudimenta de tuo dictamine hausisse glorior) obseruatiunculas expetere dedignatus es Concessi, te iubente, non inscius me aquas in mare deportare; has si legeris, & in ijs quædam minùs aptè exarata videantur (D.C.) à te castigari non ægrè feram, qui obsequium perpetuum tibi deuoui, teque in æternum colendum suscepi: vale & mihi totique Apollineæ familiæ viue diù: è nostro Museolo: Idibus Iulij anni 1647.

OBSER-

OBSERVATIO I.

De portentoſo & inſolenti ſingultu.

ANno 1634. menſe Decemb. Sammarcellini, ſutor quinquagenarius, ab inedia frigore & itinere, incidit in ephemeram, quæ intra 24. horas per copioſum ſudorem diſcuſſa eſt: ita vt poſtera die, omni febre & dolore capitis vacuus remanſerit vſque ad octauam, ciborum tam inappetentia ſaperſtite, cum qua & ſomnolentia & torpente laſſitudine tenebatur. Verum octaua die manè iterum febricula abſq; rigore obſeſſus eſt, mox ſub veſperam grauiſſimo ſingultu angebatur, cuius ſonus ſiue ſtrepitus vltra quartam domum vicinam ſuæ, è ſubiecta autem via facilè audiebatur; nulla remiſſione, nullis datis inducijs. Inter quæ haud multum ſiticuloſus, mente conſtans; ſed tam ferocis ſymptomatis maximè impatiens: vndecima aliquid cruentum carni ſemiputri non abſimile per vomitum, concurrente tuſſicula, eiecit, quod quidem ab adſtantibus caro cythoniorum ſaccharo condita, quam non pridem comederat æger, putabatur. At die ſequenti, fruſtum eiuſdem magnitudinis & coloris, rubrum ſcilicet, & auellanę molem æquans per nauſeam excreauit, quod primum in aqua lauari, deinde prunis apponi iuſſimus; atq; exempto colore ſanguinis, quo aqua perfuſa eſt, & nidore fœtido, qui ab vſtione exhalauit, quod ante ex narratione fueramus ſuſpicati, dilucidè apparuit, illud nempè exploſum, fuiſſe molem carneam cum membranis ab vlcere in œſophago vel propè ſuperius ventriculi os latitante abraſam. An vero vlcus iſtud derepentè ortum ſit, & a prima illa die, qua Ephemera correptus eſt homo, inuſtum: an potius a longo tempore fuerit contractum, non habuiſſe originem, primo quia phlegmone vel alius tumor non præceſſerat, quem plerumque ſubſequi ſolet vlcus: deinde quod a pluribus annis leui tuſſicula & inani itidem premeretur; ſine vlla è pulmonibus manifeſta excretione: idcirco malum, quod ſub prima œſophagi vel ſtomachi tunica iampridem radices egerat, a cauſis externis ſupra allatis concitatum, ſeſe cõfeſtim exeruit, ſymptoma vero fuit continuum ab vlcere, à quo mors 14. cum delirio fuit inducta: cum ſingultus neq; phlebotomia iterata, neq; cucurbitulis, neq; medicamentis detergentibus, digerentibus, & purgantibus (inter quæ hiera valde commendatur quitquam de crudelitate, vſque ad exitum remiſerit.

OBSERVATIO II.

De Phlegmone cerebri partem poſticam obſidente, & ſymptomatibus inde conſequentibus.

NObiliſſimus & illuſtris iuuenis D. de Larthaudiere, annos natus 37. ſub cane in grauiſſimum & acutiſſimum dolorem capitis incidit, qui ad poſteriora & latus ſiniſtrum magis porrigebatur; aderat obſcura & leuiſſima febris, ſenſuum vigor, guſtus præcipuè cum his nihilominus ſitis ingens & vigiliæ perpetuò: frons nihil incaluit, caput patum, ex tactu licet duro, non dolebat, appoſitis ad frontem manuum vna, ad ſinciput altera, cerebrum intus concuti, ac conuelli ſentiebatur, at caput vniuerſum inuoluntariè ſubſiliebat, vrinę in principio craſſę & albę: quibus animaduerſis, phlegmonem in cerebro vel eryſipelas metuentes, ex cephalica primum, deinde ex mediana mitti ſtatim ſanguinē ad ℔ ii. iuſſimus; diebus ſequentibus, quod dolor inſtaret crudeliter, iterum partitis vicibus phlebotomiam celebrauimus ad ℔ ii. aduerſo brachio: quinta ventrem ſubduximus: ſexta per cucurbitulas humeris affixas ſanguinis ℔. ß. detraximus: inter hæc caput deraſum oxyrrhodino illitum fuit, nec quicquam eorum omiſimus, quæ à cerebro cuiuſuis generis humores, reuellere, deriuare vel repellere valent, Quarta morbi die, in linguæ latere dextro erupit tuberculum, quod durum & cauum & ſine ſenſu vlceroſum deprehenſum eſt, carcinoma ſcilicet, ſeptima ſub veſperam paululum delirauit, mox ſudor in facie primum, dein per totum corpus copioſus obortus eſt, ita vt veram & perfectam criſim adſore ſperaremus. mador detergitur; permutantur lintea, ſudor itidem abundè prorumpit. At æger iam de operimentis conqueri cæpit, ac ſe ſuffocari exclamat, quæ dum amouentur & ſudor vt anteà abſtergitur illum ferme reſolutum inuenimus, & continuò delirantem; vires quæ ante ſudorem fuerant præualidæ, omninò fractæ percipiuntur, atq; in eo ſtatu nocte tota vſq; ad horam octauæ diei nonam matutinam perſiſtit, garrulus ſupramodum, & inſipiens, & immemor omnium quæ ſibi in morbo contigerant, vel facta fuerant. Circa decimam reſipiſcere viſus eſt, quorumdam reminiſci, & ſic ſpes animis addita fuiſſet, ni pulſus conuulſiuus artuumque tremor cerebrum peſſimè affici indicaſſent: in procinctu vrinę excretio copioſiſſima quæ rubra & ignea ſplendore coruſcabat: ſimili hora qua pridie ſub veſperam rurſus ægrotantem inuaſit delirium, in eo peius, quod cum vires rurſus conſtarent, factus phreniticus, adſtantes ſummo terrore profligabat. Nona matutina iterum reſipuit, vſque ad veſperam, ſub quam tumor exortus eſt in ceruice, pomi mediocris magnitudine, non doloroſus neq; a cute diuerſi coloris, nec minus delirium iuuenem occupauit cum manuum motu conuulſiuo: die decima omnia ſimiliter ſe habuerunt. Sub finē vndecimæ conuulſus moritur. Porrò cum morte ante ſeptimam nec ſpectata, nec prænuntiata ſublatus fuiſſet vir, vt illuſtriſſimæ familiæ, ſic & magni momenti apud omnes ſui generis, conſultum fuit cadauer diſſecare, vt cauſa latens, apud populares detegeretur. Cæteræ corporis partes & parenchymata laudata conditione ſeu diatheſi inuenta ſunt præter cerebrum: aperta quippe caluaria, magna copia ſanguinis nigerrimi etſi diluti illicò effluxit, intactis adhuc menyngibus, imò oſſibus vir diductis ad ſerræ capedinem, qui quidem ſanguis inter caluam & membranas effuſus ponderis ℔. ij. vel pluris æſtimabatur. Vbi detectæ ſunt cerebri tunicę, mox vniuerſim venulis nigro torridoq; ſanguine turgentibus conſperſæ apparuerunt. Pars autem poſterior duorum digitorum latitudine, longitudine quatuor, vbi torcularis ſedes definitur, non ſolum nigricans, ſed præterea membranæ puniceo colore, & gangræna corruptę viſę ſunt: in qua parte dum ſcalpellum adigi iuſſimus, proximus inde materia purulenta ad ℥ v. vel ℥ vi. cum fœtore emanauit. Exinde nouacula altius penetrantes Chirurgi, tota fere baſis cerebri; in primis cerebellum & ea pars ſpinalis medullæ, quæ primis vertebris excipitur & ſuper qua tumor apparuerat, ſphacelo ſimiliter corruptæ ſunt inuentæ: menynges verò partis ſiniſtræ, vlcuſculis exeſæ, per quæ ſanguinem ſub caluam effluxiſſe veriſimile eſt. Ex quorum narratione facile inferre licet, cauſam doloris illius acutiſſimi, vigiliarum, delirij & conuulſionis fuiſſe ſolutionem continui in cerebri parte poſtica, cerebello vulgò nominata, ſoluere vero vnitatem cauſæ duæ, vlcus & phlegmone eryſipelatodes: vlcus quidem vt cauſa primaria, ab aliquot menſibus contractum ex cauſis mihi relatis, ſed reticendis, vt ſobolem habuit vlcuſculum illud in lingua enatum: ſic & partem debilem reddidit & inflammationi locum dedit. Phlegmonem autem eryſipelatodem promouerunt, ætas iuuenilis, temperamentum ſanguineo bilioſum, temporis conſtitutio ardens, ſed præ cæteris cauſæ externæ, notatio ſcilicet in frigida ſub dio, poſt inſolationem præcedentem & excandeſcentiam: cauſę verò cur febris tam obſcura cum tot terrificis ſymptomatibus deprehenderetur, hæ ſunt: prima quod cæteris partibus bene valentibus vnum cerebrum laborabat: ſecunda quod cerebrum obſcuro ſenſu ſit præditum ex ſe, & præterea frigidum & humidum: tertia & magis notatu digna, quod cerebrum longè ſit diſſitum a corde, ideoq; ſpiritus caput perreptantes, ſemel in plexus binos illos labyrinteos illapſi, difficile ad cor recurrunt & contagium partis affectæ, cordi minime communicant.

OBSERVATIO III.

De morbo lento à ſyderatis pulmonibus orto quo virgo nihil mali ſentiens interijt menſe Febr. 1643.

INgenua virgo annum agens ſupra 14. breui morbo (vt multis videbatur) ſublata eſt: ante biennium tamen altum ducebas ſpiritum, ſolitudinem affectabat, & facies to-

g ſque

tuſque habitus pallore albeſcebat. Ante duos menſes, dum eiuſdem fratrem lento quoque morbo contectum inuiſeremus, a matre ſumus rogati, vt illius pulſum exploraremus num febricitaret: pulſum obſeruauimus, languidum & inæqualem, ſed ſine calore febrili; ideoque vbi multum palleſcentem paululum ſumus contemplati, & de ætate ſciſcitati, venit in mentem menſtrua forſan inſtare, quæ dum ob venarum & viarum anguſtias, naturæ ἐγκλεισθεῖς impedita, reſerare laboraret, ſanguis ab iis inficiebatur & leuia illa ſymptomata ſuſcitabat, vti ſolet contingere non rarò in virginibus huius ætatis, quodque mater & conſanguineæ opinabantur: quare his obiter dictis & factis diſceſſimus, altius rem indagaturi, ſi malum protraheretur, aut ſymptomata ingraueſcerent. Sed his vtrinq. vel neglectus vel oblitio negatis, poſt duo mẽſes ſeruocati, morbum multo grauiorẽ reperimus, vt quem ἀνορεξία & febris continua comitarentur, & ſub noctem intenderetur, ſine calore mordaci, & ſenſibili δυσπνοία vires præterea deiiciebantur, narium pinnæ inter expirandum expandebantur, nec tamen inſignis dispnœa aderat, nulla ſitis, non rubor in genis, non vigiliæ; decumbens non nihil tuſſiebat ſine ſputo. Cor verò crebro & valido motu, continuò ſub noctem recrudeſcente, tangenti palpitabat, ægra non ſentiente, vrinæ craſſæ, albæ, adipoſæ, cum eneoremate vel hypoſtaſi eiuſdem conditionis diuiſa: nunquam delirauit, nullam noctem duxit inſomnem ne quidem vltimum in qua placidè & ſine agone hanc vitam cum meliore commutauit. Ergo propter iſtius mortem inopinatam, apud parentes, & quod etiam tredecim alij eiuſdem genituræ, ante vel circa pubertatem defuncti eſſent, conſilium fuit apud amicos corpus mortuum aperire, & primum nudato cadauere, latus vtrumque ab aliis ad coſtarum noth. ſum vltimam, maculis latis è rubro liuentibus, & ſugillationem referentibus erat conſperſum, viſcera in abdomine contenta ſana viſa ſunt, ſolo iecore, nonnihil plus ſolito nigricante, & ventriculo perexiguo, bile porracea inſecto. Vbi in thoracem deuentum fuit, ab vtraque eius cauitate inciſa, confertim aquæ viridis magna effluxit copia, ad ℔. iv. mirum quod orthopnœam vel ſaltem dyſpnœam viuenti non induxerit, aut fluctuationem non prodiderit: pulmones ſyderati inuenti ſunt, præterea in eorum ambitu puncta paſſim albeſcentia cernebantur, quæ leuiſſimo tactu diſrupta, pus & tabum eructabant, imò labes vaſa omnia, & cauitates puniceo colore affecerat: pleura muſculique inter coſtales vitore erant perfuſi, non diaphragma; ſed pericardium lege viciniatis erat exſuccum, putrefactũ & humore ſuo priuatum: cor & cerebrum ſana. Ex his deliberatum & decretum fuit hanc labem a primo ortu duxiſſe originem, ſiue a ſemine, ſiue a ſanguine: exempla fratrum rem maximè comprobant, & ſi ab externis cauſis affectus iſte in virgine deriuaſſet, portio duntaxat pulmonum, non vniuerſi fuiſſent labefactati: nam non peccauerat illa in victu neque in aliis rebus non naturalibus, deinde mors placida, corruptionem in ſubſtantia & temperamento ſenſim & per progreſſus factam fuiſſe, non a cauſa violenta, atque etiam cum nunquam tuſſierit, ex eo patet neque fluxionem, neque congeriem humorum vitiaſſe pulmones. Secundò tales affectus, vt a parentibus deduci nemo dubitat: ita & facilè poſſe communicari eſt concedendum, & vulgo comperimus in familiis eiuſmodi labe infectis, plures ſimul vel ſucceſſiuè pari morbo corripi, imò, & aliquando ad quintam ſextamve generationem protrahi, & in extraneos, qui iſtorum conſuetudine vtuntur prorepere.

OBSERVATIO IV.

De calculis per anum perpetuò excretis.

Virum nobilem, cuius caſtellum non longè a Sammarcellino diſtat, nouimus, qui quoties aluum exonerat, calculos inæquales, faſtigiatos, cineritios, cum excrementis deiicit, iam a pluribus annis, non diſſimiles in colore & ſubſtantia illis, qui per vreterem è renibus decidunt: iſti & molle & ſcabritie, podicem tranſeuntes infeſtant, ita vt de re, neque de generatione perpetua non ſit dubitandum.

OBSERVATIO V.

De calculis in omnibus corporis partibus procreatis.

Virum alium probum nouimus degentem in domo D. de Leyſſins in Suprema curia Delphinatus Conſiliarij Regij, & eiuſdem ſcribam & rerum forenſium Præfectum, qui calculos & lapides maiuſculos in quauis ſui corporis parte oſtendit; vidimus ſæpe & tales tetigimus ſuper carnes, muſculos, membranas, neruos, oſſa indifferenter: ita vt aures, naſus, mammæ: cilia illis non careant, protuberant quippe manifeſtè & tangentibus mobiles apparent, & ſi quando reſoluantur in parte aliqua, in alia pullulant & in dies numero & magnitudine multiplicantur. Eſt idem nephriticus, quem dum aliquando inuiſimus, nobis ſuper rotulam genu dextri tumorem inſignem oſtendit, eiuſmodi lapidibus variis & diſtinctis refertum, ac ſi in pera fuiſſent concluſi ſtrepitum edebant, ſi commouerentur. Poſt aliquot menſes in eundem rurſus incidimus, qui tumorem illum mollem & æqualem euaſiſſe nobis declarat. Genu vtrumque detegimus, tumores palpauimus, & reuera humorem ſubeſſe comperimus, infigitur ſcalpellum & ſubinde tres vel quatuor vnciæ materiæ coctæ albiſſimæ craſſioris erumpunt, qualia a ſteatomate prodire ſæpe viſum eſt: in genu ſiniſtro, quoniam calculi partim adhuc ſolidi tangebantur cum ſpatiis licet mollioribus: apertionem non ſumus aggreſſi, reſolutionum perfectionem expectantes.

OBSERVATIO VI.

De calculis in liene genitis & indè per vomitum reiectis.

Sæuiſſima nephritide per quadriennium laboraui, ſine ſenſibili renum vel hepatis intemperie calida, a qua ſenſim (Deo fauente) ſum liberatus vſu aquarum vitriolatarum Aurelij apud Daienſes: At vix calculos arenaſque emingere ceſſaueram, cum in cruciatus crudeliſſimos incidi lateris ſiniſtri ſub coſtis circa lienem dolor breui ſpatio circumſcriptus, ad ventrem & vmbilicum non porrigebatur; rem tantam ſiniſter alternatim compatiebatur, ventriculus maximè ſiniſtrorſum, præcipuè cum vomitus inſtaret. Soluitur primo non ante decimam diem affectus iſte: his obſeruatis, quod neque aluus erat ſuppreſſa, vt in colico dolore, neque vrina repreſſa, vt in nephritide: contra vrinæ copioſæ mingebantur, craſſæ, turbidæ, in quibus laterculos puluériſatos diſſolutos fuiſſe dixiſſes, quod breuiter maturè fundum petebant at nihilominus craſſa iſta hypoſtaſis non erat aſpera, neque vllo modo calculoſa, ſed calcis inſtar in vrinam leui agitatione rurſum diffundebatur. Tali paroxyſmo prima hyeme ter quaterue ſimiliter ſui cruciatus, celebrando ad tanti doloris expulſionem remedia, quæ in colico, vulgò vſurpari ſolent, vno omiſſo balneo, a quo peſſime habueram in principio. Verum cum vomitus frequens, & laborioſus inter cætera ſymptomata maximè infeſtaret, quem angor & grauis cardialgia præcedebat, venit in animum explorare accuratius cuius conditionis eſſet materia illa: quæ tam abundè etiam ieiuno ventriculo reiectabatur. Erat certe quod ad calorem, e rubro nigricans, pultis conſiſtentia, craſſa tenaxque, in qua dum bacillo agitatur, multi calculi cineritij & ſubflaui, quales per vrinas primò excreuerant, inuenti ſunt, non ſemel tantum, ſed quoties vomerem, magno conatu & labore, vel quoties talis dolor repeteret. Anno hoc poſtremo 1645, dolores mitiores ſenſim facti fuere, ren parum doluit, ſed magis lien & ventriculus, ſeu pars ſiniſtra de more ſolito, at longiori interuallo. Ex quibus agnoui mineram calculorum, primò & vltimò in liene & eius vaſis delituiſſe, & per vas breue (quod ex vſu aquarum acidularum, deinde & per vomitum patentius factum eſt) in ventriculum cum humoris atrabilarij magna copia ſui portionem amandaſſe, quæ primò ad renes tantum modo propellebatur.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ

A D. SIMEONE IACOZ MEDICO PERITISSIMO COSTENSI

CLARISSIMO VIRO DOMINO D. LAZARO RIVERIO, Regio Consiliario, & Medico, necnon in celeberrima Monspeliensium Medicorum Academia Professori regio dignissimo.

Qvod à me nuper desiderasti, seu potiùs quod imperasti (PROFESSOR REGIE CLARISSIME) id nunc haud inuitus exsequor, & offero nascentes medicinæ meæ practicæ primitias, seu potiùs eruditionis tuæ fructum, quem nemo iustiùs sibi vendicet quàm is qui tanta cum cura excoluit. Redeunt igitur ad te tanquam ad originem suam obseruatiunculæ nostræ, quas tuis & aliorum præstantissimorum artis nostræ Heroum obseruationibus, & experimentis coniunctas esse voluisti; tuæ sunt quia tuus sum, tibi debentur, quia primus earum es author, quo duce Pæonium conscendi nauibus æquor: quo monstrante viam stadium Apollinare fœliciter emensus sum, & fœlicius tandem quieui per biennium in portu tuo domestico, in quo vt prima medicinæ practicæ, tum publicè, tum priuatim in me sparsisti semina, & fouisti, ita ea iam in lucem edenda, ab eo in quo versantur calumniæ periculo defendere gloriæ est tuæ: tum primos vt plurimum conatus tot comitentur difficultates, tantaque subsequantur pericula, vt vix, ac ne vix quidem hosce nascentis Hygeæ meæ fructus vnquam proferre ausus fuissem: nisi sub fœlicibus tui nominis auspicijs in publicum prodijssent, tuque ipse mihi fuisses publicæ duxque comesque viæ, Quem quia morborum cura celebrem, vsus peritum, & experientia fœlicem in arte fecit, & fortunatum, quem morbi timent vt hostem, homines amant vt salutis vindicem, & mors odit vt victorem. Ideò non pigebit in medium prodire sub tanto duce, qui mihi prætereà in rebus tum publicis, tum priuatis semper propitius fuisti, & inter innumeros difficultatum, aduersorumque fortunæ fluctuum impetus animum meum domestica consuetudine erexisti, meæque eruditionis maximè sollicitus, ingenium meum omni tempore, fœcundo tuæ doctrinæ flumine irrigasti, & aperuisti viam ad maiora, quæ forsan maturior ætas, & occasio amplior aliquando suppeditabunt.

Si modo facta sinant, Phœbique in vota vocati,
Numina sint studijs non inimica meis.

Vale interim, & quam diutissimè inclytæ vniuersitati, sicut & toti Galliæ, noui Apollinis instar affulgeas: vitamque protrahas in longos, & Alcynæos annos, quos tibi votis omnibus deprecatur, tibi omnibus, etiam vitæ titulis addictissimus SIMEON IACOZ Medicinæ Monspeliensis Doct. Datum Costæ sancti Andreæ 6. Idus Octobr. anni 1645.

OBSER-

quater, & intra paucas horas immunis euaſit. Aliam fœminam liberaui ab hyſterica ſuffocatione, ſolo clyſtere ex oxycrato, quem per duas horas retinuit.

OBSERVATIO I.

Linguæ frigiditas lethalis.

ADoleſcens Monſpelienſis 20. annos natus, nomine Ludouicus Decamp, diuturno alui profluuio laborauit in menſe Iunio anni 1643. & tandem adductus eſt in xenodochium Monſpelienſe, cuius cura mihi à conſulibus delata fuerat. Poſt aliquot remedia pro ſua ſorte per 15. dies fruſtra tentata morbus in eodem ſtatu perſeuerauit, cum inſigni virium deiectione, perſeuerante tamen appetitu ſatis laudabili, & ſiti non multum intenſa, in eoque ſtatu vixit adhuc per ſex aut ſeptem dies, quibus elapſis lingua ſatis humida, & calore naturali prædita mihi inſpicienti apparuit: ſed tangenti actu frigida ſentiebatur, ſine extremorum perſrigeratione; ita vt nihil ipſum affligere videretur præter alui fluxum, à quo multum deiectæ fuerant vires breui; tamen moriturum exiſtimabam, ſed vixit adhuc per quatuor dies, cum actuali linguæ frigiditate

Alter eiuſdem ætatis in eodem noſocomio patiebatur vlcera multa in vtraque tibia ac fiſtuloſum in inguine ſiniſtro, breuique emaciatus ad interitum ruebat. Poſtquam tamen in eo ſtatu per duos menſes aut amplius, cum vlteriori extenuatione permanſiſſet: lingua ei apparuit actu frigida, ſicut prædicto, cuius exemplo edoctus, breui moriturum prædixi ſicut accidit poſt 24 horas.

Alius nomine Ioannes Auenturier 15. annos natus in eodem noſocomio laborauit dyſenteria; & intra ſex dierum ſpatium macie conſumptus apparuit, lingua actu frigida exiſtente, ſine perſrigeratione extremorum, ac die ſequenti obijt. Ex quibus colligere licet linguæ frigiditatem inter ſigna lethalia eſſe referendam.

OBSERVATIO II.

Epilepſia cum paralyſi.

PVella quædam, nomine Catherine Bognole decem annos nata, pituitoſo temperamento, & quadrato corpore prædita, à quinque aut ſex menſibus laborabat epilepſia, cuius inſultus ſingulis ferè diebus, immo aliquando bis & ter in die ſoluebant inuadere; iiſque ſuperuenerat motus & ſenſus priuatio in brachio dextro. Huic in noſocomium noſtrum adductæ in menſe Decembri 1643. primò præſcripſimus potionem phlegmagogam cum decocto cephalico, quæ iterata fuit poſt aliquot dies, quorum ſpatio præparantibus & ſpecificis vſa eſt, ſed ſine fructu. Tandem opiatæ Montagnanæ circiter ʒ ij. ſumpſit per 4. aut 5. dies, quibus elapſis cœpit mouere digitos, mox totum brachium, & rarius tentari paroxyſmis epilepticis; ita vt intra 20. dies, (continuato ſcilicet ſingulis matutinis vſu prædictæ opiatæ) ab vtroque affectu omnino liberata fuerit, deſcriptio autem talis eſt.

℞. Radic. pœoniæ maris, ſthæcad. coſti ana ʒ. x. agarici ℥. v. pyrethri, carui, ſem. anethi, aſſæ fætidæ, & ariſtolochiæ rotund. ana ʒ. ij. ß. ſucci ſcyllæ, & mellis electi ana ℔. j. & ℥. ij. coquantur ſimul ſcylla & mel lento igne, vſque ad bonam conſiſtentiam, deinde ſuperadditis ſpeciebus fiat electuarium; de quo capiat ʒ. ij. ſingulis diebus manè, tribus horis ante paſtum.

OBSERVATIO III.

Hyſterica Paſſio.

MVlier Monſpelienſis, ſexagenaria patiebatur hyſtericam ſuffocationem à 24. horis, cum dolor capitis, & ventris inferioris, præcipuè è regione lieni. Aderat ingens inquietudo, & vigiliæ, ac ſitis: cum neque cucurbitulas, neque clyſteres admittere vellet, ſolo emplaſtro ex galbano, vmbilico admoto contenta; ſuaſi vt quoties ſitiret, cyathum oxycrati ſumeret, quod fecit ter aut

OBSERVATIO IV.

Dolores Arthritici & venerei.

ADoleſcens 25. annos natus, nomine Matthæus Falet, à duobus menſibus laborat doloribus articulorum atrociſſimis, præcipuè in genu cum tumore, qui tantum concolor erat, nec ad tactum dolebat, ſed profundi doloris ſenſum efficiebat; tum etiam in ſcapulis, cubito, metacarpio, & digitis, qui actu ſolebat exacerbari, & ægrotantem lecto affixum maxime cruciabat; Poſt totius prouidentiam per apozemata, & phlebotomiam ſæpius iteratam, ſenſit aliquo leuamen & præcipue ex puluere radicis ialapæ, ita vt iam incedere poſſet; remanſit tamen dolor, licet minus atrox in genu, cubito, & ſcapulis, noctu ſemper recurrens; vnde ego venereum eſſe conieci; tum etiam ex eo quod ante duos annos gonorrhæam paſſus fuerat, à qua citius quam par fuiſſet liberatus, ſe nullum incommodum ab eo tempore perſenſiſſe affirmauit. Huic igitur in xenodochium tandem adducto quia extraneus erat exhibui per ſeptem dies continuos mercurij dulcis ſexies ſublimati per ſe cum ſola conſerua roſarum, primò ſcilicet die ℈. j. ſecundo, tertio, & quarto ʒ. ß. reliquis vſque ad ſeptimum, ℈. ij. leuem ſaliuationem excitabat hora vna, aut altera poſt aſſumptionem. quæ perſeuerabat vſque ad horam prandij, aluum bis mouebat ſingulis diebus ſine vlla moleſtia, vel nauſea. Octauo die ſumpſit puluerem ex ſenna, cremore tartari, & radice ialapæ, à quo optimè purgatus, nullum deinceps dolorem perſenſit.

OBSERVATIO V.

Tumor & dolor in genu.

ALter adoleſcens 22. annorum in eodem noſocomio Monſpelienſi patiebatur tumorem in genu ſiniſtro, cum dolore identidem recurrente, qui rheumatiſmo ſucceſſerat, ægrumque afflixerat per 4. aut 5. menſes. Poſt vniuerſales euacuationes ſumpſit eodem tempore mercurium dulcem methodo ſupradicta, per ſeptem dies, cum leui ſaliuatione ſingulis matutinis ab aſſumpto puluere. At ſeptimo die ingens ptyaliſmus exortus eſt, cum exulceratione faucium & palati, dentibus tremulis, & quaſi prolabentibus, pituitæ continuo fluxu ac tanto oris fœtore vt eum æger ferre non poſſet, noctu diuque inſomnis. Poſt quatuor dierum ſpatium de cohibendo ptyaliſmo cogitandum fuit. Ideò præſcripſi ptiſanam laxantem bis in die ſumendam per biduum ſicque humores ἀνάρροποι facti ſunt κατάρροποι, tumor diſparuit dolor ceſſauit, ægerque ſine adminiculis incedere cœpit, nulliſque adhibitis remedijs prophylacticis, poſt quindecim dies ſanus, & incolumis in ſuam patriam reuerſus eſt.

OBSERVATIO VI.

Hydrops.

RVſticus 30. annorum, à tribus menſibus hydrope laborans in xenodochium adductus eſt circa finem menſis Ianuarij, anni 1644. Ac poſt aliquot dies vitam cum morte commutauit. Diſſecto cadauere ingens aquarum copia fluxit; iecur optimè conſtitutum, & naturali temperie præditum inuenimus, lienem verò corruptum, & totam ferè ipſius ſubſtantiam pici liquatæ ſimilem. Vnde patet non omnem hydropis ſpeciem ex ſumma hepatis imbecillitatem aut intemperie perpetuò generari.

OBSERVATIO VII.

Mensium fluxus immodicus.

MVlier quædam rustica trigesimum ætatis annum agens laborabat in mense Iunio anni 1644. mensium fluxu immodico, & maximam virium cum sanguine iacturam patiebatur singulis horis ab aliquot diebus, ita vt de ipsius salute iam actum esse videretur. Ego fortè fortuna rura perambulans venationis gratia, cum remedia non suppeterent, nec ægrotantis fortuna eorum sumptus ferre posset: exhibui statim, idque circa horam sextam vespertinam, succi vrticæ ℥. v. aut vi. & iussi admoueri parti hypogastricæ prædictum succum cum farina tritici subactum instar cataplasmatis, circa mediam noctem vtrumque reiterari iubeo quod cum factum fuisset, ægra matutinis horis melius habuit, & sanguinis fluxus immodicus omnino cohibitus est, ac sensim conualuit absque alterius remedijs ope.

OBSERVATIO VIII.

Fluor muliebris.

MVlier Costensis quadragenaria laborabat à septem mensibus fluxu muliebri seroso, quem curauimus intra quinque septimanas, exhibendo singulis octo diebus gr. viij resinæ ialapæ; educta scilicet serosa illuuie, à qua pendebat affectus. Deinde recidiuæ occasio sublata est vsu sequentis opiatæ.

℞. Conseruæ rosar. antiquæ ℥. ij. conseruæ absinthij pontici ℥. j. pulueris electuar. trisantali, & aromatici rosati ana ℥. j. coralli rubri præparati ʒ. ß. theriacæ veteris ʒ. ij. cum syrupo de rosis siccis fiat opiata, de qua sumebat ad magnitudinem auellanæ singulis diebus hora somni per longum tempus.

OBSERVATIO IX.

Lupia.

PVella Costensis, ætatis 20. annorum, laborabat tumore scirrhoso nucis iuglandis magnitudine, superiorem partem meta carpij occupante qui discussus est meo consilio, admota super partem affectam lamina plumbea hydrargyrio illita, eaque per octo dies gestata tumor disparuit nec amplius reuersus est.

OBSERVATIO X.

Hydrops incipiens.

MVlier 25. annorum, nomine Damiana Gulon neptis laborabat a duobus annis mensium suppressione, ob incautam viuendi rationem, & errores à partu commissos (citius enim externo aeri sese exposuerat) cum vigilijs, inapetentia, pigritie ad motum, difficultate spirandi, tumore, & duritie lienis, ac extenuatione totius corporis; ita vt ad phtisim aut hydropem breui ruitura videretur. Varia per annum ferè integrum vsurpauit remedia à peritissimis medicis, ex arte præscripta; Verum procedente morbo, & irritis omnibus auxilijs exortus est tibiarum tumor œdematosus, & totius abdominis inflatio, quæ tamen multorum flatuum particeps erat. Ingrauescebant in dies omnia symptomata, ac tandem regio ventriculi in tumorem pellucidum elata est. His afflicta, & postrata ad me accessit, ac sequentium remediorum vsu conualuit in mense Septembri, anni 1644.

Primo sumpsit per quatuor dies ptisanam laxantem ex infusione ʒ. ii. sennæ cum ʒ. ß. salis prunellæ, & guttis xv. spiritus sulphuris per campanam elicit. Deinde sequentium iusculorum vsum aggressa est.

℞. Radic. asparagi, graminis, & cichorij ana ℥. ß. radic. chinæ in talleolas sectæ ʒ. j. folior. agrim. ceterac. buglossi. & cichor. ana m. ß. cristalli tartari ℈. ii. coquantur cum quarta parte galli veteri, in colatura dissolue salis absinthij & tamarisci ana ℈. j. sacchari rosacei ʒ. ii. fiat iusculum quod capiat manè per 12. dies, tribus horis ante prandium.

Finitis iusculis iterum sumpsit ptisanam laxantem prædictam per triduum. Ac deinde opiatam sequentem cuius miros effectus sæpe vidimus.

℞. Conseruæ flor. tamarisci, & capillor. ven. ana ℥. j. ß. conseruæ radic. enulæ campanæ ʒ. vi. chalybis præparati cum sulphure ℥. j. salis tamarisci ʒ. i. spiritus sulphuris per campanam eliciti ℈. ß cum syrupo condituræ citri fiat opiata de qua capiat ʒ. ii. aut iii singulis diebus manè postea deambulando, & continuando per 15. aut 20. dies.

Vtebatur aqua ex infusione chalybis parata, cum mediocriter vini rubelli quantitate.

Affixum fuerat ab initio, vtrique tibiæ causticum, ac continuò gestarum vsque ad integram curationem, quæ sensim sequuta est prædictorum remediorum vsum, paulatim enim venter detumuit, appetitum recuperauit, ac viuidum faciei colorem, cum naturali somno, & hypochondrij sinistri mollitie, ac recuperato menstruæ purgationis beneficio.

OBSERVATIO XI.

Lumbrici.

PVellus quatuor annorum lumbricis valdè obnoxius, in mense Septembri 1645. laborabat inappetentia; nausea, pruritu narium, siti, inflammatione ventris, cum eiusdem torminibus & febre, quam tùm verminosam ex prædictis & præcedentibus signis esse manifestum esset; exhibui mercurij dulcis sublimati gr xii. cum diagrid. gr. v. Post duas horas ab assumpto remedio viginti circiter lumbricos simul glomeratos per aluum reiecit, & prædicta omnia symptomata simul euanuerunt, ægerque conualuit.

OBSERVATIO XII.

Dolor capitis intolerandus.

VIr quidam quinquagenarius, gracilis & raræ texturæ, ad iram maximè procliuis, laborabat à duobus circiter annis dolore capitis acutissimo, partem dextram à summo vertice ad tempus eiusdem lateris occupante qui quoties recurrebat, (recurrebat autem ter aut quater in anno) ægrum lecto affixum adeò cruciabat, vt in desperationem fermè adduceret, sine febre tamen ac sine siti aut phlogosi vlla, sed cum pulsatione insigni arteriæ eiusdem temporis. Ad eum vocatus in mense Septembri anni 1644. phlebotomiam imperaui, præmisso clystere ad eleuandas primæ regionis impuritates, deinde medicamentum cholagogum exhibitum & iteratum est post aliquot dies, vsurpatis interim iulepis refrigerantibus, & humorem biliosum præparantibus. Postea admota capiti repellentia, & oxyrrhodina, ac reuulsiones per cucurbitulas tam siccas, quam scarificatas, & frictiones extremorum celebratæ: Iterata phlebotomia, quibus tamen non cessit dolor, qui cum reuersus esset aduentante vere anni 1645. clystere emolliente, & refrigerante præmisso, cum medicamento bilem alterante & euacuante, ad arteriæ temporis apertionem venio, eaque celebrata fuit vrgente dolore, & sanguis cum impetu ac saltu prosiliens extractus est ad ℥. v. deinde admoto vulneri splenio ex linteo complicato, & acq. frigida madefacto, ac fascia super inducta, vt in vulgata phlebotomia fieri solet, dolor intra dimidiam horam sublatus est, qui antea per multos dies affligere solebat, nec ab eo tempore reuersus est.

Admoueri poterat ad maiorem cautionem emplastrum

ſtrum Galeni ex thure, maſtiche, bolo armena & pilis leporinus cum albumine oui, & bona ligatura, ſicut paratum habeatur, hoc tamen opus non fuit.

OBSERVATIO XIII.

Dolor capitis contumax.

MVlier Coſtenſis quinquagenaria, nimis nota, & nimis famoſa laborabat in menſe Octobri anni 1644. difficultate reſpirandi, cum dolore capitis atrociſſimo, qui tamen vagus erat, & noctu præcipue ingraueſcebat, cumque remedijs ordinarijs tum vacuantibus, tum roborantibus per menſem integrum vſurpatis non cederet; venereum eſſe ſuſpicatus ſum. Augebant autem hanc ſuſpicionem ſpontaneæ corporis laſſitudines, deſidia, torporque ad motum, interdum grauis auditus, cum tinnitu aurium imminuta ventriculi, & iecoris concoctio, dolor & cruciatus inſignis in priori parte vtriuſque tibiæ, noctu potiſſimum recurrens, tum quod præter anteactæ vitæ rationem, anno ſuperiori diætam ſudorificam, & frictiones ex vnguentis mercurialibus ac pilulas mercuriales multoties vſurpauerat. Itaque cum anni tempeſtas frigidiſſima, & ægrotantis ſtatus ani uenereorum vſum non pateretur, de dolore capitis ſubleuando cogitandum fuit, qui cum vagus eſſet, à mercurij cerebrum impetentis, & obſidentis maligna qualitate produci exiſtimauimus, nec fefellit opinio; inditus enim vtrique nari nummus aureus circumuolutus, & per aliquot horas ibi detentus, ac tandem extractus, albicans vtrinque ex parte, ac Mercurio tinctus apparuit, qui deinde carbonibus appoſitus priſtinum colorem recepit. Alter etiam nummus in ore detentus per quatuor aut quinque horas, eodem modo albicans extractus eſt, eoque carbonibus impoſito mercurius euanuit, hocque remedio aliquoties iterato dolor capitis acutiſſimus omninò ſublatus eſt, cum tamen grauitas quædam ſupereſſet: & ægra melius habere viſa eſt per multos dies; ita, vt è lecto ſurgeret, cibum rite appareret, ſeque curatam profiteretur: remanente tamen difficultate ſpirandi, & tibiarum dolore noctu ſemper recurrente. Verum, poſt quindecim dies aborta febre continua è viuis deceſſit.

OBSERVATIO XIV.

Febris tertiana notha.

VIr quidam Coſtenſis, annorum 27. optimi habitus, & temperaturæ, circa initium menſis Septembris 1644. febre tertiana notha correptus eſt, quæ cum per menſem integrum perſeueraſſet, fruſtra tentatis ex arte remedijs ab alio medico præſcriptis, ſumpſit meo conſilio vomitorium ex ℥.j ſalis vitrioli in aqua diſſoluti, à quo ter aut quater excitatus fuit vomitus nec febris amplius apparuit.

OBSERVATIO XV.

Dolor dentium.

IN principio menſis Februar. anni 1645. correptus ſum frequenti & moleſta ſaliuatione, cum dolore dentium acerbiſſimo, qui tandem febrem acceſſiuit, eaque poſt iniectum clyſterem, & celebratam phlebotomiam euanuit, remanente tamen dolore dentium, & continuo ptyaliſmo materiæ tenuis & ſeroſæ, cuius excretione perſeuerante, oborti ſunt in diuerſis corporis partibus dolores vagi, modo vnam, modo alteram partem occupantes, quos cum à ſero melancholico prouenire iudicarem, ſumpſi reſinæ ialapæ gr. viij. quibus optime & blande purgatus, ſeroſam illuuiem in corpore redundantem, ſeptem deiectionibus excreuit in maxima copia, & ſequenti die à prædictis doloribus, & moleſtiſſimo ptyaliſmo immunem me ſenſi. Attamen in menſe Aprilis reuerſus eſt dolor dentium, & ptyaliſmus, qui ſumpto eodem medicamento, intra 24. horas prorſus euanuerunt.

OBSERVATIO XVI.

Lues venerea.

IN menſe maio anni 1645. Puellæ duæ quarum maior vix attigerat quintum, minor vero tertium ætatis annum, laborabant lue venerea, quam per contagium ſuſceperant à quinque menſium ſpatio, cum vlceribus multis in ore, & pudendis, nec non puſtulis, & fœda ſcabie per totum corpus erumpentibus. Fruſtra exhibitum fuerat decoctum guiacinum per menſem integrum à perito chirurgo. Vocatus ego intra quindecim dierum ſpatium curaui prædictas puellas mercurio præcipitato albo, exhibendo, ſcilicet ſingulis diebus maiori puellæ gr. vj. augendo tamen aliquando vtriuſque doſim iuxta operationem, quæ talis fuit, vt vtraque ſingulis diebus bis aut ter aluum deponeret; nec vomitus vllus, aut ptyaliſmus vnquam ſubſequuta eſt. Perſeuerabant tamen, per dictum tempus in vſu bocheti ex raſura ligni guaiaci.

OBSERVATIO XVII.

Verucæ manuum.

QVidam patiebatur verrucas multas in digitis manuum, quas curauit meo conſilio, illitu lactis ficulnei quater aut quinquies adhibiti. Idem præſticit, idque multò efficacius ſpiritus ſulphuris per campanam el citus, & per aliquot dies admotus inſtar fomenti, in quodam ruſtico.

OBSERVATIO XVIII.

Vulnus contuſum.

DVx quidam milites conducens in hac vrbe pro Do. de Ville, in principio menſis Maij 1645. è ſummis ſcalis cecidit in ſubiectum dolium, vulnuſque contuſum accepit in dextro latere ad coſtas nothas; ita vt multo ſanguine circa illas partes effuſo perpetuus dolor, iſque ſæuiſſimus cruciaret ægrotantem, qui vix ac ne vix quidem ſeſe mouere; nec loqui, nec ſpirare, nec tuſſire poſſet, quin ſtatim ingentes clamores ederet. Vocatus ego venam ſubitò aperiri iubeo ex eodem latere, & emplaſtrum de cumino apponi partibus dolentibus; quo per duodecim horas geſtato, & ſemel renouato, dolor valdè imminutus eſt, liuidus partis color diſparuit, melius ſpirauit, ac ſequenti die è lecto ſurgere cœpit, ſicque poſt alterum diem diſceſſit.

OBSERVATIO XIX.

Peſtis.

TEmpore peſtilentiæ quæ per totam fere Galliam graſſata eſt annis 1628. & 1620. Homo quidam Coſtenſis, cum ſe peſte correptum exiſtimaret propter ſubitam capitis grauitatem & dolorem, nec non vomitum variegatum, ſtatim cantharides cum fermento, & aceto applicuit pone aures & alijs emunctorijs, ac in lecto decubuit. Poſt 24. horas erupit parotis ex qua continuò fluxit humor quidam acer, & ſeroſus, ſicut & per alia emunctoria, vnde morbus minus grauis & ſalutaris extitit; indeq; poſt aliquot dies æger euaſit, nec amplius laborauit; licet aſſiduo cum peſtiferis ageret; eiſque inſeruire. Eiuſdem vxor poſt aliquod tempus cum ſe malè habere perſentiret, eodem modo libera euaſit quod remedium ab alijs dedicerant, qui ita bene, & bonis ſuis rebus egerant.

Eodem anno vxor N. Micha. Coſtenſis, cum filiam ſuam primogenitam, annorum circiter 12. peſte correptam,

existimaret, vt coniecit mulier ingeniosa, ex aspectu horrido, febre, calore, dolore capitis, & nausea: statim accepta puella, pennam oleo illitam in cuius fauces immisit; & excitato vomitu serosam primò materiam, deinde flauam, ac tandem porraceam, & viridem veluti herbam semicoctam in magna copia eduxit: postea filiam suam in lectum reposuit, iusculum propinauit, ac quieti commisit. Post aliquot horas puella surrexit hilaris, nec amplius vllo syptomate pestifero correpta fuit, licet cum pestiferis sæpè versaretur. Interiectis octo diebus, frater eiusdem duo natu minores, & sororuncula iisdem, immò grauioribus symptomatis correpti sunt, quos mater eadem ratione, excitato vomitu, & simili humorum sarcina deposita, à mortis confinio liberauit.

OBSERVATIO XX.

Struma.

PVella vicini nostri Iacobi Gorroz, quatuor annos nata laborabat scrophulosis tumoribus circa collum, & aures valdè eminentibus. Consuluit aliquis parentibus ipsius, vt eadem pediculis corripi sinerent, qui tandem vlcera toti capiti inferre possent, per quæ materia morbifica, humor scilicet pituitosus in magna copia ritè euacuatus est per aliquot menses, & ægra tandem liberata fuit absque alio remedio.

* * *

OBSERVATIO XXI.

Hydrops.

MVlier 30. annorum hydrope anasarca laborans, consilio alterius mulieris, & pharmacopæi senioris, abstinuit ab omni potulenta materia per annum fere integrum, & sic tandem conualuit absque alio remedio. Cuius exemplo rusticus ipsius vicinus eodem morbo laborans, eodem etiam modo curatus est intra quatuor menses. Alter hydropicus multis vesicatoriis admotis in multis partibus, à pharmacopœo curatus est.

OBSERVATIO XXII.

Hysterica passio.

ILlustrissima Domina de Popiam in Occitantiâ, affectibus hystericis multum obnoxia; variis remediis vsa est per multos annos, sed frustra, quia continuo recurrebant prædicti affectus. Tandem vsu sequentis pulueris libera euasit per quindecim annos, sumebat autem illius circiter ℥.j cum vino vel pane hostiario bis aut ter in septimana, & sæpiùs etiam, si affectus vrgeret. Vtitur præterea hoc puluere aduersus omnia venena, pestem, febres intermittentes, & inappetentiam, cum fœlicissimo successu, vt nos sæpe vidimus. Descriptio autem pulueris talis est.

℞. Radic. gentianæ, dictam. albi, tormentillæ, pyrethri, rhapontici, bistortæ, aristolochiæ rotundæ carlinæ, baccarum lauri, angelicæ, imperatoriæ, sem. coriandr. præparat. sem. anisi, granorum iuniperi, mastich. boli arm. orientalis, terræ sigillatæ ana ℥ ij. ß. croci orientalis ʒ.ij. ß. misce, fiat puluis tenuissimus ad vsum reseruandus.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ, AD SAMVELE FORMIO

Chirurgiæ Magiſtro Monſpelienſi exercitatiſſimo, & à 50. annis artem exercente.

OBSERVATIO I.

Hæmorrhagia ex vulnere.

ANno 1593. cum miles quidam vulnus accepiſſet in brachio, quo radius, & cubitus tranſuerſim ſecabantur, tanta ſequuta eſt hæmorrhagia, vt poſt varia aſtringentia admota, tum etiam cauſtica & eſcharotica, fluxus tamen ſanguinis per interualla recurreret, ita vt medici, & chirurgi de brachio penitus amputando cogitarent. Ego vero cum æger commiſſus fuerat, linteum complicaui, in formam cylindri, longitudinis trium digitorum tranſuerſorum, & craſſitiei pollicis, quod perpendiculariter in vulnus demiſi; Deinde plumaceolis reliquum vulneris ſpatium impleui, & quia cylindri extremum extra brachii ſuperficiem pollicis craſſitiæ eminebat, ſplenia quatuor admoui, quæ cylindrum æquabant, firmabantque; ipſi verò cylindro quintum ſplenium, idque quadratum appoſui, ac denique faſcia arctè lignaui: Et ab eo tempore ſanguis amplius non effluxit, vulnus autem non detexi per quatuor aut quinque dies, donec caro intus enata venæ orificium impleuerit.

OBSERVATIO II.

Hæmorrhagia ex arteria vulnerata, ligatura cohibita.

ADoleſcens Monſpelienſis, nomine N. Peyre, in ſingulari certamine vulnus acceperat in parte anteriore brachii, propè, axillam, quo vena, & arteria axillaris præciſa fuerat, vnde tanta hæmorrhagia ſequuta eſt, vt cum nullis aſtringentibus cohiberi poſſe iudicarem, ſtatim ad ligaturam venerim, quam hoc modo fœliciter perfeci. Acum incuruam in partem ſanam ſupra vulnus adegi ita vt ad os vſque penetraret, & dictam venam, atque arteriam ambiret, à parte inferiori incipiendo vbi muſculus extenſor longus transfigebatur, & acu in exitu muſculum bicipitem perforaui, in extremo acus filum erat quadruplex, quo vena & arteria intus cingebatur; deinde admoto cylindro ex linteis confecto ſupra cutem inter duo fili extrema, filum arctè ſupra cylindrum alligaui, ne ſcilicet cutis & vaſa a filo rumperentur, & hoc modo ligata fuere vaſa, vt nulla ampliùs hæmorrhagia apparuerit. Poſt decem aut vndecim dies, cum vulnus conglutinatum videretur filum abſcidi, & æger curatus eſt. Interim poſt dictam ligaturam ad compeſcendum dolorem, qui ex ea oriebatur, & arcendam inflammationem, quæ dolorem ſequebatur, phlebotomiæ frequentes celebratæ ſunt, & oxyrrhodina parti admota, aliaque remedia dolorem ſedantia, & inflammatione cohibentia.

OBSERVATIO III.

Dolor oſſis ſacri intolerandus.

HOmuncio quidam veterum calceorum inſtaurator, annos natus circiter 40. dolorem atrociſſimum paſſus erat per duos menſes in parte inferiori oſſis ſacri, qui adeò vehemens fuerat, vt ex eo æger in maniam inciderit. Fruſtra vſurpata fuerant variæ remedia, vniuerſalia, & particularia. Tandem vocatus ad eum cucurbitulas duas applicui, vnam parti dolenti, alteram verò paulò inferius, nempè ſupra natem, cum profundis ſcarificationibus, ex quibus multus ſanguis emanauit, eoque deterſo iterum cucurbitulas admoui ſupra loca ſcarificata, & ſanguis iterum profluxit, ſatis bona quantitate. Aeger à dolore liberatus; nihilominus ſequenti die magnum cauſticum iniuſſi loco dolenti, ſupra ipſas ſcarificationes, idq; ibi detinui per 24. horas ita vt eſchara capitonis latitudinem æquaret, & ad os vſque penetraret. Deciſa eſchara vlcus ad cicatricem perductum eſt, & æger à tanto malo liberatus.

OBSERVATIO IV.

Hydrops.

IDem calceorum inſtaurator, poſt biennium à prædicta curatione incidit in hydropem aſcitem, quo cum è ſex menſibus detineretur, & vmbilicus promineret ad magnitudinem oui gallinacei, parachenteſis facta eſt in medio exomphalos, & aqua per partes educta, admota cannula ex aurichalco confecta, in cuius extremo lamina erat lata ne in ventrem mergeretur foraminibus vtrinque peruia vt alligari poſſet. Deinde dicta lamina vecte ſeu ſtriatio clauo claudebatur, & ita curatus fuit.

In hac operatione aduertendum, ne hydropici aperiantur, niſi exomphalos appareat, quaſi natura viam illam ad excluſionem aquarum affectante. Alioqui omnes qui aperiuntur, non prominente vmbilico, intereunt. Hæc autem vmbilici prominentia arte procurari poteſt admotis frequenter vmbilico cucurbitulis ſiccis, cum multa flamma, tum etiam fomentis emollientibus, & attrahentibus, quæ intra octiduum plus minus vſurpata prominentia faciunt in qua apertio adminiſtrari poteſt.

OBSERVATIO V.

Alius hydrops.

MVlier quædam 25. annos nata paupercula, hydrope laborabat; vetula quædam ei conſuluit, vt oſſa cuiuslibet animalis ſua dio exſiccata ſumeret, & in puluerem reduceret, eiuſque ℥. j. ſumeret per menſem integrum cum vino albo, ſucco petroſelini permixto. Ille autem ſuccus ita extrahebatur, ſumebat ſol. petroſelini m. 1. quem linteo inuolutum decoquebat ſub cineribus calidis, & deinde contundebat in mortario marmoreo, ſenſim affundendo vini albi q. ſ. exprimebat ſuccum, & vinum ad cyathi quantitatem, & in eo oſſa puluerata diſſoluebat, & quotidie manè ſumebat per dictum tempus, quo elapſo integrè curata remanſit.

OBSERVATIO VI.

Hydrocephalos.

INfans recenter in lucem editus hydrocephalo laborabat, totum caput occupante, cum magna futurarum dila-

dilatatione. Ego ſine vllo medicamento, aut alio remedio hunc affectum curaui ſola faſcia Gui ionis in formam cucuphæ concinnata, qua totum caput obuoluebatur duabus extremitatibus in globulos obuolutis, quæ gallicè (capelline de Guidon) nominatur, quotidie dicta faſcia renouabatur, & intra quindecim aut viginti dies tumor prorſus euanuit.

OBSERVATIO VII.

Hydrops.

Accepi à teſtibus fide dignis, duas mulieres hydropicas ſanatas fuiſſe, vnguibus pedum ita arctè præciſis vt carnis vel cutis portiuncula rederetur, & aliquid ſanguinis emanaret, quem ſequebatur feroſi humoris ſtillatio per multos dies, & ſic paulatim totus humor in abdomine contentus educebatur.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus capitis cum contuſione.

Quædam mulier ex lapſu trabis in verticem, graue vulnus accepit cum contuſione, vnde paucis diebus ſaccus apparuit in parte inferiore ſupra os parietale, magnitudinis quatuor digitorum tranſuerſorum, volui ipſe ſaccum ſeu abſceſſum aperire in parte decliui, quod ægra pertinaciter renuit. Prædicta igitur faſcia, (capelinaire dicta) & ſplenio denſo emplaſtrato, vt firmiùs hæreret, ſupra abſceſſum admoto, facta fuit expreſſio materiæ ad vlnus, quod ſuperiorem partem occupabat, ac deinde glutinatio, vnde curatio integra fœliciter ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus in ſterno.

Quidam medicinæ ſtudioſus phlegmonem paſſus eſt ſterno inſignis magnitudinis, quæ volæ manus magnitudinem æquabat, ea ſuppurata, abſceſſus apertus fuit imperitia alterius Chirurgi in parte ſuperiori. Vocatus ego abſceſſum iterùm aperire volui in parte decliui; quod æger ferre noluit: admoto igitur ſplenio denſo emplaſtrato, eoque faſcia firmiter alligato, totum pus ad locum apertum expulſum eſt, & vulnus hoc modo conſolidatum.

OBSERVATIO X.

Vlcus ſinuoſum.

Adoleſcens 18. annos natus, à quatuor menſibus vlcus ſinuoſum habebat in crure dextro, inter inguen, & iſchium; orificium erat ſuperius, ſinus verò deorſum ferebatur vſque ad medium femur. Noluit etiam dictus æger apertionem ſuſtinere in parte inferiori, quæ neceſſaria videbatur. Ego neceſſitate coactus, poſt iniectiones detergentes, ſæpe repetitas, ſplenium admoui valde ſpiſſum, & emplaſtratum, vt firmiter hæreret; & inducta faſcia ſpirali, quæ à parte inferiori ad ſuperiorem tendebat vſque ad orificium vlceris, quod apertum ſeruabatur; vlcus illud ſinuoſum intra menſem conglutinatum eſt.

OBSERVATIO XI.

Subeth puerorum.

Filia D. Ludouici ciuis Monſpelienſis, octo annos nata, comate, ſeu Subeth, Auicennæ, detinebatur, cum conuulſionibus frequentibus, cui medici multa remedia adhibuerant: clyſteres nempe, frictiones, cucurbitulas, veſicatoria, ſternutatoria, & ſimilia. Ego vitrioli albi ℈j. cum iuſculo exhibui, & vomitu excitato, illicò liberata eſt.

Filius cuiuſdam hortulani quinque vel ſex annos natus eodem affectu cum conuulſionibus detinebatur, cui exhibui aquæ benedictæ Rulandi ℥. ß. vnde ſupra & infra purgatus eſt ab affectu liberatus.

Filia magiſtri de la Croix mercatoris, annicula, eodem affectu laborans ſine conuulſionibus, ſumpſit ſucci ceparum, & olei communis ana cochlear vnum, ſimul mixta, quibus vomitus fuit excitatus, & ægra ab affectu liberata.

Filia magiſtri Morand aurifabri, quatuor annos nata, eodem remedio ab eodem affectu liberata eſt.

OBSERVATIO XII.

Febris tertiana, & lumbrici.

Quidam ciuis Monſpelienſis, 30. annos natus, febre tertiana laborans ſumpſit aquæ benedictæ ℥.j. & à febre curatus eſt, & operatione huius medicamenti latum lumbricum excreuit ſeptem pedum longitudinem æquantem.

OBSERVATIO XIII.

Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus.

Quidam miles vulnus acceperat in tibia, quod inferiùs deſcedebat vſque ad calcaneum, in cuius ſubſtantiam globulus infixus fuerat, ibique hærebat. Non curatum fuit vlcus, ſed fiſtuloſum euaſit; & in eo ſtatu per ſeptennium permanſit. Tandem ſe mihi curandum commiſit. Ego verò ſpecillum in vlcus demittens, in ipſius oſſis cauitate, contactu globulum inueni. Tum locum metiens cum ſpecillo, quod ſex digitorum tranſuerſorum latitudine vlcus ingrediebatur; è directo loci, in quo erat globulus, magnum cauſticum admoui, quod cum ad os vſque non perueniſſet, eſchara ablata, aliud cauſticum denuò appoſui cuius operatio ad calcaneum vſque peruenit, eoque denudato, trepano calcaneum aperui, & in eo latentem globulum inueni, & extraxi, ac breui poſtmodum tempore vlcus ſanatum eſt.

OBSERVATIO XIV.

Cranij depreſſio ex vlnere.

Magiſtri Strinc ciuis Monſpelienſis filia 18. menſes nata, per ſcalas cecidit, & capite illiſo in lapidem, facta fuit cranij depreſſio inter ſuturam ſagittalem, & coronalem, magnitudinis dimidiæ nucis. Ad quam vocatus, raſo capillitio parti cucurbitulam admoui ſine ſcarificatione, & conſequenter iterum admoui cum ſcarificatione: Poſtea applicui cataplaſma ex furfure, pane cum roſis, & vino compoſitum, idque iteraui bis in die per quinque vel ſex dies, iterando cucurbitulæ applicationem ſine ſcarificatione ante ſingulas admotiones cataplaſmatis, deinde per quatuor aut quinque dies ſolum cataplaſma admouendo Tumor à cucurbitula excitatus, diſcuſſus eſt, & depreſſio ſublata apparuit, atque os ad ſuum naturalem locum, & conſuetam connexitatem reſtitutum.

OBSERVATIO XV.

Enterocele.

Multos curaui tum viros, tum fœminas enterocele laborantes, quorum nonnullis à tribus aut quatuor diebus inteſtinum extra peritonæum exierat; ita vt etiam ad iliacam paſſionem quam miſerere mei vulgò vocant, peruenerint; idque ſequenti methodo. Menſam vel aſſerem ſatis latum iuxta lectum ita diſpono, vt vna eius extremitas pauimentum attingat, altera verò lecto innitatur. Deinde ægrum ſupra aſſerem ſubiectis puluinaribus tali ſitu colloco, vt caput ad pauimentum, crura verò ad lectum vergant, Mox linteis quadruplicatis in aqua frigida,

ceratis, diu partem foueo, eam interim digitis leniter contrectando, & fotu per mediam horam continuato, linteum multiplex ad triangularem figuram efformatum, & aqua frigida imbutum applico, superinducta ligatura contentiua; & sic intra paucas horas, vt plurimum, intestinum sponte reponitur: Quod si post primum fotum & sequentem lintei applicationem, intestinum non reponatur, eandem operationem repeto bis in die, & secunda aut tertia iteratione affectus curatur.

In quibusdam autem serius vocatus, cum intestinum esset inflammatum, vt præ tumore angustum ruptionis peritonæi foramen denuò ingredi non posset, dilatato illo foramine per incisionem, tres ægrotos a propinqua morte liberaui. Hanc autem operationem hac methodo perfeci. Primò ægrum colloco, vt pro repositione dictum est, & præterea artus probè alligantur, ne in operatione sese commouere possit. Postmodum lineam transuersalem duco cum atramento, supra lineam strangulationis intestini, vbi est ruptura peritonæi. Deindè alteram lineam duco perpendiculariter supradictam secantem iuxta ipsum locum strangulationis, & in medio ipsius: Postmodum cutem duobus digitis vtrinque adduco secundum lineam transuersalem, eamque nouacula incido secundum perpendicularem, ita vt incisio sua longitudine duorum digitorum transuersorum latitudinem æquet. Postmodum musculi rupturam tegentes hamulis sensim eleuantur, & scalpello separantur, donec productio peritonæi detegatur, eaque detecta hamulo eleuatur, eodemque scapello inciditur, & hoc modo intestinum reponitur. Quod si intestinum ob inflammatione, aut flatibus ita intumuerit, vt in abdomen protrudi nequeat, apertio iam facta amplificari poterit, immisso in vulnus cathetere cannulato, supra quod lythotomia solet fieri, & supra ipsum, abdomine forcipibus inciso in parte superiori, aut inferiori, prout à chirurgo, melius visum fuerit.

In hac operatione hoc notatu dignissimum in muliere quadam obseruaui, quam prædicta operatione curaui, quod nimirum aperto abdomine intestinum, quod tredecim annis extra peritonæum exierat, & in inguine perpetuum tumorem efficiebat: carnea veluti fascia contectum apparuit, quæ dictum intestinum ambiebat, & à parte inferiori iuxta rupturam continuò accrescens, tandem intestinum in ea parte adeò coarctauerat, vt excrementa præterlabi non possent, vnde mulier in iliacam passionem incideret, quæ operationi locum dedit.

OBSERVATIO XVI.

Ganglion in facie supra zigoma.

IVuenis quædam mulier ganglion habebat in facie, cerasi magnitudinem æquans, infra oculum, supra zigoma, quod intra mensem discussum est, admota lamina plumbea hydrargiro illita, & emplastro infixa, vt melius hæreret, eaque supra ganglion admota, vna cum emplastro splenium satis solidum superimponebam, deindè fascia alligabam, quæ sumiphalæta à Galeno nominatur.

OBSERVATIO XVII.

Anchylos.

MVlier quadragenaria tumorem habebat in maiori oculi cantho, qui Anchylops nominatur hunc sustuli admoto caustici granulo, & decisa eschara vlcus curaui tantillo mercurij præcipitati rubri, cum alumine vsto, ea proportione, vt duplasit quantitas mercurij, & simplex aluminis: puluis iste exceptus vnguento aureo, vlceri admouebatur, donec noua inducta eschara ad lentis magnitudinem eaque decisa os detectum fuerit, quod cum illæsum appareret, vlcus confestim carne implendum procuraui, admotis linteis detritis, & bis in die immutatis, sicque affectus integrè curatus est.

OBSERVATIO XVIII.

Alui constructio lethalis

QVidam sutor per mensem aut vltra, fæces alui non excreuerat, & multis clysteribus, ac potionibus purgantibus, frustrà vsurpatis, tandem interijt. Aperto cadauere, omnia intestina inuenta sunt fæcibus, aut alimentis, vel potulentis omnino repleta, instar sanguiculorum, vulgo (boudins) quod iudicatum fuit à facultate intestinorum expultrice abolita prouenisse.

OBSERVATIO XIX.

Fractura cranij in tempore sinistro.

MVlier quædam vulnus accepit in tempore sinistro ex ictu lapidis, quæ cum statim ab accepto vulnere in iuuenis chirurgi manus venisset, ille grauitate vulneris perterritus me vocauit: Ego vero cognita fractura, & admotionem trepani necessariam esse iudicans, non dubitaui incisionem crucialem efficere supra crotaphitam, qua os fractum detectum est, & effractio reperta, in qua frustulum cranij, nuclei amygdalini magnitudinem æquans omnino separatum, ad duram matrem depressum, & sub cranio latitans visebatur. At trepano ritè administrato portio illa cranij extracta est, & vulnus fœliciter curatum neque vllum graue symptoma ex incisione crotaphitæ exortum est.

OBSERVATIO XX.

Cancer.

QVædam mulier quinquagenaria laborabat cancro in mamma sinistra, vlcerari incipiente: iuuenis chirurgus extraneus, sequens remedium admouit.

℞. Aquæ fortis ℥j. sublimati crudi ℥iv. salis ammoniaci ℥ij. arsenici ʒj. ponantur omnia in alembico & destillentur ad siccitatem, addendo aceti destillati par pulueri pondus, destilletur iterum acetum, donec materia ad pastæ consistentiam redeat.

Primo cancrum diligenter abluebat vino calente, cum linteis eo imbutis, & fortiter fricabat, vt pars irritaretur, Deindè extendebat pastam supra plumaceolum, sextuplo minorem ipso tumore, quod remedium supra partem relinquebat per 24. horas, & fiebat eschara plumaceolo sextuplo maior, ita vt cancrum omnino absumeret, & decisa eschara vlcus carne implebatur, & ad cicatricem perducebatur. Quod si dicta eschara tumorem vniuersum non abstulisset, sed quædam illius radices subsisterent, illas absumebat puluere præcipitati rubri, cum alumine vsto permixti.

Ad vlcus vero carne implendum, linteis tantum detritis vtebatur.

Hoc autem notatu dignissimum est, quod admoto parti medicamento, febris accendebatur, vomitus & alui fluxus excitabatur, & vrinæ fluxus prouocabatur, quæ symptomata per biduum, aut triduum perseuerabant, natura irritata à venenati medicamenti deleteria qualitate.

Eodem remedio cancer in nasi extremitate obortus, qui nasi apicem exederat, in quodam milite curatus fuit.

OBSERVATIO XXI.

Alia cancri curatio.

VEtula quædam mulier cancrum habebat in mamma sinistra, quem per tredecim annos gestauerat, in quo exigui tumores cancrosi adnascebantur, qui multo acerbiores dolores excitabant, propterea quod exulcerati fuerant, quam tota cancri ipsius moles, qui tamen exhui tumores sublati sunt frequenti applicatione aquarum papau. thead. plantag rosf. cum melle rosf. permixtarum ab initio, deinde solis aquis admotis. In altera etiam muliere vlcus cancrosum patiente in mamma, idem remedium vlcus protinus sustulit, & ad cicatricem perduxit.

OB-

OBSERVATIO XXII.

Gangræna in vulua.

MVlier 30. annos nata, ex partu laborioſo, & laceratione labiorum vuluæ, ingentem tumorem contraxerat in labio dextro, ex affluxu ſanguinis in eam partem, quod malum cum neglexiſſet per tres aut quatuor dies, tandem gangræna in parte introducta eſt. Vocatus tunc temporis, profundas & magnas inciſiones feci in parte interiori vuluæ, deinde in ipſas inciſiones manum immittebam, eaque trumbos ſanguinis quamplurimos extrahebam ad ℔. j ß. quantitatem Poſtmodum vino, ſale, melle, & aceto ſimul mixtis partem abluebam calidiſſimè, & linteis fouebam, deindè nouas inciſiones efficiebā & denuò abluebā atq; fouebā Poſtmodum portiones tunicæ interioris corruptas reſecabā, atq; iterum fouebam, & indeſinēter perſeuraui in eiuſmodi inciſionibus & fotibus, donec nullus fœtor in parte apparuerit, & omnes particulæ corruptæ ablatæ fuerint. Ac deinceps fotus prædicti diu noctuque continuati ſunt per duos aut tres dies, quibus elapſis ægyptiacum cum aureo mixtum parti admotum fuit, & tandem aqua vulneraria vlcus ad cicatricem perductum eſt.

Eadem methodo ciuis quidam Monſpelienſis à teſticuli gangræna liberatus eſt.

OBSERVATIO XXIII.

Alia gangræna in pede.

NObilis mulier ex morbo diuturno gangrænam contraxit in pede, quæ cum eſſet adhuc incipiens, protinus ſublata eſt fotu diuturno cum decocto vulnerario ex ariſtoloch. rotund. rhapontico, zedoaria, myrrha, aloe, vino albo parato, cui addebatur poſt decoctionem & colaturam aqua vitæ in qua camphora diſſoluta fuerat.

OBSERVATIO XXIV.

Alia gangræna in tibia.

VIr quidam nobilis gangrænam patiebàtur in tibia, quæ eò proceſſerat, vt Medici & Chirurgi partem amputare decreuerint, quod ad ſequentem diem diſtuliſſent, poſt eorum diſceſſum, adductus fuit empyricus, qui gangrænæ curationem pollicitus eſt, & cum æger ſe illi commiſiſſet, per totam noctem, partem affectam fouit aqua, in qua calx & cera alba decoctæ fuerant, & matutinis horis gangræna apparuit protinus ablata.

OBSERVATIO XXV.

Lupia.

FIlius Magiſtri Malaſoſſe Mercatoris Monſpelienſis lupiam magnam habebat pugni maioris magnitudinem æquantem iuxtà ſpinam dorſi ſub homoplata, quæ hac methodo curata fuit. Inſtrumentum comparaui ex fraxino vel quercu, aut alio ligno denſiori ad exiguæ molæ figuram efformato, quali pictores colores in marmore conterere ſoliti ſunt, eoque lupiam confricabam & conterebam bis in die per dimidiæ horæ ſpatium: deinde cataplaſma emolliens & ſuppurans valde calidum admouebam, idque continuando per quatuor aut quinque dies, lupia in ſuppuratum abijt, eaque aperta pus effluxit, liquidum, ac deinceps tota materia in lupia contenta, in pus conuerſa, euacuata eſt, & vlcus ad cicatricem perductum, attritione prædicta inſtrumento ligneo facta, cyſtis lupiæ rumpitur, & materia contenta attenuatur, atq; in particulas diuiditur, vt facilius concoqui valeat. Loco cataplaſmatis paniſcalens à furno per medium ſectus: vtiliter adhiberi poteſt.

Hoc idem remedium in pluribus alijs eundem effectuum protulit.

OBSERVATIO XXVI.

Lues venerea in puello nuper in lucem edito.

MVlier lue venerea infecta puellum peperit puſtulis, & vlceribus in varijs partibus affectum, qui curatus fuit præcipitato albo ad grana duo vel tria exhibito, cum ſaccharo & lacte, ſingulis vel alternis diebus continuando per menſem integrum, & incepta eſt remedij exhibitio, decimo quinto natiuitatis die.

OBSERVATIO XXVII.

Renes purulenti.

PVella 18. annos nata purulentas vrinas reddiderat per longum tempus, & febre diuturna, lenta, hectica que detinebatur, ac tandem interijt. Aperto cadauere, renes inuenti ſunt in pus omninò conuerſi, ita vt eorum tunica pure omnino referta fuerit nullis apparentibus parenchymatis reliquijs.

OBSERVATIO XXVIII.

Macula in cornea.

QVædam mulier infimę ſortis maculam habebat in oculo, cui conſilium dedi, vt bis in die ſucci ruthæ guttam vnicam in oculum inſtillaret, quod cum ſatis diu continuaſſet, macula protinus abſumpta eſt.

OBSERVATIO XXIX.

Gutta ſerena.

IVuenis mulier in guttam ſerenam inciderat, qua ita afflicta fuit, vt cibi abſtinentia ſibi mortem inferre decreuerit, cum tamen maritus, & aſtantes aliquid iuſculi aut vini ſorbere per vim cogerent, & illa perexiguum ſumeret, omnia quantum poterat, reſpuendo. In eo ſtatu per annum integrum perſeuerauit, & ad extremam maciem perducta eſt calore natiuo, defectu pabuli, humidum ſubſtantificum depopulante: cum eo verò omnis ſimul corporis humiditas tum ipſa materia guttam ſerenam efficiens, abſumpta eſt: & ſic ægra viſum recuperauit, ac poſtmodum ſenſim victu analeptico refecta eſt.

OBSERVATIO XXX.

Crura vara.

SÆpè pueri in ætate duorum annorum, cum progredi incipiunt, vari eſſe conſueuerunt, de quo matres ſollicitæ auxilium quærunt à Chirurgis, qui plerumque varijs machinis, tibias & crura erigere conantur, ſed fruſtrà, quia ſponte naturæ vt plurimum circa ætatem trium aut quatuor annorum, tibiæ & muſculi firmantur, & partes ad naturalem ſtatum redeunt.

OBSERVATIO XXXI.

Cephalæa & hemicrania.

IN dolore hemicranico à cauſa calida oriundo, & in dolore illo qui a Gordonio clauus nominatur, qui eſt dolor fixus in temporibus, arteriotomia mirificè prodeſt, quam tutò celebraui in plurimis, vulnus alligando ſimplici ſplenio ex linteo complicato, confecto, & aqu frigida madefacto, vt in vulgari phlebotomia faſcia ſuperinducta, quæ à Galeno lepus ſine auribus nominatur, neque vlla vnquam ſequuta eſt hæmorrhagia. Item vidi cephalæam diuturnam curatam fuiſſe in Noſocomio, admoto cauſtico potentiali ſuper arteriam temporalem: Deciſa enim eſchara cauterij potentialis ſupra venas & arterias admoti, nullus ſanguinis fluxus emergit, quia prouida natura, dum eſcharæ ſeparatio-

tionem molitur, ſimul nouam carnem generat, qua venarum oſcula reguntur. Ad id vero quod obijciebatur magnas hæmorrhagias, quæ in vulneribus cauterio actuali, vel cathæreticis medicamentis cohibentur, ſæpe iterum renouari, cum eſchara decidit. Reſpondeo eſcharas illas tenuiores eſſe, & citius excidere, ideo non intercidere ſufficiens temporis ſpatium ad nouam carnem regignendam. eſcharas vero a potentiali cauterio inductas, craſſiores, ac ſolidiores eſſe, & non niſi longiori tempore excidere, ſicq; in eo ſpatio carnem ſufficientem generari ad occluſionem venarum.

OBSERVATIO XXXII.

Mania.

QVidam Adoleſcens maniacus, ad cuius curationem potentiſſima remedia vſurpata fuerant, ita vt ventum fuerit ad vſum Antimonij, trepanum, & arteriotomiam temporum. Cum hæc omnia nihil conferrent, caſtrationem conſului, qua vſurpata, remiſſa fuere omnia ſymptomata, & furor omnino ceſſauit, manente tamen delirio melancholico, ita vt mania in melancholiam verſa fuerit.

OBSERVATIO XXXIII.

Iſchuria.

ERgo remedium ad iſchuriam expertus ſum in tribus ægrotantibus, ex cerebro picæ exſiccato, & cum vino albo propinato, intra horam fluxus vrinæ promouetur.

OBSERVATIO XXXIV.

Verrucæ.

INtra ſeptem vel octo dies curantur portulaca contuſa, eaque pars confricatur, deinde inſtar cataplaſmatis admouetur, iterando bis in die.

OBSERVATIO XXXV.

Claui pedum.

ABſcindantur claui decreſcente luna, pedibus aliquandiu primum aqua calida lotis deinde admoueantur folia hederæ contuſa, & ſinguus diebus iteretur remedium mane & ſerò: intra quindecim dies clauus extrahitur. Vndè colligere eſt attractiuam vim hederæ ineſſe potentiſſimam.

OBSERVATIO XXXVI.

Ambuſta.

EAdem hedera ambuſtis medetur, ſi folia illius in aqua decocta applicentur.

OBSERVATIO XXXVII.

Peſtis.

CVm peſtis ſæuiſſima graſſaretur Monſpelij, anno 1630. duo ægrotantes, cum peſte correpti eſſent ad me miſerunt, vt quid acturi eſſent, præciperem. Ego in memoriam reuocans me legiſſe apud Pareum, muriam encraſicholorum piſcium qui vulgò (Anchoes) nominantur, nonnullos peſte affectos liberaſſe; Conſilium dedi vt eandem ſumeret, vnus muriæ ſcutellam ſumpſit ſolam, alter cum vrina permixtam, & vterque liberatus eſt, oborta vacuatione vehementi, per vomitum & ſeceſſum.

OBSERVATIO XXXVIII.

Alia peſtis curatio.

IN eadem peſte tres eiuſdem familiæ, Maritus nempè, vxor & ſoror illius, peſte correpti ſunt, ſtercus proprium cum propria vrina diſſolutum, & linteo colatum hauſerunt, vnde grauiſſimus vomitus, & alui fluxus obortus eſt, & omnes à peſte immunes euaſerunt, ſimilis quodammodo hiſtoria habetur apud Zacutum Luſit. obſ. 89. lib 3. vbi narrat in prouincia Occidentali animal quoddam eſſe paruum, inſtar lacertæ, in agris frequentiſſimum, Garit nominatum, cuius morſus omnino lethalis eſt, niſi ægri ſtercus humanum aſſumat, quod vnicum eſt illius aleſipharmacum, Alijs tamen vomitorijs multo à peſte liberari conſtat.

OBSERVATIO XXXIX.

Dolor Arthriticus.

CItiſſimè ſedatur, fouendo partem aqua foliorum fraxini deſtillata in alembico plumbeo, quo vulgus roſas diſtillare ſolet.

OBSERVATIO XL.

Dentium dolor.

INfinitos à dolore dentium liberaui, denti corroſo admouendo tantillum goſſipij oleo buxi imbuti. Illud autem oleum extrahitur per retortam igne reuerberij, ſcobem illius prius infundendo per 24. horas in vino albo, & omnia ſimul deſtillando, primum egreditur aqua acida, quæ etiam ad eundem affectum confert, ſimplici ablutione dentis, mox egreditur oleum vſui diligenter reſeruandum.

Hoc etiam remedio fœliciter vſus ſum.

℞. Sem. plantag ℥j. tormentillæ ℥iij. rad. hyoſcyami albi ℈iv. omnia exſiccata redigantur in puluerem ſubtiliſſimum addendo opij granum vnum, includantur in nodulis, qui macerentur in decocto ſequenti.

℞. Flor. ſambuci m. j. roſar. rubr. p. ij. bulliant in aceto ad vſum dictum.

Hi noduli in dicto decocto macerati, intra dentes leuiter comprimuntur, & detinentur, & intra exiguum temporis ſpatium multus humor effluit per os & dolor aufertur.

OBSERVATIO XLI.

Lues venerea.

HEnricus tertius Gallorum Rex lue venerea laborans à medicis ordinarijs curari non poterat. Monitus fuit Penam tunc temporis Lutetiæ medicinam facientem, multos ab hoc morbo liberare remedio peculiari, quod à quodam Turca didicerat, illum vocari iuſſit, ab eoque curatus eſt. Hoc autem remedium tale erat.

℞. Radic. bardanę in talleolas ſectæ ℥viij. vini albi & aquæ font. ana ℔ ij. bulliant ad mediæ partis conſumptionem addendo ſub finem ſennæ mundat. ℥j. vel ℥iß. pro diſpoſitione ægrotantis, colaturæ capiat mane ℔ ß. ſudores prouocando cum ſilicibus maioribus calidis linteis obuolutis, quorum vnus admoueatur plantis pedum, duo tibijs iuxta peronem, duo cruribus iuxta medium parti exteriori, & duo iuxta humeros, probè tegendo ægrum, ſudore copioſi excitantur per horam vnam cum dimidia, & circa veſperam aluus ſoluitur bis aut ter.

Hoc remedium vſurpabatur præmiſſis vniuerſalibus, per ſpatium 15. aut 20. dierum, & interim pro potu ordinario vtebatur decocto chinæ vel ſalſæ parillę, cum victu in diætis conſueto.

Poſt horum remediorum vſum, capiebat mane ſingulis diebus decoctum bardanæ ſine ſenna & ſine vllo alio regimine, per menſem integrum, aut etiam per quadraginta dies.

OBSERVATIO XLII.

Iſchuria.

PHarmacopæus Pariſienſis, nomine Lafoxilliere, iſchuria laborans, poſt multa remedia per quatuor dies fruſtra vſur-

vſurpata, ſequens ſibi ipſi compoſuit à quo vrina prouocata eſt & liberatus fuit.

℞. Vini albi canarini ℥ iv. ſucci limonum ℥ j. ſpiritus terebinthinæ ʒ ij. miſce pro vno hauſtu.

OBSERVATIO XLIII.

Hæmorrhoides internæ.

DIctus Lafoxilliere, hæmorrhoides internas fœliciſſimo cum ſucceſſu curabat, iniiciendo primum cum ſyringa decoctum ſequens.

℞. Cortic. mediani vlmi ℥ ij. radic. tapſi barbati ℥ ß. quæ fluminis ℔ iv. coquantur ad medias, & colentur ad vſum.

Poſt iniectionem, immittatur in anum pilula ex antimonio crudo & lythargiro auri, ſubtiliſſime pulueratis, & vnguento roſaceo exceptis.

Immiſſa pilula in anum, illius ambitus vnguento ſequenti illinatur.

℞. Succorum ſemperuiui maioris, plantag. tapſi barbati ſolani an. ℥ iv. axungiæ porci ℔ j. coquantur ſuccorum conſumpt. in linteo exprimantur, & refrigeratis adde pulueris cancrorum fluuiatilium in furno exſiccatorum ℥ ß. tapſi barbati pulerati, & pulu. concharum mytulorum ana ʒ ij. fiat vnguentum: continuentur hæc remedia manè & ſerò per octiduum.

OBSERVATIO XLIV.

Dolores vniuerſales.

QVidam vir quadragenarius doloribus vniuerſalibus torquebatur, qui multis remedijs a medicis præſcriptis non ceſſerant; Tandem mulierculæ conſilio folij alni in duobus ſaccis maioribus concluſis, & in furno calefactis, poſt extractionem panis, totum corpus in lecto contectum eſt, & vndique obuolutum, vnde ſudores copioſi excitati, & remedio ter iterato, à doloribus omnino liberatus fuit.

OBSERVATIO XLV.

Parulis cancroſa.

ANcilla quædam 25. annos nata, tumorem durum in gingiua ſuperiori, ſupra caninum dentem patiebatur magnitudinis dimidiæ nucis, quæ bis amputata fuerat nouacula, & deindè candente ferro cauterizata, ſemper redijt affectus, & poſt ſecundam operationem, manente vlcere, & tumore, integrè a me curata fuit admotione mercurii præcipitati rubri cum alumine vſto permixti, quo plumaceolum ſaliua madefactum inſpergebam, vel vnguento apoſtolorum permiſcebam, & iterata ſingulis diebus applicatione intra ſex ſeptimanas probè curata eſt, abſumptoque penitus tumore per cathæreticum remedium, carnis regeneratio procurata eſt linteis detritis, admouendo oſſi denudato puluerem catagmaticum Guidonis; & ſic vlcus ad cicatricem perductum eſt.

OBSERVATIO XLVI.

Excreſcentia carnea in faucibus.

QVidam ſartor Monſpelienſis, cum piſces comedendo, ſpina ſatis inſignis faucibus infixa eſſet, eam extrahendo, ſibi fauces laniauit, vnde temporis progreſſu exorta eſt paulatim excreſcentia carnea in faucibus iuxta vuulam, nucis magnitudinem ſuperans, ad cuius curationem Empyricum vocauit, qui cauterio actuali frequenter admoto, tumorem abſumpſit: ſed cum vlcus ad cicatricem non perduxiſſet, tumor iterum redijt, alterum Empyricum vocauit, qui oleo vitrioli frequenter admoto, tumorem iterum abſumpſit, & ad perfectam cicatricem perduxit.

OBSERVATIO XLVII.

Gonorrhæa.

COnſerua fructus bruſci à ʒ ij. ad ℥ ß. per aliquot dies exhibita gonorrhœas multas curaui.

Idem præſtat aqua eiuſdem fructus deſtillata.

OBSERVATIO XLVIII.

Enſis portio inſignis in vulnere diu latens, extracta.

DN. de Suellies in ſingulari certamine vulnus acceperat in humero ſupra homoplatam, quod à parte ſuperiori ad inferiorem deſcendebat, & enſis portio in eo remanſerat ad pedis longitudinem; quod cum ignoraret Chirurgus vulnus ad cicatricem duxit, manente enſis cuſpide, quæ inter homoplatam & muſculos eam contegentes, latitabat: In eo ſtatu permanſit, per ſeptennium integrum dolores in ea parte frequenter patiens Tandem natura ferrum propellente verſus partem ſuperiorem, iuxta cicatricem vulneris, eleuatio quædam apparuit, cum dolore, cui admotum fuit cauſticum, & inciſa eſchara, ferri extremitas apparuit, quæ roſtro gruino apprehenſa, facile extracta eſt, rubigine contecta.

OBSERVATIO XLIX.

Tumores ſtrumoſi in digitis.

FIlia Magiſtri Duſeigneur Aurifabri, decem annos nata, patiebatur tumores duros & ſtrumoſos in tribus digitis, qui curati fuerunt ſuffitu aceti ſupra ſilices candentes coniecti manè & ſerò per menſem integrum continuato, quod remedium à Galeno miris laudibus effertur ad tumores ſcirrhoſos diſcutiendo.

OBSERVATIO L.

Viſus imminutio in ſene.

SEnex quidam à fluxione in oculos decumbente, incidit in tantam viſus imminutionem, vt ſolus in via incedere non poſſet, à quo affectu liberatus eſt: viſumque recuperauit, immittendo in oculos ſingulis noctibus in introitu lecti, ſeminis hormini maioris grana quinque vel ſex, à quibus humores pituitoſi ab oculis extrahebantur, & cornea tunica abſtergebatur.

OBSERVATIO LI.

Lues venerea in puero quinque annorum.

CVrata à me fuit præcipitato albo ad grana quatuor exhibito ſingulis diebus per viginti dies cum panatella. Per interiora tantùm purgabat, neque vllus vnquam ſequutus eſt ptyaliſmus.

OBSERVATIONES

Communicatæ à D. Petro Eſtranoe Chirurgo Monſpelienſi peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus in pectore.

QVidam miles haſta confoſſus eſt in parte thoracis anteriori, vulnere ad illius capacitatem penetrante. Intra duas horas ab accepto vulnere, vniuerſus corporis truncus vna cum ſcroto vtris inſtar inflatus eſt, quæ tamen inflatio furfure torrefacto, & calente varijs ſacculis incluſo, facilè diſcuſſa eſt.

OB-

OBSERVATIO II.

Abſceſſus in Abdomine.

PVer quidam tumore ventris laborans, hydropicus cenſebatur, & cum vmbilicus valdè prominetet, apertio tandem facta eſt, ex qua puris laudabilis octo vel decem libræ profluxere, ſicque omnino æger curatus eſt: Aduertant tyrones in pueris frequenter tales abdominis abſceſſus generari, qui hydropem mentiuntur, & ſi maturè à perito artifice aperiantur, ægros à certo interitu plerumque liberari.

OBSERVATIO III.

Alter abſceſſus in abdomine.

PVella quædam ventris tumorem patiebatur ab octo menſium ſpatio, cum doloribus aſſiduis, quibus ad extremam maciem perducta fuerat: hydropica ab omnibus cenſebatur. Ego verò ad eam vocatus, & ventrem diligenter explorans, abſceſſum latentem inuenio intra muſculos hypogaſtrij, eumque cauſtico potentiali aperio, vnde quindecim, aut viginti libræ puris laudabilis effluxere intra plures dies ſicque ægra perfectè curata eſt.

OBSERVATIO IV.

Tumor ſcroti.

FAmulus D. Ricardi in Suprema Computorum Curiæ Conſiliarij, cum ab equo calcitrone percuſſus eſſet in regione ventris inferioris, quatuor horarum ſpatio tumor in ſcroto obortus eſt, capitis infantis magnitudinem equâs, & liuiditate infectus, qui præmiſſa venæ ſectione diſcuſſus eſt intra decem dies, cataplaſmate ex farinis hordei & fabarum, ſemine cumini, floribus chamomill. melilot. & roſar, pulueratis, & cum oxymelite decoctis.

Vir quidam enſe confoſſus in regione lumborum, ſimilem tumorem paſſus eſt, qui eodem cataplaſmate, intra ... tempus diſcuſſus eſt.

OBSERVATIO V.

Lapis ſub lingua.

VIr quidam quadragenarius, graues & frequentes in fauces, & tonſillas fluxiones patiebatur. Tandem animaduerſum eſt lapillum ſub lingua concretum fuiſſe, qui facilè extractus eſt, ægerque ab eo tempore fluxionibus prædictis vexatus non fuit.

OBSERVATIO VI.

Cornu in facie enatum.

CVidam vetulæ ſupra zigoma corpus durum & calloſum enatum eſt, duorum digitorum tranſuerſorum longitudinem æquans, materia & figura cornu omnino referens, latum in baſi, & acutum in cuſpide, quod ſucceſſu temporis ſponte cecidit, & illius loco cancer obortus eſt.

OBSERVATIONES

Communicatæ à D. Dionyſio pomaret Chirurgo Monſpelienſi peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Tumor ſuppuratus reſolutione curatus.

MAria Pomareta filia mea octo annos nata, tumorem phlegmonoſum, & œdematoſum ſatis exiguum paſſa eſt in parte externa mandibulæ inferioris dextræ, quæ ad ſuppurationem venit. Ego verò metuens ne à cicatrice facies fœdaretur, antequam ad abſceſſus apertionem venirem, reſolutionem priùs tentare decreui, Guidonis autoritati innixus, qui in ſermone generali de apoſtematis, dicit aliquando apoſtemata ſuppurata, reſolutione finiri: Quod etiam ſolenni Paræi experimento confirmatur, qui ſe apoſtema ſuppuratum mercurio crudo, cum emplaſtro diapalma ſubacto, per viam reſolutionis curaſſe teſtatur. Ad cuius imitationem, dicti mercurij ℥j. cum emplaſtri diapalma ℥j. admiſcui, & tumori ſuppurato admoui, qui intra quatuor dies omninò reſolutus eſt.

Ad materiam ſuppuratam reſolutione diſcutiendam, ſequentes conditiones neceſſariæ ſunt. 1 vt materia ſit quantitate exigua, 2. vt ſit tenuis & ſeroſa 3. vt cutem & corporis ſuperficiem occupet, non autem partes profundas 4. vt ſi in corpore robuſto, iuuenili, & molles carnes habente. 5. vt tempus ſit æſtiuum.

OBSERVATIO II.

Tumor œdematoſus.

EAdem filia mea paſſa eſt tumorem œdematoſum crudum, & minimè ſuppuratum ſuprà regionem lumborum, magnitudinis volæ manus, qui eodem remedio intra paucos dies diſcuſſus eſt.

OBSERVATIO III.

Lupia.

FRater quidam Capucinus cœnobij Monſpelienſis, annos natus 25. lupiam habebat in genu quam longo tempore geſtauerat, ita vt ad ſummam mollitiem tandem perducta fuerit, cuius ratione apertionem ſuadebam, cum materia contenta ritè concocta videretur. Ille verò renuit, inquiens ſe lupias huic conſimiles reſolutione curatas vidiſſe folijs acetoſæ charta madida inuolutis, & ſub cineribus coctis, quæ poſtmodùm cum cineribus per cribrum traiectis incorporabantur in formam cataplaſmatis, quod ille [illegible] plures dies calidè applicuit, & tumor prorſus euanuit [illegible] ego valdè miratus ſum, & ab eo tempore duas alias l[illegible] in eadem parte eodem remedio curaui, quarum vna detinebatur Ioannes Guerinus ſexagenarius, altera verò, vxor Thimothei Coula fabri lignari Monſpelienſis.

OBSERVATIO IV.

Ecchymoſis.

VXor Petri Laiardi Mercatoris Monſpelienſis, quinquagenaria cum è ſcalis cecidiſſet, vulnus contuſum accepit in capite, ita vt tumor ex ſanguine extrauaſato, ecchymoſis dictus oui gallinacei magnitudinē æquans obortus fuerit. Poſt primam applicationem ex albumine oui & oleo roſaceo compoſitam, & venæ ſectionem celebratam, de tumoris apertione per nouaculam, aut ſuppuratione cogitaui, iuxta aph. Hipp. 20. ſect. 5. ſi ſanguis in ventrem præter naturam effunditur, neceſſe eſt ſuppurari. Ad hoc concurrebant materiæ copia, ægrotantis ætas, cutis capitis durities, & tempus hyemale. Cum autem ægra inciſionem renuiſſet, ego verò ſuppurationis dolores, aliaſque moleſtias euitare cuperem, reſolutionem tentare per aliquot dies decreui, licet perexigua illius ſpes affulgeret Hac autem methodo vſus ſum. Primò partem affectam aqua calenlente per mediam horam bis in die fouebam. Poſt fotum partem nouacula radebam aduerſis pilis, vt pori magis aperientur, & omnes ſordes parti hærentes probe abſtergerentur, ac tandem oleum liliaceum cum chamomelino partibus æqualibus, applicabam, ſuperpoſito cotone, ſuffito aromatum imbuto, & calente, ſicq; tumor omninò reſolutus eſt.

OBSERVATIO V.

Carbunculus.

CIrca carbunculos, duo obſeruaui notatu digna, vnum, quod licet carbunculi febrem perpetuò ſoleant habe-

re comitem, propter inflammationem ingentem, quæ in ijs reperitur, vt docuit Gal. 2. ad Glauconem his verbis. Cum verò ſanguis admodum calidus, & craſsus in quamcumque partem confeſtim fluxerit, hanc exurit, vlcuſque cum cruſta efficit; Quidquid vero circumſtat, in inflammationem attollit feruentem, ac graui dolore conflictantem. Attamen ab eo tempore, quo chirurgiæ incumbo, tres mihi videre contigit, qui ſine vlla febre, ſua percurrere tempora, & ſine vllo alio graui ſymptomate, ita vt ægri à conſuetis muneribus nunquam deſtiterint, vnus erat in gena ſiniſtra, alter in ceruice, tertius ſub palpebra inferiori oculi ſiniſtri. Qui omnes curati fuere iiſdem remediis, quibus cauteria potentialia curari conſueuerunt, videlicet eſchare caſum procurantibus.

Altera circa carbunculos obſeruatio mea eſt. Quod in ſęuiſſima illa peſte, quæ Monſpelij graſsata eſt anno 1629. & 1630. carbunculi apparebant, ſignis ſtipati ab iis omnino diuerſis, quæ à Galeno, Guidone, & Neotericis deſcribuntur. Quod cauſę fuit, vt complures medici & chirurgi etiam peritiſſimi in illorum diagnoſi in principio errauerint, ſigna autem diuerſa in illis carbunculis apparentia hæc erant. Virium deiectio, pulſus paruus, pars carbunculo affecta tumoris expers, exigua inflammatio poſtu lamambiens, eſcharæ mollities ingens quæ putredinis potius, quam vſtionis ſoboles erat, motus libertas in parte affecta, & grauitatis ſenſus carentia, qui in vulgaribus carbunculis tantus eſt, vt pars vinculis conſtringi videatur.

OBSERVATIO VI.

Sarcoma.

IVuenis quidam, nomine Claparede, excreſcentiam carneam patiebatur, ſarcoma græcis dictam, in parte interna inferiori tibiæ dextræ, quatuor digitis ſupra malleolum, figuræ cylindricæ, longitudinis trium digitorum tranſuerſorum, & craſſitudinis brachii infantis nuper nati. Hic tumor ab arteria nutriebatur ad baſim ſuam protenſa, quæ cum admodum lata eſſet, ligari non poterat. Si quando æger altero pede tumorem percuteret, tanta fiebat ſanguinis effuſio, vt in vitæ periculum incideret. Vocato mecum in conſilium D. Samuele Formio Chirurgo ſeniore peritiſſimo decretum fuit inter nos extirpandum eſſe tumorem, & ad ſanguinis effuſionem impediendam, quæſita fuit arteria poplitea, eaque tactu inuenta in parte ſuperiori, & interiori tibiæ; compoſitum fuit ſplenium durum & compactum ex linteis arctè complicatis in formam cylindri, & ſucco vrticæ imbutum, quod ſuperinducto aſtringente communi, arteriæ admotum eſt ſecundum illius longitudinem, ſuperinducta faſcia, multis circumuolutionibus illud arctè conſtringente. Tum alia ſplenia toti tibiæ, & cruris extremitati, aſtringente dicto illita, admota ſunt cum faſciis arctiſſimis. Nec non cauteria actualia parata habebantur ad cohibendum ſanguinis profluuium ſiquidem illud non obſtantibus prędictis ligaturis affatim erumperet. Tali pręmiſſo apparatu, tumorem manu ſiniſtra apprehendi, & extrorſum attraxi, eumque manu dextra, nouacula munita, radicitus præcidi ſine vlla ſanguinis arterialis profuſione. Mox aſtringens cataplaſma vulneri admoui, quod per 24. horas in parte relictum eſt; Poſt cuius extractionem nulla hæmorrhagia apparuit, neque deinceps. Et quia caro quædam ſuperflua, & parum laudabilis relicta fuerat, ea blandis cathæreticis abſumpta eſt; vlcus pus laudabile reddidit, ac tandem detergentibus, epuloticis, & cicatricem inducentibus ad integram curationem perductum eſt.

OBSERVATIO VII.

Calculus in gutture.

SAcerdos ſexagenarius ſanguineo temperamento præditus, gutturis inflammatione frequenter corripiebatur, præcipuè quoties canendo acrius contenderet, quę quidem inflammatio venæ ſectione ſedabatur, & gargariſmate ex oxycrate. In poſtrema inuaſione, cum partem affectam attentius introſpicerem, corpus quoddam extraneum gutturi infixum conſpicio, iuxta finem mandibulæ dextræ inferioris, globulum ſclopeti referens, quod à me facili negotio extractum eſt, & diligenter ablutum, nihil aliud fuit quam lapis durus, & compactus, ad pyri ſylueſtris formam compoſitus, qui cauda ſua muſculis maſſeteribus infixus erat. Vlcus rotundum, & purulentum ſuperfuit, quod œnomelite deterſum, & conſolidatum fuit.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus ſclopeti.

DOminus de Roques iunior, Eques cognominatus, in Salſæ obſidione vulnus ex ſclopeto accepit in parte ſuperiori & media ſterni, quod obliquè ad dorſum ferebatur, & ſex digitis tranſuerſis à ſpina dorſi exitum habebat. Statim ab inflicto vulnere dolores punctorios, acutiſſimos in œſophago percepit, ac ſi ſpinas illi parti infixas haberet, & quia ſanguine ſuffocabatur, maximis conatibus illum nitebatur excernere; Ac tandem poſt longos frequenteſque conatus, multamque ſanguinis excretionem quia plurimas pelues impleuerat, dolor œſophagi punctorius omninò deſijt. Poſt multos dies æger aluum deponendo, eoſdem in ano dolores punctorios percepit, quos in œſophago paſſus erat; & digito explorans quid rei eſſet, corpus ſolidum, & pungens inuenit, quod ſenſim ex ano extraxit, altero ſtatim excreto, priori conſimili. Hæc autem corpora erant duo oſſis fragmenta tenuia, lata, & depreſſa inſtar foliorum arboris, ex vna parte læuia, ex altera verò aſpera, in extremitatibus vero acuta & incidentia, inſtar aciei gladiorum. Iudicatum fuit glandem ſclopeti hæc oſſis fragmenta è ſterno abraſiſſe, & in œſophagum violenter impuliſſe, vnde dolor punctorius in œſophago ſentiebatur, quandiu ea infixa parte adhærebant. Iis vero tandem poſt multos conatus auulſis, & in ventriculum protruſis, doloris punctorij ceſſatio fuit, ſed poſt aliquot dies, fragmentis illis ad inteſtina deuolutis, idem dolor in ano excitatus eſt. Fragmenta illa vnguis digiti auricularis latitudinem æquabant, longitudinem vero ſuperabant.

OBSERVATIO IX.

Tumores ſtrumoſi.

RVſtica quædam mulier tumoribus ſtrumoſis quamplurimis ſcatens in collo, & ipſo capite, ad me veniens oſtendit duo vlcera ſupra os petroſum, & duos tumores molles etiam in capite, vnum ſcilicet ſupra os ſyncipitis dextrum, alterum verò ſupra os occipitis, tribus digitis tranſuerſis inuicem diſtantes. Vlcus inciſione à me apertum eſt, inuentumque os petroſum carie affectum. Cum autem ſuſpicarer ſub dictis tumoribus ſimile quippiam latitare, eos aperiendos cenſui cauſtico potentiali admoto, & deciſis eſcharis (dictu mirum) ſub vtroque tumore cranij vtraque tabula perforata apparuit, ac ſi trepano aperta fuiſſet. Foramina autem aſſis magnitudinem ęquabant, quorum beneficio, motus cerebri facilè conſpiciebatur in meningibus ipſius, ſupra quas aliquid puris innatabat; neque vllam, quantumuis exiguam oſſis particulam inuenire licuit. Poſt aliquot dies miſella ægrotans tot mala pertæſa, ſeſe in puteum præcipitauit.

Notanda hic eſt mira humoris ſtrumas efficienti malignitas, & acrimonia, quæ oſſa liquare, ac diſſoluere valeat.

OBSERVATIO X.

Phrenitis.

QVidam Agricola nomine Poulet, ex febre ardente factus eſt phreniticus, & in delirio ac vigiliis perpetuis ſe damnatum eſſe & mori velle clamabat. Hoc autem artificio à me curatus eſt. Votis illius annuens, dixi me eum occidere velle, & cum hyrudines plures fronti admotæ eſsent, ex quarum vulneribus cruor emanabat, nouaculam ei oſtenden-

dendo,qua ipſi iugulum me inciſurum eſſe dicebam,ac ſubindè manubrio eiuſdem nouaculæ iugulum violenter corrado,idque pluribus vicibus repeto. Interim nouacula ſanguine inficitur, qui à frontis vulnuſculis emanabat; eique poſtmodum eam cruentatam oſtendens, iam occiſum eſſe prædico;ac ſubindè faciem linteis contego, & feneſtras occludo,vt nullus ſplendor in cubiculo appareret. Ille ſe mortuum eſſe putans,immotus permanet,& paulò poſt ſomno profundo corripitur, ſicque à phrenitide liberatur.

OBSERVATIO XI.

Vteri prolapſus.

QVædam fœmina vteri prolapſum patiens, globum cereum magnitudinis pilæ palmariæ, in vterum magna vi introduxit, eumque per decennium geſtauit, à morbo prorſus libera. Quod mihi compertum fuit poſt illius obitum ex diſſectione cadaueris, cum ex febre continua interiiſſet, inuentoque in vtero globulo prædicto, ſoror ipſius aſſeruit eum ante decennium fuiſſe in vterum introductum & continuò geſtatum.

OBSERVATIO XII.

Aneuriſma.

HOneſta virgo, nomine Margareta Varſeline Villanouenſis, cum ſanguis ei mitteretur ab imperito Chirurgo, Aneuriſma paſſa eſt, ob arteriam ſimul cum vena apertam, quod ab initio reſoluentibus medicamentis applicitis,in magnam molem excreuit.Habito conſilio decretum fuit aperiendum eſſe tumorem, ligata prius arteria in parte ſuperiori, cui ſententiæ ægra ſubſcribere noluit. Sed relicto priori Chirurgo ad me venit, rogans vt topicis remedijs curationem tentarem.Ego ipſi morem gerens, ſplenia parti admoneo,decocto aſtringente imbuta ſuperinducta faſcia comprimente. Quibus per 10.aut 12. dies continuatis,tumor admodum imminutus eſt, poſtmodum ægra Villanouam rediit,vbi nullis remedijs vtens,& brachium in varijs operibus exagitãs,tumorem iterum ſuſcitauit in molem ingentem,cum dolore inſigni,vigilijs,inquietudinibus, febre,dolore capitis,ſiti aliiſque ſymptomatis.Ego de cauſa me vocauit cū D.Formio Chirurgo ſeniori.Cenſuimus tumorem eſſe aperiendum, conſtricta prius arteria ſplenijs fortioribus vt ſuprà in Clarpaedi operatione factum fuerat, ſed ægra prorſus renuit.Poſt 12.dies tumor ſponte apertus eſt in eo loco,quo venæ ſectione apertus fuerat,& per foramen ſatis exiguum ſanguis niger,liquidus ac minimè fœtidus egreſſus eſt,ſequentibus diebus pus laudabile, ſed pauca quantitate egreſſum eſt, ac tandem vlcus ad cicatricem perductum; ſicque ægra omninò curata, hoc tantum incommodo relicto, quod brachium omninò extendere non valet,ſemiflexum perpetuò remanens.

OBSERVATIO XIII.

Colicus dolor.

VXor Domini Sartrei in Curia Computorum, Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarij, grauiſſimum ventris dolorem paſſa erat per menſem integrum, quamplurimus remedijs fruſtrà adhibitis. Ego tandem cucurbitulam magnam vmbilico admoui, qua humoris ſeroſi ℥vj.vel ſeptem elicitæ ſunt,& ægra à doloribus liberata eſt.

OBSERVATIO XIV.

Pleuritis.

PEdiſſequus D. Demanſe Quæſtoris Franciæ generalis, ex curiu exæſtuans,ac ſudore perfuſus,aquam frigidam copioſam hauſit; & paulò poſt dolore lateris atroci correptus fuit,cum tanta difficultate reſpirandi,vt ſuffocari videretur.Ego confeſtim vocatus,magnam ſanguinis quantitatem detraho,& dum ſanguis effiueret,reſpirandi difficultas & lateris dolor ſenſim remittebatur, abſolutaque euacuatione,vtrumque ſymptoma prorſus deſijt, ægerque omninò curatus eſt.

OBSERVATIO XV.

Dens auulſus in alueolum intruſus.

CVm virgo quędam oppidi vicini dolore dentium torqueretur, quem à dente inciſorio, carie affecto prouenite putabat,Chirurgum vocat,vt dentem auelleret. Ille proximum dentem benè ſanum auulſit,ac ſubindè cognito errore,carioſum abſtulit;mox alueolū prioris vino abluens dentem ſanum in eum intromiſit, & gargariſma aſtringens præſcripſit ex roſis rubris,balauſtrijs, cortice granatorum, ligno lentiſcino, & alumine in aqua, & vino auſtero decoctis,quo ægra frequenter vtebatur. Tum eam per aliquot dies alimentis liquidis vti iuſſit, à maſticatione prorsùs abſtinendo.Et ita dens auulſus in alueolo conglutinatus eſt.

OBSERVATIO XVI.

Lues venerea.

CHirurgos interdum errare contingit in luis venereæ curatione, quando poſt ordinaria remedia conuenienter vſurpata, ægros perfectè curatos non eſſe exiſtimant, quod adhuc quædam ſymptomata luem veneream comitantia,apparere non deſinant, vnde ægros interdum in noua tormenta conijciunt,& in atrophiam, aut tabem præcipitant. Cum tamen illa ſymptomata vt plurimum poſt aliquod tempus ſponte diſpareant aut lenibus quibuſdam topicis remedijs diſcutiantur.

Dum eſſem Lutetiæ apud D. Helotum chirurgum peritiſſimum nobilis quidam Pariſienſis, temperamento melancholicus ſe illi curandum tradidit, qui præter dolores nocturnos,aliaque luis venereæ ſymptomata, tumorem in ceruice patiebatur,ex pituita & melancholia genitum.Poſt inunctionem ex vnguento mercuriali,copioſus fuit ptyaliſmus, & omnia luis venereæ ſymptomata prorſus abolita ſunt,vno excepto tumore, cuius duæ tertiæ partes diſcuſſæ fuerant Exiſtimabat æger ſe non elſe curatum propter tumorem ſuperſtitem. Ab alio tamen Chirurgo ſeniori ad hanc rem vocato confirmatus fuit,& admoto emplaſtro de vigo quadruplicato mercurio tumor diſcuſſus eſt in menſis vnius ſpatio.

Alter vir nobilis curæ meæ commiſsus, abſoluto ptyaliſmo,ſe non curatum eſse putabat, quod vlcus in ceruice, & regione œſophagi remaneret. Hoc tamen vlcus remedijs vulgaribus intra menſem curatum eſt, ſine vllo remedio luem veneream reſpiciente.

Tertium habui præ manibus, qui inter alia ſymptomata dolorem inſignem patiebatur ſupra os tibiæ. Temperamento bilioſo præditus erat, & frictiones mercuriales quater paſsus erat; Quibus ad ſummam maciem perductus fuerat.Diæta humectante per menſem vſus eſt. Poſtea frictio ex hydrargyro vniuerſaliter vſurpata,& hac vnica frictione dolor ſedatus eſt,ptyaliſmus prouocatus, per quem humores flauos,tenues,& fœtidiſſimos menſis vnius ſpatio reiecit, mox per 15.dies pituitam craſsam excreuit; qua euacuatione nimium perſeuerante, coactus ſum acr illum exponere,vt citiùs cohiberetur. Tandem ſupra locum antea dolentem inciſio facta eſt, & caries in oſse reperta quæ cauterio actuali,& puluere catagmatico ablata eſt, & æger omnino curatus.

Vltimum exemplum erit Equitis cuiuſdam,qui à lue venerea methodo ordinaria curatus fuerat.Supererant tamen dolores inſignes, omnes articulos occupantes, vt membra ſine clamore commouere non poſset. D. Ioannes Delort Profeſsor Regius Monſpelienſis,& in praxi medica exercitatiſſimus, horum dolorum cauſam diligenter inquireus, cenſuit eos non à lue venerea procedere, ſed potius ab in-

temperie ſicca, ligamenta articulus conuectentia, & partes neruoſas annexas occupante. Ab eaque intemperie indicationem ſumens, victum humectantem, & balnea præſcripſit quibus, diu continuatis, omnino curatus eſt.

OBSERVATIONES

Communicatę à D. Ozia Aimar Chirurgo Gratianopolitano celeberrimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus contuſum in oculo.

ILluſtriſſimus vir Dominus de Seruien, qui nunc Munſteri pacis ineundæ gratia plenipotentiariam legationem exercet, ante multos annos in ſpheriſterio quodam Pariſienſi vulnus accepit in oculo ſiniſtro ex ictu pilæ palmariæ; ex quo grauiſſimi dolores exorti ſunt. Chirurgi Pariſienſes docti & experti omnia remedia, quæ ad huius affectus curationem neceſſaria videbantur, ex arte adhibuerunt; & inter cætera, cum ecchymoſim coniunctiuam occupantem aduertiſſent, leuibus ſcarificationibus ſanguinem extrauaſatum educere conati ſunt. Nihilominus dolores in eodem ſtatu conſtiterunt. Ille igitur, cum malum in peius rueret, Gratianopolim venire decreuit, vt ſeſe curæ meæ committeret, Ego verò pluribus venæ ſectionibus, cucurbitulis, varijſque topicis parti admotis, malum delinire conatus ſum. Verum ijs omnibus nihil conferentibus, ei tandem perſuaſi, vt oculum introſpici pateretur, quod anteà nunquam obtinere potueram, propter acerbiſſimos dolores, quos ille ad luminis occurſum patiebatur. Aperto igitur oculo, vidi album quidpiam totam pupillam contegens, quod hippopyon eſſe iudicaui, idque aperiendum cenſui, ad euacuandam materiam in eo contentam quæ dolores continuos efficiebat. Facta itaque leui inciſione, exiguus ſanguinis trumbus egreſſus eſt, qui ſuperiori ſuperficie albicans erat, interiori verò ruber. Educto illo trumbulo ſtatim dolores omnes quieuerunt, & intra paucos dies æger lucem ſuſtinere cœpit, ac breui integram ſanitatem adeptus eſt.

OBSERVATIO II.

Vlcus carioſum in ſterno.

DOminus Speaute quæſtor Franciæ generalis, tumorem ſcirrhoſum patiebatur in ſterno, qui poſt annum elapſum ſponte apertus eſt. Ego verò vlcus explorans, ſubiecta oſſa carie affecta inueni, quibus multa cauteria actualia admoui, ac deinde detergentibus & epuloticis vlcus ad cicatricem perduxi, non omiſſis remedijs vniuerſalibus cauſam antecedentem reſpicientibus.

OBSERVATIO III.

Coſtæ carie corruptæ.

QVædam Matrona quadragenaria vehementi lateris ſiniſtri dolore vexata, cum febre lenta & extenuatione totius coporis. Poſtquam per annum integrum multis remedijs vſa eſſet, ſine fructu in pago vbi degit Gratianopoli duodecim milliaribus diſtante; tandem Gratianopolim ſe contulit & ſeſe curæ meæ commiſit Ego ſtatim latus dolens explorans, tumorem ſuppuratum in eo inueni & magna inciſione cruciatim facta, puris valde inæqualis & fœtidiſſimi, vaſcula duo extraxi. Euacuatio pure tres coſtas reperi in extremitatibus ſuis carie valdè infectas quartam videlicet, quintam & ſextam, ab inferioribus ad ſuperiores computando. Neceſſum fuit, coſtas illas amputare trium digitorum tranſuerſorum longitudine, admoto poſtmodum earum extremitatibus cauterio actuali. Hic naturæ prouidentiam admirari licuit, quæ pleuram ſub coſtis carie infectis multa carne munierat, ad eam roborandam, & coſtarum defectum ſupplendum. Hæc matrona poſtmodum victu analeptico & vſu lactis ad integram valetudinem perducta eſt.

Dominus de Beſſin Centurio, tumorem ſcirrhoſum patiebatur à longo tempore in latere ſiniſtro ſupra coſtas veras, quintam nimirum, ſextam, & ſeptimam. Quidam Chirurgus cauterio actuali tumorem aperuit, ex quo pus perexiguum emanauit, & dolores in parte grauiſſimi permanſerunt; quod eum coegit ruri degentem, Gratianopolim venire & meam operam implorare. Vlcus animaduerti volæ manus magnitudinem æquans, & coſtas ſubiectas carie infectas, pluſquam dimidium earum penetrante. Præmiſſis igitur remedijs vniuerſalibus coſtarum extremitates amputaui quatuor digitorum tranſuerſorum longitudine, admoto poſtmodum cauterio actuali earum extremitatibus. Tandem pulueribus catagmaticis partium exuſtarum exfoliationem procuraui, remedijſque detergentibus & incarnantibus vlcus ad cicatricem perduxi.

OBSERVATIO IV.

Fractura oſsis temporalis.

VIr quadragenarius vulnus accepit in tempore dextro, quo os ſubiectum inſigni fractura affectum eſt. Vocatus ad eum & trepani neceſſitatem aduertens, ſupra muſculos crotaphitas crucialem inciſionem feci ſine vllo ſuperueniēte ſymptomate, quamuis auctores eorum muſculorum vulnera tanquam maximè periculoſa plurimum reformident. Trepanum admoui, oſſa depreſſa repoſui & omnibus conuenienter adminiſtratis æger ad priſtinam valetudinem fœliciter perductus eſt.

OBSERVATIO V.

Vulnus aſperæ arteriæ ex ſclopleto.

ANcilla Domini de Viuers in Senatu Gratianopolitano Secretarij Regij, ictu parui ſclopeti, quod vulgò piſtolet nominatur, vulnerata eſt in gutture ſub lerynge tribus globulis in dicto ſclopeto incluſis, quos æger per os reiecit Ex tribus aſperæ arteriæ foraminibus, ventus, cum murmure & ſibilo egrediebatur. Licet autem pars illa cartilaginea difficillimè coaleſcat, attamen diligenti cura adhibita, vulnera illa perfectè conſolidata ſunt.

OBSERVATIO VI.

Empyema ex vulnere epigaſtrij.

NObilis quidam Occitanus Gratianopoli pugionis ictu vulnus accepit in epigaſtrio ad capacitatem illius penetrantes, ſine inteſtinorum aut ventriculi læſione. Breui vulnus hoc ad cicatricem perductum eſt. Attamen poſt duos menſes ad me venit, magna ſpirandi difficultate oppreſſus, cui iungebatur ſenſus ponderis in pectore, & fętor os continuò inficiens. Hæc ſymptomata, puris in thorace collecti maximam ſuſpicionem fecerunt; ſed vulneris cicatricem explorans, eamque in parte epigaſtrica inueniens, miratus ſum, quomodo vlnus ventri inferiori inflictum, puris collectionem in thorace producere potuerit. Tandem inquirens, in quo ſitu eſſet æger cum vulnus accepiſſet, reſpondit ſe in domus cuiuſdam ſcalis tunc temporis fuiſſe; & vulnerantem in gradu inferiore ſitum, pugionem ſibi in ventrem adegiſſe. Ex quibus conieci vulnus à parte inferiori ad ſuperiorem vergens, diaphragma penetraſſe, & ad thoracis capacitatem perueniſſe, vnde puris collectio, ex ſanguine diaphragmatis vulnerati extrauaſato, facilè fieri potuit. Latus aperui in veris coſtis inter quartam & quintam, ab inferioribus ad ſuperiores computando, quatuor digitis tranſuerſis à vertebris dorſi. Apertione facta pus effluxit album & fœtidiſſimum: eius prima vice tria vaſcula eduxi, poſtridie verò eandem quanti-

tatem

tatem,& conſequenter paulatim educto pure, æger intra duos menſes optimè conualuit.

OBSERVATIO VII.

Gangræna perinæi ani, & ſcroti.

DOminus Pourroy in Camera Computorum Gratianopolitana magiſter ſexagenarius, tumorem patiebatur in perinæo,qui à ſolo pharmacopæo curabatur, gangræna partes illas inuaſit,ad cuius curationem vocatus, inueni occani perinæum,ſcrotum,& anum occupaſſe. Statim multis ſcarificationibus iiſque profundis celebratis, partes aceto,ſale,aqua vitæ,vnguento ægyptiaco, & mercurio ſublimato ſimul mixtis, frequenter abluimo. Quæ tamen gangrænæ progræſſum non impediebant, ita vt ad cauteria actualia confugere coactus ſim, quorum beneficio gangræna cohibita eſt Tantus fœtor ex partibus illis exhalabat, vt aſtantes inficeret. Magna excidit carnis putridæ copia. Vretra proſſus detecta erat,& duobus foraminibus pertuſa, per quæ vrina egrediebatur Nihilominus omnus illæ partes viuæ,incarnatæ,& cicatrice fœliciter obductæ fuit.

OBSERVATIO VIII.

Enterocele deſperata ſectione curata.

QVidam Procurator Gratianopolitanus nomine Baro ex prolapſu inteſtini in ſcrotum,in iliacam paſſionem incidit,quia inteſtinum fæcibus repletum fuit, quæ admodum induratæ, inteſtini repoſitionem impediebant. Poſt multa tentedia per nouem dies fruſtrà tentata,in conſilium vocor cum dominis de Villeneuue & Dauins Medicis celeberrimis.Sententiam ferens dixi aperiendam eſſe partem vſque ad productionem peritonæi, quæ inteſtinum ſtrangulabat,quamuis metuendum eſſet, ne inteſtinum, propter morbi diuturnitatem gangræna affectum eſſet:nihilominus ſequendam eſſe Celſi ſententiam dicentis,ſatius eſſe anceps remedium experiri, quam certo exitio ægrum exponere.Clariſſimi medici eiuſdē fuere ſententiæ.Itaq;æg ro in ſitu cōueniēti collocato,in inguine inciſionem feci vſq; ad peritonæum diligenter cauendo, ne inteſtinum lęderetur. Poſtmodum cannulam argenteam ex vna parte rotundam,ex altera verò canam in proceſſum peritonei immiſi, & ſuper cannulæ cauitatem dictum proceſſum aperui, ea longitudine,quæ ad reponendum inteſtinum neceſſaria videbatur;deinde inteſtinum blande in ventrem,immiſi ſutura proceſſum vniui, & reliquarum partium vulnus gaſtroraphia,remediiſque conglutinantibus ad perfectam ſanitatem perduxi.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus lumborum ad renes penetrans.

VIr nobilis Gratianopolitanus tumorem in regione renis dextri paſſus eſt, qui in ſuppuratum abijt, eoq; aperto magna ſuroſæ materiæ quantitas effluxit. Poſt aliquot dies ex vlcere egreſſi ſunt duo calculi amygdalæ magnitudinem æquantes quod mihi admirationem peperit, Sed vlceris profunditatem aduertens, quæ quatuor digitorum tranſuerſorum latitudinem æquabat: cum etiam conſequenter, alij calculi fabæ magnitudinem æquantes ex vlcere prodierint; credere coactus ſum eos calculos a rene etiam vlcerato procedere. Huius rei fidem etiam faciebat, quod ex vlcere magna ſeroſæ materiæ copia continuò effluebat, & lintea ſubiecta intra paucas horas madore inficiebat,quaſi in aquam deuerſa fuiſſent. Præterea pus interdum cum vrina per penem effluebat. Iam à decennio caſus iſte contigit;& vlcus in fiſtulam abijt, quæ ſæpe occluditur per tres aut quatuor menſes, & cum denuò aperitur ſanguineam quandam materiam emittit,poſtea iterum ſponte occluditur. Aeger in eo ſtatu ſatis commode viuit, & omnes actiones ordinarias libere exercet.

OBSERVATIO X.

Rara conuulſionis ſpecies.

DOminus de Bollon vir militaris ex ictu tormenti bellici vulnus accepit in brachio dextro quo totum brachium abſciſsum eſt ſuperſtite tantum parte, quæ humero vicina eſt ad quatuor digitorum tranſuerſorum longitudinem.Curato brachio & vulnere omninò conſolidato, quadam conuulſionis ſpecie correptus eſt, qua retrahebatur caput verſus partem dextram, & mandibulas frequenter agitabat;ita vt lintea continuò intra dentes habere cogetetur.quæ identidem mordebat,ac dentibus conterebat.Multas Medicorum & Chirurgorum conſultationes conuocauit,qui omnes vno ore cenſuerunt , in extremitate oſſis à tormento bellico præciſi, aliquam eminentiam acutam adeſse quæ neruum aliquem feriendo talem conuulſionem produceret; & ideo reſcindendam iterum eſse oſſis extremitatem,ac diligenter adæquandam . Hæc operatio ſedulo celebrata nihil tamen profuit, & æger eodem incommodo continuo affligebatur,quod ei omnem ſanationis ſpem ademit Forte fortuna cum ei occurriſsem, & ille incommoda ſua mihi enarraret; in mentem venit aliquod virus venereum intus latens hunc affectum forſan poſſe producere.Et illico ab eo quæſiui,num dum vulnus acceptſet, morbum aliquem venereum pateretur,vel antea paſsus eſset:reſpondit ſe per aliquod tempus antequam vulneratus eſset grauem paſsum eſse gonorrhœam, quæ tamen curata prorſus fuerat. Hoc meam coniecturam auxit, ita vt ægro conſuluerim remedia luis venereæ experiri, quibus ille huius morbi curandi cupidiſſimus,ſe libenter ſubmiſit. Præmiſſis igitur purgatione vniuerſali & diæta ſudorifica, frictiones ex vnguento mercuriali celebraui, à quibus ptyaliſmus prouocatus eſt; & poſt tertiam diem ptyaliſmi contractiones illæ & conuulſiones deſierunt, neque ab eo malo amplius vllo modo æger conflictatus eſt.

OBSERVATIONES

Hinc inde decerptæ.

OBSERVATIO I.

Vlcus Renum.

RElatum mihi fuit quendam Empyricum curaſſe vlcus renum inueteratum ſola inunctione vnguenti mercurialis.

OBSERVATIO II.

Gibboſitas.

DOminus Franciſcus Ranchinus Cancellarius facultatis Medicinæ Monſpelienſis, narrauit mihi modum quo curauit luxationem ſpinæ dorſi Illuſtriſſimæ Dominæ de Montmoranci,quæ contigit, ex catarrho è cerebro in ſpinam decumbente, quo duæ vertebræ in medio ſpinæ luxatæ fuerant Ille igitur poſt remedia vniuerſalia, ad reductionem vertebrarum vſus eſt primùm torculari chirurgorum,quo comprimunt lintea complicata, capillorum tonſuræ deſtinata, Quod ſatis proficiebat,dum vnum tabulatum dorſo,alterum pectori apponebatur, & ita ſenſim cōprimebatur, interiectis inter ligna & corpus puluinaribus lineis:ſed incommodum fuit hoc remedium, ſiquidem pectus comprimendo,reſpirationem offendebat. Tādem vſus eſt alio inſtrumento,quod habetur in carrucis,ad eas attollendas dum viæ concauæ inſiguntur, & gallicè vocatur (cric) cuius extremo circulari admouebat lignum aptandum vertebræ luxatæ,intermedio puluinari lineo.Alterum extremum huius inſtrumenti parieti admouebatur, mox ægra firmiter circa ſcapulas continebatur,poſteà inſtrumē-

tum blandè impellebatur donec ægra ampliùs dolorem ferre non poſſet, quo tempore ab opere deſiſtebatur, idque bis in die iterabatur, atqu; ita ſenſim luxatio illa perfectè curata eſt.

OBSERVATIO III.

Oculorum inflammatio cum ſordibus.

INfans recens natus oculorum tubore afficiebatur, cum multis ſordibus puris inſtar indè effluentibus, per tres menſes affectus continuauit, & multa collyria admota nihil contulerunt. Tandem ex præſcripto cuiuſdam medici, goſſ pium ſingulis noctibus admotum eſt vtrique oculo, quod prius ad prunas diligenter exſiccabatur, digitis prius diſcerptum, & bene carminatum, poſtmodum vterq; oculus contegebatur pauca cotonis quantitate inſtar plumaceoli, faſcia ſuperinducta. Mane goſſypium auferebatur, dictis ſordibus valdè imbutum. Continuando remedium per plures noctes, infans optimè curatus eſt.

OBSERVATIO IV.

Hyſterica epilepſia.

VXor D. Polemarchi de Sumenes per multos annos varijs affectibus hyſtericis vexata eſt, qui epilepticos inſultus referebant, multa tentauit remedia à multis medicis præſcripta, ſed omninò incaſſum. Tandem cuiuſdam mulieris conſilio ſumpſit carnem lupi in puluerem redactam, & ſruſtulum, eiuſdem carnis ſalitæ ſemper geſtauit, à quo tempore immunis omnino fuit à prædictis affectibus.

OBSERVATIO V.

Febris tertiana.

QVidam Empyricus multos curauit tertianarios purgando ſemel leui medicamento, poſtea venam aperiendo in ipſo acceſſionis initio. Cohibebatur acceſſio, & valdè exigua apparebat, poſteà verò non redibat.

OBSERVATIO VI.

Vulnus thoracis curatu difficile.

D. Henricus Bachaman Medicus Aueníonenſis exercitatiſſimus retulit mihi filium D. Dorſan 20. annos natum vulnus accepiſſe in thorace, ad capacitatem illius penetrans, quod multis varijſque remedijs adhibitis curari non potuit, & ad tres aut quatuor menſes perſeuerauit, vndè æger valdè emaciatus, & ad tabem perductus eſt. Tandem illius conſilio, lacte muliebri vſus eſt, quod ex mammilla ſugebat, ex eoque iniectionis fiebant in vulnus, atque hoc ſolo remedio intra menſem curatus eſt à vulnere, & ad bonum habitum perductus.

OBSERVATIO VII.

Colicus dolor.

QVidam ciuis Narbonenſis retulit mihi ſe colico dolori obnoxium fuiſſe per multos annos, quo frequenter affligi ſolebat, ab eoque affectu liberatum ſequenti remedio, vna tantùm vice aſſumpto, ita vt nunquam deinceps in eum reciderit, & plurimos alios quibus idem remedium communicauit, fuiſſe etiam liberatos. Hoc remedium eſt dolij obturamentum ex ſubere confectum, quod per plures annos huic vſui inſeruierit, atque adeo vino probè imbutum ſit, illud autem ſuber igne comburendum eſt, eiuſque cinis exhibendus cum vino albo ℨj. pondere, vrgente dolore.

OBSERVATIO VIII.

Hydrops.

VIr quidàm fide dignus retulit mihi ſe multos aſcite laborantes curatos vidiſſe ſequenti remedio.

Silices colligebantur albiſſimi, qui circa flumina repetiuntur, & fracti aliquantulum pellucent, cryſtalli inſtar, illi autem ſuper prunas incaleſcebant, & candentes in vino albo extinguebantur, huius vini cyathum vnum ægri ſumebant manè vſque ad perfectam curationem, quę intra menſem perficiebatur.

Huiuſmodi ſilicum calcinatorum ſal in vino albo exhibitus, fœlicius ni fallor operaretur.

Sal millepedum à celebri Medico fœliciter vſurpatur in hac curatione, quem iulepis aliſque remedijs aperientibus admiſcet, præmiſſa purgatione cum ſucco ireos noſtratis, quem ſi æger vomitu reijciat, pro deplorato habendum eſſe exiſtimat.

OBSERVATIO IX.

Alius hydrops.

QVidam hydropicus curatus eſt ſolo vſu ſalis prunellæ in poto ordinario, per menſem integrum, cuius ſpatio aqua vniuerſa in abdomine contenta euacuata eſt.

Hanc curationem contigiſſe exiſtimo non ſolum propter virtutem diureticam qua ſal prunellæ præditum eſt, ſed etiam ex eo quod hydrops ille forſan à feruida hepatis intemperie productus fuerat, quæ à ſale prunellæ potentiſſima refrigerandi vi prædito, extincta eſt.

Alius hydropicus curatus fuit decocto ſummitatum quercus, cuius cyathum vnum ſumpſit mane per 15. dies.

OBSERVATIO X.

Struma.

ARmoricus quidam Danielis nomine 30. annum agẽs, vir ruſticanus habitu Euſarco & robuſto, à pluribus annis ſtrumis laborabat, tum circa collum, tum etiam ſub vtraque axilla, qui cum amicis, & notis omnibus inuiſus eſſet, propter contagioſum illum affectum, ad Noſocomium charitatis Lutetianum, velut ad verum Aeſculapij templum ſe contulit, ratus ſe illic certam mali medelam reperturum, nec caſſa ſpes fruſtratum reliquit ægrotantem, primo enim decubitus dies ab Illuſtriſſimo D. Gabriele Harduino de ſainct Iacques Noſocomij medico ordinario inuiſus eſt, qui præmiſſis vniuerſalibus, cataplaſma ex folijs cucumeris aſinini leuiuſculè contuſis, partibus tumentibus admouit, præſcriptaque diæta tenui, nec non modicè exſiccante, altera die optata ſequens præſcripta eſt.

℞. Turbith, hermodact. ana ℨij. radic. vtriuſque ſcrophulariæ ℨj rad. angelicæ maior. ℨ ij. ſol. oriental. ℨ ß. ſcammon crudi ℈iv. fiat omnium puluis, & excipiatur cum ſyrupo roſar. pallid. doſis ad ℨij. addendo cuilibet, mercurij ſublimati dulcis gr. xx. qua alternis diebus per 15. dies repetita, nec non renouato cataplaſmate, diſparuerunt tumores omnes ſcrophuloſi, abſque ſectione, aut eradicatione vlla, ipſumque Armoricum ſanum & incolumem dimiſit anno ſalutis 1641. communicata à D. Leſeq Medicinæ Doctore, Monſpelienſi, & dicti D. de ſainct Iacques olim diſcipulo.

OBSERVATIO XI.

Dolor dentium.

D. Leſeq Medicinæ Doctor ſuprà nominatus, ſe curatum vidiſſe retulit dolorem dentium ſale fraxini, quo impletur digitale mulierum aut quid ſimile, & applicatur arteriæ temporum, vbi ſentitur pulſatio, & intra breue tempus nondum facit in arteria, quo fluxus intercipitur.

OB-

OBSERVATIO XII.

Arthriticus nodoſa.

D. Chomel Medicus Annonæenſis ſcripſit ad me, ſe nuper Arthriticum vidiſſe varijs articulorum vlceribus ſcatentem, equibus calculi tophacei pluſquam ducenti exierant, piſorum magnitudinem ſuperantes, & ita duri, vt malleo reſiſterent. Et quod mirum dictu eſt, pus, ſaroſa materia ad vlcera confluens, exigua in parte mora, concreſcebat illicò, & tophaceam duritiem acquirebat. Hoc etiam rarum in illo ægrotante obſeruauit, quod topica vni parti conducentia, alteram lædebant, & vice verſa.

OBSERVATIO XIII.

Hemicrania.

D. Genton Romanenſis, natu minor, retulit mihi ſe hemicrania laboraſſe per multos annos, & poſt multa remedia fruſtrà tentata, curatum fuiſſe ſuffitu ex carabe per mediam horam tempore paroxyſmi, ori & naribus excepto.

OBSERVATIO XIV.

Hernia.

IDem retulit ſe Hernia inteſtinali per multos ännos laboraſſe, & curatum fuiſse tribus emplaſtris à quodam empyrico ſibi traditis, quorum ſingula geſtare iuſſit per nouem dies, cum ſubligaculo; erant autem ex eadem materia confecta, & valdè fœtida; cum quando auferebantur, materia eorum tota conſumpta apparebat, niſi quod in aluta puluis quidam remanebat vitro pulverato ſimilis. Per vſum primi emplaſtri nullus effectus apparuit; Poſt admotionem ſecundi, vrinæ copioſæ prodierunt, & varij coloris, nunc virides, nunc nigræ, & aliquando cum d. ſuria. Poſt diem 27. abſumptis tribus emplaſtris, pars ſtrigoſa, & macilenta apparuit, vt omnis caro & pinguedo ſubiecta protinus abſumpta videretur. Conijcimus ex fœtore hoc emplaſtrum ex galbano fuiſſe compoſitum, quod ſumma attenuandi vi præditum, humores ad partem affectam affluentes, & fortè circa eam concretos, fundere, & liquare potuit, vt natura deindè eos partim per vrinas excuſſerit, partim inſenſibiliter diſcuſſerit.

OBSERVATIO XV.

Hydrops.

RVſticus quidam hydropicus factus, abſceſſum paſſus eſt in dextra parte abdominis, eoque aperto, infinitus propemodum veſicularum aqua repletarum numerus egreſſus eſt, vt ducentarum numerum excederet, idque, per plurium dierum ſpatium, & ſic omninò curatus eſt. Hac obſeruatione confirmatur hiſtoria à Schenchio propoſita, cuiuſdam hydropici, cuius abdomen poſt obitum apertum, veſiculis aqua repletis, peritonæo, alijſque partibus adhærentibus, refertum apparuit.

OBSERVATIONES

Quædam infrequentium curatuue difficilium Morborum cum curationibus eorumdem in veteri quadam bibliotheca sine authoris nomine repertæ.

PRÆFATIO.

OCCASIO quamobrem de raris curationibus morborum quorundam scribere, qui mea ætate ingruerunt, susceperim, huiusmodi est: nam cum quotidie morbi quidam noui, aut saltem cum inauditis nonnullis symptomatis suboriantur, de quibus paucos admodum aut forte nullos mentionem fecisse constat, præterea multos quotiaie veluti post liminio reuersos repullulare atque redire percipiamus, ad quorum veram & germanam curationem inueniendam multa hora bona frustra consumuntur, quandoquidem sexcenti codices ante reuoluendi sunt, quam morbus de quo agitur aut innotescat aut expulsionis ratio teneatur, proinde tum ex optimsi quibusque authoribus, tum ex ijs quæ ipsi longo vsu atq; experientia comprobauimus, quosdam veluti exoticos flores excerpsimus, quibus quisque pro arbitrio vtatur. Insuper habeat vude curationes morborum symptomatumque raro contingentium depromere queat.

OBSERVATIO I.

Singultus.

QVidam Germanus annum agens circiter quadragesimum correptus fuit singultu, quem mira postea subsequuta sunt symptomata & creditu difficilia: Ille igitur è Germania Nemausum vsque profectos radicum buxi emendarum gratia, quarum maximum est commercium in Gallia Narbonensi ardoreque Solis intenso exæstuans (tum enim Syrius ardebat) vi erat sitis impatientissimus, simul atque in hospitium diuertit, arrepta puteali situlæ frigida recenti oppleta, adeò sese ingurgitauit, vt ob aquæ tum copiam, tum frigus immodicum, in spasmum ventriculi inciderit, vsque adeo ingentem vt nullis auxiliorum formulis, aut victus ratione per bimestre spatium cesserit, imo vero quanto magis eum superare nitebamur, tantò magis conatus nostros eludere videbatur.

Sed & hoc in primis admirandum, vt cum primum quis vel vestis vel pallij fimbriam digitulo attingeret singultu antea sedato, ille tanta cum totius corporis concussione suscitabatur, vt vel cubiculi tabulata tremescerent, & cũ fortè fortuna D Rondeletius visendorum ægrorum gratia Nemausum accederet, eo in consilium adhibito cum D. Ferrando & alijs qui tum ibi aderant Medicis atque Chirurgis, ac tãdem peroratis singulorum sententijs quid rei an causæ subesset, cur in sanitatem pristinam tam difficulter rediret, præterea qua industria remedijs vti liceret omnes vno ore maximã ventriculi intemperiem causam esse asserebant cur hæc symptomata perseuerauerint tamdiu, quantum verò attinebat ad remedia, in fotibus, cataplasmatis, embrochis, cucurbitulis non neglecta & purgatione, & syruporum, & opiatarum, puluerumque assumptione persistendum appositè ad hanc rem citato aphorismo Hippocratis. Omnia secundum rationem facienti non esse transeundum, &c. Ego vero tentatis frustra omnibus remedijs, de quibus inter nos conueneramus, cœpi mecum cogitare balneum calidum posse tantam intemperiem mutare & in temperamentum naturale reducere, partim quia longa in balneo mora prõptius corporis habitui vis balnei sese insinuaret, vnde fieret cum affecto membro communicatio, partim quoniam existimatam maiorem vim penetrandi, accedere medicamentis, si balneo commiscerentur; ob cutis quam calida balnea efficiunt laxiorem raritatem maiorem, nec mea me fefellit opinio, quandoquidem parato balneo, ex lauro, origano, mentha, absinthio, in aqua coctis, tantam ex mora in eo vtilitatem percepit; vt intra quatuor aut quinque dies sanus euaserit, præterea interim sacculum contextum in quem insertæ herbæ prædictæ erant, regioni ventriculi quamdiu in balneo permansit accommodauimus. Neque verò omittendum bimestri spatio singultum adeò Germanum illum exercuisse vt iam cruditate in ventriculo & intestinis radices agente, deplorata eius videretur salus: sed Dei beneficio ex qui mentem hominum quando vult illustrat, & ad inuenienda remedia nos quasi manu ducit, pristinæ sanitati fuit restitutus, non sine doctorum Monspeliensium, Nemausensiumque qui ægrotantem inuiserant admiratione.

OBSERVATIO II.

Phthisis.

QVidam Catalaunus natus annos circiter 44. humoribus sanguine, & atra bile, in eo dominantibus. Cum autem annis duobus antea quadam (vt referebat) leui pleuritide laborasset, & incuria sua vel medici præsidia quæ ad morbi curationem requirebantur neglecta fuissent phthisicus factus est; nam per triennium excreato sanguine simul cum pure tantus eum marcor obsessit, vt ossa (vt vulgo dicitur) cutem transmiserint. Interim tussis ipsum adeò inquietabat, vt vel modicum somnum carpere haud potis esset præ copia purulentæ materiæ per tracheam arteriam à natura expulsæ, alioqui in gutture feruentis, & liberam respirationem impedientis. Itaque cum mecum vocaret insigniores medicos Auenionenses, nihilque omissum fuisset, quod ad eius salutem recuperandam videretur, præscriptis abunde iis quæ artis erant, nec quicquam proficientibus, consului vt à Dom. Schironio & Rondeletio docentibus Monspessuli, tanquam ex tripode Apollinis oracula peteret, eos remedia nonnulla edocturos (vt erant ingenio non tantum perspicaci, sed etiam experientia longa in morbis fugandis exercitati) quo tandem si non in totum sanaretur saltem meliuscule haberet, ne tam miseram vitam, non quiescendo, non quidquam cibi appetendo, degeret: malle enim se vitam cum morte commutare quam diutius vitam, quæ potius mors erat prorogare dictitabat. Medici ergo illi Monspelienses visis omnibus quæ à nobis præscripta fuerant, nil amplius addiderunt, quam vt frequenter cancris fluuiatilibus vesceretur in aqua hordei percoctis, similiter & testudinibus nemoralibus, annexisque nonnullis formulis remediorum, quas Pandaliones vocant, ægrum ad Tabias miserunt, id est ad oppida temperamenti similitudine Ta ias referentia, nempe aperto cælo, loco alto, siccoque e posi.a cum verò iam suæ vitæ tæderet, vtpote qui plus quatuor annis talem affectum non sine summa molestia angustiaque tolerauerit, arrepta dextra manu mea, per deos inquit te oro, vt à fœtido morbo isto me liberes, vel tentatis extremis remediis mede medio tollas: omnem præstabo culpam, & te ab ea exoluam. Quando ita vis (inquam) experiar in te vnum quod superest remedium à Galeno summo Medico proditum, scribit enim suffitum quendam ad veteras tusses nempe trochiscos ex auripigmento quorum vaporem necesse est per os recipere, hoc vnum relictum est remedium, ex quo deplorati ferè restituti sunt multi, proinde te hortor, vt illud experiaris postquam alia remedia tibi fuere frustra adhibita, fateor equidem id genus remedii esse tuis viribus impar, sed tam parua dosi in principio vti conuenit, vt possit illas coniectura nostra quodammodo exæquare. Tandem igitur illorum trochiscorum fumum prunis suppositis, cæpit per infundibulum vesperi per os haurire. Ille verò se nolle in posterum iis vti, mane cum eum reuiserem protestatus mihi est, quia videlicet se respiratione priuatum iri sibi persuaserat, si iterum id auxilii genus tentaret. Ego autem instare non destiti, donec iterum trochiscos, vt paulò ante experiretur; q. id multa? nocte sequenti intempesta, post haustum vaporem trochiscorum, tantus eum rigor inuasit vt non solum lectus in quo decumbebat sed etiam tabulatum cubiculi, quodam veluti terræ motu concuti viderentur; ipse vero cum morti proximum se arbitraretur, misit puerum qui me accerseret: nolui ei in re tam vrgente deesse, cumque me introeuntem intueretur, quia nolui (inquit) non tibi vale dicto, fato meo fungi, propterea te non vocaturus in posterum, volui vocare, simul vt videres miserum meum statum. Ego verò tentata carpi quatuor digitis arteria, deprehendo vndoso pulsu cum vitalium robore, prædixi breui futurum vt copioso sudore difflueret, qui tantus quidem paulò post emanauit, vt culcitra, & lintea tota permaduerint, proinde ac si (vt vulgo dicitur) in fluuium demersa fuissent, exinde somnus & quies optata, nulla tussis, nullus excreatus, in summa, sanitate integra frui illi licuit plus quindecim abhinc annis, cæterum hic mirari licet vnde à corpore tam exangui, & exsucco tantus sudor exire potuerit. hoc certe contigit insulæ, quo tempore tyrocinia medicinæ faciebam, narraui per litteras D. Rondeletio rem prout gesta fuerat, miratus est, talem morbi curationem, exitum & subitam solutionem, atque in commentaria sua se relaturum hunc morbi decursum mihi pollicitus est.

OBSERVATIO III.

Febris maligna.

NVlla vnquam symptomata sæuiora cuiquam acciderunt quam quæ adolescenti Nemausino nomine Grasset superuenere, degenti Belliquadri anno 1574. is natus annos circiter 20. aut 22. incidit in febrem *καῦσον*, in qua siti inexhausta cruciabatur; lingua nigrescens, vigiliæ perpetuæ à 4 vsque ad nonum, hominem exercebant parum, & inæqualiter sudabat, tunc deliria inceperunt cum vrina tenui pauloque raro, vndecimo stridores dentium, conuulsiones, rigores die & nocte cum clamoribus, & eiulatibus terrorem incutientibus; pulsus inordinatus, & perturbatus apparuit. Decimo quarto vrinæ copiosæ & egestiones, non sine delirio, animi deliquio, conuulsionibus, decimo septimo exanthemata, & papulæ multæ per vniuersum corpus sparsæ, singulæ magnitudinis fabæ, colore liuidæ, quæ cum cutem extimam exederent, carnem subiectam depascendo, vlcera caua reddebant, proinde ac si ferrum candens illa insedisset, erant autem profunda ad pollicis latitudinem, vigesimo parotides sub vtraque aure magnæ, duræ eruperunt, hinc febris sensim remitti deprehensa est, quibus omnibus longo temporis interuallo curatis, viribusque refocillatis, æger incolumis Auenionem profectus est, totumque morbi decursum Do. Philippo Gulielmo narrauit quod ad curationem attinet, non destiti a communi medicorum vsu, (vel vt dici solet) ad latum vnguem, quandoquidem inspecto lotio, iniectoque clystere, cum aluus dura esset, idonea sanguinis missio facta fuit, sanguis valde corruptus apparuit. Deinde iulapiis ardorem febrilem extinguentibus, putredinemque arcentibus. Octauo die sumpsit dilutum Rhabarb. cum diaprun solut. vigiliis occurri syrupo papauerino, tibiarum lotionibus, vnguento popul. temporibus, volis manuum & pedum plantis accommodato, sed vix credibile est quam lac mulieris puellam lactantis mixtum succo lactucæ & oleo rosato delirium sedauerit. Deliquiis animi succurrimus epithematis, regioni cordis admotis & mixturis ad cor recreandum dicatis, dentium stridoribus, oleis camemelino atque amygdalino, dulci, ceruici & temporibus calide applicatis, lana succida superdata, vlceribus & papulis relictis, vnguento albo camphorato, parotidibus oleo camomelino & de lilio, deinde enim ad suppurationem eas tendere cognouimus (nam materiæ crassities discussionem detrectabat) ad cataplasmata atque emplastra ex mucilaginibus, herbis remollientibus, diachylo magno, & aliis eiusdem farinæ, transire coacti fuimus, cum autem Auenionem profectus esset apertione facta, reliqua industriæ D. Philippi Gulielmi commisimus.

OBSERVATIO IV.

Febris maligna cum sopore.

DIgna est quæ scriptis mandetur ægritudo vxoris Do. Formerii Nemausensis Causidici, quæ post curatum maritum, febre ardente maligna omnia sæua symptomata secum vehente nimirum paraphrenitidem, dentium stridorem, iactationem inquietantem, sitim inexpletam, in continuam febrem propter vigilatus tot noctes, coniugis causa, mediam, curam liberorum, reique domesticæ, incidit: quæ sexaginta dies vno eodemque feruore citra aliquam intermissionem veluti stupida conuenientibus oculis permansit, nec interim per totum morbi cursum vlla crisis se prodidit, vsque ad diem sexagesimum, in quo tantum sputum album, & spumosum sine vlla tussi reiecit (vt peluim duodecim libras capacem liquoris impleuerit, quo

abluade

abunde per os emisso à febre libera ad sese redijt, asserens se nihil doloris, nihilque propter morbum incommodum percepisse, quin se grauiter & cum summo suæ vitæ discrimine ægrotasse, vix in eius animum inducere potuimus. Interim scire licet nihil omissum fuisse quod ad veram morbi profligationem pertinere potuimus conijcere, vtpote à sanguinis missione auspicati (nam hęc mulier adhuc adolescens erat plethorica) deinde ad purgationem deuenimus, clysmata, cucurbitulam somniumque prohibentia præscripsimus.

OBSERVATIO V.

Vulnus vesicæ ex sclopeto.

Rem inauditam, & omnem fidem superantem, attamen veram, verreor ne si narrare coner, vanitatis insimuler: cæterum viri fide digni tum in arte medica apprimè versati, tum in chirurgia admodum exercitati, vt interim sileam nobiles insignesque viros qui curationi interfuerunt me ab omni calumnia vindicabunt. Quo die igitur Nemausenses subuculatos idest subuculis albis indutos, traiecto Rhodano Tarascone clàm venientes insidijsque quibusdam Bellicadrum oppidum ingressos fugarunt atque fuderunt; quidam eorum qui terga vertebant, glande Sclopeti per penis meatum seu fistulam intrusa, vesicam & dextrum latus ossis sacri penetrante, ita vt per vulnus posticum, lotium redderetur, læso tantum meatu vrinario, ceu excoriatione integræ sanitati fuit restitus, à chirurgis Tarasconensibus, me assistente, Antonio Fortunato, & Ioanne Bonneto, & quod mirum est nullis alijs medicamentis quam triuialibus, & quæ ad manum erant, tria igitur hic sunt quæ omnes medicinæ peritos in admirationem trahere debent. Primum quo modo in meatum vrinarium glans illa pene illæso, nisi modica excoriatione meatus ingressa fuerit, secundum qua ratione aut naturæ proprietate vesica vulnerata alioqui remedia omnia respuente sanatus sit. Tertium qui, non conquisitis secretis remedijs, sed ijs tantum quæ ad manum erant præscriptis (cum sæpenumero in alijs vulneribus non vsque adeo lethalibus, & exoticis, & pretiosis vti cogamur, cum ægri tamen pernicie) nam initio defensiuo vocato vulneri circumdato vsi sunt chirurgi, tum Basilico cum vitello oui turunda oblita, postea vnguento de resina, denique carnem regenerantibus, & cicatricem inducentibus, vnde adeò prospere ad pristinam sanitatem rediit, vt adhuc sit superstes Arelate, dictus cognomine Boriau, hoc tam admirandum vulnus viderunt ferè omnes præcipui Tarasconensium, simul cum doctoribus Do. Philippo Guillelmo Bertrando Vanio, qui mecum explorato vulnere radiolo chirurgico ad id destinato, rem ita habere curiosa inuestigatione conspexerunt.

OBSERVATIO VI.

Tumor in crure.

Rarum morbi genus silentio non est prætermittendum idest tumor in interiori parte cruris dextri nobilissimæ & bonis moribus ornatissimæ, quæ tum vidua erat D. Deledignam. Hæc igitur in ea parte tumore oborto phlegmones speciem præbente tantis cruciatibus noctu & interdiu inquietata fuit, quamque varijs anodynorum formulis D. Rondeletius, qui vna mecum ad ei opem ferendam vocatus fuerat, vrebatur, vt nihil spei de eius salute relictum videretur, nam quanto magis tumoris illius duritiem mollientibus vincere nitebamur, tanto magis nostris conatibus reluctari percipiebatur, nec tamen interea dolor vllas dabat inducias itaque coacti fuimus tumorem caustico medicamento aperire, quo humor contentus licet crudus (vt nobis videbatur) dolorem committens apertione facta exitum haberet, postquam igitur suspicati sumus causticum suas vires exercuisse, dissolutis fascijs quibus illud suppositum fuerat, nullum humorem intus delitescentem, nullum serum inde exisse vidimus. Immo vero (quod caput est) hiante vulnere subiectam carnem nihil imminutam aut alteratam conspeximus; nec aliam extitisse tanti tumoris dolorisque occasionem quam flatum iudicauimus, sed nec similem tumorem Medici quos conuenire nobis contigit se vidisse aut alicubi legisse, tum quia flatus tantos dolores excitabat vt animi deliquia, & vigilias perpetuas induceret, tum quia nihil intra vulnus delituisse alienum à naturali constitutione repertum fuerit, nobis asseruerint, ab apertione tumoris flatu dissipato omnia euanuerunt symptomata, in posterumque adeo bene valuit ac si nunquam ægrotasset.

OBSERVATIO VII.

Paralysis linguæ.

Subit admira sæpenumero opera naturæ, dissectis enim corporibus admiranda inueniuntur quæ citra αὐτοψίαν ita esse vt sunt vix persuaderemur, cuiusmodi dum Nemausi agerem Roberto Barriere contigerunt, nam fere quamdiu vixit destillatio perpetua ad neruos motus linguæ destinatos adeo ei loquelam impediuerat, vt balbutiem molestam inuexerit quæ nullis auxilijs potuit vnquam emendari vnde tandem fluxione aucta suffocatione repentina est extinctus. Parentes igitur qui tum vltimæ eius diei intereant, me rogarunt, vt defuncti recens cadauer iuberem dissecari, quo causa & origo tanti huiusce mali cognita post hac simili destillationi tutius occurreretur. Quare iustæ eorum petitioni morem gessi, apertoque primum cranio ac vtrobique separata sensim portione extima cerebri in conspectum nostrum se dedit cystis, id est sacculus robusta membrana compactaque contextus vndique serosum humorem continens, qui in fundo exiguum foramen habens semper nouam materiam neruis linguæ suggerrebat, quamobrem cum nullis remediorum formulis hic serosus humor nec vlla industria absumi discutiue posset, cum propter eius copiam, tum propter membranæ densitatem quæ nimirum obstabat quo minus vis medicamentorum eo perueniret, vno ore diximus talem affectionem, curationem nunquam admissuram fuisse, sed quis obsecro vnquam iudicasset vesiculam quandam intra cerebri substantiam generatam, seroso humore tumentem tam perniciosæ destillationis causam fuisse.

OBSERVATIO VIII.

Syncope à liene.

Vir Nobilis & strenuus Do. Egminius Tarasconensis, quodam morbi genere laborabat, quod (vt arbitror) tanquam inauditum, & infrequens à paucis visum erat vir igitur ille mihi retulit tunc, se in syncopem statim incidere, simulatque in latus sinistrum decumberet, itaut difficulter ab ea reuocaretur, adeò omnes vires collapsæ erant, secus se nihil doloris aut incommodi percipere nec propterea minus cibi assumere, imo omnia se munia obire quæ integra sanitate præditus, mihi asseuerauit. Mecum itaque medietate perquirens, ac animo reuoluens, quid causæ esset quamobrem tam sæuum symptoma sine manifesta causa apprehenderet, & veluti exanimem relinqueret hominem, cœpi cogitare humorem melancholicum malæ alicuius qualitatis participem, ex liene vaporem quendam venenosum ad cor mittere, eumque occasionem præstare tam maligni symptomatis, nec mea me fefellit opinio, siquidem ratione victus commode instituta, purgatoque vniuersaliter corpore ab humore melancholico, & priuatim exhibito medicamine lienem ab obstructionibus liberante, atque demum roborato corde, tam epythematis, quam mixturis cardiacis, liber omnino à tam lethali symptomate euasit.

OB-

OBSERVATIO IX.

Morbus epidemicus Coqueluche vulgò dictus.

ANno 1557. Mense Iulio paulo ante cataclysmum Nemausinos agros vastantem, & totam ferè ciuitatem occupantem, sæuiit epidemicus morbus nemini parcens (Coqueluche) vocitatus adeò immanis & truculentus, vt quamplurimos de medio tolleret, quosdam quarto die, alios septimo ad summum 14 eos tussis cum faucium asperitate inflammatione feruenti, & febre continua corripiebat, dolor capitis vehemens ægros affligebat, nec præ tussi vsque ad rauim inquietante cuiquam somnum carpere fas erat, huc accedebat renum & lumborum dolor assiduus & eximius, qui paucos admodum progredi sinebat, ad hæc coryza perpetua vix aerem inspirare per nares permittebat. Cæterum qui tantam (vt ita loquar) pestem euadebant facta sanguinis missione & medicamentis expectoralibus exhibitis sudore fœtido superueniente constantibusque viribus è toto corpore manante, liberabantur, qui verò febre & inedia consumpti, (cum vix durare possent) inualidi reddebantur, omnes ad interitum pergebant. Quare in eo cardo curationis versabatur, vt adhibitis sine mora vniuersalibus remedijs (quamquam leni tantum purgatione egerent) appetentia reuocaretur, & fauces cibis fierent perviæ; ad purgationem sufficiebant manna, cassia fistula, rhabar. cum decocto bechij & aliorum pectoralium, vehementiora tanquam acuti scopuli vitanda erant.

OBSERVATIO X.

Febris epidemica.

EPidemicus morbus prædicto non absimilis grassatus est anno 1580. per æstatis maximam partem, post infectorum innumerabilem congeriem mensibus Aprili, & Maio e terra exortam, quæ quidem tam ingens erumpebat, vt itinera quæque occuparet, nec affugere quisque potis erat, quin infinitos vellet, nollet, pedibus conculcaret, vnde non multo post Arelate Auenione, Bellicardi, & alijs in locis non procul ab his dissitis, tanta pestilentia grassata est vt perpauci eam euadere potuerunt. Sed vt ad rem redeam prædictus morbus multos quidem iugulabat, sed si primis diebus, & quam citissime fieri poterat, auxilia administrabantur ferè omnes erant superstites. Is igitur simul cum febre & tussi inuadebat quam dolor capitis & lumborum subsequebatur, interim febris aliquot diebus intermittebat postea veluti vires recolligere grauius ægros affligebat. Interim quosdam nulla quiete frui sinebat, sed magis ac magis vrgente feruore ad interitum eos præcipitabat. Phrenitide quidam furentes, quidam Phthisis languescentes interibant, cæterum si maturè vt dictum est curabantur, omnes fere intra paucos dies conualescebant. Nec curatio alia à præscripta paulo ante adhibebatur, siquidem pectoralibus medicamentis & lenibus purgationibus (non neglecta in primis sanguinis missione) clysteribus refrigerantibus iniectis, admotis cucurbitulis, & cardiacis opiatis ac epithematibus frequentibus, maximum leuamen percipiebant, denique ratione victus optime instituta tandem ad integram sanitatem perducebantur.

OBSERVATIO XI.

Deglutitio impedita.

DOminus Bonius Causidicus Nemausensis clarissimus, grauissimo ventriculi dolore, simul cum degluriendi difficultate summa laborat, cum febre continua comitante, & cum ante meum aduentum præscripta essent medicamenta purgantia, nec illi quidquam profuissent, vtpote quæ ad fundum ventriculi descendere haud poterant, vbi primum ad eum accessi, tractatisq; à me diligenter cum ventriculi regione hypochondrijs, deprehendi renitentem tensionem vndiquaque has partes occupantem, simulque rugitum internum frequentibus ructibus per os emissis exitum habentem, quæ causa erat, quamobrem nec iusculum nec cibus vllus ad ventriculi fundum delabi posset, nimirum sublato & suspenso à flatuum copia cibo. Proinde cum periculum immineret ne corpus edendi penuria absumeretur, cum iam quatuor aut quinque dies à cibo abstinuisset, in id totum curationis scopum dirigere volui, vt tantam flatuum abundantiam discuterem, quocirca admoueri iussi ventriculi, & hypochondriorum regioni (iniecto prius clystere partim discutiente partim vacuante) fotus calidos ex decocto absinthij, menthæ, floribus chamemeli, meliloti, seminibus cymini fœniculi, & similibus quibusdam peractis, oleo nardino & chamemelino his partibus calidè irrigatis, meliuscule habuit, cœpitque deglutire spemque bonam recuperandæ sanitatis habere, cum antea ac si res deplorata esset, de hac vita migrare cogitaret. Tum demum præcepi admouendam ventriculo, cum multa flamma cucurbitulam, à qua flatus adeò potenter digesti fuere, vt postea & iuscula & quæuis edulia transglutire valeret, ac exinde febris cum dolore quieuit, febrem, tamen potissimum extinxit multa vrinæ excretio. Cæterum ne affectus recrudesceret euacuationem iterandam suasi.

OBSERVATIO XII.

Febris maligna cum Exanthematis.

IVdex Ordinarius Nemausensis Blanus nomine, Febre tertiana duplici accessiones acerbissimas secum vehente conflictabatur, eum curabat Do. vegratius ætate prouectior, ille igitur cum in quodam paroxysmo symptomatibus tam vehementibus atque malignis vrgeretur, vt in lipothymiam laberetur, ob nimirum exorta repente, per totum corpus exanthemata subliuida; nolens quidquam quod suæ saluti conferret prætermittere; me vt sibi cum D. Vegratio adessem vocari iussit, qui simul atque in eius conspectum veni, conquestus est de intolerabili ardore ab exanthematis excitato, simul cum virium prostratione, obsecrauitque vt sibi in maximo discrimine vitæ constituto opem subitam ferrem. Ego verò benè inspectis, & meditate consideratis exanthematis, quæ adhuc pullulare videbantur pulsuque carpi cognito, iussi bonam spem de sua salute conciperet, arreptaque dextra D. Vegratij secessimus in cubiculum remotum, vt quid facto opus esset inter nos deliberaremus. Ipse enarratis omnibus quæ præscripserat, petijt à me quid agendum censerem, ego sermonem eius excipiens fui in ea sententia, vt quoad eius fieri posset citissimè fieret venæ sectio, secus futurum vt in graue suæ vitæ periculum incideret: Ille vero repugnare, nam (inquit) verendum est ne humor malignus per cutem (commune totius corporis expurgaculum) dispersus, intro remeet, & partem aliquam principem adoriatur, Ego iterum instare factum, nam authoribus Montano, Auicenna, Aetio Rondeletio alijsque multis nixus, posse fieri contendebam in eruptionis eorum principio, dum natura materiam exitiosam expellebat; alioqui si per aliquot dies in cute firmata esset, non reuocanda intra corpus. Quare tandem is in meã descendit sententiam, & hilari animo nunciaui ægro ante discessum nostrum sanitati restitutum iri, si sanguinis missionem tolerare vellet; ipse autem se quouis subiturum dummodo à tantis malis eximeretur; Cum igitur saphena non esset conspicua, venam dextri brachij communem secari iussimus, qua secta id euenit quod futurum prædixerã siquidem antequam discederemus ardor sedatus fuit, pacatum etiam fuit seuum quod timorem incutiebat symptoma. Vnde pro tantis beneficijs dici non potest quam artem medicam, & nos extulerit. Hinc nos ad febris reliquias profligandas properauimus quas breui, Deo adiutore expulimus.

OBSERVATIO XIII.

Lumbrici.

DVas Virgines filias notarij Fezanderij Nemausensis, vidimus, quarum altera annum septimum, altera nonum non excedebat, quæ intra semestre spatium dolore

acer-

acerbissimo ventris totius obiere, qui nullis remediorum generibus n i escere poterat, nempe iniectis clysteribus, potionibus pituitam vacuantibus, flatus discutientibus, denique vermes necantibus. Itaque prouectiore defuncta cum cadaueris fieret dissectio, vt nobis abdita causa, mortem acceriens innotesceret; sunt inuenti in inferiori ventre lumbrici, qui intestina & præsertim colon perforauerant. Exactis ab hinc sex mensibus, cum similibus doloribus altera interfecta fuisset, dissectione facta non solum intestina exesa & vermibus transfixa vidimus, sed etiam cor & hepar ab iis corrosum & altè excauatum; quæ res non parum stuporem adstantibus incussit, quærentibus qui ab intestinis quaque via ad hepar, & cor peruenerint, cum in illis locis vix alimentum sibi familiare neq; materiam vermium generationi idoneam, quanquam ex putredine quadam ibi nata, quispiam eos genitos existimauerit; adde nec viam paratam, sed tot anfractibus ac circumuolutionibus impeditam habuerint. Quare nihil aliud quam naturæ opera mirari, causam scire non valentes potuimus; sed hinc discedentes præscriptisque tum pulueribus ex scordio, & dictamno albo, & vnguentis vermes fugantibus necantibusque reliquis quæ adhuc superstites erant puellis, horum generationem in posterum prohibuimus.

OBSERVATIO XIV.

Tumor œsophagi.

NOnnunquam Tumor in œsophago succrescit, qui cibos deglutiri non permittit, ægerque media debilitatus, vires amittere solet; eius curatio vt interim cognitionem fileam non parum etiam oculatissimis facessit negotij; eam sic felici successu præscribere consueui. primum victus ratione præfinita, adhibitisque vniuersalibus remedijs, idest sanguinis missione, (præsertim quando febris aut inflammationis suspicio subest) item purgatione, reuulsione per cucurbitulas, linctus sequens ex vsu est.

℞. Conseruæ rosar. symphiti maioris ana ℥. ß. conser. violar. ʒ. ii. Boli armeni orientalis ʒ i. ß. mucilag. sem. c don. extractæ ex aqua rosar. ℥. ß cum syr. cydonior. fiat linctus quo sæpe vtatur; exterius vero supra collum huiusmodi vnguentum admouendum.

℞. Oesippi medullæ cruris bouis, axungiæ gallinæ, anseris, & anatis ana ℥ ß. mucillag. sem. althææ & lini ana ʒ. vi. nymphæ ʒ. ii. croci ℈. ß. ceræ albe quant sufficiat. fiat vnguentum lotum ex aqua hordei vel nymphææ, hoc ter aut quater die ac nocte collum liniatur lana succida supperaddita.

OBSERVATIO XV.

Scabies fœda.

NVnc me conuertam ad labiorum fœdam quandam scabiem cum oris vlceribus coniunctam, quæ multum mihi vt eam discuterem exhibuit negotij, sed tandem his remedijs cessit scabies vlceraq; sanata nunquam repullularunt. Nam adeo cacoethe erant, vt conatum omnem respuere viderentur. Itaque post vniuersalia remedia his topicis vsus sum.

℞. Caluiculorum vitium, fol. plant. caprifol tribuli terrestris ana m. j. rosar. rubr. hordei, lentium ana p. j. fiat decoctum ad ℔. j. In colatur. dissolue succi granator. Et diamori ana ℥ ii. hoc decocto frequenter os colluere oportere dixi, labijs vero iussi sequens medicamentum adlini.

℞. pul. coralli vtriusque vsti, & loti, comu cerui itidem vsti & loti ana ʒ i corticis bugiæ ʒ. i. ß. cum pomata & syr. de rosis siccis, fiat linimentum, soleo etiam penuria pomatæ pulueres dissoluere in cera alba liquefacta, & allungia hirci recenti.

OBSERVATIO XVI.

Hernia.

PRæter multorum expectationem ramicem intestini, & omenti auxilijs infra dicendis curaui, sine chirurgi manu maximè vero eum qui quendam germanum ludimagistrum Auenioni anno 1543. torquebat, qui herniam intestinalem decem annis passus fuerat, non sine doloribus grauissimis australi constitutione ingruere solitis. Huic igitur imperaui vt in lecto se contineret mensem vnum, simul quantum fieri posset adductis cruribus non diuaricatis, victu exsiccante vteretur, nisi forte primis elixis ex fac. charo, & aqua ad aluum subducendam, nullis crudis, flatuosis, & coctu difficilibus, præter suum, hædorum, aut arietum pedes vesceretur, his autem medicamentis vsus est.

℞. Terræ sigillatæ, rad. consolidæ maior. boli arm. veri ana ʒ ii. cornu cerui vsti ʒ i. capiat per 14. aut 15. dies ʒ. i. ß. aut ʒ. ii. mane ex iusculo capi. Deinde.

℞. Sanguinis draconis, mumiæ, masticheѕ, thuris, rad. consol maior boli arm. limacum rubratum erinacei terrestris puluerisati ana ℥. i. incorporentur omnia therebinthina, & fiat emplastrum. Quod admoueatur inguinibus. Verum scire licet vniuersalia auxilia pro ratione morbi præcedere debere.

OBSERVATIO XVII.

Fœtus mortuus.

VOcatus fui à nobili quadam muliere, quæ febre continua grauiter laborabat, cui in semestri grauiditate per febris vehementiam fœtus in vtero suffocatus fuit, qui cum multis & varijs remedijs foras extrudi non posset, tandem myrrha cum chrisocolla & vino Hippocratis propinatis admotoque ventri cataplasmate, & colocynthide, vtroque pulegio, sabina, arthemisia, matricaria, herba cati, magno puerperæ conatu prodijt, non sine summa medicinæ laude; cum illa in summo vitæ periculo constituta tandem excluso fœtu à febre ardentissima immunis fuerit, quanquam abhinc sex aut 7. menses morbo acutissimo decumbens extincta fuit.

OBSERVATIO XVIII.

Struma.

MOrbus est & frequens, & curatu difficilis strumæ à Medicis: eo filia Do. Præsidis Nemausini Clauerij affecta fuerat dum in viuis esset. Itaque cum à multis medicis vario vsu medicamentorum vexata, nihilo melius se haberet, sed magis atque magis fæuiente morbo, collum ipsius putris vitiosusque humor depasceretur; tandem ego vocatus post præscripta vt decet medicamenta purgantia, ei emplastrum chæradicum ab Aetio descriptum diligenter saniè expressa exterfaque superponi iussi, deinde tertio quoque die eodem medicamine renouato prius (vt dictum est) vlceribus exterfis eoque quater aut quinquies repetito; sana in totum effecta est. Quod si chærades non sint vlceratæ soleo earum duritiem puluere pyritis lapidis simul cum diachilo ireato malaxato remollire atque tandem aperta cute ferro caudente, aut caustico medicamento fordem i tus contentam digitis exprimere; postremò emplastrum chæradicum super ligare nec ante triduum soluere, quod semper est obseruandum idque tamdiu iterare donec completa videatur curatio.

OBSERVATIO XIX.

Tertiana duplex.

PRæfectus præsidij Bellicadrensis D. de Rancoigne quotannis solebat in Gallia apud suos tertiana duplici afflictari, bimestri aut trimestri spatio: is cum in Narbonensem prouinciam, profectus fuisset, simul cum Protomacho nostro, non multo post eodem morbi genere correptus, me ad se visendum vocauit, qui tristis admodum cum putaret (vt solebat) diu hac febre vexatum iri, rogauit me vt si quod remedium haberem, quo tutò tertianam duplicem expellerem, sua causa explicarem. Respondi me (Deo duce) vo-

tus

tis suis satisfacturum, si modo mihi morem gereret. Itaque iniecto eodem die clystere, postridie verò, cum vrinæ in principio subcrudæ apparerent, consilium Auicennæ secutus non ante secundam aut tertiam accessionem, in quibus vrinæ coloratiores conspiciuntur, basilicam dextri brachij secare iussi, & sanguinis vncias sex aut 7 euacuari, interim præparantibus iulapijs mane vtebatur, quibus vix dum finitis, miratus fuit decumbens, febris accessionem sequentem fere nullam fuisse, peractaque purgatione, posthac ne vestigium quidem vllum febris subrepsisse, quamobrem supra quam dici potest lætus, quod tam breui temporis curriculo curatus esset, aliis suis commilitonibus (æstas tum ardebat, simili febre ægrotantibus suasi, vt sese curandos mihi committerent, qui omnes simili ratione sanitati fuere restituti.

OBSERVATIO XX.

Dolor Ischiadicus.

INgenuus & bonis moribus imbutus Antonius Clemens Bellicadrensis, Ischiadico dolore tam vehementi vexatus fuit, vt opem à Medicis Monspeliensibus quærere coactus fuerit, præcipuè vero à Do. de Fegnes Doctore Medico, qui tunc temporis maximam sibi famam, ob raram in curandis morbis dexteritatem comparauerat. Is nec ischiadicæ venæ apertione, nec purgantibus catapotijs, diæta vulgo dicta nec denique fotibus cataplasmatis, hypocaustis, emplastris, cucurbitulis, dolorem tam acerbum pacare poterat quinimo eo in dies magis ac magis vrgente, æger se vlterius vitam prorogare posse diffidebat, forte verò cum Nemauso Bellicadram confugerem; quo tempore per cancellos ferreos aquam fontanam excipientes, vi ri religiosæ factionis, antea circumuimatos, sunt subingressi: & me ad se inuisendum vocaret, auditis iis quæ D. de Fegnes præscripserat, admoueri Cantaridas ex fermento veteri, loco dolenti iubeo, vnde post vesicas excitatas atque acu perforatas tanta humoris serosi copia vacuata fuit, vt optata quies subsequuta fuerit, nec in posterum dolor hominem afflixerit, veruntamen vlceribus quæ à Cantharidibus inflicta erant sanatis, iussi vt per aliquod temporis spatium locus dolens emplastro ex diachilo, & diamelitoto compacto tegeretur adiecto sulphuris ignem non experti momento, & seminis iberidis atque Nasturtij pari pondere.

OBSERVATIO XXI.

Vlcus sordidum.

NOn diu est quando D. Comes de Tanten, vir, & generis nobilitate, & animi corporisque præstantia clarissimus, nouissime pulmonis vlceribus extinctus, vlcere cacoethe, in tibia sinistra omnem consolidationem respuente affectus erat, is cum esset rerum antiquarum studiosissimus, & me iussisset accersi, vt quandam in veteri numismate inscriptionem interpretarer; postquam de varijs hinc inde rebus verba fecimus, me rogat vt si quid haberem quod vlcus tibiæ ad cicatricem perduceret, id sibi impertirem; nam alia atque alia nihil conferentia expertus, nunquam sanari posse sibi persuaserat. Ego vero non potui tanto viro operam studiumque meum denegare, proinde si velis (dixi) meis dictis auscultare, breui futurum est, vt sanitati pristinæ restituaris. Atque adeò cœpi post remedia vniuersalia, præfinitamque rationem victus idoneam hoc linimentum sequens præscribere, quo intra 12. aut 15. dies plane curatum fuit vlcus, interim tamen voluit vt hoc syrupo, ne vlcus recrudesceret 15. diebus vteretur per interualla.

℞. Ramentor. ligni guaiaci ℔ ß. infundantur in ℔. 12. aquæ Rhodani postea fiat decoctio ad medias in fine eius adde polypodij quercini ℥. 4. carthami ℥. iij. turbith. ℥. j. agarici ʒ. ß. Rad. pentaphylli ℥. 4. colaturæ adde mellis rosati & sacchari rub. ana ℔. j. clarificetur & aromatizetur ℥ ß. santali rub. fiat syr. semicoctus de quo sumebat ℥. v. vel vi. tertio vel 4. quoq; die addebam seuam quando aluus non bene respondebat, vlcus abluebatur frequenter aqua alum. forma linimenti erat huiusmodi.

℞. Axungiæ porci ℥. iii. axungiæ hirci ℥. ii. fol. hyosciami coctorum sub cineribus & diligenter contusorum cum axungijs m. j. litharg. & cerusæ diligenter lotæ ana ℥ j. plumbi vsti & loti, antim. minij ana ʒ. ij. agitentur in mortario plumbeo fiat linim. addito tantillo opij cum dolor intendebatur, postea cum ægre adhuc cicatrix duceretur, iussi laminulam plumbeam in aceto macerari triduo, deinde siccatam, & puluerataam subtilissime vlceri aspergi alteramque integram superimponi, & sic voti sui compos vnde laudem eximiam (vt præmium sileam) reportaui.

OBSERVATIO XXII.

Virga caruncula.

QVidam Monachus familiæ Diui Augustini Ambrosius nomine, caruncula in collo vesicæ oborta inter meiendum vehementer torquebatur, & ad eam absumendam multorum opem implorauerat, nam iam à quinquennio morbus suas radices egerat; cum verò in dies acerbiores dolores experiretur, licet pulu. sabinæ per ceream candelam intruso, alijsque hinc inde petitis vteretur, forte occurrit mihi obuiam præ dolore veluti mentis impos. Non possum (inquit) diu loco consistere nec mihi temperare quin è sublimi me præcipitem dem, tanto acri dolore crucior. Ego miseratione commotus verbis leuibus animum effrenem quam potui placidè mulcere volui meque de sua salute bene separaturum nunciaui, dummodò recta viuendi norma seruata meis iussis obtemperaret, quod certe aliquamdiu sedato dolore se præstiturum mihi pollicitus est. Consului igitur vt perpetuo virgulam plumbeam in vrinario meatu teneret, sic agendo vt quam fieri posset sensim, & placide per collum vesicæ licet angustum in vesicam intromitteretur, periculo primum facto à gracili & tenui virgula, deinde gradatim ad crassiorem veniendo donec liber esset eius in vesicam ingressus, atque hoc in auxilio diu persisteret, is itaque cum nocte dieque plumbeum radiolum, vt iusseram in vrinaria fistula teneret, mihi tantam vtilitatem intra 15. dies se percepisse retulit, vt liberè iam & indolenter lotium redderet: iterque vrinæ adeò fuisse peruium, vt nullis amplius ad meiendum medicamentis egeret.

OBSERVATIO XXIII.

Hemitriteus.

COnuocati fuimus ad curationem hemitritæ Do. Quæstoris Memausensis de Rage vocati, Do. Ferrandus, Castellanus & ego. Cumque in consultationem venissemus D. Castellanus, ecquid sentirem de morbo Quæstoris à me primo (cum primus eum inuiserim) sciscitatus est. Respondi ingenuè, illum vero hemitritæo laborare, atque ea de causa egere optimis & promptis remedijs, nam tertio quoque die tertiana cum rigore hominem affligebat, nec post sudorem declinationi tertianæ superuenientem, erat vnquam ἀπύρεξος, meæ opinioni acriter repugnabat D. Ferrandus vt erat ingenio ad contradicendum procliui, dicens in frebicitationem inter duos paroxismos percipi, propterea tantum esse tertianam notham, maioris famæ asserebat, Contra ego audacter affirmabam delitescere quotidianam continuam, addebam febrem si fuisset notha, non tantas vigilias, non lipothymias excitaturam præterea hemitritæum, autumno sæpius quam alio tempore anni accidere, in quo æger noster correptus erat, denique gulosos homines & catillones (qualis ipse erat) potissimum infestare, vocatis in testes non solum optimis quibusque medicis sed etiam Martiale.

Vis Tongilius male dicitur hemitritæo.
Nosti hominis vires, esurit atque sitit.

Deinde

Deinde in fine Epigrammatis
Omnes Tongilium medici iussere lauari
O stulti febrem creditis esse, gula est.
D. tamen Castellanus perrogatis auditisque vtriusque nostrum sententijs, subscripsit D. Ferrando, atque os in me conuertens subiecit hæc verba, non mirum videri debet (inquit) si quædam febricula subsequi tertianam videtur, nam cum febris hæc notha sit, plurimam habet crassam pituitam permixtam, qua de causa fumi eleuati ab ea diutius perdurant, opposite citato exemplo gal. lib. de diff. febr. de lignis viridibus, quæ quidem difficulter flammam concipiunt, ea vero extincta longo temporis interuallo fumus crassus ex eis attollitur, quod non contingit lignis aridis, itaque inquit cum ratio curationis non valde diuersa sit inter hemitritæum & tertianam notham, hoc inter nos fit statutum sanguinem promptissime mittendum, porro licet omnia hæc, & epithemata ad cordis roborationem multaque alia ex arte administrarentur, æger ab hinc tribus aut 4 diebus vitam cum morte commutauit, cumque fama de eius obitu ad aures Do. Castellani peruenisset mutauit sententiam, dixitque hemitritæum verum ægrotum iugulasse tamen D. Ferrandus noluit ad latum vnguem de sua persuasione discedere.

OBSERVATIO XXIV.

Polypus.

VXor Antigraghi Vrgenensis polypo deformis erat, dolebat autem illi quod chirurgi citra excisionem vix posse sanari contendebant cum medicis; accedens igitur ad me post congruentem traditam victus rationem, præscriptamque purgationem iussi vt capitellum Vigonis origini neruorum admoueretur deinde hoc vnguento polypus vngeretur, quod est.

℞. Corticis malor. granator. gallarum viridium ana ℥. j. ß. summitatum sabinæ exsiccatarum & puluer. ℥. ii. chalcitidis vstæ ℥. i. ß. vsti aluminis & hermodactil ana ʒ. iv. cum vnguento ægyptiaco polypo applicabatur, interim dum hoc vtebatur, circumlinebantur loca propinqua refrenantibus vnguēto de bolo vel de lithargirio cum succis deinde.

℞. Plumbi vsti & loti ℥. j. ß. corticis cucurbitæ longæ vstæ ℥. j. antimonij, lapidis calaminaris diligenter lotorum ana ʒ. iv. testarum cancrorum fluuiatilium vel marinorum ℥. j. ß. tuthiæ præpar. ℥. ij. succi plantaginis, & solani depurati ana ℥. j. ß. olei ros. omphac. ℥. iv. diducantur diu in mortario & pistillo plumbeis, addendo succi granat. ℥ i. ß. per vices abluebatur locus aqua aluminosa & citra chirurgi manum breui extirpatus fuit polypus.

OBSERVATIO XXV.

Pustulæ faciei.

QVidam occurrunt affectus qui licet vt parui momenti negligantur, & raro medici eorum curationi præsint, tamen quod molesti sint, & pertinaciter hæreant, non sunt contemnendi. Ita rem habere sæpe vsu venit, vel non ita diu in quadam muliere, quæ nullis remedijs faciei intensum ruborem cum multis varijs pustulisque illam indecore dehonestantem, quales bibaces homines popinas sectantes habere solent, abolere poterat; quamuis famosus medicos ad id agendum adhibuisset. Illi consului regimine vitæ humectante & refrigerante præscripto, & tusa iecoraria vena, itemque sumpta per tres dies opiata, sensim dosim eius augendo humores adustos euacuante, hac aqua destillata faciem ablueret.

℞. Summit. myrti, & meli gran. oleastri, ceterac. plant. morel. quæ species solani est, clauicularum vitis ana m jv. vuarum acerbarum cum pediculis vel lambruscarum ℔. ii. incidātur, & irrorētur aceto, aqua destillata reseruetur vsui.

℞ aquæ præscriptæ ℥. iv. aluminis vsti ʒ ii. albuminis ouorum fortiter agitatorum ℥. i. admoueantur faciei eundo cubitum & abluatur frequenter facies prædicta aqua. Postea.

℞. Tuthiæ præpar. cerusæ vstæ ana ℥. ij. lithargiri ℥. i. succi plantag. aquæ superioris destillatæ ana q. s. olei myrtil. ℥. ii. olei de vitellis ouorum ℥. i. incorporentur simul, & reducantur ad formam nutriti, adde calcitidis ʒ. ij. aluminis ʒ. ii. sulphuris ʒ. i. succi citri ℥. i. ß. applicentur noctu, mane vero abluatur facies aqua destillata, si istis medicamentis non cessisset, addidissem argenti viui ℥. i. aut eo plus sed cum rubor, & varij euanuissent, nihil opus fuit quidpiam adijcere.

OBSERVATIO XXVI.

Cholera morbus.

ANno si bene memini (1564.) ante quam pestis Nemausum adoriretur, grassatus est morbus cholera vocitatus, multos intra 4 dies interficiens; attamen illi qui in primis morbi insultibus auxilium petebant, ferè omnes hac curandi methodo euadebant. In primis cum satis euomuisse ægrotantes conijciebam, ne vires collaberentur miuam cydoniorum aromaticam, febre non admodum intensa, quod si intensa erat, miuam simplicem mane, & vesperi duabus horis ante cibum propinabam ex cochleari argenteo, omni circumscripta potione aut saltem parcissima concessa, licet ægri inextinguibili siti cruciarentur, quandoquidem potio & vomitum & alui fluxum adauget, vnde mors ineuitabilis sequitur, torpori & conuulsionibus tibiarum oleo chamemel. calente succurrebam, vomitui vero & alui fluori embrochis ex oleo nardino, mastichino, cydoniorum totius ventris regionem irrigabam, superaspersis pulueribus coriandri præpar. rosar. mastiche menthæ siccæ, corticis citri sicci, ligni aloes, ladani, nucis moscatæ, coralli vtriusque & similium. Opiatam etiam sumebant ex conserua rosar. mirabol. conditis puluer. margarit. & coralli rubri & eboris cum syr. cydon. & de ribes formatam, interdum si vires validæ erant in morbi principio Rhabar. cum substantia exhibebam non posthabitis epithematis cardiacis ijsdem remediorum formulis in pueris tali fluxu, aut colliquatio nominato emaciatis, æstate præsertim pro ratione ætatis iniectis interdum clysteribus etiam partim roborantibus partim reficientibus, vti suadebam, & fere omnes salutem (Dei benignitate) adipiscebantur.

OBSERVATIO XXVII.

Hemorrhoidum dolor, & ani procidentia.

QVidam Insulanus comitatus Venayssini vehementi hæmorrhoidum dolore torquebatur, qui nullis anodinis præscribi solitis cedebat, nimirum fotibus ex malua, herba hæmorrhoidali, floribus tapsi barbati, chamemeli, neque vnguentis ex butyro, adipe recenti, anseris, gallinæ, oleo de semine lini, atque huiusce farinæ alijs sexcentis, quapropter deiecta appetentia, vigiliæ, vires prostratæ subsequutæ fuerant, sed neque mucro fistulæ per quam clysteres inijciuntur in anum intromitti poterat, adeo venæ illæ hæmorrhoidales propinqua loca tumefecerant, quæ causa fuit cur aluus nullas fæces spatio octo dierum excreuerit, quamuis cassiam recentem æger bis deuorasset, tandem verò à quodam docto Germano illac transeunte monitus, multis fotibus ex remollientibus repetitis, vnguentum de succo nummulariæ cum butyro recenti non rancido parari iussi, quo turunda illita & sensim intromissa dolorem compescui, vnde somnus optatus sensim surrepsit appetentia reuocata fuit. Eidem ægro paulo post intestinum rectum procidduum fuit, quod hoc remedio curatum nunquam postea foras exiit.

℞. Olei mastich. q. s. in eo bulliant scarabei n. 8. deinde hoc oleo vngatur intestinum supra asperso puluere putaminum ouorum ex quibus pulli fuere exclusi, idem germanus mihi asserebat succum blattariæ itidem mirè dolores hemorrhoidum mitigare.

OB-

OBSERVATIO XXVIII.

Febris Elodes.

Dominus Richerius Consiliarius Regius Nemausinus subito dolore & grauissimo in interiori parte metaphreni, cum in horto qui prope ædes suas erat quidpiam moliretur, correptus est; cum autem præ dolore stare non valeret, sed coactus fuerit in lecto decumbere, cœpit febricitare, nulla tamen siti premebatur, quod febris non admodum acris eum vrgeret; præterea nihil illi caput dolebat, satis ex sententia dormiebat. Post .ro die sudore totum corpus maduit, nullis medicamentis prouocato at sponte foras prodeunte, ex quo dolor metaphreni sedatus fuit; cæterum ab eo die multo copiosior sudoris facta fuit emissio, scilicet tanquam ex riuulis vndiquaque diffluentibus emanasse quiuis potuisset coniicere. Et hoc quidem vsque ad nonum diem, nullis etenim diapasmatis ad sudores immodicos cohibendos comparatis potuit supprimi, imò nec frequenti ventilatione, nec strangularum reiectione, nec fenestrarum apertione quo peruius ventis in cubiculum introitus fieret; sed viribus sensim deficientibus, loquendo & vt dicitur domi suæ disponendo repentina morte præuentus fuit; nullis alijs symptomatibus cum sudore coeuntibus. Iam verò licet & clysmatis & medicamentis per aluum euacuantibus vteremur, vt naturæ impetum a centro ad superficiem, tandem a superficie ad centrum reuocaremus. Verum tamen auxilia omnia nostra irrita fuerunt, nec vnquam à tanto sudoris effluuio ægrotantem vindicare potuimus. Omitto rationem victus ex solidis & viscidis alimentis præscriptam fuisse, ne ex subtilibus humidis, velociterque nutrientibus, eorum quoque velox vt ait Hipp. per cutem fieret excretio. Itaque omnes medici vno ore extitisse febrem eam quæ Elodes aut Typhodes à Gal nuncupatur, affirmarunt. Nam (inquit) in ea febre parum aut nihil ex sudore iuuantur ægrotantes, qua de causa plerumque lethalis censetur. Interim notandum sudorem vsque ad extremum diem manasse calidum, quo quidem die frigidissimus extitit.

OBSERVATIO XXIX.

Paralysis.

Non possum obliuioni tradere paralysim completam ita à practicis dictam matria charissimi iurisconsulti & beneuolentiæ vinculo mihi coniunctissimi D. Fauerij Nemausensis, quæ tum nata erat annos circiter 64. ea igitur paulo ante vigiliarum occasum sub vesperam repente in paralysim dextri lateris incidit, ita vt nec valeret distincte loqui, nec corpore notæ sufficiebant vires (vt inquit ille) id est artus dextræ partis motu & sensu destituti fuerant, huc accedebat summa capitis grauitas non sine magna ad somnum propensione, & cum ei aluus non liberè flueret; statim iniecto clystere partim ex remollientibus, partim ex herbis capitalibus, in colatura dissoluitur hiera Nicolai cum diaphænico, oleo chamemel. & melle anthos. coque hinc ad horam eiecto cum fœcibus plurima excrementa pituitosa educta fuerunt, in noctis autem conticinio iussi deglutiret 7 catapotia ex fœtidis cochijs cum iij. granis trochisc. achandal. composita excepta verò syr. de stechade quæ circa auroram tantam pituitę crassæ & viscidæ cum portione quadam biliosi humoris tenuis eduxere, vt iam capitis grauitas & sopor magna ex parte diminutus videretur. Tertio die sumpsit apozema confectum ex rap. galan crassæ, calami aromatici, herbis beton. melis. hyrca arthritica. saluia, hyssopo, & cæteris huiusce ordinis cum oximel. scillitico, de quo quatuor doses diebus sequentibus mane hausit, post quas iteratis catapotijs paulo ante dictis meliusculè cœpit habere: Nihil dum tamen vel minimum dimouere digitum ex affecta manu potis erat, his peractis errhynis & apophlegmatismis excrementa quædam cerebri mucosa per nares & os eiecta fuere, ab hinc verò tres dies, mane & vesperi diæta de guaiaco, cuius colatura aromatizata erat pulu. nucis moschatæ (cuius alioqui portiunculam lingua assiduè in ore continebat) interdum etiam diamoscho dulci vsa est, hacque epota cum secundo decocto spatio 25. dierum membra paralysi affecta sensum quendam recuperasse, motumque obscurum obijsse deprehensa sunt. Sed postquam hypocaustis vbi abundè lapides candentes decocto fol. lauri lauend. pseudospicæ, flor. vtriusque stęchados chamemel. callytrici, fuerunt extincti; sudor prouocatus fuit, & vnctionibus calidis ex marciato oppoponace oleo de castorio de piperibus vulpino & cæteris huiusmodi per totam dorsi spinam & membra affecta, calidè vncta fuit in totum sanitatem adepta est. Prætereo victus rationem per totum morbi curriculum siccantem iniunctam fuisse. Hac methodo a me non pauci sanati sunt, queis artuum & linguæ motus erat denegatus.

OBSERVATIO XXX.

Melancholia hypochondriaca.

Affectus existit non admodum frequens, attamen curatu difficilis, cuius malitia vix in facie detegitur, vnde a vulgo ferè deridentur eo detenti, mole se ægrotare dictitantes, cum bene se habeant ad ea quæ offeruntur, & negotia sua interdiu sanorum more plerumque obire valeant; nihilominus tamen variè exagitantur, tum quia insomnes noctes traducunt; tum quia vaporibus a ventriculo, atque hypochondrijs sursum elatis, autium tinnitibus obtunduntur; multi timorem sibi incutiunt, alij tremores cordis patiuntur, quidam tanquam mente alienati absurda secum submurmurant, & vitæ tædio multa de morte oppetenda animo versant, quosdam rugitus & murmurilla ex hypochondrijs excuntio cum muto & frequenti sputo exercent, nonnulli incendium quoddam in illis partibus perinde ac si phlegmone obsiderentur, sentiunt. In summa tantis malorum symptomatum concursibus diuexantur, vt vel exercitatissimis, in operibus artis, medicis multum negotij præbeant, antequam illorum ingentem pertinaciam funditus expugnare queant Hic autem affectus melancholia hypochondriaca a clarissimis medicis vocatur, qua diu quidam Franciscanorum, vir Doctus, Pibris nomine, alioqui benè habiti corporis, & ætatis vigentis, inquietatus fuit. Atque adeo huius occasione suggestum in quo concionabatur, subitò cordis tremore, cum scotomia correptus vacuum relinquere sæpè coactus fuit. Iam verò is ab omnibus ferè prædictis symptomatis à triquis aut quatuor annis (vt asserebat) affligebatur, nec quicquam leuaminis ex tot Tholosatium Monspeliensiumque medicorum præscriptis se percepisse referebat. Itaque me summè obsecrauit vt calculum meum reliquis adijcerem, etiamsi ab aliorum sententia desciscere vellem. Respondi me totis viribus (visis atque discussis quibusque schædis) quas præ manibus habebat, in eorum consensum descendere: attamen non grauate me traditorum ea quæ longo vsu non tantum in alijs, sed in me ipso dum adolescentiæ fines non præteribam, felici successu periculum fecerim forte enim futurum (inquam) vt inter tot & tanta remedia, nouissimè tentata, sint profutura, spemque aliquam sibi relictam debere, cum præsertim egomet tali affectione laborans Dei beneficio saluus iamdudum euaserim. Quare verbis meis aures adhibens, animum bonum habuit, vt à tantis malis mea ope liberatum iri, sibi tandem persuaderet. Nec certè sui ipsius persuasio vana fuit, nam remediorum vsu à me præscriptorum, intra bimestre spatium optata sanitate potitus est. Illi igitur post traditam victus rationem, patum ad frigidum & humidum temperamentum declinantem, qualia sunt iuscula ex carnibus caponum, veruecis, hædi, benè habiti, cum borragine, & modica lactuca parata, item perdices, turdi, pingues, cothurnices, atque huiusce generis aliæ aues assæ modicæ, pro potu vino concesso oligophoro, aqua larga, limpida & qualitatis experte diluto, atque

rubello. At prohibitis caseosis omnibus & sanguinem crassum atque melancholicum generantibus, proculque remotis animi affectibus, tristitiam timoremque inducentibus, iussi vt hac clysmatum formula bis in hebdomada vteretur, etiam haud aluo difficul. se se exonerante.

℞. Iuris intestinorum veruecis q. s. in eo decoquantur, mal. acanth. bortag. ana m. i. flor. trium cordial. chamem. ana p. i. passul. a gigartis purgat. p. 30 in colatura ℔. i. ß. dissolue cassiæ cum sach. & cathol. ana ℥ vi olei viol. ℥ iii. sach. rubri ℥ i. misce fiat clysma. præterea portionem sequentis opiatæ laxantis octauo quoque die sumeret.

℞. pulpæ passularum & sebesten ana ℥ i. cassiæ recent. è theca sua exemptæ, & cathol ana ℥ i. ß cum syr. violato fiat compositio ad instar opiatæ de qua sume ℥ x. vel ad summum ℥ i ß. mane hora quinta, ex colatura decocti buglossæ, cicerum rub. passul. gl. cyr & flor. cordial. interdum etiã simplicem cassiam sacchaco inuolutam ad ℥ i deuoraret, nec permisi vsum vehementiorum catharticorum, nec exagitata morbum committerent materia, tanquam crabro (vt est in prouerbio) irritatus magis atque magis læuiret, quandoquidem plus æquo medicamentis acrioribus lacessita, violentius furit, ac sursum vapore eius irruente, & vigiliæ & aurium tinnitus cum cordis palpitatione maiores molestioresque redderentur; vt hinc non facile symptomatum ferocitas mulceri queat. Tribus aut quatuor diebus post sumptam opiatam præcepi apozema ex Endiuia vtraq; bortag. capillaribus, vuis passis mundatis, glycirrh. seriatim ebiberet postridie vero iterum opiata purgaretur, qua iterata magnam percepit vtilitatem, quarum sensim vacuata bona parte humoris adusti, atque melancholici. Iam vero paucis post diebus, iussi ingrederetur balneum dulcis aquæ tepidum manè ieiuno ventriculo, aluoque exonerata, ibique moraretur sesqui horam, nullo sudore elicito, in illo incoctæ erant. mal. violæ, aliquot folia lact. (initabat enim æstatis principium) bortag. fuit autem continuatum balneum 5. aut 6. dies. Aluo suo officio non fungente, iniiciebatur præscriptus clyster, atque his peractis, longè se habuit melius, nempè somno reuocato, sedatoque cordis tremore, postremo alienis imaginationibus mentem perturbantibus extinctis & quum adhuc aurium quidam tinnitus relicti essent, in aures oleo cucumeris asinini cum tantilla castorij portione, instillatio discussi flatus fuerunt. Ad reliquias autem symptomatum, hec opiata sequenti cardiaca quam alternis diebus ad ℥ ß, vsurpabat, in totum a tantis periculis perfunctus fuit.

℞. conseruæ violarum & bugl. vtriusque ceterach. ana ℥ i. ß, passul. dulcium recent. à vinaceis purgat. ℥ i. cort. citri sacharo conditi ʒ iij. confect. alchermes ʒ ij pul. margarit. electarum ʒ i. cum syrupo de pomis redolentibus simplici. Fiat cardiaca opiata. Denique vt iucundas hominum conuersationes frequentaret suasi. Omittebam hypochondrium sinistrum post purgationem fotum fuisse ex decocto mal. flor. tamaris. chamemel. chamed. rad cappar. ceterach. agni, linguæ ceruinæ, adiecta aqua fabrorum namlien tumere videbatur.

OBSERVATIO XXXI.

Hysterica Passio.

MVlieres ex vtero suffocatio frequenter infestat, in vitæque discrimen trahit: maximè quibus vel menstrua, aliqua occasione fuerunt suppressa, vel à viri societate pudicitiæ aut honoris ergo alienatis viduitas solitariave vita cordi est. A qua tamen difficulter suscitantur quędam, quædam nulla ope quamuis prompta ex arte præstita, in priorem statum referuntur. Qua propter non grauabor aliqua omnium quæ nouimus prestantissima aduersus preposteram istam atque periculosam affectionem scribere, quibus illas veluti exanimes in naturalem constitutionem reddimus. Primum itaque post iniectos clysteres eccoproticos flatusque discutientes cum iis (quæ vt loquuntur practici) vterum respiciunt, qualia sunt origanum, Arthemisia, Matricaria, herba Cati, stæchas, chamemelum semanisi, cymini, fœniculi, baccæ lauri, dissoluta autem Hiera Nicolai, Catholico, oleo rutaceo, & alijs huiusmodi, non neglectis postea cucurbitulis imo ventri admouendis, frictionibus interiores partes calefacientibus, fętidis naribus obiiciendis, bene olentibus autem vt gallia moschata, benzoino, styrace suffitu aut illitu subiiciendis, postero die catapotia ex hiera Nicolai, vel Ruffi (si vires suadeant) deuorandas præcipio. Cæterum si tam vrgens sit symptoma vt actionem catapotiorum expectare non patiatur, emplastrum ex Asphalto vmbilico accommodandum erit, aut oleum ex lapide gagate parua copia liniendum; deinde propinanda potio ex decocto arthem in quo camphura selecta identidem igne accensa, extincta sit. Quod si neque ob hæc excitentur, os aperire cogendæ sunt, si maxillæ (vt sæpe fit) adeo cohæreant, vt potui non pateat aditus, compage quadam lignea, vel ferro ad id destinato, tum demum puluere sol. anagyris ʒ i. ex aqua destillatitia arthem. ingurgitandæ (vt ita loquar) veniunt: multas siquidem semimortuas hoc remedio restituimus. Denique semel liberatæ si menses suppressi suffocationis occasionem præstiterint, missione sanguinis ex saphena & pharmacis menstrua cientibus quo tempore consueuerint sunt prouocandi, non desunt quæ amuleti vice hydrargirum intra nucis ponticæ corticem inclusum collo gestent vt se à tanto malo tutas reddant.

OBSERVATIO XXXII.

Vlcus verminosum.

QVidam Vrgensis claris Parentibus ortus, vlcere cacoethe in tibia sinistra infestatus, nescio an incuria detentus, an præpostero regimine vsus, eo putredinis illud finit deduci, vt vermiculorum innumerabili prouentu refertum fuerit, adeò excussu difficili, vt nullis medicamentis ad eos interimendos aut fugandos comparatis (nimirum quæ comminisci potuimus) cesserint, sed in dies magis ac magis multiplicati subiecta carne exesa dolores inferebant intolerabiles. Omitto succum minoris Centaurij, absynthij, persicariæ, fol. persici. quintum calcem. & æruginem, & alia sexcento vlceri verminoso fuisse adinota, at nulla prorsus vtilitate, proinde chironis manu potius quam nostra egere videbatur, tum ad vermiculos carni mordicus adhærentes euellendos, tum ad tam prodigiosum vlcus extirpandum & ad cicatricem ducendum. Quare medicanti mihi aliquandiu quid tandem aduersus odiosa illa animalia parua agendum esset, subito venit in mentem opilionis cuiusdam canis, qui a lupo in crure demorsus similibus vermiculis torquebatur, sola autem Eupatorij herbæ in collo gestatione innumeri quibus vlcus scatebat gregatim decidere. Vnde cum eius herbæ periculum prosperè factum viderim, itidem hoc præstare posse in hoc viro quemadmodum in Cane analogismo vtens mihi persuasi, licet hominis temperiem ab animalis huius natura diuersam esse non fuerim nescius. Itaque ad priscorum medicorum imitationem, volui hoc remedium ad hominem transferre, nec me experimentum meum frustratum est, siquidem partim succo illius herbæ vlceri infuso, partim eiusdem in collo gestatione totam vermium inuolutam congeriem aufugere vidimus, non sine summa chirurgorum qui ibi adstabant & amicorum quorundam admiratione, vtpote cum non qualitatibus manifestis, sed arcana nescio qua proprietate (nullis antea amaris aut acribus aut acidis proficientibus) prædita, tantam luem abegerit. Itaq; diligenter mundato, (vt decebat) vlcere, carne sarcoticis medicamentis restituta, & cute cicatricem ducentibus obdurata, vir ille breui conualuit, qui in alijs postea, & potissimum in veterinis animalibus simili morbo affectis hoc experimentum ex sententia successisse mihi affirmauit.

O B-

OBSERVATIO XXXIII.

Hydrops à calida intemperie.

ILlustri loco nata mulier Nemausina, ascite grauiter laborans, quamuis laudata victus ratione vteretur, à potuque nisi parcissimo abstineret, attamen eius venter, crura quoque in tantam molem excreuerunt, vt respirandi progrediendique vsum ademerit. Cum verò paucis ante diebus, apozemata, opiatas, & decocta quædam a D. Schironio præscripta sumpsisset, à quibus detumuerant quidem aliquantisper crura & venter. Cæterum errore bibendi repetito maior & tumoris moles & respirationis facta fuit læsio, quapropter postquam narrata omnia mihi fuerunt ordine quæcumque fuerant illi administrata, inspecto primum lotio, eoque admodum rubro. Iudicaui non tantum hepar intemperie calida laborare, sed etiam rudimenta nonnulla inflammationis significari, quæ tam duri tumoris, in hypochondrio dextro occasionem præstaret. Quare sumptis & admotis ijs quæ intemperiem calidam iecoris corrigerent, cataplasma regioni hepatis admoueri curauimus, sed in primis potu cuiuscunque liquoris interdicto, qui ad sitim sedandam paratus esset, quandoquidem stultum est ei potum propinare a quo maior irritatur sitis, vt adeò non temerè ab Ouidio dictum sit. *Quo plus sunt pota plus sitiuntur aquæ.* Cataplasma fuit huiusmodi.

℞. Micę panis syncomisti ℔. i. dactyl. a pelliculis & ossibus mundator. p. xij. ficuum, passularum cum suis gigartis ana p. x. coquantur in aqua & aceto donec mollescant. Deinde per setaceum colentur colaturæ adde schænanti, myrrhæ, spicæ celticæ santali albi & rubri, rosarum rubrarum ana ʒ ij. olei amygdalarum amararum, nardini & de absinthio ana ℥ iij. fiat cataplasma quod tepidum applicetur regioni hepatis mane tribus horis ante prandium. Hoc de cataplasmate, seu mauis emplastro, spatio 6. aut 7. dierum admoto & tumor sensim decrescere, & omnia symptomata sedari cæpere, quibus peractis ad serosum humorem discutiendum me conuerti, in quem finem vsus sum cataplasmate facto ex ramentis coriorum recenter ex calce paratorum aqua sola coctis, ad putrilaginem vsque, hæc enim præstantissimam vim tum flatus dirigendi, tum humorem aquosum euocandi sortita sunt, quemadmodum in hac muliere experti sumus, siquidem post tertiam aut quartam inunctionem, (hepate tamen defenso ex vnguento rosato & cerato santalino) in totum venter subsedit, atque adeò frequenti vsu opiatæ quæ recipit conseruę flor. tamarisci, cicorij, ceterach. capilli veneris ana ℥ i. corticis citri sacchāro conditi conseruæ rad. apij ana ℥ ß. pulueris electi triasantal. ʒ ij. trochisc. diarrhod. de Eupatorio ana ʒ i. optatam recuperauit sanitatem.

OBSERVATIO XXXIV.

Erisipelas, herpes & lichenes.

DOmina de Colias vxor D. Albenasij iudicis Legati rerum priuatarum curiæ Nemausensis, sæpenumero dum ætatem consistentiæ ageret, vero Erisypelate faciem occupante detinebatur; ingrauescente autem ætate tandem herpete miliari, quo tempore Erisypelas suas sedes figebat, tota fuit facies notata. Porro hic herpes plurimum medicis exhibuit negotij, nam nec sanguinis missione (etenim plethorica erat mulier) nec purgatione, neque remedijs extrinsecus admotis vlcerationem prohibere potuimus, curatu pertinacem. Cæterum post alia atque alia vsurpata vnguenta, hoc demum inculpatam sanitatem restituit.

℞. Vnguenti de lytargyro ℥ i. argenti viui succo limonum extincti ℥ ß tuthiæ præpar. ʒ iij. cerusæ & lapidis calaminaris ana ʒ ij. aquæ tolarum & aceti rosati ana ℥ i. ß. agitentur omnia in mortario & pistillo plumbeis. Post exactam herpetis curationem, conquesta est mecum de quibusdam lichenibus per circuitum quotannis redeuntibus adeo suas radices altè agentibus, vt sedes suas nisi post semestre spatium non relinqueret. Hoc igitur linimentum intra tres aut 4. dies exterebat lichenes.

℞. Styracis liquidæ, olei rosati completi ana ℥ ß agitentur simul in mortario donec optime mixta fuerint, ijsque mane ac vesperi fricabantur lichenes, contra eos etiam efficax est aqua heliotropij.

OBSERVATIO XXXV.

Mammillarum fissuræ & hircus alarum.

NObilis quædam matrona Nemausina semper partu edito dolore acerbissimo in papillis propter vlcuscula quædam excitato solebat tentari, quæ nec vnguentis nec lotionibus siccari poterant, multo verò minus dolor mitigari, me igitur consulens quid agendum iudicarem aduersus tam importuna mala, iniunxi vt posthac dum gereret vterum mense vno ante partum aqua destillatitia Rhois papillas sæpè ablueret, quod cum fecisset, proximo puello grauida nullis in posterum vlcusculis fuit inquietata, hoc remedio deinceps vsæ sunt mulieres non paucæ quæ similibus vlceribus obnoxiæ erant, fotu edito, maximo adiumento. Iam verò cum forte ostensis mammis ex alis ipsius, (quia hircum olebant) grauis & odiosus odor expirabat, me obnixè rogauit vt si quid esset, quod hunc tetrum odorem (cum is inuisas hominibus reddat mulieres) aboleret, id ipsi impertirem, vnguēto ex puluere lythargiri auri composito cum aceto rosato, quo mane & vesperi axillas illineret, fędus ille odor in totum euanuit.

OBSERVATIO XXXVI.

Catarrhus ferinus & aphtæ cum Phthiseos periculo.

MVlier quædam Vrgenensis per totam hyemem tenui & acri ad pectus defluente destillatione, ita nocte & interdiu vexabatur, vt inquieta tussiendo & excreando vsque sedere coacta esset, nec interim, euacuationibus, reuulsionibus, diuersionibusque per cucurbitulas, frictiones, destillatio cedebat, hinc deiecta appetentia, insomnia, cruditas ventriculi, mulierem tam macilentam reddiderunt, vt Phthiseos graue periculum immineret: Proindè sequenti opiata somno captato, emplastroque ex ammoniaco thure, mastiche, nuce moschata, nigella torrefacta, suturæ coronalis capitis accommodato, tussi sedata appetentiaque sensim restituta in pristinam habitudinem rediit, erat autem opiata huiusmodi.

℞. Conseruæ rosat. antiquæ ℥ ß. diacodij cum sapa ʒ ii. puluer. diatragach. ℈ i. misce fiat opiata sub lingua vel inter crassiores dentes & musculos internos masseteres tenenda, hora qua somnus noctu captandus venit, & quia acris illa destillatio aphthas excitauerat, ad eas exterendas hoc remedio a me præscripto vsa est.

℞. Tribuli terrestris & caprifolij ana m. i. hordei integri p. i. fiat decoctio ad ℥ viij. In colatura dissolue succi malorum punicorum dulcacidorum ℥ ii. misce, hoc decocto colluebat sæpè os & breui temporis spatio, vlcera quibus illud scatebat curata fuerunt, sed paucis post diebus recrudescente morbo coactus fui crustas vlcerum, oleo ex Mercurio leuiter illinere, quo cito deciderunt nec in posterum vllum vestigium eorum relictum fuit.

OBSERVATIO XXXVII.

Ructus acidus.

D. Consiliarius Regius cognomine Chef de bien, filius adoptatus D. Chef de bien, quæstoris Regij longo temporis interuallo Monspessuli laborauerat oxyregmia, & cum ibi varijs medicamentis tum assumptis tum admotis vsus nihil aut parum proficeret, imò in dies se emaciari perciperet, nimirum substracto (nihil appetendo) corpori alimento; tandem cogitauit aeris mutandi gratia solum vertere, atque adeò Vrgenum properare, quo cum venisset, atque sorte fortuna mihi obuiam occurrisset, occasione mihi sui aduentus explicata suasi bonam spem de sanitate pristina recuperanda haberet (ille etenim vix se in integrum posse restitui sibi persuaserat) quin affectum non adeò esse curatu difficilem, vt non vel vnius assis pretio ejici possit, cumque primum meis monitis parum fidei adhiberet, attamen euici tandem vt grana 5. aut 6. piperis integra mane quinque horis ante pranstium ieiunus deglutiret, quod quum peregisset spatio trium aut quatuor dierum, nullum in posterum percepit oxiregmiæ vestigium, cumque antea maximè illi fuisset deiecta appetentia, inde adeò vires ventriculi fuere collectæ, vt postea auidè cibum caperet, atque concoqueret, ex quo & totum corpus refocillari, & eius substantia absumpta reparari visa est.

INDEX

INDEX MATERIARVM HVIVS VOLVMINIS.

Diar.

E

F

G

H

Hyſte-

Index Materiarum.

Tumor

Index Materiarum.

F I N I S.